

චූචුගුල් මරාමි

<සිංහල - Sinhala - سنهالي >

ඉබින් හජර් අල් අස්කලානි

සාල

මාහිර් රමවින්

මුහම්මද් අසාද්

بلوغ المرام

< سنهالية >

ابن حجر العسقلاني

ترجمة: ماهر رمدين

مراجعة: محمد آساد

බුදුගුල් මරාමි

අතිරේක උපවාස පිළිබඳ පාඩම

كتاب الطهارة - باب المياه

1-පරිච්ඡේදය පිරිසිදුකම පිළිබඳ පොත - ජලය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (1) وَسَلَّم ، فِي الْبَحْرِ "هُوَ الظَّهْرُ مَاوُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ" أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ ، وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، وَاللَّفْظُ لَهُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ وَالتِّرْمِذِيُّ ، [وَرَوَاهُ مَالِكٌ وَالشَّافِعِيُّ وَأَحْمَدٌ] .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සාගරය සම්බන්ධයෙන් පවසා සිටිය දී එහි ජලය පිරිසිදුය. එහි (ඇති ජීවීන් අතුරින්) මිය ගිය දෑ ද ආහාරයට අනුමතය යැයි පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නසාර්, තිර්මිද්, ඉබ්නු මාජා, ඉබ්නු අබ් ෂෙයිබා, ඉබ්නු කුසෙයිමා, මාලික්, ෂාහි හා අහ්මද්.

මෙහි සඳහන්ව ඇත්තේ ඉබ්නු අබ් ෂෙයිබා වාර්තා කළ වදන් පෙළයි. ඉබ්නු කුසෙයිමා හා තිර්මිද් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.)

සටහන: එහි ජලය පිරිසිදුයි යන්නෙන් අදහස් කරනුයේ, මුහුදු ජලය බීමට ගත නොහැකි නමුත් එයින් වූව ධෝවනය කිරීමටත් ස්නානය කිරීමටත් අනුමැතිය ඇති බවය.

(2) - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنَّ الْمَاءَ طَهُورٌ لَا يُتَجَسَّسُهُ شَيْءٌ" أَخْرَجَهُ الثَّلَاثَةُ وَصَحَّحَهُ أَحْمَدٌ .

සැබැවින්ම ජලය පිරිසිදුය. එය කිසිවක් අපිරිසිදු නොකරනු ඇතැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

පැවසූ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නසාඊ, නිර්මදි. ඉමාම් අහ්මද් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳන් කරයි.)

සටහන: ජලය පිරිසිදුයි යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ අහසින් පහළ වන මිනිතලයෙන් පිටාර ගලන වර්ණයේ හෝ සුවයේ හෝ ගඳෙ හි හෝ කිසිදු වෙනසක් නොවූ සියලු වර්ගයේ ජලයයි. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් පුද්ගලයෙකු පැමිණ පොළොව යටින් ගලා යන ගංගාවක් හේතුවෙන් ජලය නිතර වෙනස් වෙමින් පැවතුණු මදිනාවෙ හි පිහිටි බිලාආ නම් ලීඳ පිළිබඳ විමසා සිටිය දී එතුමාණෝ පිළිතුරු වශයෙන් මෙම හදිසය ප්‍රකාශ කළහ.

(3) - وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الْمَاءَ لَا يَنْجَسُهُ شَيْءٌ، إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى رِيحِهِ وَطَعْمِهِ وَلَوْنِهِ" أَخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَةَ، وَضَعَّفَهُ أَبُو حَاتِمٍ.

සැබැවින්ම ජලය එහි දුහඳ සුවය හා වර්ණය ඉක්මවා ගිය දෙයකින් හැර වෙන කිසිවක් එය අපිරිසිදු නොකරයි. යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැවසූ බව අබු උමාමා අල්-බාහිලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: ඉබ්නු මාජා, අබු හානිම් මෙය දුර්වල හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.)

(4) - وَلِلْبَيْهَقِيِّ "الْمَاءُ طَهُورٌ إِلَّا أَنْ تَغَيَّرَ رِيحُهُ، أَوْ طَعْمُهُ، أَوْ لَوْنُهُ، بِنَجَاسَةٍ تَحْدُثُ فِيهِ"

එහි සිදු වුණු අපවිත්‍රයකින් එහි දුහඳ හෝ එහි සුවය හෝ වර්ණය වෙනස් නොවූයේ නම් එම ජලය පිරිසිදු යැයි බයිහකි හි සඳහන් වී ඇත.

(5) - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا كَانَ الْمَاءُ قُلَّتَيْنِ لَمْ يَحْمِلِ الْحَبَثَ " وَفِي لَفْظٍ " لَمْ يَنْجَسْ " أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ وَالْحَاكِمُ وَابْنُ حِبَّانَ .

ජලය කුල්ලතෙයින් (ප්‍රමාණයෙන්) වී නම් එය අපිරිසිදු දැනොඋසුලයි. -තවත් ප්‍රකාශයක- එය අපිරිසිදු නොවෙයි යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නසාඊ, ඉබ්නු මාජා, නිර්මිදි. ඉබ්නු කුසෙයිමා, අල්-හාකිම්, ඉබ්නු හිබ්බාන් යන අය මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.)

සටහන: කුල්ලත් යනු එකල අරාබි වරුන් භාවිත කළ මිනුම් ඒකකයකි. එය එළු හමකින් මසා නිම කළ මල්ලකි. එවැනි මලු දෙකක් පුරවන ලද ජල ධාරිතාව කුල්ලතෙයින් යනුවෙන් හැඳින්වේ.

(6) - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَغْتَسِلُ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ وَهُوَ جُنْبٌ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ .

තමන්ට ස්නානය අනිවාර්යය වූ තත්ත්වයේ ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු රැඳී පවතින ජලයේ ස්නානය නොකළ යුතුයි යනුවෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සටහන: රැඳී පවතින ජලය යනු ජලය රැස් කොට සංරක්ෂණය කරන ජල තටාක, සත්වයින්ගේ පානය සඳහා තනා ඇති කුඩා ටැංකි, වතුර වළ වල් වැනි දෑ උදාහරණ වශයෙන් සඳහන් කළ හැක.

(7) - وَلِلبَّخَارِيِّ "لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَجْرِي، ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِيهِ"

ဇာလီ နအိုဝ်း ကိဆိဝေသု ဘောဂလာ သုဒ္ဓိ ပသနိက ဗလယေ ဝိ ဇြာ ကာ ပဗ္ဗလ ဇိဗ္ဗ ဗိစိ ဗိဗာနာယ ဘောသုဗု ယုဘု ယုဒိ ဂုဗာဝိ ဝိ ဗသုဗာနာလ နုဘ.

(8) - وَالمُسْلِمِ مِنْهُ، وَلاِبِي دَاوُدَ: "وَلَا يَغْتَسِلُ فِيهِ مِنَ الْجَنَابَةِ"

ဗာနာခတ် ဝေဘုဝေဘာ - ဗိဗာနာယ နုဘိလားယယ ဂု ဘဘ်ဘလယေ - ဗိစိ (သုဒ္ဓိ ပသနိက ဗလယေဝိ) ဇိဗ္ဗ ဗိဗာနာယ ဘောသုဗု ယုဘု ယုဒိ ဇြာဗိဗိစိ ဝိ သု နုဗု သုဗုဒ္ဓိ ဝိ သု ဗသုဗာနာလ ဝိ နုဘ.

(9) - وَعَنْ رَجُلٍ صَحِبَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَعَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَغْتَسِلَ الْمَرْأَةُ بِفَضْلِ الرَّجُلِ، أَوْ الرَّجُلُ بِفَضْلِ الْمَرْأَةِ، وَلْيَغْتَرِفَا جَمِيعًا" أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَاسْنَدُهُ صَحِيحٌ.

ဗိဝိစိယာ ဗိဗာနာယ ဘောဝ ဝုဘိဝိ ကလ ဗလယေဘ် ကာဘ်ဘာလ ဗိဗာနာယ ကိဝိစိဘ် ကာဘ်ဘာလ ဗိဗာနာယ ဘောဝ ဝုဘိဝိ ကလ ဗလယေဘ် ဗိဝိစိယာ ဗိဗာနာယ ကိဝိစိဘ် နုလဲလားဝေဝေ သုဗာယာနုဘ် (ဗလဲလဲလားဗု နုလေသိစိ ဝိဗလဲလဲ) ဂုဗာနုဘ် ဘဗာဗာစိ ကလဗ. ဗဝေဘ်စိ (နုလေယာဘာလကံ နုဘိ ဂုဗိ ဝိဝက) ဝေသုဗာနာလ ဝုဘ် နုသု ဗိဗာနာယ ကလ ယုဘု ယုဒိ ဗုဘာယ ကလ ဝလ ဗဗာနိ ဝိဝယေသု ဝိဗိဗိဘ် ဝါဝိဘာ ကာဘာ လုဒိ.

(ဇြာလားဗု: နုဗု သုဗုဒ္ဓိ, ဘဗာဝိ, ဝေဝ ဝုဒ္ဓိဗိ ဝါဝိဘာ ဗဝိဗာနာလဘာလ ဗုဝိလ ဗာဝက ဗဗိဗာ ယုဒိ ဗသုဗာနာလ နုဘ.)

(10) - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْتَسِلُ بِفَضْلِ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا". أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

(ဇဝိဗုလဲ ဇြာစိဗိဗိဗိ) ဝိဗိဗုဗာ (ဝလိယလဲလားဗု နုဘ်ဗာ) ဂုဗိဗိ ဗိဗာနာယ ကာ, ဝုဘိဝိ ဝိ ဗလယေဘ် နုဘ်ဘေဘ်စိ ဘာဝိ (ဗလဲလဲလားဗု နုလေသိစိ ဝိဗလဲလဲ) ဂုဗာနုဘ် ဗိဗာနာယ ကာဘ်ဘေသု ဂုဗ ယုဒိ ဝုဘိဗု

අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.
(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

(11) - وَلِأَصْحَابِ السُّنَنِ : اغْتَسَلَ بَعْضُ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَفْنَةٍ ، فَجَاءَ يَغْتَسِلُ مِنْهَا ، فَقَالَتْ : إِنِّي كُنْتُ جُنْبًا ، فَقَالَ : "إِنَّ الْمَاءَ لَا يَجْنُبُ" وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَابْنُ خُرَيْمَةَ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ භාර්යාවන්ගෙන් කෙනෙකු විශාල භාජනයක ස්නානය කරමින් සිටියාය. එතුමාණන් ද එයින් ස්නානය කිරීමට පැමිණියහ. එවිට ඇය සැබැවින්ම මම පුත්‍රබ් -ස්නානය අනිවාර්යය වූ- තත්ත්වයේ පසුවෙමි යැයි පැවසුවාය. එවිට එතුමා සැබැවින්ම ජලය කිසිවිටක අපිරිසිදු නොවන්නේය යැයි පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය: තීර්මිදි, ඉබ්නු මාජා, අබු දාවුද්, නසාඊ. තීර්මිදි හා ඉබ්නු හුසෙයිමා යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.)

(12) - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ظُهُورُ إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ يَغْسِلَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ ، أَوْلَاهُنَّ بِالرُّبَابِ" أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ . وَفِي لَفْظٍ لَهُ " فَلْيُرْفُهُ " ، وَلِلتِّرْمِذِيِّ " أَخْرَاهُنَّ ، أَوْ أَوْلَاهُنَّ " .

ඔබ කිසිවෙකුගේ භාජනයක් සුනඛයා ලෙව කෑ විට එය පිරිසිදු වනුයේ සත් වරක් සේදීමෙනි. ඉන් ප්‍රථම වාරය පසින් විය යුතු යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පුකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සටහන: මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වදන එය හළා දමන්නැයි සඳහන් වී ඇත. තීර්මිදි හි සඳහන් වදනක ප්‍රථම වාරයේ හෝ අවසන් වාරයේ පසින් සෝදන්නැයි සඳහන් වී ඇත.

(13) - وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ - فِي الْهَرَّةِ - : "إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٍ، إِنَّمَا هِيَ مِنَ الطَّوَّافِينَ عَلَيْكُمْ" أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ خُرَيْمَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) බළලා පිළිබඳව ප්‍රකාශ කිරීමේ දී, සැබැවින්ම ඌ අපිරිසිදු නොවෙයි. ඌ නිතර ඔබ අවට ගැවසෙන්නන් අතුරිනි යැයි පැවසූ බව අබු කාතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මදි හා ඉබ්නු මාජා. නිර්මදි හා ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.)

(14) - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : "جَاءَ عَرَابِيٌّ فَبَالَ فِي طَائِفَةِ الْمَسْجِدِ، فَرَجَرَهُ النَّاسُ، فَنَهَاهُمْ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا قَضَى بَوْلَهُ أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدُثُوبٍ مِنْ مَاءٍ؛ فَأَهْرَبِقَ عَلَيْهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ගැමි අරාබි ජාතිකයෙකු පැමිණ මස්ජිදයේ එක් පැත්තක මූත්‍රා කළේය. ජනයා ඔහුව එළවා හරින්නට තැත් කළහ. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඔවුන්ව වැළැක්වූහ. ඔහු මූත්‍රා කොට අවසන් වූ කල් හි ජල බඳුනක් ගෙන එන මෙන් නියෝග කොට පසුව ඒ මත එය වක්කරනු ලැබීය. යැයි අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරනු ලැබීය.

(මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

(15) - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أُحِلَّتْ لَنَا مَيْتَتَانِ وَدِمَانٌ. فَأَمَّا الْمَيْتَتَانِ : فَالْجُرَادُ وَالْحَوْتُ، وَأَمَّا الدِّمَانُ : فَالطَّحَالُ وَالْكَبِدُ" أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ ، وَابْنُ مَاجَةَ ، وَفِيهِ ضَعْفٌ .

මළ දෑ දෙවර්ගයක් හා රුධිර දෙවර්ගයක් අපට අනුමත කරන ලදී. මළ දෑ දෙවර්ගය නම්, ජරාද් නම් පළගැටි වර්ගයා හා මත්ස්‍යාය. රුධිර දෙවර්ගය නම් පිකුදු හා ඇලදිව යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.
(මූලාශ්‍රය: අහ්මද්, ඉබ්නු මාජා)

මෙම හදිසයේ වාර්තා සම්බන්ධතාවේ දුර්වලතාවක් ඇති බව සඳහන් වේ.

(16) - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا وَقَعَ الدُّبَابُ فِي شَرَابٍ أَحَدِكُمْ فَلْيُعْمِسْهُ ، ثُمَّ لِيَنْزِعْهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وَفِي الْآخَرِ شِفَاءٌ" أَخْرَجَهُ البُخَارِيُّ ، وَأَبُو دَاوُدَ . وَرَوَاهُ "وَإِنَّهُ يَتَّقِي بِجَنَاحِهِ الَّذِي فِيهِ الدَّاءُ"

මබ කිසිවකුගේ පානයට මැස්සෙකු වැටුණු විට එය එහි ගිල්වා පසුව එය ඉවත් කරන්න. හේතුව සැබැවින්ම උගේ තටු දෙකින් එකක රෝගය ඇත. අනෙකෙහි නිවාරණය ඇතැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, අබු දාවුද්)

ඇත්තෙන්ම එය රෝග සහිත උගේ තට්ටෙන් ආරක්ෂාව සලසාලයි යැයි ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා අමතරව සඳහන් කොට ඇත.

(17) - وَعَنْ أَبِي وَقْدٍ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا قُطِعَ مِنَ البُهيمَةِ - وَهِيَ حَيَّةٌ - فَهُوَ مَيِّتٌ" أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ ، وَحَسَّنَهُ ، وَاللَّفْظُ لَهُ .

සිව්පාවුන් ජීවත් ව සිටිය දී උන්ගෙන් වෙන් කරනු ලැබූ කොටස් මළ දැය යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු වාකිද් අල්-ලෙයිසිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නිර්මිදි, ඉමමා නිර්මිදි මෙම හදිසය හසන් නම් තත්ත්වයේ පසුවන්නක් බව සඳහන් කරයි. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ද ඔහු සතු වූවකි.)

ဩဇာ့ဖွဲ့ မှတ်တမ်း - 2

بَابُ الْآيَةِ

2- ဗဝိဝိဇ္ဇာ

ပာဏ္ဍ(ဗာဗာ) ဗိဇ္ဇာဝေ ပာဏ္ဍ

- عَنْ حُدَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ (18) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا تَشْرَبُوا فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَأْكُلُوا فِي صَحَافِهَا، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا، وَلَكُمْ فِي الْآخِرَةِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ဘဝိ (ဆုလေလေရာဏ္ဍ ခုလေဒိဏိ ဝါဆုလေ) ကုမာဏ္ဍဏ် ပုကာဏ ကဗ ခါ ဣဒေဒိကာ ဝါဏ္ဍ ခုလ-ယမာဏ် (ဝလိယလေရာဏ္ဍ ခုဏ်ဣ) ကုမာ ဝါဆိဏ် ဝါဝ်ဏာ ကုဏ လဒိ.

ဩဇာ ဝဏ် ဗာ ဝိဒိ ပာဏ္ဍ ဝါဏ္ဍ ပာဏ္ဍ ဘောကုဏ်ဏ. ဝါဏ္ဍ ကုဝိ ဝါဏ္ဍ ခုဏ္ဍဏ်ဏ ဘောကုဏ်ဏ. ဝါဏ္ဍ ဝါ ဝါဏ္ဍဏ်ဏ ဝါဏ္ဍ (ဝေဒ်ဝ ပုဏ္ဍိကံဇေဗကုဏ်ဏ ဝါဏ္ဍ) ဩဇာဝါ ဝါဏ္ဍဏ္ဍဏ်ဏ. ဩဇာဝါ ဝါဏ္ဍ ဝါဏ္ဍဏ်ဏ. (ဩဇာဏ္ဍ: ဩဇာဝါ ဝါ ဩဇာဝါ)

اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ - وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ (19) وَسَلَّمَ "الَّذِي يَشْرَبُ فِي إِنَاءِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجْرَجُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ခုလေရာဏ်ဏ ဝါဏ္ဍဏ္ဍဏ်ဏ (ဆုလေလေရာဏ္ဍ ခုလေဒိဏိ ဝါဆုလေ) ပုကာဏ ကဗ ခါ ဝါဏ္ဍဏ္ဍ ဝါဏ္ဍ (ဝလိယလေရာဏ္ဍ ခုဏ်ဣ) ကုမာ ဝါဆိဏ် ဝါဝ်ဏာ ကုဏ လဒိ.

ကုဝါဝါဝါ ဝါဏ္ဍ ဝါဏ္ဍဏ္ဍဏ်ဏ ဝါဏ္ဍဏ္ဍဏ်ဏ ဝါ ဝါဏ္ဍဏ်ဏ ကုဏ္ဍဏ်ဏ ဝါ ဝါဏ္ဍဏ်ဏ. (ဩဇာဏ္ဍ: ဩဇာဝါ ဝါ ဩဇာဝါ)

- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (20) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِذَا دُبِعَ الْإِهَابُ فَقَدْ طَهَّرَ" أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී හම් පදම් කරනු ලැබුවේ නම් එය පිරිසිදු වනු ඇත. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

- وَعِنْدَ الْأَرْبَعَةِ: "أَيَّمَا إِهَابٍ دُبِغٌ". (21)

අබු දාවුද්, තිර්මිදි නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ග්‍රන්ථයන් හි කවර හමක් වුව ද එය පදම් කරනු ලැබුවේ නම් (පිරිසිදු වනු ඇත) යැයි සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُحَبَّبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (22)
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "دِبَاغٌ جُلُودِ الْمَيْتَةِ طُهْرُهَا" صَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව සලමා ඉබ්නු අල්-මුහබ්බික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිය ගිය සතුන්ගේ හම් පදම් කළ විට එය පිරිසිදු වෙයි.

ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (23)
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَاةٍ يَجْرُونَهَا، فَقَالَ: "لَوْ أَحَدْتُمْ إِهَابَهَا؟" فَقَالُوا: إِنَّهَا مَيْتَةٌ، فَقَالَ:
"يُطَهَّرُهَا الْمَاءُ وَالْقَرِظُ" أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتَّنْسَائِيُّ.

මයිමුනා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඔවුන් විසින් ඇද ගෙන යන ලබන එළවෙකු අසලින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ගමන් කළහ. එවිට එතුමා 'උගේ හම ගන්නා නම්' යැයි පැවසූහ. එවිට ඔවුන් සැබැවින්ම උග මිය ගොස් ඇතැයි ප්‍රකාශ කළෝය. ජලය හා කරල් එය පිරිසිදු කරයි යැයි පැවසූහ. (මූලාශ්‍රය අබු දාවුද් අන්-නසාඉ)

කරල් යනු පිරිසිදු කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ගසක කොළ වර්ගයකි. එය සලම් නම් ගසක කොළ වර්ගයක් බව අදහස් කෙරේ.

وَعَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْحُسَيْنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، - (24)
 إِنَّا بِأَرْضِ قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ، أَفَتَأْكُلُ فِي آيَاتِهِمْ؟ قَالَ: "لَا تَأْكُلُوا فِيهَا، إِلَّا أَنْ لَا تَحِدُوا
 غَيْرَهَا، فَاعْسَلُوهَا، وَكُلُوا فِيهَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු ස:ලබා අල්-හුෂනියියි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, සැබැවින්ම අපි ආගම් ලක්
 ජනයාගේ ප්‍රදේශයක සිටින්නෙමු. එබැවින් ඔවුන්ගේ පාත්‍ර වල අපි
 අනුභව කරන්නදැයි විමසුවෙමු. ඒ හැර වෙන කිසිවක් ඔබට
 නොලැබුණේ නම් මිස එහි ඔබ අනුභව නොකරන්න. එවිට ඔබ එය
 සෝදා එහි අනුභව කරන්නැයි එතුමාණෝ පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (25)
 وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ تَوَضَّعُوا مِنْ مَرَادَةِ امْرَأَةٍ مُشْرِكَةٍ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ .

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි තුමාණන් හා එතුමාගේ
 අනුගාමිකයින් ආදේශ තබන කාන්තාවක් (භාවිත කර) ඉතිරි කළ
 ජලයෙන් වුළු ධෝවනය කළෝය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)
 මෙය දීර්ඝ හදිසයක පැමිණි සඳහනකි.

- وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ قَدْحَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (26)
 وَسَلَّمَ إِنَّكَسَرَ، فَاتَّخَذَ مَكَانَ الشَّعْبِ سَلْسِلَةً مِنْ فِضَّةٍ. أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා
 කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි තුමාණන්ගේ පාත්‍රය බිඳුණි. හිඩැස් ඇති
 එම ස්ථානයට රිදී කැබැල්ලක් තැබූහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

۳- بَابُ إِزَالَةِ التَّجَاسَةِ وَبَيَانِهَا

3- පරිච්ඡේදය

අපවිත්‍ර දෑ ඉවත් කිරීම හා එය විස්තර කිරීම

- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْخُمْرِ تَتَّخَذُ خَلًّا؟ قَالَ: "لَا." } أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَقَالَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් මත් පානය පිළිබඳව, එය විනාකිරි ලෙස ගත හැකි දැයි? විමසන ලදී. එයට එපා යැයි පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම් හා තිර්මිදි. මෙය පූර්ව සාධක හසන් ගණයට අයත් හදීසයක් බව සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْهُ قَالَ: { لَمَّا كَانَ يَوْمُ حَيْبَرَ، أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَبَا طَلْحَةَ، فَنَادَى: "إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَنْهَيَانِكُمْ عَنْ خُومِ الْخُمْرِ [الْأَهْلِيَّةِ]، فَإِنَّهَا رِجْسٌ" } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කයිබර් යුද්ධ දිනය පැමිණි කල්හි අබු තල්හා තුමාණන්ට විධානය කළේය. එවිට ඔහු (ජනයා) අමතා සැබැවින්ම අල්ලාහ් හා ඔහුගේ රසූල් වරයා යන දෙදෙනාම බුරු මස් පිළිබඳව ඔබට තහනම් කර ඇත්තේය. හේතුව සැබැවින්ම එය අපවිත්‍ර බැවිනි. යැයි නිවේදනය කළේය. (මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- وَعَنْ عَمْرٍو بْنِ خَارِجَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { حَطَبْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى (29)
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَيْي، وَهُوَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، وَلَعَابُهَا يَسِيلُ عَلَى كَيْفِي. } أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ.
 وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

අමර් ඉබ්නු භාරිජා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම වාහනයේ(ඔටුවා මත) සිටිමින් මිනාවෙහි අපට දේශනාවක් කළහ. එවිට උගේ කෙළ මාගේ උරහිස මත ගලමින් තිබිණ.

(මූලාශ්‍රය: අන්මද්, නිර්මදි මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව එතුමා සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (30)
 وَسَلَّمَ يَغْسِلُ الْمَنِيَّ، ثُمَّ يَخْرُجُ إِلَى الصَّلَاةِ فِي ذَلِكَ الثَّوْبِ، وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى أَثَرِ الْغُسْلِ فِيهِ
 . { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (තැවරි තිබු) ශුක්‍රාණු සෝදා ගනිමින් පසුව එම ඇඳුමෙන්ම සලාතය වෙත පිටත් ව ගියහ. එවිට මම එහි සේදු සලකුණ දිටිමි. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

- وَلِمُسْلِمٍ: { لَقَدْ كُنْتُ أَفْرَكُهُ مِنْ ثَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (31)
 . { وَسَلَّمَ فَرَكًا، فَيُصَلِّي فِيهِ } .

මුස්ලිම් හි සඳහන් හදිසයක

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ ඇඳුමෙහි තැවරි ඇති එය (වෙළුණු ශුක්‍රාණුව) මම හොදින් හිරුවෙමි. පසුව එතුමා එහිම (එම ඇඳුම ඇඳගෙනම) සලාතය ඉටු කළේය.

- وَفِي لَفْظٍ لَهُ: { لَقَدْ كُنْتُ أَحْكُهُ يَابِسًا بِظَفْرِي مِنْ ثَوْبِهِ } . (32)

මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක,

සැබැවින්ම මම එතුමාගේ ඇඳුමේ හි එය (ගුනාණ) වෙළී තිබිය දී මාගේ ඇඟිල්ලෙන් හුරන්නෙකුව සිටියෙමි.

- وَعَنْ أَبِي السَّمْحِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (33) { أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ، وَيُغَسَّلُ مِنْ بَوْلِ الْجَارِيَةِ، وَيُرَشُّ مِنْ بَوْلِ الْغَلَامِ } وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට අබු සමිහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගැහැනු ළදරුවාගේ මුත්‍රාව (තැවරුණු තැන) සෝදනු ලැබේ. පිරිමි ළදරුවාගේ මුත්‍රාව (තැවරුණු තැන) පිස දමනු ලැබේ.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද් නසාරී, ඉමාම් හාකිම් විසින් මෙය පූර්ව සාධක හදිසක් බව සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ (34) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ - فِي دَمِ الْخَيْضِ يُصِيبُ الثَّوْبَ -: { "نَحْنُهُ، ثُمَّ تَقْرُصُهُ بِالْمَاءِ، ثُمَّ تَنْضَحُهُ، ثُمَّ تُصَلِّي فِيهِ" } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අස්මා බිත්ත අබි බක්ර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඇඳුමේ හි තැවරුණු හයිල් රුධිරය පිළිබඳව මෙසේ පැවසූහ.

ඔබ එය හුරා දමා පසුව එය ජලයෙන් අතුල්ලා පසුව එය පිරිසිදු කර පසුව එම ඇඳුමෙහි ම සලාතය ඉටු කරන්න.

(මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَتْ حَوْلَةٌ: { يَا رَسُولَ اللَّهِ، (35) فَإِنْ لَمْ يَذْهَبِ الدَّمُ؟ قَالَ: "يَكْفِيكَ الْمَاءُ، وَلَا يَضُرُّكَ أَثْرُهُ" } أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَسَنَدُهُ ضَعِيفٌ.

අඩු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කවලා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ ප්‍රකාශ කළාය. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණනි, රුධිරය ඉවත්ව නොගියේ නම් (මක් කරන්න) දැයි විමසුවාය. (එවිට) එතුමා

ඔබට ජලය ප්‍රමාණවත් වෙයි. එහි සලකුණ ඔබට හානියක් නොවෙයි.

(මුලාශ්‍රය: තීර්මිදි මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.)

බුදුගුල් මරාමි - 4

1- بَابُ الْوُضُوءِ

වුළු ධෝවනය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (36) قَالَ: {لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ وُضُوءٍ} أَخْرَجَهُ مَالِكٌ، وَأَحْمَدُ، وَذَكَرَهُ الْبُخَارِيُّ تَعْلِيقًا. وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حُرَيْمَةَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ සමූහයාට ඉතා දුෂ්කර කාර්යයක් නොවේ නම් වුළු ධෝවනය කරන සෑම අවස්ථාවකම කට පිරිසිදු කරන්නැයි ඔවුනට මම විධානය කර ඇත්තෙමි.

(මාලික්, අහ්මද්, නසාර් හා ඉබ්නු හුසෙයිමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. මෙය පූර්ව සාධක හදීසයක් බව ඉබ්නු හුසෙයිමා සඳහන් කරයි. බුහාරි තුමා මෙයම එම පාඩමේ මාතෘකාව ලෙස සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْ مُحَمَّدَانَ مَوْلَى عِثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: {أَنَّ عِثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَا يَوْضُوءً، فَغَسَلَ كَفَّيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ مَضَمَّ، وَاسْتَنْشَقَّ، وَاسْتَنْتَزَرَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْمِرْفَقِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْكَعْبَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ حَوْ وَضُوءِي هَذَا.} مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

හුමරාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන්ම උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් (මගෙන්) ජලය ඉල්ලා සිටියහ. පසුව ඔහු තම දෙඅත්ල තුන් වරක් සෝදා පසුව කට කලක්වා නාසයට ජලය යොදා පිරිසිදු කළහ. පසුව තම මුහුණ තුන් වරක් සේදූහ. පසුව තම දකුණත වැළඹිට දක්වා තුන් වරක් සේදූහ. පසුව වමත ද ඒ අයුරින්ම විය. පසුව තම හිස (ජලයෙන්) පිරිමැද්දාහ. පසුව තම දකුණු කකුල වළලු කර දක්වා තුන් වරක් සේදූහ. පසුව වම් කකුල ද ඒ අයුරින්ම විය. පසුව එතුමා මා මේ කළ වුළු ධෝවනය මෙන් අල්ලාහ්ගේ දුක්‍යාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වුළු කළ සැටි මා දුටුමි යැයි පැවසූහ. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي صَفَةِ وُضُوءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - (38)
 قَالَ: { وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ وَاحِدَةً. } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَأَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ، بَلْ قَالَ التِّرْمِذِيُّ: إِنَّهُ أَصْحَحُ شَيْءٍ فِي الْبَابِ.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වුළු කළ ආකාරය විස්තර කිරීමේ දී අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ දන්වා සිටියේය.

එතුමා තම හිස එක් වරක් ජලයෙන් පිරි මැද්දාහ.

(අබු දාවුද් විසින් මෙය හෙළිදරව් කරන ලදී. එමෙන්ම නසාර් හා නිර්මදි පූර්ව සාධක සහිත වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. නිර්මදි තුමා පවසා සිටින්නේ මෙම විෂය සම්බන්ධ හදිසයන් අතුරින් මෙය වඩාත් පූර්ව සාධක හදිසයක් බවය.)

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ عَاصِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي صَفَةِ الْوُضُوءِ - (39)
 قَالَ: { وَمَسَحَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَأْسِهِ، فَأَقْبَلَ بِيَدَيْهِ وَأَدْبَرَ. } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

වුළු ධෝවනයෙහි ක්‍රමය පිළිබඳ පැවසීමේ දී අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු යසීද් ඉබ්නු ආසිම් තුමා මෙසේ දන්වා සිටියි.

එතුමාණන් තම නිස (ජලයෙන්) පිරි මැද්දාහ. එවිට තම දෙඅත් ඉදිරියෙන් තබා පසුපසට ගෙන ආහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- وَفِي لَفْظٍ : { بَدَأُ بِمَقْدَمِ رَأْسِهِ، حَتَّى ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاةٍ، ثُمَّ رَدَّهُمَا (40) إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ }.

තවත් ප්‍රකාශයක

එතුමාණන්ගේ නිසෙහි ඉදිරියේ සිට පටන් ගෙන ඒ දෙක තම ගලවලුව (ගෙල පිටුපස) දක්වා ගෙන ගොස් පසුව නැවතත් ඒ දෙක එතුමාණන් කිනම් ස්ථානයෙන් පටන් ගත්තේ ද එම ස්ථානය දක්වා ගෙන ආහ.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - فِي صِفَةِ الْوُضوءِ - قَالَ: { (41) ثُمَّ مَسَحَ صَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَأْسِهِ، وَأَدْخَلَ إِصْبَعَيْهِ السَّبَّاحَتَيْنِ فِي أُذُنَيْهِ، وَمَسَحَ بِإِبْهَامَيْهِ ظَاهِرَ أُذُنَيْهِ. } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتَّسَائِي، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

වුව ධෝවනයේ ක්‍රමය පිළිබඳ ප්‍රකාශ කිරීමේ දී අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

පසුව එතුමා නිස (ජලයෙන්) පිරිමැද්දාහ. තවද එතුමාගේ දඬගැලි දෙක තම දෙකන් හි ඇතුළු කර එතුමාගේ මහපොට ඇගිලි දෙකින් තම කනට පිටපැත්තෙන් පිරිමැද්දාහ.

(අබු දාවුද් හා නසාර් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා සඳහන් කරයි.)

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (42) وَسَلَّمَ { إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَلْيَسْتَنْثِرْ ثَلَاثًا، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيْتُ عَلَى خَيْشُومِهِ } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබගෙන් කෙනෙකු තම නින්දෙන් අවදි වූ විට නාසයෙන් තුන් වරක් හුස්ම පිට කරන්න. හේතුව ඡෙයිතාන් තම නාස් පුඩුවෙහි රාත්‍රි ගත කරනු ඇත. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْهُ: { إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلَا يَغْمِسُ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ (43)- حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَهَذَا لَفْظٌ مُسْلِمٍ.

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු තම නින්දෙන් අවදි වූ විට තම අත් තුන් වරක් සෝදා හරින තෙක් දෙඅත් බඳුනට නොගිල්වන්න. හේතුව සැබැවින්ම ඔහු තම අත් රාත්‍රියෙහි කොතැනක තිබුණේ දැයි නොදන්නා බැවිනි.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙය ඉමාම් මුස්ලිම්ගේ වදනකි.)

وَعَنْ لَقِيظِ بْنِ صَبْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، { أَسْبَغَ الْوُضُوءَ، وَخَلَّلَ بَيْنَ الْأَصَابِعِ، وَبَالَغَ فِي الْإِسْتِنْشَاقِ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا } أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ලකීන් ඉබ්නු සබිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වුව ධෝවනය සම්පූර්ණ කරන්න. ඇහිලි කරු අතර අතුල්ලා සෝදන්න. කට පිරිසිදු කිරීමෙහි එය කලත්වන්න. නමුත් ඔහු උපවාසයේ නිරත වන්නෙකු නම් හැර.

(45)- { إِذَا تَوَضَّأْتَ فَمَضْمُضٌ } . وَأَبُو دَاوُدَ فِي رِوَايَةٍ: .

ඉමාම් අබ් දාවුද් සතු වාර්තාවක

ඔබ වුළු ධෝවනය කරන්නෙ හි නම කට පිරිසිදු කරන්න.
 යැයි සඳහන් වී ඇත.

(46)- وَعَنْ عُمَانَ رضي الله عنه، { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُجَلِّلُ لِحْيَتَهُ فِي الْوُضُوءِ } أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.
 සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වුළු
 කිරීමෙහි දී තම යටි රැවුල හොදින් අතුල්ලා සෝදන්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: තිර්මිදි, මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව
 ඉබ්නු හුසෙයිමා රළියල්ලාහු අන්හු තුමා සඳහන් කරයි.)

(47)- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنه { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَى بِثُلُثَيْ مُدٍّ. فَجَعَلَ يَدُلُّكَ ذِرَاعَيْهِ } أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

සෙයිද් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි
 වසල්ලම්) තුමා මුද්දු එකකින් තුනෙන් දෙකක ප්‍රමාණයක්
 ගෙනැවිත් තම බාහු දෙක අතුල්ලන්නට ගත්හ.

(මූලාශ්‍රය: අන්මද්, මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව
 ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා සඳහන් කර ඇත.)

(48)- وَعَنْهُ، { أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذُ لِأَذُنَيْهِ مَاءً } خِلَافَ الْمَاءِ الَّذِي أَخَذَ لِرَأْسِهِ. أَخْرَجَهُ الْبَيْهَقِيُّ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම හිසට
 ගත් ජල(ප්‍රමාණ)යට වෙනස් අයුරින් තම කන් දෙකට ජලය ගැනීම
 තමන් දුටු බව සෙයිද් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා
 විසින් වාර්තා කරන ලදී. (මූලාශ්‍රය: බයිහකි)

وَهُوَ عِنْدَ مُسْلِمٍ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ بِالْفِطْرِ: وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ بِمَاءٍ غَيْرِ فَضْلِ يَدَيْهِ،
 وَهُوَ الْمَحْفُوظُ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් හි මේ අයුරින්ම වෙනත් වදනකින් සඳහන් වී ඇත. (එනම්) තම දැනට ගත් ප්‍රමාණයෙන් තොර වූ ජල(ප්‍රමාණ)යෙන් හිස පිරි මැද්දාහ. මෙය මන්තූල් ගණයේ හදිසයකි.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ أُمَّتِي يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ، مِنْ أَثَرِ الْوُضُوءِ، فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ." مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් කළ ජරකශයකට මම සවන් දුනිමි. සැබැවින්ම මාගේ සමූහය මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ වුළු ධෝවනයෙන් ඇති වූ අත් හා මුහුණු බැබළෙමින් පැමිණෙති. එබැවින් ඔබ අතුරින් කවරෙකු තම දිජ්නිය දිගු කරන්නට හැකියාව ලබන්නේ ද ඔහු එය කරන්නවා!

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්, මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වදනකි.)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ التَّيْسُ فِي تَنَعُلِهِ، وَتَرْجُلِهِ، وَظُهُورِهِ، وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ." مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම පාවහන් පැලදීමෙහි ද තම හිස පිරීමෙහි ද තමන්ව පිරිසිදු කර ගැනීමෙහි ද එමෙන්ම තම සියලුම කටයුතුවල දී දකුණතට ප්‍රමුකත්වය ලබා දීම එතුමාණන්ට ප්‍රිය ජනක විය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِذَا تَوَضَّأْتُمْ فَاذْبُوا بِمِيَامِكُمْ" أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ වුළු ධෝවනය කරන විට ඔබගේ දකුණතින් ආරම්භ කරන්න.

මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා. මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා සඳහන් කරයි.

وَعَنْ الْمُعْبِرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (52) -
 وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ، فَمَسَّحَ بِنَاصِيَتِهِ، وَعَلَى الْعِمَامَةِ وَالْحُقَيْنِ. } أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අල්-මුභිරා ඉබ්නු ෂුඛා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි තුමාගේ වුළු ධෝවනය කළහ. එවිට තම (නළලෙහි පිහිටි) ඉදිරි කෙසින් ද ජටාව හා මේස් සපත්තු මතු පිටින් ද පිරිමැද්දාහ. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - فِي صِفَةِ حَجِّ النَّبِيِّ صَلَّى (53) -
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِبْدُؤُوا بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ" أَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ.
 هَكَذَا بَلْفِظِ الْأَمْرَ وَهُوَ عِنْدَ مُسْلِمٍ بَلْفِظِ الْحَبْرِ.

ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා හජ් හි ක්‍රමය සම්බන්ධව පැවසීමේ දී කවර දෙයක් අල්ලාහ් ආරම්භ කළේ ද එයින් ඔබ ද ආරම්භ කරන්න.

මූලාශ්‍රය: නසාර් මෙය විධානයක ස්වරූපයෙන් පිහිටා ඇති අතර මුස්ලිම් හි සඳහන් වී ඇත්තේ පුළුන්ක ස්වරූපයෙනි.

وَعَنْهُ قَالَ: { كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَوَضَّأَ إِذَا دَارَ الْمَاءُ عَلَى (54) -
 مُرْفَقَيْهِ. } أَخْرَجَهُ الدَّارِقُطِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ.

ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ වුළු කරන විට ජලය තම වැළමිට වටා ගලා යෑමට සලස්වන්නෙකු වූහ.

(මෙම වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි දුර්වලකමක් ඇති ව ඉමාම් ආරක්ෂක විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.)

(55)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا وُضُوءَ لِمَنْ لَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ" أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَةَ، بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු (වුළු ගන්නා විට) ඒ කෙරෙහි අල්ලාහ්ගේ නාමය නොපැවසුවේ ද ඔහුට වුළු නොමැත.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවක් සහිතව අහ්මද් අබු ආවුද් ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.)

(56)- وَأَبِي سَعِيدٍ نَحْوَهُ. وَقَالَ أَحْمَدُ: لَا يَبْتُتُ وَلِلتَّرْمِذِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ فِيهِ شَيْءٌ

මෙම හදිසය සර්ද් බින් සෙයිද් තුමා හා අබු සර්ද් තුමා යන අයගේ වාර්තාව අනුව තීර්මදි හි සඳහන් වී ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් වාර්තා වන කිසිදු හදිසක් ස්ථාවර නොමැති බව ඉමාම් අහ්මද් තුමා පවසා සිටියි.

(57)- وَعَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: {رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْصِلُ بَيْنَ الْمَضْمَضَةِ وَالْإِسْتِنْشَاقِ} أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

තල්හා ඉබ්නු මුසර්රිෆ් තුමා තම සීයා විසින් වාර්තා කළ හදිසය තම පියාගෙන් ලබා ගෙන වාර්තා කරන ලදී. කට කලත්වා පිරිසිදු කිරීම හා නාසයට ජලය යොදා පිරිසිදු කිරීම අතර අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙන් කරනු මම දුටුවෙමි යැයි පැවසූහ.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවක් සහිතව අන්මද් අබු දාවුද් තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ عَيِّبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي صِفَةِ الْوُضُوءِ - { تَمَّ تَمَضَّصَ صَلَّى اللَّهُ - (58) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَنْتَرْتَلَا، يُمَضِّصُ وَيَنْتِرُ مِنَ الْكَفِّ الَّذِي يَأْخُذُ مِنْهُ الْمَاءُ } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ .

වුළු ධෝවනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමේ දී අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. පසුව එතුමාණෝ තුන් වරක් කට කලත්වා නාසය ද පිරිසිදු කළහ. ජලය අහුරා ගත් අල්ලෙන් තම කට හා නාසය පිරිසිදු කළහ.

(අබු දාවුද් හා නසාරී යන අය විසින් මෙම හදිසය හෙළිදරව් කර ඇත.)

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي صِفَةِ الْوُضُوءِ - { تَمَّ - (59) أَدْخَلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ، فَمَضَّصَ وَاسْتَنْشَقَ مِنْ كَفِّ وَاحِدَةٍ، يَفْعَلُ ذَلِكَ تَلَاثًا } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

වුළු ධෝවනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමේ දී අබුදුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි. පසු එතුමා(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම අත (ජල බඳුනට) දමා පසුව එකම අල්ලෙන් කට හා නාසය පිරිසිදු කළහ. මෙය එතුමා තුන් වරක් කළේය. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - (60) رَجُلًا، وَفِي قَدَمَيْهِ مِثْلُ الظُّفْرِ لَمْ يُصِبْهُ الْمَاءُ. فَقَالَ: "ارْجِعْ فَأَحْسِنِ وُضُوءَكَ" } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. තාබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මිනිසෙකු ව දුටුහ. ඔහුගේ පාදයේ නියපොත්තක තරම් ජලය තැවරී නොතිබුණි. එවිට එතුමා ඔබ නැවත ගොස් ඔබේ වුළු ධෝවනය අලංකාර කර ගන්න. (අබු දාවුද් හා නසාරී මෙම හදිසය හෙළිදරව් කර ඇත.)

وَعَنْهُ قَالَ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ، - (61)
وَيَعْتَسِلُ بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මුද්දු එකක ජල ප්‍රමාණකින් වුළු ගන්නෙකු වූහ. එමෙන්ම එක් සා: එකක ජල ප්‍රමාණයේ සිට මුද්දු පහක ප්‍රමාණය දක්වා වූ ජල ධාරිතාවකින් ස්නානය කරන්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - (62)
"مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ، فَيُسْبِغُ الوُضوءَ، ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، إِلَّا فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ" أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ وَالتِّرْمِذِيُّ وَزَادَ: "اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ"

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු වුළු ධෝවනය කර පසුව එම වුළු ධෝවනය අලංකාර කරමින් අනතුරුව අෂ්හදු අන් ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වන්දනු ලා ෂරීක ලහු වඅෂ්හදු අන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු යැයි පවසන්නේ ද ඔහුට ස්වර්ගයේ දොරටු විවෘත කරනු ලැබේ.

(මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් හා තිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.)

තේරුම: නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැති බවට මම සාක්ෂි දරමි. තවද සැබැවින්ම මුහම්මද් තුමා ඔහුගේ ගැත්තා බවට ද ඔහුගේ දූතයා බවට ද මම සාක්ෂි දරමි.

තිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කළ හදීසයේ අමතර වශයෙන්

අල්ලාහුමම ඉජ්අල්නී මිනත් තව්වාබින වජ්අල්නී මිනල් මුත තහ්නිරින් යනුවෙන් සදහන් වී ඇත.

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, පශ්චාත්තාපයේ නියැළෙන්නන්
 අතුරින් මා පත් කරනු මැනව. තවද පවිත්ර වූවන් අතුරින් ද මා පත්
 කරනු මැනව.

بَابُ الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَّيْنِ

සපත්තු මේස් මත පිරිමැදීම

بَابُ نَوَاقِضِ الْوُضُوءِ

වුළු ධෝවනය අවලංගු වීම

بَابُ قَضَاءِ الْحَاجَةِ

ස්වභාවික අවශ්‍යතාවන් ඉටු කිරීම

සපත්තු මේස් මත පිරිමැදීම

عَنْ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ - (63)
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَوَضَّأَ، فَأَهْوَيْتُ لِأَنْزِعَ خُفَّيْهِ، فَقَالَ: "دَعُهُمَا، فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ"
 فَمَسَحَ عَلَيْهِمَا "مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ."

මුගිරා ඉබ්නු ෂුබා (රජියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සිටියෙමි. එවිට එතුමා වුළු ධෝවනය කරන්නට වුහ. මම එතුමාගේ මේස් සපත්තු දෙක ගලවා දමන්නට නැමුනෙමි. ඒ අවස්ථාවේ එතුමා ඒ දෙක අත හරින්න. හේතුව සැබැවින්ම ඒ දෙක පිරිසිදු තත්වයේ තිබිය දී මම එය දැමුවෙමි. පසුව ඒ දෙක මත එතුමාගේ පිරිමැදීමදාහ. (මුලාශ්‍රය: ඛුහාරි හා මුස්ලිම්)

مَسَحَ أَعْلَى الْخُفِّ وَأَسْفَلَهُ. - وَالْأَرْبَعَةَ عَنْهُ إِلَّا النَّسَائِيَّ: أَنَّ النَّبِيَّ (64)

وَفِي إِسْنَادِهِ ضَعْفٌ.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සපත්තු මේස් මතු පිටින් ද එහි යටි පැත්තෙන් ද පිරි මැදීමදාහ. මෙම වාර්තා සම්බන්ධතාවේ දුර්වලකමක් ඇත.

- وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: { لَوْ كَانَ الدِّينُ بِالرَّأْيِ لَكَانَ أَسْفَلَ (65) الخُفِّ أَوْ لَى بِالْمَسْحِ مِنْ أَعْلَاهُ. وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى ظَاهِرِ خُفِّهِ } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ .

අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. දහම (තම ස්ව) මතය අනුව පිහිටියේ නම් මේ ස් සපත්තු පිරිමැදීම එහි මතු පිටට වඩා පහළ කොටස උතුම් වන්නට තිබුණි යැයි පවසා සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම මේ ස් සපත්තු මතුපිටින් පිරිමැදිනු මම දුටුවෙමි යැයි පැවසූහ.

අබු ආවුද් විසින් යහ වාර්තා සබඳතාවකින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (66) اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا إِذَا كُنَّا سَفَرًا أَنْ لَا نَنْزِعَ خِفَافَنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ، إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ وَلَكِنْ مِنْ غَائِطٍ، وَيُولٍ، وَنَوْمٍ } أَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَاللَّفْظُ لَهُ، وَابْنُ خُرَيْمَةَ وَصَحَّحَاهُ.

සල්ලාන් ඉබ්නු අස්සාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අපි යම් ගමනක යෙදී සිටියහොත් අපගේ මේ ස් සපත්තු දින තුනකට නොගලවන මෙන් අණ කරන්නෙකුව සිටියහ. නමුත් ජුනුබ් තත්ත්වයේ පසු වූයේ නම් හැර නමුත් මළ මුත්තා කිරීමෙන් හා නින්ද යෑමෙන් (වරදක් නොවන්නේය.)

නසාර් තුමා හා තිර්මිදි තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙය තිර්මිදි තුමා සතු වචන පෙළයි. ඉබ්නු හුදෙයිමා ද එය පූර්ව සත්‍ය සහගත හදිසයක් බව තහවුරු කර ඇත.

- وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ (67) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ لِلْمَسَافِرِ، وَيَوْمًا وَلَيْلَةً لِلْمُقِيمِ - يَعْنِي: فِي الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَّيْنِ } أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අලි ඉබ්නු අබි තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මගියාට දහවල් තුනක් හා රාත්‍රී තුනක් ද පදිංචිකරුවාට දහවලක් හා රාත්‍රියක් ද පත් කළේය. මෙයින් අදහස් කරනුයේ මේස් සපත්තු මත පිරිමැදීම සම්බන්ධවය.

මුස්ලිම්තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

سَرِيَّةٌ، فَأَمَرَهُمُ ﷺ - وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ (68) أَنْ يَمْسَحُوا عَلَى الْعَصَائِبِ - يَعْنِي: الْعِمَائِمَ - وَالْتِّسَاحِينَ - يَعْنِي: الْخِيفَ } رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

සව්බාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් සිරියාවට සේනාවක් යැවූහ. එවිට එතුමා ඔවුනට අසාඉබ් හෙවත් ජටාවන් මත ද තසාහින් හෙවත් මේස් සපත්තු මත ද පිරිමදින මෙන් අණ කළහ.

(අන්මද් තුමා හා අබුදාවුද් තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.)

عَنْ [أَنَسٍ - مَرْفُوعًا]: { إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ -] وَعَنْ عُمَرَ - مَوْفُوعًا - (69) وَلَيْسَ خُفَّيْهِ فَلْيَمْسَحْ عَلَيْهِمَا، وَلْيُصَلِّ فِيهِمَا، وَلَا يَخْلَعُهُمَا إِنْ شَاءَ إِلَّا مِنْ جَنَابِيهِ } أَخْرَجَهُ الدَّارَقُطْنِيُّ، وَالْحَاكِمُ وَصَحَّحَهُ.

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ද අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ද මෙසේ වාර්තා කරන ලද්දාහ.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු වුළු ධෝවනය කර තම මේස් සපත්තු පැලඳ ඇත්නම් එවිට ඔහු ඒ දෙක මත පිරි මැද ඒ දෙකෙහිම සලාතය ඉටු කරත්වා! ඔබ අභිමත කළ ද අනිවාර්යය ස්නානයක හේතුවෙන් මිස ඒ දෙක නොගලවන්න.

(දාරුකුත්නී තුමා හා හාකිම් තුමා විසින් හෙළිදරව් කරන ලදී. හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { أَنَّهُ (70) رَخَّصَ لِلْمُسَافِرِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ، وَلِلْمُقِيمِ يَوْمًا وَلَيْلَةً، إِذَا تَطَهَّرَ فَلَبَسَ خُفَّيْهِ: أَنْ يَمْسَحَ عَلَيْهِمَا } أَخْرَجَهُ الدَّارِقُطْنِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

තබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පිළිබඳව අබු බකර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම එතුමා මගියාට දහවල් තුනක් හා රාත්‍රීන් තුනක් ද පදිංචිකරුවාට දහවලක් හා රාත්‍රියක් ද ඔහු පිරිසිදු වී තම මේස් සපත්තු පැලඳ ඇත්නම් ඒ දෙක මත පිරිමදින්නට අවකාශය ලබා දුන්න.

දාරුකුත්නී තුමා විසින් හෙළිදරව් කරන ලදී. ඉබ්නු හුසෙයිමා විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي بِنِ عِمَارَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَمْسَحَ عَلَى (71) الْخُفَّيْنِ؟ قَالَ: "نَعَمْ" قَالَ: يَوْمًا؟ قَالَ: "نَعَمْ" قَالَ: وَيَوْمَيْنِ؟ قَالَ: "نَعَمْ" قَالَ: وَثَلَاثَةً؟ قَالَ: "نَعَمْ، وَمَا شِئْتُمْ" أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَقَالَ: لَيْسَ بِالْقَوِيِّ }

සැබැවින්ම තමන් මෙසේ පැවසූ බව උබෙයි ඉබ්නු ඉමාරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, මම මේස් සපත්තු මත මස්න් කරන්න ද? (එවිට) එතුමා ‘එසේය, යැයි පවසා සිටියේය. දිනකට යැයි විමසා සිටි විට එතුමා එසේය, යැයි පවසා සිටියහ. දින

දෙකකට යැයි විමසා සිටි විට එතුමා එසේය, යැයි පවසා සිටියහ. දින තුනකට යැයි විමසා සිටි විට එසේය, ඔබ කැමති වූයේ නම් යැයි පවසා සිටියහ.

අබු ආවුද් තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කරන ලදී. ඔහු තවදුරටත් මෙය බලවත් හදිසයක් නොවන බව සඳහන් කරයි.

بَابُ نَوَاقِصِ الْوُضُوءِ

වුළු ධෝවනය අවලංගු වීම

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: { كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ (72)-
صلى الله عليه وسلم - عَلَى عَهْدِهِ - يَنْتَظِرُونَ الْعِشَاءَ حَتَّى تَخْفِقَ رُؤُوسُهُمْ، ثُمَّ يُصَلُّونَ
وَلَا يَتَوَضَّأُونَ } أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الدَّارِقُطْنِيُّ. وَأَصْلُهُ فِي مُسْلِمٍ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජයල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ සහගාමීහු එතුමාණන් ගේ කාලයේ තම හිස් නින්දෙන් වැනෙන තරමට ඉෂා සලාතය බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින්නන් වූහ. පසුව ඔවුහු සලාතය ඉටු කළහ. නමුත් (නැවත) වුළු නොගත්හ.

අබු ආවුද් තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. එය අද්-දාරුකුත්නී විසින් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවට තහවුරු කර ඇත. මෙහි මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්හි ද සඳහන් ව ඇත.

සටහන: නිදා ගනිමින් හෝ යම් කිසි වස්තුවක් මත ඇලවී හෝ දැන් පොළොවට බර කරමින් හෝ නිදා ගත් විට පමණය වුළු අවලංගු වනුයේ. පොළොවට මත ආධාරයකින් තොරව හොදින් ඉඳ සිහි කල්පනාවෙන් යුතුව මද නින්දෙන් පසු වන්නේ නම් වුළු අවලංගු නොවනු ඇත.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: { جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ (73)-
إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي إِمْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ فَلَا أَظْهُرُ.
أَفَادَعُ الصَّلَاةَ? قَالَ: "لَا. إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ. وَلَيْسَ بِمَجْبُوضٍ, فَإِذَا أَقْبَلَتْ حَيْضَتُكَ فَدَعِي
الصَّلَاةَ, وَإِذَا أَذْبَرَتْ فَاعْسِلِي عَنكَ الدَّمَ, ثُمَّ صَلِّي { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

හුබෙයිෂ්ගේ දියණිය ෆාතිමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දුකයාණනි, මම නිතර රුධිරය වහනය වන කාන්තාවකි. එබැවින් මම පිරිසිදු නොවෙමි. මට සලාතය අතහැර දැමිය හැකිදැ?යි විමසුවාය. එතුමාගේ 'නැත. එය ස්නායු ආබාධයකි. ඔසප් රුධිරය නොවෙයි. ඔබ ඔබේ නියමිත ඔසප් කාලයට මුහුණ දෙන්නී නම් එවිට ඔබ සලාතය අත හරින්න. එය පසු වූ විට එම රුධිරය ඔබ සෝදා හැර, පසුව සලාතය ඉටු කරන්න.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

وَالْبُخَارِيُّ: { ثُمَّ تَوَضَّيْتُ لِكُلِّ صَلَاةٍ { وَأَشَارَ مُسْلِمٌ إِلَى أَنَّهُ حَدَّثَهَا (74)-
عَمْدًا.

පසුව ඔබ සෑම සලාතයකට පසුවම වුළු ධෝවනය කර ගන්න.

යැයි පැවසූ බව ද බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

මෙම පදය හම්මාද් නම් වාර්තාකරු විසින් උචමනාවෙන්ම ඉවත් කර ඇති බව ඉමාම් මුස්ලිම් පෙන්වා දෙයි.

وَعَنْ عَيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { كُنْتُ رَجُلًا مَدَّاءً, (75)-
فَأَمَرْتُ الْمِقْدَادَ بْنَ الْأَسْوَدِ أَنْ يَسْأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَسَأَلَهُ? فَقَالَ: "فِيهِ
الْوُضُوءُ" { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ, وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ.

අලී ඉබ්නු අබු තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම අධිකව කාම දියර පිටවන්නෙකු ලෙස සිටිමි. මේ පිළිබඳව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් විමසන මෙන් මික්දාද් බින් අල්-අස්වද්ට මම නියෝග කළෙමි. එවිට ඔහු එතුමාණන්ගෙන් විමසා සිටියහ. එවිට එතුමාණෝ

එම විෂයයෙහි වුළු ප්‍රමාණවත් වේ යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වචන පෙළකි.

وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَبَّلَ (76)-
بَعْضَ نِسَائِهِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ } أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَضَعَّفَهُ الْبُخَارِيُّ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එතුමාණන්ගේ බිරියන් අතුරින් ඇතැමෙකුට සිප ගත්හ. පසුව වුළු නොගෙනම සලාතය සඳහා පිටත් ව ගියහ.

ඉමාම් අභ්මද් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් බුහාරි මෙය දුර්වල හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

සටහන: කාන්තාවක් ස්පර්ශ කිරීමෙන් හෝ සිප ගැනීමෙන් වුළු අවලංගු නොවේ. නමුත් එසේ කරන විට කාම හැඟීම් ඇති වන්නේ නම්, වුළු අවලංගු වී යයි.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (77)-
وَسَلَّمَ: { إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ فِي بَطْنِهِ شَيْئًا، فَأَشْكَلَ عَلَيْهِ، أَخْرَجَ مِنْهُ شَيْءٌ، أَمْ لَا؟ فَلَا يَخْرُجَنَّ مِنَ الْمَسْجِدِ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا، أَوْ يَجِدَ رِيحًا } أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ තම කුසෙහි යමක් දැක, පසුව ඉන් යමක් (වාතයක්) පිටවූයේ ද? නැති ද? යන්නෙන් සැකයක් ඇති වූ විටක, ඔහු එහි හඬ කනට වැටෙන තුරු හෝ දුර්ගන්ධය දැනෙන

තුරු හෝ එම මස්ජිදයෙන් (සලාතය අතහැර දමා) පිට වී නොයන්න.

මුස්ලිම් විසින් එය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ طَلْقِ بْنِ عَيِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { قَالَ رَجُلٌ: مَسَسْتُ ذَكَرِي (78)-
 أَوْ قَالَ الرَّجُلُ يَمَسُّ ذَكَرَهُ فِي الصَّلَاةِ، أَعْلَيْهِ وَضُوءٌ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَقَالَ ابْنُ الْمَدِينِيِّ: "لَا، إِنَّمَا هُوَ بَضْعَةٌ مِنْكَ { أَخْرَجَهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ جَبَّانٍ.
 هُوَ أَحْسَنُ مِنْ حَدِيثِ بُسْرَةَ.

තල්ක් ඉබ්නු අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පුද්ගලයෙකු ‘මාගේ ලිංගය මම ස්පර්ශ කළෙමි’ යැයි හෝ මිනිසෙකු තම සලාතයේ දී තම ලිංගය ස්පර්ශ කළේය යැයි හෝ පවසා ඔහු වූළ ගැනීම අනිවාර්යය දැයි විමසිය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ

නැත, සැබැවින්ම එය ඔබෙන්ම වූ මස් කැබැල්ලකි යැයි පැවසූහ.

ඉමාම් අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මදි හා ඉබ්නු මාජා යන උතුමන්ලා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත. ඉබ්නු අල්-මදනී තුමා පහත සඳහන් බුස්රා විසින් වාර්තා කළ හදිසයට වඩා යහපත් යැයි සඳහන් කරයි.

وَعَنْ بُسْرَةَ بِنْتِ صَفْوَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: { أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (79)-
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ مَسَّ ذَكَرَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ" { أَخْرَجَهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ،
 وَابْنُ جَبَّانٍ، وَقَالَ الْبُخَارِيُّ: هُوَ أَصْحَحُ شَيْءٍ فِي هَذَا الْبَابِ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව බුස්රා බිත්ත් සත්වන් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු තම ලිංගය ස්පර්ශ කළේ ද එවිට ඔහු වුළු ධෝවනය කරන්නවා!

ඉමාම් අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාඊ, බුස්රා බින්ත් සල්වාන් යන උතුමන්ලා විසින් හෙළි දරව් කර ඇත.

මෙය ඉමාම් තීර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් විසින් පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කර ඇත. ඉමාම් බුහාරි තුමා මෙම පාඩම ආශ්‍රිතයෙන් පැමිණි වඩාත් නිවැරදිතම දේ මෙය යැයි පවසා ඇත්තාහ.

සටහන: ලිංගික අවයවය කාමාශාවෙන් යුතුව ඇඳුමට මතු පිටින් හෝ සෘජුව හෝ කවර අයුරකින් හෝ වේවා ස්පර්ශ කළේ නම් වුළු අවලංගු වෙයි. කමුක හැඹිමකින් තොරව ස්පර්ශ කළේ නම් වුළු අවලංගු නොවෙයි. 78 හා 79 වැනි හදීසයන් එකිනෙකට පටහැණි ලෙසින් පෙනෙයි. නමුත් එය පටහැණි නොවෙයි. ලිංගික අවයවය තමන්ගේ සෙසු ශරීරයේ කොටසක් යන සිතුවිල්ලෙන් ස්පර්ශ කළේ නම් වුළු ගැනීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවෙයි. වැරදි සිතුවිල්ලකින් ලිංගික අවයවය ස්පර්ශ කොට එමගින් කාමුක හැඹිම් උද්දීපනය වන්නේ නම් 79 වැනි හදීසයේ සඳහන් කළ අයුරින් නැවතත් වුළු ධෝවනය කළ යුතු වෙයි.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (80) مَنْ أَصَابَهُ فَيْءٌ أَوْ رُعْفٌ، أَوْ قَلَسٌ، أَوْ مَذْيٌ فَلْيَنْصِرْ فَلْيَتَوَضَّأْ، ثُمَّ لِيَيْنِ عَلَى صَلَاتِهِ، وَهُوَ فِي ذَلِكَ لَا يَتَكَلَّمُ { أَخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَه، وَضَعَفَهُ أَحْمَدُ وَعَيْرُهُ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකුට (සලාතයේ දී) වමනය හෝ නාසයෙන් ලේ ගැලීම හෝ ඔක්කාරය හෝ කාම දියර පිටවීම වැනි අවස්ථාවක් ඇති වන්නේ ද ඔහු සලාතයෙන් හැරී ගොස් වුළු ධෝවනය කරන්නවා. ඔහු එම අවස්ථාවේ කිසිවෙකු සමඟ කතා නොකර සිටියේ නම් තම සලාතය (අන්හල ස්ථානයේ සිටම) ගොඩ නගන්නවා.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් අන්මද් හා වෙනත් අය විසින් මෙය දුර්වල හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سُمْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; { أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى (81)-
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَوَضَّأُ مِنْ حُلُومِ الْغَنَمِ? قَالَ: إِنْ شِئْتَ قَالَ: أَتَوَضَّأُ مِنْ حُلُومِ الْإِبِلِ?
قَالَ: نَعَمْ { أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

ජාබිර් බින් සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන අය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම මිනිසෙකු නබි සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමා වෙත පැමිණ එම මස් හේතුවෙන් මම වුළු ධෝවනය කළ යුතු දැයි විමසුවේය. එතුමාණෝ ඔබ කැමති නම් යැයි පිළිතුරු දුන්හ. ඔටු මස් හේතුවෙන් මම වුළු ධෝවනය කළ යුතු දැයි විමසුවේය. එවිට එතුමාණෝ එසේය යැයි පිළිතුරු දුන්හ.

ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (82)-
{ مَنْ عَسَلَ مَيْتًا فَلْيَغْتَسِلْ, وَمَنْ حَمَلَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ } أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ, وَالنَّسَائِيُّ,
وَالترمذِيُّ وَحَسَنُهُ. وَقَالَ أَحْمَدُ: لَا يَصِحُّ فِي هَذَا الْبَابِ شَيْءٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මෘත දේහයක් ස්නානය කරන්නේ ද ඔහු ස්නානය කරත්වා. කවරෙකු එය ඔසවන්නේ ද ඔහු වුළු ගනිත්වා

ඉමාම් අන්මද්, අන්-නසාර්, තිර්මිදි, යන අය විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් තිර්මිදි මෙය හසන් තරාතිරමේ පවතින හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. මේ පාඩම ආශ්‍රිතව කිසිදු හදිසයක් නිවැරදි නැතැයි ඉමාම් අන්මද් පවසා සිටියි.

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَحِمَهُ اللَّهُ; { أَنَّ فِي الْكِتَابِ الَّذِي كَتَبَهُ (83)-
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَمْرِو بْنِ حَزْمٍ: أَنْ لَا يَمَسَّ الْقُرْآنَ إِلَّا طَاهِرٌ } رَوَاهُ
 مَالِكٌ مُرْسَلًا، وَوَصَلَهُ النَّسَائِيُّ، وَابْنُ جَبَّانٍ. وَهُوَ مَعْلُومٌ.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ් ඛක්රිත් (රන්මතුල්ලාහි අලෙයිහි) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් අමර් ඉබ්නු හසම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ට යැවූ ලිපියක, අල්-කුර්ආනය පිවිතුරු අයෙකු මිස ස්පර්ශ නොකළ යුතු යැයි සඳහන්ව තිබිණි.

මෙය ඉමාම් මාලික් තුමා විසින් මුර්සල් නම් තරාතිරමේ පිහිටන හදිසයක් ලෙස හෙළිදරව් කර ඇත. එය අන්-නසාර් ඉබ්නු හිබ්බාන් අය අය විසින් ද සඳහන් කර ඇත. මෙය ම:ලූල් නම් තරාතිරමේ පවතින හදිසයකි.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (84)-
 وَسَلَّمَ يُذَكِّرُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ } رَوَاهُ مُسْلِمٌ، وَعَلَّقَهُ الْبُخَارِيُّ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමා සෑම අවස්ථාවකම අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කරන්නෙකු වූහ.

ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් බුහාරි මෙය මුඅල්ලක් නම් තරාතිරමේ පවතින හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.

සටහන: අල්ලාහ් ව මෙනෙහි කරන සියලුම අවස්ථාවන් හි වූළ සමඟ පසුවීම ඉතා උතුම්ය. නමුත් වූළ සමඟ පසු වූයේ නම් පමණි දෙවියන් ව මෙනෙහි කළ යුත්තේ යැයි අදහස් කිරීම වැරදිය.

بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ أَنَسٍ (85)-
 إِحْتَجَمَ وَصَلَّى، وَلَمْ يَتَوَضَّأْ } أَخْرَجَهُ الدَّارِقُطْنِيُّ، وَلَيْتَهُ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අත්තෙන්ම නබි සල්ලල්ලාහු (අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විත් ඇඳ පසුව වුළු නොකරම සලාතය ඉටු කළහ.

ඉමාම් ආරුකුන්හී මෙය හෙළිදරව් කර එය දුර්වල හදිසයක් බව ද සඳහන් කර ඇත.

وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (86)-
{ الْعَيْنُ وَكَأُ السَّهِّ، فَإِذَا نَامَتْ الْعَيْنَانِ اسْتَظْلَقَ الْوُكُوءُ } رَوَاهُ أَحْمَدُ. وَالطَّبْرَانِيُّ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව මුඛාවියා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දැනුම් දෙන ලදී.

ගුද මාර්ගයේ ගැටය (අවදි ව තිබෙන) දෑසය. දෑස් නින්දට ගිය විට ගැටය ලිහී යන්නේය.

ඉමාම් අහ්මද්, තබරානි යන අය විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَرَادَ { وَمَنْ نَامَ فَلْيَتَوَضَّأْ } وَهَذِهِ الرَّيَادَةُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ عِنْدَ أَبِي (87)-
دَاوُدَ مِنْ حَدِيثِ عَيِّي دُونَ قَوْلِهِ: { اسْتَظْلَقَ الْوُكُوءُ } وَفِي كَلَا الإِسْنَادَيْنِ ضَعْفٌ.

ඉහත ප්‍රකාශයට අමතරව
කවරෙකු නින්දට වැටුණේ ද ඔහු වුළු ධෝවනය කරන්නවා.
යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

මෙම අමතර ප්‍රකාශය අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයෙ හි ඉස්තක්ලකල් විකා - ගැටය ලිහී යන්නේය යන ප්‍රකාශය සඳහන් කිරීමකින් තොරව අබු-දාවුද් හි සඳහන් වී ඇත. ඉහත සඳහන් හදිසයන් හි වාර්තා සබඳතාවන් දෙකම දුර්වලය.

وَلِأَبِي دَاوُدَ أَيضًا، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا مَرْفُوعًا: { (88)-
إِنَّمَا الْوُضُوءُ عَلَى مَنْ نَامَ مُضْطَجِعًا } وَفِي إِسْنَادِهِ ضَعْفٌ أَيضًا.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ
අබු දාවුද් හි සඳහන් තවත් හදිසයක් මෙසේය

කවරෙකු ඇල වී නිදා ගන්නේ ද ඔහු මතය වූ එ ධෝවනය
(අනිවාර්යය) වනුයේ.

මෙහි ද වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (89)-
وَسَلَّمَ قَالَ: { يَا أَيُّهَا الشَّيْطَانُ فِي صَلَاتِهِ، فَيَنْفُخُ فِي مَقْعَدَيْهِ فَيُخَيِّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ
أَحَدٌ، وَلَمْ يُحَدِّثْ، فَإِذَا وَجَدَ ذَلِكَ فَلَا يَنْصَرِفُ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا }
أَخْرَجَهُ الْبَزَّازُ.

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා
ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකුගේ සලාතයේ දී ඔහු වෙතට
ෂෙයිතාන් පැමිණෙයි. ඔහුගේ අසුන් ගන්නා ස්ථානයට පිඹි තමන්
කිල්ලට හසු වූයේ ද නැද්ද යන්නෙන් ඔහු තුළ කුතුහලය ඇති
කරවයි. එවැන්නක් ඔහු දුටුවේ නම් ඔහු එහි හඬ කනට වැටෙන
තුරු හෝ දුර්ගන්ධය දැනෙන තුරු හෝ (සලාතයෙන්) බැහැර ව
නොයන්න.

මෙය ඉමාම් අල්-බස්සාර් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

وَأُضْلُهُ فِي الصَّحِيحَيْنِ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ. (90)-

මෙහි මූලික වදන් පෙළ අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද්
(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ වාර්තාව සමග බුහාරි හා මුස්ලිම් හි
සඳහන් වී ඇත.

وَلِمُسْلِمٍ: عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ. (91)-

මෙහි 89 වැනි හදිසය මෙන්ම අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි සඳහන් වී ඇත.

وَلِلْحَاكِمِ. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ مَرْفُوعًا: { إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الشَّيْطَانُ، (92)-
فَقَالَ: إِنَّكَ أَحَدُنْتُ، فَلْيَقُلْ: كَذَّبْتُ } وَأَخْرَجَهُ ابْنُ حِبَّانَ بِلَفْظٍ: { فَلْيَقُلْ فِي نَفْسِهِ }.

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසය භාකිම් හි මෙසේ සඳහන් වී ඇත.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු වෙත ඡෙයිතාන් පැමිණ සැබැවින්ම ඔහු කිල්ලට හසු වී ඇත්තෙ හි යැයි පැවසූ විට තුඹ බොරු පවසන්නෙ හි යැයි පවසවු.

මෙය ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා විසින් ‘තම සිතට පවසවු.’ යන අමතර වචන පෙළක් සමඟ හෙළිදරව් කර ඇත.

සටහන: මෙයින් අදහස් කරනුයේ වුළු නොබිඳුණු තත්ත්වයේ වුළු බිඳී ඇත යන සිතුවිල්ල ඇති වුයේ නම් යන්නය.

بَابُ قَضَاءِ الْحَاجَةِ

ස්වභාවික කෘත්‍යයන් ඉටු කිරීම

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْحُلَاءَ وَصَعَّ خَاتَمَهُ { أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةَ، وَهُوَ مَعْلُولٌ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වැසිකිළියට පිවිසෙන විට එතුමාණන්ගේ මුද්ද එතුමා ගලවා තබන්නෙකු වුහ.

මෙය අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිද් යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙම හදිසය මෑදුල් නම් තරාතිරමෙ හි පවතින්නකි.

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (94)-
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ: "اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ"
أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින්
වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමාණන් වැසිකිළියට යන විට...

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ"

අල්ලාහුම්ම ඉන්හි අලාදු බික මිනල් කුබසි වල් කබාඉසි

තෝරුම: යා ! අල්ලාහ්, (හින්වරුන් අතර සිටින) නපුරු
බලවේගයන් ඇති පිරිමින් හා නපුරු බලවේගයන් ඇති ස්ත්‍රීන්ගෙන්
ආරක්ෂාව මම ඔබෙන් පතමි !

යන ප්‍රාර්ථනාව පවසන්නෙකු වූහ.

ඉමාම් බුහාරි, මුස්ලිම්, අබු දාවුද්, තිර්මිදි, ඉබ්නු මාජා, නසාර්
හා අහ්මද් යන උතුමන්ලා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (95)-
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْخَلَاءَ، فَأَحْمِلُ أَنَا وَغُلَامٌ نَحْوِي إِذَا وَرَّوَّ مِنْ مَاءٍ وَعَنْزَةٌ، فَيَسْتَنْجِي
بِالْمَاءِ { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමන් විසින්
වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමා තම (ස්වභාවික අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමට) වැසිකිළියට
පිවිසන විට මා හා මා මෙන්ම තවත් දරුවෙකු ජල උරයක් හා තිත්
ඇති රිටක් ඔසවා ගෙන යන්නෙමු. එවිට එතුමාණන් ජලයෙන්
පිරිසිදු කර ගනී.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

وَعَنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ (96)-
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "خُذِ الْإِدَاوَةَ". فَأَنْطَلَقَ حَتَّى تَوَارَى عَنِّي. فَقَضَى حَاجَتَهُ { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

මුගීරිත් ඉබ්නු ෂුඛා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ජල උරය අතට ගන්නා මෙන් පවසා මට නොපෙනෙන දුරට ගොස් තම අවශ්‍යතාව සපුරා ගත්හ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (97)-
وَسَلَّمَ { اتَّقُوا اللَّاعِنِينَ: الَّذِي يَتَخَلَّى فِي طَرِيقِ النَّاسِ, أَوْ فِي ظِلِّهِمْ } رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනයා යන එන මගෙහි ද ඔවුන්ට හෙවණ ගෙන දෙන තැන් හි ද වැසිකිළි අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමෙන් ඇති වන ශාපයන් දෙකට බිය වවු.

ولفظه: "اتقوا الملاعن الثلاث: زَادَ أَبُو دَاوُدَ, عَنْ مُعَاذٍ: { وَالْمَوَارِدِ } (98)-

البراز في الموارد، وقارة الطريق، والظل".

මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක ඉහත සඳහන් කරුණු වලට අමතර ව අල්-මවාරිද් (ජලය ලබා ගන්නා ස්ථාන) යනුවෙන් සඳහන් ව ඇත.

එම වදන් පෙළ මෙසේය.

ඔබ ජලය ලබා ගන්නා ස්ථානයන් හි ද පොදු මාර්ගයන් හි ද හෙවණ හි ද වැසිකිළි අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමෙන් ඇති වන ශාප තුනට බිය වවු.

وَأَبْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : { أَوْ نَفَعَ مَاءً } وَفِيهِمَا (99)-

ضَعُفٌ.

එමෙන්ම ‘නැතහොත් ජලය රැදී පවතින ස්ථානයන් හි යනුවෙන් සඳහන් වන ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිස ය අන්මද් හි සඳහන් වී ඇත.

ඉහත සඳහන් කළ වාර්තා දෙකම දුර්වලය.

وَأَخْرَجَ الطَّبْرَانِيُّ النَّهْيَ عَنْ تَحْتِ الْأَشْجَارِ الْمُثْمِرَةِ. وَضَفَّةِ النَّهْرِ (100)-

الْحَارِيِّ. مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ.

ජල දෙන ගස් යට ද ගලා යන ගං ඉවුරෙහි ද තම ස්වභාවික අවශ්‍යතාවන් ඉටු කර ගැනීමේ තහනම සම්බන්ධ හදිසය ඉමාම් තබරි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉබ්නු උමර් තුමාගෙන් වාර්තා වන හදිසයේ සම්බන්ධතාව දුර්වල බව ද අවධාරණය කරයි.

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (101)-

{ إِذَا تَعَوَّظَ الرَّجُلَانِ فَلْيَتَوَارَكُلْ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَنْ صَاحِبِهِ، وَلَا يَتَحَدَّثَا. فَإِنَّ اللَّهَ يَمْتُقْتُ عَلَى ذَلِكَ } رَوَاهُ أَحْمَدُ. وَصَحَّحَهُ ابْنُ السَّكَنِ، وَابْنُ الْقَطَّانِ. وَهُوَ مَعْلُولٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසුන් දෙදෙනෙකු වැසිකිළි අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමට යන්නේ නම් ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් සෑම කෙනෙකුම අන් සහෝදරයාගෙන් (නොදකින තරමට) ආවරණය විය යුතුය. එකිනෙකා කතා නොකළ යුතුය. හේතුව මෙසේ කිරීමෙන් සැබැවින්ම අල්ලාහ් කෝපයට පත් වන බැවිනි.

ඉමාම් අන්මද් තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් ඉබ්නුස්-සකන් හා ඉබ්නුල් කත්තාන් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති. නමුත් මෙය අඩු පාඩු ඇති ම:ලුල් නම් තරාතිරමේ පවතින හදිසයකි.

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (102)-
 { لَا يَمَسُّ أَحَدُكُمْ ذِكْرَهُ بِيَمِينِهِ، وَهُوَ يَبُولُ، وَلَا يَتَمَسَّحُ مِنَ الْخَلَاءِ بِيَمِينِهِ،
 وَلَا يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු මුත්‍රා කරන විට තම දකුණතින් තම ලිංගය ස්පර්ශ නොකරන්න. වැසිකිලි අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගත් පසු තම දකුණතින් පිරිසිදු නොකරන්න. (ජලය පානය කරන අවස්ථාවේ) ජලයට නොපිඹින්න.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වදන් පෙළයි.

وَعَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { لَقَدْ نَهَاَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (103)-
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَنْ نَسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةَ بِعَائِطٍ أَوْ بَوْلٍ، أَوْ أَنْ نَسْتَنْجِيَ بِالْيَمِينِ، أَوْ أَنْ نَسْتَنْجِيَ
 بِأَقْلٍ مِنْ ثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ، أَوْ أَنْ نَسْتَنْجِيَ بِرَجِيعٍ أَوْ عَظْمٍ } رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

සල්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මල හෝ මුත්‍රා කරන අවස්ථාවේ දී කිබ්ලාව මුහුණලෑම ද දකුණතින් අල්ලා පිරිසිදු කිරීම ද ගල්කැට තුනට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකින් පිරිසිදු කිරීම ද වෙළුණු ගොම හා ඇටකටු වලින් පිරිසිදු කිරීමට ද අපට තහනම් කළහ.

ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَلِلَّسَّبَعَةِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ { لَا تَسْتَقْبِلُوا الْقِبْلَةَ (104)-
 بِعَائِطٍ وَلَا بَوْلٍ، وَلَكِنْ شَرَّقُوا أَوْ غَرَّبُوا }.

(එළිමහනේ) මල පහ කිරීමේ දී හෝ මුත්‍රා කිරීමේ දී හෝ කිබ්ලාවට ඔබ මුහුණ නොලන්න. නමුත් නැගෙනහිරට හෝ

බටහිරට (කිබ්ලාව නොපිහිටන දිශාවට) මුහුණ ලත්තැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව සඳහන් කරන අබු අය්ශ්බ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ හදිසය..

බුහාරි, මුස්ලිම්, අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර් හා ඉබ්නා මාජා යන ග්‍රන්ථයන් හි සඳහන් ව ඇත.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا؛ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: { (105)-
 مَنْ أَتَى الْغَائِطَ فَلْيَسْتَتِرْ } رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මල පහ කිරීමට පැමිණෙන්නේ ද ඔහු (අන් අයට නොපෙන පරිදි) ආවරණය කර ගනිත්වා!

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قَالَ: "غُفْرَانُكَ" } أَخْرَجَهُ الْحُمْسِيُّ. وَصَحَّحَهُ أَبُو حَاتِمٍ
 وَالْحَاكِمُ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මලමුත්‍රා කර බැහැර වන විට **غُفْرَانُكَ** ගුෆ්රානක - ඔබෙන් සමාව පතම් යැයි පවසන්නෙකු වූහ.

ඉමාම් අහ්මද්, අබු දාවුද්, නිර්මදි, නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන උතුමන්ලා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (107)-
 وَسَلَّمَ الْغَائِطَ, فَأَمَرَنِي أَنْ آتِيَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ, فَوَجَدْتُ حَجْرَيْنِ, وَلَمْ أَجِدْ ثَالِثًا. فَأَتَيْتُهُ

بِرُوَيْتِهِ. فَأَخَذَهُمَا وَالْقَى الرُّوَيْتَةَ، وَقَالَ: "هَذَا رِكْسٌ" { أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ. زَادَ أَحْمَدُ،
وَالدَّارَقُطْنِيُّ: { ائْتِنِي بِغَيْرِهَا }.

ඉබ්නු මස්ආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මලපහ කිරීමට පැමිණියහ. එවිට ඔහු වෙත ගල් කැට තුනක් ගෙන එන මෙන් මට අණ කළහ. මට ලැබුණේ ගල් දෙකකි. තුන්වැනි ගල සොයා ගන්නට නොහැකි විය. එබැවින් මම වේළුණු බෙට්ටක් එතුමාණන් වෙත ගෙන ආවෙමි. එවිට එතුමා ඒ දෙක ගෙන වේළුණු බෙට්ට විසි කර දමා මෙය අපිරිසිදු යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා හෙළිදරව් කර ඇත. අන්මද් හා දාරකුන්නී යන උතුමාන්ලා විසින් මීට අමතරව ‘මේ හැර වෙන එකක් ගෙන එන්නැ’ යි යනුවෙන් සඳහනක් ගෙන හැර දක්වා ඇත.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ { أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (108)-
وَسَلَّمَ نَهَى "أَنْ يُسْتَنْجَى بِعَظْمٍ، أَوْ رَوْثٍ" وَقَالَ: "إِنَّهُمَا لَا يُطَهَّرَانِ" { رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ
وَصَحَّحَهُ.

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වේළුණු බෙට්ටකින් හෝ ඇටකටු කැබැල්ලකින් පිරිසිදු කිරීම තහනම් කර සැබැවින්ම ඒ දෙක පිරිසිදු නොකරන බව ප්‍රකාශ කළහ.

දාරකුන්නී විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇති අතර මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසක් බවද සහතික කර ඇත.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (109)-
وَسَلَّمَ { اسْتَنْزَهُوا مِنَ الْبَوْلِ، فَإِنَّ عَامَّةَ عَدَابِ الْقَبْرِ مِنْهُ } رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ මුත්‍රා කිරීමෙන් පසු පිරිසිදු කර ගන්න. මිනිවලෙ හි වේදනාවෙන් බහුතරයක් වනුයේ එමගිනි.

දාරු කුත්නි තුමා මෙය දැනුම් දී ඇත.

وَلِلْحَاكِمِ: { أَكْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ } وَهُوَ صَحِيحُ الْإِسْنَادِ. (110)-

හාකිම් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

මිනි වළ වේදනාවෙන් බහුතරය මුත්‍රා (කර පිරිසිදු නොකළ) හේතුවෙනි.

මෙය නිවැරදි වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුත් හදිසයකි.

وَعَنْ سُرَّاقَةَ بِنِ مَالِكِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: { عَلَّمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (111)-
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَلَاءِ: " أَنْ نَقْعُدَ عَلَى الْيُسْرِ، وَنَنْصَبَ الْأُيْمْنَى " } رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ
 بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ.

සුරාකා බින් මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැසිකිළි අවශ්‍යතාව සපුරා ගන්නා විට අප වම් කකුල මත වාඩි වී දකුණු කකුල සිටවා තබා ගන්නට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අපට ඉගැන් වූහ.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් බයිහකී තුමා මෙය දැනුම් දී ඇත.

وَعَنْ عَيْسَى بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (112) -
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيُنْتِزِرْ ذَكَرَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ } رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ بِسَنَدٍ
 ضَعِيفٍ.

ඊසා ඉබ්නු යස්දාද් තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගෙන් කිසිවෙකු මුත්‍රා කළේ නම් (වමතින්) තම ලිංගය තුන් වරක් තදින් මිරිකා අදින්න.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් ඉබ්නු මාජා තුමා මෙය දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : { أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (113) وَسَلَّمَ سَأَلَ أَهْلَ قُبَاءٍ ، فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ يُثَنِّي عَلَيْكُمْ . فَقَالُوا : إِنَّا نُنْبِغُ الْحِجَارَةَ الْمَاءِ رَوَاهُ الْبَرْزَارُ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ . وَأَصْلُهُ فِي أَبِي دَاوُدَ ، وَالتِّرْمِذِي

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ කුබා වැසියන්ගෙන් අල්ලාහ් ඇත්තෙන්ම ඔබ ගැන ප්‍රශංසා කරන්නේ (ඇයි) යැයි විමසා සිටියහ. එවිට ඔවුහු සැබැවින්ම අපි (වැසිකිළි අවශ්‍යතාවන් සපුරාගත් පසු) ගලින් පිරිසිදු කර පසු ජලය ද භාවිත කරන්නෙමු යැයි පවසා සිටියහ.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් අල් - ඛස්සාර් තුමා මෙය දැනුම් දී ඇත. මෙහි මුල් පදය අබු දාවුද් හා නිරිමිදි හි ද සඳහන් වී ඇත.

- وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِدُونِ (114) ذِكْرِ الْحِجَارَةِ .

ඉහත සඳහන් හදිසයේ ගල් පිළිබඳව සඳහනක් නොකර අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කරන හදිසය ඉබ්නු හුසෙයිමා විසින් වාර්තා කර එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

බුදුගුල් මරාම

5 වැනි කොටස

بَابُ الْغُسْلِ وَحُكْمِ الْجُنُبِ

ස්නානය හා ස්නානය අනිවාර්යය වුවන්ගේ
නීතිය

بَابُ التَّيْمِ

තයම්මුම් පිළිබඳ පාඩම

بَابُ الْحَيْضِ

ඔසස් පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (115)
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الْمَاءُ مِنَ الْمَاءِ" { رَوَاهُ مُسْلِمٌ. وَأَضْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
පැවසූ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
වාර්තා කරන ලදී.

ජලය (පිටවීමෙන් පිරිසිදු වනුයේ) ජලයෙනි

(ඉම්මා මුස්ලිම් තුමා විසින් මෙය දැනුම් දී ඇත. මෙය
බුහාරියේ සඳහන් මූලයයි)

සටහන: ශුක්රාණු එක් ද්‍රාවණයකි. එබැවින් එය මෙහි ජලය
ලෙස හඳුන්වා ඇත. එසේ ශුක්රාණු පිට වීමෙන් ඇතිවන කිල්ලෙන්
පිරිසිදු වීමට නම් සාමාන්‍ය ජලයෙන් ස්නානය කර ගත යුතුයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (116) -
وَسَلَّمَ: "إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعْبَيْهَا الْأَرْبَعِ، ثُمَّ جَهَدَهَا، فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු (තම බිරිය වන) ඇයගේ (දෙ අත් හා දෙපා යන) අවයවයන් හතරෙහි ඉඳ, පසුව ඇය සමඟ සංවාසයේ නිරත වූයේ නම් ස්නානය අනිවාර්යය විය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- زَادَ مُسْلِمٌ: "وَإِنْ لَمْ يُنْزَلْ". (117)

‘(ශුක්‍රාණු) පිට නොවූවත්’ යැයි ඉමාම් මුස්ලිම් අමතර ව සඳහන් කර ඇත.

بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ - وَعَنْ أَنَسِ (118)
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَرْأَةِ تَرَى فِي مَنَامِهَا مَا يَرَى الرَّجُلُ - قَالَ: "تَغْتَسِلُ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ).

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පිරිමියෙක් (නින්දේ දී පිටවනු) දකින දෑ තම නින්දේ දී දුටු කාන්තාවක් සම්බන්ධයෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කර සිටිය දී ඇය ස්නානය කළ යුතු වේ යැයි පැවසූහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සටහන: පිරිමියෙක් දකින දෑ යනු නින්දේ දී මෝවනය වීමෙන් ඔහු දකින දෑය. මෙලෙස කාන්තාවක් ද එම තත්වයට හාජනයන වන්නීය.

- زَادَ مُسْلِمٌ: فَقَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ "وَهَلْ يَكُونُ هَذَا؟ قَالَ: "نَعَمْ فَمِنْ - (119)

أَيْنَ يَكُونُ الشَّبَهُ؟".

එය එසේ සිදු වෙහි ඇයි උමමු සුලෙයිම පවසා සිටි විට එතුමාණෝ එසේය, එසේනම් (දරුවාගේ) පෙනුම (මවගේ පෙනුම මෙන්) ඇතිවන්නේ කොතැන් සිටදැ?යි පවසා සිටියහ.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (120) وَسَلَّم يَغْتَسِلُ مِنْ أَرْبَعٍ: مِنَ الْجَنَابَةِ، وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَمِنْ الْحِجَامَةِ، وَمِنْ غُسْلِ الْمَيِّتِ { رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ජනාබත් හේතුවෙන් ද පුමුආ දිනයේ ද විත් ඇදීම හේතුවෙන් ද මිනියක් නෑවීම හේතුවෙන් ද යන කාරණා හතර මත ස්නානය කරන්නෙකු වූහ.

(අබු දාවුද් තුමා මෙය ඇතුම් දී ඇති අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.)

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي قِصَّةِ ثُمَامَةَ بِنِ أَيْمَانَ، عِنْدَمَا (121) أَسْلَمَ - وَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَغْتَسِلَ { رَوَاهُ عَبْدُ الرَّزَّاقِ. وَأَصْلُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

සුමාමා ඉබ්නු උසාල් නමැත්තා ඉස්ලාමය වැලඳ ගත් අවස්ථාවේ ඔහුට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ස්නානය කර ගන්නැයි නියෝග කළ සිද්ධිය අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මෙය අබ්දුර් රස්සාක් විසින් දන්වා සිටි අතර මෙහි මූලා පද බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.)

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (122) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ" أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැඩිවියට පත් සෑම කෙනෙකු කෙරෙහි ජුමුආ දින ස්නානය අනිවාර්යය වේ.

(බුහාරි, මුස්ලිම්, අහ්මද්, ඉබ්නු මාජා, නසාරි, නිර්මිදි හා අබු දාවුද් යන උතුමන්ලා විසින් මෙය දන්වා ඇත.)

- وَعَنْ سُرَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (123) وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهَا وَنَعِمَتْ, وَمَنْ اغْتَسَلَ فَالْغُسْلُ أَفْضَلُ" رَوَاهُ الْحَمْسَةُ, وَحَسَنُهُ التِّرْمِذِيُّ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු හෝ ජුමුආ දිනයේ වූළ ධෝවනය කරන්නේ ද එය (ඔහුට) යහපතක්ම වේ. කවරෙකු ස්නානය කරන්නේ ද එම ස්නානය වඩා උතුම්ය.

(අහ්මද්, නසාරි, අබු දාවුද්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් මෙය දන්වා ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් යැයි පවසයි.)

- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (124) يُقْرِئُنَا الْقُرْآنَ مَا لَمْ يَكُنْ جُنُبًا" رَوَاهُ الْحَمْسَةُ, وَهَذَا لَفْظُ التِّرْمِذِيِّ وَحَسَنُهُ, وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ජුනුබ් හෙවත් ස්නානය අනිවාර්යය නොවූ තත්වයේ අප හට අල්-කුර්ආනය පාරායනා කර පෙන්වන්නෙකු වූහ.

(අබු දාවුද්, නසාරီ, නිර්මිදි, හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් මෙය දන්වා ඇත. මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් නිර්මිදි සතුය. එතුමාණන් මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.)

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (125)
"إِذَا آتَى أَحَدُكُمْ أَهْلُهُ، ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ فَلْيَتَوَضَّأْ بَيْنَهُمَا وَضُوءًا"
رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සරීද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු තම බිරිය වෙතට ගොස් (අඹු සැමී ඇසුරෙහි නිරත වී) පසුව නැවත වාරයක් (අඹු සැමී ඇසුරට) යාමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම් ඒ දෙක අතර ඔහු වුළු ධෝවනය කර ගනිත්වා!

(ඉමාම් මුස්ලිම් මෙය දන්වා සිටියි.)

- زَادَ الْحَاكِمُ: "فَإِنَّهُ أَنْشَطَ لِلْعُودِ" (126)

හේතුව සැබැවින්ම එය (එසේ වුළු ධෝවනය කිරීම) නැවත යොමු වීමට දිරිය වඩවන්නකි.

යන වදන් පෙළ ඉමාම් හාකිම් විසින් අමතරව සඳහන් කර ඇත.

- وَلِلْأَرْبَعَةِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى (127)
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَأْمُ وَهُوَ جُنُبٌ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَمَسَّ مَاءً" وَهُوَ مَعْلُومٌ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ස්නානය අනිවාර්යය වී සිටිය දී (වුළු ධෝවනය කරනු පිණිස) ජලය ඇල්ලීමෙන් තොරව නින්දනට යන්නෙකු වූහ.

(අඩු දාඩුද, නසාර, තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා සතු හදිසයකි. එමෙන්ම එය අඩුපාඩුකම් සහිත හදිසයකි)

(128)- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ يَبْدَأُ فَيَغْسِلُ يَدَيْهِ، ثُمَّ يُفْرَغُ بِيَمِينِهِ عَلَى شِمَالِهِ، فَيَغْسِلُ فَرْجَهُ، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ، ثُمَّ يَأْخُذُ الْمَاءَ، فَيَدْخُلُ أَصَابِعَهُ فِي أَصُولِ الشَّعْرِ، ثُمَّ حَفَنَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ حَفَنَاتٍ، ثُمَّ أَفَاضَ عَلَى سَائِرِ جَسَدِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ" مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජනාබත් හේතුවෙන් ස්නානය කිරීමට ආරම්භ කළ විට තම දැත් සෝදා ගනී. පසුව තම දකුණු අතින් වමතට ජලය වක්කර තම ලිංගික අවයවය සෝදා ගනී. පසුව වුළු කර ගනී. පසුව ජලය ගෙන කෙස් යටට තම ඇඟිලි ඇතුළු කර පසුව තම (දෝතින් ජලය රගෙන) හිස මතට ජල දොත් තුනක් වක් කර ගනී. පසුව ශරීරයේ සෙසු අවයව් මත ද ජලය ගලා යාමට සලස්වයි. පසුව තම දෙපා සෝදා ගනී.

(මූලාශ්‍රය: ඛුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.)

(129)- وَلَهُمَا فِي حَدِيثِ مَيْمُونَةَ: "ثُمَّ أَفْرَغَ عَلَى فَرْجِهِ، فَغَسَلَهُ بِشِمَالِهِ، ثُمَّ صَرَبَ بِهَا الْأَرْضَ"

ඛුහාරි හා මුස්ලිම් යන දෙදෙනා විසින් දන්වා සිටින මයිමුනා (රළියල්ලාහු අන්හා) විසින් වාර්තා කළ හදිසයක මෙසේ සඳහන් වෙයි.

පසුව එතුමාණන් තම ලිංගික අවයවය මත ජලය වක්කර තම වමතින් එය සෝදා හරියි. පසුව එය (තම වමත) පොළොවට ගසා (අතුල්ලා) ගනී.

وَفِي رِوَايَةٍ: "فَمَسَّحَهَا بِالْتَّرَابِ" وَفِي آخِرِهِ: "ثُمَّ أَتَيْتُهُ بِالْمِنْدِيلِ" فَرَدَّهُ. - (130)
 وَفِيهِ: "وَجَعَلَ يَنْفُضُ الْمَاءَ بِيَدِهِ".

තවත් වාර්තාවක

(ලිංගික අවයවය සෝදා හැරීමෙන්) පසුව එතුමා එය (තම අත) පස් වල අතුල්ලා ගනී.

එහි අවසානයේ දී

පසුව මම එතුමාණන් වෙත ලේන්සුවක් ගෙන ආවෙමි. එවිට එතුමාණන් එය මට නැවත ලබා දුන්හ.

තව දුරටත් එහි දී

එතුමාණන් තම දැනින් ජලය පිස දමන්නට වූහ.

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي - (131)
 أَمْرَأَةٌ أَشَدُّ شَعْرَ رَأْسِي، أَفَأَنْفُضُهُ لِعُغْسِلِ الْجَنَابَةِ? وَفِي رِوَايَةٍ: وَلِلْحَيْضَةِ? فَقَالَ: "لَا، إِنَّمَا
 يَكْفِيكَ أَنْ تَحْبِي عَلَى رَأْسِكَ ثَلَاثَ حَثِيَّاتٍ" { رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

උමමු සලමා (රජියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, සැබැවින්ම මම කාන්තාවක් වෙමි. මම මාගේ හිස කෙස් බැඳ ගත්තෙමි. එනිසා අනිවාර්යය ස්නානය සඳහා එය මා ලිහා දැමිය යුතු දැයි විමසා සිටියෙමි. - තවත් වාර්තාවක ඔසප් සඳහා යැයි සඳහන් ව ඇත. - එවිට එතුමාණෝ,

නැත, ඔබේ හිස මතට තුන් වරක් ජලය වක් කිරීම ඔබට ප්‍රමාණවත් වේ යැයි පැවසූහ.

(මුස්ලිම් තුමා මෙය දන්වා සිටියි)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ - (132)
 وَسَلَّمَ "إِنِّي لَا أَحِلُّ الْمَسْجِدَ لِخَائِضٍ وَلَا جُنْبٍ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔසප් කාන්තාවට හා ජුනුබ් තත්ත්වයේ පසුවන්නාට මස්ජිදයේ රැඳී සිටීමට සැලැවින්ම මම අනුමත නොකරමි.

(අබු දාවුද් තුමා මෙය දන්වා සිටියි. ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.)

(133)- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، تَخْتَلِفُ أَيْدِينَا فِيهِ مِنَ الْجَنَابَةِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. زَادَ ابْنُ جِبَّانَ: وَتَلَّتْنِي.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනාබත් හේතුවෙන් මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සමඟ එකම භාජනයක ස්නානය කරමින් සිටියෙමි. අපගේ අත් ද එම භාජනයේ මාරුවෙන් මාරුවට පත් විය.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

අපගේ අත් එකිනෙක මුණ ගැසෙමින් පැවතුණි යැයි ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මීට අමතර වශයෙන් දන්වා ඇත.

(134)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ تَحْتَ كُلِّ شَعْرَةٍ جَنَابَةٌ، فَاعْسِلُوا الشَّعْرَ، وَأَنْفِقُوا الْبَشَرَ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَضَعَفَاهُ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම සෑම රෝමයක යටින් ම ස්නානය අනිවාර්ය භාවය පිහිටයි. එබැවින් එම රෝම සෝදා හරින්නා ධරීරය පිරිසිදු කර ගන්න.

(අබු දාවුද් හා තීර්මිදි විසින් මෙය දන්වා සිටියි. දෙදෙනා ම මෙය දුර්වල හදියක් බව සඳහන් කරයි.)

(135)- وَلَا مُحَمَّدَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا خَوْهُ، وَفِيهِ رَأَوْ مَجْهُول

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලද මේ හා සමාන හදිසයක් අහ්මද් හි සඳහන් ව ඇත. එහි වාර්තා සම්බන්ධතාවේ නාදුනන වාර්තාකරුවෙකු ද දකින්නට ඇත.

بَابُ التَّيْمِمِ

තයම්මුම් පිළිබඳ පාඨම

(136)- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا؛ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أُعْطِيتُ حَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةُ فَلْيُصَلِّ" وَذَكَرَ الْحَدِيثَ.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මට පෙර කිසිවෙකු ට පිරි නොනැමු කරුණු පහක් මට පිරිනමනු ලැබීය. මහපොළොව මුළුමණින්ම නමදින ස්ථානයක් ලෙස ද පිරිසිදු ස්ථානයක් ලෙස ද පත් කරන ලදී. මිනිසෙකු කොතැනක සිටියත් ඔහුට සලාතයේ වේලාව පැමිණියේ නම් ඔහු සලාතය ඉටු කරන්නවා!

(මූලාශ්‍රය: අහ්මද්, බයිහකී)

සටහන: පිරිනමනු ලැබූ කරුණු පහ නම් : 1) මසක කාලයක් (ඇවිදින) දුරට සතුරන්ගේ සිත් තුළ මා ගැන බියමුසු හැඟීමක් ඇති කරවීමෙන් මම උදව් කරනු ලැබුවෙමි. 2) මහපොළොව මුළුමණින්ම නමදින ස්ථානයක් ලෙස ද පිරිසිදු ස්ථානයක් ලෙස ද පත් කරන ලදී. මිනිසෙකු කොතැනක සිටියත් ඔහුට සලාතයේ වේලාව පැමිණියේ නම් ඔහු සලාතය ඉටු කරන්නවා ! 3) යුද මෙවලම් මට අනුමත කරන ලදී. 4) මතු ලොවෙහි මැදිහත්

වී කතා කිරීමේ අයිතිය පිරිනමා ඇත. 5) නබිවරුන් තම ජන සමූහයාට පමණක් එවනු ලද්දෝය. නමුත් මම සියලු ජනයාට පොදුවේ එවනු ලැබුවෙමි.

وَفِي حَدِيثٍ حُدَيْفَةَ عِنْدَ مُسْلِمٍ: "وَجُعِلَتْ لَنَا طَهُورًا، إِذَا لَمْ نَحْدِ الْمَاءَ". (137)

මුස්ලිම් හි සඳහන් හුදෙයිතා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදීසයක මෙසේ සඳහන් වේ.

අපට ජලය නොලැබුණු විටක එහි(මහපොළොවෙ හි) පස් අපට පිරිසිදු බවට පත් කරන ලදී.

وَعَنْ عَلِيٍّ رضي الله عنه عِنْدَ أَحْمَدَ: "وَجُعِلَ التُّرَابُ لِي طَهُورًا". (138)

අන්මද් හි සඳහන් අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදීසයක් මෙසේ සඳහන් වේ.

පස මා හට පිරිසිදු බවට පත් කරන ලදී.

وَعَنْ عَمَارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "بَعَثَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ، فَأَجْتَبْتُ، فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ، فَتَمَرَّغْتُ فِي الصَّعِيدِ كَمَا تَمَرَّغُ الدَّابَّةُ، ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: "إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا" ثُمَّ صَرَبَ بِيَدَيْهِ الْأَرْضَ صَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهَرَ كَفَّيْهِ وَوَجَّهَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

අම්මාර් ඉබ්නු යාසිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් සඳහා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මාව යැවූහ. එවිට මට ස්නානය අතිවාර්යය විය. මම ජලය ද නොලැබුවෙමි. සතුන් පෙරළෙනවාක් මෙන් මම ද පස් මත දිගා වී පෙරළුණෙමි. පසුව මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණියෙමි. ඒ ගැන මම එතුමාණන්ට පවසා සිටියෙමි. එවිට එතුමාණෝ

ඔබේ දැනීන් මෙසේ සිදු කළේ නම් ඔබට ප්‍රමාණවත් වේ

යැයි පැවසූහ. පසුව එතුමාණන් එක් වරක් තම දැන් මහපොළොවට ගසා මැණික් කටුව දක්වා දකුණතින් වමත පිස දැමූහ. පසුව තම මැණික් කටුවට පිටතින් ද මුහුණ ද පිරිමැද්දාහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්) මෙය මුස්ලිම් හි සඳහන් වචන පෙළයි.

(140)- وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ: وَضَرَبَ بِكَفِّهِ الْأَرْضَ، وَنَفَخَ فِيهَا، ثُمَّ مَسَحَ بِهَا وَجْهَهُ وَكَفِّهِ.

බුහාරිගේ සඳහන් වාර්තාවක මෙසේ සඳහන් වේ.

තම අත්ල පොළොවට ගසා ඒ දෙක පිඹ පසුව තම මුහුණ හා මැණික් කටුව පිසදැමූහ.

(141)- وَعَنْ ابْنِ عُمرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الَّتَيْمُّمُ ضَرْبَتَانِ ضَرْبَةٌ لِلْوَجْهِ، وَضَرْبَةٌ لِلْيَدَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ" رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ، وَصَحَّحَ الْأَيْمِيُّ وَفَقَهُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තයම්මුම් යනු පියවර දෙකකි. පියවරක් මුහුණටය. පියවරක් වැළමිට දක්වා අත් දෙකටය.

දාරුකුන්හි විසින් හෙය වාර්තා කර ඇත. මෙය මව්කුත් ගණයට අයත් හදිසයක් බව ඉමාම් වරු තහවුරු කර ඇත. (එනම් මෙය ඉබ්නු උමර් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන් කියූ වදනකි)

(142)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الصَّعِيدُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ، وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ، فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ

وَلَكِنْ صَوَّبَ الدَّارَ فُطَيْيَ اللهُ، وَلَيْمَسَهُ بَشَرَتُهُ" رَوَاهُ البِّرَّارُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ القَطَّانِ،
إِرْسَالَهُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වසර දහයකට ජලය නොලැබුණ ද පිරිසිදු පස මුස්ලිම්වරයෙකුගේ වුළු ධෝවණයට විකල්පයක් වේ. නමුත් ජලය ලැබුණු විටක ඔහු අල්ලාහ්ට බියවෙන්නවා ! ඔහු තම ශරීරය එයින් (ජලයෙන්) පිසදමන්නවා !

(මෙය බස්සාර් විසින් දන්වා ඇත. ඉබ්නු කත්තාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත. නමුත් දාරුකුන්නි තුමා මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව පැවසීම නිවැරදි යැයි සඳහන් කරයි.)

(143)- وَلِلَّهِ مِذْيٌّ: عَنْ أَبِي ذَرٍّ نَحْوَهُ، وَصَحَّحَهُ والحاكم أيضًا - (143)

මේ හා සමාන හදිසයක් අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් නිර්මිදි හි සඳහන් වී ඇත. එය ඉමාම් නිර්මිදි හා හාකීම් පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරති.

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: "خَرَجَ رَجُلَانِ فِي سَفَرٍ، فَحَضَرَتْ الصَّلَاةَ - وَلَيْسَ مَعَهُمَا مَاءٌ - فَتَيَمَّمَا صَعِيدًا طَيِّبًا، فَصَلَّيَا، ثُمَّ وَجَدَا المَاءَ فِي الوُقُوتِ. فَأَعَادَ أَحَدُهُمَا الصَّلَاةَ وَالْوُضُوءَ، وَلَمْ يُعِدِ الآخرُ، ثُمَّ أَتَيَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَذَكَرَا ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ لِلَّذِي لَمْ يُعِدْ: "أَصَبْتَ السَّنَةَ وَأَجْرَأْنَاكَ صَلَاتِكَ" وَقَالَ لِالآخرِ: "لَكَ الأجرُ مَرَّتَيْنِ" رَوَاهُ أَبُو داودُ، والنسائي.

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසුන් දෙදෙනකු ගමනක් ගියහ. එවිට සලාතයේ වේලාව පැමිණියේය. ඔවුන් දෙදෙනාට ජලය නොවීය. එහෙයින් ඔවුන් දෙදෙනා පිරිසිදු පසින් තයම්මුම් කර ගෙන සලාතය ඉටු කළෝය.

පසුව එම වේලාවෙහි ම ඔවුන් දෙදෙනාට ජලය ලැබිණ. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු වුළු ගෙන සලාතය නැවත ඉටු කළේය. අනෙකා නැවත ඉටු කළේ නැත. පසුව දෙදෙනා ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ එතුමාණන්ට ඒ ගැන පවසා සිටියහ. නැවත සලාතය ඉටු නොකළ පුද්ගලයා දෙස බලා ඔබ සුන්නාන් ව හිමි කර ගත්තෙහිය. ඔබගේ සලාතය ඔබට අනුමත විය. අනෙක් අය දෙස බලා ඔබට දෙවතාවක් ප්‍රතිඵල හිමිය යැයි පැවසූහ.

අබු දාවුද් නසාර් යන අය විසින් මෙය දන්වා ඇත.

(145)- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ "وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ" قَالَ: "إِذَا كَانَتْ بِالرَّجُلِ الْجِرَاحَةُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْفُرُوحُ، فَيُجْنِبُ، فَيَخَافُ أَنْ يَمُوتَ إِنْ اغْتَسَلَ: تَيَمَّمَ". رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ مَوْفُوقًا، وَرَفَعَهُ الْبَرَّارُ، وَصَحَّحَهُ إِبْنُ خُرَيْمَةَ، وَالْحَاكِمُ.

‘ඔබ රෝගී ව හෝ ගමනක හෝ සිටී නම් (අල්-කුර්ආන් 4:43) යන අල්ලාහ්ගේ වැකිය සම්බන්ධ ව ඉබ්නු (අබ්බාස් රළියල්ලාහු) අන්හු තුමා විසින් කරන ලද වාර්තාවෙ හි

පුද්ගලයෙකු අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සිටිය දී ඔහුට කැපීමක් තුලාලයක් ඇති වී පසුව ස්නානය අනිවාර්ය තත්වය පත් ව ඔහු තමන් ස්නානය කළේ නම් මරණයට පත් වනු ඇතැයි බිය වන්නේ නම් ඔහු තයම්මුම් කර ගනීවි යැයි පවසා සිටියහ.

ඉමාම් දාරු කුත්නී මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් ඉමාම් අල්-බර්රාස් මෙය මර්හු ගණයට අයත් බවත් වාර්තා කරයි. ඉබ්නු හුසෙයිමා හා අල්-හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා සිටියි.

(146)- وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "إِنْكَسَرَتْ إِحْدَى زَنْدِيَّ فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَنِي أَنْ أَمْسَحَ عَلَى الْجَبَّاتِ" رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ بِسَنَدٍ وَاهٍ جَدًّا.

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ අත් දෙකින් එකක මැණික්කටුව බිදිණි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) විමසා සිටියෙමි එවිට එතුමා වෙළුම් පටිය මත (තෙත් අතින්) පිසදමන්නැයි අණ කළහ.

ඉබ්නු මාජා තුමා මෙය ඉතා දුර්වල හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් වාර්තා වී ඇති බව දන්වා සිටියි.

(147)- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي الرَّجُلِ الَّذِي شُجَّ، فَاعْتَسَلَ فَمَاتَ - (147) : "إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيهِ أَنْ يَتَيَمَّمَّ، وَيَعْصَبَ عَلَى جُرْحِهِ خَرْقَةً، ثُمَّ يَمْسَحَ عَلَيْهَا وَيَغْسِلَ سَائِرَ جَسَدِهِ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِسَنَدٍ فِيهِ ضَعْفٌ، وَفِيهِ اخْتِلَافٌ عَلَى رُؤَاتِهِ.

හිස පැළුනු ලැබ පසුව ස්නානය කර මිය ගිය මිනිසෙකු සම්බන්ධයෙන් ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඔහු තයම්මුම් කර තම තුවාලයට රෙදිකඩකින් වෙළුම් යොදා ඒ මත පිස දමා තම ශරීරයේ සෙසු පෙදෙස් සෝදා ගත්තේනම් ප්‍රමාණවත් ය.

මෙහි වාර්තාකරුවන් සම්බන්ධයෙන් විවිධ මත හේද ඇති බැවින් මෙය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවක් ඇති හදිසයක් බව අබු දාවුද් තුමා මෙය දන්වා සිටියි.

(148)- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "مِنْ السُّنَّةِ أَنْ لَا يُصَلِّيَ الرَّجُلُ بِالتَّيَمُّمِ إِلَّا صَلَاةً وَاحِدَةً، ثُمَّ يَتَيَمَّمُ لِلصَّلَاةِ الْآخَرَى" رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ جَدًّا.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තයම්මුම් ගෙන එක් සලාතයක් පමණක් ඉටු කිරීම සුන්නාහ් අතුරින් එකකි. පසුව අනෙක් සලාතයට තයම්මුම් කර ගනී.

ඉතා දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවක් සහිත ව දාරුකුන්නි තුමා මෙය දන්වා සිටියි.

بَابُ الْحَيْضِ

ඔසප් පිළිබඳ පාඩම

(149)- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ - كَانَتْ تُسْتَحَاضُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ دَمَ الْحَيْضِ دَمٌ أَسْوَدٌ يُعْرَفُ، فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَمْسِكِي مِنَ الصَّلَاةِ، فَإِذَا كَانَ الْآخِرُ فَتَوَضَّئِي، وَصَلِّي" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالحَاكِمُ، وَاسْتَنْكَرَهُ أَبُو حَاتِمٍ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින් ම අඬු හුබෙයින්නේ දියණිය වූ ආනිමා නිතර ඔසප් තත්වයේ පසුවන්නියක් වූවාය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්

සැබැවින්ම ඔසප් තත්වයේ වහනය වන රුධිරය කළු පැහැ රුධිරයෙන් හඳුනා ගනු ලැබේ. එය වී නම් ඔබ සලාතයෙන් වැළකෙන්න. වෙනත් දෙයක් වී නම් ඔබ වුළු ධෝවනය කර ගෙන සලාතයේ නිරත වන්න.

මෙය අඬු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරු දන්වා ඇත. ඉබ්නු හිබ්බාන් සහ අඬු හානිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. නමුත් අඬු හානිම් තුමා මෙය මුත්කර් ගණයේ හදිසයක් බව අදහස් කරයි.

(150)- وَفِي حَدِيثِ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ عِنْدَ أَبِي دَاوُدَ: "لِتَجْلِسَ فِي مِرْكَنٍ، فَإِذَا رَأَتْ صُفْرَةً فَوْقَ الْمَاءِ، فَلْتَجْتَسِلَ لِلظُّهْرِ وَالْعَصْرِ غُسْلًا وَاحِدًا، وَتَجْتَسِلَ لِلْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ غُسْلًا وَاحِدًا، وَتَجْتَسِلَ لِلْفَجْرِ غُسْلًا، وَتَتَوَضَّأُ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ.

අඬු දාවුද් හි සඳහන් අස්මා බිත්තු උමෙයිස් තුමිය සම්බන්ධයෙන් වූ හදිසයක

ආය අපුල්ලන බාල්දියක වාඩිවෙන්නවා ! ජලයට ඉහළින් කහ වර්ණය දුටුවහොත් ආය ලුහර් හා අසර් සඳහා එක් වරක් ස්නානය කරන්නවා ! මග්රිබ් හා ඉෂා සඳහා එක් වරක් ස්නානය කරන්නවා ! ෆජ්ර් සඳහා එක් වරක් ස්නානය කරන්නවා ඒවා අතර වුළු කරන්නවා

وَعَنْ سَمْنَةَ بِنْتِ جَحْشٍ قَالَتْ: "كُنْتُ أُسْتَحَاضُ حَيْضَةً كَبِيرَةً - (151) شَدِيدَةً، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْتَفْتِيهِ، فَقَالَ: "إِنَّمَا هِيَ رَكْضَةٌ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَتَحِيَّضِي سِتَّةَ أَيَّامٍ، أَوْ سَبْعَةً، ثُمَّ اغْتَسِلِي، فَإِذَا اسْتَنْقَأَتْ فَصَلِّيْ أَرْبَعَةً وَعِشْرِينَ، أَوْ ثَلَاثَةً وَعِشْرِينَ، وَصُومِي وَصَلِّي، فَإِنَّ ذَلِكَ يُجْزئُكَ، وَكَذَلِكَ فَافْعَلِي كَمَا تَحِيَّضُ النِّسَاءَ، فَإِنْ قَوَيْتِ عَلَى أَنْ تُؤَخَّرِي الظُّهْرَ وَتُعَجِّلِي العَصْرَ، ثُمَّ تَغْتَسِلِي حِينَ تَطْهَرِينَ وَتُصَلِّينَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا، ثُمَّ تُؤَخَّرِينَ المَغْرِبَ وَتُعَجِّلِينَ العِشَاءَ، ثُمَّ تَغْتَسِلِينَ وَتَجْمَعِينَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ، فَافْعَلِي. وَتَغْتَسِلِينَ مَعَ الصُّبْحِ وَتُصَلِّينَ. قَالَ: وَهُوَ أَعْجَبُ الْأَمْرَيْنِ إِلَيَّ" رَوَاهُ الحُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَحَسَنَهُ البُخَارِيُّ.

හම්නා බින්න් ජහෂ් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම දරුණු ලෙස අධිකව ඔසප් රුධිර වහනය වන්නියක් වීමි. එබැවින් මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ ඒ ගැන ආගමික නීතිය කුමක්දැයි විමසුවෙමි. එවිට එතුමා

එය ඡෙයිතාන්ගේ ක්‍රියාවලියකි. (පොදුවේ) දින හයක් හෝ හතක් හෝ ඔබ ඔසප් තත්වයේ කාලය ලෙස සලකන්න. පසුව ඔබ ස්නානය කරන්න. ඔබ පිරිසිදු වන්නී නම් දින විසි හතරක් හෝ දින විසි තුනක් සලාතයෙ හි නිරත වන්න. උපවාසයේ නිරත වන්න. සලාතය ඉටු කරන්න. සැබැවින් ම එය ඔබට ප්‍රමාණවත් ය. සෑම මසකම සෙසු කාන්තාවන් ඔසප් සම්බන්ධ ව කටයුතු කරන අයුරින් ඔබත් කටයුතු කරන්න. ලුහර් සලාතය ප්‍රමාද කර අසර් සලාතය කළින් සිදු කිරීමට ඔබට හැකි නම් ඔබ පිවිතුරු වූ විටක ස්නානය කර ලුහර් හා අසර් එකවර ඉටු කරන්න. පසුව මග්රිබ් සලාතය ප්‍රමාද කොට ඉෂා සලාතය පෙරට ගෙනැවිත් ස්නානය කර පසුව ඒ දෙක ද එකවර ඉටු කරන්න. මෙසේ ඔබ ඉටු කරන්න. සුබ්හු

වේලාවේ ස්නානය කර සලාතය ඉටු කරන්න. මෙම කරුණු දෙකින් මෙය මා වෙත ඉතා ප්‍රියමනාප දෙයකි.

අබු දාවුද්, නිර්මිදි, ඉබ්නු මාජු හා අහ්මද් යන ඉමාම්වරුන් විසින් මෙය දන්වා ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් ලෙස ද ඉමාම් බුහාරි හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් ලෙස ද දන්වා සිටියි.

(152)- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ جَحْشٍ شَكَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّم، فَقَالَ: "أَمْكِي قَدَرًا مَا كَانَتْ تَحْبُسُكَ حَيْضُكَ، ثُمَّ اغْتَسِلِي" فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ كُلَّ صَلَاةٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම උම්මු හබ්බා බිත්තී ජහ්ෂ් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය රුධිරය පිළිබඳ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණිලි කළාය. එවිට එතුමා

ඔබගේ ඔසප් ප්‍රමාණයක් සලාතයෙන් වැළකී තත්ත්වය ඔබ ව වළක්වාලන කාලයක සිටින්න. පසුව ස්නානය කරන්නැයි පැවසූහ.

පසුව එතුමිය සෑම සලාතයක් සඳහාම ස්නානය කරන්නියක් වූවාය.

ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් මෙය දන්වා ඇත.

(153)- وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ: "وَتَوَضَّئِي لِكُلِّ صَلَاةٍ" وَهِيَ لِأَبِي دَاوُدَ وَعَبْرُهُ مِنْ وَجْهِ آخَرَ.

බුහාරි හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක

ඔබ සෑම සලාතයක් සඳහාම වුළු ධෝවනය කර ගන්න.

යැයි සඳහන් වී ඇත. මෙය අබු දාවුද් තුමා හා සෙසු අය විසින් විසින් ද වෙනත් ව්‍යුහයකින් වාර්තා වී ඇත.

وَعَنْ أُمَّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنَّا لَا نَعُدُّ الْكُدْرَةَ وَالصُّفْرَةَ- (154)
بَعَدَ الظُّهْرَ شَيْئًا" رَوَاهُ البُخَارِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ وَاللَّفْظُ لَهُ.

උමමු අනියයා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අප (ඔසප් තත්වයෙන්) පිරිසිදු වූවායින් පසු (වහනය වන රුධිරයේ) පසට සමාන වර්ණය හෝ කහ වර්ණය ගණන් ගත්තේ නැත.

බුහාරි හා අබු දාවුද් යන ඉමාම් වරුන් විසින් මෙය දන්වා ඇත. මෙය අබු දාවුද් සතු වදන් පෙළයි.

وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ الْيَهُودَ كَانُوا إِذَا حَاصَتْ الْمَرْأَةُ لَمْ يُؤَاكِلُوهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِصْنَعُوا كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا الْكِّحَّاحَ" { رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යුදෙව්වන් කාන්තාවක් ඔසප් තත්වයට පත් වූවා නම් ඇය සමඟ ඉද අනුභව කරන්නන් නොවූහ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා

සංසර්ගය හැර ඔබ (කැමති) අන් සියලු දෑ කරන්නැයි ප්‍රකාශ කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ- (156)
وَسَلَّمَ: يَا مُرْنِي فَأَنْزِرْ، فَيُبَاشِرُنِي وَأَنَا حَائِضٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මට අණ කළ විට මම යට ඇඳුම ඇඳ ගන්නෙමි. පසුව එතුමා මා වැලඳ ගන්නෙකු වූහ.

(බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - (157) - فِي الَّذِي يَأْتِي إِمْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ - قَالَ: "يَتَصَدَّقُ بِدَيْنَارٍ، أَوْ نِصْفِ دَيْنَارٍ" رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ وَابْنُ الْقَطَّانِ، وَرَجَّحَ غَيْرُهُمَا وَفَقَّهُ.

ඔසප් තත්ත්වයේ පසු වූ තම බිරිය සමඟ අඹු සැම ඇසුරෙහි යෙදුනු පුද්ගලයෙකු සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔහු එක් දිනාරයක් හෝ දිනාර භාගයක් හෝ දන් දෙත්වා !

අන්මද්, තිර්මිද්, අබු දාවුද්, නසාර්, හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරුන් විසින් මෙය වාර්තා කරන ලදී. හාකිම් හා ඉබ්නු කත්තාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. මොවුන් දෙපළ හැර සෙසු අය මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ؟" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කාන්තාවකට ඔසප් තත්ත්වය ඇති වූ විටක සලාතය ඉටු නොකළ යුතුයි උපවාසයේ නිරත නොවිය යුතුයි නේද?

දීර්ඝ හදිසයක සඳහන් මෙම හදිසය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "لَمَّا جِئْنَا سَرَفَ حِضْتُ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِفْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَائِضُ، غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهُرِي" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි සරිලි නම් ස්ථානයට පැමිණි විට මම ඔසප් තත්වයට පත් වූයෙමි. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා

හප් වන්දනාකරුවා ඉටු කරන දෑ ඔබ ද ඉටු කරන්න. නමුත් ඔබ පිරිසිදු භාවයට පත් වන තුරු තවම නොකරන්න.

දීර්ඝ හදිසයක සඳහන් මෙම හදිසය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

(160)- وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: "أَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَجِلُّ لِلرَّجُلِ مِنْ أَمْرَاتِهِ، وَهِيَ حَائِضٌ؟ قَالَ: "مَا فَوْقَ الْإِزَارِ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَصَعْفَةُ.

මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එතුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් තම බිරිය ඔසප් තත්වයේ පසුවන්නී නම් ඇයගෙන් මිනිසෙකුට අනුමත වන්නේ කුමක් දැයි විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ

යට ඇඳුමට ඉහළින් ඇති සියල්ලය යැයි ප්‍රකාශ කළහ.

මෙම හදිසය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර එය දුර්වල වර්තා සම්බන්ධතාවක් ඇති හදිසයක් ලෙස ද සඳහන් කරයි.

(161)- وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَتِ الْفُسَاءُ تَقْعُدُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ نِفَاسِهَا أَرْبَعِينَ" رَوَاهُ الْخَمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَاللَّفْظُ لِأَبِي دَاوُدَ.

උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගේ කාලයේ දරු ප්‍රසූතියෙන් පසුව රුධිර වහනය වන කාන්තාවන් ඇයගේ ප්‍රසූතියෙන් පසු දින හතළිහක් රැඳී සිටින්නියන් වූහ.

අබු දාවුද්, අන්මද්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් මෙය දන්වා ඇත. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ අබු දාවුද් හි සඳහන් වූවකි.

සටහන: ප්‍රසූතියෙන් පසු දින හතළියක් රුධිර වහනය වීම සෑම කාන්තාවකටම විය නොහැක්කකි. ඇත්තෙන් ම මෙය එකිනෙකාගේ ශරීර ස්වභාවයට අනුව සිදුවන්නකි. එබැවින් මෙහි දින හතළිහ සැලකිය යුත්තේ අවම දින ගණන් ලෙස නොව රුධිර වහනය වන උපරිම දින ගණන් වශයෙනි.

(162)- وَفِي لَفْظٍ لَهُ: "وَأَمَّا يُأْمُرُهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَضَاءِ صَلَاةٍ - وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.
التَّفَاسِيرُ "

ඉමාම් අබු දාවුද් හි සඳහන් තවත් වදන් පෙළක

දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු රුධිර වහනය වන කාන්තාවන්ට සලාතය නැවත ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා කිසිදු නියෝගයක් කර නොමැත.

ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

كِتَابُ الصَّلَاةِ

සලාතය පිළිබඳ පොත

بَابُ الْمَوَاقِيَتِ

වේලාවන් පිළිබඳ පාඨම

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "وَقْتُ الظُّهْرِ إِذَا زَالَتْ الشَّمْسُ، وَكَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطُولِهِ مَا لَمْ يَحْضُرِ العَصْرُ، وَوَقْتُ العَصْرِ مَا لَمْ تَصْفَرَ الشَّمْسُ، وَوَقْتُ صَلَاةِ المَغْرِبِ مَا لَمْ يَغِبِ الشَّفَقُ، وَوَقْتُ صَلَاةِ العِشَاءِ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ الأَوْسَطِ، وَوَقْتُ صَلَاةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلُوعِ الفَجْرِ مَا لَمْ تَطْلُعِ الشَّمْسُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබ්දුල්ලා ඉබ්නු අම්ර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ලුහර් හි වේලාව හිරු මුදුණින් අවරට ගොස් පුද්ගලයෙකුගේ හෙවණැල්ල ඔහුගේ උසට සමාන ව පිහිටා අසර් හි වේලාව නොපැමිණි තෙක් වූ කාලයයි. අසර් හි වේලාව හිරු කහවත් නොවී පවතින කාලයයි. මග්රිබ් සලාතයේ වේලාව ගොම්මන් කාලය අවරට නොවී පවතින කාලයයි. ඉෂා සලාතයේ වේලාව මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි අඩක කාලයක් දක්වා වූ කාලයයි. සුබ්හ් සලාතයේ වේලාව අලුයම උදා වී හිරු උදා නොවී පවතින කාලයයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දැනුම් දී ඇත.

وَلَهُ مِنْ حَدِيثِ بُرَيْدَةَ فِي العَصْرِ: "وَالشَّمْسُ بَيضاءُ تَقِيَّةٌ". - (164)

අසර් වෙලාව සම්බන්ධයෙන් බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

එය පරිපූර්ණ සුදු වර්ණයෙන් පිහිටා තිබීමේ අවස්ථාවයි.

යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

(165) - وَمِنْ حَدِيثِ أَبِي مُوسَى: "وَالشَّمْسُ مُرْتَفَعَةٌ"

මුස්ලිම් හි සඳහන් අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අනුව,

එය හිරු ඉහළින් පිහිටා තිබීමේ අවස්ථාවයි. යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

(166) - وَعَنْ أَبِي بَرزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يُصَلِّي الْعَصْرَ، ثُمَّ يَرْجِعُ أَحَدَنَا إِلَى رَحْلِهِ فِي أَقْصَى الْمَدِينَةِ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ، وَكَانَ يَسْتَحِبُّ أَنْ يُؤَخَّرَ مِنَ الْعِشَاءِ، وَكَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ قَبْلَهَا وَالْحَدِيثَ بَعْدَهَا، وَكَانَ يَنْفَتِلُ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حِينَ يَعْرِفُ الرَّجُلُ جَلِيْسَهُ، وَيَقْرَأُ بِالسُّتَيْنِ إِلَى الْمَاءِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අබු බර්සා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අසර් සලාතය ඉටු කරති. පසුව අප අතර නගරාන්තයේ විසූ පුද්ගලයෙකු තම නිවස බලා හැරී යයි. එවිට ද හිරු ප්‍රාණිකව පවතී. එතුමාණන් ඉෂා සලාතය ප්‍රමාද කිරීමට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූහ. ඊට පෙර නිදා ගැනීම හා ඊට පසු කතා කිරීම පිළිකුල් කරන්නෙකු වූහ. මිනිසෙකු තමා අසල වාඩි වී සිටින්නා කවරෙකු දැයි හඳුනා ගත හැකි කාලයේ සුබ්හ් සලාතය අවසන් කර ගන්නාහ. තවද එතුමාණන් අල්-කුර්ආනයේ වැනි 60 සිට 100 දක්වා තරමට පාරායනය කරන්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

(167) - وَعِنْدَهُمَا مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ: "وَالْعِشَاءَ أَحْيَانًا يُقَدِّمُهَا، وَأَحْيَانًا - (167)
 يُأَخِّرُهَا، إِذَا رَأَهُمْ اجْتَمَعُوا عَجَلًا، وَإِذَا رَأَهُمْ أَبْطَأُوا آخَرَ، وَالصُّبْحَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيهَا بِغَلَسٍ.

බුහාරි මුස්ලිම් හි සඳහන් ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මෙසේය.

එතුමාණන් ඇතැම් විට ඉෂා සලාතය කල් ඇති ව ඉටු කරති. ඇතැම් විට එය ප්‍රමාද කරති. ජනයා එක් රැස් වී සිටිනු දුටු විට ඉක්මණින්ම සලාතය ඉටු කළ අතර ඔවුන් ප්‍රමාද ව පැමිණෙනු දුටු විට එය ප්‍රමාද කරති. සුබ්හු සලාතය එය කළුවර පවතින අලුයම ආරම්භයේම ඉටු කරති.

(168) - وَالْمُسْلِمِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي مُوسَى: "فَأَقَامَ الْفَجْرَ حِينَ انْشَقَّ الْفَجْرُ،
 وَالنَّاسُ لَا يَكَادُ يَعْرِفُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا"

අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද මුස්ලිම් හි සඳහන් හදිසයක් මෙසේය.

අලුයම උදා වූ අවස්ථාවේ ෆජර් සලාතය ඉටු කළේය. එවිට ජනයා (අන්ධකාරය හේතුවෙන්) ඇතමෙකු ඇතමෙක් කවරෙකු දැයි හඳුනා ගත නොහැකි ව තිබිණි.

(169) - وَعَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ: "كُنَّا نُصَلِّي الْمَغْرِبَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَنْصَرِفُ أَحَدُنَا وَإِنَّهُ لَيَبْصُرُ مَوَاقِعَ نَبِيِّهِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

රාෆි: බින් හදිජ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ මග්රිබ් සලාතය ඉටු කර පසුව අප අතුරින් කිසිවෙකු හෝ හැරී ගිය විට (ඔහු විසි කළ) ඔහුගේ හි පහරේ ස්ථානය (එම වේලාවේ අලෝකය හේතුවෙන්) දකිනු ඇත යැයි පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ بِالْعِشَاءِ، حَتَّى دَهَبَ عَامَةُ اللَّيْلِ، ثُمَّ خَرَجَ، فَصَلَّى، وَقَالَ: "إِنَّهُ لَوْ فُتِّهَا لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّتِي" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

රාත්‍රියෙන් වැඩි කාලයක් ගත වන තෙක් එක් රාත්‍රියක අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉෂා සලාතය ප්‍රමාද කළහ. පසු ව පිටත ට පැමිණ සලාතය ඉටු කර මෙසේ පැවසූහ. සැබැවින් ම මාගේ ජනයාට අසීරු කාර්යයක් නොවේ නම් මෙය එහි වේලාවයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالصَّلَاةِ، فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උෂ්ණත්වය දැඩි ව පවතින විට සිසිලස ගෙන දෙන වේලාවේ හි සලාතය ඉටු කරන්න. සැබැවින් ම දැඩි උෂ්ණත්වය නිරයේ ගිනි ජාලාවන් අතුරිනි. (බුහාරි මුස්ලිම්)

- وَعَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَصْبِحُوا بِالصُّبْحِ فَإِنَّهُ أَعْظَمُ لِأُجُورِكُمْ" رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ جِبَانَ.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව රාෆි: බින් කදීජ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අලුයම් වේලාවේ සුඛභූ සලාතය ඉටු කරන්න. සැබැවින් ම එය ඔබගේ ප්‍රතිඵල සඳහා මහභූ දෙයකි.

අබු දාඩුද් නිර්මිදි ඉබ්නු මාජා නසාරි හා අන්මද් යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය දැනුම් දී ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන අය මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (173) وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ مِنَ الصُّبْحِ رُكْعَةً قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ الصُّبْحَ، وَمَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ الْعَصْرَ" (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු හිරු උදාවීමට පෙර සුඛභූ සලාතයෙන් එක් රකාතයක් හිමි කර ගත්තේ ද ඔහු සුඛභූ සලාතය (එහි නියමිත වේලාව) හිමි කර ගත්තේය. කවරෙකු හිරු අවරට යෑමට පෙර අසර් සලාතයෙන් එක් රකාතයක් හිමි කර ගත්තේ ද ඔහු අසර් සලාතය (එහි නියමිත වේලාව) හිමි කර ගත්තේය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්

- وَلِمُسْلِمٍ عَنْ عَائِشَةَ نَحْوَهُ، وَقَالَ: "سَجْدَةٌ بَدَلُ رُكْعَةٍ". ثُمَّ قَالَ: (174) وَالسَّجْدَةُ إِنَّمَا هِيَ الرَّكْعَةُ .

අඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලද මෙවැනි ම හදිසයක් මුස්ලිම් හි සඳහන් වී ඇත. එහි රකාතයක් යන යෙදුම වෙනුවට සජදා යන යෙදුම භාවිත වී තිබිණ. පසුව සජදාව යනු රකාතයකි යැයි ප්‍රකාශ කළ බව සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (175) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " لَا صَلَاةَ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغِيبَ الشَّمْسُ " (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

وَأَلْفُظٌ مُسْلِمٍ: " لَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ "

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. එනම්

සුබ්හු සලාතයෙන් පසු හිරු උදා වන තෙක් වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැත. එමෙන් ම අසර් සලාතයෙන් පසු හිරු අවරට යන තෙක් වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැත.

(මුලාශ්‍රය: ඩුභාරි හා මුස්ලිම්)

මුස්ලිම් හි සඳහන් වදන් පෙළෙහි

ෆජර් සලාතය පසු වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැත යන යෙදුමෙන් සඳහන් වී ඇත.

- وَآلَةٌ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ: " ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ ، وَأَنْ نَقْبُرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا: حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَارِغَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ ، وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهيرةِ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ ، وَحِينَ تَتَضَيَّفُ الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ . "

මුස්ලිම් හි සඳහන් උක්තන් ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී හදීසයක් මෙසේය.

වේලාවන් තුනක් ඇත. ඒවායෙහි අප සලාතය ඉටු කිරීමත් අප අතුරින් මිය ගිය ඇත්තන් වළ දැමීමත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තහනම් කරන්නෙකු වූහ. එනම්

හිරු හෙළි පිට උදා වී එය ඉහළ ට නැංවීම දක්වා වූ කාලය.

හිරු මුදුණින් පිහිටා එය අවරට බැස යන දක්වා වූ කාලය.

හිරු අවරට යෑම සඳහා පහත් ව යන කාලය.

- وَالْحُكْمُ الثَّانِي عِنْدَ "الشَّافِعِيِّ" رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ حَدِيثِ أَبِي (177) -
 هُرَيْرَةَ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ. وَرَأَى: "إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ".

සලාතය තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවන් හි දෙවන නීතිය (වන හිරු මුදුණින් පිහිටා එය මුදුණින් අවරට බැස යන දක්වා වූ කාලය) පිළිබඳ විස්තරය ඡායාරූප හි අඩු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසය දුර්වල හදිස් සම්බන්ධතාවකින් යුතුව වාර්තා වී ඇත. එහි ඊට අමරන ව පුමුආ දිනය හැර යන වචන මාලාව ද සඳහන්ව ඇත.

සටහන: පුමුආ දිනයෙ හි පමණක් හිරු මුදුණින් අවරට බසින අවස්ථාවේ සලාතය ඉටු කළ හැකි බව මෙමගින් අවධාරණය කළ හැක.

- وَكَذَا لِأَبِي دَاوُدَ: عَنْ أَبِي قَتَادَةَ نَحْوُهُ. (178)

මෙලෙස අඩු කතාදා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනි ම හදිසයක් අඩු දාවුද් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ، لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى آيَةَ سَاعَةِ نَهَارٍ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ . شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව පුබෙයිර් ඉබ්නු මුත්ඉම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබ්දු මනාල් ජනයිති, මෙම නිවස පැදකුණු කරන රාත්‍රියේ හෝ දහවලෙහි කවර හෝරාවක හෝ සලාතය ඉටු කරන කිසිවෙකු ඔබ නොවළක්වන්න.

අහ්මද්, අඩු දාවුද්, නසාර්, තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරුන් විසින් මෙය දන්වා ඇති අතර තිර්මිදි හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (180) قَالَ: "الشَّقُّ الْحُمْرَةُ" رَوَاهُ الدَّارِقُطِيُّ وَصَحَّحَ ابْنُ خُرَيْمَةَ وَعَيْرُهُ وَقَفَّهُ.

තනි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ෂෆක් යනු ගොම්මන් වෙලාවයි.

ඉමාම් ආරුකුත්ති තුමා මෙය දන්වා සිටි අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. සෙසු අය මෙය ඉබ්නු උමර් තුමා කළ ප්‍රකාශයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ (181) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْفَجْرُ فَجْرَانِ: فَجْرٌ يُحَرِّمُ الطَّعَامَ وَيَحِلُّ فِيهِ الصَّلَاةُ، وَفَجْرٌ تَحْرُمُ فِيهِ الصَّلَاةُ - أَيْ: صَلَاةُ الصُّبْحِ - وَيَحِلُّ فِيهِ الطَّعَامُ" رَوَاهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَالْحَاكِمُ، وَصَحَّحَاهُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ෆජර් (හෙවත් අලුයම් කාලය) දෙකක් ඇත. එනම් එක් ෆජරයක් එහි ආහාර අනුභවය තහනම් කර ඇති අතර සලාතය අනුමත කර ඇත. අනෙක් ෆජරය එහි සලාතය - එනම් සුබ්හු සලාතය - තහනම් කර ඇති අතර එහි ආහාර අනුභවය අනුමත කර ඇත.

ඉබ්නු හුසෙයිමා හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු දෙපළ විසින් මෙය වාර්තා කර ඇති අතර ඔවුන් දෙදෙනා ම මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.

- وَلِلْحَاكِمِ فِي حَدِيثِ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَرَوَاهُ فِي الدِّي (182) يُحَرِّمُ الطَّعَامَ: "إِنَّهُ يَذْهَبُ مُسْتَطِيلًا فِي الْأُفُقِ" وَفِي الْآخِرِ: "إِنَّهُ كَذَّبَ السَّرْحَانَ".

මේ හා සමාන (සහර්) ආහාරය ගැනීම තහනම් කළ එම වේලාව පිළිබඳ ව හාකිම් හි අමතර වශයෙන් සඳහන් ජාබ් ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා ඇති හදිසය මෙසේය.

සැබැවින් ම එය ක්ෂිතිජයෙහි දීර්ඝ ලෙසින් ඉර විහිදී පවතී.

තවත් වාර්තාවක

වෘකයාගේ සුදු පැහැති වලිගය මෙන් පවතී.

- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَالْحَاكِمُ، وَصَحَّحَاهُ. وَأَصْلُهُ فِي "الصَّحِيحَيْنِ".

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ක්‍රියාවන් අතුරින් උතුම් වනුයේ සලාතය එහි නියමිත වේලාවේ ආරම්භයේම ඉටු කිරීමය.

නිර්මිදි හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු දෙපළ මගින් මෙය දන්වා ඇති අතර ඔවුන් දෙපළ මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද සඳහන් කරති. මෙහි මූලය බුහාරි හා මුස්ලිම්හි ද සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (184) قَالَ: "أَوَّلُ الْوَقْتِ رِضْوَانُ اللَّهِ، وَأَوْسَطُهُ رَحْمَةُ اللَّهِ، وَآخِرُهُ عَفْوُ اللَّهِ { أَخْرَجَهُ الدَّارَقُطْنِيُّ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ جَدًّا.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මහ්සුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ආරම්භ වේලාව අල්ලාහ්ගේ තෘප්තිය හිමි වන වේලාවයි. එහි මධ්‍යස්ථය අල්ලාහ්ගේ කරුණාව ආශීර්වාදය හිමි වන වේලාවයි. එහි අවසානය අල්ලාහ් ගේ සමාව හිමි වන වේලාවයි.

ඉමාම් දාරුකුත්ති තුමා විසින් ඉතා දුර්වල හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව මෙය දන්වා ඇත.

185 (- وَهُوَ -) وَلِلرَّمِذِيِّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ نَحْوَهُ ، دُونَ الْأَوْسَطِ ، وَهُوَ .
صَعِيفٌ أَيْضًا .

මේ හා සමාන ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් තීර්මදී හි සඳහන් ව ඇත. නමුත් එහි මධ්‍යස්ථ වේලාව සම්බන්ධයෙන් සඳහන් වී නොමැත. එය ද දුර්වල සණයේ හදිසයකි.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ (186) وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا صَلَاةَ بَعْدَ الْفَجْرِ إِلَّا سَجْدَتَيْنِ " أَخْرَجَهُ الْحُمْسَةُ ، إِلَّا النَّسَائِيَّ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ෆජර් වේලාවෙන් පසුව සුජුද් දෙකක් (රකආත් දෙකක්) හැර වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැත.

අන්මද් අබුදාවුද්, තීර්මදී හා ඉබ්නු මාජා.

وَفِي رِوَايَةِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ: " لَا صَلَاةَ بَعْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَّا رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ .

ෆජර් හි වේලාව පැමිණි විට ෆජර් හි නියමිත අතිරේක රකආත් දෙක හැර වෙනත් (කිසිදු අතිරේක) සලාතයක් නොමැති බව අබුදුර් රස්සාක් හි සඳහන් ව ඇත.

සටහන: සුබුලුස් සලාම් හි සඳහන් වන පරිදි එය ෆජර් හි වේලාව උදා වීමෙන් පසුව අතිරේක රකාආත් දෙක සමඟ ෆජර් හි නියම වූ රකආත් දෙක හැර වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැති බව මෙම හදිස ය අදහස් කරන බව සඳහන් ව ඇත.

- وَمِثْلُهُ لِلدَّارِقُطْنِيِّ عَنِ ابْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ . 187

අමර් ඉබ්නු ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කළ මෙවැනි ම හදිසයක් දාරුකුත්ති හි ද සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَصْرَ، ثُمَّ دَخَلَ بَيْتِي، فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ، فَسَأَلْتُهُ، فَقَالَ: "شَغِلْتُ عَنْ رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ، فَصَلَّيْتُهُمَا الْآنَ"، قُلْتُ: أَفَنَقُضِيهِمَا إِذَا فَاتَتْنَا؟ قَالَ: "لَا" أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ.

උමමු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අසර් සලාතය ඉටු කළ පසුව මාගේ නිවසට ඇතුළු වී රකාත් දෙකක් ඉටු කළහ. එවිට මම ඒ ගැන විමසා සිටියෙමි. එයට එතුමා ලුහර් සලාතයට පසු අමතර රකාත් දෙකක් ඉටු කළ නොහැකි තරමට (අබ්දුල් කයිස්ගේ දූත පිරිස පැමිණ මා සමඟ සාකච්ඡා කළ බැවින් ඔවුන් සමඟ එම සාකච්ඡාවෙ හි) මම නිරත වී සිටියෙමි. එබැවින් දැන් එම රකාත් දෙක ඉටු කළෙමි. එසේ නම් අපට මඟ හැරුණු විට අප ද ඒ දෙක ඉටු කරන්න දැයි විමසා සිටියෙමි. එයට එතුමා එපා යැයි පිළිතුරු දුන්හැයි එතුමිය පවසා සිටියාය.

ඉමාම් අහ්මද් විසින් මෙම හදිසය දන්වා ඇත.

- وَوَأَبِي دَاوُدَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا بِمَعْنَاهُ. 189

මෙම අදහසින් යුතුව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හි ද සඳහන් ව ඇත.

باب الأذان

අදාන් පිළිබඳ පාඩම

190- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "طَافَ بِي - وَأَنَا نَائِمٌ- رَجُلٌ فَقَالَ: تَقُولُ: "اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، فَذَكَرَ الْأَذَانَ - بِتَرْيِيعِ التَّكْبِيرِ بَعِيرٍ تَرْجِيْعٍ، وَالْإِقَامَةَ فُرَادَى، إِلَّا قَدَ قَامَتِ الصَّلَاةُ- قَالَ: فَلَمَّا أَصْبَحْتُ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِنَّهَا لَرُؤْيَا حَقٌّ... " الْحَدِيثَ. أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حُرَيْمَةَ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් ඉබ්නු අබ්දු රබ්බිහි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නිදමින් සිටිය දී මිනිසෙකු මා වටා පැමිණ ඔබ අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් හඬ පහන් නොකර උස් හඬින් පවසන්නැයි අදානය ඉගැන්නුවේය.

ඉකාමතය ද කද් කාමකිස් සලාත් යන වදන හැර සෙසු කියමන් තනි තනි ව කියන මෙන් ද ඉගැන්නුවේය.

පසුව උදෑසන අවදිවෙන් ම මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණියෙමි. එවිට එතුමා සැබැවින් ම එය සැබෑ සිහිනයකි යැයි පැවසූහ.

මෙය දීර්ඝ හදිසයක කොටසකි.

අහ්මද් හා අබු දාඩුද් යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් තීර්මිද් හා හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَرَادَ أَحْمَدُ فِي آخِرِهِ قِصَّةَ قَوْلِ بِلَالٍ فِي أَذَانِ الْفَجْرِ: "الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنْ 191 التَّوْمِ".

සුබ්හු අදානය පිළිබඳ ව බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ ප්‍රකාශය සහිත මෙම කතා වස්තුව අවසානයේ අමතර වශයෙන්

අස්සලාතු කයිරුම් මිනන් නවුම් (නින්දට වඩා සලාතය උතුම් ය) යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

- وَلَا بَيْنَ خُزَيْمَةَ: عَنْ أَنَسٍ قَالَ: " مِنْ السُّنَّةِ إِذَا قَالَ الْمُؤَدِّنُ فِي الْفَجْرِ 192 .
: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ، قَالَ : الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ "

ඉබ්නු හුසයිමා හි සඳහන් අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මෙසේය.

මුඅද්දින් (සලාතය සඳහා කැඳවුම්කරු) ෆජ්ර් හි හයිය අලල් ෆලාහ් (ජයග්‍රහණය සඳහා විගස පැමිණෙන්න) යනුවෙන් පවසා අස්සලාතු කයිරුම් මිනන් නවුම් (නින්දට වඩා සලාතය උතුම්ය) යනුවෙන් පැවසීම සුන්නාන්වෙන් (නබි වර්තයෙන්) එකකි.

- عَنْ أَبِي مُحَمَّدُورَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 193
عَلَّمَهُ الْأَذَانَ ، فَذَكَرَ فِيهِ التَّرْجِيعَ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ . وَلَكِنَّ ذَكَرَ التَّكْبِيرَ فِي أَوَّلِهِ مَرَّتَيْنِ
فَقَطَّ . وَرَوَاهُ الْحُمْسَةُ فَذَكَرُوهُ مَرُّبَعًا .

අබු මහ්සුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔහුට අදානය ඉගැන්වූහ. එවිට එතුමාණන් එහි දී හඬ නගා ප්‍රකාශ කළහ.

ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙම හදිසය දන්වා ඇත. නමුත් එහි ආරම්භයේ තක්බීර් දෙවතාවක් ලෙස පමණක් සඳහන් වේ.

අහ්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු ද මෙම හදිසය දන්වා ඇති අතර එහි තක්බීර් හතරක් ලෙස සඳහන් ව ඇත.

بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: " أَمْرٌ بِأَلَّ أَنْ يَشْفَعَ الْأَذَانَ - وَعَنْ أَنَسٍ 194 ،
، وَيُوتِرَ الْإِقَامَةَ ، إِلَّا الْإِقَامَةَ ، يَعْنِي قَوْلَهُ: قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَأَمْ يَذْكَرُ
مُسْلِمٌ الْإِسْتِئْنَاءَ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අදානය දෙක බැගින් ද කඳ් කාමනිස් සලාත් (සලාතය ක්‍රියාත්මක විය) යන පදය හැර ඉකාමතය (එහි සෙසු වදන්) එක බැගින් ද පැවසීමට බිලාල් තුමා අණ කරන ලද්දේ ය.

(බුහාරි හා මුස්ලිම්.)

කඳ්කාමනිස් සලාත් යන පදය හැර යන පද මාලාව ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් සඳහන් කර නොමැත.

195 - "أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِلَاءٍ . وَلِلنَّسَائِيِّ - 195 :

තබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට අණ කළේය. යනුවෙන් තසාර් හි සඳහන් වී ඇත.

196 - وَعَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "رَأَيْتُ بِلَالًا يُؤَدِّنُ وَاتَّبَعُ فَاهُ، وَهَاهُنَا وَهَاهُنَا، وَإِضْبَعَاهُ فِي أَدْنِيهِ" رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

අබු ජුහෙයිතා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් අදාන් පැවසීමත් එවිට එතුමාගේ මුඛය (දකුණට හා වමට) එහා මෙහා යෑමත් එතුමාගේ ඇඟිලි එතුමාගේ කන් තුළ තිබීමත් දුටුමි.

ඉමාම් අහ්මද් තුමා විසින් මෙය වාර්තා කර ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දැනුම් දුන්හ.

197 - وَلَا بِنِ مَاجَهْ: وَجَعَلَ إِضْبَعِيهِ فِي أَدْنِيهِ. - 197

ඉබ්නු මාජා හි සඳහන් හදිසයේ එතුමා තම ඇඟිලි දෙක දෙකන් හි තබා ගත්හ යැයි සඳහන් වී ඇත.

198 - وَالْأَبِيُّ دَاوُدَ: "لَوَى عُنُقُهُ، لَمَّا بَلَغَ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ يَمِينًا وَشِمَالًا وَمَا يَسْتَدِرُّ" . وَأَصْلُهُ فِي الصَّحِيحَيْنِ .

අබු දාවුද් හි සඳහන් පරිදි

හර්ෂ අලස් සලාත් (සලාතය වෙත විගස පැමිණෙන්න) යැයි පවසන විට එතුමාගේ ගෙල දකුණටත් වමටත් හැර වූ නමුත් තම ශරීරය එසේ නොහැරෙව්වේය.

මෙම හදිසයේ මූල වාක්‍යය බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 199 .
 . أَعَجَبَهُ صَوْتُهُ ، فَعَلَّمَهُ الْأَدَانَ " رَوَاهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අබු මන්සූරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හට ඔහුගේ (බිලාල් තුමාගේ) කට හඬ ඉම්හිරි ව තිබිණි. එබැවින් එතුමා ඔහුට අදානය ඉගැන් වූහ.

ඉබ්නු හුදෙයිමා තුමා මෙය දන්වා ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى 200
 . اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِيدَيْنِ ، غَيْرَ مَرَّةٍ وَلَا مَرَّتَيْنِ ، بَغَيْرِ آذَانٍ وَلَا إِقَامَةٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබිර් ඉබ්නු සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ වරක් නොව දෙවරක් නොව (කිහිප වතාවක් ම) අදාන් හෝ ඉකාමත් පැවසීමෙන් තොර ව දෙඅවුරුදු සලාතයන් ඉටු කර ඇත්තෙමි.

ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙය දන්වා ඇත.

- وَخَوْهُ فِي الْمَتَفِيِّ: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، وَغَيْرِهِ . 201 .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) හා වෙනත් අය විසින් වාර්තා කරන ලද මෙවැනිම හදිසයන් බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ فِي الْحَدِيثِ الطَّوِيلِ ، " فِي نَوْمِهِمْ عَنِ الصَّلَاةِ - ثُمَّ أَدَّانَ 202
بِلَالٍ ، فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا كَانَ يَصْنَعُ كُلَّ يَوْمٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

විටක සලාතයේ නොයෙදී සියලු දෙනා නින්ද ට ගිය අවස්ථාව පිළිබඳ ව සඳහන් වන දීර්ඝ හදිසය අඩු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඉන් කොටසක් මෙසේය.

පසුව බිලාල් තුමා අදාන් පැවසූහ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සෑම දිනක ම සිදු කරනවාක් මෙන් ම සලාතය ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَهُوَ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى 203
الْمُرْدَلِفَةَ فَصَلَّى بِهَا الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ ، بِأَدَّانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ .

මුස්ලිම් හි සඳහන් ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මෙසේය.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මුස්දලිලාට පැමිණ එහි මග්රිබ් හා ඉෂා එක අදානයකින් හා ඉකාමත් දෙකකින් ඉටු කළහ.

- وَهُوَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : " جَمَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 204
بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِإِقَامَةٍ وَاحِدَةٍ " . زَادَ أَبُو دَاوُدَ : { لِكُلِّ صَلَاةٍ } . وَفِي رَوَايَةٍ لَهُ :
" . لَمْ يَنَادِ فِي وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا " .

මුස්ලිම් හි සඳහන් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මෙසේය.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එක ඉකාමතයකින් මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයන් අතර සම්බන්ධ කළහ.

අඩු දාවුද් තුමා ඊට අමතර ව සෑම සලාතයක් සඳහාම එක් ඉකාමතයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.

අඩු දාවුද් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක ඒ දෙක අතර කිසිදු සලාතයක අදාත් කැඳවුමක් නොකළහ යැයි ද සඳහන් ව ඇත.

සටහන: ජාබ්‍ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කළ හදිසය අනුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එක් අදානයක් හා ඉකාමත් දෙකක් පවසා මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයන් එක් කොට මුස්දලිතාවෙ හි ඉටු කර ඇති බව සඳහන් වේ. ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ වාර්තාව අනුව අදාත් නොමැතිව ම සෑම සලාතයක් සඳහා ම ඉකාමතය බැගින් ඉකාමත් පවසා සලාතය ඉටු කළ බව සඳහන් වේ. බුහාරි හි ඉබ්නු මස්උආද් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයෙ හි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මුස්දලිතාවෙහි එක් අදානයක් හා ඉකාමතයක් පවසා මග්රිබ් සලාතය ද එක් අදානයක් හා ඉකාමතයක් පවසා ඉෂා සලාතය ඉටු කළ බව සඳහන් වේ.

සලාතය සඳහා අදාත් ඉතා අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. එබැවින් මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයන් සඳහා එක් අදානයක් සමඟ ඉකාමත් දෙකක් පැවසීම හෝ අදාත් දෙකක් හා ඉකාමත් දෙකක් පැවසීම හෝ යන්තෙන් ගැනීම ඉතා නිවැරදි ක්‍රමය වේ.

205 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ، وَعَائِشَةَ قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنْ بَلَغَ الْيَوْمَ بَلِيلٍ، فَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُنَادِيَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ" وَكَانَ رَجُلًا أَعْمَى لَا يُنَادِي، حَتَّى يُقَالَ لَهُ: أَصْبَحْتَ، أَصْبَحْتَ { مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي آخِرِهِ إِدْرَاجٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා සහ ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම බිලාල් රාත්‍රියෙ හි අදාත් පවසයි. ඉබ්නු උමම් මක්තුම් අදාත් පවසන තෙක් ඔබ ආහාර ගන්න පානය කරන්න.

එතුමා අන්ධ මිනිසෙකු විය. එබැවින් එතුමාට උදැසන අවදි වී ඇත. උදැසන අවදි වී ඇත යැයි පවසනු ලබන තෙක් අදාත් නොපවසනු ඇත.

(බුහාරි හා මුස්ලිම්.)

මෙම හදිසය අවසානයේ නබි තුමාණන් නොපැවසූ අමතර වදන් පෙළක් එක් කර ඇත. එය එතුමා අන්ධ මිනිසෙකි යන පද යෙදුමය.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه " إِنَّ بِلَالًا أَدَّانَ قَبْلَ الْفَجْرِ ، فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ 206 - صلى الله عليه وسلم أَنْ يَرْجِعَ ، فَيُنَادِيَ : " أَلَا إِنَّ الْعَبْدَ نَامٌ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَصَعْفَهُ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන් ම බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා (කල් ඇති ව) අදාන් පවසා සිටියහ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එතුමා ට ‘දැන ගන්න. ගැත්තා නින්දට ගොස් ඇතැයි නැවත නිවේදනය කරන මෙන් අණ කළහ.

ඉමාම් අබු දාවුද් මෙය දැනුම් දී ඇති අතර එය දුර්වල හදිසයක් බව ද සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله 207 - عليه وسلم " إِذَا سَمِعْتُمُ النَّدَاءَ ، فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَدَّنُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අදාන් කැඳවුමට සවන් දෙන්නේ නම් එවිට කැඳවුම් කරු පවසන දේම ඔබ ද පවසන්න.

(බුහාරි හා මුස්ලිම්.)

- وَلِلْبُخَارِيِّ: عَنْ مُعَاوِيَةَ رضي الله عنه مثله. 208

මුආවියා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනි ම හදිසයක් බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

- وَلِمُسْلِمٍ: عَنْ عُمَرَ رضي الله عنه فِي فَضْلِ الْقَوْلِ كَمَا يَقُولُ الْمُؤَدَّنُ 209 - كَلِمَةً كَلِمَةً ، سِوَى الْحَيْعَلَتَيْنِ ، يَقُولُ: " لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ " .

මුඅද්දින් පවසන වචනයක් වචනයක් පාසා එලෙසම ප්‍රකාශ කිරීමේ මනිමය පිළිබඳ උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් කරන ලද වාර්තා ව මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත. නමුත් හයියඅලස් සලාත් හයිය අලල් ෆලාහ් යන වදන් දෙක හැර. එවිට ඔහු ලා හවිල වලා කුවිචන ඉල්ල බිල්ලාහ් (අල්ලාහ්ගෙන් හැර කිසිදු ශක්තියක් හෝ කිසිදු වලනයක් හෝ නොමැත) යැයි පැවසිය යුතුය.

සටහන: කවරෙකු අදාත් හඬ අසා එහි වදන් නැවත පවසන්නේ ද ඔහු එය මනසින් පවසා ඇත්නම් ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇතැයි මෙම හදිසය අවසානයේ සඳහන් ව ඇත. එයයි මෙම යහ ක්‍රියා දාමයේ මනිමය වනුයේ. හයියඅලස් සලාත් යනුවෙන් ද හයිය අලල් ෆලාහ් යනුවෙන් ද පවසන විට එයම නැවත නොපවසා ලා හවුල වලා කුවිචන ඉල්ලා බිල්ලාහ් යනුවෙන් පැවසිය යුතු වේ. (වැඩි විස්තර සඳහා සුබ්ලුස් සලාම් යන ග්‍රන්ථය බලන්න.)

210 - وَعَنْ عُمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ 210 - اجْعَلْنِي إِمَامَ قَوْمِي . قَالَ : " أَنْتَ إِمَامُهُمْ ، وَاقْتَدِ بِأَصْعَفِهِمْ ، وَاتَّخِذْ مُؤَدِّنَا لَا يَأْخُذُ عَلَيَّ . أَذَانِهِ أَجْرًا ، أَخْرَجَهُ الْحَمْسَةُ ، وَحَسَنَهُ التَّرْمِذِيُّ ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

උස්මාන් ඉබ්නු අබිල් ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එතුමා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මාගේ පිරිසට මා ඉමාම්වරයෙකු (මෙහෙයුම් කරු) ලෙස පත් කරනු මැනව යැයි ඉල්ලා සිටියහ. එවිට එතුමා

ඔබයි ඔවුන්ගේ ඉමාම්. ඔවුන් අතර සිටින දුර්වලයින් පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගනු. අදාත් ඇරයුම සඳහා ඒ වෙනුවෙන් කිසිවක් අය නොකරන මුඅද්දින් වරයෙකු පත් කර ගනු.

යැයි නබි තුමාණෝ පැවසූහ.

අන්මද් තිර්මිදි නසාර් හා අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් මෙම හදිසය වාර්තා කර ඇත. ඉමාම් තිර්මිදි විසින් මෙය හසන්

සඤ්ඤා භද්දිසයක් බව ද ඉමාම් හාකිම් විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත භද්දිසයක් බව ද සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ لَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَدِّنْ لَكُمْ أَحَدَكُمْ ... { الْحَدِيثُ أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ .

සලාතයේ වෙලාව පැමිණි විට ඔබ අතුරින් කෙනෙකු ඔබ වෙනුවෙන් අදාත් පවසන්නා

යැයි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අපට පැවසූ බව මාලික් ඉබ්නු හුයියිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය බුහාරි, මුස්ලිම්, අහ්මද්, නසාඊ, නිර්මදි, අබු දාවුද් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ 212 لِبِلَالٍ : " إِذَا أَذْنَتْ فَتَرَسَّلْ ، وَإِذَا أَقَمْتَ فَاحْدُرْ ، وَاجْعَلْ بَيْنَ أَدَانِكَ وَإِقَامَتِكَ فِدْرَ مَا يَفْرُغُ الْأَكْلُ مِنْ أَكْلِهِ " الْحَدِيثُ . رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَصَعَفَهُ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට ප්‍රකාශ කළ බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අදාත් පැවසුවේ හි නම් එය කඩින් කඩ පවසන්න. ඔබ ඉකාමත් පවසන්නේ හි නම් එය ඉක්මණින් පවසන්න. ආහාර ගන්නෙකු තම ආහාරය ගෙන අවසන් කරන කාලයේ තරමට ඔබේ අදාත් හා ඔබේ ඉකාමත් අතර කාලය පවත්වා ගන්න.

- وَهُ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ 213 : " لَا يُؤَدِّنُ إِلَّا مُتَوَضِّئٌ " وَصَعَفَهُ أَيْضًا .

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් නිර්මිදි හි මෙසේ සඳහන් වේ.

චුළු ගත් අයෙකු මිස (වෙන කිසිවෙකු) අදාත් නොපැවසිය යුතුයි.

එය දුර්වල හදිසයක් යැයි තව දුරටත් නිර්මිදි තුමා සඳහන් කරයි.

214 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " وَمَنْ أَدَّنَ فَهُوَ يَقِيمُ " وَضَعَفَهُ أَيضًا.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සියාද් ඉබ්නු අල් - හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් නිර්මිදි හි මෙසේ සඳහන් වෙයි.

කවරෙකු අදාත් පවසන්නේ ද ඔහු ඉකාමත් ද පවසනු ඇත.

මෙය ද දුර්වල හදිසයක් බව ඉමාම් නිර්මිදි තුමා තව දුරටත් දැනුම් දෙයි.

215 - وَلِأَبِي دَاوُدَ: فِي حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ : أَنَا رَأَيْتُهُ - يَعْنِي : الْأَذَانَ - وَأَنَا كُنْتُ أُرِيدُهُ . قَالَ : " فَأَقِمُّ أَنْتَ " وَفِيهِ ضَعْفٌ أَيضًا.

අබුදුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

මම අදාත් පැවසීමට අපේක්ෂාවෙන් සිටිය දී අදාත් පැවසීමේ ක්‍රමය මම හිනෙන් දුටිමි. එතුමා (බිලාල් තුමාට ඔබ එය උගන්වා) ඔබ ඉකාමත් පවසන්නැයි පැවසූහ.

මෙම හදිසය ද දුර්වල හදිසයක් බව සඳහන් වේ.

216 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْمُؤَذِّنُ أَمْلِكُ بِالْأَذَانَ ، وَالْإِمَامُ أَمْلِكُ بِالْإِقَامَةِ ، رَوَاهُ ابْنُ عَدِيٍّ وَضَعَفَهُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මුඅද්දින් අදාන් පැවසීමට වඩා උරුමය ඇත්තාය. ඉමාම් ඉකාමත් පැවසීමට වඩා උරුමය ඇත්තාය.

ඉබ්නු අදී තුමා විසින් මෙය දැනුම් දී ඇති අතර එය දුර්වල හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

සටහන: එනම් සලාතයේ වේලාව පැමිණියේ නම් ඒ ගැන සැලකිලිමත් වී අදාන් පැවසීමේ වගකීම මුඅද්දින් දැරිය යුතුයි. සලාතය සඳහා සිට ගත් විට ඉමාම් වරයා ඉකාමත් හි වගකීම දැරිය යුතුයි.

217 - وَلِلَّيْهَقِيَّI

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් තමන්ගේ ම වචනයෙන් වාර්තා කළ එවැනි ම හදිසයක් බයිහකී හි සඳහන් වී ඇත.

218 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يُرَدُّ الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ، رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ."

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අදාන් හා ඉකාමත් අතර පවතින ප්‍රාර්ථනාව ප්‍රතික්ෂේප කරනු නොලැබේ.

ඉමාම් නසාර් විසින් මෙය දැනුම් දී ඇති අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් ලෙස සඳහන් කරයි.

219- وَعَنْ جَابِرٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ- أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ - " مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ التَّدَاءَ: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةَ التَّامَّةَ، وَالصَّلَاةَ الْقَائِمَةَ، آت"

حَمْدًا أَوْسِيَلَةً وَالْفَضِيلَةَ ، وَابْعَثُهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ " أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අදානයට සවන් දුන් විට

අල්ලාහුමම රබ්බ් හාදිහිද් දෑවතින් තාමමා වස්සලාතිල් කාඉමා ආති මුහම්මද්නිල් වසීලත වල් ෆළීලා වබ්අස්හු මකාමන් මහ්මුද්නිල්ලදී වඅද්තා

(මෙම පරිපූර්ණ කැඳවුමේ හා ස්ථාවර සලාතයේ පරමාධිපති වන යා ! අල්ලාහ්, මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ට වසීලා හෙවත් ගැලවුමේ මාර්ගයත් භාග්‍යයත් පිරිනමනු මැනව ! තවද ඔබ ප්‍රතිඥා කළ ප්‍රශංසාවට ලක් ස්ථානයේ ඔහු ව අවදි කරනු මැනව !)

යැයි පවසන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහු වෙනුවෙන් වූ මාගේ මැදිහත් වීම ඔහුට ලැබෙනු ඇත.

අබු දාවුද්, තිර්මිදි නසාඊ හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු මෙය දන්වා ඇත.

ඔලුගුල් මරාමි

بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ

සලාතයේ කොන්දේසි පිළිබඳ පාඩම

بَابُ سُتْرَةِ الْمُصَلِّيِّ

සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට ඉදිරියෙන්
බාධකයක් තැබීමේ පාඩම

بَابُ شُرُوطِ الصَّلَاةِ

සලාතයේ කොන්දේසි පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ عَلِيِّ بْنِ طَلْقٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 220
صلى الله عليه وسلم " إِذَا فَسَأَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَنْصِرْ
وَلْيَتَوَضَّأْ ، وَلْيُعِدِّ الصَّلَاةَ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අලී ඉබ්නු තල්කි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා
විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු ට සලාතයේ දී වාතය පිට කළ විට
ඔහු එය අත හැර දමා වුළු ධෝවනය කොට නැවත සලාතය ඉටු
කරන්නවා !

අන්මද්, නසාර්, ඉබ්නු මාජා, නිර්මිදි හා අබු දාවුද්. ඉබ්නු
හිබ්බාන් තුමන් මෙය පූර්ව සාධක හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ - 221
 وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ حَائِضٍ إِلَّا بِخِمَارٍ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا
 النَّسَائِيَّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

තනි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව
 ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(හිස බෙල්ල පපු පෙදෙස ආවරණය කරන)
 මොට්ටැක්කිලිය නොමැති ව වැඩිවියට පත් කාන්තාවකගේ
 සලාතය අල්ලාහ් පිළි නොගන්නේය.

මෙය නිර්මිදි, අබු දාවුද් ඉබ්නු මාජා හා අන්මද් යන ඉමාම්
 වරුන් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා මෙය පූර්ව
 සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 222
 وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: " إِنْ كَانَ الثَّوْبُ وَاسِعًا فَالْتَحِفْ بِهِ " - يَعْنِي: فِي الصَّلَاةِ
 - وَلِمُسْلِمٍ: " فَخَالِفْ بَيْنَ طَرَفَيْهِ - وَإِنْ كَانَ ضَيِّقًا فَاتَّزِرْ بِهِ " . مُتَّفَقٌ
 عَلَيْهِ .

සැබැවින් ම තනි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා
 ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා
 කරන ලදී.

ඇඳුම විශාල ව පවතින්නේ නම් එමගින් (තම ශරීරය
 සම්පූර්ණයෙන්) පොරවා ගනින්නවා !

මෙයින් අදහස් කරනුයේ සලාතයේ දී ආවරණය කළ යුතු
 ප්‍රදේශයයි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

فَصَلَّيْنَا . فَلَمَّا طَلَعَتِ الشَّمْسُ إِذَا نَحْنُ صَلَّيْنَا إِلَىٰ غَيْرِ الْقِبْلَةِ . فَفَزَلْت
 : (فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ) " أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ وَضَعَفَهُ .

ආම්ඵ බන් රබ්ආ (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සනාත්ඨකාරයෙන් පිරුණු රාත්‍රියක අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමභ සිටිය දී අපට කබ්ලා දිශාව ප්‍රශ්නයක් විය. පසු ව අපි සලාතය ඉටු කළෙමු. හිරු උදා වූ කල්හි එවිට කබ්ලා නොවන දිශාව ට අප සලාතය ඉටු කර තිබුණි. එවිට ඔබ කවර දිශාවක ට හැරුණ ද එහි අල්ලාහ්ගේ මුහුණ වන්තේය යන අදහස ගෙන දෙන වැකිය පහළ විය.

ඉමාම් නිර්මදි මෙම හදිසය හෙළිදරව් කර ඇති අතර එය දුර්වල සණයේ හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 226
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ قِبْلَةٌ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 ، وَقَوَّاهُ البُخَارِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නැගෙනහිර හා බටහිර අතර කබ්ලාව පිහිටා ඇත.

ඉමාම් නිර්මදි මෙය වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් බුහාරි මෙය බලවත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

-227 وَعَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " رَأَيْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ "

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . زَادَ الْبُخَارِيُّ : " يُومئُ بِرَأْسِهِ ، وَلَمْ يَكُنْ يَصْنَعُهُ فِي الْمَكْتُوبَةِ "

ආමර් බින් රබීආ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම වාහනය කවර දෙසකට හැරී තිබුණේ ද ඒ වෙත සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

ඉමාම් බුහාරි තුමා මීට අමතර ව එතුමාණන් තම හිසින් සංඥා කළ බවත් එය අනිවාර්ය සලාතයන් හි ඉටු නොකළ බවත් පවසා ඇත්තාහ.

- وَلَا يُبِي دَاوُدَ : مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ : " كَانَ إِذَا سَافَرَ فَأَرَادَ أَنْ 228
يَتَطَوَّعَ اسْتَقْبَلَ بِنَاقَتِهِ الْقِبْلَةَ ، فَكَبَّرَ ، ثُمَّ صَلَّى حَيْثُ كَانَ وَجَهَ رِكَابِهِ
وَإِسْنَادُهُ حَسَنٌ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

එතුමාණන් යම් ගමනක් ගිය විට අතිරේක සලාතයක් ඉටු කිරීම ට අපේක්ෂා කළේ නම් තම ඔටුවා කිබ්ලා දෙසට හරවා ආරම්භ තක්බිරය පවසයි. පසුව තම ඔටුවා කවර දිශාවක හැරී සිටින්නේ ද ඒ අනුවම සලාතය ඉටු කළහ.

මෙම හදිසයේ වාර්තා සම්බන්ධතාව හසන් ගණයේ පිහිටා ඇත.

229- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِدٌ إِلَّا الْمَقْبَرَةَ وَالْحَمَّامَ" رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَلَهُ عِلَّةٌ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කබර් ස්ථාන හා වැසිකිලි හැර මහ පොළොව මුළුමණින්ම නැමදුම් කරන ස්ථානයකි.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කර ඇති නමුත් වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි අඩුපාඩු ඇත.

: "نَهَى النَّبِيُّ قَالَ - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- 230 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُصَلَّى فِي سَبْعِ مَوَاطِنَ : الْمَزْبَلَةَ ، وَالْمَجْرَرَةَ ، وَالْمَقْبَرَةَ ، وَقَارِعَةَ الطَّرِيقِ ، وَالْحَمَّامَ ، وَمَعَاظِنِ الْإِبِلِ ، وَفَوْقَ ظَهْرِ بَيْتِ اللَّهِ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَضَعَفَهُ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ස්ථාන හතක සලාතය ඉටු කිරීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ තහනම් කළහ. එනම් 1. කැළි කසළ දමන ස්ථානය 2. සතුන් කපන ස්ථාන 3. මිනී වළ දැමූ ස්ථාන 4. පොදු මාවත 5. නාන කාමරය 6. ඔටුවන් බඳින ස්ථාන 7. (කෛනව හෙවත්) අල්ලාහ්ගේ ගෘහය උඩ.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර එය දුර්වල ගණයේ හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي مَرْثِدٍ الْغَنَوِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ 231
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لَا تُصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ ، وَلَا
تَجْلِسُوا عَلَيْهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ඔබ කබර් ස්ථානවල සලාතය ඉටු නොකරන්න. ඒ මත අසුන් නොගන්න යනුවෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව අබු මර්සද් අල්-ගනවීයි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 232
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَنْظُرْ ، فَإِنْ رَأَى
فِي نَعْلَيْهِ أَدَى أَوْ قَدْرًا فَلْيَمْسَحْهُ ، وَلْيُصَلِّ فِيهِمَا " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ ،
وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ මස්ජිදයට පැමිණි විට ඔහු සැලකිලිමත් විය යුතුය. එවිට ඔහු ඔහුගේ පාවහන් හි යම් හානිදායක දෙයක් හෝ අපවිත්‍රයක් දුටුවේ නම් ඔහු එය පිස දමන්න! පසුව ඒ දෙක පැළඳ සලාතය ඉටු කරන්න. !

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව ප්‍රකාශ කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 233
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا وَطِئَ أَحَدُكُمْ الْأَذَى مُحْقِمِيهِ فَطُهُورُهُمَا
 . الثَّرَابُ " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ තම මේස සපත්තුවෙන් අපවිත්‍රයක් පැගූ විට ඒ දෙක පිරිසිදු කරනුයේ පසය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ الْحَكَمِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ 234
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةُ لَا يَصْلُحُ فِيهَا
 شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ ، إِنَّمَا هُوَ التَّسْبِيحُ ، وَالتَّكْبِيرُ ، وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ {
 . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව මුආවියා ඉබ්නු අල්-හකම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම සලාතය එහි මිනිස් ප්‍රකාශ කිසිවක් තිබීම සුදුසු නොවන්නේය. එසේ නම් එය තස්බීහ් (හෙවත් සුබ්හානල්ලාහ් - අල්ලාහ් අනිපිවිතුරුය යැයි පවසීම) ද තක්බීර් (හෙවත් අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහ් අනි ශ්‍රේෂ්ඨ යැයි පවසීම) ද අල්-කුර්ආන් පාරායනය කිරීම ද වේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " إِنْ كُنَّا لَتَتَكَلَّمُ 235
 فِي الصَّلَاةِ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَلِّمُ أَحَدُنَا صَاحِبَهُ
 بِحَاجَتِهِ ، حَتَّى نَزَلَتْ : (حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى
 وَقَوْمُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ " (البقرة : 238) ، فَأَمَرْنَا بِالسُّكُوتِ ، وَنُهَيْنَا عَنْ
 الْكَلَامِ) مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

සෙසිද් ඉබ්නු අර්කම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාලයේ සලාතයේ දී අපි කතා කරන්නන් වූයෙමු. සලාතයන් හා මධ්‍යම සලාතය ආරක්ෂා කරනු. තවද අල්ලාහ් ට යටත් වුවන් ලෙසින් නැගී සිටිනු යන අර්ථය ගෙන දෙන අල්-කුර්ආන් 238 වැනි පරිච්ඡේදය පහළ වන තෙක් ම අප අතුරින් කෙනෙකු තම අවශ්‍යතාවන් තවත් කෙනෙකු සමග කතා කළේය. පසුව නිහඩතාව නියෝග කරනු ලැබුවෙමු. එමෙන් ම කතා කිරීම තහනම් කරනු ලැබුවෙමු.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම් මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතුය.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 236
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ ، وَالتَّصْفِيْقُ لِلنِّسَاءِ " مُتَّفَقٌ
 عَلَيْهِ .

زَادَ مُسْلِمٌ { فِي الصَّلَاةِ } .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(සලාතයේ දී මෙහෙයුම්කරුට යම් වරදක් සිදු වූ විට) පිරිමින් සුබ්හානල්ලාහ් යැයි තස්බීහ් කිව යුතුය. කාන්තාවන් අතින් තට්ටු කළ යුතුය.

මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්

ඉමාම් මුස්ලිම් ‘සලාතයේ දී’ යන යෙදුම අමතර ව සඳහන් කර ඇත.

عَنْ أَبِيهِ قَالَ : - وَعَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشَّخِيرِ 237 ،
" رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، وَفِي صَدْرِهِ أَرِيزٌ
كَأَرِيزِ الْمَرْجَلِ ، مِنَ الْبُكَاءِ " أَخْرَجَهُ الْخُمْسَةُ ، إِلَّا ابْنَ مَاجَهَ ،
وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

තම පියාණන් පැවසූ බව මුතර්රිල් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් ඉබ්නු අෂ්-ෂිහ්බ්රි තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සලාතය ඉටු කරනු මම දිටිමි. එතුමාණන්ගේ ඇඬීම හේතුවෙන් ජල බඳුනක් උතුරන හඬ මෙන් එතුමාණන්ගේ පපුවෙ හි හඬක් විය.

මෙය අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : නිරයේ වද වේදනාවන් නිරූපණය කරන අල්-කුර්ආන් වාක්‍යයන් පාරායනය කරන විට නබි තුමාණෝ අඬති. එසේ ඇඬීම සලාතයට හානි නොකරනු ඇත යන්න මෙයින් අවබෝධ වේ.

- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ لِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ 238
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَدْخَلَانِ ، فَكُنْتُ إِذَا أَتَيْتُهُ وَهُوَ يُصَلِّي تَتَحَنَّنَ
 لِي " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ ، وَابْنُ مَاجَهَ .

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පිවිසීම ට මට අවස්ථා දෙකක් තිබිණ. එතුමාණන් සලාතය ඉටු කරමින් සිටි අවස්ථාවක එතුමාණන් වෙත ට මම ගිය විට එතුමාණන් මට අත් අත් යනුවෙන් හඬක් නැගූහ.

ඉමාම් නසාරී හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු මෙය හෙළිදරව් කර ඇත්තාහ.

قَالَ : (قُلْتُ لِبَالِلٍ - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- 239
 : كَيْفَ رَأَيْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرُدُّ عَلَيْهِمْ حِينَ يُسَلِّمُونَ
 عَلَيْهِ ، وَهُوَ يُصَلِّي ؟ قَالَ : يَقُولُ هَكَذَا ، وَبَسَطَ كَفَّهُ { أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ
 ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ ،

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔවුන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත සලාම් පවසන විට එතුමාණන් ඔවුනට පිළිතුරු දෙනු ඔබ දැක ඇත්තේ කෙසේ දැයි මම බිලාල් තුමාගෙන් ඇසුවෙමි. තම අත දිගු හැර මෙසේ පවසා සිටියේ යැයි පැවසුවේය.

අබු ආවුද් හා තිර්මිදි යන ඉමාම්වරු මෙය හෙළිදරව් කර ඇත්තාහ. ඉමාම් තිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 240
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي وَهُوَ حَامِلٌ أَمَامَةَ بِنْتِ زَيْنَبَ ، فَإِذَا سَجَدَ
 وَضَعَهَا ، وَإِذَا قَامَ حَمَلَهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَلِمُسْلِمٍ : " وَهُوَ يَوْمُ النَّاسِ فِي
 الْمَسْجِدِ "

අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සෙයිනබිගේ දියණිය උමාමා ව වඩා ගනිමින් සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ. එවිට එතුමා සජදා කළ විට ඇය ව බිම තැබූහ. එතුමා නැගිටන විට නැවත ඇය ව ඔසවා ගත්හ.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

එතුමාණන් මස්ජිදයේ ජනයාට සලාතය මෙහෙයවමින් සිටි බව මුස්ලිම් හි තවදුරටත් සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 241
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَقْتُلُوا الْأَسْوَدَيْنِ فِي الصَّلَاةِ : الْحَيَّةَ ، وَالْعَقْرَبَ {
 أَخْرَجَهُ الرَّبَعَةُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ සලාතයේ දී සර්පයා හා ගෝනුස්සා යන කළු පැහැති සතුන් දෙදෙනා (දුටහොත්) මරා දමන්න.

මෙය අබු දාවුද් නිර්මිදි නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : සලාතය ඉටු කරමින් සිටිය දී ජීවිතයට හානි පමුණුවන යමක් තිබූ විට එය වැළැක්විය යුතුය. එසේ නොවළක්වා සිටීම සුදුසු නොවේ.

بَابُ سُتْرَةِ الْمُصَلِّيِّ

සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට ඉදිරියෙන් බාධකයක් තැබීමේ පාඩම

242 - عَنْ أَبِي جُهَيْمٍ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيْ الْمُصَلِّيِّ مَاذَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ . وَوَقَعَ فِي "الْبَزَارِ" مِنْ وَجْهِ آخَرَ : " أَرْبَعِينَ خَرِيفًا "

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු ජුහෙයිම් අල් - හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී .

සලාතය ඉටු කරන්නෙකු ඉදිරියේ හරහට ගමන් කරන්නා තමන්ට අත්වන පාපය කුමක් දැයි දැන ගන්නේ නම් එසේ ඉදිරියේ හරහට ගමන් කරනවාට වඩා රැදී සිටීම ඔහුට හතළිස් වාරයක් යහපත් වන්නේය.

බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වදන් පෙළයි. අල්-බස්සාර් හි තවත් ව්‍යුහයකින් වසර හතළිහක් යැයි සඳහන් ව ඇත.

243 وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- قَالَتْ : " سئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ - عَنْ سُرَّةِ الْمُصَلِّيِّ . فَقَالَ : " مِثْلُ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තබුක් යුද පිටියේ සලාතය ඉටු කරන්නා ට ඉදිරියෙන් තබන ලද බාධකය සම්බන්ධයෙන් විමසනු ලද්දාහ. එවිට එතුමා

ඔටු දෝලාවෙහි පසුපසින් ඇති රිටක ප්‍රමාණයක් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

244 وَعَنْ سَبْرَةَ بْنِ مَعْبَدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لِيَسْتَتِرَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ وَلَوْ بِسَهْمٍ " أَخْرَجَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සබරා බින් ම:බද් අල්-ජුහනී (රළියල්ලාහු අන්භු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු තම සලාතයේ දී හීයකින් හෝ බාධකයක් සිටවා ගනින්නවා !

මෙය ඉමාම් අල් - හාකිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

245 وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَقْطَعُ صَلَاةَ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ - إِذَا لَمْ يَكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ

مِثْلُ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ - الْمَرْأَةِ، وَالْحِمَارُ، وَالْكَلْبُ الْأَسْوَدُ... " الْحَدِيثُ .
 وَفِيهِ " الْكَلْبُ الْأَسْوَدُ شَيْطَانٌ " . أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔටු දෝළාවක පිටුපසින් ඇති රිටක් තරම්වත් යමක් තමන් ඉදිරියේ නොමැති නම් මුස්ලිම් පුද්ගලයෙකුගේ සලාතය කාන්තාව බුරුවා කළ සුනබයා යන දෑ නිෂ්ඵල කරනු ඇත.

තවදුරටත් එම හදිසයෙහි කළ සුනබයා ඡෙයිතාන් වන්නේ යැයි ද සඳහන් ව ඇත.

මෙය ඉලාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَ لَهُ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نَحْوُهُ دُونَ : " الْكَلْبُ " 246

සුනබයා යන යෙදුම භාවිත නොකර අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනි ම තවත් හදිසයක් මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

247- - وَالنَّسَائِيُّ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا - نَحْوُهُ , دُونَ آخِرِهِ . وَقَيَّدَ الْمَرْأَةَ بِالْحَائِضِ .

එහි අවසන් කොටස සඳහන් නොකර කාන්තාව වෙනුවට ඔසප් ඇතිවන්නියක් යන යෙදුම සඳහන් කරමින් ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හා නසාර් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ 248

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنْ

التَّاسِ ، فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلْيَدْفَعْهُ ، فَإِنْ أَبِي فَلْيُقَاتِلْهُ ،
 فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رِوَايَةٍ : " فَإِنَّ مَعَهُ الْقَرِينَ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ මිනිසුන්ට ආවරණය වන පරිදි යමක් (බාධකයක්) ඉදිරියේ සලාතය ඉටු කරන අවස්ථාවක ඒ අතරින් කෙනෙකු හරහට යන්නට සිතුවේ නම් ඔහු ව (තම අතීන්) වැළැක්විය යුතුය. එයට ඔහු පිටුපෑවේ නම් ඔහු සමඟ සටන් වැදිය යුතුය. සැබැවින් ම ඔහු ෂෙයිතානුවෙකි.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

තවත් වාර්තාවක සැබැවින් ම ඔහු සමඟ ඔහුගේ සගයා සිටින්නේ යැයි වාර්තා වී ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 249 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ شَيْئًا ،
 فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَنْصِبْ عَصًا ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فَلْيَخُطْ خَطًّا ، ثُمَّ لَا يَضُرُّهُ
 مِنْ مَرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ " أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ ،
 وَلَمْ يُصِبْ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مُضْطَرِبٌ ، بَلْ هُوَ حَسَنٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ සලාතය ඉටු කරන විටෙක තමන් ඉදිරියේ යමක් තබා ගනින්නවා ! එවිට කිසිවක් නොලැබුවේ නම් ඊටක් සිටුවන්නවා ! එය ද නොවී නම් ඉරක් අදින්නවා ! පසුව

තමන් ඉදිරියේ ගමන් කරන්නා විසින් කිසිදු හානියක් තමන් ට ඇති නොවේ.

අන්මද ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. මෙය ගැටලු සහගත යැයි සිතන්නන් පැහැදිලි ලෙස කිසිවක් පවසා නැත. නමුත් මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 250 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَقْطَعُ الصَّلَاةَ شَيْءٌ ، وَادْرَأْ مَا اسْتَطَعْتَ
 " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَفِي سَنَدِهِ ضَعْفٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(ඉදිරියෙන් ගමන් කරන) කිසිවක් සලාතය කප්පාදු නොකරයි. ඔබට හැකි පමණින් වළක්වා ගන්න.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත්තාහ. මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි දුර්වලකමක් ඇති බව සඳහන් වේ.

بَابُ الْحَثِّ عَلَى الْخُشُوعِ فِي الصَّلَاةِ

සලාතයේ දී යටහත් පහත් භාවය පිළිපදින මෙන් දිරිගැන්වීම

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ 251 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُحْتَصِرًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ
 لِمُسْلِمٍ .

وَمَعْنَاهُ : أَنْ يَجْعَلَ يَدُهُ عَلَى خَاصِرَتِهِ

ඉහත අත තැබූ තත්ත්වයේ මිනිසා සලාතයේ නිරත වීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වැළකූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

- وَفِي الْبُخَارِيِّ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- أَنَّ ذَلِكَ 252

فَعَلَ الْيَهُودِ

සැබැවින් ම එය යුදෙව්වන්ගේ ක්‍රියාවක් යන වග ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَنَسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ- أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 253

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا قُدِّمَ الْعِشَاءُ فَأَبْدِءُوا بِهِ قَبْلَ أَنْ تُصَلُّوا الْمَغْرِبَ عَلَيْهِ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . "

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රාත්‍රී භෝජනය පිළිගන්වනු ලැබුවේ නම් මග්‍රිබ් සලාතය ඔබ ඉටු කිරීමට පෙරම එය (එම ආහාරය) ගෙන ආරම්භ කරන්න.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي ذَرِّرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 254

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَلَا يَمْسَحِ الْخِصْيَ ، فَإِنَّ

الرَّحْمَةَ تَوَاجِهَهُ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ وَزَادَ أَحْمَدُ : "وَاحِدَةً أَوْ دَعًا"

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු සලාතයෙහි නැගී සිටිය දී (සුපුද් කරන ස්ථානයේ ඇති) කුඩා ගල් කැට පිස නොදැමිය යුතුය. හේතුව සැබැවින් ම ආශීර්වාදය එය වෙළා ගන්නේය.

අහ්මද්, අබු දාවුද්, තීර්මිදි, නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු පූර්ව නිවැරදි වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව මෙය වාර්තා කර ඇත.

ඉමාම් අහ්මද් මීට අමතර ව එක් වරක් (සිදු කරන්න) එසේ නොමැතිනම් අතහැර දමන්න යන යෙදුම් එකතු කර ඇත.

- وَبِئِي "الصَّحِيح" عَنْ مُعَيْقِبٍ نَحْوَهُ بِغَيْرِ تَعْلِيلٍ. 255

(අල්ලාහ්ගේ ආශීර්වාදය) යන හේතුව සඳහන් කිරීමෙන් තොරව මුඅයිකිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් සහිස් හි මෙවැනි ම හදිසයක් සඳහන් වී ඇත.

256 - عَنْ عَائِشَةَ -- رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا -- قَالَتْ : " سَأَلْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْإِلْتِفَاتِ فِي الصَّلَاةِ ؟ فَقَالَ : " هُوَ اِخْتِلَاسٌ يَخْتَلِسُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ صَلَاةِ الْعَبْدِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සලාතයේ දී හැරීම පිළිබඳ ව මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ එය ගැත්තාගේ සලාතයෙහි ෂෙයිතාන් විසින් සිදු කරන වංචා සහගත ක්‍රියාවකි.

ඉමාම් බුහාරි විසින් මෙය වාර්තා කර ඇත.

وَلِلرَّمِيذِيِّ : عَنْ أَنَسٍ - وَصَحَّحَهُ - " إِيَّاكَ وَالْإِتِفَاتَ فِي الصَّلَاةِ ، فَإِنَّهُ هَلَكَ ، فَإِنْ كَانَ فَلَا بُدَّ فَنِي التَّطَوُّعِ "

සලාතයේ හැරීම සම්බන්ධයෙන් මම ඔබට අවවාද කරමි. සැබැවින් ම එය විනාශකාරී දෙයකි. එය අවශ්‍යම දෙයක් නම් අමතර සලාතයෙහි සිදු කළ හැක.

යැයි අනස් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් නිර්මිදි හි සඳහන් ව ඇත. තවදුරටත් එතුමා එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 257 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ ، فَلَا يَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا عَنْ يَمِينِهِ ، وَلَكِنْ عَنْ شِمَالِهِ تَحْتَ قَدَمِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

وَفِي رَوَايَةٍ : " أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ "

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ සලාතයේ දී සිටිය දී සැබැවින් ම ඔහු තම පරමාධිපති සමඟ කතා කරන්නේය. එබැවින් තම ඉදිරියෙන් හෝ තම දකුණු දෙසින් කෙළ නොගසන්. නමුත් තම පාදයට යටින් වම් දෙසින් කෙළ ගසන්වා !

බුහාරි හා මුස්ලිම්

තවත් වාර්තාවක එසේ නොමැතිනම් තම පාදයට යටින් යනුවෙන් සඳහන් ව ඇත.

සටහන : නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාලයේ මස්ජිද් හූමි වැලි වලින් සමන්විත ව තිබූ බැවින් එහි සලාතය ඉටු කරන විට හෝ අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක හෝ කෙළ ගැසීමට අනුමැතිය තිබිණ. අද පවතින නූතන මස්ජිද් හූමියන් හි කෙළ ගසා එය වැසීමට හැකියාවක් නොමැත. එබැවින් යම් කිසි අවශ්‍යතාවක් වූ විටක ලේන්සුවක කෙළ ගසා පසුව එය පිරිසිදු කර ගත හැක.

- وَعَنْهُ قَالَ : " كَانَ قِرَامٌ لِعَائِشَةَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- 258
 سَرَّتْ بِهِ جَانِبَ بَيْتِهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمِيطِي عَنَّا
 قِرَامَكَ هَذَا , فَإِنَّهُ لَا تَزَالُ تَصَاوِيرُهُ تَعْرِضُ لِي فِي صَلَاتِي " رَوَاهُ
 الْبُخَارِيُّ .

අනස් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියට තිර රෙද්දක් තිබිණ. ඇයගේ නිවසේ පැත්තක් එමගින් ආවරණය කර තිබිණ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔබේ මේ තිරය අපගෙන් ඉවත් කරන්න. හේතුව සැබැවින් ම එහි ඇති රූප මාගේ සලාතයේ දී මට බාධා කරන්නේය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා කර ඇත.

259- وَاتَّفَقَا عَلَى حَدِيثِهَا فِي قِصَّةِ أَنْبِجَانِيَّةِ أَبِي جَهْمٍ , وَفِيهِ :
 " فَإِنَّهَا أَلْهَتْنِي عَنْ صَلَاتِي "

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ට අබු ජහම් පිරිනැමූ රූප සහිත පොරෝණයක් වැනි රෙදි කඩ සම්බන්ධයෙන් පවසන විට

සැබැවින් ම එය මාගේ සලාතයෙන් මා වෙනතකට හැරවිය යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

260 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيَنْتَهِيَنَّ قَوْمٌ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ أَوْ لَا تَرْجِعَ إِلَيْهِمْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ජාබර් ඉබ්නු සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සලාතයේ දී තම බැල්ම අහස වෙතට යොමු කරන පිරිස එයින් වැළකිය යුතුය. එසේ නොවේ නම් එය (එම බැල්ම) ඔවුන් වෙත නැවත නොඑන්නට පුළුවන

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත්තාහ.

සටහන : මුසල්ලා හෙවත් සලාතය සඳහා භාවිත කරන ඇතිරිලි පින්තූරු වලින් යුක්ත වූයේ නම් ඒ මත සලාතය ඉටු නොකළ යුතු යැයි මෙම හදිසයෙන් පැහැදිලි වෙයි.

261 - وَهُ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لَا صَلَاةَ بِمَحْضَرَةِ طَعَامٍ ، وَلَا هُوَ يُدَافِعُهُ الْأَخْبَثَانِ "

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය දැනුම් දුන් හදිසක් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් ව ඇත.

ආහාර පිළිගැන් වූ විට හෝ (මළ මුත්‍රා යන) අසහනකාරී කරුණු දෙක තමන් ව වළක්වන විට හෝ (එම අවශ්‍යතා ඉටු නොකොට) කිසිදු සලාතයක් නොමැත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 262
 وَسَلَّمَ قَالَ: "التَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَتَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْظِمْ مَا
 اسْتَطَاعَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَالتِّرْمِذِيُّ، وَزَادَ: " فِي الصَّلَاةِ " .

සැබැවින් ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා
 පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා
 කරන ලදී.

ඇනුම ඡෙයිතාන්ගෙනි. ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු ඇනුම
 ඇරියේ නම් තමන් ට හැකි පමණින් එය පාලනය කර ගනින්නවා !

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් හා ඉමාම් තිර්මිදි විසින් වාර්තා කර ඇති
 අතර ඊට අමතර වශයෙන් සලාතයේ දී ඇනුම් අරින්නා යනුවෙන්
 සඳහන් ව ඇත.

බුලුගුල් මරාම් (හදීස් 263-323)

بَابُ الْمَسَاجِدِ

මස්ජිද් සම්බන්ධ පාඩම

بَابُ صِفَةِ الصَّلَاةِ

සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය පිළිබඳ පාඩම

بَابُ الْمَسَاجِدِ

මස්ජිද් සම්බන්ධ පාඩම

- عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ 263
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَاءِ الْمَسَاجِدِ فِي الدُّوْرِ، وَأَنْ تُنْظَفَ، وَتُطَيَّبَ "
 رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَ إِسْرَائِيلُ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නිවෙස් පිහිටා ඇති ප්‍රදේශයන් හි මස්ජිද් ඉදි කිරීම ද එය පිරිසිදු කරනු ලැබීම ද එයට සුවඳ විලවුන් ගල්වනු ලැබීම ද අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අණ කළහ.

අන්මද්, අබු ආවුද් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි තුමා මුර්සල් සනයට අයත් සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 264
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ : اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ
 " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَزَادَ مُسْلِمٌ { وَالنَّصَارَى }

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යුදෙව්වන් ව අල්ලාහ් විනාශ කරන්නවා ! ඔවුන් ඔවුන්ගේ නබි වරුන්ගේ මිනී වළවල් නැමදුම් කරන ස්ථානයන් බවට ගෙන ඇත්තෝය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා කිතුනුවන් යන පදය ද සමඟ වාර්තා කර ඇත.

- وَلَهُمَا : مِنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- : " كَانُوا 265
 إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا " وَفِيهِ : " أَوْلَاكَ
 شِرَارُ الْخَلْقِ "

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ බුහාරි හා මුස්ලිම් සතු තවත් හදිසයක් මෙසේය.

ඔවුන් අතර දැහැමි මිනිසෙකු මරණයට පත් වූ විට ඔහුගේ මිනී වළ මත නැමදුම් කරන ස්ථානයක් ඉදි කළෝය.

තවදුරටත් එහි ඔවුන් ය මැවීම් අතුරින් නපුරු වන්නේ යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى 266
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْلًا ، فَجَاءَتْ بِرَجُلٍ ، فَرَبَطُوهُ بِسَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي
 الْمَسْجِدِ " الْحَدِيثِ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අශ්ව සේනාවක් එවීය. එවිට මිනිසෙකු (සිරකරුවෙකු ලෙස) ගෙන එන ලදී. මස්ජිදයේ කණු අතුරින් එක් කණුවක ඔවුහු ඔහු ව බැඳ දැමුවෝය.

මෙය දීර්ඝ හදිසයකින් කොටසකි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَرَّ 267
 بِحَسَّانَ يَنْشُدُ فِي الْمَسْجِدِ ، فَلَحَظَ إِلَيْهِ ، فَقَالَ : " قَدْ كُنْتُ أَنْشُدُ ،
 وَفِيهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْكَ " . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයේ කවි කියමින් සිටි හස්සාන් අසලින් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ගමන් කළේය. පසුව එතුමා ඔහු දෙස අවධානය යොමු කළේය. එවිට ඔහු ඔබට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ කෙනෙකු එහි සිටිය දී මම කවි කියමින් සිටියෙමි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

268 - وَعَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يَنْشُدُ ضَالَّةً فِي الْمَسْجِدِ فَلْيُقِلْ : لَا رَدَّهَا اللَّهُ عَلَيْكَ ، فَإِنَّ الْمَسَاجِدَ لَمْ تُبْنَ لِهَذَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු හෝ මස්ජිදයේ නැති වුණු දෙයක් ගැන බෙරිහන් දෙමින් සොයන මිනිසෙකු දුටුවේ නම් ලා රද්දහල්ලාහු අලෙයික (ඔබට අල්ලාහ් එය නැවත ලබා නොදෙත්වා) යනුවෙන් පවසත්වා ! සැබැවින්ම මස්ජිදයන් ඒ සඳහා ඉදි කරනු නොලැබුවේය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

269 - وَعَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ ، أَوْ يَبْتَاغُ فِي الْمَسْجِدِ ، فَقُولُوا : لَا أَرْبِحَ اللَّهُ تِجَارَتَكَ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ .

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයේ (ව්‍යාපාරයේ නිරත වන) විකුණන්නෙකු හෝ මිල දී ගන්නෙකු ඔබ දුටුවෙහු නම් ‘ලා අබරහල්ලාහු තිජාරතක’ -ඔබේ ව්‍යාපාරයේ හි අල්ලාහ් ලාභය ඇති නොකරත්වා- යනුවෙන් පවසත්වා !

මෙය ඉමාම් නසාර් හා ඉමාම් නිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් සනයට අයත් හදීසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

270 - وَعَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَقَامُ الْحُدُودُ فِي الْمَسَاجِدِ ، وَلَا يُسْتَقَادُ فِيهَا " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව හකීම් ඉබ්නු හිසාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයන් හි (මහා) දඬුවම් ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබේ. තවද එහි මරණ දඬුවම ද දෙනු නොලැබේ.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් දුර්වල හදිස් වාර්තාවකින් හෙළිදරව් කර ඇත්තාහ.

271 - وَعَنْ عَائِشَةَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- قَالَتْ : " أَصِيبَ سَعْدُ 271 يَوْمَ الْخَنْدَقِ ، فَضْرَبَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خِيَمَةً فِي الْمَسْجِدِ ، لِيَعُودَهُ مِنْ قَرِيبٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

හන්දක් හෙවත් අගල් යුද්ධයේ සඳේ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තුවාල විය. එවිට සම්පයෙන් සිට ඔහුගේ සුව දුක් විමසීම සඳහා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මස්ජිදයේ කුඩාරමක් ඉදි කළහ.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

272 - وَعَنْهَا قَالَتْ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 272 يَسْتُرُنِي ، وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى الْحَبْشَةِ يَلْعَبُونَ فِي الْمَسْجِدِ ... " الْحَدِيثُ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයේ ක්‍රීඩා කරමින් සිටි ඇබ්සිනියානුවන් ව නරඹමින් සිටිය දී අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මාව ආවරණය කර ගෙන සිටිනු මම දුටිමි. දීර්ඝ හදිසයක කොටසකි

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන : මේ පිළිබඳ විස්තර සඳහා බුහාරි ග්‍රන්ථයේ 454,455,950,988,2906,3529,3931,5190,5236 හා මුස්ලිම් ග්‍රන්ථයේ 892 වැනි අනු අංක වලට අදාළ හදිස් බලන්න.

273- وَعَنْهَا : " أَنْ وَلِيدَةً سَوْدَاءَ كَانَ لَهَا خِבَاءٌ فِي الْمَسْجِدِ ،

فَكَانَتْ تَأْتِينِي ، فَتَحَدَّثُ عِنْدِي ... " الْحَدِيثُ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම කළ ජාතික වහල් කතකට මස්ජිදයේ කුඩාරමක් විය. ඇය මා වෙත පැමිණෙයි. මා අසලින් සිට කතා කරයි.

දීර්ඝ හදිසයක කොටසකි.

මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්.

274 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْبُرَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا " مُتَّفَقٌ

عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයේ කෙළ ගැසීම වරදකි. එයට වන්දිය වනුයේ එය වළ දැමීම ය.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا 275
تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَبَّأَهِيَ النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ " أَخْرَجَهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا
التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනයා මස්ජිදයන් හි අභංකාරකම් පාන තෙක් (ලොව අවසන්) හෝරාව ඇති නොවන්නේය.

අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාඪ්, හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙම හදිසය දන්වා ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : මස්ජිදයන් ඉදි කරන විට අනවශ්‍ය වියදම් ඇති වන පරිදි ඉදි නොකළ යුතුය. එය කියාමත් දිනය හෙවත් ලොව අවසන් වන දිනයේ සලකුණකි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ 276
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا أَمَرْتُ بِتَشْيِيدِ الْمَسَاجِدِ " أَخْرَجَهُ أَبُو
دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදයන් උසට ඉදි කර අලංකාරමත් කරන ලෙස මා අණ කරනු නොලැබුවෙමි.

ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් මෙය දන්වා ඇත. ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

277 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " عُرِضَتْ عَلَيَّ أَجُورُ أُمَّتِي ، حَتَّى الْقَدَاهُ يُخْرِجُهَا الرَّجُلُ مِنَ الْمَسْجِدِ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَاسْتَعْرَبَهُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ ජන සමූහයේ ප්‍රතිඵල මට පෙන්වනු ලැබීය. එය කෙතරම් දුරට ද යත් මිනිසෙකු මස්ජිදයෙන් කුණු රොඩක් ඉවත් කිරීම පවා (පෙන්වනු ලැබීය.)

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා විසින් වාර්තා කර ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි මෙය ගරිබ් සනයට අයත් හදිසයක් ලෙසත් ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් ලෙසත් දන්වා සිටිති.

278 - وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ මස්ජිදය ට පිවිසියේ නම් රකආත් දෙකක් සලාතයට ඉටු කරන තෙක් වාසි නොවන්න.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

بَابُ صِفَةِ الصَّلَاةِ

සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 279
 وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَأَسْبِغِ الوُضُوءَ ، ثُمَّ اسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ ،
 فَكَبِّرْ ، ثُمَّ اِقْرَأْ مَا نَيْسَرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ ، ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمِئِنَّ
 رَاكِعًا ، ثُمَّ اِرْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا ، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمِئِنَّ سَاجِدًا ،
 ثُمَّ اِرْفَعْ حَتَّى تَطْمِئِنَّ جَالِسًا ، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمِئِنَّ سَاجِدًا ، ثُمَّ اِفْعَلْ
 ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا " أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ ، وَاللَّفْظُ لِلْبَخَارِيِّ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ සලාතය සඳහා නැගී සිටි විට වුළු බෝවනය සම්පූර්ණ කරන්න. පසු ව කිබ්ලා දිශාව ට මුහුණලන්න. පසු ව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසන්න. පසු ව අල්-කුර්ආනයෙන් ඔබ ට පහසු කොටසක් පාරායනය කරන්න. පසු ව රුකුඋ කරන්නෙකු ලෙස ඔබ රැඳී සිටින තරම ට රුකුඋ කරන්න. පසු ව සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව ට ඔබ සමාන්තර වන සේ නැගී සිටින්න. පසු ව සුජුද් කරන්නෙකු ලෙස ඔබ රැඳී සිටින තරම ට සුජුද් කරන්න. පසු ව වාඩ්වෙන්නෙකු ලෙස ඔබ රැඳී සිටින තරම ට නැගී සිටින්න. පසු ව සුජුද් කරන්නෙකු ලෙස ඔබ රැඳී සිටින තරම ට සුජුද් කරන්න. පසු ව ඔබේ සෑම සලාතයක් ම මෙලෙස ඉටු කරන්න.

බුහාරි මුස්ලිම් අන්මද් අබුදාවුද් නිර්මිදි නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරුන් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

{ حَتَّى تَطْمَئِنَّ قَائِمًا }

‘පසු ව සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව ට ඔබ සමාන්තර වන සේ නැගී සිටින්න. යන ප්‍රකාශය වෙනුවට සිට ගන්නෙකු ලෙස ඔබ රැඳී සිටින තරම ට නැගී සිටින්න යන වදන භාවිත කරමින් ඉබ්නු මාජාවෙ හි මුස්ලිම් හි සඳහන් වාර්තා සම්බන්ධතාව සමඟ සඳහන් වී ඇත.

- وَمِثْلُهُ فِي حَدِيثِ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعِ بْنِ مَالِكٍ عِنْدَ أَحْمَدَ 280

{ حَتَّى تَطْمَئِنَّ قَائِمًا } وَأَبْنُ حِبَّانَ

‘සෘජු ව නැගී සිටින තරම ට ‘ යනුවෙන් වෙනස්කම් සහිත ව රිෆාආ ඉබ්නු රාෆි: ඉබ්නු මාලික් තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අන්මද් හා ඉබ්නු හිබ්බාන් හි මෙලෙස සඳහන් ව ඇත.

- وَفِي لَفْظٍ لِأَحْمَدَ : { فَأَقِمَّ صُلْبَكَ حَتَّى تَرْجَعَ الْعِظَامُ } 281

අස්ථි නිවැරදි තැන ට නැවත යොමු වන තෙක් ඔබේ කොන්ද කෙළින් තබා ගන්න යනුවෙන් අන්මද් හි ප්‍රකාශයක සඳහන් ව ඇත.

- وَلِلنَّسَائِيِّ، وَأَبِي دَاوُدَ مِنْ حَدِيثِ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ : { 282

تَعَالَى، إِنَّهَا لَنْ تَتِمَّ صَلَاةُ أَحَدِكُمْ حَتَّى يُسْبِغَ الوُضوءَ كَمَا أَمَرَهُ اللهُ ثُمَّ يُكَبِّرَ اللهُ تَعَالَى، وَيَحْمَدُهُ، وَيُثْنِي عَلَيْهِ } . وَفِيهَا { فَإِنْ كَانَ مَعَكَ قُرْآنٌ فَاقْرَأْ وَإِلَّا فَاحْمَدِ اللهُ، وَكَبِّرْهُ، وَهَلِّلْهُ }

රිෆාආ ඉබ්නු රාෆි: විසින් සඳහන් කළ හදිසයක් නසාර් හා අබු දාවුද් හි මෙසේ සඳහන් වෙයි.

සැබැවින් ම කරුණු නම් ඔබ අතුරින් කෙනෙකු උත්තරීතර අල්ලාහ් නියෝග කළ පරිදි වුළු ධෝවනය කර පසු ව උත්තරීතර අල්ලාහ් ට තක්බීර් පවසා ඔහු ව පැසසුමට ලක් කර ඔහු කෙරෙහි ප්‍රශංසා කරන තෙක් සලාතය සම්පූර්ණ නොවන්නේම ය.

එහි සඳහන් තවත් කොටසක

ඔබ සමඟ අල්-කුර්ආනය තිබේ නම් (අල්-කුර්ආනයෙන් කොටසක් පාඩම් ඇත්නම්) එවිට එය පාරායනය කරන්න. එසේ නොමැති නම් අල්ලාහ් ට ප්‍රශංසා කර අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා ඔහු ට තන්ලීල් (ලා ඉලාහ ඉල්ලලාහ් - නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොවන බවට) පවසන්න.

283 - { ثُمَّ إِفْرَأُ بِأَمِّ الْقُرْآنِ وَبِمَا شَاءَ اللَّهُ }

පසුව උම්මුල් කුර්ආන් (සුරතුල් ෆාතිහාව) ද (ඔබ පාරායනය කිරීම ට) අල්ලාහ් අහිමත කළ දෑ ද පාරායනය කරන්න යැයි අබු දාවුද් හි සඳහන් ව ඇත.

284 - { ثُمَّ بِمَا شِئْتَ } وَلَا بِنِ حَبَانَ

පසුව ඔබ අහිමත දෑ (පාරායනය කරන්න) යැයි ඉබ්නු හිබ්බාන් හි සඳහන්ව ඇත.

285 - وَعَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " رَأَيْتُ

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَبَّرَ جَعَلَ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ ، وَإِذَا رَكَعَ أَمَكَّنَ يَدَيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ ، ثُمَّ هَصَرَ ظَهْرَهُ ، فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ اسْتَوَى حَتَّى يَعُودَ كُلُّ فَقَارٍ مَكَانَهُ ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَ يَدَيْهِ غَيْرَ مُفْتَرِشٍ وَلَا قَابِضِيهِمَا ، وَاسْتَقْبَلَ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ الْقِبْلَةَ ، وَإِذَا جَلَسَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ جَلَسَ عَلَى رِجْلِهِ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْيُمْنَى ، وَإِذَا جَلَسَ فِي

الرَّكْعَةَ الْأَخِيرَةَ قَدَّمَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْأُخْرَى ، وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَتِهِ " أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ

අබු හුමෙයිද් අස්-සාඉදී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසන විට තම දැන් තම උරහිස් දෙක ට සමාන්තර ව තැබූහ. එතුමා රුකුඋ කරන විට තම දැන් තම දණහිස් මත තැබූහ. පසු ව තම පිට නැවුහ. පසු ව තම හිස එස වූ විට සියලුම අස්ථි නියමිත ස්ථානය ට නැවත පැමිණෙන තෙක් සමාන්තර ව සිට ගත්හ. පසු ව සුපුද් කරන විට තම දැන් ඇත් නොකර එමෙන්ම ළං නොකර ද තැබූහ. තව ද තම දෙපා ඇගිලි තුඩු කිබ්ලා දෙස ට මුහුණලන සේ තැබූහ. රකආත් දෙකක වාඩි වූ විට තම වම් පාදය මත වාඩි වී දකුණ සිටවා තැබූහ. අවසන් රකආතයේ වාඩි වූ විට තම දකුණු කකුල ඉදිරියට දමා අනෙක සිටවා තැබූහ. තමන් වාඩි වෙන ස්ථානයේ ඉඳ ගත්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හෙළි දරව් කරන ලදී.

- وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ 286 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ : " وَجَّهْتُ وَجْهِي
 لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ " . . . إِلَى قَوْلِهِ : " مِنَ الْمُسْلِمِينَ ، اللَّهُمَّ أَنْتَ
 الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ . . . { إِلَى آخِرِهِ . رَوَاهُ
 مُسْلِمٌ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ : إِنَّ ذَلِكَ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පිළිබඳ ව අලී ඉබ්නු අබු තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම එතුමාණෝ සලාතය සඳහා සිට ගත් විට “වස්ජන්තු වස්ති ලිලිලදී තතරස් සමාවානි යන ප්‍රකාශයේ සිට මිනල් මුස්ලිමින් දක්වා පැවසුහ. තවදුරටත් අල්ලාහුමම අන්තල් මලිකු ලා ඉලාහ ඉල්ලා අන්ත, අන්ත රබ්බී වඳන අබ්දුක සිට එහි අවසානය දක්වා පැවසුහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඔහු සතු තවත් වාර්තාවක සැබැවින් ම එය රාත්‍රී කාල සලාතයෙහි විය. යැයි සඳහන් ව ඇත.

සටහන: සම්පූර්ණ පුර්වනාව

وَجْهْتُ وَحُجِّي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئًا لَا يَصْرِفْ عَنِّي سَيِّئًا إِلَّا أَنْتَ لَبِيتُكَ وَسَعَدَيْكَ وَالْحَيُّرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

තෝරුම: අහස් හා මහ පොළොව මැවූ අයට අවංක ව මාගේ මුහුණ හරවමි. තව ද මම ආදේශ තබන්නන්ගෙන් කෙනෙකු නොවෙමි. සැබැවින් ම මාගේ සලාතයත් මාගේ නැදුමත් මාගේ ජීවිතයත් මාගේ මරණයත් ලෝකයත් හි පරමාධිපති වන අල්ලාහ්ට ම සතු ය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැත. මේ පිළිබඳ ව මම අණ කරනු ලද්දෙමි. තව ද මම මුස්ලිම් වරුන් අතුරින් වෙමි.

අහෝ ! අල්ලාහ්, ඔබය රජු. ඔබ හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔබ මාගේ පරමාධිපතිය. මම ඔබේ ගැත්තා වෙමි. මම මට ම අපරාධ කර ගත්තෙමි. මාගේ පාපය මම පිළිගත්තෙමි. එබැවින් මාගේ සියලු පාපයන්ට මට සමාව දෙනු මැනව ! ඔබ හැර පාපයන් කමා කිරීමට වෙන කිසිවෙකු නොමැත. යහපත් සාරධර්ම වෙතට මට මහ පෙන්වනු මැනව ! ඔබ හැර යහපත් සාරධර්ම වෙතට මහ පෙන්වන කිසිවෙකු නොමැත. එහි නපුරෙන් මා හරවනු මැනව ! ඔබ හැර එහි නපුරෙන් මා හරවන්නට වෙනත් කිසිවෙකු

නොමැත. මම ඔබ ට පිළිතුරු දුනිමි. මම ඔබ වෙත පැමිණියෙමි. සියලු යහපත ඔබ අතෙහි ය. නපුරක් ඔබ වෙත නොමැත. මා ඔබගෙන්ය. ඔබ වෙතමය. ඔබ උත්කෘෂ්ටය. උත්තරීතරය. මම ඔබෙන් සමාව අයැදිමි. ඔබ වෙත පශ්චාත්තාප වෙමි.

287 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَبَّرَ لِلصَّلَاةِ سَكَتَ هُنَيَّةً ، قَبْلَ أَنْ يَقْرَأَ ، فَسَأَلْتُهُ ، فَقَالَ : " أَقُولُ : اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ {

අබු හුරෙයිරා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලාතය සඳහා අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පැවසූ විට පාරායනය කිරීමට පෙර මද වේලාවක් නිහඩ ව සිටිනි. එවිට මම එතුමාගෙන් ඒ ගැන විමසුවෙමි. එයට එතුමා

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ

අල්ලාහුමම බාඉද් බයිනී වබයින කතායාය කමා බාඅද්න බයිනල් මෂරිකි වල්-මග්රිබි. අල්ලාහුමම නක්කිනී මින් කතායාය කමා යුනක්කස් සව්ලුල් අබියලු මිනද් දනස්. අල්ලාහුමමග්සිල්නී මින් කතායාය බිල්මාඉ වස්සල්ජි වල්බරද් යැයි පවසන්නෙමි යැයි පිළිතුර පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන : තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, නැගෙනහිර හා බටහිර අතර ඔබ දුරස් කළාක් මෙන් මා හා මාගේ පාපයන් අතර දුරස් කරනු මැනව ! යා ! අල්ලාහ්, සුදු වස්ත්‍රයක කිලිටි පිරිසිදු කරනු ලබනවාක් මෙන් මාගේ පාපයන්ගෙන් මා පිරිසිදු කරනු මැනව ! ජලය පිනි කැට හිම තුළින් මාගේ පාපයන් ගෙන් මා සෝදා හරිනු මැනව !

- وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ : "سُبْحَانَكَ 288
اللَّهُمَّ وَمَحْمَدِكَ ، تَبَارَكَ اسْمُكَ ، وَتَعَالَى جَدُّكَ ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ " رَوَاهُ
مُسْلِمٌ بِسَنَدٍ مُنْقَطِعٍ ، وَالِدَارَقُطْنِيُّ مُوَصُولًا وَهُوَ مَوْقُوفٌ

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළහ.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَمَحْمَدِكَ ، تَبَارَكَ اسْمُكَ ، وَتَعَالَى جَدُّكَ ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

සුබ්හානකල්ලාහුමම වබ්හම්දික තබාරක ඉස්මුක, වතආලා ජද්දුක, වලා ඉලාහ ගයිරුක.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් බිඳුණු වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් දාරුකුත්නි මව්සුල් හා මව්කුත් ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : තේරුම : අහෝ ! අල්ලාහ්, ඔබ ඔබේ ප්‍රශංසාව තුළින් සුවිශුද්ධ ය. ඔබේ නාමය උත්කෘෂ්ට ය. ඔබේ නිලය අති උසස් ය. ඔබ හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත.

- وَخَوَّوْهُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ مَرْفُوعًا عِنْدَ الْحُمْسَةِ . 289
وَفِيهِ : وَكَانَ يَقُولُ بَعْدَ التَّكْبِيرِ : " أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنْ
الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، مِنْ هَمَزِهِ ، وَنَفْخِهِ ، وَنَفْثِهِ "

අබ්‍රහිම සර්වඥ අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මේ හා සමාන මර්දු: ගණයට අයත් හදිසයක් අහමිද් අබ්‍රහිම දාඩුද් තිර්මිදි ඉබ්නු මාජා හා නසාරි හි සඳහන් ව ඇත.

එහි තක්බීර්යට පසු ව එතුමාණන්

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّيِّعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، مِنْ هَمَزِهِ ، وَنَفْخِهِ ، وَنَفْثِهِ

අඋආඩු බිල්ලාහිස් සම්ඉල් අලිම් මිනෂ් ෂෙයිතානිර් රජීම් මින් හම්සිහි වනල්හිහි වනල්සිහි

යනුවෙන් පැවසූ බව සඳහන් ව ඇත.

තේරුම: පළවා හරින ලද ෂෙයිතාන්ගෙන් ද ඔහුගේ පෙළඹවීමෙන් ද ඔහුගේ උඩහුභාවයෙන් ද ඔහුගේ නීව ගායනාවන්ගෙන් ද ආරක්ෂාව සර්ව ශ්‍රාවක සර්ව ඥානී අල්ලාහ්ගෙන් පතමි.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا - قَالَتْ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَفْتِحُ الصَّلَاةَ بِالتَّكْبِيرِ ، وَالْقِرَاءَةِ : بِ (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) وَكَانَ إِذَا رَكَعَ لَمْ يُشْخِصْ رَأْسَهُ ، وَلَمْ يُصَوِّبْهُ ، وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ . وَكَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَائِمًا . وَإِذَا رَفَعَ مِنَ السُّجُودِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ جَالِسًا . وَكَانَ يَقُولُ فِي كُلِّ رَكَعَتَيْنِ التَّحِيَّةَ . وَكَانَ يَفْرِشُ رِجْلَهُ الْيُسْرَى وَيَنْصِبُ الْيُمْنَى . وَكَانَ يَنْهَى عَنِ عُقْبَةِ الشَّيْطَانِ ، وَيَنْهَى أَنْ يَفْتَرِشَ الرَّجُلُ زِرَاعِيَهُ إِفْتِرَاشَ السَّبْعِ . وَكَانَ يُخْتَمُ الصَّلَاةُ بِالتَّسْلِيمِ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ ، وَلَهُ عِلَّةٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පැවසීමෙන් ද (අල්හම්දු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින් - සුරාහ් ෆාතිහා -) පාරායනය කිරීමෙන් ද සලාතය ආරම්භ කරන්නෙකු වූහ. එතුමාණන් රුකුළ කළ විට තම හිස උස් නොකළ අතර පහත් ද නොකළහ. නමුත් ඒ දෙක අතර මධ්‍යස්ථ ව තබා ගත්හ. තවද තම හිස රුකුළවෙ හි සිට ඔස වන විට සෘජු ව සමතුලිත ව සිට ගන්නා තෙක් සුජුද් කරන්නෙකු නොවූහ. සුජුද් හි සිට නැගිටී විට සමතුලිත ව වාඩි වෙන තෙක් සුජුද් කරන්නෙකු නොවූහ. සෑම රකආත් දෙකකම අත්තහස්යාත් පවසන්නෙකු වූහ. තවද එහි තම වම් කකුල මත වාඩි වී දකුණු කකුල ඇණ තියා ගත්හ. ෂෙයිතාන්ගේ ඉඳුමෙන් වැළකෙන්නෙකු වූහ. තවද මාග සතුන් ඉඳ ගන්නාක් මෙන් තම දෑත් (බීම) තබා වාඩිවීමෙන් ද වැළකෙන්නෙකු වූහ. තව ද අස්සලාමු අලෙයිකුම් යනුවෙන් තස්ලීම් පවසා සලාතය අවසන් කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

මෙය ම:ලූල් ගණයේ හදීසයක් බව සඳහන් වේ.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 291 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ إِذَا افْتَتَحَ الصَّلَاةَ ، وَإِذَا كَبَّرَ لِلرُّكُوعِ ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතය ආරම්භ කරන විට ද රුකුළ සඳහා අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසන විට ද රුකුළවෙ හි සිට තම හිස ඔස වන විට ද තම දෑත් තම උරහිස ට සමාන්තර ව ඔසවන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَفِي حَدِيثِ أَبِي حُمَيْدٍ ، عِنْدَ أَبِي دَاوُدَ : " يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَتَّى 292 يُجَاذِي بِهِمَا مَنْكِبَيْهِ ، ثُمَّ يُكَبِّرُ "

අබු දාවුද් හි අබු හුමෙයිද් විසින් වාර්තා කළ හදිසයක මෙසේ සඳහන් වෙයි.

එතුමාණෝ තම දෑත් තම උරහිස් දෙකට සමාන්තර වන තෙක් තම දෑත් එසවූහ. පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පැවසූහ.

- وَلِمُسْلِمٍ عَنِ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نَحْوُ 293 -
 حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ، وَلَكِنْ قَالَ: " حَتَّى يُجَاذِيَ بِهِمَا فُرُوعُ أُذُنَيْهِ "

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ හදිසය මෙන් මාලික් ඉබ්නු අල්-හුවෙයිරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි ද සඳහන් ව ඇත. නමුත් එහි සඳහන් ව ඇත්තේ

තම දෙඅත් තම දෙකන් පෙනී වලට සමාන්තර වන තෙක් යන්ත ය.

- وَعَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " صَلَّيْتُ مَعَ 294
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى يَدِهِ الْيُسْرَى عَلَى
 صَدْرِهِ " أَخْرَجَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

වාඉල් ඉබ්නු හුජ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සලාතය ඉටු කළෙමි. එවිට එතුමාණෝ තම දකුණත වමත මත තබා තම පපුව මත තැබූහ.

මෙය ඉබ්නු හුදෙයිමා තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

295- وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِأَمِّ الْقُرْآنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව උබාදත් ඉබ්නු අස්-සාමිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්-කුර්ආනයේ මව (සුරතුල් ෆාතිමා ව) පාරායනය නොකරන අය ට සලාතය (වලංගු) නැත.

මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَفِي رِوَايَةٍ لِابْنِ حِبَّانَ وَالِدَّارِ قُطَيْبٍ : " لَا تَجْرِي صَلَاةٌ لَّا 296 يُقْرَأُ فِيهَا بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ "

ඉබ්නු හිබ්බාන් හා දාරකුන්තී හි සදහන් හදිසයක

දේව ග්‍රන්ථයේ ආරම්භකය (සුරා ෆාතිමා ව) එහි කියවනු නොලැබූ සලාතය සුදුසු නොවන්නේ ය.

- وَفِي أُخْرَى ، لِأَحْمَدَ وَأَبِي دَاوُدَ ، وَالتِّرْمِذِيِّ ، وَابْنِ حِبَّانَ 297 : " لَعَلَّكُمْ تَقْرَءُونَ خَلْفَ إِمَامِكُمْ ؟ قُلْنَا : نَعَمْ . قَالَ : " لَا تَفْعَلُوا إِلَّا بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ ، فَإِنَّهُ لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِهَا "

අන්මද් අබු දාවුද් තිර්මිදි හා ඉබ්නු හිබ්බාන් හි සදහන් තවත් හදිසයක

ඔබ ඔබගේ ඉමාම්ගේ පිටුපස සිට කුර්ආනය කියවනවා ඇති නේද? අපි එසේය යැයි පැවසුවෙමු. එවිට එතුමා එසේ සිදු නොකරන්න. දේව ග්‍රන්ථයේ ආරම්භකය (සුරතුල් ෆාතිමාව) හැර.

හේතුව කවරෙකු එය පාරායනය නොකරන්නේ ද (එම) සලාතය අනුමත නොවන්නේය.

- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 298
 وَسَلَّم وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ كَانُوا يَفْتَتِحُونَ الصَّلَاةَ بِ (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ) " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ද අබු බක්කර් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන උතුමන්ලා ද -අල්හමිදු ලිල්ලාහි රබිබිල් ආලමින්- යනුවෙන් සලාතය ආරම්භ කරන්නන් වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- زَادَ مُسْلِمٌ: " لَا يَذْكُرُونَ : (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) فِي 299
 أَوَّلِ قِرَاءَةٍ وَلَا فِي آخِرِهَا " .

ඔවුහු එය පාරායනය කිරීම ආරම්භයේ හෝ එහි අවසානයේ හෝ -බිස්මිල්ලාහිර් රහ්මානිර් රහිම්- යන්න මෙනෙහි නොකළහ. යැයි ඉමාම් මුස්ලිම් අමතර ව සඳහන් කොට ඇත.

- وَفِي رِوَايَةٍ لِأَحْمَدَ، وَالنَّسَائِيِّ وَابْنِ خُزَيْمَةَ: " لَا يَجْهَرُونَ 300
 بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ "

ඔවුහු බිස්මිල්ලාහිර් රහ්මානිර් රහිම් ශබ්ද නඟා පාරායනය නොකළහ.

යැයි අහ්මද් නසාරී හා ඉබ්නු හුසෙයිමා හි සඳහන් ව ඇත.

- وَفِي أُخْرَى لِابْنِ خُزَيْمَةَ: " كَانُوا يُسِرُّونَ ". وَعَلَى هَذَا 301 -
 يُحْمَلُ النَّفْيُ فِي رِوَايَةِ مُسْلِمٍ ، خِلَافًا لِمَنْ أَعْلَاهَا.

ඉබ්නු හුසයිමා හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක,

ඔවුහු එය හඬ නොනඟා පාරායනය කරන්නන් වූ හැයි සඳහන් ව ඇත.

සටහන: ඉමාම් මුස්ලිම්ගේ (අංක 299 දරණ හදීසයේ පාරායනය ආරම්භයේ හෝ එහි අවසානයේ බිස්මිල්ලාහි රහ්මාන් යැයි ඔවුහු මෙනෙහි නොකළෝය) යන වාර්තාවෙ හි අඩු පාඩු දක්වන්නන් ට පටහැණිව එය වැරදි සහගත නොවන බව මේ (ඉහත සඳහන් කොට ඇති අනෙකුත් වාර්තාවන්) අනුව පැහැදිලි වෙයි. (ඔවුහු මෙනෙහි නොකළෝය යනු ඔවුහු හඬ නඟා මෙනෙහි නොකළෝය යන අදහස මිස බිස්මිල්ලාහි රහ්මානි රහිම් පාරායනය නොකළෝය යන අදහස ගැනීම වැරදි සහගතය)

قَالَ : " صَلَّيْتُ وَرَاءَ أَبِي هُرَيْرَةَ - وَعَنْ نُعَيْمِ الْمُجَمِّرِ 302
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَرَأَ : (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) . ثُمَّ قَرَأَ بِأَمِّ الْقُرْآنِ ،
 حَتَّى إِذَا بَلَغَ : (وَلَا الضَّالِّينَ) ، قَالَ : " آمِينَ " وَيَقُولُ كُلَّمَا سَجَدَ ، وَإِذَا
 قَامَ مِنَ الْجُلُوسِ : اللَّهُ أَكْبَرُ . ثُمَّ يَقُولُ إِذَا سَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي
 لَأَشْبَهُكُمْ صَلَاةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ
 وَابْنُ خُزَيْمَةَ

නුඅයිම් අල්-මුජම්රි තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම අඩු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා පසුපසින් සිට සලාතය ඉටු කළෙමි. එවිට එතුමා -බිස්මිල්ලාහි රහ්මානි රහිම්- පාරායනය කළහ. පසුව කුර්ආනයේ මව (වන සුරතුල් ෆාතිහා)ව - වලල්ලාල්ලීන් දක්වා පාරායනය කළහ. පසුව ආමින් පැවසූහ.

සුසුද් කරන සෑම අවස්ථාවක ම ඉඳුමෙන් නැගිටින සෑම අවස්ථාවක ම එතුමා අල්ලාහු අක්බර් යැයි පවසා සිටියහ. අනතුරු ව සලාම් දුන් පසු ව මාගේ ආත්මය කවරෙකු සතු වන්නේ ද ඔහු මත දිවුරා පවසමි. ඔබ අතුරින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සලාතයට ඉතා ආදේශ ව ඉටු කරන්නා මම වෙමි යැයි ද පවසා සිටියහ.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 303 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { إِذَا قَرَأْتُمُ الْفَاتِحَةَ فَاقْرَأُوا : (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) ، فَإِنَّهَا إِحْدَى آيَاتِهَا } رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ ، وَصَوَّبَ وَفَّقَهُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කන ලදී.

ඔබ සුරතුල් ෆාතිහා ව පාරායනය කරන්නෙහු නම් බිස්මිල්ලාහි රහ්මානි රහිම් යනුවෙන් ද පාරායනය කරන්න. හේතුව සැබැවින් ම එය ද එහි එක් වැකියකි.

මෙය ඉමාම් දාරුකුන්නී තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර අබු හුරෙයිරා තුමාගේ ප්‍රකාශයක් ලෙස ගැනීම නිවැරදි යැයි එතුමා තව දුරටත් සඳහන් කරයි.

- وَعَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَرَعَ مِنْ قِرَاءَةِ أَمِّ الْقُرْآنِ رَفَعَ صَوْتَهُ وَقَالَ : "أَمِينَ" . { رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ وَحَسَّنَهُ ، وَالْحَاكِمُ وَصَحَّحَهُ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උම්මුල් කුර්ආන් (සුරතුල් ෆාතිහා) පාරායනය කර අවසන් කළ විට තම හඬ උස් කරමින් ආමින් යැයි පැවසුහ.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නී විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර එය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි. එමෙන් ම ඉමාම් හාකිම් තුමා ද මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව අවධාරණය කරයි.

- وَالْأَبِيُّ دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ مِنْ حَدِيثِ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ نَحْوُهُ. 305 -

වාඉල් බින් හුජ්ර් විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් අබු දාවුද් හා තිර්මිදී හි සඳහන්ව ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " 306 جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : إِنِّي لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ مِنْهُ] . قَالَ : "سُبْحَانَ اللَّهِ ، [أَخَذَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْئًا ، فَعَلَّمَنِي مَا يُجْزِيُنِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ . . . " الْحَدِيثِ . رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ ، وَالتَّنْسَائِيُّ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ ، وَالدَّارَقُطْنِيُّ ، وَالْحَاكِمُ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ් අව්භා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ට මිනිසෙකු පැමිණ සැබැවින් ම අල්-කුර්ආනයෙන් කිසිවක් පාරායනය කළ නොහැකි තත්ත්වයේ පසුවෙමි. එබැවින් එයට සරිලන සේ යමක් මට කියා දෙන්නැයි පැවසූහ. එවිට එතුමාණෝ

سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

සුබ්හානල්ලාහි වල් හම්දු ලිල්ලාහි වලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වල්ලාහු අක්බර් වලා හවීල වලා කුවචන ඉල්ලා බිල්ලාහිල් අලියයිල් අළීම. යැයි පැවසුහ.

මෙය ඉමාම් අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉබ්නු හිබ්බාන් දාරුකුත්නි හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක හදීයක් බව සඳහන් කරති.

තේරුම: අල්ලාහ් සුවිශුද්ධය. සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය. අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. අති ගෞරවනීය අති උත්තරීතර අල්ලාහ්ගෙන් මිස කිසිදු (යහපතක් කිරීමේ) බලයක් හෝ (නපුරින්) හැරීමක් හෝ නොමැත.

307 - وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِنَا ، فَيَقْرَأُ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ - فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ - بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ ، وَيُسْمِعُنَا الْآيَةَ أَحْيَانًا ، وَيُطَوِّلُ الرَّكْعَةَ الْأُولَى ، وَيَقْرَأُ فِي الْأُخْرَيَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ. " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අපට සලාතය මෙහෙය වූහ. එවිට ලුහර් හා අසර් සලාතයන් හි ආරම්භක රකආන් දෙකෙහි සුරතුල් ෆාතිහා හා තවත් සුරාහ්වන් දෙකක් පාරායනය කරති. ඇතැම් විට එහි වදන් අපට ඇසෙන්නට සලස්වති. පළමු වැනි රකආතය දීර්ඝ කරති. සෙසු රකආන් දෙකෙහි සුරතුල් ෆාතිහාව පාරායනය කරති.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كُنَّا 308
 نَحْزُرُ قِيَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ ، فَحَزَرْنَا
 قِيَامَهُ فِي الرَّكَعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ قَدَرًا : (الم تنزيل) السَّجْدَةَ .
 وَفِي الْأُخْرَيَيْنِ قَدَرَ النِّصْفِ مِنْ ذَلِكَ . وَفِي الْأُولَيَيْنِ مِنَ الْعَصْرِ عَلَى
 قَدَرِ الْأُخْرَيَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ ، وَالْأُخْرَيَيْنِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ ذَلِكَ { رَوَاهُ
 مُسْلِمٌ .

අඹු සර්දේ අල්-කුද්රී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ලුහර් හා අසර් සලාතයන් හි තරම අපි තක්සේරු කරන්නන් වූයෙමු. එවිට අපි ලුහර් හි ආරම්භක රකආත් දෙකෙහි අලිල් ලාම් මීම් සජදා සුරාව පාරායනය කිරීමේ තරමට එතුමාගේ සලාතය තිබුණු බව අපි තක්සේරු කළෙමු. දෙවන රකආත් දෙක ඉන් අඩක ප්‍රමාණයකින් තිබිණ. අසර් හි ආරම්භ රකආත් දෙක ලුහර් හි අවසන් රකආත් දෙකෙහි ප්‍රමාණයෙන් ද අසර් හි අවසන් රකආත් දෙක එයට වඩා අඩක ප්‍රමාණයකින් තිබිණ.

මෙය ඉලාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ 309
 فُلَانٌ يُطِيلُ الْأُولَيَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ ، وَيُخَفِّفُ الْعَصْرَ ، وَيَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ
 بِقِصَارِ الْمُفْصَلِ وَفِي الْعِشَاءِ بَوْسَطِهِ وَفِي الصُّبْحِ بِطَوَالِهِ . فَقَالَ أَبُو
 هُرَيْرَةَ : " مَا صَلَّيْتُ وَرَاءَ أَحَدٍ أَشْبَهَ صَلَاةَ بَرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مِنْ هَذَا " . أَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ

සුලෙයිමාන් ඉබ්නු යසාර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ලුහර් සලාතයේ ආරම්භක රකආත් දෙක දීර්ඝ කරමින් ද අසර් සලාතය සැඟැල්ලු කරමින් ද මග්රිබ් සලාතයේ කුර්ආන් පාරායනය කෙටියෙන් ද ඉෂා සලාතයේ එය මධ්‍යස්ථව ද සුබ්හු සලාතයේ එය දීර්ඝව ද පාරායනා කරමින් ඉටු කරන පුද්ගලයෙකු විය.

එවිට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා

මීට වඩා අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සලාතයට සමාන ලෙස ඉටු කරන වෙන කිසිවෙකුගේ පසුපසින් සිට සලාතය ඉටු කර නොමැතැයි පැවසීය.

පූර්ව සාධක සහිත වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් ඉමාමා නසාර් තුමා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : { سَمِعْتُ 310 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِالطُّورِ } مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

පුබෙය්ර් ඉබ්නු මුත්ඉම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මග්රිබ් සලාතයේ දී සුරතුව තූර් පාරායනය කරනු මම සවන් දුනිමි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 311 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ : (الم تَنْزِيلُ) السَّجْدَةَ ، و(هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ) { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ප්‍රමුඛා දින ෩෪ සලාතයේ දී අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමා අලිෆ් ලාම් මීම් තන්සිලූ යන සජදා පරිච්ඡේදය හා හල් අතා අලල් ඉන්සාන් යන දහර් පරිච්ඡේදය පාරායනය කරන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَاللَّطَبْرَائِيَّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ : " يُدِيمُ ذَلِكَ " 312

තබරානි හි සදහන් ඉබ්නු මස්ඌද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ප්‍රකාශ කළ හදියක

එලෙස එතුමාණෝ දිගටම ඉටු කළහ.

- وَعَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ 313
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا مَرَّتْ بِهِ آيَةٌ رَحْمَةً إِلَّا وَقَفَّ عِنْدَهَا يَسْأَلُ،
وَلَا آيَةَ عَذَابٍ إِلَّا تَعَوَّذَ مِنْهَا " أَخْرَجَهُ الْحُمْسَةُ ، وَحَسَنَهُ التِّرْمِذِيُّ .

හුදෙයිෆා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සලාතය ඉටු කළෙමි. රන්මත් හි ආයතයක් පසු කරන විට එම ස්ථානයේ නැවතී (අල්ලාහ්ගෙන්) අයැද සිටිනි. අදාබ් දඬුවමේ ආයතයක් පසු කරන විට එයින් ආරක්ෂාව පතනි.

ඉමාම් අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් මෙය හෙළිදරව් කරන ලදී.

ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් තත්වයේ පවතින හදිසයක් බව සදහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 314
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَلَا وَإِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ رَاكِعًا أَوْ سَاجِدًا
 ، فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعَظُمُوا فِيهِ الرَّبُّ ، وَأَمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ ،
 فَقَمِينٌ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ } رَوَاهُ مُسْلِمٌ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දැන ගනු ! සැබැවින් ම මම රුකුළ කරන්නෙකු ව හෝ සුජුද් කරන්නෙකු ව හෝ සිටිය දී අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම තහනම් කරනු ලද්දෙමි. රුකුළ, එහි ඔබ පරමාධිපති ව ගෞරවය කරනු ! සුජුද් හි ඔබ ප්‍රාර්ථනාවෙ හි නිරත වනු ! නුඹලා ට පිළිතුරු සපයනු ලැබීමට එය සුදුසු වන්නේය.

ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا - قَالَتْ : " كَانَ 315
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ : " سُبْحَانَكَ
 اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම රුකුළවෙ හි හා තම සුජුද් හි

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي .

සුබ්හානාකල්ලාහුම්ම රබ්බනා වබ්හම්දික අල්ලාහුම්මග්ෆිර්

තේරුම : අහෝ ! අල්ලාහ්, අපගේ පරමාධිපති යාණනි, ඔබගේ ප්‍රශංසාව තුළින් ඔබ සුවිශුද්ධය. තවද යා ! අල්ලාහ්, ඔබ මට සමාව දෙනු මැනව !

යැයි පවසන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -- رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ -- قَالَ : " كَانَ رَسُولُ 316
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ ، ثُمَّ
 يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ ، ثُمَّ يَقُولُ : " سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ " حِينَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ
 مِنَ الرُّكُوعِ ، ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ : " رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ " ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ
 يَهْوِي سَاجِدًا ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَسْجُدُ ثُمَّ
 يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ ، ثُمَّ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا ، وَيُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ
 مِنْ اثْنَتَيْنِ بَعْدَ الْجُلُوسِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතය සඳහා සුදානම් වූ විට නැගී සිටින මොහොතේ අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසන්නෙකු වූහ. පසුව රුකුළ කරන මොහොතේ දී ද තක්බිර් පවසති. පසුව රුකුළවෙ හි සිට තම කොන්ද ඔසවා (කෙළින් සිට) ගන්නා මොහොතේ දී ද සම්අල්ලාහු ලීමන් හම්දා (අල්ලාහ් තමන් ට ප්‍රශංසා කළ අයට සවන් දුන්නේ ය.) යැයි පවසති. පසුව සිට ගෙන සිටිය දී රබ්බනා වලකල් හම්දු (අපගේ පරමාධිපතියාණන් ඔබටම ය සියලු ප්‍රශංසා. යැයි පවසති. පසුව සුජුද් කරන්නෙකු ලෙස නැමෙන මොහොතේ ද තක්බිර් පවසති. පසුව තම හිස (සුජුද් හි සිට) ඔසවා ගන්නා මොහොතේ ද තක්බිර් පවසති. පසුව (නැවත) සුජුද් කරන මොහොතේ තක්බිර් පවසති. පසුව (දෙවන රකආතය සඳහා) නැගී සිටින මොහොතේ

තක්බීර් පවසති. පසුව මුළු සලාතයෙහි ම මෙලෙස ඉටු කරති. දෙවන රකආතයෙහි වාඩි වූ පසුව නැවත නැගී සිටින මොහොතේ ද තක්බීර් පවසති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

317 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ -- رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ -- قَالَ : " كَان رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ : " اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلءَ السَّمَوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ ، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ - وَكُنَّا لَكَ عَبْدًا - اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَّ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රජියල්ලාහු අන්හු) තමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. තම හිස රුකුළුවෙහි සිට ඔසවා ගන්නා අවස්ථාවේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙකු වූහ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلءَ السَّمَوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ ، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ - وَكُنَّا لَكَ عَبْدًا - اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَّ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ

අල්ලාහුමම රබ්බනා ලකල් හම්දු මිල්අස් සමාවාති වමිල්අල් අර්ලි වමිල්අ මා ෂි:ත මින් ෂෙයිඉන් බ:දු, අහ්ලස් සනාඉ වල්-මජ්දි අහක්කු මා කාලල් අබ්දු වකුල්ලනා ලක අබ්දුන් අල්ලාහුමම ලා මානිඅ ලිමා අ:තයිත වලා මු:තිය ලිමා මන:ත වලා යන්ෆල දල් ජද්දි මින්කල් ජද්දු

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, අහස් පිරෙන්නට පොළොව පිරෙන්නට පසුව ඔබ කුමක් අහිමත කළේ ද ඒ සියල්ල පිරෙන්නට ඔබටමය සියලු ප්‍රශංසා. ඔබ උසස්භාවයෙන් හා කීර්තියෙන්

යුක්තය. අප සියල්ල ඔබගේ ගැත්තන් යැයි ගැත්තෙකු පැවසීම වඩාත් උචිතය. යා ! අල්ලාහ්, ඔබ පිරිනැමූ දෙයක් වළක්වන්නෙකු නොමැත. ඔබ වැළැක්වූ දෙයක් පිරිනමන්නෙකු ද නොමැත. අවශ්‍යතාවක් නොමැති කිසිවෙකු ට ප්‍රයෝජනය සැලැස්වීමට නොහැක. සියලු අවශ්‍යතාවන් ඔබගෙනී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَمَرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ : عَلَى الْجُبْهَةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى أَنْفِهِ - وَالْيَدَيْنِ ، وَالرُّكْبَتَيْنِ ، وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අස්ථි හතක් මත මම සුපුද් කිරීමට අණවනු ලැබුවෙමි. නළල මත ද පසුව තම දැනින් තම නාසය ද සංඥා කර පෙන්වමින් තව ද දෙඅත් ද දණහිස් දෙක ද දෙපා ඇඟිලි තුඩු ද පෙන්වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ ابْنِ مُجَيِّنَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا صَلَّى فَرَجَ بَيْنَ يَدَيْهِ ، حَتَّى يَبْدُوَ بَيَاضَ إِبْطِيهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු මුජිනා (රළියල්ලාහු) අන්හු තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතය ඉටු කරන විට තම කිහිලි දෙකෙ හි සුදු පැහැය හෙළි වන තරමට තම දැත් අතර හිඩැස් තබා ගන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ 320
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا سَجَدْتَ فَضَعْ كَفَّيْكَ ، وَارْفَعْ
مِرْفَقَيْكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව බරාජ ඉබ්නු අසිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ සුපුද් කරන්නෙහි නම් ඔබේ දෙඅත්ල (බිම) තබා ඔබේ වැළඹිටි දෙක ඔසවා ගන්න.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 321
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَكَعَ فَرَجَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ ، وَإِذَا سَجَدَ ضَمَّ أَصَابِعَهُ
رَوَاهُ الْحَاكِمُ .

වාඉල් ඉබ්නු හුජ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ රුකුළ කරන විට තම (ඇතෙහි) ඇඟිලි අතර හිඩැස් තබන්නෙකු ව හා සුපුද් කරන විට තම ඇඟිලි ළං ව තබා ගන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් අල්-හාකිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا - قَالَتْ : " رَأَيْتُ 322
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مُتَرَبِّعًا " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ ،
وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඵරම්ණි ගොතා ගෙන සලාතය ඉටු කරනු මම දුටුම්.

මෙය නසාර් තුමා විසින් හෙළිදරවු කර ඇති අතර ඉබ්නු හුසයිමා තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 323 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ : " اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ، وَارْحَمْنِي ، وَاهْدِنِي ، وَعَافِنِي ، وَارْزُقْنِي " رَوَاهُ الْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ ، وَاللَّفْظُ لِأَبِي دَاوُدَ ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සජදා දෙක අතර

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ، وَارْحَمْنِي ، وَاهْدِنِي ، وَعَافِنِي ، وَارْزُقْنِي

තෝරුම: යා ! අල්ලාහ්, මට සමාව දෙනු මැනව ! මට කරුණා කරනු මැනව ! මට යහ මහ පෙන්වනු මැනව ! මට සුවය දෙනු මැනව ! මට පෝෂණය දෙනු මැනව ! යැයි පවසන්නෙකු වූහ.

මෙය අබු දාවුද් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් අබු දාවුද් සතුය. මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව ඉමාම් හාකිම් තුමා සඳහන් කර ඇත.

බුලුගුල් මරාම් 8 (හදිස් 324-373)

بَابُ صِفَةِ الصَّلَاةِ

සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය පිළිබඳ පාඩම (දෙවන කොටස)

بَابُ سُجُودِ السَّهْوِ وَغَيْرِهِ مِنْ سَجُودِ التَّلَاوَةِ وَالشُّكْرِ

සුපුද් සත්වු හා ඒ හැර සුපුද් අත්-තිලාවා හා සුපුද් අඡ්-ඡුකර් පිළිබඳ පාඩම

- وَعَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ " أَنَّ 324 -
رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَإِذَا كَانَ فِي وَتَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ لَمْ
يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعِدًا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතයේ නිරත ව සිටිනු තමන් දුටු බව මාලික් ඉබ්නු අල්-හුවෙයිරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරමින්..

එතුමාණන්ගේ සලාතයේ ඔත්තේ රකආතයන් හි (සිට අනෙක් රකාආතය සඳහා නැගී සිටින විට) සමාන්තර ව අසුන් ගන්නා තෙක් නැගී නොසිටින්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

325 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَنَّتَ شَهْرًا بَعْدَ الرُّكُوعِ ، يَدْعُو عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ ، ثُمَّ تَرَكَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මසක කාලයක් රුකුළු කිරීමෙන් පසුව කුනුත් පවසා සිටියහ. (එහි) අරාබි කුලයන් අතුරින් ඇතැම් කුලයන් ට එරෙහි ව ප්‍රාර්ථනා කළහ. පසු ව එය අත හැර දැමූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

326 - وَلَا حَمْدَ وَالِدِ الْفُطَيْنِيِّ نَحْوَهُ مِنْ وَجْهِ آخَرَ ، وَزَادَ : " فَأَمَّا فِي الصُّبْحِ فَلَمْ يَزَلْ يَقْنُتُ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا " .

මේ හා සමාන හදිසයක් වෙනත් අයුරකින් අන්මද් හා දාරුකුත්නි හි සඳහන් ව ඇත. එහි අමතර ව

නමුත් මෙය සිදු වූයේ සුබ්හු සලාතයේ දී ය. එතුමා මෙලොවින් සමු ගන්නා තෙක් කුනුත් පැවසීම අත හැරියේ නැත.

327 - وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ لَا يَقْنُتُ إِلَّا إِذَا دَعَا لِقَوْمٍ ، أَوْ دَعَا عَلَى قَوْمٍ " صَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එක් පිරිසක ට ප්‍රාර්ථනා කරන විට දී හෝ එක් පිරිසක ට එරෙහි ව ප්‍රාර්ථනා කරන විට දී හැර කුනුත් පවසන්නෙකු නොවූහ.

මෙය ඉබ්නු හුසයිමාර තුමා පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

328 - وَعَنْ سَعْدِ بْنِ طَارِقِ الْأَشْجَعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
 قَالَ : " قُلْتُ لِأَبِي : يَا أَبَتِ ! إِنَّكَ قَدْ صَلَّيْتُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ ، وَعُمَرَ ، وَعُثْمَانَ ، وَعَلِيَّ ، أَفَكَانُوا يَقْنُتُونَ
 فِي الْفَجْرِ ؟ قَالَ : أَيُّ بُيَّتِي ، مُحَدَّثٌ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ ، إِلَّا أَبَا دَاوُدَ .

සෑද් ඉබ්නු තාරික් අල්-අෂ්ජජ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම මාගේ පියාගෙන් මාගේ පියතුමණි, සැබැවින් ම ඔහු ව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)තුමා අබු බකර් තුමා උමර් තුමා උස්මාන් තුමා හා අලී තුමා ට පසුපසින් සිට සලාතය ඉටු කර ඇත්තෙහි ය. ඔවුහු ආජර් හි (සුබ්හු සලාතයේ) කුනුත් පවසන්නන් ලෙස සිටියෙහු දැයි විමසා සිටියෙමි.

(එයට) මාගේ පුතුණුවනි, එය නවක බිහි වූ දෙයක් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් නිර්මිදි නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

329 - وَعَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; قَالَ :
 عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَاتٍ أَفْوَلْهُنَّ فِي فُنُوتِ الْوِثْرِ :
 " اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيْمَنْ هَدَيْتَ ، وَعَافِنِي فِيْمَنْ عَافَيْتَ ، وَتَوَلَّنِي فِيْمَنْ
 تَوَلَّيْتَ ، وَبَارِكْ لِي فِيْمَا أَعْطَيْتَ ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ ، فَإِنَّكَ تَقْضِي
 وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ ، إِنَّهُ لَا يَزِلُّ مَنْ وَالَيْتَ ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ "

رَوَاهُ الْحُمْسَةُ . وَرَادَ الطَّبْرَانِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ : " وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ " . زَادَ
النَّسَائِيُّ مِنْ وَجْهِ آخَرَ فِي آخِرِهِ : " وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ "

හසන් ඉබ්නු අලී (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මට වචන කිහිපයක් උගන්වා දුන්හ. ඒවා මම විතර් සලාතයේ කුතුන් අවස්ථාවේ පවසන්නෙමි.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ ،
وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ ،
إِنَّهُ لَا يَزِلُّ مَنْ وَالَيْتَ ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ ،

අල්ලාහුම්මන්දිනී ෆිමන් හදයින, වආතිනී ෆිමන් ආතයින, වතවල්ලනී ෆිමන් තවල්ලෙයින, වබාරික් ලී ෆිමා අෆතයින, වකිනී ෂර් මා කළයින, තඉන්නක තක්ලී වලා යුක්ලා අලෙයික, ඉන්නහු ලා යදිල්ලු මන් වාලයින, තබාරක්ත රබ්බනා වතආලයින.

තේරුම : අහෝ ! අල්ලාහ් , ඔබ කවරෙකු ට මහ පෙන්වූයෙහි ද ඔවුන් අතර මට ද මහ පෙන්වනු මැනව ! ඔබ කවරෙකු ට සුවය පිරිනැමුවෙහි ද ඔවුන් අතර මට ද සුවය ලබා දෙනු මැනව ! ඔබ කවරෙකු භාර ගත්තෙහි ද ඔවුන් අතර මා ද භාර ගනු මැනව ! ඔබ පිරිනමා ඇති දෑ හි අභිවාද්ධිය ලබා දෙනු මැනව ! ඔබ තීන්දු කළ දෑ හි හානියෙන් මා ආරක්ෂා කරනු මැනව ! සැබැවින් ම ඔහු තීන්දු කරන්නෙහි ය. නමුත් ඔබ මත තීන්දු කරනු ලැබීමක් නොමැත. සැබැවින් ම ඔබ භාර ගත් අය ලිස්සී නොවැටෙන්නේ ය. අපගේ පරමාධිපතියාණනි, ඔබ අති උත්කෘෂ්ට විය. අති උත්තරීතර විය.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් හා තිර්මිද් යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

තබරානී හා බයිහකී හී මීට අමතර ව මෙසේ වැකියන් සදහන් ව ඇත.

وَلَا يَعْرِزُ مَنْ عَادَيْتَ වලා යඉස්සු මන් ආදයිත

තේරුම: ඔබ කවරෙකු කෙරෙහි සතුරු වූයේ ද ඔහු ට ගෞරවයක් නොමැත.

නසාරී හි වෙනත් කෝණයකින් සඳහන් හදිසය ක අවසානයෙ හි මෙසේ සඳහන්ව ඇත.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ වසල්ලේලාහු අලන් නබියයි

තේරුම : නබි තුමාණන් වෙත අල්ලාහ් ආශීර්වාද කරන්නා !

- وَلِلْبَيْهَقِيِّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا دُعَاءَ نَدْعُو بِهِ فِي الْقُنُوتِ مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ " وَفِي سَنَدِهِ ضَعْفٌ .

ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් බයිහකි හි මෙසේ සඳහන් වේ.

අල්ලාහ් ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අප ට ප්‍රාර්ථනාවක් ඉගැන් වූහ. සුබ්හු සලාතයේ කුනුත් අවස්ථාවෙ හි එමගින් අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙමු.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙ හි දුර්වලතාවන් ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 331 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْرُكُ كَمَا يَبْرُكُ الْبَعِيرُ ، وَلِيَضَعُ يَدَيْهِ قَبْلَ رُكْبَتَيْهِ " أَخْرَجَهُ الثَّلَاثَةُ .

وَهُوَ أَقْوَى مِنْ حَدِيثِ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ :

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු සුජුද් කරන විට ඔටුවන් වාඩි වනවාක් මෙන් වාඩි නොවන්න. ඔහු තම දණ්ඩේ දෙක තබන්න ට පෙර තම දෙඅත් තබන්නවා !

මෙය අබු දාවුද් නසාර් හා තීර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

මෙම හදිසය පහත සඳහන් වාඉල් ඉබ්නු හුජ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ හදිසය ට වඩා බලවත් හදිසයකි.

332 - " رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَجَدَ وَضَعَ رُكْبَتَيْهِ قَبْلَ يَدَيْهِ " أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ . فَإِنَّ لِلْأَوَّلِ شَاهِدًا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، صَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ ، وَذَكَرَهُ الْبُخَارِيُّ مُعَلَّقًا مَوْقُوفًا .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සුජුද් කරන විට තම දැත් තබන්න ට පෙර තම දණ්ඩේ තබනු මම දැක ඇත්තෙමි යැයි වාඉල් ඉබ්නු හුජ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය අබු දාවුද්, නසාර්, තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ හදිසය මුල් හදිසය ට සාධකයක් ලෙස පිහිටා ඇත. ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. ඉමාම් බුහාරි තුමා මෙය මුඅල්ලක් මව්කූල් ගණයේ හදිසයක් ලෙසින් සඳහන් කර ඇත.

333 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَعَدَ لِلتَّشَهُدِ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتَيْهِ

الْيُسْرَى ، وَالْيُمْنَى عَلَى الْيُمْنَى ، وَعَقَدَ ثَلَاثًا وَخَمْسِينَ ، وَأَشَارَ بِأَصْبَعِهِ
السَّبَابَةِ . رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ : " وَقَبَضَ أَصَابِعَهُ كُلَّهَا ، وَأَشَارَ
بِالَّتِي تَلِي الْإِبْهَامَ "

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා තෂහ්හුද් සදහා වාසි වන විට තම වම් අත තම වම් දණහිස මත ද දකුණත දකුණ මතද තබන්නෙකු වූහ. (දකුණත) පනස් තුන මෙන් (අරාබි ඉලක්කම් හැඩයෙන්) ගැට ගසා ගෙන තම දබැඳහිල්ලෙන් සංඥා කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. ඔහු සතු තවත් වාර්තාවක මෙසේ සදහන් ව ඇත.

තම ඇගිලි සියල්ල මොළවා ගත්හ. මහපට ඇහිල්ල ට පසු ඇති දැයින් (දබැඳහිල්ලෙන්) සංඥා කළහ.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " التَّفَتَّ 334
إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ
فَلْيُقْل : التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ ، وَالصَّلَوَاتُ ، وَالطَّيِّبَاتُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ،
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، ثُمَّ لِيَتَخَيَّرَ
مِنَ الدُّعَاءِ أَعْجَبُهُ إِلَيْهِ ، فَيَدْعُو " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

وَلِلنَّسَائِيَّ : " كُنَّا نَقُولُ قَبْلَ أَنْ يُفْرَضَ عَلَيْنَا التَّشَهُدُ " .
 وَإِلَّا حَمْدَ : " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهُ التَّشَهُدَ ، وَأَمَرَهُ أَنْ
 يُعَلِّمَهُ النَّاسَ " .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ලූද් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අප වෙත හැරී මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු සලාතයේ නිරත වූ විට මෙසේ පවසන්නවා !

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ ، وَالصَّلَوَاتُ ، وَالطَّيِّبَاتُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ
 مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

අන්තහයියාතු ලිල්ලාහි වස්සලාතු වත්තයියිබාතු අස්සලාමු අලයික අය්යුහන් නබිය්යු වරන්මතුල්ලාහි වබරකාතුහු. අස්සලාමු අලයිනා වඅලා ඉබාදිල්ලාහිස් සාලිහින් අෂ්හදු අන් ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅෂ්හදු අන්ත මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු.

තෝරුම: සියලු පඬුරු අල්ලාහ්ටම ය. සියලු ආශිර්වාදයන් හා සියලු පිවිතුරු දෑ ද අල්ලාහ්ටම ය. අහෝ නබිවරයාණනි ! ඔබට ශාන්තිය අත්වේවා ! අල්ලාහ්ගේ කරුණාව ද ඔහුගේ අභිවෘද්ධිය ද අත්වේවා ! අප වෙතත් අල්ලාහ්ගේ දැහැමි ගැත්තන් වෙතත් ශාන්තිය අත් වේවා ! නැමදුම ට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැති බව මම සාක්ෂි දරමි. සැබැවින් ම මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔහුගේ ගැත්තා බවත් ඔහුගේ ධර්ම දූතයා බවත් මම සාක්ෂි දරමි.

පසුව තමන් ට කැමති ප්‍රාර්ථනාවක් තෝරා ගෙන ප්‍රාර්ථනා කරන්නවා !

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වදන් පෙළ ය.

නසාරි හි සඳහන් වන පරිදි

අප වෙත තෂ්හුද් අනිවාර්ය කිරීම ට පෙර (ශාන්තිය අල්ලාහ්ට ය ජිබරිල් මිකාරිල් යන මලක් වරුන් කෙරෙහි ශාන්තිය අත්වේවා ! යනුවෙන්) පැවසුවෙමු.

අහ්මද් හි සඳහන් පරිදි

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අබ්දුල්ලාහ් බින් මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ට තෂ්හුද් ඉගැන්වූහ. එය ජනයාටත් උගන්වන මෙන් ඔහු ට අණ කළහ.

- وَلِمُسْلِمٍ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : { كَانَ رَسُولُ اللَّهِ يُعَلِّمُنَا التَّشَهُدَ : " التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ لِلَّهِ ... إِلَى آخِرِهِ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයක් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් වී ඇත.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අප ට තෂ්හුද් ඉගැන්වූහ.

එය

අත්තහස්යාතුල් මුබාරකාතුස් සලවාතු ලිල්ලාහි....

යනුවෙන් ආරම්භ කර අවසාන ය දක්වා වේ.

- وَعَنْ فَصَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو فِي صَلَاتِهِ ، لَمْ يَحْمَدِ اللَّهَ ، وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " عَجَلْ هَذَا " ثُمَّ دَعَاهُ ، فَقَالَ : " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُبِدْ بِتَحْمِيدِ رَبِّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ ، ثُمَّ

يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ يَدْعُو بِمَا شَاءَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ،
وَالثَّلَاثَةُ ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَابْنُ حِبَّانَ ، وَالْحَاكِمُ .

ආලාලා ඉබ්නු උබේයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙකු තම සලාතයේ දී කළ ප්‍රාර්ථනයකට අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සවන් දුන්න. ඔහු එහි අල්ලාහ් ට ප්‍රශංසා නොකළේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා හට ආශිර්වාද නොපැතු වේ ය. එවිට එතුමාණෝ මොහු මෙය ඉක්මණින් ඉටු කළැයි පැවසූහ. පසු ව ඔහු ව කැඳවා ඔහු ට මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. ඔබ අතුරින් කෙනෙකු සලාතය ඉටු කළේ නම් (අත්තහයියාත් හි) තම පරමාධිපති ට ප්‍රශංසා කිරීමෙන් හා ඔහු වෙත සියලු පැසසුම් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ආරම්භ කරන්නවා ! පසු ව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහි සලවාත් (ආශිර්වාද) පවසන්නවා ! පසු ව ඔහු අහිමත කරන දෑ ගෙන ප්‍රාර්ථනා කරන්නවා !

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. නිර්මිදි ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " قَالَ 337
بَشِيرُ بْنُ سَعْدٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَمَرَنَا اللَّهُ أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ ، فَكَيْفَ
نُصَلِّيَ عَلَيْكَ؟ فَسَكَتَ ، ثُمَّ قَالَ : " قُولُوا : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى
آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ
، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
، وَالسَّلَامُ كَمَا عَلَّمْتُمْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

وَرَادَ ابْنُ خُرَيْمَةَ فِيهِ : " فَكَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ ، إِذَا نَحْنُ صَلَّيْنَا

عَلَيْكَ فِي صَلَاتِنَا " .

අබු මස්ලූද් අල්-අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බෂීර් ඉබ්නු ස:ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අල්ලාන්ගේ දූතයාණනි, ඔබ කෙරෙහි සලවාත් ප්‍රකාශ කරන මෙන් අල්ලාන් අප ට නියෝග කළේය. නමුත් ඔබ ට අපි සලවාත් පවසන්නේ කෙසේ දැයි විමසා සිටිය. එවිට එතුමාණෝ මදක් නිහඬ ව සිට පසු ව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ඔබ සෑම මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්න.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

අල්ලාහුමම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා සල්ලයින අලා ඉබ්‍රාහීම් වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහීම්. වබාරික් අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා බාරක්න අලා ඉබ්‍රාහීම් ෆිල් ආලමීන් ඉන්නක හමීදුම් මජීද්.

තේරුම: යා ! අල්ලාන්, ඉබ්‍රාහීම් තුමා හා ඉබ්‍රාහීම් තුමාගේ පවුලේ උදවිය ට ඔබ ආශීර්වාද කළාක් මෙන් මුහම්මද් තුමා ට හා මුහම්මද් තුමා ගේ පවුලේ උදවිය ට ආශීර්වාද කරත්වා ! ලෝවැසියන් තුළ ඉබ්‍රාහීම් තුමා ට ඔබ අභිවාද්ධිය ලබා දුන්නාක් මෙන් මුහම්මද් තුමා ට හා මුහම්මද් තුමා ගේ පවුලේ උදවිය ට අභිවාද්ධිය ලබා දෙත්වා ! සැබැවින් ම ඔබ ප්‍රශංසාලාභී ය. කීර්තිමත් ය.

තවදුරටත් සලාම් පැවසීම මා ඔබ ට උගන්වා ඇති පරිදිය යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

අප අපගේ සලාතයෙහි නිරත ව සිටින විට ඔබ කෙරෙහි අප සලවාත් ප්‍රකාශ කළ යුත්තේ කෙසේ ද?

යන ප්‍රකාශය මෙම හදිසයෙහි අමතර ව ඉබ්නු හුසෙයිමා විසින් සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 338 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا تَشَهَّدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ أَرْبَعٍ ، يَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ { مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ : " إِذَا فَرَعَ أَحَدُكُمْ مِنَ التَّشْهُدِ الْأَخِيرِ "

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඔබ අතරින් කෙනෙකු තෂහ්හුද් ප්‍රකාශ කරන විට කරුණු හතරක් සම්බන්ධයෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂා ව පතත්වා! එතුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කර සිටියහ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

අල්ලාහුම්ම ඉන්නි අලාදු බික මින් අදාබි ජහන්නම වමින් අදාබිල් කබිරි වමින් ෆින්නතිල් මහ්යාය වල් මමාති වමින් ෂරිරි ෆින්නතිල් මසිහිද් දජ්ජාල්

තෝරුම : යා ! අල්ලාහ්, නිරයේ දඬුවමින් ද මිනි වලෙහි දඬුවමින් ද ජීවය හා මරණයේ පරික්ෂාවෙන් ද දජ්ජාල්ගේ අර්බුදයෙහි හානියෙන් ද ආරක්ෂා ව සැබැවින් ම මම ඔබෙන් පතමි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු අවසන් තෘන්හුදය අවසන් කළ විට... යනුවෙන් මුස්ලිම් හි තවත් වාර්තාවක සඳහන් ව ඇත.

339 - وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ قَالَ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي . قَالَ قُلْ : " اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا ، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ ، وَارْحَمْنِي ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ " ، مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු බක්ර් සිද්දික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම එතුමා අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දෙස බලා මාගේ සලාතයේ දී මට ප්‍රාර්ථනා කළ හැකි වන පරිදි පැතුමක් මට උගන්වා දෙන්නැයි පවසා සිටිය.

එතුමාණන් ඔහු ට ඔබ මෙසේ පවසන්න.

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا ، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ ، وَارْحَمْنِي ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

අල්ලාහුමම ඉන්හී ළලම්තු නත්සි ලුල්මන් කසිරා, වලා යග්ඟිරුස් සුනුබ ඉල්ලා අන්ත, ෆග්ඟිර්ලී මග්ඟිරතන් මින් ඉන්දික, වර්ඞමිහී, ඉන්තක අන්තල් ගලුරුර් රහිම්.

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, මා මට ම අධික ලෙස අපරාධ කර ගත්තෙමි. ඔබ හැර එම පාපයන් සමා කරන්නෙකු නැත. එබැවින් ඔබ වෙතින් වූ සමාදානයක් ලෙස මට සමාව දෙනු මැනව ! මට කරුණා කරනු මැනව ! සැබැවින් ම ඔබ අතික්ෂමාශීලී ය. අසමසම කරුණාහරිත ය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " صَلَّيْتُ مَعَ 340
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ يُسَلِّمُ عَن يَمِينِهِ : " السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ " وَعَنْ شِمَالِهِ : " السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ .

වෘද්ධ ඉබ්නු හුජර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සලාතය ඉටු කර ඇත්තෙමි. එවිට එතුමා තම දකුණු පසින් අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරහ්මතුල්ලාහි වබරකාතුහු යැයි ද තම වම් දෙසින් අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරහ්මතුල්ලාහි වබරකාතුහු යැයි ද සලාම් පවසන්නෙකු වූහ.

තේරුම : ඔබට ශාන්තිය හා සමාදානය අත්වේවා ! තව ද අල්ලාහ් ගේ කරුණාව ද ඔහු ගේ අභිවාද්ධිය ද අත්වේවා !

සුර්ව සාධක සහිත වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ව ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى 341
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ يَقُولُ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ : " لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ ، وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ،
اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ دَا الْجَدِّ
مِنْكَ الْجَدُّ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

මුගිරා ඉබ්නු ෂුඛා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සෑම අනිවාර්ය සලාතයක ට පසුව ම මෙසේ පවසන්නෙකු ව සිටියහ.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيٍّ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ

ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වන්දනු ලා ඡරික ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වනුව අලා කුල්ලි ඡෙයිඉන් කදීර්. අල්ලාහුම්ම ලා මානිඅ ලිමා අ:තයිත වලා මු:තිය ලිමා මන:ත වලා යන්ෆඋ දල් ඡද්දි මන්කල් ඡද්දු.

තේරුම: අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමැත. සර්ව රාජාය ඔහු සතු ය. සියලු පැසසුම් ඔහුට හිමි ය. ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි සර්ව බලධාරී ය. යා ! අල්ලාහ් , ඔබ පිරිනැමු දෙයක් වළක්වන්නෙකු නොමැත. ඔබ වැළැක් වූ දෙයක් පිරිනමන්නෙකු ද නොමැත. කීර්තිය ඇති කිසිවෙකු විසින් කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් කළ නොහැක. සර්ව කීර්තිය ඔබගෙන් පමණ ය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَعَوَّذُ بِهِنَّ دُبُرَ الصَّلَاةِ : " اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمْرِ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ස:ද් ඉබ්නු අබි වක්කාස් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතය ට පසු ව පහත සඳහන් දෑ ගෙන ආරක්ෂා ව පතන්නෙකු වූහ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمَرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

අල්ලාහුම්ම ඉන්නී අලාදු බික මිනල් බුහ්ලි වඅලාදු බික මිනල් ජුබුනි වඅලාදු බික මින් අන් උරද්ද ඉලා අර්දලිල් උමුරි වඅලාදු බික මින් ෆිත්නතිද් දුන්යා වඅලාදු බික මින් අදාබිල් කබිරි.

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, මසුරු කමින් මම ඔබෙන් අරාක්ෂාව පතමි ! තව ද දුබලතාවෙන් මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි ! තව ද වයෝවෘද්ධතාවය දක්වා ආයුෂ දීර්ඝ වීමෙන් මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි ! මෙලොවෙ හි අර්බුදකම් වලින් ආරක්ෂා ව මම ඔබෙන් පතමි ! කබිරි හි වේදනාවෙන් ද මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි !

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 343
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ ثَلَاثًا ، وَقَالَ :
 " اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ . تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
 . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සවිබාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම සලාතය අවසන් කර හැරුණු විට අල්ලාහ්ගෙන් තුන් වරක් අස්තග්ගිරුල්ලාහ් යනුවෙන් පවසා පාප ක්ෂමාව අයැදි සිටිති. තව ද

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ . تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ

අල්ලාහුම අන්තස් සලාම වමින්කස් සලාම තබාරක්ත යා දල් ජලාලි වල් ඉක්රාමි.

තෝරුම: යා ! අල්ලාහ්, ඔබයි ශාන්තිය. ඔබගෙන් ය ශාන්තිය. බලය කීර්තිය හා ත්‍යාගශීලිභාවයෙන් යුත්තයාණනි, ඔබ අති උත්කෘෂ්ට ය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى 344
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ دُبْرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ،
وَحَمَدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ، وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ، فَتِلْكَ تِسْعُ
وَتِسْعُونَ ، وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ
الْمُلْكُ ، وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ، غُفِرَتْ لَهُ خَطَايَاهُ ، وَإِنْ
كَانَتْ مِثْلَ رَبْدِ الْبَحْرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى : أَنَّ التَّكْبِيرَ
أَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සෑම සලාතයක ට පසුව ම තිස් තුන් වරක් - සුබ්හානල්ලාහ් (අල්ලාහ් අනිපාරිශුද්ධිය) යැයි - තස්බීහ් පවසා තිස් තුන් වරක් -අල්හම්දු ලිල්ලාහ් (සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ට ය) යැයි - තන්මීද් පවසා තිස් තුන් වරක් -අල්ලාහු අක්බර් (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය) යැයි - තක්බීර් පවසන්නේ ද එවිට එය අනූ නව වතාවකි. සියය සම්පූර් කිරීම පිණිස

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ

ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වන්දනු ලාභරික ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වහුව අලා කුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්.

තේරුම : අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔහු එකීය ය. ඔහු ට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමැත. සර්ව රාජාය ඔහු සතු ය. සියලු ප්‍රශංසා ඔහු ට හිමි ය. ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි සර්ව බලධාරී ය.

යැයි පවසන්නේ ද මුහුදු පෙණ පිටු තරම ට ඔහුගේ පාපයන් කිබුණ ද ඔහු ට සමාව දෙනු ලැබේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى 345
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ : " أوصيك يا معاذُ : لا تدعَنَّ دُبْرَ كُلِّ صَلَاةٍ أَنْ
تَقُولَ : اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ،
وَأَبُو دَاوُدَ ، وَالتَّسَائِي بِسَنَدٍ قَوِيٍّ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා තමන් ට මෙසේ පවසා සිටි බව මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ ! මුආද්, මම ඔබ ට උපදෙස් දෙමි. සෑම සලාතයක ට පසුව ම ඔබ මෙසේ ප්‍රකාශ කිරීම අත්නොහරින්න.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

අල්ලාහුම්ම අඉන්තී අලා දික්රික වෂුක්රික වහුස්ති ඉබාදතික

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, ඔබ ව මෙනෙහි කිරීමටත් ඔබ ට කෘතවේදී වීමටත් ඔබ ට අලංකාර අයුරින් නැමදීමටත් මට උදව් කරනු මැනව !

ඉතා බලවත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුක්ත ව අන්මද් අබු දාවුද් යන ඉමාම් වරු විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

346 - وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ دُبَّرَ كُلَّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعُهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا الْمَوْتُ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ . وَزَادَ فِيهِ الطَّبْرَانِيُّ : " وَقُلُّهُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු උමාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සෑම අනිවාර්ය සලාතයක ට පසුව ම ආයතුවේ කුර්සියේ (අල්-කුර්ආන් 2:255) පාරායනය කළේ ද ස්වර්ගය ට පිවිසීම ට මරණය හැර වෙන කිසිවක් ඔහු ව වළක්වන්නේ ම නැත.

මෙය ඉමාම් නසාර් තුමා හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

මෙම හදිසය තබරානි හි

‘තව ද කුල් හුවල්ලාහු අහද් යන සුරාව ද (පාරායනය කළේ නම්) යැයි අමතර වශයෙන් සඳහන් ව ඇත.

347 - وَعَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව මාලික් ඉබ්නු අල්-හුවෙයිරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම සලාතය ඉටු කරනු ඔබ දැක ඇති පරිදි ඔබ ද සලාතය ඉටු කරනු

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " قَالَ 348
 لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " صَلِّ قَائِمًا ، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ
 فَقَاعِدًا ، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ وَإِلَّا فَأَوْمٌ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කරනු ! ඔබ එය ට හැකියාව නොදරන්නේ නම් එවිට අසුන් ගනිමින් ද එයට ද ඔබ හැකියාව නොදරන්නේ නම් ඇල පැත්තට ඇලවෙමින් ද (සලාතය ඉටු කරනු.) එසේ නොමැති නම් සංඥා කරමින් සලාතය ඉටු කරනු ! යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 349
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَرِيضٍ - صَلَّى عَلَى وَسَادَةٍ ، فَرَمَى بِهَا - وَقَالَ : " صَلِّ
 عَلَى الْأَرْضِ إِنْ اسْتَطَعْتَ ، وَإِلَّا فَأَوْمِيءُ إِيمَاءً ، وَاجْعَلْ سُجُودَكَ
 أَخْفَضَ مِنْ رُكُوعِكَ " رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ بِسَنَدٍ قَوِيٍّ وَلَكِنْ صَحَّحَ أَبُو
 حَاتِمٍ وَفَفَّهُ .

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ කොට්ටයක් මත හිස තබා සලාතය ඉටු කළ රෝගියෙකු දෙස බලා එය විසි කර දමා ඔබ ට හැකියාව ඇත්නම් පොළොව මත සලාතය ඉටු කරන්න. එසේ නොමැතිනම් සංඥාකරමින් සලාතය ඉටු කරනු ! (එහි දී) ඔබේ සුපුද්දය ඔබේ රුකුළුවට වඩා පහත් ලෙස පත් කර ගනු !

මෙය ඉමාම් බයිහකී විසින් බලවත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව හෙළිදරව් කර ඇත. නමුත් ඉමාම් අබු හානිම් මෙය වක්ර් ගණයට අයත් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

بَابُ سُجُودِ السَّهْوِ وَغَيْرِهِ مِنْ سَجُودِ التَّلَاوَةِ وَالشُّكْرِ

සුපුද් සහවු (සලාතයේ සිදු වුණ වරදක් සඳහා ඉටු කරන සුපුද් ය) හා ඒ හැර සුපුද් අත්-නිලාවා (අල්-කුර්ආනය පාරයනය කරන විට සජදා ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පැමිණෙන ස්ථානයන් හි ඉටු කරන සුපුද් ය) හා සුපුද් අජ්-ජුකර් (යම් සතුටුදායක අවස්ථාවක් ඇති වූ විටක අල්ලාහ් ට කෘතඥතාව පුද කිරීම පිණිස ඉටු කරන සුපුද් ය) පිළිබඳ පාඩම

350- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُبَيْنَةَ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ - " إِنَّ

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى بِهِمُ الظُّهْرَ ، فَقَامَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ ، وَلَمْ يَجْلِسْ ، فَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ ، حَتَّى إِذَا قَضَى الصَّلَاةَ ، وَانْتَهَرَ النَّاسُ تَسْلِيمَهُ ، كَبَّرَ وَهُوَ جَالِسٌ . وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ، قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ ، ثُمَّ سَلَّمَ " أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ ، وَهَذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ . وَفِي رِوَايَةٍ

لِمُسْلِمٍ: " يُكَبِّرُ فِي كُلِّ سَجْدَةٍ وَهُوَ جَالِسٌ وَسَجَدَ النَّاسُ مَعَهُ ، مَكَانَ مَا نَبِيٍّ مِنَ الْجُلُوسِ "

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු බුහයිනා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ලුහර් සලාතය මෙහෙය වූහ. ආරම්භක රකආත් දෙකෙ හි සිට ගත්හ. (දෙවන රකආතය අවසානයේ) වාඩි නොවූහ. එතුමා සමඟ ජනයා ද නැගී සිටියහ. සලාතය අවසන් වන තුරුම මෙලෙස සිදු විය. එතුමාණන් සලාම් පැවසීම ජනයා බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියහ. (නමුත්) එතුමාණන් වාඩි වී සිටිය දී ම සලාම් පැවසීම ට පෙර තක්බිර් පවසා සජදා දෙකක් ඉටු කළහ. පසුව සලාම් පැවසූහ.

මෙය බුහාරි, මුස්ලිම්, අහ්මද්, අබු දාවුද්, තිර්මිද්, නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙය බුහාරි සතු වදන් පෙළකි.

මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක

එතුමාණන් වාඩි වී සිටිය දී සෑම සජදාවක දීම තක්බිර් පැවසූහ. ජනයා ද එතුමාණන් සමඟ සුපුද් කළහ. (එය මුල් රකආත් දෙකෙ හි) වාඩි වීමට අමතක වූ ස්ථානය වෙනුවට ය.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ - قَالَ : " صَلَّى 351

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْدَى صَلَاتِي الْعِشِيِّ رَكَعَتَيْنِ ، ثُمَّ سَلَّمَ ، ثُمَّ قَامَ إِلَى خَشْبَةِ فِي مُقَدِّمِ الْمَسْجِدِ ، فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهَا ، وَفِي الْقَوْمِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ ، فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ ، وَخَرَجَ سَرَعَانُ النَّاسِ ، فَقَالُوا : أَقْصَرْتُ . الصَّلَاةُ ، وَرَجُلٌ يَدْعُوهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَا الْيَدَيْنِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَنْسَيْتَ أَمْ قُصِرْتُ ؟ فَقَالَ : " لَمْ أَنْسَ

وَلَمْ تُقْصِرْ " فَقَالَ : بَلَى ، قَدْ نَسِيتَ ، فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ، ثُمَّ كَبَّرَ ، فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ ، أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَكَبَّرَ ، ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ ، فَكَبَّرَ ، فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ : " صَلَاةُ الْعَصْرِ " .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සවස් කාල සලාතයන්ගෙන් එක් සලාතයක් රකආත් දෙකක් වශයෙන් ඉටු කර පසු ව සලාම් පැවසූහ. පසු ව මස්ජිදය ඉදිරියේ ඇති ලී කොටයක් වෙත ගොස් ඒ මත තම අත තැබූහ. එම පිරිස අතර අබු බක්ර් හා උමර් ද සිටියහ. නමුත් එතුමාණන් සමඟ කතා කිරීම ට ඔවුන් දෙදෙනා බිය වූහ. ජනයා වේගයෙන් (මස්ජිදයෙන්) බැහැර වෙමින් සලාතය කෙටි කරනු ලැබී ඇතැයි පැවසුවෝ ය.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දුල් යදෙයින් (දිගු දැන් ඇත්තා) යනුවෙන් හැඳින් වූ මිනිසෙකු ද විය. එවිට ඔහු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ඔබ අමතක කළෙහි ද එසේ නොමැතිනම් සලාතය කෙටි කරනු ලැබුවේ දැයි විමසා සිටියහ.

එවිට එතුමාණෝ මම අමතක නොකළෙමි සලාතය කෙටි කරනු ද නොලැබීය. යැයි පැවසූහ.

ඔහු නැත ඔබ අමතක කළෙහි ය යැයි පැවසුවේ ය. පසු ව (අමතක කළ) රකආත් දෙක ඉටු කොට පසු ව සලාම් දුන්හ. පසු ව තක්බීර් පවසා එතුමාගේ සාමාන්‍ය සුජුද ය මෙන් හෝ ඊටත් වඩා මදක් අධික ව හෝ සජදා ඉටු කළහ. පසු ව තම හිස ඔසවා ගත්හ. එවිට තක්බීර් පැවසූහ. පසු ව නැවතත් තම හිස (සුජුද් හි) තැබූහ. එවිට ද තක්බීර් පැවසූහ. එතුමාගේ සාමාන්‍ය සුජුදය මෙන් හෝ

ඊටත් වඩා මදක් අධික ව හෝ සජ්ඣා ඉටු කළහ. පසු ව තම නිස ඔසවා ගත්හ. තව ද තක්බීර් ද පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි මුස්ලිම්. මෙය බුහාරි හි සඳහන් වදන් පෙළයි.

මුස්ලිම් හි සඳහන් වාර්තාවක එය අසර් සලාතය යැයි සඳහන් ව ඇත.

فَقَالَ : " أَصَدَقَ دُو الْيَدَيْنِ ؟ " فَأَوْمَأُوا : - . " وَلَا يُبِي دَاوُدَ 352
 أَيُّ نَعَمَ " . وَهِيَ فِي " الصَّحِيحَيْنِ " لَكِنَّ بِلَفْظِ : " فَقَالُوا " .

අබු දාවුද් සතු වාර්තාවක

එතුමාණන් දුල් යදෙයිත් සත්‍ය පවසා සිටියේ දැයි විමසා සිටියහ. එවිට ඔවුහු එසේ ය යන අදහසින් සංඥා කළෝය.

නමුත් එය බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත්තේ වාචික ව ඔවුහු පැවසුවෝ ය යන්නෙනි.

353- وَهِيَ فِي رِوَايَةٍ لَهُ : " وَلَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَقْنَهُ اللَّهُ تَعَالَى
 ذَلِكَ " .

අබු දාවුද් සතු තවත් වාර්තාවක

අල්ලාහ් ඒ (අමතක වූ සිද්ධිය) ගැන එතුමාණන් ට තහවුරු කරන තෙක් සුජුද් නොකළහ.

යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ - رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا " أَنَّ 354
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى بِهِمْ ، فَسَهَا فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ، ثُمَّ
 تَشَهَّدَ ، ثُمَّ سَلَّمَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ ، وَالْحَافِظُ
 وَصَحَّحَهُ .

ඉමරාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින් ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔවුන්ට සලාතය මෙහෙය වූහ. එවිට අමතක විය පසු ව සජදා දෙකක් ඉටු කළහ. පසු ව තෂ්හ්හුද් පැවසූහ. පසු ව සලාම් පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කරන ලදී.

ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් ඉමාම් හාකිම් එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ 355 -
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا شَكَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ ، فَلَمْ يَدْرِ
كَمْ صَلَّى أَثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا ؟ فَلْيَطْرَحِ الشَّكَّ وَلْيَبْنِ عَلَى مَا اسْتَيْقَنَ ، ثُمَّ
يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ ، فَإِنْ كَانَ صَلَّى خَمْسًا شَفَعْنَ لَهُ صَلَاتَهُ
، وَإِنْ كَانَ صَلَّى تَمَامًا كَانَتْ تَرْغِيمًا لِلشَّيْطَانِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකුට තම සලාතයේ දී යම් සැකයක් ඇති වී රකආත් තුනක් ද හතරක් ද සලාතය කොපමණක් ඉටු කළේ ද යන්න නොදන්නා විටක එම සැකය බැහැර කර තමන් ස්ථාවර කර ගත් දෑ මත එය ගොඩ නැගිය යුතුයි. පසු ව ඔහු සලාම් පැවසීමට පෙර සජදා දෙකක් ඉටු කළ යුතුයි. එවිට ඔහු රකආත් පහක් ඉටු කර ඇත්නම් එය ඔහුට ඔහුගේ සලාතය ඉරට්ටේ බවට පත් වන්නේ ය. ඔහු සම්පූර්ණයෙන් ම (නිවැරදිව) ඉටු කර ඇත්නම් ඒ දෙක ෂෙයිතාන්ට එරෙහිව සිදු කරන පහර දීමක් බවට පත් වන්නේ ය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ 356 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا سَلَّمَ قِيلَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَحَدَثَ فِي
 الصَّلَاةِ شَيْءٌ ؟ قَالَ : " وَمَا ذَلِكَ ؟ " . قَالُوا : صَلَّيْتَ كَذَا وَكَذَا ، قَالَ :
 فَثَنَى رِجْلَيْهِ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ ، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ، ثُمَّ سَلَّمَ ، ثُمَّ أَقْبَلَ
 عَلَيْنَا بَوَّجْهِهِ فَقَالَ : " إِنَّهُ لَوْ حَدَّثَ فِي الصَّلَاةِ شَيْءٌ أَنْبَأْتُكُمْ بِهِ ،
 وَلَكِنْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أَنْسَى كَمَا تَنْسَوْنَ ، فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكِّرُونِي ، وَإِذَا
 شَكَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَتَحَرَّرَ الصَّوَابَ ، فَلْيَتِمَّ عَلَيْهِ ، ثُمَّ لِيَسْجُدْ
 سَجْدَتَيْنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු මස්උද් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දුතයාණෝ සලාතය මෙහෙය වූහ. පසු ව සලාම් පැවසූ කල් හි අල්ලාහ් ගේ දුතයාණනි, සලාතයේ අලුතින් යමක් ඇති වූයේ දැයි එතුමාගෙන් විමසන ලදී. එය කුමක් දැයි එතුමාණෝ ඇසූහ. ඔවුහු ඔබ මේ මේ අයුරින් සලාතය ඉටු කළෙහි ය යැයි පැවසූහ.

එවිගස තම දෙපා හරවා කිබ්ලා දිශාව ට මුහුණ ලා සජදා දෙකක් ඉටු කළහ. පසුව සලාම් පැවසූහ.

ඉන් පසු ව එතුමා අප වෙත මුහුණ ලා මෙසේ පැවසූහ.

සැබෑ විෂයය නම් සලාතයෙ හි යමක් අලුතින් ඇති වූයේ නම් මම එය ඔබ ට දන්වන්නෙමි. නමුත් මම ද මනුෂ්‍යයෙකි. ඔබ ට අමතක වනවාක් මෙන් ම මට ද අමතක වෙමි. එබැවින් මම යමක් අමතක කළේ නම් එය මට මතක් කර දෙන්න. ඔබ අතුරින් කෙනෙකු තම සලාතයේ දී සැකයක් ඇති වූ විටක නිවැරදි දේ

තෝරා ගනින්නවා පසු ව ඒ අනුව සම්පූර්ණ කරන්නවා ! පසුව අමතක වීම පිණිස සජදා දෙකක් ඉටු කරන්නවා !

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

357. " وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ : " فَلَيْتَمَّ ، ثُمَّ يُسَلِّمُ ، ثُمَّ يَسْجُدُ " -

ඉමාම් බුහාරි සතු වාර්තාවක

(සලාතය) සම්පූර්ණ කරන්නවා ! පසු ව සලාම් දී පසු ව සජදා කරන්නවා ! යැයි සඳහන් ව ඇත.

358 - " وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ السَّهُوِ بَعْدَ السَّلَامِ وَالْكَلامِ "

ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වාර්තාවක

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සලාම් හා කතාව ට පසු ව අමතක වීම සඳහා ඉටු කරන සජදා දෙක ඉටු කළහ.

යැයි සඳහන් ව ඇත.

359 - " وَأَبِي دَاوُدَ ، وَالتَّسَائِيٍّ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ مَرْفُوعاً : " مَنْ شَكَ فِي صَلَاتِهِ ، فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَمَا يُسَلِّمُ " وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

අබුදාවුද් ඉබ්නු ජාමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මර්තූ: ගණයේ හදිසයක් අන්මද් අබු දාවුද් හා නසාර් හි මෙසේ සඳහන් ව ඇත.

කවරෙකු ට තම සලාතයේ දී සැකයක් ඇති වූයේ ද ඔහු සලාම් පැවසීමෙන් පසු සජදා දෙකක් ඉටු කරන්නවා !

ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ الْمُعْبِرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 360 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " إِذَا شَكَ أَحَدُكُمْ ، فَقَامَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ ، فَاسْتَمَّ قَائِمًا ، فَلِيَمُضِ ، وَلَا يُعُودُ ، وَلَيْسَ جُدَّ سَجْدَتَيْنِ ، وَإِنْ لَمْ يَسْتَمَّ قَائِمًا فَلْيَجْلِسْ وَلَا سَهْوَ عَلَيْهِ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَابْنُ مَاجَهَ ، وَالدَّارَقُطْنِيُّ ، وَاللَّفْظُ لَهُ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ .

සැලැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අල්-මුහීරා ඉබ්නු ෂු:බා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබගෙන් කෙනෙකු ට සැකයක් ඇති වී දෙවන රකආනයේ (වාඩි නොවී) නැගී සිටි විටක මුළුමණින් ම නැගී සිටියේ නම් ඔහු එය දිගට ම අනුගමනය කරන්නවා ! ඔහු නැවත (වාඩි වීම සඳහා) හැරී නො යා යුතුය. තව ද සජදා දෙකක් ඉටු කරන්නවා ! ඔහු මුළුමණින් ම නැගී නොසිටියේ නම් එවිට වාඩි වෙන්නවා ! ඒ වෙනුවෙන් සජදා සහවු කිරීමට අවශ්‍ය නොවේ.

මෙය අබු දාහුද් ඉබ්නු මාජා දාරුකුත්නී යන ඉමාම් වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් දාරුකුත්නී සතු ය. එය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් වාර්තා වී ඇත.

- وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 361 قَالَ : " لَيْسَ عَلَى مَنْ خَلَفَ الْإِمَامَ سَهْوٌ فَإِنْ سَهَا الْإِمَامُ فَعَلَيْهِ وَعَلَى مَنْ خَلَفَهُ " رَوَاهُ الْبَرْأَرُ وَالْبَيْهَقِيُّ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් ට පසු පසින් සිටින්නන් කෙරෙහි සජදා සහ්වු නොමැත. ඉමාම් ට අමතක වූ විටක ඔහු කෙරෙහි ද ඔහු ට පසු පසින් සිටින අය කෙරෙහි ද එය බල පවතින්නේ ය.

ඉමාම් අල්-බස්සාර් හා ඉමාම් බයිහකි විසින් දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

362 - وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لِكُلِّ سَهُوٍ سَجْدَتَانِ بَعْدَمَا يُسَلِّمُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَابْنُ مَاجَةَ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ .

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සවිබාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සෑම අමතක විමකට ම සලාම් පැවසීමෙන් පසු ව සජදා දෙකක් ඇත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් ඉබ්නු මාජා දුර්වල හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව හෙළිදරව් කර ඇත.

363 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " سَجَدْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي : (إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ) ، و : (إِفْرَأْ) بِاسْمِ رَبِّكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉදස් සමාඋන් ෂක්කත් යන සුරාහ් ව හා ඉක්ර: බිස්මි රබ්බික යන සුරාහ් ව පාරායනය කරන විට දී අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් සමඟ අප ද සජදා කළෙමු.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

සටහන : මෙම හදිසයේ සිට කුර්ආනය පාරායනය කරන විට නියමිත ඇතැම් ස්ථාන වල සජදා කිලාවත් කර තිබෙන බවට නබි තුමාගේ වදන් පැහැදිලි කරන්නේය.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : (ص 364)
 لَيْسَتْ مِنْ عَزَائِمِ السُّجُودِ ، وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ يَسْجُدُ فِيهَا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සාත් සුජුද් කරන ස්ථාන වලින් නොවන්නේ ය. නමුත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) එම ස්ථානයේ සුජුද් කරනු මම දැක ඇත්තෙමි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා හෙළිදරව් කර ඇත.

365- وَعَنْهُ : " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَجَدَ بِالنَّجْمِ "
 رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සූරා නජ්ම හි සජදා ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

366- وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " قَرَأْتُ عَلَى
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّجْمَ ، فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සෙයින් ඉබ්නු සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත සුරාහ් අන්-නජම් පාරායනය කර පෙන්වූයෙමි. නමුත් එතුමාණෝ එහි සජදා නොකළහ.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " فَضَّلْتُ 367 -
 سُورَةَ الْحَجِّ بِسَجْدَتَيْنِ " . رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ فِي " الْمَرَاسِيلِ " .

හාලිද් ඉබ්නු මාදාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සුරා හජ් සජදා ස්ථාන දෙකක් මගින් මහිමය ට පත් කරනු ලැබී ය.

ඉමාම් අබු දාවුද් මෙය එතුමාගේ මරාසිල් යන සංස්කරණයෙහි සඳහන් කර ඇත.

- وَرَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالتِّرْمِذِيُّ مَوْصُولًا مِنْ حَدِيثِ عُقْبَةَ بْنِ 368 -
 عَامِرٍ، وَرَادَ : " فَمَنْ لَمْ يَسْجُدْهُمَا ، فَلَا يَقْرَأُهَا " وَسَنَدُهُ ضَعِيفٌ .

උක්බත් ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ හදිසයක් මවුසුල් නම් තරාතිරමෙන් ගෙන ඉමාම් අහ්මද් හා නිර්මිද් මෙම හදිසය හෙළිදරව් කර ඇත.

එහි අමතර ව

එබැවින් කවරෙකු මෙම (සුරා හජ් හි) සජදා දෙක ඉටු නොකළේ ද එවිට එය පාරායනය නොකළ යුතුයි.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතා ව දුර්වල ය.

- وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا نَمُرُّ 369
 بِالسُّجُودِ فَمَنْ سَجَدَ فَقَدْ أَصَابَ ، وَمَنْ لَمْ يَسْجُدْ فَلَا إِنَّمِ عَلَيْهِ " .
 رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . وَفِيهِ : " إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَفْرِضِ السُّجُودَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ .
 وَهُوَ فِي " الْمُوَطَّأِ .

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ ජනයනි, අපි සුජුද් ස්ථාන පසු කර ගෙන යන්නෙමු. එවිට කවරෙකු සුජුද් කළේ ද ඔහු නිවැරදි ව ඉටු කළේ ය. කවරෙකු සුජුද් නොකළේ ද ඔහු කෙරෙහි පාපයක් නොමැත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

එහි තව දුරටත්.

සැබැවින් ම අල්ලාහ් කැමැත්තෙන් ඉටු කරන්නන් ට හැර සුජුද් අනිවාර්යය නොකළේ ය.

මෙය මුවත්තා හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " كَانَ النَّبِيُّ 370
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ عَلَيْنَا الْقُرْآنَ ، فَإِذَا مَرَّ بِالسُّجْدَةِ ، كَبَّرَ ،
 وَسَجَدَ ، وَسَجَدْنَا مَعَهُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِسَنَدٍ فِيهِ لِينٌ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අප වෙත අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරන්නෙකු වූහ. එවිට සජ්දා ස්ථානයක් පසු කර ගිය විට තක්බීර් පවසා සජ්දා ඉටු කළහ. අප ද එතුමා සමඟ සජ්දා ඉටු කළෙමු.

ඉමාම් අබු දාවුද් දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى 371
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ إِذَا جَاءَهُ أَمْرٌ يُسْرُهُ خَرَّ سَاجِدًا لِلَّهِ " رَوَاهُ
 الْحُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ .

අබු බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, එතුමා සතුට ට පත් වන යම් කරුණක් එතුමා වෙත පැමිණි විට අල්ලාහ් ට (කෘතඥතාව පුද කරනු පිණිස) සුපුද් කරන්නෙකු ලෙස වැටෙන්නෙකු වූහ.

මෙය අභ්මද් අබු දාවුද් තීර්මිදි ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

සටහන : මෙම හදිසයේ සිට සජදා ෂුක්ර් හෙවත් කෘතඥතාව පුද කිරීම වෙනුවෙන් ඉටු කරන සජදා සම්බන්ධයෙන් හදිස් ප්‍රකාශ වේ.

- وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : 372
 سَجَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَطَالَ السُّجُودَ ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَقَالَ :
 " إِنَّ جِبْرِيلَ آتَانِي ، فَبَشَّرَنِي ، فَسَجَدْتُ لِلَّهِ شُكْرًا " رَوَاهُ أَحْمَدُ ،
 وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අබ්දුර් රභ්මාන් ඉබ්නු අවුෆ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සුපුද් කළහ. එම සුපුදය එතුමා දීර්ඝ කළහ. පසු ව එතුමා තම හිස ඔසවා මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

සැබැවින් ම ජිබරිල් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමා මා වෙත පැමිණියේ ය. මට භූතරංචි දැන් විය. එබැවින් මම අල්ලාහ් ට තුනි පුද කිරීමක් වශයෙන් සජ්දා කළෙමි.

මෙය ඉමාම් අන්මද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ عَلِيًّا إِلَى الْيَمَنِ - فَذَكَرَ الْحَدِيثَ - قَالَ : فَكَتَبَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِإِسْلَامِهِمْ ، فَلَمَّا قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكِتَابَ خَرَّ سَاجِدًا " رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ . وَأَصْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ .

බරාඋ ඉබ්නු ආසිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ව යෙමනයට එවූහ. - එම හදිස ය බරාඋ ඉබ්නු ආසිබ් තුමා මතක් කරමින්- තව දුරටත් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

එවිට අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඔවුන් ගේ (යෙමන් දේශ වැසියන්ගේ) ඉස්ලාමය වැලඳ ගැනීම සම්බන්ධයෙන් දන්වා ලිපියක් ලිව්වේ ය. එම ලිපිය අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා කියැ වූ කල් හි. සජ්දා කරන්නෙකු ලෙස වැටුණහ.

මෙය ඉමාම් බයිහකී තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙහි මුල් පදය බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

بَابُ صَلَاةِ التَّطَوُّعِ

අතිරේක සලාතයන් පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ رَيْبَعَةَ بِنِ كَعْبِ الْأَسْلَمِيِّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ- قَالَ : 374
 قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلْ . فَقُلْتُ : أَسْأَلُكَ مُرَافَقَتَكَ فِي
 الْجَنَّةِ . فَقَالَ : أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ ؟ ، قُلْتُ : هُوَ ذَاكَ ، قَالَ : " فَأَعِنِّي عَلَى
 نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

රබීආ රබීනු ක:බි අල්-අස්ලමී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මගෙන් කුමක් හෝ ඉල්ලා සිටින්නැයි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට පැවසූහ. එවිට මම ඔබ සමඟ ස්වර්ගයේ එක් ව සිටීමට ඉල්ලමි. එවිට එතුමාණෝ මේ හැර වෙන දෙයක්? යැයි පැවසූහ. මම මෙයම ය (අවශ්‍ය වනුයේ) යැයි පැවසුවෙමි. එසේ නම් ඔබ ඔබව අධික ව සුදුද් හි නිරත කරවමින් මට උදව් කරනු යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- قَالَ : " حَفِظْتُ مِنْ 375
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ : رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ ،
 وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَهَا ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ فِي بَيْتِهِ ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ
 الْعِشَاءِ فِي بَيْتِهِ ، وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الصُّبْحِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ලුහර් සලාතය ට පෙර රකාආත් දෙකක් ද ඉන් පසු ව රකාආත් දෙකක් ද මගේබි සලාතය ට පසු ව තම නිවසේ රකාආත් දෙකක් ද ඉෂා සලාතය ට පසු ව තම නිවසේ රකාආත් දෙකක් ද සුබ්හු සලාතය ට පෙර රකාආත් දෙකක් ද යනුවෙන් රකාආත් දහයක් මම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් ඉගෙන ගනිමි යැයි පැවසීය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُمَا : " وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ فِي بَيْتِهِ "

බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක ජුමුආ සලාතයට පසුව තම නිවසේ රකආත් දෙකක් ද යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

- وَلِمُسْلِمٍ : " كَانَ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ لَا يُصَلِّي إِلَّا رَكَعَتَيْنِ 376
خَفِيْفَتَيْنِ "

මුස්ලිම් සතු වාර්තාවක

එතුමාණෝ අලුයම උදා වූ විට සැහැල්ලුවෙන් රකආත් දෙකක් හැර වෙනත් සලාතයක් ඉටු කරන්නෙකු නොවූහ.

සටහන: සුබ්හු සලාතයට පෙර ඇති අතිරේක රකආත් දෙක ඉතාමත් කෙටියෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉටු කර ඇත. එබැවින් දීර්ඝ වශයෙන් එම සලාතය ඉටු කිරීම නොසුදුසුය. (අවබෝධය සඳහා හදිස් අංක 388 බලන්න.)

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 377
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الغَدَاةِ "
رَوَاهُ البُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ලුහර් සලාතයට පෙර වූ රකආත් හතර හා සුබ්හු සලාතයට පෙර වූ රකආත් දෙක අත හැර දමන්නෙකු නොවූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- قَالَتْ : "لَمْ يَكُنْ 378
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ التَّوَائِلِ أَشَدَّ تَعَاهُدًا مِنْهُ عَلَى
رُكْعَتِي الْفَجْرِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ආජර් හෙවත් සුබ්හු සලාතයේ (අතිරේක) රකාආත් දෙක ට වඩා වෙනත් අතිරේක සලාතයන් කිසිවක අධික සැලකිල්ලක් දක්වන්නෙකු නොවූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි මුස්ලිම්

- وَلِمُسْلِمٍ : "رُكِعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا " 379

මුස්ලිම් සතු වාර්තාවක

ආජර් හෙවත් සුබ්හු සලාතයේ (අතිරේක) රකාආත් දෙක මෙලොව හා මෙලොවෙ හි ඇති සෙසු දෑට වඩා අති උතුම් ය.

යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا- قَالَتْ : 380
سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : "مَنْ صَلَّى اثْنَتَا عَشْرَةَ رُكْعَةً
فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ بُنِيَ لَهُ بِهِنَّ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَفِي رِوَايَةٍ " تَطَوُّعًا " .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයක ට තමන් සවන් දුන් බව උම්මුල් මු:ම්නීන් (විශ්වාස වන්නයින්ගේ මව) වන උම්මු හබ්බා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු දහවලෙ හි හා රාත්‍රියෙ හි රකආත් දොළොසක් සලාතය ඉටු කළේ ද එමගින් ස්වර්ගයේ නිවසක් ඔහු වෙනුවෙන් ඉදි කරනු ලැබීය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

තවත් වාර්තාවක අතිරේක රකආතයන් යනුවෙන් සඳහන් වී ඇත.

381 - وَلِلَّتْرِمْذِيَّ نَحْوُهُ، وَزَادَ: "أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ 381 - بَعْدَهَا، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ، وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ"

මෙවැනි ම හදිසයක් තීර්මිදී හි ද සඳහන් ව ඇත. ඉමාම් තීර්මිදී තුමා ඊට අමතර ව

ලුහර් සලාතය ට පෙර රකආත් හතරක් වශයෙන් ද ඉන් පසු ව රකආත් දෙකක් වශයෙන් ද මග්රිබ් සලාතය ට පසු ව රකආත් දෙකක් වශයෙන් ද ඉෂා සලාතය ට පසු ව රකආත් දෙකක් වශයෙන් ද සුබ්හු සලාතය ට පසු ව රකආත් දෙකක් වශයෙන් ද (රකආත් දොළොසක්) යැයි සඳහන් කොට ඇත.

382 - وَلِلْخَمْسَةِ عَنْهَا: "مَنْ حَافِظَ عَلَى أَرْبَعٍ قَبْلَ الظُّهْرِ 382 - وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ"

ලුහර් සලාතය ට පෙර රකආත් හතර ද ඉන් පසු ව රකආත් හතර ද කවරෙකු රකිමින් පැමිණියේ ද අල්ලාහ් ඔහු ට නිරා ගින්න තහනම් කළේය.

අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදී හා ඉබ්නු මාජා යන මුලාශ්‍රයන් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- قَالَ : قَالَ رَسُولُ 383
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَحِمَ اللَّهُ إِمْرَأً صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الْعَصْرِ "
 رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُهُ ، وَابْنُ خُرَيْمَةَ وَصَحَّحَهُ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අසර් සලාතය ට පෙර රකආත් හතරක් ඉටු කළ අය ට අල්ලාහ් කරුණා කරන්නවා !

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි හා ඉබ්නු හුසෙයිමා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි තුමා මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් යැයි පවසා ඇති අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා මෙය සුර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ الْمُرِّيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ 384
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " صَلُّوا قَبْلَ الْمَغْرِبِ ، صَلُّوا قَبْلَ
 الْمَغْرِبِ " ثُمَّ قَالَ فِي الثَّالِثَةِ : " لِمَنْ شَاءَ " كَرَاهِيَّةً أَنْ يَتَّخِذَهَا النَّاسُ
 سُنَّةً . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මුග්ගල්ලි අල්-මුසනී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මග්රිබ් සලාතය ට පෙර නුඹලා සලාතය ඉටු කරනු. මග්රිබ් සලාතය ට පෙර නුඹලා සලාතය ඉටු කරනු. පසු ව තුන් වැනි වතාවේ ජනයා එය සුන්නතයක් ලෙස ගනු ඇතැයි පිළිකුල් කළ හෙයින් කවරෙකු අහිමත කළේ ද ඔහුට ය යැයි පැවසුහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَفِي رِوَايَةِ ابْنِ حِبَّانَ : " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 385
 صَلَّى قَبْلَ الْمَغْرِبِ رَكَعَتَيْنِ "

ඉබ්නු හිබ්බාන් හි සඳහන් වාර්තාවක

සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මග්ඊබ් සලාතය ට පෙර රකආත් දෙකක් ඉටු කළහ.

යැයි සඳහන් වී ඇත.

- وَلِمُسْلِمٍ عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كُنَّا نُصَلِّي 386
 رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ ، فَكَانَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرَانَا ، فَلَمْ
 يَأْمُرْنَا وَلَمْ يَنْهَانَا "

මුස්ලිම් හි සඳහන් අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක

හිරු අවර ට ගිය පසු රකආත් දෙකක් ඉටු කරන්නන් ලෙස අපි සිටියෙමු. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අප දෙස බැලූහ. නමුත් අප ට (ඒ ගැන) කිසිවක් අණ කළේ නැත. එමෙන් ම අප ව එයින් වැළැක්වූයේ ද නැත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : " كَانَ النَّبِيُّ 387
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَفِّفُ الرَّكَعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ ، حَتَّى
 إِنِّي أَقُولُ : أَقْرَأُ بِأَمِّ الْكِتَابِ ؟ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ සුරතල් ෆාතිහා ව පාරායනය කළෙහි දැයි මම විමසන තරම ට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සුබ්හු සලාතය ට පෙර වූ රකආත් දෙක කෙටියෙන් ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ 388 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ فِي رُكْعَتِي الْفَجْرِ: (قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ) و: (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සුබ්හු සලාතයේ (අතිරේක) රකආත් දෙකෙහි (කල් යා අය්සුහල් කාලිරින්) හා (කල් හුවල්ලාහු අහද්) පාරයනය කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: " كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى رُكْعَتِي الْفَجْرِ اضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ආජර් හෙවත් සුබ්හු හි (අතිරේක) රකආත් දෙක ඉටු කළ විට තම දකුණු පැත්තට ඇල වී හාන්සි වන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 390 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، فَلْيُضْطَجِعْ عَلَى جَنْبِهِ الْأَيْمَنِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු හෝ සුබ්හු සලාතය ට පෙර වූ රකආත් දෙක ඉටු කළ විට තම දකුණු පැත්තට ඇල වී හාන්සි වෙත්වා !

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් තීර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් තීර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදියක් බව සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 391 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى ، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً ، تُؤْتِرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රාත්‍රී කාල සලාතය දෙක දෙක බැගින් ය. නමුත් නුඹලා අතුරින් කිසිවෙකු හෝ සුබ්හු සලාතය පිළිබඳ ව (එහි වේලාව ළං වී ඇතැයි) බිය වෙතොත් එක් රකආතයක් සලාතය ඉටු කරත්වා ! එය තමන් ඉටු කළ සලාතය ඔත්තේ බවට පත් කරවයි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَلِلْخَمْسَةِ - وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ - : " صَلَاةُ اللَّيْلِ 392 وَالنَّهَارِ مَثْنَى مَثْنَى " وَقَالَ النَّسَائِيُّ : " هَذَا خَطَأٌ " .

දහවලෙ හි හා රාත්‍රියෙ හි (අමතර) සලාතය දෙක දෙක බැගින් යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පැවසූහ.

අන්මද්, අබු දාවුද්, තීර්මදි, ඉබ්නු මාජා, නසාරී යන ඉමාම්වරු සතු ව පවතින හදිසයකි. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද ඉමාම් නසාරී තුමා මෙය වැරදි බව ද පවසා සිටියි.

සටහන : කවර සුන්නත් සලාතයක් වුව ද රකආත් හතරක් ලෙස ඉටු නොකළ යුතුය. රකආත් දෙක බැගින් වෙන් වෙන් ව ඉටු කළ යුතුය.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 393 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ "
 أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අනිවාර්යය සලාතයන් ට පසු වූ වඩා උතුම් ම සලාතය වනුයේ රාතී කාල සලාතයයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ 394 -
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " الْوَيْتْرُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ ، مَنْ أَحَبَّ
 أَنْ يُوتَرَ بِمُحْمَسٍ فَلْيَفْعَلْ ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يُوتَرَ بِثَلَاثٍ فَلْيَفْعَلْ ، وَمَنْ
 أَحَبَّ أَنْ يُوتَرَ بِوَاحِدَةٍ فَلْيَفْعَلْ " رَوَاهُ الْأَرْبَعَةُ إِلَّا التِّرْمِذِيُّ ، وَصَحَّحَهُ
 ابْنُ حِبَّانَ ، وَرَجَّحَ النَّسَائِيُّ وَفَقَّهُ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු අය්ශුබ් අල්-අන්සාරී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

විත්‍ර සලාතය සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුගේ ම වගකීමකි. කවරෙකු රකආත් පහක් විත්‍ර ඉටු කිරීමට ප්‍රිය කරන්නේ ද ඔහු එය ඉටු කරන්නවා! කවරෙකු රකආත් තුනක් විත්‍ර ඉටු කිරීමට ප්‍රිය කරන්නේ ඔහු එය ඉටු කරන්නවා! තව ද කවරෙකු එක රකආතයක් විත්‍ර ඉටු කිරීමට ප්‍රිය කරන්නේ ද ඔහු එය ඉටු කරන්නවා!

අබු දාවුද් නසාර් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය දන්වා ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත. ඉමාම් නසාර් මෙය මවිකූෆ් ගණයේ හදිසක් යැයි ස්ථිර ලෙස ම පවසා සිටියි.

- وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " لَيْسَ 395
 الْوِثْرُ بِحَتْمٍ كَهَيْئَةِ الْمَكْتُوبَةِ ، وَلَكِنْ سُنَّةٌ سَنَّهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ وَالْحَاكِمُ وَصَحَّحَهُ .

අලී ඉබ්නු අබි තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන් ම විත්‍ර සලාතය අනිවාර්ය සලාතයේ ස්වරූපය මෙන් නොවේ. නමුත් මෙය අල්ලාහ් ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මහ පෙන්වූ සුන්නත් ක්‍රියාවකි.

මෙය නසාර් නිර්මිදි යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් බව ද ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى 396
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ ، ثُمَّ انْتَهَرُوهُ مِنَ الْقَابِلَةِ فَلَمْ
 يَخْرُجْ ، وَقَالَ : " إِنِّي خَشِيتُ أَنْ يُكْتَبَ عَلَيْكُمُ الْوِثْرُ " رَوَاهُ ابْنُ
 حَبَّانَ .

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් රමලාන් මාසයේ රාත්‍රී සලාතයන් හි නිරත වූහ. පසු ව ජනයා පසු දින එතුමාණන් ව බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියහ. නමුත් එතුමාණෝ (නිවසින්) බැහැර නොවූහ. තව දුරටත් එතුමාණෝ නුඹලා මත විත්ථ සලාතය අනිවාර්යය කරනු ලබනු ඇතැයි මම බිය වෙමි යැයි ප්‍රකාශ කළහ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ خَارِجَةَ بْنِ حُدَافَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ 397
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ اللَّهَ أَمَدَّكُمْ بِصَلَاةٍ هِيَ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ
 حُمْرِ النَّعَمِ " قُلْنَا : وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " الْوُثْرُ ، مَا بَيْنَ صَلَاةِ
 الْعِشَاءِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ وَصَحَّحَهُ
 الْحَاكِمُ.

හාරිජා ඉබ්නු හුසාලා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ් නුඹලා ට සලාතයක් අමතර ව දී ඇත. එය රතු ඔටුවන් ට වඩා ඉතා ශ්‍රේෂ්ඨය යැයි අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළහ. එවිට අපි අල්ලාහ් ගේ දූතයාණනි, එය කුමක් දැයි විමසුවෙමු. (එවිට) ඉෂා සලාතයේ සිට අලුයම උදාව දක්වා අතර (ඉටු කරනු ලබන) විත්ථ සලාතය යැයි එතුමාණෝ පවසා සිටියහ.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَرَوَى أَحْمَدُ : عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ 398
 جَدِّهِ نَحْوَهُ.

මෙවැනි ම හදිසයක් තම සීයාගෙන් තම පියා ද තම පියාගෙන් අම්මර් ඉබ්නු ඡුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ද ගෙන වාර්තා කොට ඇත.

මෙය ඉමාම් අන්මද් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْوِثْرُ حَقٌّ، فَمَنْ لَمْ يُوتِرْ فَلَيْسَ مِنَّا " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ بِسَنَدٍ لَيْسَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ් ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් බින් බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

විත්ර් සලාතය වගකීමකි. එබැවින් කවරෙකු විත්ර් සලාතය ඉටු නොකළේ ද එවිට ඔහු අප අතුරින් කෙනෙකු නොවේ.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් මෙය හෙළි කර ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَهُ شَاهِدٌ ضَعِيفٌ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عِنْدَ أَحْمَدَ . 400

ඉහත හදිසය ට සාක්ෂියක් වශයෙන් අන්මද් හි අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් සඳහන් ව ඇත. එය ද දුර්වල හදිසයකි.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 401 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلَا تَسْأَلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطَوْلِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلَا تَسْأَلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطَوْلِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا. قَالَتْ عَائِشَةُ، فَقُلْتُ:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَنَامُ قَبْلَ أَنْ تُوتِرَ؟ قَالَ: "يَا عَائِشَةُ، إِنَّ عَيْنَيَّ تَنَامَانِ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රමළාන් මාසයේ හෝ ඒ හැර වෙනත් මාසයන් හි හෝ රකආත් එකොළහට වඩා අධික ව (රාත්‍රී කාල සලාතය) ඉටු කරන්නෙකු නොවූහ. එතුමාණෝ රකආත් හතරක් ඉටු කරති. එහි අලංකාරය හා එහි දීර්ඝත්වය ඔබ නොඅසන්න. පසු ව තවත් රකආත් හතරක් එතුමාණෝ ඉටු කරති. එහි ද අලංකාරය හා දීර්ඝත්වය නොඅසන්න. පසු ව රකආත් තුනක් එතුමාණෝ ඉටු කරති.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය තව දුරටත් පවසා සිටිය දී

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණනි, ඔබ විත්ර් සලාතයට පෙර නින්දට නොයන්නෙහි දැයි විමසුවෙමි. (එවිට) එතුමාණෝ

අහෝ ! ආඉෂා, මාගේ දැස් නිදති. නමුත් මාගේ හදවත නොනිදයි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَفِي رِوَايَةٍ لَهُمَا عَنْهَا: " كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ عَشْرَ 402 رَكَعَاتٍ، وَيُوتِرُ بِسُجْدَةٍ، وَيَرْكَعُ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ، فَتِلْكَ ثَلَاثُ عَشْرَةَ ".

බුහාරි හා මුස්ලිම් සතු ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ වාර්තාවක

එතුමාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) රාත්‍රියෙහි රකආත් දහයක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. තව ද එතුමාණෝ එක් රකආතයක් විත්ර් ඉටු කළහ. ෆජ්‍ර් හි රකආත් දෙක ද ඉටු කළහ. එවිට එය රකආත් දහ තුනක් විය.

- وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رُكْعَةً، يُوتِرُ مِنْ ذَلِكَ بِمِخْمَسٍ، لَا يَجْلِسُ فِي شَيْءٍ إِلَّا فِي آخِرِهَا.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) රාත්‍රියෙහි රකආත් දහතුනක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. ඒ අතුරින් රකආත් පහක් වින්ර් වශයෙන් ඉටු කරති. එහි අවසානයෙහි හැර වෙන කිසිදු රකඅනයක වාඩි නොවූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ أُوتِرَ 404 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَانْتَهَى وَتَرَهُ إِلَى السَّحْرِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِمَا.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සෑම රාත්‍රියක ම වින්ර් සලාතය ඉටු කරති. එතුමාණන් ගේ වින්ර් සලාතය සහර් වේලාවෙහි අවසන් වෙයි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන : නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම පහසුවට අනුව වින්ර් සලාතය රාත්‍රිය ආරම්භයේ ඉටු කර ඇත. ඇතැම් විට එය රාත්‍රිය අවසානයේ ද ඉටු කර ඇත. ඇතැම් විට මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි ද ඉටු කර ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ - رَضِيَ اللَّهُ 405 عَنْهُمَا - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَبْدَ اللَّهِ! لَا

تَكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ، كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ، فَتَرَكَ قِيَامَ النَّهَارِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු අල්-ආස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ අබ්දුල්ලාහ්, රාත්‍රිය මුළුල්ලේ සලාතයෙහි නිරත වී දහවල් කාලයේ සලාතය නිරත වීම අත හැර දැමූ මෙම පුද්ගලයා මෙන් ඔබ නොවුව.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 406 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَوْتِرُوا يَا أَهْلَ الْقُرْآنِ، فَإِنَّ اللَّهَ وَثِرٌ يُحِبُّ الْوِثْرَ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කුර්ආන් සතු වැසියනි, ඔබ විත්ර (ඔත්තේ) සලාතය ඉටු කරනු. හේතු ව සැබැවින් ම අල්ලාහ් විත්ර(කේවල)ය. ඔහු ඔත්තය ප්‍රිය කරයි.

අහ්මද් අබු දාවුද් නසාරි තීර්මදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය හෙළි කර ඇති අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 407 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා ගේ රාත්‍රී සලාතයන් හි අවසානය වින්ර් සලාතය ලෙස පත් කර ගනු.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

408 - وَعَنْ طَلْقِ بْنِ عَيِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " لَا وَثْرَانَ فِي لَيْلَةٍ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالثَّلَاثَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයක ට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් තල්ක් ඉබ්නු අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

එක ම රාත්‍රියක වින්ර් සලාතයන් දෙකක් නොමැත.

අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු මෙය හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

409 - وَعَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوتِرُ بِـ "سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى" ، وَ: "قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ" ، وَ: "قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ" " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالتَّنَائِيُّ. وَزَادَ: { وَلَا يُسَلَّمُ إِلَّا فِي آخِرِهِنَّ }

උලෙයි ඉබ්නු ක:බ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සබ්බිහිස්ම රබ්බිකල් අ:ලා (අල්-කුර්ආන් 87 වැනි පරිච්ඡේදය) ,

කුල් යා අය්යුහල් කාඟිරුන් (අල්-කුර්ආන් 109 වැනි පරිච්ඡේදය) හා කුල් හුවල්ලාහු අහද් (අල්-කුර්ආන් 112 වැනි පරිච්ඡේදය) ගෙන විත්ඊ සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම් වරු විසින් මෙය දන්වා ඇත.

ඉමාම් නාසර් තුමා මීට අමතර ව ඒවායෙ හි (එම රකආන් තුනෙ හි) අවසානයෙ හි මිස එතුමාණන් සලාම් නොපැවසුහ යැයි සඳහන් කොට ඇත.

410 - وَالْأَبِي دَاوُدَ، وَالْتَّرْمِذِيَّ نَحْوَهُ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
 وَفِيهِ: "كُلُّ سُورَةٍ فِي رَكْعَةٍ، وَفِي الْأَخِيرَةِ: "قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ"، وَالْمُعَوَّدَتَيْنِ

"

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ මෙවැනි ම හදීසයක් අබු දාවුද් හා නිර්මිද් හි ද සඳහන් ව ඇත. එහි...

සෑම රකආනයක ම සුරාවක් බැගින් ද අවසාන රකආනයෙ හි කුල් හුවල්ලාහු අහද් (අල්-කුර්ආන් 112 වැනි පරිච්ඡේදය) හා මුඅව්විදනියන් (අල්-කුර්ආන් 113 හා 114 වැනි පරිච්ඡේදයන්) නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පාරායනය කළ බව සඳහන් ව ඇත.

411 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَوْتِرُوا قَبْلَ أَنْ تُصْبِحُوا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

සැබැවින් ම නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුදර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අලුයමෙ හි උදාවීම ට පෙර විත්ඊ සලාතය ඉටු කරනු.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَلَا بِنِ حَبَّانَ: "مَنْ أَدْرَكَ الصُّبْحَ وَلَمْ يُوتِرْ فَلَا وَتَرَلَهُ" 412

කවරෙකු හෝ වින්ර් ඉටු නොකරම අලුයම් කාලය ට පැමිණියේ නම් එවිට ඔහු ට වින්ර් නැත යැයි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කර ඇති බව ඉබ්නු හිබ්බාන්හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ نَامَ عَنِ الْوُتْرِ أَوْ نَسِيَهُ فَلْيُصَلِّ إِذَا أَصْبَحَ أَوْ ذَكَرَ" رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ට අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු හෝ වින්ර් සලාතය ඉටු නොකර නින්ද ට ගියේ නම් හෝ එය අමතක කළේ නම් හෝ අලුයම් උදා වූ විට නැතිනම් එය මතක් වූ විට ඉටු කරන්නවා !

අන්මද් අබු දාවුද් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය දන්වා ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ خَافَ أَنْ لَا يَقُومَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُوتِرْ أَوَّلَهُ، وَمَنْ طَمِعَ أَنْ يَقُومَ آخِرَهُ فَلْيُوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ صَلَاةَ آخِرِ اللَّيْلِ مَشْهُودَةٌ، وَذَلِكَ أَفْضَلُ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රාත්‍රිය අවසානයේ තමන් අවදි නොවනු ඇතැයි බිය වූයේ නම් ඔහු එහි ආරම්භයේ විත්ඊ ඉටු කරන්නවා ! කවරෙකු එහි අවසානයේ අවදි වීමට ආශා කරන්නේ ද එවිට එම රාත්‍රිය අවාසනයේ හි විත්ඊ ඉටු කරන්නවා හේතුව සැබැවින් ම රාත්‍රිය අවසානයේ ඉටු කරන සලාතය සාක්ෂි පවසනු ලබන්නකි. තව ද එය වඩා උතුම් ය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ فَقَدْ ذَهَبَ وَقْتُ كُلِّ صَلَاةٍ اللَّيْلِ وَالْوَتْرِ، فَأَوْتِرُوا قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අලුයම උදා වූ විට රාත්‍රී කාල සියලු සලාතයන් හි හා විත්ඊ හි වේලාව නිකාම වී යනු ඇත. එබැවින් අලුයම උදාව ට පෙර නුඹලා විත්ඊ ඉටු කරනු.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الصُّحَى أَرْبَعًا، وَيَزِيدُ مَا شَاءَ اللَّهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ලූහා සලාතය රක අත් හතරක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. අල්ලාහ් ගේ අභිමතය ට අනුව එතුමා එය අධික කරන්නෙකු ව ද සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

සටහන : දහවල් කාලය ට මත්තෙන් ඉටු කරනු ලබන සලාතය ලුහා සලාතය යනුවෙන් හැඳින් වේ.

417 - وَ لَهُ عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - : " أَنَّهَا سُئِلَتْ: هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الضُّحَى؟ قَالَتْ: لَا، إِلَّا أَنْ يَجِيءَ مِنْ مَغِيْبِهِ. "

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් ව ඇත.

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ලුහා සලාතය ඉටු කරන්නෙකු ව සිටියේ දැයි එතුමියගෙන් විමසන ලදී. එවිට ඇය නැත. නමුත් එතුමා ගමනක් ගොස් පැමිණි විටක මිස (එසේ ලුහා සලාතය ඉටු නොකළහ) යැයි පැවසුවාය.

418 - وَ لَهُ عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - : " مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي سُبْحَةَ الضُّحَى قَطُّ، وَإِنِّي لَأَسْبَحُهَا "

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් හදිසයක...

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ලුහා සලාතය ඉටු කරනු මා දැක නැත. නමුත් දැන් මම එය උදෑසන ඉටු කරමි යැයි පැවසුවා ය.

419 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ حِينَ تَرْمَضُ الْفِصَالُ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

සැබැවින් ම අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සෙයිද් ඉබ්නු අර්කම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දැනුමින් ගේ සලාතය හිරු රශ්මිය හේතුවෙන් ඔටුවන් නැගිටින අවස්ථාවෙහි ය.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් වාර්තා කර ඇත.

සටහන : මග්රිබ් සලාතය හා ඉෂා සලාතය අතර ඉටු කරනු ලබන සලාතය ට ඇතැමුන් අවවාබින් යැයි පවසති. එය වැරදි අර්ථ කථනයකි. අවවාබින් යන්න ද ලුහා යන්න ද එකම සලාතය වේ.

420 } وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { رَوَاهُ مَنْ صَلَّى الصُّحَى ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ } رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَاسْتَرْغَبَهُ .

අල්ලාහ් ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ලුහා සලාතය රකආත් දොළොසක් වශයෙන් ඉටු කරන්නේ ද ස්වර්ගයේ ඔහු වෙනුවෙන් මාලිගාවක් අල්ලාහ් ඉදි කළේය.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් දන්වා ඇති අතර එය ගරීබ් (දුර්වල) ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

421 } وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: " دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتِي، فَصَلَّى الصُّحَى ثَمَانِي رُكْعَاتٍ " رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ فِي "صَحِيحِهِ" .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මාගේ නිවස ට ඇතුළු වූහ. පසු ව ලුහා රකආත් අටක් ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තම සහීන් ග්‍රන්ථයේ දන්වා ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ وَالْإِمَامَةِ

සාමූහික සලාතය හා සලාතය මෙහෙයවීමේ
පාඩම

- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සාමූහික සලාතය තනි ව ඉටු කරන සලාතයට වඩා විසි හත් ගුණයක තරාතිරමින් උසස් ය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَلَهُمَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: " بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا " . 423

බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක කොටස් (තරාතිරම්) විසි පහකින් උසස් ය. යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَكَذَا لِلْبُخَارِيِّ: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَقَالَ: " دَرَجَةً " . 424

මේ අයුරින්ම ඉමාම් බුහාරි සතු අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක දරණ (තරාතිරමින්) යන වෙනස් පද යෙදුමකින් සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِحَطْبِ

فِيحْتَضِبُ، ثُمَّ أَمَرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدِّنَ لَهَا، ثُمَّ أَمَرَ رَجُلًا فَيَوْمُّ النَّاسَ، ثُمَّ
 أَخَالَفَ إِلَى رِجَالٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ، فَأَحْرَقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ، وَالَّذِي
 نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُهُمْ أَنَّهُ يَجِدُ عَرَقًا سَمِينًا أَوْ مِرْمَاتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ
 لَشَهِدَ الْعِشَاءَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ ආත්මය කවරෙකු සතු ව තිබේ ද ඔහු මත දිවුරා ප්‍රකාශ කරමි. සැබැවින්ම දර ගෙන එන්නට අණ කර ඒවා මිටි ගසනු ලැබීමටත් පසු ව සලාතය සඳහා අණ කර ඒ සඳහා කැඳවනු ලැබීමටත් පසු ව මිනිසෙකුට නියෝග කර ඔහු ජනයාට (සලාතය) මෙහෙය වීමත් පසු ව සලාතය සඳහා සහභාගී නොවන මිනිසුන් වෙත ගොස් (මිටි බැඳි දරින්) ඔවුන්ගේ නිවෙස් පුලුස්සා දැමීමටත් මම සිතමි. තවද මාගේ ආත්මය කවරෙකු සතු ව තිබේ ද ඔහු මත දිවුරා ප්‍රකාශ කරමි. ඔවුන් අතුරින් කිසිවෙකු හෝ සැබැවින්ම තමන්ට මසින් පිරුණු මස් කටුවක් හෝ හොඳ කුර දෙකකින් යුත් ව්‍යාංජනක් හෝ ලැබෙන්නේ යැයි දැන ගත්තේ නම් ඉෂා සලාතයට සහභාගී වනු ඇත. බුහාරි හා මුස්ලිම්.

මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වදන් පෙළකි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 426
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَثْقَلُ الصَّلَاةِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ: صَلَاةُ الْعِشَاءِ،
 وَصَلَاةُ الْفَجْرِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَاتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කුකකයින්ට ඉතා බැරැරම් සලාතය වනුයේ ඉෂා සලාතය හා ෆජ්ර් සලාතයයි. ඒ දෙකෙහි ඇති දෑ ඔවුන් දැන ගන්නේ නම් (ඇවිදීමට නොහැකි වුව ද) බඩගාමින් හෝ ඒ දෙක ඉටු කිරීම සඳහා පැමිණෙති.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

427 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي هَلْ تَسْمَعُ النَّدَاءَ إِلَى الْمَسْجِدِ، فَرَخَّصَ لَهُ، فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ، فَقَالَ: رَوَاهُ مُسْلِمٌ. " قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: "فَاجِبٌ" بِالصَّلَاةِ؟

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අන්ධ මිනිසෙකු නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මස්ජිදය වෙත මා කැටුවා ගෙන යන මඟ පෙන්වන්නෙකු මට නොමැත යැයි පැවසූ විට එතුමාණෝ ඔහුට අවසර දුන්හ. පසුව ඔහු අමතා සලාතයේ කැඳවුමට ඔබ සවන් දෙන්නෙහි දැයි විමසා සිටියහ. ඔහු එසේ යැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එවිට එතුමා එසේ නම් නුඹ (මස්ජිදය වෙත පැමිණ) එයට පිළිතුරු දිය යුතු යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

428 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ سَمِعَ النَّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ إِلَّا مِنْ عُدْرٍ

" رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ، وَاللَّارِقُطْنِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ، وَإِسْنَادُهُ عَلَى شَرَطِ مُسْلِمٍ، لَكِنَّ رَجَّحَ بَعْضُهُمْ وَقَفَهُ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සලාතයේ කැඳවුමට සවන් දී පසු ව නොවැළැක්විය හැකි හේතුවකින් හැර ඒ සඳහා නොපැමිණියේ නම් එවිට ඔහුට සලාතය නොමැත.

මෙය ඉබ්නු මාජා, දාරුකුත්නී, ඉබ්නු හිබ්බාන්, අල්-හාකිම් යන අය විසින් වාර්තා කර ඇත. එමෙන්ම ඉමාම් මුස්ලිම් තුමාගේ කෝන්දේසියට අදාළ වාර්තා සම්බන්ධතාවක් අනුව පිහිටා ඇති හදිසයකි. නමුත් ඇතැමුන් මෙය මවකුගේ ගණයේ හදිසයක් යැයි පවසයි.

- وَعَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَسْوَدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ صَلَّى مَعَ 429 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا هُوَ بِرَجُلَيْنِ لَمْ يُصَلِّيَا، فَدَعَا بِهِمَا، فَجِيءَ بِهِمَا تَرَعْدُ فَرَأَيْتُهُمَا، فَقَالَ لَهُمَا: "مَا مَنَعَكُمَا أَنْ تُصَلِّيَا مَعَنَا؟" قَالَا: قَدْ صَلَّيْنَا فِي رِحَالِنَا. قَالَ: "فَلَا تَفْعَلَا، إِذَا صَلَّيْتُمَا فِي رِحَالِكُمْ، ثُمَّ ادْرَكْتُمُ الْإِمَامَ وَلَمْ يُصَلِّ، فَصَلِّيَا مَعَهُ، فَإِنَّهَا لَكُمْ نَافِلَةٌ." رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَاللَّفْظُ لَهُ، وَالثَّلَاثَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ.

යසීද් ඉබ්නු අල්-අස්වද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම එතුමා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සුබ්හු සලාතය ඉටු කළේය. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලාතය

ඉටු කළ කල්හි එහි මිනිසුන් දෙදෙනෙකු සලාතය ඉටු නොකළහ. එවිට එකුමා දෙදෙනා ව කැඳෙව්වේය. පසු ව ඔවුන් දෙදෙනා ව ඔවුන්ගේ සිත් නිගැස්සුනු තත්ත්වයෙන් කැඳවා ගෙන එන ලදී. පසු ව ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් ‘අප සමඟ නුඹලා සලාතය ඉටු නොකිරීමට නුඹලා දෙදෙනා ව වැළැක්වූයේ කුමක් දැයි නබී තුමාණෝ විමසා සිටියහ. අපගේ නිවෙස් වල අපි සලාතය ඉටු කළෙමු යැයි පවසා සිටියෝය. නුඹලා දෙදෙනා එසේ නොකරනු. නුඹලාගේ නිවෙස් වල නුඹලා දෙදෙනා සලාතයට ඉටු කර පසු ව සලාතය ඉටු නොකළ තත්ත්වයේ ඉමාම් ව නුඹලා මුණගැසුණහොත් ඔහු සමඟ නුඹලා දෙදෙනා ද සලාතය ඉටු කරනු. එවිට සැබැවින්ම එය නුඹලාට අතිරික්තයක් වනු ඇත.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් දැනුම් දී ඇත. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් අන්මද් සතූය. ඉමාම් තීර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

430 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَلَا تُكَبِّرُوا حَتَّى يُكَبِّرَ، وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا، وَلَا تَرَكَعُوا حَتَّى يَرَكَعَ، وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا، وَلَا تَسْجُدُوا حَتَّى يَسْجُدَ، وَإِذَا صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا، وَإِذَا صَلَّى قَاعِدًا فَصَلُّوا فُعُودًا اجْمَعِينَ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَهَذَا لَفْظُهُ. وَأَصْلُهُ فِي الصَّحِيحَيْنِ.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් වරයෙකු පත් කරනු ලැබ ඇත්තේ ඔහු ව පිළිපැදීමටය. එබැවින් ඔහු තක්බීර් පැවසූ විට නුඹලා ද තක්බීර් පවසනු. ඔහු තක්බීර් පවසන තෙක් නුඹලා තක්බීර් නොපවසනු. තවද ඔහු රුකුළ කළ විට නුඹලා ද රුකුළ කරනු. ඔහු රුකුළ කරන තෙක් නුඹලා රුකුළ නොකරනු. ඔහු සම්අල්ලාහු ලීමන් හමීදා යැයි පැවසූ විට නුඹලා අල්ලාහුමිම රබ්බනා ලකල් හමීද යැයි පවසනු. ඔහු සුජුද් කළ විට නුඹලා ද සුජුද් කරනු. ඔහු සුජුද් කරන තෙක් නුඹලා සුජුද් නොකරනු. ඔහු සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කළ විට නුඹලා ද සිටගෙන සලාතය ඉටු කරනු. ඔහු වාඩ්වෙමින් සලාතය ඉටු කළ විට නුඹලා සියලු දෙනා ද වාඩ්වෙමින් සලාතය ඉටු කරනු.

මෙය ඉමාම් අබු දාඩුද් තුමා හෙළිදරව් කර ඇති අතර මෙම වදන් පෙළ ද එතුමාණන් සතු වූවකි. මෙහි මූලය බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

431 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فِي أَصْحَابِهِ تَأَخَّرًا. فَقَالَ: "تَقَدَّمُوا فَاتَّمُوا بِي، وَلِيَأْتَمَّ بِكُمْ مَنْ بَعَدَكُمْ" " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා තම සහගාමීහු දුරස් ව පිටුපසින් සිටිනු දුටුහ. එවිට එතුමාණෝ නුඹලා ඉදිරියට පැමිණෙන්න. නුඹලා මා අනුගමනය කරන්නය. නුඹලාට පසුපසින් සිටින්නන් නුඹලා ව අනුගමනය කරන්නා යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

සටහන : පසු පස ජේලි වල සිටින උදවියට ඉදිරි ජේලි වල සිටින උදවිය ඉමාම්වරන්ය යන අදහස මෙයින් ගත නොහැක. සැමටම ඇත්තේ එක් ඉමාම්වරයෙකි. ඉදිරියෙන් සිටින ඉමාම් ව දැකිය නොහැකිනම් හෝ ඔහුගේ හඬට සවන් දිය නොහැකි නම්

හෝ ඔවුන් තමන්ට ඉදිරි ජේළි වල ඇති උදව්‍ය ඉටු කරන අයුරින් එය අනුගමනය කොට ඉටු කරනු ඇත.

432 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " اِحْتَجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُجْرَةً مَخْصَفَةً، فَصَلَّى فِيهَا، فَتَبَعَ إِلَيْهِ رِجَالٌ، وَجَاءُوا يُصَلُّونَ بِصَلَاتِهِ... " الْحَدِيثُ، وَفِيهِ: " اِفْضَلُ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

සෙසිද් ඉබ්නු සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) රට ඉදි අතු මගින් කාමරයක් ඉදි කළහ. එහි එතුමාණන් සලාතය ඉටු කළහ. මිනිසුන් කිහිප දෙනෙක් එතුමාණන් පසුපසින් පැමිණ එතුමාණන්ගේ සලාතය පිළිපදිමින් සලාතය ඉටු කළහ.

මෙය හදිසයක කොටසකි.

මෙහි තවදුරටත්

අනිවාර්යය සලාතයන් හැර සෙසු සලාතයන් පුද්ගලයෙකු තම නිවසේ ඉටු කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨය.

මූලාශ්‍රය : බුහාර හා මුස්ලිම්

සටහන : සම්පූර්ණ හදිසයම දැන ගැනීම පිණිස බුහාරි හි අංක 6113 යටතේ සඳහන් හදිසය බලන්න. මෙය රමලාන් මාසයේ අතිරේක සලාතයන් ඉටු කිරීමේ දී සිදු වුණු සිද්ධියකි.

433 - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " صَلَّى مُعَاذٌ بِأَصْحَابِهِ - وَعَنْ جَابِرٍ 433 الْعِشَاءَ، فَطَوَّلَ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَتُرِيدُ أَنْ تَكُونَ يَا مُعَاذُ فَتَنَانًا؟ إِذَا أَمَّتِ النَّاسَ فَاقْرَأْ: بِالسُّنَنِ وَصُحَاهَا، وَ:

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى، وَ: اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ، وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම සගයින් සමඟ ඉෂා සලාතය ඉටු කළහ. එතුමා ඔවුන්ට එය දීර්ඝ කළහ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අහෝ මුආද් ! අර්බුද ඇති කරන්නෙකු වීමට ඔබ කැමති දැයි විමසා එසේ නම් ඔබ ජනයාට සලාතය මෙහෙය වන විට ‘වෂ්-ෂම්ෂි වලුහාහා (අල්-කුර්ආන් 91) සබ්බිහිස්ම රබ්බිකල් අලා (අල්-කුර්ආන් 87) ඉක්ර: බිස්මි රබ්බික (අල්-කුර්ආන් 96) වල්ලෙයිලි ඉදා යග්ෂා (අල්-කුර්ආන් 92) වැනි සුරාවන් පාරායනය කරන්න යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍ර : බුහාරි හා මුස්ලිම් මෙහි සඳහන් පද මාලාව ඉමාම් මුස්ලිම් සතු ව ඇත්තකි.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي قِصَّةِ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ 434 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالنَّاسِ، وَهُوَ مَرِيضٌ - قَالَتْ: " فَجَاءَ حَتَّى
 جَلَسَ عَنْ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ، فَكَانَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ جَالِسًا وَأَبُو بَكْرٍ
 قَائِمًا، يَقْتَدِي أَبُو بَكْرٍ بِصَلَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَقْتَدِي
 النَّاسُ بِصَلَاةِ أَبِي بَكْرٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා රෝගාතුරු ව සිටිය දී එතුමාණන්ගේ සලාතයේ සිදු වූ සිද්ධියක් පිළිබඳ ව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ වාර්තා කර සිටියි.

එතුමාණෝ අබු බකර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට වම් දෙසින් පැමිණ වාඩි වූහ. වාඩි වෙමින්ම ජනයාට සලාතය මෙහෙය වූහ. අබු බකර් තුමා සිට ගනිමින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි

වසල්ලම්) තුමාගේ සලාතය අනුගමනය කළේය. ජනයා අඩු බක්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ සලාතය පිළිපැද්දේය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 435
وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا أَمَّ أَحَدُكُمْ النَّاسَ فَلْيُخَفِّفْ، فَإِنَّ فِيهِمُ الصَّغِيرَ
وَالكَبِيرَ وَالضَّعِيفَ وَذَا الْحَاجَّةِ، فَإِذَا صَلَّى وَحَدَهُ فَلْيُصَلِّ كَيْفَ شَاءَ "
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අඩු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා අතුරින් කිසිවෙකු හෝ ජනයාට සලාතය මෙහෙය වූ විට ඔහු එය සැහැල්ලුවෙන් ඉටු කරන්නවා. හේතුව ඔවුන් අතර කුඩා අය ද වැඩිහිටියන් ද දුබලයින් ද අවශ්‍යතාවන් ඇත්තවුන් ද සිටිති. නමුත් ඔහු තනි ව සලාතය ඉටු කළ විට ඔහු කැමති පරිදි සලාතය ඉටු කරන්නවා.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ سَلَمَةَ قَالَ: قَالَ ابْنُ أَبِي: " جِئْتُكُمْ مِنْ 436
عِنْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقًّا. قَالَ: " إِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ
فَلْيُؤَدِّنْ أَحَدُكُمْ، وَلْيُؤَمِّمْكُمْ أَكْثَرَكُمْ قُرْآنًا، قَالَ: فَنَظَرُوا فَلَمْ
يَكُنْ أَحَدٌ أَكْثَرَ قُرْآنًا مِنِّي، فَقَدَّمُونِي، وَأَنَا ابْنُ سِتٍّ أَوْ سَبْعِ سِنِينَ "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ.

මාගේ පියාණන් මට මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව අමර් ඉබ්නු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්ත වශයෙන්ම මම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙතින් නුඹලා වෙත පැමිණ ඇත්තෙමි.

සලාතය පැමිණි විට නුඹලා අතුරින් කෙනෙකු සලාතය සඳහා ඇරයුම් කරන්නා වා. නුඹලා අතුරින් කුර්ආනය අධික ලෙස දන්නා නුඹලාට සලාතය මෙහෙයවන්නා වා. යැයි එතුමා ප්‍රකාශ කළහ. යැයි පැවසුවෙමි.

එවිට ඔවුහු මා දෙස බැලූහ. මට වඩා අධික ව කුර්ආනය පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති කිසිවෙකු නොවීය. පසු ව ඔවුහු මා ව ඉදිරිපත් කළහ. එවිට මම අවුරුදු හය ක හත ක පමණ දරුවෙකු ව සිටියෙමි.

මෙය බුහාරි අබු දාවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරුන් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

437 - وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَوْمُ الْقَوْمِ أَقْرُوهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً، فَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ سِلْمًا - وَفِي رِوَايَةٍ: سِتًّا - وَلَا يُؤْمِنَنَّ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ، وَلَا يَقْعُدُ فِي بَيْتِهِ عَلَى تَكْرِمَتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ." " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු මස්ථූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනයාට ඔවුන් අතුරින් ඉමාමත් කරනුයේ අල්ලාහ්ගේ ග්‍රන්ථය (අල්-කුර්ආනය) මනා ලෙස හසුරුවිය හැකි අය වේ. අල්-කුර්ආන් පාරායනයෙහි ඔවුහු සමාන නම් ඔවුන් අතුරින් සුන්නාහ් ව මනා ලෙස දන්නා අය වේ. සුන්නාහ් ව පිළිබඳව ද ඔවුන් සමාන

නම් නිජරත් කිරීම අනුව මුල් වූ අය වේ. නිජරත්හි ද ඔවුන් සමාන නම් ඉස්ලාමය වැලඳ ගැනීම අනුව මුල් වූ අය වේ.

තවත් වාර්තාවක වයස අනුව ඉදිරිපත් කළ යුතුයි යනුවෙන් ද අධිකාරී බලය ඇත්තෙකු සිටිය දී තවත් මිනිසෙකු ඉමාමත් නොකළ යුතු යැයි ද ඔහුගේ නිවසෙහි ඔහුට හිමි ස්ථානයෙහි ඔහුගේ අනුමැතියෙන් තොරව වාසි නොවිය යුතු යැයි ද සඳහන් ව ඇත.

ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: " وَلَا - وَلَا بِنِ مَاجَهْ: مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ 438
تَوَمَّنَ امْرَأَةً رَجُلًا، وَلَا اغْرَابِيٌّ مُهَاجِرًا، وَلَا فَاجِرٌ مُؤَمِّنًا. " وَإِسْنَادُهُ وَاهٍ

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් ඉබ්නු මාජා හි මෙසේ සඳහන් වේ.

කාන්තාවක් පිරිමියෙකුට හෝ ගම්බද අරාබිවරයෙක් නිජරත් කළ අයකුට හෝ පාපතරයෙක් විශ්වාසවන්තයෙකුට හෝ ඉමාමත් නොකළ යුතුයි.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතා ව දුර්වලය.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 439
وَسَلَّمَ قَالَ: " رُضُوا صُفُوفَكُمْ، وَقَارِبُوا بَيْنَهُمَا، وَحَادُوا بِالْأَعْنَاقِ. " رَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ، وَالتَّسَائِي، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගේ ජේලි ළං ව තබා ගනු. තවද ඒවා අතර (දුරස් නොවී) එකිනෙක සම්පයෙන් සිටගනු. ගෙලවල් වලට සමාන්තර ව සිට ගනු.

මෙය අබු ආවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරුන් විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

440 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أَوْلَاهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أَوْلَاهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කන ලදී.

පිරිමින්ගේ ජේළි වලින් උතුම් වනුයේ එහි ආරම්භක ජේළියයි. ඒවායින් අයහපත් වනුයේ එහි අවසාන ජේළියයි. කාන්තාවන්ගේ ජේළි වලින් උතුම් වනුයේ ඒවායින් අවසාන ජේළියයි. ඒවායින් අයහපත් වනුයේ එහි ආරම්භක ජේළියයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

441 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ، فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ، فَآخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَأْسِي مِنْ وَرَائِي، فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එක් රාත්‍රියක මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සලාතය ඉටු කළෙමි. එවිට මම එතුමාණන්ගේ වම් පසින් සිට ගත්තෙමි. පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මාගේ පිටුපසින් මාගේ හිස අල්ලා එතුමාණන්ගේ දකුණු පසට මා පත් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى - وَعَنْ أَنَسٍ 442
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفُقِمْتُ وَيَتِيمٌ خَلْفَهُ، وَأُمُّ سُلَيْمٍ خَلْفَنَا. " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ،
 وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලාතය ඉටු කළහ. මා ද තවත් අනාථයෙකු සමඟ එතුමාණන් පිටුපසින් සිට ගත්තෙමි. තවද අපට සපුපසින් උම්මු සුලෙයිම් (රළියල්ලාහු අන්හා) වූවාය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් පද මාලාව ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ انْتَهَى إِلَى النَّبِيِّ 443
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ رَاكِعٌ، فَرَكَعَ قَبْلَ أَنْ يَصَلَ إِلَى الصَّفِّ، فَقَالَ
 لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " زَادَكَ اللَّهُ حِرْصًا وَلَا تَعُدْ " رَوَاهُ
 الْبُخَارِيُّ . وَزَادَ أَبُو دَاوُدَ فِيهِ: " فَرَكَعَ دُونَ الصَّفِّ، ثُمَّ مَشَى إِلَى
 الصَّفِّ " .

අබු බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබු බක්රා තුමා, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් රුකුචෙහි සිටිය දී (සලාතයට සහභාගී වීමට) ඔහු එතුමාණන් වෙතට ගියහ. නමුත් ජේළියට යෑමට පෙර ඔහු රුකුච

කළේය. පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එතුමා දෙස බලා

අල්ලාහ් ඔබේ ආශාව වර්ධනය කරන්නවා ! නමුත් ඔබ නැවත මෙසේ සිදු නොකරනු.

යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා හෙළි දරව් කර ඇත.

මේ සම්බන්ධයෙන් මීට අමතර ව අබු දාවුද් තුමා,

පේළිය නොමැති තැනක රුකුළ කොට පසුව පේළිය වෙන ගමන් කළේ යැයි සඳහන් කොට ඇත.

444 - وَعَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ (الْجُهَيْنِيِّ) رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَأَى رَجُلًا يُصَلِّي خَلْفَ الصَّفِّ وَحَدُّهُ، فَأَمَرَهُ أَنْ يُعِيدَ الصَّلَاةَ. " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

වාබ්සා ඉබ්නු මා:බද් -අල්-ජුහනි- (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පේළියට පසු පසින් තනි ව සිට සලාතය ඉටු කරන මිනිසෙකු දුටුහ. පසුව සලාතය නැවත ඉටු කරන මෙන් ඔහුට එතුමාණෝ නියෝග කළහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද්, අබු දාවුද්, නිර්මිදි යන අය විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් නිර්මි මෙය හසන් ගණයේ හදීසයක් බවත් ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

445 - وَهُوَ عَنْ طَلْقٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " لَا صَلَاةَ لِمَنْفَرِدٍ خَلْفَ الصَّفِّ ."

وَزَادَ الطَّبْرَانِيُّ مِنْ حَدِيثِ وَابِصَةَ: " أَلَا دَخَلَتْ مَعَهُمْ أَوْ
 اجْتَرَرْتَ رَجُلًا؟ " .

තල්ක් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජේළියට පසු පසින් තනි ව සිටින්නාට සලාතය නොමැත.

වාබ්සා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයේ ඉමාම් තබර් විසින් ඊට අමතර ව මෙසේ සඳහන් කරයි.

ඔබ ඔවුන් සමඟ ඇතුළත් විය යුතු නොවේ ද එසේ නොමැතිනම් ඔබ (ඉදිරියෙන් සිටින) පුද්ගලයෙකු ව (ඔබ දෙසට) ඇඳ ගත යුතු නොවේ ද?

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 446
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا سَمِعْتُمُ الْإِقَامَةَ فَأَمْسُوا إِلَى الصَّلَاةِ، وَعَلَيْكُمْ
 السَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ، وَلَا تُسْرِعُوا، فَمَا ادْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَاتِمُوا
 " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

තබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා ඉකාමතයට සවන් දුන් විට සලාතය සඳහා ගමන් කරනු. එවිට ශාන්තභාවය හා ගාම්භීරත්වය පිළිපදිනු. නුඹලා වේගයෙන් ගමන් නොකරනු. එවිට නුඹලාට කුමක් හිමි වන්නේ ද එය නුඹලා ඉටු කරනු. නුඹලාට කුමක් අතපසු වන්නේ ද එය නුඹලා පූර්ණවත් කරනු.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වදන් පෙළ ය.

- وَعَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 447 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلَاةُ الرَّجُلِ مَعَ الرَّجُلِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ وَحَدَّهُ،
 وَصَلَاتُهُ مَعَ الرَّجُلَيْنِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ مَعَ الرَّجُلِ، وَمَا كَانَ أَكْثَرَ فَهُوَ
 أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උබෙයි ඉබ්නු ක:බ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙකු තනි ව තම සලාතය ඉටු කිරීමට වඩා තවත් මිනිසෙකු සමඟ සලාතය ඉටු කිරීම අධික යහපත ගෙන දෙන පිවිතුරු කාර්යයකි. එමෙන්ම මිනිසෙකු සමඟ සලාතය ඉටු කිරීමට වඩා මිනිසුන් දෙදෙනෙකු සමඟ සලාතය ඉටු කිරීම අධික යහපත ගෙන දෙන පිවිතුරු කාර්යයකි. ඊට වඩා වැඩි පිරිසක් වූයේ නම් එය සර්වබලධාරී කීර්තිමත් අල්ලාහ් වෙත වඩා ප්‍රියමනාප කටයුත්තකි.

ඉමාම් අබු දාවුද් නසාරී යන ඉමාම්වරු මෙය හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أُمِّ وَرَقَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 448
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَهَا أَنْ تَتَوَمَّ أَهْلَ دَارِهَا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ
 حُرَيْمَةَ .

ලම්මු වරකා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඇයගේ නිවසේ උදවියට සලාතය මෙහෙය වන මෙන් ඇයට අණ කළහ.

මෙය අබු ඩාවුද් තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

449 - وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَخْلَفَ ابْنَ أُمِّ مَكْتُومٍ، يَوْمَ النَّاسِ، وَهُوَ أَعْمَى " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ (යුද කටයුතු සඳහා මදිනාවෙන් බැහැර ව යන විට) ජනයාට සලාතය මෙහෙය වීම පිණිස ඉබ්නු උම්මි මක්තූම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් ව නියෝජිතයා ලෙස පත් කළහ. එතුමා අන්ධයෙකු වූහ.

මෙය අහ්මද් හා අබු ඩාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

450 - وَخُوهُ لِابْنِ حَبَّانَ: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලද මෙවැනිම හදිසයක් ඉබ්නු හිබ්බාන්හි ද සඳහන් ව ඇත.

451 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلُّوا عَلَيَّ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَصَلُّوا خَلْفَ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ " رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් (නෑමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත) යැයි පැවසුවේ ද ඔහු වෙනුවෙන් (ඔහුගේ ජනාසා ව සඳහා) සලාතය ඉටු කරනු. තවද කවරෙකු කවරෙකු ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් (නෑමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත) යැයි පැවසුවේ ද ඔහුට පසු පසින් සිට නුඹලා සලාතය ඉටු කරනු.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නී තුමා විසින් දුර්වල වාර්තා සබඳතාවකින් යුතුව දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ عَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 452
 وَسَلَّمَ " إِذَا آتَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ وَالْإِمَامُ عَلَى حَالٍ، فَلْيَصْنَعْ كَمَا يَصْنَعُ
 الْإِمَامُ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් කවර තත්වයක සිටිය දී නුඹලා අතුරින් කෙනෙකු සලාතයට පැමිණි විට ඉමාම් කරන අයුරින්ම ඔහු ද එය ඉටු කරන්නවා.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් තීර්මිදි විසින් මෙය වාර්තා කොට ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْمُسَافِرِ وَالْمَرِيضِ

මගියා හා රෝගියාගේ සලාතය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " أَوَّلُ مَا فُرِضَتْ 453
الصَّلَاةُ رُكْعَتَيْنِ ، فَأَقْرَبَتْ صَلَاةُ السَّفَرِ وَأَتَمَّتْ صَلَاةُ الْحَضَرِ " مُتَّفَقٌ
عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රජියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සලාතය අනිවාර්ය ය කිරීමෙහි ආරම්භය රකආත් දෙකකි. පසුව එය මගියෙකුගේ සලාතය වශයෙන් පිළිගනු ලැබීය. පදිංචි ව සිටින්නෙකුගේ සලාතය (රකආත් හතරක් වශයෙන්) පූර්ණවත් කරනු ලැබීය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَلِلْبُخَارِيِّ: " ثُمَّ هَاجَرَ، فَفُرِضَتْ أَرْبَعًا، وَأَقْرَبَتْ صَلَاةُ 454
السَّفَرِ عَلَى الْأَوَّلِ " .

බුහාරි හි

පසුව හිජ්රත් කළේය. ඒ සමඟම රකආත් හතරක් අනිවාර්ය ය කරන ලදී. ආරම්භයේ පැවතුණු පරිදිම මගියෙකුගේ සලාතය (රකආත් දෙකක් වශයෙන්) නිර්ණය කරන ලදී.

යැයි සඳහන් ව ඇත.

- رَادَ أَحْمَدُ: " إِلَّا الْمَغْرِبَ فَإِنَّهَا وَثْرُ النَّهَارِ، وَإِلَّا الصُّبْحَ، 455
فَإِنَّهَا تَطُولُ فِيهَا الْقِرَاءَةُ " .

නමුත් මගේම සලාතය හැර ය. හේතුව සැබැවින්ම එය දහවල් කාලයේ වින්ඊ වන බැවිනි. එමෙන්ම සුබ්හු හැර ය. හේතුව සැබැවින්ම එහි පාරායනයන් දීර්ඝ ලෙස සිදු කෙරෙන බැවිනි.

යනුවෙන් ඉමාම් අහ්මද් මීට අමතර ව ප්‍රකාශ කර ඇත.

456 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْضِي السَّفَرَ وَيَتِمُّ، وَيَصُومُ وَيُفْطِرُ. " رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ، وَرَوَاتُهُ ثِقَاتٌ. إِلَّا أَنَّهُ مَعْلُولٌ. وَالْمَحْفُوظُ عَنْ عَائِشَةَ مِنْ فِعْلِهَا، وَقَالَتْ: " إِنَّهُ لَا يَشُقُّ عَلَيَّ " أَخْرَجَهُ الْبَيْهَقِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගමනෙහි දී ඇතැම් විට සලාතය කෙටි කරන්නෙකු ලෙස ද ඇතැම් විට පූර්ණ ව ඉටු කරන්නෙකු ලෙස ද ඇතැම් විට උපවාසයේ නිරත වන්නෙකු ලෙස ද ඇතැම් විට උපවාසය අතහරින්නෙකු ලෙස ද සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අද්-දාරු කුත්ති තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

මෙහි වාර්තාකරුවන් ඉතා විශ්වාසනීය උදවියයි. නමුත් එම වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි අඩු පාඩු කිහිපයක් ඇත. මෙලෙස ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය ද එලෙස ක්‍රියා කර ඇති බව බයිහකී හි සඳහන් වන අතරම තව දුරටත් සැබැවින්ම එය මට අසීරු කාර්යයක් නොවන්නේ යැයි ද ඇය ප්‍රකාශ කළාය.

සටහන : ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය ඇතැම් ගමන් බිමන් වල සලාතය කෙටි කරමින් ඉටු කර ඇත. ඇතැම් විට සලාතය පූර්ණ ව ඉටු කර ඇත. උපවාසයේ නිරතව ද ඇත. ඇතැම් විට එය අත හැර දමා ද ඇත. එබැවින් එතුමිය එලෙස ක්‍රියා කර ඇති බව සඳහන් වනුයේ මෙම අදහසිනි.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 457
 وَسَلَّمَ " إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رِخْصُهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ "
 رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ . وَفِي رِوَايَةٍ: " كَمَا يُحِبُّ
 أَنْ تُؤْتَى عَزَائِمُهُ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් තමන්ට පිටුපෑම පිළිකුල් කරනවා සේම ඔහුගේ අවකාශයන් ලබා දීම ද ප්‍රිය කරන්නේය.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් තුමා දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හුසයිමා සහ ඉබ්නු හිබ්බාන් යන අය විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.

තවත් වාර්තාවක ඔහු තරයේ ප්‍රකාශ කරනු ලැබීම ප්‍රිය කරනවා සේම යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ رِضِيِّ اللَّهِ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 458
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَرَجَ مَسِيرَةً ثَلَاثَةَ أَمْيَالٍ أَوْ فَرَاسِخَ، صَلَّى
 رَكَعَتَيْنِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සැතපුම් තුනක හෝ ටර්සහ් තුනක ගමනක් පිටත් ව ගිය විට රකආත් දෙක බැගින් සලාතය ඉටු කළ අයෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන : ටර්සහ් 1 ක් යනු සැතපුම් තුනක දුර ප්‍රමාණය වේ.

قَالَ: " خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى - وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ 459
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ، فَكَانَ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ رُكْعَتَيْنِ
حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් සමඟ මදීනාවෙහි සිට මක්කාහ් ව වෙත පිටත් ව ගියෙමු. මදීනාවට අපි නැවත පැමිණෙන තෙක් එතුමාණන් රකආත් දෙක දෙක බැගින් සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්, මෙම පද මාලාව ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " أَقَامَ النَّبِيُّ 460
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِسْعَةَ عَشَرَ يَوْمًا " وَفِي لَفْظٍ: " بِمَكَّةَ تِسْعَةَ
عَشَرَ يَوْمًا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . وَفِي رِوَايَةٍ لِابْنِ دَاوُدَ: " سَبْعَ عَشْرَةَ " . وَفِي
أُخْرَى: " خَمْسَ عَشْرَةَ " .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතය කෙටි කරමින් දින දහ නවයක් පදිංචි ව සිටියහ.

තවත් ප්‍රකාශයක දින දහ නවයක් මක්කාවෙහි සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දැනුම් දී ඇත.

අබු දාවුද් හි සඳහන් වාර්තාවක දින දහ හතක් යනුවෙන් ද තවත් වාර්තාවක දින පහළොවක් යනුවෙන් ද සඳහන් වී ඇත.

සටහන : පැමිණි දින ගණන් හා පිටත් ව ගිය දින ගණන් ගණන් නොබැලූ විට මෙවැනි දින ගණන් වෙනසකම් ඇති විය හැක.

- وَهُ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ: "ثَمَانِي عَشْرَةَ" . 461

අබු ආවුද් හි සඳහන් ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක දින දහ අටක් යනුවෙන් වාර්තා වී ඇත.

- وَهُ عَنْ جَابِرٍ: "اقَامَ بِتَبُوكَ عِشْرِينَ يَوْمًا يَقْصُرُ" 462

الصَّلَاةَ " وَرَوَاهُ ثِقَاتٌ، إِلَّا أَنَّهُ اخْتَلَفَ فِي وَصْلِهِ .

අබු ආවුද් හි සඳහන් ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සලාතය කෙටි කරමින් තබුණ් හි දින විස්සක් නතර වී සිටියහ.

මෙහි වාර්තාකරුවන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයන්ය. නමුත් වාර්තා සම්බන්ධතාව දිගටම පැවතෙන්නේ දැයි මත භේදයක් ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 463

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ آخِرَ الظُّهْرِ إِلَى وَقْتِ

العَصْرِ، ثُمَّ نَزَلَ فَجَمَعَ بَيْنَهُمَا، فَإِنْ زَاعَتْ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحَلَ صَلَّى

وَفِي رِوَايَةِ الْحَاكِمِ فِي "الأَرْبَعِينَ" الظُّهْرَ، ثُمَّ رَكِبَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَلِإِبْنِ نَعِيمٍ فِي بِإِسْنَادِ الصَّحِيحِ: " صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ، ثُمَّ رَكِبَ " .

"مُسْتَخْرَجٌ مُسْلِمٍ": " كَانَ إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ، فَزَالَتْ الشَّمْسُ صَلَّى الظُّهْرَ

وَالْعَصْرَ جَمِيعًا، ثُمَّ ارْتَحَلَ "

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ හිරු මුදුණින් අවරට යාමට පෙර ගමනක යෙදුණු විට

ලුහර් සලාතය අසර් දක්වා ප්‍රමාද කරති. පසුව බැස ඒ දෙක එක් කොට ඉටු කරති. නමුත් තමන් ගමනක යෙදීමට පෙර හිරු මුදුණින් අවරට ගිය විට ලුහර් සලාතය ඉටු කර පසුව ගමන ආරම්භ කරති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සූර්ව සාධක සහිත හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව අර්බර්න් යන කෘතියෙහි ඉමාම් හාකිම් තුමාගේ වාර්තාවක

ලුහර් හා අසර් සලාතය ඉටු කර පසුව ගමන් කළහ යැයි සඳහන් ව ඇත.

මුස්තහර්ජ් මුස්ලිම් නම් අබු නුඅයිම් තුමාගේ කෘතියෙහි

එතුමාණනෝ ගමනක යෙදී සිටි විට හිරු මුදුණින් අවරට යෑමට පටන් ගත් විට ලුහර් හා අසර් දෙකම එකට ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

464 - وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ 464 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، فَكَانَ يُصَلِّي الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا، وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ جَمِيعًا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ තබුක් යුද්ධයේ දී පිටත් ව ගියෙමු. එවිට එතුමාණන් ලුහර් හා අසර් සලාතයන් එකට ද මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයන් එකට ද ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් වාර්තා කර ඇත.

465 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 465 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَقْصُرُوا الصَّلَاةَ فِي أَقَلِّ مِنْ أَرْبَعَةِ بُرْدٍ: مِنْ

مَكَّةَ إِلَى عُسْفَانَ " رَوَاهُ الدَّارِقُطِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ وَالصَّحِيحُ أَنَّهُ
مَوْقُوفٌ، كَذَا أَخْرَجَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මක්කාහ්වේ සිට උස්ෆාන් නම් ස්ථානය දක්වා ඇති බුරුද් හතරට අඩුවෙන් සලාතය කෙටි නොකරන්න.

මෙය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව වාර්තා වී ඇති අතර ඇත්තෙන්ම මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයකි. ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා ද මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

සටහන: බුරුද් යනු ආර්ථයේ හතරක දුර ප්‍රමාණයක් අදහස් කරයි. ආර්ථයේ එකක් යනු සැතපුම් තුනක දුර ප්‍රමාණය වේ.

466- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ إِذَا سَاءُوا اسْتَغْفَرُوا، وَإِذَا سَافَرُوا قَصَرُوا وَهُوَ فِي وَأَفْطَرُوا " أَخْرَجَهُ الطَّبْرَائِيُّ فِي " الْأَوْسَطِ " بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ.
مُرْسَلٍ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عِنْدَ الْبَيْهَقِيِّ مُخْتَصَرٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ සමාජයේ ශ්‍රේෂ්ඨ අය වනුයේ පාපයක් කළ විට සමාව අයදින්නන්ය. ගමනක් ගිය විට සලාතය කෙටි කර එමෙන්ම උපවාසය ද අතහරින්නන්ය.

මෙය අල්-අව්සද් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් තබරානී තුමා විසින් දුර්වල හදිස් සම්බන්ධතාවකින් යුතුව හෙළිදරව් කර ඇත. බයිහකී

හි සංඝිජතව සර්ද් ඉබ්නු අල්-මුසයියබ් තුමා විසින් මුර්සල් ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "كَانَتْ 467
 بِي بَوَاسِيرُ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ:
 "صَلِّ قَائِمًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ" " رَوَاهُ
 الْبُخَارِيُّ.

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මට අර්ගස් රෝගය වැලද තිබිණි. එවිට මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් සලාතය පිළිබඳ විමසා සිටියෙමි. එවිට එතුමාණෝ

ඔබ සිට ගෙන සලාතය ඉටු කරන්න. එය ඔබට නොහැකි නම් වාඩි වෙමින් ද එය ද ඔබට නොහැකි නම් පැත්තකට ඇලවෙමින් ද සලාතය ඉටු කරන්න.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: "عَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 468
 مَرِيضًا، فَرَأَهُ يُصَلِّي عَلَى وَسَادَةٍ، فَرَمَى بِهَا، وَقَالَ: "صَلِّ عَلَى الْأَرْضِ إِنْ
 اسْتَطَعْتَ، وَإِلَّا فَاوْمِ إِيمَاءً، وَاجْعَلْ سُجُودَكَ اخْفَاضَ مِنْ رُكُوعِكَ" " رَوَاهُ
 الْبَيْهَقِيُّ. وَصَحَّحَ أَبُو حَاتِمٍ وَفَقَّهُ.

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ රෝගියෙකුගේ සුව දුක් විමසීමට ගියහ. එවිට ඔහු කොට්ටයක් මත සලාතය ඉටු කරනු දුටුවහ. පසුව එය ඉවතට දමා ඔබට හැකි නම් පොළොවෙහි සලාතය ඉටු කරන්න. එසේ නොහැකිනම් හිසෙන්

සංඥා කරන්න. නුඹ සුසුද් ඉරියව්ව නුඹ රුකුළ ඉරියව්වට වඩා පහත් ව තබන්න.

මෙය ඉමාම් බයිහකී තුමා විසින් දැනුම් දී ඇත. ඉමාම් අබු හාකිම් තුමා මෙය වක්ඛ් ගණයේ හදිසයක් යැයි තහවුරු කර සිටියි.

469 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مُرَبَّعًا " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ. وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එරමිණිය ගොතා ගනිමින් සලාතය ඉටු කරනු දුටුවෙමි.

මෙය ඉමාම් නසාර් තුමා විසින් වාර්තා කර ඇති අතර එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි ඉමාම් හාකිම් තුමා පවසා සිටියි.

بَابُ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ

ජුමුආ සලාතය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، وَابِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمُ، " 470 -
 أَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ - عَلَىٰ أَعْوَادٍ مِنْبَرِهِ -
 "لَيَنْتَهَيْنَ أَقْوَامٌ عَنَّا وَذُعِيهِمُ الْجُمُعَاتِ، أَوْ لَيَخْتَمَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ
 لَيَكُونَنَّ مِنَ الْعَافِلِينَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජනගා ජුමුආ සලාතයන් පැහැර හැරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුයි. එසේ නොමැති නම් අල්ලාහ් ඔවුන්ගේ සිත් මත මුද්‍රා තබනු ඇත. පසුව (ඔවුන් පාපයෙහි ගිලී) නොසලකා හරිනු ලබන්නන් අතුරින් පත්වනු ඇත යැයි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මින්බර් (වේදිකාව) මත ඉඳ පවසනු තමන් දෙදෙනාට ඇසුනු බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා හා අබ්දු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන අය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ سَلْمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كُنَّا نُصَلِّي 471 -
 مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُمُعَةَ، ثُمَّ نَنْصَرِفُ وَلَيْسَ
 لِلْحَيْطَانِ ظِلٌّ نَسْتِظِلُّ بِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

وَفِي لَفْظٍ لِمُسْلِمٍ: " كُنَّا نَجْمَعُ مَعَهُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ نَرْجِعُ،
 نَتَّبَعُ الْفَيْءَ " .

සලමන් ඉබ්නු අල්-අක්ව: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ පුමුආ සලාතය ඉටු කරන්නන් වූයෙමු. පසුව අපි (සලාතය ඉටු කර) හැරී යන්නෙමු. එවිට හෙවණක් ලබන්න බිත්තියක හෙවණක් හෝ නොතිබුණි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම් මෙය ඉමාම් බුහාරි සතු වදන් පෙළකි.

මුස්ලිම් හි සඳහන් ප්‍රකාශයක:

අපි හිරු මුදුණින් අවරට යන විට එතුමාණන් සමඟ පුමුආ සලාතය ඉටු කරන්නන් වූයෙමු. පසුව අපි (සලාතය ඉටු කර) හැරී යන්නෙමු. (එවිට වාඩි වන්නට) අපි හෙවණ සෙව්වෙමු.

සටහන : පුමුආ දිනයෙහි පමණක් හිරු මුදුණින් අවරට යන විට සලාතය ඉටු කළ හැකි බව මෙමගින් දැන ගත හැකි වේ.

- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " مَا كُنَّا 472
نَقِيلُ وَلَا نَتَّعِدِي إِلَّا بَعْدَ الْجُمُعَةِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ. وَفِي
رَوَايَةٍ: " فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . "

සහල් ඉබ්නු සාද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. පුමුආ සලාතයෙන් පසුව මිස අපි දහවල් විවේකය නොගන්නෙමු. එමෙන්ම දහවල් ආහාරය ද නොගන්නෙමු. බුහාරි හා මුස්ලිම්.

මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

තවත් වාර්තාවක, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාලයේ... යැයි සඳහන් වී ඇත.

473- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ كَانَ يَخْطُبُ قَائِمًا، فَجَاءَتْ عَيْرٌ مِنَ الشَّامِ، فَانْفَتَلَ النَّاسُ إِلَيْهَا،
حَتَّى لَمْ يَبْقَ إِلَّا اثْنَا عَشَرَ رَجُلًا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සිටගෙන දේශනා කරමින් සිටියහ. එවිට සිරියාවේ සිට වෙළඳ තවලමක් පැමිණියේය. මිනිසුන් දොළොස් දෙනෙකු හැර සෙසු ජනයා ඒ දෙසට ගියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ 474
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ ادْرَكَ رُكْعَةً مِنْ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ وَغَيْرِهَا فَلْيُضِفْ
إِلَيْهَا أُخْرَى، وَقَدْ تَمَّتْ صَلَاتُهُ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَابْنُ مَاجَهَ،
وَالدَّارَقُطْنِيُّ، وَاللَّفْظُ لَهُ، وَإِسْنَادُهُ صَحِيحٌ، لَكِنْ قَوَى أَبُو حَاتِمٍ إِرسَالَهُ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ජූම්ආ සලාතයෙන් හෝ ඒ හැර වෙනත් සලාතයකින් හෝ එක් රකආතයක් ලබන්නේ ද ඔහු (අතපසු කළ) අනෙක් ඒවා එයට එකතු කළ යුතුයි. (එවිට) ඔහුගේ සලාතය සම්පූර්ණ වනු ඇත.

මෙය ඉමාම් නසාර් ඉබ්නු මාජා දාරුකුත්නි යන අය විසින් දැනුම් දී ඇත. මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි සතු වදන් පෙළයි. එය වාර්තා සම්බන්ධතාව අනුව පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් ව ඇති නමුත් අබු හානිම් තුමා එය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සනාත කරයි.

475 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَخْطُبُ قَائِمًا، ثُمَّ يَجْلِسُ، ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ قَائِمًا، فَمَنْ أَنْبَأَكَ أَنَّهُ كَانَ يَخْطُبُ جَالِسًا، فَقَدْ كَذَبَ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ .

ජාබිර් ඉබ්නු සමුරා (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සිට ගෙන දේශනාව ඉටු කරති. පසුව එතුමා වාඩි වෙති. පසුව නැවත නැගිට, සිට ගෙනම දේශනාව ඉටු කරති. එබැවින් එතුමාණන් වාඩි වෙමින් දේශනාව ඉටු කළේ යැයි කවරෙකු හෝ ඔබට දැනුම් දුන්නේ නම් ඔහු බොරු පැවසුවේය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

476 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَطَبَ، احْمَرَّتْ عَيْنَاهُ، وَعَلَا صَوْتُهُ، وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ، حَتَّى كَانَتْهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ: صَبَّحَكُمْ وَمَسَّاكُمْ، وَيَقُولُ: "أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) දේශනාව ඉටු කළ විට එතුමාණන්ගේ දැස් රතු පැහැ ගැන්වෙයි. එතුමාගේ හඬ උස් වෙයි. එතුමාගේ කෝපය දැඩි වෙයි. නුඹලා

උදාසන අවදි වවු. සවස අවදි වවු යැයි, යුද සේනාවකට අණ දෙන නිලධාරියෙකු තරමට එතුමා පත් වෙයි. පසුව එතුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි

أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَالَّةٌ

අම්මා බද්දු, ආඉන්න හයිරල් හදිසි කිතාබුල්ලාහි වකයිරල් හද්යි හද්යි මුහම්මදින්, වහරරල් උමුර් මුහ්දසාතුහා, වකුල්ල බිද්අතින් ළලාලා.

තේරුම : ඉන් පසුව සැබැවින්ම ප්‍රකාශයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ අල්ලාහ්ගේ ග්‍රන්ථයයි. මහ පෙන්වීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ මුහම්මද් තුමාගේ මහ පෙන්වීමයි. කරුණු වලින් නපුරු වනුයේ නවක බිහි වූ දෑය. නවක බිහි වූ සියල්ල නොමගය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ كَانَتْ خُطْبَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ: "يَحْمَدُ اللَّهُ وَيُثْنِي عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ عَلَىٰ إِنْثِرِ ذَلِكَ، وَقَدْ عَلَا صَوْتُهُ"

ඉමාම් මුස්ලිම් සතු තවත් වාර්තාවක

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ දේශනාව ජුමුආ දින සිදු විය. එහි අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට ඔහුට පැසසුම් කොට පසුව මේ අයුරින් ප්‍රකාශ කළහ. එතුමාණන්ගේ හඬ ද උස් විය.

යැයි සඳහන් ව ඇත.

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: "مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضِلِّ فَلَا هَادِيَ لَهُ". وَلِلنَّسَائِيِّ: "وَكُلُّ ضَالَّةٍ فِي النَّارِ".

එතුමාණන් සතු තවත් වාර්තාවක

مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ

මෙහි යන්දිභිල්ලාහු භලා මුළිල්ල ලහු වමය යුළිල්ල භලා භාදිය ලහු

තේරුම : අල්ලාහ් කවරෙකු ට මහ පෙන්වන්නේ ද ඔහුට මුළාවක් නොමැත. තවද ඔහු කවරෙකු ව මුළාවෙහි හරියේ ද ඔහුට මහ පෙන්වන්නෙකු නොමැත. යැයි සඳහන් ව ඇත.

ඉමාම් නසාර් සතු හදිසයක

وَكُلَّ صَلَاةٍ فِي النَّارِ

වකුල්ල ලලාලකින් ගින් නාර්

තේරුම : සෑම මුළාවක්ම නිරයෙහිය. යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ 477
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ الرَّجُلِ، وَقَصَرَ
خُطْبَتِهِ مِئْتَةٌ مِنْ فِقْهِهِ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අම්මාර් ඉබ්නු යාසිර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම මිනිසෙකු සලාතය දීර්ඝ කිරීමත් ඔහුගේ දේශනාව කෙටි කිරීමත් ඔහු ආගම වටහා ගෙන තිබීමේ සලකුණකි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමාගේ දැනුම් දී ඇත්තාහ.

- وَعَنْ أُمِّ هِشَامٍ بِنْتِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "مَا 478
أَخَذْتُ: "ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ"، إِلَّا عَنْ لِسَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقْرُوهَا كُلَّ جُمُعَةٍ عَلَى الْمِنْبَرِ إِذَا خَطَبَ النَّاسَ" رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

උමමු හිෂාම බින්න් භාරිසා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සෑම පුමුආ දිනයකම මින්බර් හෙවත් වේදිකාව මත ඉදිමින් ජනයාට උපදෙස් දෙන විට ‘කාග් වල් කුර්ආනිල් මජීද් (අල්-කුර්ආන් 50 වැනි පරිච්ඡේදය) කියවයි. එය මම (එහි දී) එතුමාගේ මුවින් හැර වෙනත් කිසිවෙකුගෙන් නොගත්තෙමි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දැනුම් දී ඇත්තාහ.

479 - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ تَكَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يُخْطُبُ فَهُوَ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اسْفَارًا، وَالَّذِي يَقُولُ لَهُ: انصت، لَيْسَتْ لَهُ جُمُعَةٌ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، بِإِسْنَادٍ لَا بَأْسَ بِهِ . وَهُوَ يُفَسِّرُ حَدِيثَ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي الصَّحِيحَيْنِ مَرْفُوعًا.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පුමුආ දිනයෙන් ඉමාම් දේශනාව පවත්වමින් සිටිය දී කවරෙකු කතා කරන්නේ ද ඔහු වේද ග්‍රන්ථ උසුලා ගත් බුරු වෙකු හා සමානය. එමෙන්ම කවරෙකු ඔහුට නිහඬ වනු යැයි පවසන්නේ ද ඔහුට පුමුආව (වලංගු) නොමැත.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් තුමා දන්වා ඇත්තාහ.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවයෙහි කිසිදු අඩුපාඩුවක් නොමැත. එමෙන්ම මෙය (පහත සඳහන්) ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් හි මර්ෆු: ගණයේ පවතින බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා වී ඇති හදිසය විග්‍රහ කරන්නක් වේ.

480 - حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي "الصَّحِيحَيْنِ" 480 -
 مَرْفُوعًا: "إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ: انْصِتْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامَ يَخْطُبُ، فَقَدْ
 لَعَوْتُ".

බුහාරි හා මුස්ලිම් හි මර්තූ: ගණයේ පවතින අබු හුරෙයිරා
 (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසය මෙසේය.

ජුමුආ දිනයේ ඉමාම් දේශනාව කරමින් සිටිය දී ඔබ ඔබේ
 මිතුරාට නිහඬ ව සිටිනු යැයි පැවසුවෙහි නම් ඔහු එය නිෂ්ඵල කර
 ගත්තෙහිය.

481 - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " دَخَلَ رَجُلٌ يَوْمَ
 الْجُمُعَةِ، وَالتَّيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ. فَقَالَ: "صَلَّيْتُ?" قَالَ:
 لَا. قَالَ: "قُمْ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජුමුආ දිනයේ දී මිනිසෙකු (මස්ජිදයට) පිවිසුණේය. එම
 අවස්ථාවේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ද
 දේශනාව පවත්වමින් සිටියහ.

එවිට එතුමාණෝ ඔහුගෙන් ඔබ (මස්ජිදය වෙනුවෙන්)
 සලාතය ඉටු කළෙහි දැයි විමසූහ.

ඔහු නැතැයි පිළිතුරු දුන්නේය.

ඔබ නැගිට රකආත් දෙකක් ඉටු කරනු යැයි එතුමාණෝ
 පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

482 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ 482 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْرَأُ فِي صَلَاةِ الْجُمُعَةِ سُورَةَ الْجُمُعَةِ، وَالْمُنَافِقِينَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ජුමුආ සලාතයේ දී සුරතුල් ජුමුආ (අල්-කුර්ආන් 62 වැනි පරිච්ඡේදය) හා සුරතුල් මුනාෆිකින් (අල්-කුර්ආන් 63 වැනි පරිච්ඡේදය) පාරායනය කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

483 - وَلَهُ: عَنِ الثُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ: " كَانَ يَقْرَأُ فِي الْعِيدَيْنِ وَفِي الْجُمُعَةِ: بِ "سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى"، وَ: "هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ" .

ඉමාම් මුස්ලිම් සතු නූ:මාන් ඉබ්නු ඛෂීර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක් මෙසේය.

එතුමාණෝ දෙඅවුරුදු සලාතයන්හි ද ජුමුආ සලාතයෙහි ද ‘සබ්බිහිස්ම රබ්බිකල් අ:ලා (අල්-කුර්ආන් 87 වැනි පරිච්ඡේදය) හා හල් අතාක හදිසුල් සාෂියාහ් (අල්-කුර්ආන් 88 වැනි පරිච්ඡේදය) පාරායනය කරන්නෙකු වූහ.

484 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِيدَ، ثُمَّ رَخَّصَ فِي الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: " مَنْ شَاءَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيُصَلِّ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ إِلَّا التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ .

සෙයිද් ඉබ්නු අර්කම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(අවුරුදු දින හා ජූමුආ දින එක දිනක පිහිටි අවස්ථාවක) නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අවුරුදු සලාතය ඉටු කොට පසුව ජූමුආ සලාතයේ දී සහනය ලබා දුන්හ. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ පවසා සිටියහ.

සලාතය ඉටු කිරීමට කැමති අය සලාතය ඉටු කරන්නවා !

ඉමාම් අන්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් වාර්තා කර ඇත.

ඉබ්නු හුසෙයිමා තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් ලෙස සඳහන් කරයි.

485 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا رُبْعًا . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගෙන් කිසිවෙකු ජූමුආ සලාතය ඉටු කළ විට ඉන් පසුව (අනිරේක) රකආත් හතරක් ඉටු කරන්නවා !

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත්තාහ.

486 - وَعَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ، أَنَّ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَه: " إِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَلَا تَصَلِّهَا بِصَلَاةٍ، حَتَّى تُكَلِّمَ أَوْ تَخْرُجَ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَنَا بِذَلِكَ: أَنْ لَا نُؤْصَلَ صَلَاةً بِصَلَاةٍ حَتَّى نَتَكَلَّمَ أَوْ نَخْرُجَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ඇත්තෙන්ම මුඛාවියා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තමන්ට මෙසේ පවසා සිටි බව අස්-සාඉබ් ඉබ්නු යසීද් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ ජුමුඛා සලාතය ඉටු කළෙහි නම් ඔබ (තවකෙකු සමඟ) කතා කරන තෙක් හෝ (මස්ජිදයෙන්) පිට වී යන තෙක් හෝ ඒ සමඟ වෙනත් සලාතයක් එකතු නොකරන්න. හේතුව සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එලෙස අප කතා කරන තෙක් හෝ පිට ව යන තෙක් හෝ සලාතයක් සමඟ තවත් සලාතයක් එකතු නොකරන මෙන් අණ කර ඇති බැවිනි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

487 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ اغْتَسَلَ، ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ، فَصَلَّى مَا قُدِّرَ لَهُ، ثُمَّ انْصَتَ، حَتَّى يَفْرُغَ الْإِمَامُ مِنْ خُطْبَتِهِ، ثُمَّ يُصَلِّيَ مَعَهُ: غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى، وَفَضْلُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ස්නානය කර පසුව ජුමුඛාවට පැමිණ ඔහුට හැකි පමණින් සලාතය ද ඉටු කර පසුව ඉමාම් තම දේශනාව අවසන් කරන තෙක් නිහඬ ව සිට පසුව ඔහු සමඟ සලාතය ඉටු කළේ නම් එම ජුමුඛාව හා අනෙක් ජුමුඛාව දක්වාත් ඊට අමතර ව දින තුනකුත් අතර පවතින (සුළු) පාපයන් වෙනුවෙන් ඔහුට සමාව දෙනු ලබන්නේය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

488 - أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ: " فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ

شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ، وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللَّهَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رَوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: " وَهِيَ سَاعَةٌ خَفِيفَةٌ "

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා පුලුආ දිනය මතක් කරමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එහි වේලාවක් ඇත. මුස්ලිම් ගැත්තෙකු සලාතය ඉටු කරමින් සිටිය දී එයට (එම වේලාවට) සම්මත වී ඔහු අල්ලාහ්ගෙන් යමක් අයැද සිටින්නේ නම් එය ඔහු ඔහුට පිරිනමන්නේ මිස නැතැයි පවසා එතුමාගේ අතින් එහි සුළු ප්‍රමාණය පෙන්වා දුන්න.

මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්

මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක එය අල්ප වේලාවක් යැයි සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ أَبِي بُرْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ سَمِعْتُ رَسُولَ 489
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " هِيَ مَا بَيْنَ أَنْ يَجْلِسَ الْإِمَامُ إِلَى أَنْ
تُقْضَى الصَّلَاةُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ، وَرَجَّحَ الدَّارَقُطْنِيُّ أَنَّهُ مِنْ قَوْلِ أَبِي بُرْدَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බවට අබු බුර්දා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ පියා පැවසූ වාර්තාව අබු බුර්දා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එය ඉමාම් වාසි වී සලාතය ඉටු කරනු ලබන දක්වා අතර ඇති වේලාවය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත. ඉමාම් දාරුකුන්නි තුමා මෙය අබු බුර්දාගේ ප්‍රකාශයක් බව තීන්දු කර ඇත.

- وَفِي حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عِنْدَ ابْنِ مَاجَهَ . 490

ඉබ්නු මාජාහි ද අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සලාම් තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් සඳහන් වී ඇත.

- وَجَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عِنْدَ أَبِي دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيِّ : " أَنَّهَا 491 -
مَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ " وَقَدْ اِخْتَلَفَ فِيهَا عَلَى أَكْثَرِ
مَنْ أَرْبَعِينَ قَوْلًا، اْمَلَيْتُهَا فِي " شَرْحِ الْبُخَارِيِّ " .

සැබැවින්ම එය අසර් සලාතයේ සිට හිරු අවරට යන තෙක් අතර වූ කාලය වේ යැයි ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හා නසාර් හි සඳහන් ව ඇත.

මේ පිළිබඳව ප්‍රකාශ හතළිහකට වඩා අධික ව මත ඉදිරිපත් වී ඇත. ෂරහුල් ඩුහාරි හි ඒවා සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " مَضَتِ السُّنَّةُ أَنْ فِي 492 -
كُلِّ أَرْبَعِينَ فَصَاعِدًا جُمُعَةً " رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

සෑම හතළිස් දෙනෙකුටම හෝ ඊට වැඩි පිරිසකට ජූමුආව ඇතැයි යන සුන්නාහ් ව පැවතිණි යැයි ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් දාරුකුත්නි තුමා දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى 493 -
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَسْتَغْفِرُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كُلِّ جُمُعَةٍ " رَوَاهُ
الْبَزَّازُ بِإِسْنَادٍ لَيْئٍ .

සමුරා ඉබ්නු ජුන්දබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සෑම පුමුආවකම මු:මින්වරුන්ට හා මු:මින්වරියන්ට පාපක්ෂමා අයැදින්නෙකු ව සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අල්-බස්සාර් තුමා දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව දන්වා ඇත.

494 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي الْخُطْبَةِ يَقْرَأُ آيَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ، وَيَذَكِّرُ النَّاسَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ. وَأَصْلُهُ فِي مُسْلِمٍ .

ජාබිර් ඉබ්නු සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ කුත්බා දේශනාවෙහි අල් කුර්ආන් වැකි පාරායනය කරමින් ජනයාට උපදෙස් කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් දාවුද් තුමා දන්වා ඇති අතර මෙහි මූලය මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

495 - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - وَعَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي جَمَاعَةٍ إِلَّا أَرْبَعَةً: مَمْلُوكٌ، وَامْرَأَةٌ، وَصَبِيٌّ، وَمَرِيضٌ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَآخَرَجَهُ وَقَالَ: لَمْ يَسْمَعْ طَارِقٌ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. الْحَاكِمُ مِنْ رِوَايَةِ طَارِقِ الْمَذْكُورِ عَنْ أَبِي مُوسَى

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව තාරික් ඉබ්නු ෂිහාබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වහලුන් කාන්තාවන් දරුවන් හා රෝගීන් යන පාර්ශව හතර හැර සමාජයේ ඇති සෛසු සියලු මුස්ලිම්වරුන්ට ජුමුආ සලාතය අනිවාර්යය වූ වගකීමකි.

මෙය ඉමාම් දාවුද්තුමා දන්වා ඇති අතර තවදුරටත් මෙය ඉමාම් තාරික්තුමා නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් නොඇසූ බව ද එතුමා ප්‍රකාශ කරයි. තාරික්තුමා, අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් දැන ගෙන ඇති බව ඉමාම් හාකිම්තුමා දන්වා සිටියි.

496 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيْسَ عَلَى مُسَافِرٍ جُمُعَةٌ " رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

මගියන් කෙරෙහි ජුමුආ (අනිවාර්ය) නොමැත යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් තබරානී දුර්වල හදිස් සම්බන්ධතාවකින් යුතුව දන්වා ඇත.

497 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ إِذَا اسْتَوَى عَلَى الْمِنْبَرِ اسْتَقْبَلَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوُجُوهِنَا " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ඌද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මින්බර් වේදිකාව මත සිට ගත් විට අපි අපගේ මුහුණු එතුමාණන් වෙතට යොමු කරන්නෙමු.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි තුමා දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව දැනුම් දී ඇත.

498. - وَ لَهُ شَاهِدٌ مِنْ حَدِيثِ الْبَرَاءِ عِنْدَ ابْنِ حُرَيْمَةَ .

ඉහත හදිසයට සාධක වශයෙන් ඉබ්නු හුසයිමා හි බරාඋ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් සඳහන් ව ඇත.

499. - وَعَنِ الْحَكَمِ بْنِ حَزْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " شَهَدْنَا الْجُمُعَةَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ مُتَوَكِّئًا عَلَى عَصَا أَوْ قَوَيسٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

හකම් ඉබ්නු හසන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ අපි ද ජුමුආවට සහභාගී වූයෙමු. එවිට එතුමා ඊටක් හෝ භීයක් මත බරවෙමින් සිට ගත්හ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා දන්වා ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْخَوْفِ

සලාතුල් භ:වුල් භෙවත් බියමුසු අවස්ථාවන් හි
ඉටු කරන සලාතය පිළිබඳ පාඩම

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " عَمَّنْ صَلَّى مَعَ - عَنْ صَالِحِ بْنِ خَوَاتٍ 500
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ ذَاتِ الرَّقَاعِ صَلَاةَ الْخَوْفِ: إِنَّ
طَائِفَةً صَلَّتْ مَعَهُ وَطَائِفَةٌ وَجَّاهُ الْعَدُوَّ، فَصَلَّى بِالَّذِينَ مَعَهُ رُكْعَةً، ثُمَّ
ثَبَّتَ قَائِمًا وَاتَّمُوا لِأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ انْصَرَفُوا فَصَفُّوا وَجَّاهُ الْعَدُوَّ، وَجَاءَتْ
الطَّائِفَةُ الْأُخْرَى، فَصَلَّى بِهِمُ الرُّكْعَةَ الَّتِي بَقِيَتْ، ثُمَّ ثَبَّتَ جَالِسًا وَاتَّمُوا
لِأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ سَلَّمَ بِهِمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَهَذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ. وَوَقَعَ فِي
"الْمَعْرِفَةِ" لِابْنِ مَنْدَه، عَنْ صَالِحِ بْنِ خَوَاتٍ، عَنْ أَبِيهِ .

සාලිත් බිත් කච්චාවත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා
කරන ලදී.

දත් අර් රිකා නම් සටනෙහි අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්
(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ බිය මුසු අවස්ථාවක
සලාතය ඉටු කළෙමු. පිරිසක් සතුරන් දිශාවට මුහුණ ලා සිටිය දී
පිරිසක් එතුමාණන් සමඟ සලාතය ඉටු කළහ. එතුමාණන් සමඟ
සිටිය වුනට එතුමාණෝ එක රකආතයක් මෙහෙය වූහ. පසුව
එතුමාණෝ සිටගෙනම සිටියහ. එම පිරිස ස්වයං ව සලාතය
සම්පූර්ණ කළහ. පසුව ඔවුහු හැරී ගොස් සතුරාගේ දිශාවට මුහුණ
ලා පෙළ ගැසුණහ. අනෙක් පිරිස එතැනට පැමිණියහ. ඉතිරි ව
පැවති රකආතය එතුමාණෝ මොවුනට මෙහෙය වූහ. පසුව
එතුමාණෝ වාඩි වී සිටියහ. මොවුහු ද ස්වයංව සලාතය සම්පූර්ණ
කළහ. පසුව මොවුන් සමඟ එතුමා සලාම් පැවසූහ. මූලාශ්‍රය:
බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි සඳහන් ව ඇත්තේ මුස්ලිම් සතු වදන් පෙළය. සාලිහ් බින් කව්වාන් තුමාණන්ගේ පියා විසින් ගෙන සාලිහ් බින් කව්වාන් තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් ඉමාම් ඉබ්නු මන්දුහ් තුමාගේ අල්-මාරිෆා නමැති ග්‍රන්ථයේ සඳහන් කොට ඇත.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "عَزَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ 501 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ نَجْدٍ، فَوَارَيْنَا الْعُدُوَّ، فَصَافَفْنَاهُمْ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِنَا، فَقَامَتْ طَائِفَةٌ مَعَهُ، وَأَقْبَلَتْ طَائِفَةٌ عَلَى الْعُدُوِّ، وَرَكَعَ بَيْنَ مَعَهُ، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ انْصَرَفُوا مَكَانَ الطَّائِفَةِ الَّتِي لَمْ تُصَلِّ فَجَاءُوا، فَرَكَعَ بِهِمْ رُكْعَةً، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ، فَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ، فَرَكَعَ لِنَفْسِهِ رُكْعَةً، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَهَذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ .

ඉබ්නු මන්දුහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නජ්ද් වැසියන් සමඟ දියත් කළ යුද්ධයේ අපි නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සිට සටන් කළෙමු. එවිට අපි සතුරන් ඉදිරියේ මුහුණට මුහුණ ලා පෙළ ගැසී සිටියෙමු. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අපට සලාතය මෙහෙය වීමට නැගී සිටියහ. එතුමා සමඟ පිරිසක් නැගී සිටි අතර තවත් පිරිසක් සතුරන්ට මුහුණලමින් සිටියහ. එතුමාණන් සමඟ සිටි පිරිස ට රුකුළු මෙහෙයවා සුජුද් දෙක ද මෙහෙය වූහ. සලාතය ඉටු නොකළ පිරිස සිටි ස්ථානයට මොවුහු හැරී ගියහ. ඔවුහු මෙහි පැමිණියහ. පසුව ඔවුන්ට ද රුකුළු මෙහෙයවා සුජුද් දෙක ද මෙහෙය වූහ. පසුව සලාම් පැවසූහ. ඔවුන් අතුරින් සෑම පිරිසක්ම නැගී සිට ස්වෙච්ඡාවෙන් ඉතිරි රකාආතයේ රුකුළු ඉටු කර සජ්දා දෙක ද ඉටු කරමින් සලාතය සම්පූර්ණ කළහ. මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි ප්‍රකාශිත වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ 502 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْخَوْفِ، فَصَفَّنَا صَفَيْنِ: صَفٌّ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْعَدُوُّ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ، فَكَبَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَبَّرْنَا جَمِيعًا، ثُمَّ رَكَعَ وَرَكَعْنَا جَمِيعًا، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ وَرَفَعْنَا جَمِيعًا، ثُمَّ انْحَدَرَ بِالسُّجُودِ وَالصَّفِّ الَّذِي يَلِيهِ، وَقَامَ الصَّفِّ الْمُؤَخَّرُ فِي نَحْرِ الْعَدُوِّ، فَلَمَّا قَضَى السُّجُودَ، قَامَ الصَّفِّ الَّذِي يَلِيهِ... " فَذَكَرَ الْحَدِيثَ. وَفِي رِوَايَةٍ: " ثُمَّ سَجَدَ وَسَجَدَ مَعَهُ الصَّفِّ الْأَوَّلُ، فَلَمَّا قَامُوا سَجَدَ الصَّفِّ الثَّانِي، ثُمَّ تَأَخَّرَ الصَّفِّ الْأَوَّلُ وَتَقَدَّمَ الصَّفِّ الثَّانِي... " فَذَكَرَ مِثْلَهُ. وَفِي آخِرِهِ: " ثُمَّ سَلَّمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمْنَا جَمِيعًا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ඡාබර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ සලාතල් හාව්ලයට සහභාගී වූණෙමි. අපි ජේලි දෙකකට පෙළ ගැසුණෙමු. එක් ජේලියක් අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට පසුපසින් විය. සතුරන් ද අප හා කිබ්ලාව අතර විය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බර් පැවසූහ. අපි සියල්ල ද තක්බර් පැවසුවෙමු. පසුව එතුමා රුකුල කළහ. අප සියලු දෙනා ද රුකුල කළෙමු. පසුව එතුමා රුකුලවෙහි සිට එතුමාණන්ගේ හිස එසවූහ. අප සියලු දෙනා ද එසෙව්වෙමු. පසුව එතුමා ද එතුමාණන්ට පසුපසින් සිටි ජේලිය ද සුජුදයට නැමුණහ. සතුරන් දිශාවෙහි අනෙක් පිරිස නැගී සිටියහ. එතුමාණන්

සුප්පද් කර නිමා කළ කල්හි එතුමාණන් සමඟ සිටි පිරිස නැගී සිටියහ..... යැයි හදිසය තවදුරටත් පවසා සිටියහ.

තවත් වාර්තාවක

පසුව එතුමාණෝ සුප්පද් කළහ. එතුමාණන් සමඟ පළමුවැනි ජේළිය ද සුප්පද් කළහ. ඔවුන් නැගී සිටි කල්හි දෙවන ජේළිය සුප්පද් කළහ. පසුව පළමුවැනි ජේළිය පසුපසට ගොස් දෙවන ජේළිය (සතුරන්) ඉදිරියට ගියහ. -වාර්තා කරු විසින් මෙලෙස වාර්තා කරමින් හදිසය අවසානයේ දී - පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාම් පැවසූහ. අප සියලු දෙනා ද සලාම් පැවසුවෙමු.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

503 - وَلَا يَبِي دَاوُدَ: عَنْ أَبِي عَيَّاشٍ الزُّرِّيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِنْهُ،
وَرَادَ: " أَنَّهَا كَانَتْ بِعُسْفَانَ " .

මෙම හදිසය මෙන්ම අබු අය්‍යාෂ් අස්-සුරකි තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හි ද සඳහන් වී ඇත. එහි මෙම ප්‍රකාශයට අමතර ව

සැබැවින්ම එම සලාතය උස්තාන් නම් ස්ථානයේ විය යැයි සඳහන් ව ඇත.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنْ - وَلِلنَّسَائِيِّ مِنْ وَجْهِ آخَرَ عَنْ جَابِرٍ 504 ،
ثُمَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى بِطَائِفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ رَكَعَتَيْنِ ،
ثُمَّ سَلَّمَ " . ، ثُمَّ صَلَّى بِآخَرِينَ أَيْضًا رَكَعَتَيْنِ سَلَّمَ

පාබ්‍ර (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් වෙනත් අයුරකින් නසාරී හි සඳහන් ව ඇත. එනම්

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එතුමාගේ සහගාමීන්ගෙන් පිරිසකට රකආත් දෙකක් සලාතය

මෙහෙය වූහ. පසුව එතුමා සලාම් පැවසූහ. පසුව තවත් පිරිසකට ද එතුමාණන් සලාතය මෙහෙයවා පසුව සලාම් පැවසූහ.

، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ . - وَمِثْلُهُ لِأَبِي دَاوُدَ 505

ඉහත සඳහන් මෙන්ම අබු බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අබු දාවුද් හි ද සඳහන් වී ඇත.

": أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - وَعَنْ حُدَيْفَةَ 506
، وَلَمْ ، وَبِهِؤُلَاءِ رُكْعَةً عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى صَلَاةَ الْخَوْفِ بِهِؤُلَاءِ رُكْعَةً
، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ . ، وَالنَّسَائِيُّ ، وَأَبُو دَاوُدَ يَقْضُوا " رَوَاهُ أَحْمَدُ

හුදෙයිතා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔවුනට රකආනයක් සලාතල් හ:විල් මෙහෙය වූ අතර මොවුනට ද රකාආනයක් සලාතය මෙයෙහ වූහ. ඔවුහු සලාතය පූර්ණ කළේ නැත.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරුන් විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

رَضِيَ اللَّهُ - وَمِثْلُهُ عِنْدَ ابْنِ خُزَيْمَةَ: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ 507
عَنْهُ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් ඉබ්නු හුසෙයිමාහි සඳහන් ව ඇත.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ 508
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلَاةُ الْخَوْفِ رُكْعَةً عَلَى آيِّ وَجْهِ كَانَ " رَوَاهُ
الْبَرْزَارِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සලාතූල් හ:විල් හෙවත් බිය මුසු අවස්ථාවේ ඉටු කරන සලාතය එය කවර අයුරකින් වුව ද එක රකආනයකි.

මෙය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව ඉමාම් අල්-බස්සාර් තුමා වාර්තා කර ඇත.

ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَرْفُوعًا: " لَيْسَ فِي 509 - وَعَنْ

صَلَاةِ الْخَوْفِ سَهُوٌ " أَخْرَجَهُ الدَّارِقُطْنِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සලාතූල් හ:වුල් (හෙවත් බිය මුසු අවස්ථාවක ඉටු කරන සලාතයෙහි) සජදා සහ්වු (හෙවත් සලාතයේ අතපසු වූ දෙයක් වෙනුවෙන් සජදා කිරීමක්) නොමැත.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව ඉමාම් දාරුකුන්නි තුමා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْعِيدَيْنِ

ඊදේ සලාතයන් පිළිබඳ පාඩම

510 - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْفِطْرُ يَوْمٌ يُفْطِرُ النَّاسُ، وَالْأَضْحَى يَوْمٌ يُضْحِي النَّاسُ . " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඊදුල් හිත්ඊ උත්සව දිනය ජනයා උපවාසයෙන් මිදී සිටින දිනයයි. ඊදුල් අල්හා උත්සව දිනය ජනයා උල්හියයා (සත්ව කැපය) ඉටු කරන දිනයයි.

මෙය ඉමාම් තීර්මිදි විසින් දන්වා ඇත.

511 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ عُمُومَةَ لَهُ - وَعَنْ أَبِي عُمَيْرِ بْنِ أَنَسٍ 511، مِنَ الصَّحَابَةِ، " أَنْ رَكَبًا جَاءُوا، فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ رَأَوْا الْهَيْلَالَ بِالْأَمْسِ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُفْطِرُوا، وَإِذَا أَصْبَحُوا يَغْدُوا إِلَىٰ مُصَلَّاهُمْ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَابُو دَاوُدَ - وَهَذَا لَفْظُهُ - وَإِسْنَادُهُ صَحِيحٌ .

අබු උමෙයිර් ඉබ්නු අනස් තුමා සහාබාවරු අතුරින් වූ එතුමාගේ පිය පාර්ශවයේ සහෝදරයන්ගෙන් දැන මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මගී කණ්ඩායමක් පැමිණ තමන් ඊයේ දින නව සඳ දුටු බව පවසා සිටියහ. එවිට නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා උපවාසයෙන් මිදෙන මෙන් ද උදෑසන උදාවෙන්ම ඔවුන් සලාතය ඉටු කරන ස්ථාන වෙත යන මෙන් ද අණ කළහ.

මෙය අභ්‍යන්තර අඛණ්ඩ දාමයක් යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි ප්‍රකාශිත වදන් පෙළ ඉමාම් අඛණ්ඩ දාමයේ සතුට. මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව සුර්ව සාධක සහිතය.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 512
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ " أَخْرَجَهُ
 وَفِي رِوَايَةٍ مُعَلَّقَةٍ - وَوَصَلَهَا أَحْمَدُ -: وَيَأْكُلُهُنَّ أَفْرَادًا. الْبُخَارِيُّ.

අනස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඊදුල් ගිත්රා දින රට ඉදි කීපයක් අනුභව කරන තුරු (අවුරුදු සලාතය සඳහා) උදෑසන පිටත් ව නොයන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා දන්වා ඇත.

තවත් වාර්තාවක් අනුව මෙය මුඅල්ලාකා නම් හදිස් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් ව ඇත. එතුමාණන් ඒවා (රට ඉදි) ඔත්තේ අයුරින් අනුභව කළ බව ඉමාම් අභ්‍යන්තර තුමා මෙම හදිසයට එකතු කර පවසා ඇත.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: " كَانَ - وَعَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ 513
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَطْعَمَ ، وَلَا يَطْعَمُ
 يَوْمَ الْأَضْحَى حَتَّى يُصَلِّيَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَالتِّرْمِذِيُّ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

ඉබ්නු බුරෙයිදා තුමා තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඊදුල් ගිත්රා දින යමක් අනුභව කරන තෙක් පිටත් ව නොගිය අතර ඊදුල් අල්හා දින සලාතය ඉටු කරන තෙක් කිසිවක් අනුභව කරන්නෙකු නොවූහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් ඉමාම් තීර්මදී යන අය විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ: "أَمْرَنَا أَنْ نُخْرِجَ 514 -
 الْعَوَاتِقَ، وَالْحَيْضَ فِي الْعِيدَيْنِ; يَشْهَدَنَّ الْحَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ،
 وَيَعْتَزَّلُ الْحَيْضُ الْمُصَلَّى " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

උමමු අනිය්සා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැඩිවියට පත් වූ හා ඔසප් කාන්තාවන් අවුරුදු දෙදින නිවසින් බැහැර යැවීමට අපට අණ කළහ. ඔවුහු යහපත් දෑ හි ද මුස්ලිම්වරුන් ප්‍රචාරය කිරීමෙහි ද සහභාගී වෙති. නමුත් සලාතය ඉටු කරන තැනින් ඉවත් ව සිටිති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන : අවුරුදු සලාතය මස්ජිදයේ ඉටු කරනු ලබන විට හයිල් හෙවත් ඔසප් තත්ත්වයේ හා නිෆාස් හෙවත් දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු රුධිරය වහනය වන තත්ත්වයේ පසු වන කාන්තාවන් මස්ජිදය වෙත ගෙන ඒමෙන් වැළකිය යුතුය. එසේ පැමිණියේ නම් මස්ජිදයට පිටතින් සිටිය යුතුය.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ 515 -
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ: يُصَلُّونَ الْعِيدَيْنِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ " مُتَّفَقٌ
 عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ද අබු බක්කර් හා උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන උතුමන්ලා ද අවුරුදු දෙදින දේශනාවට පෙර සලාතය ඉටු කරන්නන් වූහ.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 516 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى يَوْمَ الْعِيدِ رُكْعَتَيْنِ، لَمْ يُصَلِّ قَبْلَهَا وَلَا بَعْدَهَا " اٰخْرَجَهُ السَّبْعَةُ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අවුරුදු දින රකආත් දෙකක් ඉටු කළහ. ඊට පෙර හෝ ඊට පසු කිසිදු (අතිරේක) සලාතයක් ඉටු නොකළහ.

මෙය බුහාරි, මුස්ලිම්, අබු දාවුද්, ඉබ්නු මාජා, නසාඊ, නිර්මදි හා මුස්නද් අන්මද් යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 517 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الْعِيدَ بِلَا إِدَانٍ، وَلَا إِقَامَةٍ " اٰخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ. وَاصْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අදාන් හෝ ඉකාමත් පැවසීමෙන් තොරව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අවුරුදු සලාතය ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර මෙහි මූලය බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 518
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُصَلِّي قَبْلَ الْعِيدِ شَيْئًا، فَإِذَا رَجَعَ إِلَى مَنْزِلِهِ
صَلَّى رَكَعَتَيْنِ " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهٗ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ .

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අවුරුදු සලාතයට පෙර කිසිදු සලාතයක් ඉටු නොකරන්නෙකු වූහ. නමුත් එතුමා තම නිවස බලා ගිය විට රකආත් දෙකක් ඉටු කළහ.

හසන් නම් ගණයට අයත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් ඉබ්නු මාජා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 519
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى إِلَى الْمُصَلَّى، وَأَوَّلُ
شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلَاةُ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَيَقُومُ مُقَابِلَ النَّاسِ - وَالنَّاسُ عَلَى
صُفُوفِهِمْ - فَيَعُظُّهُمْ وَيَأْمُرُهُمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඊදුල් ඔත්ර් හා ඊදුල් අල්හා දින සලාතය ඉටු කරනු ලබන ස්ථානය වෙත පිටත් ව යති. එහි එතුමාණන් ආරම්භ කරන ප්‍රථම කටයුත්ත වූයේ සලාතයයි. පසුව එතුමා හැරී ජනයා දෙස මුහුණ ලා සිට ගනිති. ජනයා ද ඔවුන් පෙළ ගැසුණු අයුරින්ම සිටිති. එවිට එතුමාණෝ ඔවුන්ට උපදෙස් දෙමින් ඔවුන්ට අණ කරති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ 520
جَدِّهِ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " التَّكْبِيرُ فِي الْفِطْرِ سَبْعٌ

فِي الْأُولَى وَخَمْسٌ فِي الْآخِرَةِ، وَالْقِرَاءَةُ بَعْدَهُمَا كَلْتَيْهِمَا " أَخْرَجَهُ أَبُو
 دَاوُدَ . وَنَقَلَ التِّرْمِذِيُّ عَنِ الْبُخَارِيِّ تَصْحِيحَهُ .

අල්ලාහ්ගේ නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව තම සීයාගෙන් තම පියාණන් ද තම පියාණන්ගෙන් අම්ම ඉබ්නු ඡුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ද ලබා වාර්තා කරන ලදී.

ර්දුල් ෆිත්ර්හි ආරම්භක රකආතයේ තක්බීර් හතක් ද අවසානයේ තක්බීර් පහක් ද වේ. ඒ දෙකටම පසුවය අල් කුර්ආන් පාරායනය සිදු කරනු ලබනුයේ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් බුහාරි තුමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි පවසන බව ඉමාම් නිර්මිදි තුමා වාර්තා කරයි.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ النَّبِيُّ - وَعَنْ أَبِي وَاقِدِ اللَّيْثِيِّ 521
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْأَضْحَى وَالْفِطْرِ بِ (ق)، وَ (اِقْتَرَبَتْ) .
 أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ .

අබු වාකිද් අල් ලෙයිසි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ර්දුල් අල්හා හා ර්දුල් ෆිත්ර් සලාතයන් හි සුරාහ් කාෆ් (අල් කුර්ආන් 50 වැනි පරිච්ඡේදය) හා සුරා ඉක්තරබ් (අල් කුර්ආන් 54 වැනි පරිච්ඡේදය) පාරායනය කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා හෙළිදරව් කර ඇත.

522 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْعِيدِ خَالَفَ الطَّرِيقَ " أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අවුරුදු දිනය පැමිණි විට (සලාතය සඳහා එතුමාණන් යන එන) මාර්ගය වෙනස් කරමින් ගමන් කරන්නෙකු වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

523 - وَلاِبِي دَاوُدَ: عَنِ ابْنِ عُمَرَ، نَحْوَهُ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද මෙවැනිම හදිසයක් අබු දාවුද් හි ද සඳහන් ව ඇත.

524 - وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ، وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا. فَقَالَ: " قَدْ أَبْدَلَكُمُ اللَّهُ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا: يَوْمَ الْأَضْحَى، وَيَوْمَ الْفِطْرِ " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتَّسَائِيُّ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මදීනාවට පැමිණියහ. මදීනා වැසියන්ට ඔවුන් කෙළි ලොල්වල නිරත වන දින දෙකක් විය. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

මේ දින දෙකට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ දින දෙකක් නුඹලාට අල්ලාහ් වෙනස් කර දී ඇත. එනම් ඊදුල් අල්හා දිනය හා ඊදුල් ෆිත්ර් යන දිනයයි.

මෙය අබු දාවුද් අන්නසාරී යන ඉමාම්වරු විසින් පූර්ව සාධක සහිත වාර්තා සබඳතාවකින් යුතුව වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ عَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " مِنَ السُّنَّةِ أَنْ يُخْرَجَ إِلَى 525
 الْعِيدِ مَا شِئًا " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَحَسَّنَهُ .

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අවුරුදු සලාතය සඳහා පා ගමනින් පිටත් ව යෑම නම් තුමාණන්ගේ පිළිවෙත අතරින් එකකි.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි තුමා හෙළිදරව් කරන අතර මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُمْ أَصَابَهُمْ مَطْرٌ فِي 526
 يَوْمِ عِيدٍ. فَصَلَّى بِهِمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْعِيدِ فِي
 الْمَسْجِدِ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ لَيِّنٍ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අවුරුදු දින ඔවුනට වර්ෂාවක් ඇති විය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔවුන් සමඟ අවුරුදු සලාතය මස්ජිදයේ මෙහෙය වූහ.

දුර්වල වාර්තා සබඳතාවකින් යුතුව ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා මෙය හෙළිදරව් කර ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْكُفُوفِ

ග්‍රහණ සලාතය පිළිබඳ පාඩම

- عَنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "إِنْكَسَفَتِ 527 الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ، فَقَالَ النَّاسُ: إِنْكَسَفَتِ الشَّمْسُ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا، فَادْعُوا اللَّهَ وَصَلُّوا، حَتَّى تَنْكَشِفَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ: "حَتَّى تَنْجَلِي".

අල් මුසිරා ඉබ්නු ෂුබා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)ගේ කාලයේ (එතුමාණන්ගේ පුත්) ඉබ්‍රාහිම් මරණයට පත් වූ දින සූර්ය ග්‍රහණයක් ඇති විය. එවිට ජනයා ඉබ්‍රාහිම්ගේ මරණය හේතුවෙන් මෙම සූර්ය ග්‍රහණය සිදු විය යැයි පවසා සිටියහ. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

නියත වශයෙන්ම හිරු හා සඳු අල්ලාහ්ගේ සාධක අතුරින් වූ සාධක දෙකකි. කිසිවෙකුගේ මරණය වෙනුවෙන් හෝ උපත වෙනුවෙන් හෝ ඒ දෙකෙහි ග්‍රහණය සිදු නොවන්නේය. ඒ දෙක නුඹලා දුටු විට අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න. එය පැහැදිලි වන තෙක් සලාතය ඉටු කරන්න යනුවෙන් පැවසූහ.

මුලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්

බුහාරි හි පද වෙනසකින් යුතුව හෙළි වන තෙක් යනුවෙන් සඳහන් ව ඇත.

- وَلِلْبُخَارِيِّ مِنْ حَدِيثِ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " 528

فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ "

නුඹලා ඉදිරියෙන් ඇති දෑ (ග්‍රහණය) ඉවත් වන තුරු නුඹලා සලාතය ඉටු කර පාර්ථනා කරනු යනුවෙන් අබු බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසය බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 529

وَسَلَّمَ جَهَرَ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ بِقِرَاءَتِهِ، فَصَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي رَكَعَتَيْنِ، وَأَرْبَعَ سَجَدَاتٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَهَذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ . وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: فَبَعَثَ مُنَادِيًا يُنَادِي: الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ග්‍රහණ සලාතයේ දී තම කුර්ආන් පාරායනය උස් හඩින් පාරායනය කළහ. රකආන් දෙකක් තුළ රකුඋ හතරක් හා සජදා හතරක් ඉටු කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් පද මාලාව ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි. එතුමාට ම අයත් තවත් වාර්තාවක අස්සලාතු ජාමිආ (ග්‍රහණ සලාතය සඳහා එක්රැස් වන්න) යනුවෙන් නිවේදනය කරන නිවේදකයෙකු (ජනයා) අතරට යවා සිටි බව සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : " اِنْخَسَفَتِ 530

الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى، فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا، نَحْوًا مِنْ قِرَاءَةِ سُورَةِ الْبَقْرَةِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا، ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا، وَهُوَ ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَوِيلًا، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ [دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ،

الأول، ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ رَفَعَ، فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ أَنْصَرَفَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ. فَخَطَبَ النَّاسَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ. وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: " صَلَّى حِينَ كَسَفَتِ الشَّمْسُ ثَمَانِ رَكَعَاتٍ فِي أَرْبَعِ سَجَدَاتٍ " .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ කාලයේ සුර්ය ග්‍රහණයක් ඇති විය. එවිට එතුමාණන් සලාතය ඉටු කළහ. සුරතල් බකරා පාරායනය කරන තරමට දීර්ඝ ලෙස කියාම් (සිට ගැනීමේ) ඉරියව්වේ සිට ගත්හ. පසුව දීර්ඝ ලෙස රුකුවෙහි නිරත වූහ. පසුව හිස ඔසවා දීර්ඝ ලෙස කියාම් හි සිටගත්හ. එය පළමුවැනි කියාම් ඉරියව්වට වඩා අඩු විය. පසුව දීර්ඝ ලෙස රුකුවෙහි නිරත වූහ. එය පළමුවැනි රුකුළුවට වඩා අඩු විය. පසුව සුජුද් කළහ. පසුව දීර්ඝ ලෙස කියාම් ඉරියව්වෙහි සිට ගත්හ. එය ආරම්භ කියාම් ඉරියව්වට වඩා අඩු විය. පසුව දීර්ඝ ලෙස රුකුළුහි නිරත වූහ. එය මුල් රුකුළුවට වඩා අඩු විය. පසුව සුජුද් කළහ. පසුව එතුමාණෝ හැරී සිටියහ. සුර්යයා ද පැහැදිලි ව දිස් විය. පසුව ජනයාට දේශනාවක් ඉටු කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක සුර්ය ග්‍රහණය ඇති වූ අවස්ථාවේ සුජුද් හතරක රුකුළු අටක් සහිත සලාතය ඉටු කළ බව සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلَ ذَلِكَ. 531 -

මෙවැනිම හදිසයක් අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ද වාර්තා කර ඇත.

- وَهُ: عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " صَلَّى سِتَّ رَكَعَاتٍ بِارْبَعِ 532

. " سَجَدَاتٍ "

සුඡුද් භතරක් සමඟ රකආත් භයක් එතුමාණන් සලාතය ඉටු කළහ යැයි ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

: " صَلَّى، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - وَلَا يِي دَاوُدَ: عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ 533

. " فَرَكَعَ خَمْسَ رَكَعَاتٍ وَسَجَدَ سَجَدَتَيْنِ، وَفَعَلَ فِي الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذَلِكَ "

ලබෙයි ඉබ්නු කෛබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයක් අබු දාවුද් හි මෙසේ සඳහන් වේ. එතුමාණන් (නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලාතය ඉටු කළහ. එහි රුකුළු පහක් ඉටු කළහ. එමෙන්ම සුඡුද් දෙකක් ද ඉටු කළහ. මෙලෙසම දෙවන රකආතයේ ද ඉටු කළහ.

- وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " مَا هَبَّتْ رِيحٌ 534

قَطُّ إِلَّا جَثَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رُكْبَتَيْهِ، وَقَالَ: "اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً، وَلَا تَجْعَلْهَا عَذَابًا" رَوَاهُ الشَّافِعِيُّ وَالطَّبْرَانِيُّ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(වර්ෂාවේ සලකුණු සහිත) සුළඟක් හමන විටක එතුමාණෝ තම දණින් වැටී 'අල්ලාහුමම ඉස්අල්හා රහ්මතන් වලා තජ්අල් හා අදාබන් යැයි ප්‍රාර්ථනා නොකර කිසිවිටෙක සිටියේ නැත.

ඉමය ඉමාම් ෂාෆිර් හා ඉමාම් අත් තබරානී යන අය විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

: " إِنَّهُ صَلَّى فِي زَلْزَلَةٍ سِتًّا وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
رَكَعَاتٍ، وَارْبَعَ سَجَدَاتٍ، وَقَالَ: هَكَذَا صَلَاةُ الْآيَاتِ " رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ.
وَذَكَرَ الشَّافِعِيُّ عَنْ عَيِّبِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلَهُ دُونَ آخِرِهِ.

ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

භූමි කම්පනය ඇති වූ අවස්ථාවක රුකුළු හයක් හා සුපුද් හතරක් සහිත ව සලාතය ඉටු කළහ. තවද සංඥාවන් සඳහා වූ සලාතය මෙලෙසය යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බයිහකී තුමා වාර්තා කළ අතර අවසන් කොටස රහිත ව අලී ඉබ්නු අබී තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් ඉමාම් ෂාෆිඊ තුමා ද වාර්තා කර ඇත.

بَابُ صَلَاةِ الْإِسْتِسْقَاءِ

වර්ෂාව පතා ඉටු කරන සලාතය පිළිබඳ පාඩම

- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " خَرَجَ النَّبِيُّ 535 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَوَاضِعًا، مُتَبَدِّلًا، مُتَخَشِّعًا، مُتَرَسَّلًا، مُتَضَرَّعًا، فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ، كَمَا يُصَلِّي فِي الْعِيدِ، لَمْ يَخْطُبْ خُطْبَتَكُمْ هَذِهِ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَأَبُو عَوَانَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ (අල්ලාහ්ට) යටහත් පහත් ව සරල ඇඳුමක් ඇඳ බැනීමත් ව තැන්පත් ගමනින් ඉතා බැගෑපත් ව (මදීනා නගරයෙන්) බැහැර ව ගියහ. උත්සව අවස්ථාවේ සලාතය ඉටු කරන්නාක් මෙන් රකආත් දෙකක් සලාතය ඉටු කළහ. ඔබ කරන මෙම දේශනා මෙන් එතුමා දේශනා නොකළහ.

මෙය අන්මදේ අබුදාවුද් නසාර් නිර්මිදි ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි ඇතුළු ව අබු අවානා හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " شَكَا النَّاسُ إِلَى 536 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فُحُوطَ الْمَطْرِ، فَأَمَرَ بِمِنْبَرٍ، فَوُضِعَ لَهُ فِي الْمُصَلَّى، وَوَعَدَ النَّاسَ يَوْمًا يَخْرُجُونَ فِيهِ، فَخَرَجَ حِينَ بَدَأَ حَاجِبُ الشَّمْسِ، فَقَعَدَ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَكَبَّرَ وَحَمِدَ اللَّهَ، ثُمَّ قَالَ: " إِنَّكُمْ شَكُوتُمْ جَدَبَ دِيَارِكُمْ، وَقَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ أَنْ تَدْعُوهُ، وَوَعَدَكُمْ أَنْ يَسْتَجِيبَ

لَكُمْ، ثُمَّ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَالِكِ يَوْمِ
 الدِّينِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،
 أَنْتَ الْغَنِيُّ وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ، أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ، وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ قُوَّةً
 وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ " ثُمَّ رَفَعَ يَدَيْهِ، فَلَمْ يَزَلْ حَتَّى رُئِيَ بَيَاضَ إِبْطِيهِ، ثُمَّ
 حَوَّلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ، وَقَلَبَ رِدَاءَهُ، وَهُوَ رَافِعٌ يَدَيْهِ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى
 النَّاسِ وَنَزَلَ، وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ، فَأَذْنَا اللَّهُ سَحَابَةً، فَرَعَدَتْ، وَبَرَقَتْ، ثُمَّ
 امْطَرَتْ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ: " غَرِيبٌ، وَإِسْنَادُهُ جَيِّدٌ " .

ආදර්ශන රළියල්ලාහු අන්භා තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වර්ෂාව නොමැති නිසා කාලය පිළිබඳ ව ජනසා අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පැමිණිලි කළෝය. එයට එතුමාණෝ මින්බර් වේදිකාවක් ගෙන එන මෙන් නියෝග කළහ. පසුව එය උත්සව සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයේ තබන ලදී. නියමිත දිනක එහි පැමිණෙන මෙන් ජනසාට උපදෙස් දුන්හ. හිරු උදාවන අවස්ථාවේ එතුමාණෝ බැහැර ව පැමිණ මින්බරය මත වාඩි වූහ. පසුව තක්බිර් පවසා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. ජනයිති, නුඹලාගේ ප්‍රදේශයේ ඇති වී තිබෙන නියගය පිළිබඳ පැමිණිලි කරන්නෙහුය. අල්ලාහ් තමාගෙන් අයදින මෙන් නුඹලාට නියෝග කර ඇත. නුඹලාට ඒ ගැන පිළිතුරු දෙන වග අල්ලාහ් නුඹලාට පොරොන්දු විය. පසුව මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළහ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ، لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ الْغَنِيُّ

وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ، انزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ، وَاجْعَلْ مَا انزَلْتَ قُوَّةً وَبَلَاءً إِلَى

حِينٍ

අල්හම්දු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින් අර්-රන්මානිර් රහිම් මාලිකි යවිම්ද්දින් ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු යඵ්අලු මා යුර්ද් අල්ලාහුමම අන්තල්ලාහු ලා ඉලාහ ඉල්ලා අන්ත අන්තල් සනීය්සු වනභ්නුල් හුකරාඋ ඉන්සිල් අලයිනල් ගයිස වජ්අල් මා අන්සල්ත කුවවනන් වබලාගන් ඉලා හීන්

තේරුම : ලෝකයන්හි පරමාධිපති අල්ලාහ්ටම සියලු ප්‍රශංසා, ඔහු අසමසම කරුණාවන්තය පරම කරුණා ගුණාංගයන්ගෙන් යුක්තය. විනිශ්චය දිනයේ අධිපතිය. අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙක් නැත. ඔහු සිතන දෑ සිදු කරන්නේය. යා අල්ලාහ් ! ඔබය අල්ලාහ්. ඔබ හැර වෙනත් දෙවියෙක් නොමැත. ඔබ ස්වාධීනය අප අවශ්‍යතා ඇත්තන් වෙමු. අප වෙත වර්ෂාව පහළ කරනු මැනව ! ඔබ පහළ කරන වර්ෂාව අපට ශක්තිමත් ලෙසත් සුර්ණවත් ලෙසත් පත් කරනු මැනව !

පසුව එතුමාණෝ තම දෑත් එසවූහ. එතුමාගේ කිහිලිකරු අතර වූ සුදු පැහැය දිස්වන තෙක් එතුමාණෝ එසවූහ. පසුව එතුමා ජනයා දෙසට තම පිට කොන්ද හරවා තම උඩු සඵව ද පෙරලා දමා ගත්හ. එවිට ද එතුමාණන්ගේ දෑත් එසවූ අයුරින් පිහිටින. පසුව ජනයා වෙත මුහුණලා (මින්බර් වේදිකාවෙන්) බැස රකආත් දෙකක් ඉටු කළහ. එවිට අල්ලාහ් මේස වලාවක් ඇති කළේය. එය ගිගුරුම් දුනි. එමගින් විදුලි කෙටීම් ද ඇතිවිණ. වර්ෂාව ද ඇද හැලින.

මෙය ඉමාම් දාවුද් විසින් වාර්තා කර ඇති අතර මෙය සරිබ් ගණයට අයත් හදීසයක් වුව ද මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව නිවැරදි යැයි තවදුරටත් සඳහන් කරයි.

- وَقِصَّةُ التَّحْوِيلِ فِي "الصَّحِيحِ" مِنْ: حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ 537 -
 بِنِ زَيْدٍ، وَفِيهِ: " فَتَوَجَّهَ إِلَى الْقِبْلَةِ، يَدْعُو، ثُمَّ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ، جَهَرَ
 فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ.

තම උඩු සළුව පෙරළීම පිළිබඳ ව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් සහිතව ඔහු විසින් සඳහන් ව ඇත. තවදුරටත් එතුමා කිබ්ලාවට මුහුණ ලා පුර්වතා කළ බවත් පසුව රකා'ාත් දෙකක් ඉටු කළ බවත් ඒ දෙකෙහිම කුර්ආනය හඬ නඟා පාරායනය කළ බවත් සඳහන් ව ඇත.

- وَلِلدَّارِ قُطَيْبِيٍّ مِنْ مُرْسَلٍ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ: وَحَوْلَ رِدَاءِ؛ 538 -
 لِيَتَّحَوَّلَ الْقَحْطُ .

අබු ජ:෨෮ අල්-බාකිර් තුමාගේ මුර්සල් හදිසයන් අතරේ ඉමාම් දාරුකුත්ති සතු හදිසයක

එතුමා එසේ තම උඩු සළුව පෙරළා ගත්තේ නියගය ද එලෙස වෙනස් විය යුතුයි යන පදනම මතය යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ 539
 يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يَخْطُبُ. فَقَالَ: يَا رَسُولَ
 عَزَّ وَجَلَّ [يُعِثُّنَا،] اللَّهُ، هَلَكَتِ الْأَمْوَالُ، وَأَنْقَطَعَتِ السُّبُلُ، فَادْعُ اللَّهَ
 فَرَفَعَ يَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: "اللَّهُمَّ اغْنِنَّا، اللَّهُمَّ اغْنِنَّا... " فَذَكَرَ الْحَدِيثَ،
 وَفِيهِ الدُّعَاءُ بِأَمْسَاكِهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ජුමුආ දිනක සිට ගෙන දේශනා කරමින් සිටිය දී පුද්ගලයකු මස්ජිදයට පිවිස,

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අපගේ සම්පත් විනාශ වී ඇත. ආදායම් මාර්ග නැවතී ඇත. එබැවින් අපට වර්ෂාව පහළ කරන මෙන් ඔබ අල්ලාහ්ගෙන් අයැද සිටින්නැයි පැවසීය. එවිට එතුමාණෝ තම දැන් ඔසවා

"اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا..."

යා ! අල්ලාහ්, අපට වර්ෂාව ඇති කරනු මැනව ! යා ! අල්ලාහ්, අපට වර්ෂාව ඇති කරනු මැනව ! යැයි ප්‍රාර්ථනා කළහ.

පසුව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තවදුරටත් මෙම හදිසය පවසා සිටියහ. එහිදී වර්ෂාව නතර කිරීම සඳහා වූ ප්‍රාර්ථනාව ද සඳහන් වීම.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ 540 إِذَا فَحِطُوا يَسْتَسْقِي بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. وَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَسْقِي إِلَيْكَ بِبَنِيْنَا فَتَسْقِينَا، وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّْنَا فَاسْقِنَا، فَيُسْقَوْنَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා එතුමාගේ කාලයේ නියගය ඇති වූ විටෙක අබ්බාස් ඉබ්නු අබ්දිල් මුත්තලිබ් තුමා ලවා වර්ෂාව පතා ප්‍රාර්ථනා කරවා ගත්හ. තවදුරටත් එතුමා යා ! අල්ලාහ්, අපගේ නබි තුමාණන් ලවා ඔබගෙන් වර්ෂාව පැතුවෙමු. එවිට ඔබ අපට වර්ෂාව ලබා දුන්නෙහිය. (දැන්) අපි අපගේ

නබිතුමාගේ මහජනා ලවා ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙමු. එබැවින් අපට වර්ෂාව ඇති කරනු මැනව ! එවිට අප වෙත වර්ෂාව පහළ විණ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

541 - وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " أَصَابَنَا -وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ- صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَطْرٌ قَالَ: فَحَسَرَ ثَوْبَهُ، حَتَّى أَصَابَهُ مِنَ الْمَطْرِ، وَقَالَ: "إِنَّهُ حَدِيثٌ عَهْدٍ بِرَبِّهِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අප අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් සමඟ සිටිය දී අපට වර්ෂාව ඇති විණ. එවිට එතුමා තම උඩු වස්ත්‍රය ගලවා ගත්හ. වැහි බිඳු එතුමාණන්ගේ ශරීරයට වැදිණ. තවද ඇත්තෙන්ම මෙය පරමාධිපතිගෙන් පැමිණියා වූ නව සිදුවීමකි යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

542 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ: " اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا " أَخْرَجَاهُ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වර්ෂාව දුටු විට

اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا

අල්ලාහුම්ම සය්යිබන් නාෆිආ

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, ප්‍රයෝජනවත් අයුරින් වර්ෂාව පතිත කරන්නවා ! යැයි ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙකු වූහ.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 543
 وَسَلَّمَ دَعَا فِي الْإِسْتِسْقَاءِ: "اللَّهُمَّ جَلَّلْنَا سَحَابًا، كَثِيفًا، قَصِيفًا، دُلُوقًا،
 ضَحُوكًا، تُمْطِرُنَا مِنْهُ رَذَاذًا، قِطْقِطًا، سَجَلًا، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ"
 رَوَاهُ أَبُو عَوَانَةَ فِي "صَحِيحِهِ".

සඳු (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වර්ෂාව පතා අයැදීමේ දී සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළහ.

اللَّهُمَّ جَلَّلْنَا سَحَابًا، كَثِيفًا، قَصِيفًا، دُلُوقًا، ضَحُوكًا، تُمْطِرُنَا
 مِنْهُ رَذَاذًا، قِطْقِطًا، سَجَلًا، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

අල්ලාහුමම ජල්ලිල්නා සහාබන් කසිහන් දලූකන් ලහුකන්.
 තුමතිරුනා මින්හු රදාදන් කිත්කිතන් සජ්ලන් යා දල් ජලාලි වල්
 ඉක්රාම්.

තෝරුම : යා ! අල්ලාහ්, අප වෙත සන විදුලි කොටන සුළු
 ඉක්මණින් ඇද හැලෙන සිනහව ගෙන දෙන මේස වලාවන් ඇති
 කරනු මැනව ! කුඩා බිංදු සහිත ව අධික ජලය සහිත ව
 ප්‍රයෝජනවත් වන එයින් (එම මේස වලාවන් තුළින්) වර්ෂාව ඇති
 කරනු මැනව ! අහෝ ! ඔබ අති කීර්තිමත්ය. මහා උපකාරශීලිය.

මෙය අබු අවානා තුමා තම සහිත් ග්‍රන්ථයේ දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 544
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "خَرَجَ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَسْتَسْقِي، فَرَأَى نَمْلَةً
 مُسْتَلْقِيَةً عَلَى ظَهْرِهَا رَافِعَةً قَوَائِمَهَا إِلَى السَّمَاءِ تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنَّا خَلَقْنَا

مِنْ خَلْقِكَ، لَيْسَ بِنَا غِنَى عَنْ سُقْيَاكَ، فَقَالَ: ارْجِعُوا لَقَدْ سُقِيتُمْ
بِدَعْوَةِ غَيْرِكُمْ " رَوَاهُ أَحْمَدُ وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සුලෙයිමාන් (අලයිහිස් සලාම්) තුමා වර්ෂාව පතා බැහර ව ගියහ. එවිට පාද අහස දෙසට දිගු කොට පිට මත දිගා වී (උඩු බැලී අතට) සිටි කුහුඹුවකු දුටුහ. උහ මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළේය.

اللَّهُمَّ إِنَّا خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِكَ، لَيْسَ بِنَا غِنَى عَنْ سُقْيَاكَ

අල්ලාහුම ඉන්නා කල්කුන් මින් කල්කික. ලයිස බිනා ගිනන් අන් සුක්යාක

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, අප ද ඔබගේ මැවීම් අතුරින් වූ මැවීමකි. ඔබ සපයන ජලයෙන් අවශ්‍යතාවෙන් තොරව සිටීමට අපට නොහැක. යැයි ප්‍රාර්ථනා කළේය.

එවිට එතුමා (කම ජනයා අමතා) නුඹලා නැවත හැරී යන්න. නුඹලා නොවූ වෙනත් මැවීමකගේ අයැදීම හේතුවෙන් ඇත්තෙන්ම නුඹලාට වර්ෂාව ඇති වන්නේය.

ඉමම් අහ්මද් තුමා විසින් මෙය දන්වා ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 545

وَسَلَّمَ اسْتَسْقَى فَأَشَارَ بِظَهْرِهِ كَفَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ " أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වර්ෂාව ඉල්ලා ප්‍රාර්ථනා කළහ. එවිට කම අල්ලෙහි මතු පිට අහස දෙසට යොමු කරමින් සංඥා කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

بَابُ اللَّبَاسِ

ඇලුම පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي عَامِرٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ 546
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَسْتَحِلُّونَ الْحِرَّ
وَالْحَرِيرَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَاصْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු ආමර් අල්-අෂ්අරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ ප්‍රජාවෙන් ඇතැම් පිරිස් වෙති. ඔවුහු රහසා පෙදෙස් (නිරාවරණය කිරීම) හා පට වස්ත්‍ර අනුමත කරති.

මෙය අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි මූලය බුහාරි හි ද සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ 547
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُشْرَبَ فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَأَنْ تَأْكَلَ فِيهَا، وَعَنْ
لُبَّسِ الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ، وَأَنْ نَجْلِسَ عَلَيْهِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

හුදෙයිතා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි රන් හා රිදී භාජන වල පානය කිරීමත් ඒවායෙහි ආහාර ගැනීමත් හරි හා දීඛාජ් නම් වූ පට රෙදි ඇඳීමත් ඒවා මත වාසි වීමත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ වැළැක් වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ 548 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ إِلَّا مَوْضِعَ إِبْصَعَيْنِ، أَوْ ثَلَاثٍ، أَوْ أَرْبَعٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඇඟිලි දෙකක තුනක හෝ හතරක ප්‍රමාණයෙන් පිහිටා ඇති ස්ථානයක ප්‍රමාණයක් හැර (ඊට වඩා අධික පමණින්) පට රෙදි ඇඳීමෙන් වැළැක් වූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන උතුමන්ලා විසින් වාර්තා කර ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වදන් පෙළකි.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 549 وَسَلَّمَ رَخَّصَ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، وَالرُّبَيْرِ فِي قَمِيصِ الْحَرِيرِ، فِي سَفَرٍ، مِنْ حَكَّةٍ كَانَتْ بِيَهُمَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එක්තරා ගමනක දී නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්නු අව්ෆ් තුමාට හා සුබෙයිර් තුමාට ඔවුන් දෙදෙනාට ඇති වී තිබූ කැසිල්ලක් (කුෂ්ට රෝගයක්) හේතුවෙන් පට රෙද්දෙන් යුත් කමිසයක් ඇඳ ගැනීමට අවකාශය ලබා දුන්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන උතුමන්ලා විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ عَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَسَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ 550 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةً سِيرَاءً، فَخَرَجْتُ فِيهَا، فَرَأَيْتُ الْعُضْبَ فِي وَجْهِهِ، فَشَقَقْتُهَا بَيْنَ نِسَائِي " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَهَذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ .

අළු (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට ඉරි වැටුණු පට රෙද්දක් දුන්හ. මම එය ඇඳ එළියට පැමිණියෙමි. එවිට එතුමාගේ මුහුණේ කෝපය දුටුවෙමි. පසුව මම එය කැබලි කොට මාගේ නිවසේ කාන්තාවන් අතර බෙදා දුනිමි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන උතුමන්ලා විසින් වාර්තා කර ඇත. මෙහි ඇති වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතුය.

- وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 551 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " أَجَلُ الذَّهَبِ وَالْحَرِيرِ لِأَنَاثِ أُمَّتِي، وَحُرْمٌ عَلَى ذُكُورِهِمْ. " . رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالنَّسَائِيُّ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ සමූහයේ කාන්තාවන්ට රන් හා පට ඇඳුම් අනුමත කරන ලදී. නමුත් ඔවුන් අතර සිටින පිරිමින්ට තහනම් කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් නසාරි හා නිර්මිදි යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِذَا انْعَمَ عَلَى عَبْدٍ أَنْ يَرَى اثرَ نِعْمَتِهِ عَلَيْهِ" رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ් එක් ගැන්වෙනකුට යමක් ආශීර්වාද කළ විට, ඔහු වෙත පිරිනැමූ එම ආශීර්වාදයේ බලපෑම දකින්නට ඔහු ප්‍රිය කරන්නේය.

මෙය ඉමාම් බයිහකී තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لُبْسِ الْقِسِيِّ وَالْمَعْصَفِرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) - (ඊජිප්තුව සිරියාව වැනි රටවල් වල නිෂ්පාදිත) කසියයි නමින් හැඳින් වූ පට ඇඳුම ද මුඅස්ලර් නමින් හැඳින් වූ පට ඇඳුම ද තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා කර ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: "رَأَى عَلِيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَوْبَيْنِ مُعْصَفَرَيْنِ، فَقَالَ: "أَمَّاكَ أَمْرَتُكَ بِهَذَا؟" رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අම්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මා ඇද සිටි මුඅස්තර් ගණයේ පට රෙදි දෙකක් දුටු නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ

මෙය අදින්නට නියෝග කළේ ඔබේ මව දැ යි (පිළිකුලෙන්) විමසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා කර ඇත.

- وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " إِنَّهَا 555
 أَخْرَجَتْ جُبَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكْفُوفَةَ الْجَيْبِ
 وَالْكُمَيْنِ وَالْفَرْجَيْنِ، بِالدِّيْبَاكِ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

وَأَصْلُهُ فِي "مُسْلِمٍ"، وَزَادَ: " كَانَتْ عِنْدَ عَائِشَةَ حَتَّى قُضِصَتْ،
 فَاقْبَضْتُهَا، وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُهَا، فَحَنُّ نَعِيسُهَا
 لِلْمَرَضَى نَسْتَشْفِي بِهَا " .

وَزَادَ الْبُخَارِيُّ فِي "الْأَدَبِ الْمَفْرَدِ". " وَكَانَ يَلْبَسُهَا لِلْوَفْدِ
 وَالْجُمُعَةِ " .

අස්මා බිත්ත අබු බක්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

දීබාජ් නම් පට රෙද්දෙන් සාක්කුව හා විලු (ඇඳුමෙහි අතේ කෙළවර) මැසූ එමගින් එහි තිබූ කුහර දෙකක් අණ්ඩ දැමූ ජුබ්බාවක් එළියට ගත්තාය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා වාර්තා කර ඇත.

මෙහි මුල් පද මුස්ලිම් හි සඳහන් වී ඇත. එහි මීට අමතර ව

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ළඟ තිබූ මෙය ඇයගේ මරණයෙන් පසු තමන් එය ලබා ගත් බවත් නබි (සල්ලේලාහු

අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා එය ඇඳ ගෙන සිටි බවත් රෝගීන් වෙනුවෙන් එය තමන් සෝදා දී එමගින් තමන් සුවය පැතු බවත් ඇය කළ ප්‍රකාශය සඳහන් වී ඇත.

ඉමාම් බුහාරි තුමා අදබුල් මුල්රද් නම් තම ග්‍රන්ථයේ එතුමා එය ආගන්තුකයින් වෙනුවෙන් හා ජුමුආ දිනයේ දී ඇඳ සිටි බව වැඩි දුරටත් සඳහන් කර ඇත.

كِتَابُ الْجَنَائِزِ

ජනාසා පිළිබඳ පාඩම

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ 556 :
 ، : الْمَوْتِ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ
 ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ . وَالتَّسَائِي

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ආශාවන් (සියල්ල) බිඳ හෙළන දෑ එනම් මරණය ගැන අධිකව මෙනෙහි කරන්න.

මෙය ඉමාම් තීර්මදි හා ඉමාම් නසාර් යන අය විසින් වාර්තා කර ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ 557 :
 ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ لِضُرِّ يَنْزِلُ بِهِ
 ، وَتَوَفَّيَنِي إِذَا كَانَتْ مُتَمَنَّيًّا فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي
 . الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තමන් ට සිදු වූ හානියක් හේතුවෙන් ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු මරණය ආශා නොකළ යුතුය. එය සිදු විය යුතු යැයි සිතන්නේ නම් මෙසේ පවසන්න.

، وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتِ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي

خَيْرًا لِي

යා ! අල්ලාහ්, ජීවත් වීම මට යහපත් නම් මා ජීවත් කරවනු මැනව ! නවද මරණයට පත් වීම මට යහපත් නම් මා මරණයට පත් කරනු මැනව !

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

558 - وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " الْمُؤْمِنُ يَمُوتُ بِعَرَقِ الْجَبِينِ " رَوَاهُ الثَّلَاثَةُ وَصَحَّحَهُ ابْنُ حَبَّانَ .

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දේව විශ්වාසවන්තයා නළලෙහි දහඩිය ඇති ව මිය යයි.

මෙය අබු දාවුද් නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

559 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ، وَالْأَرْبَعَةُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා සහ අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන අය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා අතුරින් මරණාසන්නයේ සිටින්නන්ට ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහ් - නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත- යනුවෙන් තල්කීන් කියා දෙනු.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දැනුම් දී ඇති අතර අබු දාවුද්, නසාර්, තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් ද වාර්තා කර ඇත.

560 - وَعَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اقرؤوا على موتاكم يس " رواه أبو داود ، والنسائي ، وصححه ابن حبان .

සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව මෙකීල් ඉබ්නි යසාර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් මරණයට පත්වන්නන් වෙත සුරා යාසීන් පාරායනය කරන්න.

මෙය අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම් වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

සටහන : මෙය දුර්වල හදිසයකි.

561 - وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : " دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَدْ شَقَّ بَصْرُهُ فَأَغْمَضَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنَّ الرُّوحَ إِذَا فُيِضَ ، اتَّبَعَهُ الْبَصْرُ " فَضَجَّ نَاسٌ مِنْ أَهْلِهِ ، فَقَالَ : " لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ . فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تُوَمِّنُ عَلَى مَا تَقُولُونَ " . ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأبي سَلَمَةَ ، وارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي

المَهْدِيِّينَ ، وَأَفْسَحَ لَهُ فِي قَبْرِهِ ، وَنَوَّرَ لَهُ فِيهِ ، وَأَخْلَفَهُ فِي عَقِبِهِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

උමමු සලමා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) (මිය යැදුනු) අබු සලමා වෙත පැමිණියහ. ඔහුගේ ඇස් විවර වී තිබිණ. එවිට එතුමාණෝ එය වැසූහ. පසුව සැබැවින්ම ප්‍රාණයක් අත් පත් කර ගනු ලැබූ විට දැස් එයට පරව ගමන් කරයි යැයි පැවසූහ. ඔහුගේ පවුලේ අය මොර දී හඬා වැලපෙන්නට වූහ. එවිට එතුමාණෝ නුඹලාට යහපත මිස වෙන කිසිවක් නොපතනු. හේතුව සැබැවින් ම මලක් වරු නුඹලා පවසන දෑට ආමීන් පවසති. පසුව එතුමාණෝ

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأبي سَلَمَةَ ، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ ، وَأَفْسَحَ لَهُ فِي قَبْرِهِ ، وَنَوَّرَ لَهُ فِيهِ ، وَأَخْلَفَهُ فِي عَقِبِهِ

යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළහ.

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, අබු සලමාට සමාව දෙනු මැනව ! ඔහුගේ නිලය යහමහ ලැබුවන් අතර උසස් කරනු මැනව ! ඔහුගේ කබිරය ඔහු වෙනුවෙන් විශාල කරනු මැනව ! එහි ඔහුට ආලෝකය දෙනු මැනව ! ඔහුගෙන් පසුව ඔහුගේ කටයුතු නියෝජනය කරන්නෙකු පත් කරනු මැනව !

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ حِينَ تُؤْتَى سَجِّي بِرُءْدِ حَبْرَةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මරණයට පත් වූ අවස්ථාවේ හිබිරා නම් යමන් දේශයේ සඵවකින් එතුමාණන් ආවරණය කරනු ලැබීය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَعَنْهَا : " أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَبْلَ النَّبِيِّ 563 -
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ مَوْتِهِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන් ම අබු බකර් සිද්දික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මිය ගිය පසුව එතුමාණන් ව සිප ගත්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 564 -
وَسَلَّمَ قَالَ : " نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ ، حَتَّى يُفْضَى عَنْهُ " رَوَاهُ
أَحْمَدُ ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දේව විශ්වාසවන්තයාගේ ආත්මය ඔහුගේ ණය හේතුවෙන් එය ඔහු වෙනුවෙන් ගෙවනු ලබන තෙක් රැඳී පවතී.

මෙය අන්මද් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදීසයක් බව ද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 565 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الَّذِي سَقَطَ عَنْ رَاحِلَتِهِ فَمَاتَ : " اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَكَفَّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වාහනයෙන් වැටී මිය ගිය අයකු විෂයෙහි මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තුඹලා ජලය හා සිද්ද්‍ර කොළ භාවිත කර ඔහු ව නාවන්න. රෙදි කඩ දෙකක ඔහු ව ඔතන්න.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : " لَمَّا أَرَادُوا غَسَلَ 566 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا : وَاللَّهِ مَا نَدْرِي ، نُجَرِّدُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا نُجَرِّدُ مَوْتَانَا ، أَمْ لَا ؟ " الْحَدِيثُ ، رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ව නාවන්නට ඔවුන් සිතූ විට

අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසන්නෙමු. අප අතුරින් මරණයට පත්වුවන්ගේ ඇඳුම් අප ගලවා දැමුවාක් මෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ ඇඳුම් ගලවන්නේ ද නැද්ද යන්න අපි නොදන්නෙමු යැයි ඔවුහු පැවසූහ.....

මෙය දීර්ඝ හදිසයකින් කොටසකි.

ඉමාම් අහ්මද් අබු දාවුද් යන අය විසින් මෙය දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : " دَخَلَ عَلَيْنَا 567 -
 النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَخُنْ نُغَسِّلُ ابْنَتَهُ ، فَقَالَ : " اغْسِلْنَاهَا ثَلَاثًا ،
 أَوْ خَمْسًا ، أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ ، إِنْ رَأَيْتُنَّ ذَلِكَ ، بِمَاءٍ وَسِدْرٍ ، وَاجْعَلْنَ فِي
 الْآخِرَةِ كَافُورًا ، أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ " ، فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَنَاهُ ، فَالْقَى إِلَيْنَا
 فَقَالَ : " أَشْعَرْنَاهَا إِيَّاهُ " " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رِوَايَةٍ : " اِبْدَأَنَّ حِقْوَهُ .
 وَفِي لَفْظٍ لِلْبَحَارِيِّ : " فَضَفَّرْنَا شَعْرَهَا بِمِيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا " .
 ثَلَاثَةَ قُرُونٍ ، فَالْقَيْنَاهُ خَلْفَهَا " .

උමු අනියා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ මිය ගිය දියණිය අප නාවමින් සිටිය දී එතුමාණෝ අප වෙතට පැමිණ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ඇය ව තුන් වරක් හෝ පස් වරක් හෝ ඊට වැඩි වාර ගණනක් සේදීම මැනවි යැයි ඔබ සිතන්නෙහු නම් එලෙස හෝ ජලය හා සිද්ද් කොළ භාවිත කරමින් නාවන්න. අවසානයේ කපුරු හෝ කපුරුවලින් කොටසක් හෝ යොදන්න. අප නාවා අවසන් කළ විට එතුමාණන්ට අපි දැනුම් දුන්නෙමු. පසුව එතුමාණන්ගේ යට සඵව අප වෙත දමා එය ඇයගේ යට ඇඳුම බවට පත් කරනු යි පවසා සිටියහ.

තවත් වාර්තාවක ඇයගේ දකුණු දෙසින් හා ඇයගේ වුළු සිදු කරන ස්ථානයන්ගෙන් ආරම්භ කරන්නැයි සඳහන් වී ඇත.

බුහාරි සතු තවත් වාර්තාවක අප ඇයගේ කෙස් රොද කොටස් තුනකට ගොතා ඇයගේ පසුපසින් එය දැමුවෙමු

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " كُفِّنَ رَسُولُ اللَّهِ 568 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بَيْضٍ سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ ، لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ . " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යමන් දේශයේ සුහුඹුලියා නම් ප්‍රදේශයේ (නිෂ්පාදිත) සුදු පැහැති කපු රෙදි කඩ තුනකින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කඟන් කරනු ලැබූහ. ඒවා අතර කමිසයක් හෝ ජටාවක් හෝ නොවීය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " لَمَّا تُوفِّيَ عَبْدُ 569 اللَّهِ بْنُ أَبِي جَاءَ ابْنُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَقَالَ: أَعْطِنِي إِيَّاهُ " [مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . [قَمِيصَكَ أَكْفَنُهُ فِيهِ ، فَأَعْطَاهُ

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උබෙයි මිය ගිය කල්හි ඔහුගේ පුත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙත පැමිණ ඔබේ කමිසය මට දෙන්න. මම එහි ඔහු ව කඟන් කරන්නෙමි යැයි විමසා සිටියේය. පසුව එතුමා එය ඔහුටම පිරිනැමුවේය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 570 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الْبُسُؤَا مِنْ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضُ ، فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ ، وَكَفَنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ ،

සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගේ ඇඳුම් අතරින් සුදු ඇඳුම් නුඹලා අදින්න. සැබැවින්ම එය නුඹලාගේ ඇඳුම් අතුරින් විශිෂ්ට ඇඳුම වේ. නුඹලා අතුරින් මරණයට පත්වුවන් ව එයින්ම ඔතන්න. (කතන් කරන්න)

මෙය අහ්මද්, අබු දාවුද්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දැනුම් දී ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

571 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا كَفَّنَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُحْسِنْ كَفَنَهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා අතුරින් කෙනෙකු තම සහෝදරයා ව කතන් කරන විට ඔහුගේ කතනය අලංකාර ලෙස කරන්න.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

572 : " كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ ، ثُمَّ يَقُولُ : " أَيُّهُمْ أَكْثَرُ أَخْذَاً لِلْقُرْآنِ ؟ " ، فَيَقْدِمُهُ فِي اللَّحْدِ ، وَلَمْ يُغَسَّلُوا ، وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උහද් සුද්ධයේ මිය ගිය අය අතුරින් මිනිසුන් දෙදෙනෙකුගේ දේහ එකම රෙද්දක එකට තැන්පත් කළහ. පසුව ඔවුන් අතුරින් කුර්ආනය ගැන

වඩා දැනුවත් ව සිටි අය කවුරුන් දැයි විමසා ඔහු වළ තුළ මුළින්ම තැබූහ. ඔවුන් නාවනු නොලැබූ අතර ඔවුන් මත සලාතය ද මෙහෙයවනු නොලැබූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

573 - وَعَنْ عَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَا تُغَالُوا فِي الْكَفَنِ، فَإِنَّهُ يُسَلَّبُ سَرِيعًا" " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කතන් විෂයෙහි අධික වියදමක් නොදරන්න. හේතුව සැබැවින්ම එය ඉතා ඉක්මණින් දිරාපත් වී යනු ඇත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කර ඇත.

574 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا: " لَوْ مِتَّ قَبْلِي فَعَسَلْتُكَ " الْحَدِيثُ. رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَابْنُ مَاجَهَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමා හට

‘ඔබ මට පෙර මිය ගියේ නම් එවිට මම ඔබ ව නාවමි’ යැයි ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. -දීර්ඝ හදිසයකින් කොටසකි.

මෙය අහ්මද් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

" أَنْ فَاطِمَةَ - وَعَنْ أَسْمَاءِ بِنْتِ عُمَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا 575
عَلَيْهَا السَّلَامُ أَوْصَتْ أَنْ يُغَسَّلَهَا عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ " رَوَاهُ
الدَّارِقُطِيُّ .

අස්මා බිත් උමයිස් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම ෆාතිමා (අලයිහස් සලාම්) තුමිය තමන් ව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නැවිය යුතු යැයි වසියයත් හෙවත් අන්තිම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කර සිටියාය.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්ති තුමා දන්වා සිටියි.

في قِصَّةِ الْغَامِديَّةِ الَّتِي أَمَرَ - وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - 576
: " ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَصَلِّي - قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجْمِهَا فِي الزَّنَا
عَلَيْهَا وَدُفِنَتْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා දුරාවාරය සම්බන්ධයෙන් ගල් ගසා මරණ මෙන් නියෝග කළ සාම්දියයා නම් කාන්තාවකගේ කතාවක මෙසේ සඳහන් වී තිබේ.

එතුමා ඇය ව රැගෙන එන්නැ යි අණ කොට සලාතය මෙහෙය වනු ලැබ වළ දමනු ලැබීය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

" أَتَى النَّبِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمْرَةَ 577
، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ " صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ قَتَلَ نَفْسَهُ بِمَشَاقِصِ
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබ්‍රි බින් සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත දිගු හීයකින් සිය දිවි හානි කර ගත් මිනිසෙකු ගෙන එනු ලැබීය. එවිට එතුමා ඒ වෙත සලාතය ඉටු කළේ නැත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

578 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي قِصَّةِ الْمَرْأَةِ الَّتِي
 [كَانَتْ تَقُمُّ الْمَسْجِدَ - قَالَ: " فَسَأَلَ عَنْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَقَالُوا: مَاتَتْ، فَقَالَ: " أَفَلَا كُنْتُمْ أَذْنُتُمُونِي؟ " فَكَأَنَّهُمْ صَعَرُوا أَمْرَهَا]
 . فَقَالَ: " دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهَا، " فَدَلُّوهُ، فَصَلَّى عَلَيْهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَزَادَ مُسْلِمٌ، ثُمَّ قَالَ: " إِنَّ هَذِهِ الْقُبُورَ مَمْلُوءَةٌ ظُلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا،
 وَإِنَّ اللَّهَ يُنَوِّرُهَا لَهُمْ بِصَلَاتِي عَلَيْهِمْ "

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදය අතු ගා පිරිසිදු කරමින් සිටි කාන්තාවක් සම්බන්ධයෙන් සඳහන් කතාවක..

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඇය ගැන විමසා සිටියහ. එවිට ඔවුහු ඇය මිය ගිය බව දන්වා සිටියහ. නුඹලා මට දන්වන්නට තිබුණා නොවේ දැයි පැවසූහ. ඇය විෂයෙහි මොවුන් සැහැල්ලුවෙන් සිතුවාක් මෙනි. පසුව එතුමා ඇයගේ මිනී වළ මට පෙන්වන්නැ යි පැවසූහ. පසුව එතුමාණන්ට ඔවුහු පෙන්වූහ. පසුව එතුමා ඇය කෙරෙහි සලාතය ඉටු කළහ.

ඇත්තෙන් ම මෙම මිනී වළ වල් එවායෙහි වෙසෙන්නන් මත අඳුරෙන් පිරී ඇත. මාගේ සලාතය මගින් අල්ලාහ් ඔවුන් වෙනුවෙන් එය ආලෝකවත් කරනු ඇත. යැයි ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා තවදුරටත් පවසා සිටියහ.

579 - وَعَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْهَى عَنِ التَّعْيِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ،
وَالْتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ .

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මොර දී මරණ දැන්වීම් ප්‍රචාරය කිරීම තහනම් කරන්නෙකු වූහ.

මෙය අභිමඳ් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : මොහු මරණයට පත් විය යනුවෙන් දන්වා සිටීම තහනම් කරනු නොලැබූ අතර එසේ තහනම් කරනු ලැබුවේ අඤාන යුගයේ සිට පැවත ආ මොර දී පුරසාරම් දෙසීම ඔහුගේ ආධිමබරය ප්‍රශංසාව වැනි පරම්පරානුගත මහිමයන් පැවසීම දැන්වීම් අලවා ප්‍රචාරය කිරීම වැනි දෑ ය.

580 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَى التَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ ، وَخَرَجَ بِهِمْ مِنَ الْمُصَلَّى ، فَصَفَّ بِهِمْ ، وَكَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා නජාෂි රජු මිය ගිය දින ඔහුගේ මරණ දැන්වීම ප්‍රචාරය කොට තම සහාගාමීන් සමඟ සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට ගොස් ඔවුන් පෙළගස්වා ඒ(රජුගේ ජනාසාව) වෙත තක්බීර් හතරක් පවසා සලාතය මෙහෙය වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

581 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ ، فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ

أَرْبَعُونَ رَجُلًا ، لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا ، إِلَّا شَفَعَهُمُ اللَّهُ فِيهِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මුස්ලිම් මිනිසෙකු මිය යෑදී කිසිවකින් අල්ලාහ් ට ආදේශ නොකැබු මිනිසුන් හතළිස් දෙනෙකු එම ජනාසාව වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්නේ ද ඔහු විෂයෙහි අල්ලාහ් ඔවුන්ගේ මැදිහත් වීම භාර ගනු ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

: " صَلَّيْتُ وَعَنْ سَمْرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ - 582 ، فَقَامَ وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَةٍ مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا ، وَسَطَهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සමුරා ඉබ්නු ජුන්දබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු රුධිරය වහනය වන කාලය තුළ මිය ගිය කාන්තාවක් සඳහා නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ පසුපසින් සිට මම ද සලාතය ඉටු කළෙමි. එවිට එතුමා එහි මැද කොටසේ සිට ගත්හ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

: " وَاللَّهُ لَقَدْ صَلَّى - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ 583 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنِي بَيْضَاءَ فِي الْمَسْجِدِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි, බයිලා නම් කාන්තාවගේ දරුවන් දෙදෙනා සඳහා අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මස්ජිදයේ (ජනා'සා) සලාත ය ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දැනුම් දී ඇත.

584 - وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: "كَانَ زَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ يُكَبِّرُ عَلَى جَنَائِزِنَا أَرْبَعًا، وَإِنَّهُ كَبَّرَ عَلَى جَنَازَةِ خَمْسًا، فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَبِّرُهَا" رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَالْأَرْبَعَةُ .

අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්නු අබ් ලයිලා තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සෙයිද් ඉබ්නු අර්කම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අප අතර සිදු වන ජනා'සා සඳහා තක්බීර් හතරක් පවසන්නෙකු වූහ. (එක් අවස්ථාවක) ජනා'සාවක් සඳහා එතුමා තක්බීර් පහක් පැවසූහ. මම එතුමාගෙන් ඒ ගැන විමසුවෙමි. එවිට එතුමා අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ද එසේ තක්බීර් පවසන්නෙකු ව සිටියහැ යි ප්‍රකාශ කළහ.

මෙය මුස්ලිම්, අබු ආවුද්, නසාර්, තීර්මිදි, ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දැනුම් දී ඇත.

585 - وَعَنْ عَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "أَنَّهُ كَبَّرَ عَلَى سَهْلِ بْنِ 85 : إِنَّهُ بَدْرِيٌّ" رَوَاهُ سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ . وَأَصْلُهُ فِي حُنَيْفِ سِتًّا، وَقَالَ . "الْبُحَارِيُّ"

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සහල් ඉබ්නු හුනෙයිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ ජනා'සා ව සඳහා එතුමන් තක්බීර් හයක් පවසා සලාත ය ඉටු කළ බවත් ඇත්තෙන් ම එතුමා බද්ර් සහාබිවරයෙකු වූ බවත් පවසා සිටියහ.

මෙය සර්ද් ඉබ්නු මන්සූර් තුමා දන්වා ඇති අතර මෙහි මූලය බුහාරි හි සඳහන් ව ඇත.

586 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَبِّرُ عَلَى جَنَائِزِنَا أَرْبَعًا وَيَقْرَأُ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فِي التَّكْبِيرَةِ الْأُولَى " رَوَاهُ الشَّافِعِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

ආබ් ර (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපගේ ජනාසා සඳහා තක්බීර් හතරක් පවසා සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ. පළමු තක්බීරයේ එතුමා සුරතුල් ෆාතිහා ව පාරායනය කරයි.

මෙය ඉමාම් ෂාෆි'ය් තුමා දුර්වල හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව දන්වා ඇත.

587 : " صَلَّيْتُ خَلْفَ - وَعَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ : " لِتَعْلَمُوا أَنَّهَا سُنَّةٌ " ، فَقَرَأَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَلَى جَنَازَةٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

තල්හා ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් ඉබ්නු අවුෆ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එක් ජනාසාවක් සඳහා ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට පසුව සිට ජනාසා සලාතය ඉටු කළේ. එවිට එතුමා සුරතුල් ෆාතිහා ව පාරායනය කළේය පසුව සැබැවින් ම මෙය නබි තුමාගේ මහ පෙන්වීමක් යැයි නුඹලා දැනු ගනු පිණිසය මෙසේ ඇසෙන සේ පාරායනය කළේ යැයි පවසා සිටිය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

ජනා²සා පිළිබඳ පාඩම

දෙවැනි කොටස

" صَلَّى رَسُولٌ - وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ 588 :
 اللَّهُمَّ : " ، فَحَفِظْتُ مِنْ دُعَائِهِ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جَنَازَةٍ
 ، وَوَسَّعَ مَدْخَلَهُ ، وَأَكْرَمَ نُزْلَهُ ، وَاعْفُ عَنْهُ ، وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ اغْفِرْ لَهُ
 ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ وَاغْسِلُهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ
 ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ
 وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ ، وَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَعَذَابَ النَّارِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රකාශ කළ බව අවිත් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ජනා²සාවක් සඳහා සලාතය ඉටු කළහ. එතුමා කළ පුර්වනාව මම කට පාඩම් කර ගනිමි. එනම්:

، وَوَسَّعَ ، وَأَكْرَمَ نُزْلَهُ ، وَاعْفُ عَنْهُ ، وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ،
 ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ ، وَاغْسِلُهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ مَدْخَلَهُ ،
 ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ ،
 ، وَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَعَذَابَ النَّارِ " ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ أَهْلِهِ

අල්ලාහුම්ගේරිඊර් ලහු වර්හම්හු වභාහිහි ව:හු අන්හු වඅක්රිම් හුසුලහු වවස්සි: මද්හලහු වග්සිල්හු බිල් මාඉ වස්-සල්ඒ වල්-බරද්.

වනක්කිත් මිනල් කතායාය කමා නක්කයිනස් සවිබල් අබියල මිනද් දනස්. වඅබදිල්හු දාරන් කයිරන් මින් දාරිනි වඅභ්ලන් හයිරන් මින් අභ්ලිනි වඅද්නිල්හුල් ජන්නන වකිනි ෆිත්නනල් කබිරි වඅදාබන් නාර්.

තේරුම: අහෝ අල්ලාහ්! ඔබ ඔහුට සමාව දෙනු මැනව, ඔබ ඔහුට කරුණා කරනු මැනව, ඔබ ඔහුට සුවය දෙනු මැනව, ඔබ ඔහු ව (කළ වැරදි වලින්) නොසලකා හරිනු මැනව, ඔහුගේ පැමිණීම ගරුකොට සලකනු මැනව, ඔහුගේ නිවහන විශාල කරනු මැනව, ජලය පිණි කැට හා සීත ජලයෙන් ඔහු ව සෝදනු මැනව, සුදුවත් රෙදි කඩ කිලිටි වලින් ඔබ පිරිසිදු කරන්නාක් මෙන් ඔහුගේ පාපයන්ගෙන් ඔහුව (ඇත් කර) පිවිතුරු කරනු මැනව, ඔහුගේ නිවහනට වඩා යහපත් නිවහනක් ඔහුට පෙරලා දෙනු මැනව, ඔහුගේ පවුලට වඩා යහපත් පවුලක් ඔහුට පෙරලා දෙනු මැනව, ඔහු ව ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරනු මැනව, මිනී වළෙහි අර්බුද වලින් හා නිරා ගින්නේ වේදනාවෙන් ඔහුව ආරක්ෂා කරනු මැනව, මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

589 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ يَقُولُ: "اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا ، اللَّهُمَّ ، وَأَنْثَانَا ، وَذَكَرْنَا ، وَكَبِيرِنَا ، وَصَغِيرِنَا ، وَغَائِبِنَا ، وَشَاهِدِنَا وَمَيِّتِنَا ، وَمَنْ تَوَقَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَقَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ ، مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ ، وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ ، وَالْأَزْبَعَةُ . اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් ජන්සා සදහා සලාතය ඉටු කළ විට පහත සදහන් අයුරින් පවසන්නෙකු වූහැයි අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

، وَصَغِيرَنَا ، وَعَائِنَا ، وَشَاهِدَنَا ، وَمَيِّتَنَا "اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا ،
 ، اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ ، وَأُنْثَانَا ، وَذَكَرْنَا وَكَبِّرْنَا
 ، وَلَا تُضِلَّنَا ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَمَنْ تَوَقَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَقَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ
 بَعْدَهُ"

අල්ලාහුමමගේ ඊර් ලි භය්යිනා ව මය්යිනිනා ව ෂාහිදිනා ව
 ගාඉබිනා ව සගීරිනා ව කනීරිනා ව දකරිනා ව උන්සානා
 අල්ලාහුමම මන් අහ්යය්නහු මීන්නා තඅහ්යිහි අලල් ඉස්ලාම් වමන්
 තවල්ගයිනහු මීන්නා තතවල්ගහු අලල් ඊමාන් අල්ලාහුමම ලා
 තහ්රිමිනා අජ්රහු වලා තුළිල්ලනා බඳහු

තේරුම: අහෝ අල්ලාහ්! ඔබෙන් අයැද සිටිමි. අප අතර
 ජීවතුන් ව අතර සිටින්නන්ටත් අප අතර මියගියවුන්ටත් අප සමඟ
 සහභාගී වී සිටින්නන්ටත් අප අතර සිටින කුඩා අයටත් අප අතර
 සිටින වැඩිහිටියන්ටත් අප අතර සිටින පිරිමින්ටත් අප අතර සිටින
 කාන්තාවන්ටත් ඔබ සමඟ දෙනු මැනව. අහෝ අල්ලාහ්! ඔබෙන්
 යදිමි. අප අතුරින් ඔබ කවරෙකු ජීවත් කෙරෙව්වේ ද ඔහු ව
 ඉස්ලාමය මත ජීවත් කරවනු මැනව. අප අතුරින් ඔබ කවරෙකු
 මරණයට පත් කරන්නේද ඔහු ව විශ්වාසය මතම මිය යන්නට
 සලස්වනු මැනව. අහෝ අල්ලාහ්! ඔබෙන් පතමි. ඔහුගේ ප්‍රතිඵල
 ඔබ තහනම් නොකරනු. ඔහුගෙන් පසුව අප මුළාවට පත්
 නොකරනු.

මෙය මුස්ලිම් අබු දාවුද් නසාර් කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන
 ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 590
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلِصُوا لَهُ الدُّعَاءَ " رَوَاهُ أَبُو
 دَاوُدَ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

ඇත්ත වශයෙන්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා ජනා²සාවක් සඳහා සලාතය ඉටු කළෙහු නම් ඔහු වෙනුවෙන් චිත්තපාරිශුද්ධ ව අවංක ව ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

මෙය ඉමාම් අබු දාදුද් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 591 -
 وَسَلَّمَ قَالَ: "أَسْرِعُوا بِالْجِنَازَةِ، فَإِنْ تَكَّ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدَّمُونَهَا إِلَيْهِ،
 وَإِنْ تَكَّ سِوَى ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජන²සාවක් ඉක්මණින් ගෙන යනු. හේතුව එය දැහැමි නම් යහපතකි. නුඹලා ඒ වෙත එය ඉක්මණින් ඉදිරිපත් කරනු ඇත. ඒ හැර වෙනත් දෙයක් නම් එය අයහපතකි. එවිට නුඹලාගේ උරහිසින් එය අහකට දමනු ඇත. බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 592 -
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ شَهِدَ الْجِنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ، وَمَنْ
 شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِيرَاطَانِ". قِيلَ: وَمَا الْقِيرَاطَانِ؟ قَالَ: "مِثْلُ
 الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَلِمُسْلِمٍ: "حَتَّى تُوَضَعَ فِي اللَّحْدِ".

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ජනාභාවක් වෙනුවෙන් සලාතය ඉටු කරන තෙක් එයට සහභාගී වූයේ ද ඔහුට කීරාත් එකක කුසල් හිමිය. එය වළ දමන තෙක් එයට සහභාගී වූයේ ද ඔහුට කීරාත් දෙකක කුසල් හිමිය. කීරත් දෙකක් යනු කුමක් දැ යි විමසන ලදී. එවිට එතුමා විශාල කඳු දෙකක් මෙන් වූ කුසල් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක (වෙනත් වචන රටාවකින්)

එය කබිර් හි තැන්පත් කරනු ලබන තෙක් යැයි සඳහන් ව ඇත.

593 - **وَالْبُخَارِيُّ: " مَنْ تَبِعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا ، وَكَانَ مَعَهَا حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهَا وَيُفْرَغَ مِنْ دَفْنِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيْرَاطَيْنِ ، كُلُّ قِيْرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ . "**

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් බුහාරි හි මෙසේ සඳහන් වෙයි.

කවරෙකු විශ්වාසයෙන් යුතුව හා කුසල් බලාපොරොත්තුවෙන් ජනාභාවක කටයුතු පිළිපැද ඒ සඳහා සලාතය ඉටු කරනු ලැබ එය වළ දමා අවසන් වන තෙක් ඒ සමභම සිටින්නේද එවිට සැබැවින්ම ඔහු කීරාත් දෙකකින් යුතුව හැරී එනු ඇත. සෑම කීරයතයක්ම උහද් කන්ද මෙහි.

594 - **وَعَنْ سَالِمٍ ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ ، يَمْشُونَ أَمَامَ الْجَنَازَةِ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ ، وَأَعْلَهُ النَّسَائِيُّ وَطَائِفَةٌ بِالْإِسْرَائِيلِ . "**

සාලිම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා, එතුමාගේ පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබු බකර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමන් හා උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමන් ජනා්සාවක ඉදිරියෙන් ගමන් ගත්හ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි ද ඉමාම් නසාර් තුමා මෙය අඩුපාඩු ඇති හදිසයක් යැයි ද තවත් පිරිසද් මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් යැයි ද සඳහන් කරති.

ප්‍රකාශ කළ බව (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

595 - وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "نُهِنَا عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ලම්මු අනිය්සා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනා්සාවක් පසුපසින් යෑම අපට තහනම් කරන ලදී. නමුත් එය අපට ස්ථිර ලෙස තහනම් කරනු නොලැබීය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

596 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَفُومُوا، فَمَنْ تَبِعَهَا فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى تُوَضَّعَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා ජනා'සාවක් දුටු විට නැගී සිටිනු. එමෙන්ම කවරෙකු එය පිළිපදිමින් යන්නේ ද එය (මිනී වළ තුළ) තැන්පත් කරනු ලබන තෙක් වාසි නොවනු.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන අය විසින් දන්වා ඇත.

597 - وَعَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ "أَدْخَلَ الْمَيِّتَ مِنْ قِبَلِ رِجْلِي الْقَبْرِ، وَقَالَ: هَذَا مِنَ السَّنَةِ" أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ.

අබු ඉස්හාක් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු යසීද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෘත දේහය එහි පාද දෙක දෙසින් මිනී වළ තුළ ඇතුළු කොට 'මෙය සුන්නාව අතුරින් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

598 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا وَضَعْتُمْ مَوْتَاكُمْ فِي الْقُبُورِ، فَقُولُوا: بِسْمِ اللَّهِ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ." أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَأَعْلَهُ الدَّارِقُطِيُّ بِالْوَفِّفِ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා අතුරින් මිය ගියවුන් ව නුඹලා මිනී වළවල් හි තැන්පත් කරන්නෙහු නම්

بِسْمِ اللَّهِ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

බිස්මිල්ලාහි වඳලා මිල්ලති රසුලිල්ලාහි සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් යනුවෙන් පවසන්න.

තේරුම: අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් තබමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පිළිවෙත අනුව තබමි.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් අබු දාවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි ද ඉමාම් දාරු කුක්නී තුමා මව්කුල් ගණයට අයත් අබුපාඩු ඇති හදිසයක් යැයි ද සඳහන් කරයි.

599 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " كَسُرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كَكْسِرِهِ حَيًّا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දේහයක අස්ථි බිඳීම ඔහු ජීවත් ව සිටිය දී ඔහුගේ අස්ථි බිඳෙනවාක් මෙනි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම්ගේ කොන්දේසි වලට අනුකූල වූ වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇත.

600 - وَرَادَ ابْنُ مَاجَهَ مِنْ حَدِيثِ أُمِّ سَلَمَةَ : " فِي الْإِثْمِ " .

උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කළ හදිසයක ඉහත සඳහන් හදිසයට අමතර ව ‘(එසේ අස්ථි බිඳීම) පාප ක්‍රියාවක ඇතුළත් වේ යනුවෙන් සටහන් ව ඇති බව ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් සඳහන් කර ඇත.

601 - وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " الْحُدُوءُ لِي لِحَدِّدَا ، وَأَنْصِبُوا عَلَى اللَّيْنِ نُسْبًا ، كَمَا صُنِعَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සෑද් ඉබ්නු අබ් වක්කාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සිදු කළ අයුරින්ම මාව ද ලන්ද් ක්‍රමයෙන් (මිනී වළ තුළ තවත් වළක් භාරා) තැන්පත් කරන්න. තවද රත් කර පදම් නොකළා වූ මැටි ගල් හිටවා තබන්න.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَلِلْبَيْهَقِيِّ عَنْ جَابِرِ نَحْوَهُ، وَزَادَ: " وَرَفَعَ قَبْرَهُ عَنِ الْأَرْضِ 602
قَدَرَ شِبْرٍ " وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانٍ .

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද මෙවැනිම හදිසයක් බයිහකිහි ද සඳහන් ව ඇති අතර ඊට අමතර ව

එතුමාණන්ගේ මිනී වළ පොළොවෙන් වියතක පමණ උසට තබන ලදී.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත

- وَلِمُسْلِمٍ عَنْهُ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 603
أَنْ يُجْصَّصَ الْقَبْرُ، وَأَنْ يُقْعَدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِ " .

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයක් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මිනී වළට හුණු ගල්වතු ලැබීමත් ඒ මත වාඩි වීමත් එය ඒ මත ගොඩනැගිලි ඉදි කරනු ලැබීමත් තහනම් කළහ.

- وَعَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 604 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ مَطْعُونٍ ، وَأَتَى الْقَبْرَ ، فَحَتَّى عَلَيْهِ ثَلَاثَ حَيَّاتٍ ، وَهُوَ قَائِمٌ " رَوَاهُ الدَّارِقُطِيُّ .

ආමර් ඉබ්නු රබීආ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උස්මාන් ඉබ්නු මල්ජුන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ගේ දේහය සදහා සලාතය මෙහෙයවා මිනී වළ වෙත පැමිණ සිට ගනිමින් පස් අහුරු තුනක් ගෙන ඒ මත දැමූහ.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි තුමා විසින් හෙළිදරව් ඇත.

- وَعَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 605 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ وَقَالَ : " اِسْتَعْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَسَلُّوا لَهُ التَّثِيَّتِ ، فَإِنَّهُ الْآنَ يُسَالُ " " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෘත දේහයක් වළ දමා අවසන් කළ විට එහි සිට ගෙන මෙසේ පවසා සිටියහ.

ඔබේ සහෝදරයා වෙනුවෙන් ඔබ පාප ක්ෂමාව අයැද සිටිනු. මානසික ස්ථාවර භාවය ඔහු වෙනුවෙන් (අල්ලාහ්ගෙන්) පතනු. හේතුව සැබැවින්ම දැන් ඔහු ව විමසනු ලබන්නේය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ صَمْرَةَ بْنِ حَبِيبٍ أَحَدِ التَّابِعِينَ قَالَ : " كَانُوا 606
يَسْتَجِيبُونَ إِذَا سُئِيَ عَلَى الْمَيِّتِ قَبْرُهُ ، وَأَنْصَرَفَ النَّاسُ عَنْهُ ، أَنْ يُقَالَ
عِنْدَ قَبْرِهِ : يَا فُلَانُ ! قُلْ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . ثَلَاثُ مَرَّاتٍ ، يَا فُلَانُ ! قُلْ : رَبِّي
اللَّهُ ، وَدِينِي الْإِسْلَامُ ، وَنَبِيِّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَوَاهُ سَعِيدُ بْنُ
مَنْصُورٍ مَوْقُوفًا .

තාබිෂීන් වරුන්ගෙන් කෙනෙකු වන ළමරා ඉබ්නු හබිබ්
තුමා මෙසේ දන්වා සිටියි.

දේහය වළ දමා එය සමකලා කොට ජනයා එයින් හැරී යන
විට එම කබර් අසල

අහෝ සුද්ගලය ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු (නැමදුමට සුදුසුසා
අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙව්දෙකු නොමැත) යැයි තුන් වරක්
පවසන්න. අහෝ සුද්ගලය! රබ්බියල්ලාහ් (මාගේ පරමාධිපති
අල්ලාහ්)ය. වදිනී ඉස්ලාම් (මාගේ දහම් ඉස්ලාම්)ය. නබියයි
මුහම්මදුන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මගේ නබිවරයා
මුහම්මද් තුමාණන් යැයි පවසන්න.

සර්ද් ඉබ්නු මන්සූර් තුමා මෙය මව්කුත් ගණයට අයත්
හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَلِلطَّبْرَانِيِّ نَحْوُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي أَمَامَةَ مَرْفُوعًا مُطَوَّلًا . 607

අබු උමාමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම දීර්ඝ හදිසයක්
මව්කුත් ගණයෙන් තබා තබරානි හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ بُرَيْدَةَ بْنِ الْحَصِيبِ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : 608
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ
فَزُورُوهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . زَادَ التِّرْمِذِيُّ : " فَإِنَّهَا تُذَكِّرُ الْآخِرَةَ " .

කබ්‍ර ස්ථාන බැහැ දැකීම මම නුඹලාට තහනම් කරමින් සිටියෙමි. දැන් නුඹලා ඒවා බැහැ දකින්න යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව බුරෙයිදා ඉබ්නු අල්-හසිබ් අල්-අස්ලම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මීට අමතර ව ඉමාම් නිර්මිදි හි හේතුව සැලැවින්ම එය පරලොව මෙනෙහි කරන්නකි යැයි සඳහන් ව ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

609 - زَادَ ابْنُ مَاجَةَ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ : " وَتَزْهَدُ فِي

الدُّنْيَا "

ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් ඉබ්නු මාජා හි මීට අමතර ව මෙලොව ජීවිතයේ මුතිවන පෙන්වා දෙයි යනුවෙන් සඳහන් ව ඇත.

610 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ زَائِرَاتِ الْقُبُورِ " أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ

حِبَّانَ .

ප්‍රකාශ කළ බව (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඇත්තෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මිනී වළවල් බැහැ දැකීමට පැමිණෙන කාන්තාවන්ට ශාප කළහ.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " لَعَنَ 611
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاحِيَةَ ، وَالْمُسْتَمِعَةَ " أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ

අබු සරීද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විලාප නගා හඬන්නාටත් (එය නොවළක්වා) සවන් දෙමින් සිටින්නාටත් ශාප කළහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

- وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : " أَخَذَ عَلَيْنَا رَسُولُ 612
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا نَنُوحَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අප විලාප නගා නොහැඬිය යුතු බවට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අපගෙන් ප්‍රතිඥාවක් ගත් බව උම්මු අනිස්යා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَعَنْ بِنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 613
وَسَلَّمَ قَالَ : " الْمَيِّتُ يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මර්ගයන්ගේ මත විලාප නගා හැඬීම හේතුවෙන් ඔහුගේ මිනී වළෙහි ඔහු වේදනාවට පත් කරනු ලබනු ඇත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَلَهُمَا: نَحْوُهُ عَنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ . 614 -

අල්- මුහිරා ඉබ්නු ෂුබා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම තවත් හදිසයක් බුහාරි හා මුස්ලිම් හි තවදුරටත් සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " شَهِدْتُ بِنْتًا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَدْفَنُ ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ عِنْدَ الْقَبْرِ، فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَدْمَعَانِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . 615 -

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ දියණිය (උම්මු කුල්සුම්) වළ දමනු ලබන විට මම ද සහභාගී වූයෙමි. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ද එම මිනී වළ අසලින් වාඩි වී සිටියහ. එතුමාගේ දැසින් කඳුළු හැලෙනු මම දුටුවෙමි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَدْفِنُوا مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَّا أَنْ تُضْطَرُّوا " أَخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَهَ . وَأَصْلُهُ فِي "مُسْلِمٍ" ، لَكِنْ قَالَ : زَجَرَ أَنْ يُقْبَرَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ ، حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهِ . 616 -

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා බල කරනු ලැබුවහොත් මිස නුඹලා අතර මරණයට පත්වුවන්ගේ දේහයන් රාත්‍රියේ වළ නොදමන්න.

මෙය ඉම්නු මාජා විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. මෙහි මූලය මුස්ලිම් හි සඳහන් ව තිබුණ ද එතුමා පවසා සිටිනුයේ එම (මිය ගිය)

මිනිසා කෙරෙහි සලාතය ඉටු කරනු ලබන තෙක් ඔහු ව රාත්‍රියේ වළ නොදැමිය යුතු බවට අවවාද කළ බවයි.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "لَمَّا جَاءَ 617 -
نُعْيُ جَعْفَرٍ - حِينَ قُتِلَ - قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " اصْنَعُوا لِآلِ
جَعْفَرٍ طَعَامًا ، فَقَدْ أَتَاهُمْ مَا يَشْغَلُهُمْ " أَخْرَجَهُ الْحَمْسَةُ ، إِلَّا النَّسَائِيَّ .

අබ්දුල්ලා ඉබ්නු ජ:ෆර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජ:ෆර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඝාතනය කරනු ලැබිය යන නිවේදනය පැමිණි විට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ නුඹලා ජ:ෆර්ගේ පවුලේ අයට ආහාර පිළියෙල කර දෙන්න. ඔවුන් ව කාර්ය බහුල තත්ත්වයට පත් කරන දෑ ඔවුන් වෙත පැමිණි ඇත.

අන්මද් අබු දාබුද් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙම හදිසය දන්වා ඇත.

- وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ 618 -
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُهُمْ إِذَا خَرَجُوا إِلَى الْمَقَابِرِ: " السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ
الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلْآحِقُونَ ،
نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සුලෙයිමාන් ඉබ්නු බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කබර් ස්ථානයන් වෙත බැහැර ව යන විට

"السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ ، وَإِنَّا إِن شَاءَ
اللَّهُ بِكُمْ لَلْحَاقُونَ ، ذَسَأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ "

අස්සලාමු අල් අහ්ලිල් දියාර් මිනල් මු:මිනින් වල් මුස්ලිමින්.
වඉන්නා ඉන්නා අල්ලාහු බිකුම් ලලාහිකුන් නස්අලුල්ලාහ ලනා
වලකුමුල් ආරියා

අයුරින් පාර්ථනා කරන්නෙකු වූහ.

තේරුම: මු:මිත්වරුන් හා මුස්ලිම්වරුන් අතුරින් නිවහන්
ගිය වැසියනි! අල්ලාහ්ගේ ශාන්තිය ඔබට ලැබේවා. අල්ලාහ් කැමති
වූයේ නම් අප ද නුඹලා සමඟ සේන්දු වෙමු. අපි අල්ලාහ්ගෙන් අප
වෙනුවෙන් ද ඔබ වෙනුවෙන් ද සුවය පතන්නෙමු.

මෙය ඉලාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ 619
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقُبُورِ الْمَدِينَةِ، فَأَقْبَلَ عَلَيْهِمْ بِوَجْهِهِ فَقَالَ:
"السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ ، يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ ، أَنْتُمْ سَلَفْنَا
وَحَنُّنٌ بِالْأَثَرِ" " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَقَالَ : حَسَنٌ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මදීනාවෙහි මිනී වළවල් අසලින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ
(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ගමන් ගත්හ. එවිට එතුමා
තම මුහුණ ඔවුන් දෙසට හරවා

අස්සලාමු අලයිකුම් යා අහ්ලල් කුබුර් යග්හිරුල්ලාහු ලනා
වලකුම් අන්තුම් සලගුනා වනහ්නු බිල් අසර්

තේරුම: කබර් වැසියනි! ඔබට ශාන්තිය අත් වේවා, අපටත්
ඔබටත් අල්ලාහ් සමා කරත්වා, ඔබ අපට පෙර ගියවුන්ය. අපි එම
අඩිපාමර් පැමිණිය යුත්තන් වෙමු යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි කුමා දන්වා සිටි අතර එය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බව තවදුරටත් සඳහන් කරයි.

620 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا " .
 رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කුමා ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) කුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මියගිය ඇත්තන්ට නුඹලා බැන නොවදිවු. හේකුව සැබැවින්ම ඔවුන් පෙර කළ දෑ වෙත ඔවුන් පිවිස ඇත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි කුමා දන්වා සිටියි.

620 - وَرَوَى التِّرْمِذِيُّ عَنِ الْمُغِيرَةِ خُوَّهُ، لَكِنْ قَالَ: " فَتَوَدُّوا - 620 -
 . الْأَحْيَاءَ "

මුගිරා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් ඉමාම් නිර්මිදි කුමා ද දන්වා සිටියි

හේකුව එමගින් ජීවතුන් අතර සිටින්නවුන් වේදනාවට පත් වනු ඇත.

كِتَابُ الزَّكَاةِ

සකාත් පිළිබඳ පාඩම

සටහන : සකාත් යනු පිවිතුරු කිරීම වේ. එනම් මුස්ලිම්වරයකු තම වස්තුවෙන් කොටසක් දිළින්දන් වෙනුවෙන් සකාත් නම් බදු ක්‍රමයකට අනුව පිරිනමා තමන් හා තම වස්තුව එමගින් පිවිතුරු කර ගැනීම අදහස් කරයි.

622 - عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ... " فَذَكَرَ الْحَدِيثَ، وَفِيهِ: " إِنَّ اللَّهَ قَدِ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ، تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ، فَتُرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبَحَارِيِّ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට යෙමන් දේශයට යැවූහ. එම හදිසය දීර්ගව පවසමින් තවදුරටත් එහි මෙසේ සඳහන්ව ඇති බව ප්‍රකාශ කරයි.

ඔවුන් අතර වූ ධනවතුන්ගෙන් (නියමිත ප්‍රමාණයක්) රැගෙන එය ඔවුන් අතර වූ දිළින්දන්ට දෙනු ලබන සකාතය ඔවුන්ගේ වස්තුවෙහි අල්ලාහ් අනිවාර්ය කළේය.

බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි තුමාට අයත්ය.

623 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ " هَذِهِ فَرِيضَةُ الصَّدَقَةِ الَّتِي فَرَضَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ، وَالتِّي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا رَسُولَهُ فِي أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الْإِبِلِ فَمَا دُونَهَا الْغَنَمِ فِي كُلِّ خَمْسٍ شَاةً، فَإِذَا بَلَغَتْ خَمْسًا وَعِشْرِينَ إِلَى خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ فَفِيهَا بِنْتُ مَخَاضٍ أُنْثَى فَإِنْ لَمْ تَكُنْ فَابْنُ لَبُونٍ ذَكَرٍ فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَثَلَاثِينَ إِلَى خَمْسٍ وَارْبَعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ أُنْثَى، فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَارْبَعِينَ إِلَى سِتِّينَ فَفِيهَا حِقَّةٌ طُرُوقَةٌ الْجَمَلِ فَإِذَا بَلَغَتْ وَاحِدَةً وَسِتِّينَ إِلَى خَمْسٍ وَسَبْعِينَ فَفِيهَا جَدْعَةٌ فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَسَبْعِينَ إِلَى تِسْعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِذَا بَلَغَتْ إِحْدَى وَتِسْعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِيهَا حِقَّتَانِ طُرُوقَتَا الْجَمَلِ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ، وَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ إِلَّا أَرْبَعٌ مِنَ الْإِبِلِ فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا .

සැබැවින්ම අබු බක්කර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තමන් වෙත ලිපියක් ලියූ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය මුස්ලිම්වරුන් කෙරෙහි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් නියම කළ සකාත් හි ප්‍රමාණයයි. අල්ලාහ් ඔහුගේ දූතයාණන්ට එය නියෝග කර ඇත. ඔටුවන් 24 ක් හෝ ඊට අඩු ප්‍රමාණය වෙනුවෙන් එඵවන් දිය යුතුය. එහි දී සෑම ඔටුවන් පස් දෙනෙකුටම එඵවෙකු බැගින් දිය යුතුය. ඔටුවන් 25 සිට 36 දක්වා වූයේ නම් එහි දී බින්තු මහල් හෙවත් වසරක් පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් ලබා දිය යුතුය. එවැන්නක් නොලැබූ විටෙක ඉබ්නු ලබුන් හෙවත් දෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ පිරිමි ඔටුවෙකු ලබා දිය යුතු වේ. උන්ගේ සංඛ්‍යාව 36 සිට 45 දක්වා වූයේ නම් එවිට බින්තු ලබුන් හෙවත් දෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් ලබා දිය යුතු වේ. උන්ගේ සංඛ්‍යාව 46 සිට 60 දක්වා වූයේ නම් එවිට හික්කත් හෙවත් තෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් දිය යුතු වේ. උන්ගේ සංඛ්‍යාව 61 සිට 75 දක්වා වූයේ

නම් එවිට ජසආ හෙවත් සිව් වසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් දිය යුතු වේ. උන්ගේ සංඛ්‍යාව 76 සිට 90 දක්වා වූයේ නම් බින්තු ලබුන් හෙවත් දෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනුන් දෙදෙනෙක් දිය යුතු වේ. උන්ගේ සංඛ්‍යාව 91 සිට 120 දක්වා වූයේ නම් හික්කත් හෙවත් තෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනුන් දෙදෙනෙක් දිය යුතුය. උන් 121 ට වඩා අධික ව ඇත්නම් එවිට සෑම 40ක් පාසාම බින්තු ලබුන් හෙවත් දෙවසරක් පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් බැගින් ද සෑම 50ක් පාසාම හික්කත් හෙවත් තෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් බැගින් ද දිය යුතු වේ. කෙනෙකු සතුව ඔටුවන් සිව් දෙනෙකු පමණක් ඇත්නම් එවිට එහි ^zසකාත් නොමැත. නමුත් එහි හිමියා එයට කැමැත්තේ නම් දිය හැක.

وَفِي صَدَقَةِ الْغَنَمِ سَائِمَتِهَا إِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ
 شَاةٍ شَاةً، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ إِلَى مِائَتَيْنِ فَفِيهَا شَاتَانِ، فَإِذَا
 زَادَتْ عَلَى مِائَتَيْنِ إِلَى ثَلَاثِمِائَةٍ فَفِيهَا ثَلَاثُ شِيَاهٍ. فَإِذَا زَادَتْ عَلَى
 ثَلَاثِمِائَةٍ فَفِي كُلِّ مِائَةٍ شَاةٌ، فَإِذَا كَانَتْ سَائِمَةُ الرَّجُلِ نَاقِصَةً مِنْ أَرْبَعِينَ
 شَاةٍ شَاةٍ وَاحِدَةً فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ، إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا.

ස්වයං ලෙස ආහාර ගන්නා එළවන් හි සදකා (^zසකාත්) විෂයයෙහි උන් 40 සිට 120 දක්වා වූයේ නම් එක් එළවෙකු දිය යුතු වේ. උන් 120 සිට 200 දක්වා වර්ධනය වී ඇත්නම් එහි දී එළවන් දෙදෙනෙකු දිය යුතු වේ. උන් 200 සිට 300 දක්වා වර්ධනය වී ඇත්නම් එළවන් තිදෙනෙක් දිය යුතු වේ. 300 වඩා අධික ව ඇත්නම් එවිට සෑම 40ක් පාසාම එළවකු බැගින් දිය යුතු වේ. මිනිසෙකු සතුව ස්වයංව තම ආහාරය සපයා ගන්නා එළවන් 40 කින් එකක් හෝ අඩු නම් එහි හිමියා එයට කැමැත්තේ නම් මිස එහිදී ^zසකාත් කිසිවක් නොමැත.

وَلَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ خَشِيَةَ الصَّدَقَةِ، وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِنَّهُمَا يَتَرَاجَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسَّوِيَّةِ، وَلَا يُخْرَجُ فِي الصَّدَقَةِ هَرَمَةٌ وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ، إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْمُصَدِّقُ،

⁂සකාන් ලබා දීමට බියෙන් වෙන් වෙන් ව තිබෙන දෑ එකට එකතු හෝ එකට තිබෙන දෑ වෙන් කිරීම හෝ සිදු නොකළ යුතුය. දෙදෙනෙකු අතර යමක් හවුලේ මිශ්‍ර ව පවතින්නේ නම් එවිට ඔවුන් දෙදෙනාට අයත් ප්‍රමාණය අනුව ⁂සකාන් ලබා දිය යුතුය. ⁂සකාන් හි දත් වැටී වැහැරී ගිය දෑ හෝ අඩුපාඩු ඇති දෑ හෝ නිකුත් නොකළ යුතුය. නමුත් ⁂සකාන් ලබන්නා එය කැමැත්තෙන් ඉල්ලා සිටියේ නම් හර.

وَفِي الرَّقَّةِ رُبُعَ الْعُشْرِ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ. إِلَّا تَسْعِينَ وَمِائَةً فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا، وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةَ الْجَذَعَةِ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ جَذَعَةٌ وَعِنْدَهُ حِقَّةٌ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ، وَيَجْعَلُ مَعَهَا شَاتَيْنِ إِنْ اسْتَيْسَرَتَا لَهُ، أَوْ عِشْرِينَ دِرْهَمًا، وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ الْحِقَّةُ، وَعِنْدَهُ الْجَذَعَةُ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْجَذَعَةُ، وَيُعْطِيهِ الْمُصَدِّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

රිදී දහයෙන් එකෙන් කොටසක් නිකුත් කළ යුතුය. රිදී දිර්භම 190ක් පමණක් ඇත්නම් එහිදී ⁂සකාන් නොමැත. නමුත් එහි හිමි එයට කැමැත්තේ නම් මිස. යමෙකුට ජසආ හෙවත් සිව් වසරක් පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් නිකුත් කිරීමට නියම වී ඔහු සතු ව එවන් ජසආ ගණයේ ඔටු දෙනක් නොමැතිව ඔහු සතු ව තෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ හික්කා ගණයේ ඔටු දෙනක් ඇත්නම් එවිට ඔහුගෙන් හික්කාව පිළිගනු ලැබේ. ඒ සමඟම එළුවන් දෙදෙනකු දීමට ඔහුට පහසුකමක් ඇත්නම් එසේ දිය යුතු අතර එසේ නොමැති විටෙක

දිර්හම් 20ක් ඒ සමඟ දිය යුතු වේ. එමෙන්ම යමෙකුට හික්කා හෙවත් තෙවසරක් පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් නිකුත් කිරීමට නියම වී ඔහු සතු ව එවන් හික්කා ගණයේ ඔටු දෙනක් නොමැතිව ඔහු සතු ව සිටි වසරක් සම්පූර්ණ වූ ජසආ ගණයේ ඔටු දෙනක් ඇත්නම් එවිට ඔහුගෙන් ජසආ ව පිළි ගනු ලැබේ. ඒ සමඟම ්සකාත් ලබන්නා දිර්හම් 20ක් හෝ එවන් දෙදෙනෙකු හෝ ඔහුට පිරිනැමිය යුතු වේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හෙළිදරව් කළ හදිසයකි.

624 - وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ كُلِّ ثَلَاثِينَ بَقْرَةً تَبِيعًا أَوْ تَبِيعَةً، وَمِنْ كُلِّ أَرْبَعِينَ مُسِنَّةً، وَمِنْ كُلِّ حَالِمٍ دِينَارًا أَوْ عَدْلَهُ مُعَافِرٍ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَاللَّفْظُ لِأَحْمَدَ، وَحَسَنَهُ التِّرْمِذِيُّ وَإِشَارَ إِلَى اخْتِلَافٍ فِي وَصْلِهِ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ.

මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තමන් ව යෙමනය වෙත එවූහ. එවිට එතුමා සෑම ගවයින් 30 දෙනෙකු පාසාම තබ්: හෙවත් වසරක් පූර්ණ වූ හරකෙකු හෝ තබ්ආ හෙවත් වසරක් පූර්ණ වූ එළදෙනෙක් බැගින් ද සෑම 40ක් පාසාම මුසින්නා හෙවත් දෙවසරක් පූර්ණ වූ එළදෙනෙක් බැගින් ද ලබා ගන්නා මෙන් ද වැඩි වියට පත් (මුස්ලිම් නොවන) සෑම කෙනෙකුගෙන්ම එක් දිනාරයක් බැගින් හෝ ඒ වෙනුවෙන් ඒ හා සමාන වටිනාකමින් යුත් රෙදි හෝ ලබා ගන්නා මෙන් ද නියෝග කළහ.

මෙය අහ්මද් අබුදාවුද් නසාර් කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් හෙළිදරව් කර ඇත.

මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් අහ්මද් සතු දෑ ය. ඉමාම් කිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරමින් එහි මව්පුල් හි ඇති පරස්පරයන් ද පෙන්වා දී ඇත. ඉබ්නු හිබ්බාන්

හා අල් හාකිම් යන ඉමාම් වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ - 625
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تُوخَذُ صَدَقَاتُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مِيَاهِهِمْ
 وَلَا يِي دَاوُدَ: " وَلَا تُوخَذُ صَدَقَاتُهُمْ إِلَّا فِي دُورِهِمْ " . " رَوَاهُ أَحْمَدُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව අම්ර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් තුමා තම පියාගෙන් ද තම පියා තම සීයාගෙන් ද ලබා ගෙන මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මුස්ලිම්වරුන්ගේ ිසකාත් ඔවුන් සතුවට ජලය සපයන ස්ථානයට ගොස් ගත යුතු ව ඇත.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් විසින් දන්වා ඇත.

අබු දාවුද් හි සඳහන් වාර්තාවක ඔවුන්ගේ ිසකාත් ඔවුන්ගේ නිවෙස්වලට හෝ ලබා නොගත යුතු යැයි වාර්තා වී ඇත.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - 626
 فَرَسِهِ صَدَقَةٌ [فِي] صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي عَبْدِهِ وَلَا
 " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . " وَلِمُسْلِمٍ: " لَيْسَ فِي الْعَبْدِ صَدَقَةٌ إِلَّا صَدَقَةُ الْفِطْرِ "

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රජීයල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මුස්ලිම්වරයකුට තම වහලුන් සම්බන්ධයෙන් හෝ අශ්වයින් සම්බන්ධයෙන් හෝ ිසකාත් නියම නොවේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් මුස්ලිම් හි මෙසේ සඳහන් වේ.

වහලුන් විෂයයෙහි උසකාතුල් ෆිත්රා හැර උසකානයක් නොමැත.

627 - وَعَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " فِي كُلِّ سَائِمَةٍ إِبِلٍ: فِي أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ، لَا تُفَرِّقُ إِبِلٌ عَنْ حِسَابِهَا، مَنْ أَعْطَاهَا مُتَجَرِّبًا بِهَا فَلَهُ أَجْرُهُ، وَمَنْ مَنَعَهَا فَإِنَّا أَخَذُوهَا وَشَطْرَ مَالِهِ، عَزْمَةٌ مِنْ عَزَمَاتِ رَبَّنَا، لَا يَجِلُّ لِأَلِ مُحَمَّدٍ مِنْهَا شَيْءٌ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَعَلَّقَ الشَّافِعِيُّ الْقَوْلَ بِهِ عَلَى ثُبُوتِهِ .

ඉබ්නු හකීම් තුමා ඔහුගේ පියාගෙන් ද පියා සීයාගෙන් ද ගෙන මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ස්වයං ව ආහාර සොයා ගන්නා ඔටුවන් විෂයයෙහි සෑම හතළිහක දී බිත්තු ලබුන් හෙවත් දෙවසරක් සම්පූර්ණ වූ ඔටු දෙනක් උසකාත් වශයෙන් නිකුත් කළ යුතුය. (උසකාත් නොදෙනු පිණිස) උන්ගේ සංඛ්‍යාවෙන් එක් ඔටුවකු හෝ වෙන් නොකළ යුතුය. කවරෙකු එය කුසල් බලාපොරොත්තුවෙන් නිකුත් කරන්නේ ද ඔහුට එහි කුලිය හිමි වනු ඇත. කවරෙකු එයින් වැළකී සිටියේ ද එවිට සැබැවින්ම අපි එය (බලෙන්) ගන්නෙමු. (එයට දඬුවමක් වශයෙන්) ඔහුගේ සම්පතීන් කොටසක් ද ගන්නෙමු. මෙය අපගේ පරමාධිපතීගේ තරයේ ප්‍රකාශ කර සිටි ස්ථිර ප්‍රකාශයකි. මුහම්මද්ගේ පවුලේ අයට ඉන් කිසිවක් අනුමත නොවේ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් අබු දාවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් හාකීම් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

628 - وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا كَانَتْ لَكَ مَائَتَا دِرْهَمٍ - وَحَالَ عَلَيْهَا الْحَوْلُ - فَفِيهَا

خَمْسَةُ دَرَاهِمَ، وَلَيْسَ عَلَيْكَ شَيْءٌ حَتَّى يَكُونَ لَكَ عِشْرُونَ دِينَارًا،
 وَحَالَ عَلَيْهَا الْحَوْلُ، فَفِيهَا نِصْفُ دِينَارٍ، فَمَا زَادَ فَبِحَسَابِ ذَلِكَ، وَلَيْسَ
 فِي مَالٍ زَكَاةٌ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَهُوَ حَسَنٌ، وَقَدْ
 اخْتَلَفَ فِي رَفْعِهِ .

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෝ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබට දීර්භම් 200ක් තිබේ එයට වසරක් සම්පූර්ණ වී ඇත්නම් එවිට එහි දීර්භම් පහක් ²සකාත් වේ. ඔබට දීනාර් 20 ක් තිබේ එය වසරක් සම්පූර්ණ වන තෙක් ඔබ කෙරෙහි (²සකාත්) කිසිවක් නියම නොවේ. (එසේ තිබේ නම්) දීනාර් භාගයකි. ඊට අධික වූයේ නම් එහි ගණන් අනුව දෙනු ලැබේ. වසරක් පූර්ණ වන තෙක් කිසිදු සම්පතක ²සකාත් නොමැත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කර ඇත.

සටහන : මෙය හසන් ගණයේ පවතින හදීසයකි. මෙය මර්දු: ගණයට අයත් දැ යි මත හේද පවතී.

وَلِلرَّامِذِيِّ; عَنِ ابْنِ عُمَرَ: " مَنْ اسْتَفَادَ مَالًا، فَلَا زَكَاةَ - 629
 عَلَيْهِ حَتَّى يَحُولَ الْحَوْلُ " وَالرَّاجِحُ وَقْفُهُ.

කවරෙකු මුදල් ආයෝජනය කළේ ද එහි වසරක් පූර්ණ වන තෙක් ²සකාත් නොමැත.

මෙය මව්කූල් ගණයට අයත් හදීසයක් බව සැලකේ.

وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " لَيْسَ فِي الْبَقْرِ الْعَوَامِلِ - 630
 صَدَقَةٌ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالذَّارِقُطِيُّ، وَالرَّاجِحُ وَقْفُهُ أَيْضًا.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සේවය සලසන ගවයන් හි සකාත් නොමැත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් අද්-දාරුකුත්නී යන ඉමාම් වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර මෙය මව්කුල් ගණයේ හදීසයක් බව සඳහන් ව ඇත.

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ؛ عَبْدِ اللَّهِ - 631
 بِنِ عَمْرٍو؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ وَليَ يَتِيْمًا لَهُ
 مَالٌ، فَلْيَتَّجِرْ لَهُ، وَلَا يَتْرُكْهُ حَتَّى تَأْكُلَهُ الصَّدَقَةُ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ،
 وَالدَّارَقُطْنِيُّ، وَاسْنَادُهُ ضَعِيفٌ . وَهُوَ شَاهِدٌ مُرْسَلٌ عِنْدَ الشَّافِعِيِّ.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අම්ර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඔහුගේ පියාගෙන් ද පියා සීයාගෙන් ද ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අනාථයකුගේ ධනයට භාරකරුවකු වන්නේ ද ඔහු එය ආයෝජනය කර වර්ධනය කරන්නවා! ²සකාතය එය ගිල ගන්නා තරමට අතහැර නොදැමිය යුතුය.

මෙය ඉමාම් නිර්මිද් හා ඉමාම් දාරුකුත්නී විසින් දන්වා ඇත. මෙය වාර්තා සබඳතාව දුර්වල වුවකි. ඉමාම් ෂාහිර් තුමා වෙත මෙය මුර්සල් ගණයේ හදීසයක් බවට සාධක සඳහන් ව ඇත.

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كَانَ - 632
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا آتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ: "اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَيْهِمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ් අව්බා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පිරිසක් ²සකාත් ගෙන ආවේ නම් එතුමාණෝ අල්ලාහුම්ම සල්ලී අලයිහිම් (අහෝ ! අල්ලාහ්, ඔවුන් කෙරෙහි ඔබ ආශීර්වාද කරනු මැනව !) යැයි පවසන්නෙකු වූහ. (මුලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

633 - وَعَنْ عَيِّي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ الْعَبَّاسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي تَعْجِيلِ صَدَقَتِهِ قَبْلَ أَنْ تَحِلَّ، فَرَخَّصَ لَهُ فِي ذَلِكَ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَالْحَاكِمُ.

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් තමන්ට ²සකාත් නියම වීමට පෙර කල් ඇති ව එය ලබා දීම ගැන විමසා සිටියහ. එවිට එතුමාණෝ ඒ සම්බන්ධයෙන් ඔහුට අනුමැතිය ලබා දුන්හ.

මෙය ඉමාම් කිර්මදි හා ඉමාම් හාකිම් යන අය විසින් දන්වා ඇත.

634 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَيْسَ فِيْمَا دُونَ خَمْسِ أَوْاقٍ مِنَ الْوَرِقِ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيْمَا دُونَ خَمْسِ دَوْدٍ مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيْمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ مِنَ التَّمْرِ صَدَقَةٌ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රන් අවුන්ස පහකට වඩා අඩු දෑ හි ²සකාත් නැත. තවද ඔටුදෙනුන් පහකට වඩා අඩු දෑ හි ²සකාත් නැත. තවද රට ඉදි අවුසුක් පහකට (එනම් කි. ග්‍රෑම් 122.4) වඩා අඩු දෑ හි ²සකාත් නැත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَ لَهُ مِنْ حَدِيثِ ابِي سَعِيدٍ: " لَيْسَ فِيْمَا دُونَ خَمْسَةِ 635
 وَاضِلٌ حَدِيثِ ابِي سَعِيدٍ مُتَّفَقٌ اَوْسَاقٍ مِنْ تَمْرٍ وَلَا حَبِّ صَدَقَةٍ "
 . عَلَيْهِ .

මුස්ලිම් හි සඳහන් අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක් මෙසේය.

රට ඉදි හෝ ධාන්‍ය අවුසුක් පහකට (එනම් කි. ග්‍රෑම් 122.4) වඩා අඩු දෑ හි ජසකාත් නැත.

අබු සර්ද් විසින් වාර්තා කළ මෙම හදිසයේ මූලය බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 636
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " فِيْمَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالْعَيُونُ، أَوْ كَانَ عَثْرِيًّا: الْعُشْرُ،
 وَفِيْمَا سَقِيَ بِالتَّضْحِ: نِصْفُ الْعُشْرِ. " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ. وَلَا يَبِي دَاوُدَ: " أَوْ
 كَانَ بَعْلًا: الْعُشْرُ، وَفِيْمَا سَقِيَ بِالسَّوَانِ يِ اوِ النَّضْحِ: نِصْفُ الْعُشْرِ " .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සාලිම් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ස්වභාවික වැසි මගින් හා උල්පත් මගින් ජලය සපයනු ලැබූ දෑ හි හෝ ස්වභාවික තෙත් භූමියක වගා කරනු ලැබූ දෑහි දහයෙන් පංගුවක් සකාත් නිකුත් කළ යුතු වේ. (මුදල් වැය කරමින්) ජල සම්පාදනය කර ඇත්නම් එහි දහයෙන් එක් කොටසකින් අඩක් සකාත් දිය යුතු වේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

අබු දාවුද් හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක

ස්වයං ව වැඩුණු වගාවන්හි දහයෙන් කොටසක් නිකුත් කළ යුතු අතර සතුන් මඟින් හෝ ශ්‍රමික ව හෝ ජලය සපයා ඇත්නම් දහයෙන් එක් කොටසකින් අඩක් නිකුත් කළ යුතු වේ.

637 - وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ; وَمُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُمَا: " لَا تَأْخُذَا فِي الصَّدَقَةِ إِلَّا مِنْ هَذِهِ الْأَصْنَافِ الْأَرْبَعَةِ: الشَّعِيرِ، وَالْحِنْطَةِ، وَالزَّيْبِ، وَالتَّمْرِ " رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ، وَالْحَاكِمُ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් තමන් දෙදෙනාට මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා අල්-අෂ්අරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා හා මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන දෙදෙනා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බාර්ලි, කිරිඟු, මිදි හා රට ඉදි යන මෙම ජාති හතරෙහි හැර තුඹලා ිසකාත් නොගන්න.

මෙය ඉමාම් අන්-තබරානි හා ඉමාම් හාකිම් විසින් දන්වා ඇත.

638 - وَلِللَّارْقُطِيِّ، عَنْ مُعَاذٍ: " فَمَا الْقِثَاءُ، وَالْبَطِيخُ، وَالرُّمَّانُ، وَالْقَصَبُ، فَقَدْ عَفَا عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " وَإِسْنَادُهُ ضَعِيفٌ.

මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් දාරු කුත්නි හි මෙසේ සඳහන් වේ.

කැකිරි, පැණි, කොමඩු, දෙළුම් හා උක්ගස් වූ කලී අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ සැබැවැත්ම ඒවා (සකාත් නිකුත් කිරීම) පිළිබඳ ව නොසලකා හැරියහ.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.

- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: أَمَرَنَا 639
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا خَرَصْتُمْ، فَخُذُوا، وَدَعُوا الثُّلْثَ،
فَإِنْ لَمْ تَدَعُوا الثُّلْثَ، فَدَعُوا الرَّبْعَ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ إِلَّا ابْنَ مَاجَةَ،
وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

සහල් ඉබ්නු අබි හස්මා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා (රට ඉදි හා මිදි වැනි දෑ හි) ගණන් බලා ිසකාත් ගනු. ඉන් තුනෙන් කොටසක් අත හැර දමනු. එසේ තුනෙන් කොටසක් අත හැර දැමිය නොහැකි නම් හතරෙන් කොටසක් අත හැර දමනු යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අපට නියෝග කළහ.

අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය වාර්තා කර ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරති.

- وَعَنْ عَتَّابِ بْنِ أُسَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ 640
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَنْ يُخْرَصَ الْعِنَبُ كَمَا يُخْرَصُ النَّخْلُ، وَتُؤْخَذَ
زَكَاتُهُ زَيْبِيًّا " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَفِيهِ انْقِطَاعٌ .

උත්තාබ් ඉබ්නු උසයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රට ඉදි ගණන් බලා ිසකාත් ගනු ලබන්නාක් මෙන් මිදි ද ගණන් බලා ිසකාත් ගනු ලැබිය යුතු යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අපට නියෝග කළහ. එහි ිසකාතය වේළුණු මිදි වලින් ගනු ලැබිය.

අහ්මද්, අබුදාවුද්, නසාර්, නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව අතරමැදි විසන්ධි වී ඇත.

- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ: " أَنَّ امْرَأَةً 641
 آتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهَا ابْنَةٌ لَهَا، وَفِي يَدِ ابْنَتِهَا مِسْكَتَانِ
 مِنْ ذَهَبٍ، فَقَالَ لَهَا: " اتُعْطِينَ زَكَاةَ هَذَا؟ " قَالَتْ: لَا. قَالَ: " ايسْرُكَ أَنْ
 يُسَوِّرَكَ اللَّهُ بِهِمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَوَارَيْنِ مِنْ نَارٍ؟ ". فَالْقَتَهُمَا. " رَوَاهُ
 الثَّلَاثَةُ، وَاسْنَادُهُ قَوِيٌّ. وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ: مِنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ.

අමර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමා තම පියාගෙන්
 ද පියා සියාගෙන් ද ලබා වාර්තා කළ හදිසයක මෙසේ සඳහන් වේ.

සැබැවින්ම කාන්තාවක් ඇයගේ දියණිය සමඟ නබි
 (සල්ලල්ලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් වෙතට පැමිණියාය.
 ඇයගේ දැරියගේ අතෙහි රණින් වූ වළලු දෙකක් විය. එවිට
 එතුමාණෝ ඔබ මේ සඳහා වූ සකාත් ලබා දුන්නෙහිදැ යි විමසා
 සිටියහ. එවිට ඇය නැතැයි පිළිතුරු දුන්නාය. මළවුන් කෙරෙන්
 නැගිටුවනු ලබන දින ගින්නෙන් වූ වළලු දෙකක් මේ දෙක
 වෙනුවෙන් ඔබට පලදවනු ලැබීම ගැන ඔබ සතුටු වන්නෙහි දැ? යි
 ඇසූහ. පසුව ඇය ඒ දෙක ගලවා දුන්නාය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් නසාර් හා නිර්මිදි යන අය විසින්
 දන්වා ඇති අතර මේ සම්බන්ධයෙන් ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා)
 තුමිය විසින් දන්වා සිටි වාර්තාව පූර්ව සාධක සහිත යැයි ඉමාම්
 හාකිම් තුමා දන්වා සිටියි.

- وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; " أَنَّهَا كَانَتْ تَلْبَسُ 642
 قَالَ: " إِذَا [ف] أَوْصَاحًا مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَكْثَرُ هُوَ؟
 آدَيْتِ زَكَاتَهُ، فَلَيْسَ بِكَزْبٍ. " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالدَّارَقُطْنِيُّ، وَصَحَّحَهُ
 الْحَاكِمُ.

උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම ඇය රනින් වූ ආහරණ පැලඳ සිටියාය. එවිට ඇය අල්ලාහ්ගේ දුකයාණනි! මෙයත් (රැස් කරමින් තබා ගන්නා) නිධියක් මෙන් වන්නේ දැ යි විමසා සිටියාය. එවිට එතුමා ඔබ එයට ²සකාත් ඉටු කළ විට එය නිධියක් නොවනු ඇත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් දාරුකුත්නී යන අය විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් අල්-හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

643 - وَعَنْ سَمْرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا; أَنْ نُخْرِجَ الصَّدَقَةَ مِنَ الذِّي نَعُدُّهُ لِلْبَيْعِ." رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَإِسْنَادُهُ لَيِّنٌ .

සමුරා ඉබ්නු ජුන්දුබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ව්‍යාපාරය සඳහා අප ගණන් බලා තිබූ දැයින් ²සකාත් නිකුත් කරන්නැ යි අපට අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් නියෝග කර සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි දුර්වලතා ඇත.

644 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "وَفِي الرَّكَازِ: الْخُمْسُ." " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නිධන් වස්තුවෙහි (²සකාත් වනුයේ) පහෙන් එක් කොටසකි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ: " أَنَّ النَّبِيَّ 645 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ - فِي كَنْزٍ وَجَدَهُ رَجُلٌ فِي خَرِبَةٍ -: "إِنْ وَجَدْتَهُ فِي قَرْيَةٍ مَسْكُونَةٍ، فَعَرَّفْهُ، وَإِنْ وَجَدْتَهُ فِي قَرْيَةٍ غَيْرِ مَسْكُونَةٍ، فَفِيهِ وَفِي الرَّكَازِ: الْخُمْسُ ". " أَخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَهَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ .

අමර් ඉන්හු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් ද පියා සියාගෙන් ද ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

පාළු වී ගිය තැනකින් මිනිසෙකු සොයා ගත් වස්තුවක් සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කිරීමේ දී, එය ඔබ වාසභූමියක ලබා ඇත්නම් ඒ ගැන (අයිතිකරු දැන ගන්නා පරිදි) දන්වා සිටිනු. වාස භූමියක් නොවන තැනකින් ලබා ඇත්නම් එවැනි වස්තුවක හා නිධන් වස්තුවක පහෙන් කොටසක් (සකාත් වශයෙන්) නිකුත් කළ යුතුය.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව හසන් ගණයට අයත් වේ.

- وَعَنْ بِلَالِ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 646 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ مِنَ الْمَعَادِينِ الْقَبِيلِيَّةِ الصَّدَقَةَ. " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

බිලාල් ඉබ්නු අල්-හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කලබියා නම් නිධන් භූමියෙන් ගත් වස්තුවට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) සකාත් ලබා ගත්හ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කර ඇත.

بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

සදකතුල් ෆිත්ර් හෙවත් උපවාස උත්සවය (රූදුල් ෆිත්ර්) පෙරදැරි කර ගෙන ලබා දෙන දානය පිළිබඳ පාඩම

- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ 647 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ، صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ، وَالذَّكْرِ، وَالْأُنْثَى، وَالصَّغِيرِ، وَالْكَبِيرِ، مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මුස්ලිම්වරුන් අතුරින් වූ වහලා හා නිදහස් පුද්ගලයා වෙනුවෙන් ද පිරිමියා හා කාන්තාව වෙනුවෙන් ද කුඩා අය හා වැඩිහිටියන් වෙනුවෙන් ද රට ඉදි වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ තිරිඟු වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ සකාතුල් ෆිත්රා වශයෙන් නිකුත් කිරීම අනිවාර්ය කළේය. එමෙන්ම එය ජනයා (රූද් උත්සව) සලාතය සඳහා පිට ව යාමට පෙර ඉටු කරන මෙන් ද නියෝග කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන : මුද් යනු දෝතක් පිරෙන්නට ඇති ප්‍රමාණයකි. මුද් 4ක් එකට එක් කළ විට එය සා: යනුවෙන් හැඳින් වේ.

- وَلَا بِنِ عَدِيٍّ مِنْ وَجْهِ آخَرَ وَاللَّارِقُظْنِي بِإِسْنَادٍ 648 . صَعِيفٍ: "اغْنُوهُمْ عَنِ الطَّوَافِ فِي هَذَا الْيَوْمِ .

එදින දුගියන් (ආහාර නොමැතිව) සැරිසැරීමෙන් වළක්වාලනු යැයි තවත් ආකාරයකින් ඉබ්නු අදී හා දාරුකුත්නී යන ඉමාම්වරු විසින් දුර්වල වාර්තා සබඳතාවකින් යුතුව වාර්තා කර ඇත.

649 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كُنَّا مِنْ نَعْطِهَا فِي زَمَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ, أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ, أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ, أَوْ صَاعًا مِنْ زَبِيبٍ. " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: "أَمَّا أَنَا فَلَا أَزَالُ أُخْرِجُهُ كَمَا رَوَيْتُ: " أَوْ صَاعًا مِنْ أَقِطٍ " . وَلَا بِي دَاوُدَ: " لَا أُخْرِجُ أَبَدًا إِلَّا كُنْتُ أُخْرِجُهُ فِي زَمَنِ رَسُولِ اللَّهِ . " صَاعًا "

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අපි ආහාරයෙන් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ බාර්ලි වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ රට ඉදි වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් ද කේජු වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ මිදි වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් හෝ නිකුත් කරන්නන් වූයෙහි.

(මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තවත් වාර්තාවක කේජු වලින් එක් සා: එකක ප්‍රමාණයක් යනුවෙන් සඳහන් ව ඇත.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ කාලයේ මම කුමක් නිකුත් කරමින් සිටියේ ද එය ම මම නිකුත් කරන්නෙමි යනුවෙන් අබු සර්ද් පැවසූහ. අබු දාවුද් හි වාර්තාවක කිසි විටෙකත් මම එක් සා: එකකට වඩා අධික ව නිකුත් නොකරමි යැයි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "فَرَضَ رَسُولُ 650
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ; طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ
 وَالرَّفَثِ، وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ. فَمَنْ آدَاهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ،
 وَمَنْ آدَاهَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ." رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.
 وَابْنُ مَاجَةَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන අය විසින් මෙසේ
 වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
 අර්ථ ශුන්‍ය හා අසහ්‍ය වචනයෙන් උපවාසකරු පිවිතුරු කිරීම
 පිණිසත්, දුගියන්ට ආහාරයක් වනු පිණිසත් ජසකාතුල් ෆිත්ර්
 අනිවාර්ය කළහ. කවරෙකු එය සලාතයට පෙර ඉටු කරන්නේ ද
 එය පිළිගනු ලැබූ ජසකාතයක් වෙයි. කවරෙකු එය සලාතයෙන් පසු
 ඉටු කරන්නේ ද සෙසු සදකාවන් අතුරින් එය එක් සදකාවක් වෙයි.

මෙය අබු දාවුද් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා
 ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක්
 යැයි සඳහන් කර ඇත.

بَابُ صَدَقَةِ التَّطَوُّعِ

සදකා හෙවත් අමතර දානයන් පිළිබඳ පාඩම

651 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ... " فَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَفِيهِ: " وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالَهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දෙවියන්ගේ හෙවණැල්ල හැර වෙනත් කිසිඳු හෙවණැල්ලක් නොමැති දිනක ඔහුගේ හෙවණැල්ලෙහි අල්ලාහ් සත් දෙනකුට හෙවණ ලබා දෙයි. මෙම හදිසය ඉහත සදහන් විණි. එහි එක් අයකු වන්නේ තම දකුණත වියදම් කළ දෑ තම වමතට නොදැනෙන අයුරින් රහසිගතව දානමාන කරන්නාය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

652 - وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " كُلُّ امْرِئٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ حَتَّى يُفْصَلَ بَيْنَ النَّاسِ " رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ .

උක්බා ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සෑම මිනිසෙකුම (මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින) ජනයා අතර වෙන් කරන තෙක් තමන්ගේ සදකාවේ සරණෙහි පසුවෙයි.

මෙය ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 653
 ثَوْبًا عَلَى عُرِّيٍّ كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ خُضْرٍ [مُسْلِمًا] قَالَ: " أَيُّمَا مُسْلِمٍ كَسَا
 الْجَنَّةَ، وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ اطْعَمَ مُسْلِمًا عَلَى جُوعٍ اطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ ثِمَارِ الْجَنَّةِ،
 وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ سَقَى مُسْلِمًا عَلَى ظَمًا سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ " رَوَاهُ
 أَبُو دَاوُدَ وَفِي إِسْنَادِهِ لِيْنٌ .

තබී (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර මුස්ලිම්වරයකු හෝ වස්ත්‍ර රහිතව සිටින මුස්ලිම්වරයකුට විළිවසා ගැනීමට වස්ත්‍ර සපයන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගයේ දී කොළ පැහැති වස්ත්‍ර අන්දවනු ඇත. කවර මුස්ලිම්වරයකු හෝ කුසගින්නෙන් පෙළෙන මුස්ලිම්වරයකුට ආහාර සපයන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගයේ පලතුරු වලින් ආහාර සපයනු ඇත. කවර මුස්ලිම්වරයකු පිපාසයෙන් පෙළෙන මුස්ලිම්වරයකුට ජලය සපයන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට රහික් අල් මහ්තුම් නම් පානයෙන් පානය කරන්නට සලස්වනු ඇත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කර ඇත. මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.

- وَعَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 654
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، وَأَبْدَأُ بِمَنْ تَعُولُ،
 وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ
 يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ. " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبَخَارِيِّ.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව හකීම් ඉබ්නු හිසාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(දන් දෙන) උසස් අත (ලබා ගන්නා) පහත් අතට වඩා උතුම්ය. ඔබ ඔබේ ඥාතීන්ගෙන් ආරම්භ කරන්න. අවශ්‍යතාවට අමතර ව තිබෙන දෑ දන් දීම ය ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ. කවරෙකු ස්වධීන ව ජීවත් වන්නට පතන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහු ව ස්වාධීනයකු බවට පත් කරයි. කවරෙකු තමන්ට ප්‍රමාණවත් යැයි සිතන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ප්‍රමාණවත් භාවය පිරිනමයි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි සඳහන් පද මාලාවන ඉමාම් බුහාරි සතුය.

655 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ: الصَّدَقَةُ أَفْضَلُ؟ قَالَ: "جَهْدُ الْمُقِلِّ، وَأَبْدَأُ بِمَنْ تَعُولُ" " أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. දානයේ උතුම් වනුයේ කුමක් දැ යි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ සුළු සම්පත් ඇත්තා දෙන දානයයි. තවද ඔබ ඥාතීන්ගෙන් ආරම්භ කරන්න යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් ඉමාම් අබු දාවුද් යන අය විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉබ්නු හුසෙයිමා ඉබ්නු හිබ්බාන් අල්හාකීම් යන ඉමාම් වරු විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවට දැනුම් දී ඇත.

656 - وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " " تَصَدَّقُوا " فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عِنْدِي دِينَارٌ؟ قَالَ: " تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى نَفْسِكَ " قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: " تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى وَلَدِكَ " قَالَ: عِنْدِي آخَرُ،

قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: " تَصَدَّقْ بِهِ عَلَيَّ قَالَ: " تَصَدَّقْ بِهِ عَلَيَّ زَوْجَتِكَ " خَادِمِكَ " قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: " أَنْتَ ابْصُرْ بِهِ ". " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා දන් දෙන්න යැයි එතුමා පවසා සිටි විට මිනිසෙකු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් මා ළඟ දීනාර් (රන්කාසියක්) තිබේ යැයි පැවසීය. එවිට එතුමාණෝ එය ඔබ වෙනුවෙන් වියදම් කරන්න යැයි පැවසූහ. මා ළඟ තවත් දීනාරයක් තිබේ යැයි පැවසීය. එවිට එය ඔබගේ දරුවන් කෙරෙහි වියදම් කරන්න යැයි පැවසූහ. මා ළඟ තවත් දීනාරයක් තිබේ යැයි පැවසීය. එවිට එය ඔබේ බිරිය කෙරෙහි වියදම් කරන්න යැයි පැවසූහ. මා ළඟ තවත් දීනාරයක් තිබේ යැයි පැවසීය. එවිට එතුමාණෝ එය ඔබේ සේවකයා කෙරෙහි වියදම් කරන්න. නැවතත් මා ළඟ තවත් දීනාරයක් තිබේ යැයි පැවසීය. එවිට ඒ ගැන ඔබම තීරණය කරන්න යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් ඉමාම් නසාර් යන අය විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් හා ඉමාම් අල් හාකිම් යන අය විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවට සඳහන් කර ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ 657 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا، غَيْرَ مُفْسِدَةٍ، كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا أَكْتَسَبَ وَلِلْحَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ، وَلَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කාන්තාවක් තම නිවසේ ආහාරයෙන් කිසිවක් නාස්ති නොකොට වියදම් කළේ නම් ඇයට ඇය වියදම් කළ දෑ ට ප්‍රතිඵල ඇත. ඇයගේ සැමියාට ද ඔහු වියදම් කළ දෑ වෙනුවෙන් ප්‍රතිඵල ඇත. එය ආරක්ෂා කළ භාණ්ඩාගාරිකටත් ඒ හා සමාන ප්‍රතිඵල ඇත. කිසිවකුට ලැබෙන කුසල් හේතුවෙන් තවකෙකුට කිසිවක් අඩු නොකරනු ඇත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "جَاءَتْ 658 زَيْنَبُ امْرَأَةً ابْنِ مَسْعُودٍ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ أَمَرْتَ الْيَوْمَ بِالصَّدَقَةِ، وَكَانَ عِنْدِي حُبِّي لِي، فَأَرَدْتُ أَنْ تَصَدَّقَ بِهِ، فَرَعَمَ ابْنُ مَسْعُودٍ أَنَّهُ وَوَلَدُهُ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "صَدَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ، زَوْجُكَ وَأَوْلَادُكَ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ".

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉබ්නු මස්උද් තුමාගේ බිරිය සෙයිනබි පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, ඇත්තෙන්ම ඔබ අද දින සදකා පිළිබඳ ව අණ කළෙහිය. මා සතු ආහරණ මා ළඟ ඇත. එය දන්දීමට මම සිතුවෙමි නමුත් ඉබ්නු මස්උද් හා ඔහුගේ පුතණුවන් මා දන් දෙන අයට වඩා ඔවුන් සුදුස්සන් යැයි පවසා සිටිති යැයි පවසා සිටියාය. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඉබ්නු මස්උද් සත්‍ය ප්‍රකාශ කළේය. ඔබේ සැමියා හා ඔබේ දරුවා ඔබ කවරෙකුට දන් දෙන්නෝ ද ඒ අයට වඩා සුදුස්සෝ වෙති යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُزْعَةٌ لَحْمٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙකු මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින දක්වා ජනසාගෙන් යාවනය කරමින්ම පසු වෙයි. එදින (ඔහු නැගිටුවනු ලබන විට) ඔහුගේ මුහුණෙහි මස් කැබැල්ලක් හෝ නොපවතී.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكْثُرًا، فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَهْرًا، فَلْيَسْتَقِلَّ أَوْ لِيَسْتَكْثِرْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අධික ව රැස් කර ගැනීමේ අරමුණින් ජනසාගේ සම්පත (වැඩි වැඩියෙන්) ඉල්ලා සිටින්නේ ද ඔහු එසේ ඉල්ලා සිටිනුයේ ගිනි මැලයකි. එබැවින් ඔහු එය අඩු කරන්නවා ! එසේ නොමැතිනම් ඔහු වැඩිකරන්නවා !

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لِأَنَّ يَأْخُذَ أَحَدَكُمْ حَبْلَهُ، فَيَأْتِي بِحُزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى

ظَهْرَهُ، فَيَبِيَعَهَا، فَيَكُفُّ اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسَالَ النَّاسَ
 اعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

තනි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සුබ්‍යෙහි ඉබ්නු අල්අවාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් අයකු තම ලණුව අතට ගෙන දර ගොඩක් ගැට ගසා තම පිටමත උසුලාගෙන ඇවිත් එය විකුණයි. එමගින් අල්ලාහ් ඔහු ව (අන් අයගෙන් ඉල්ලීමෙන්) වළක්වාලයි. ජනයා ඔහුට දුන්න ද නුදුන්න ද එය ඔවුන්ගෙන් ඉල්ලීමට වඩා ඔහුට ශ්‍රේෂ්ඨ වනු ඇත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ سَمْرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ 662
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْمَسْأَلَةُ كَدُّ يَكْدُ بِهَا الرَّجُلُ وَجْهَهُ، إِلَّا أَنْ
 يَسَالَ الرَّجُلُ سُلْطَانًا، أَوْ فِي أَمْرٍ لَا بُدَّ مِنْهُ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සමුරා ඉබ්නු ජුන්දුබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යාවකත්වය වේදනා සහගත දුෂ්කර කාර්යයකි. එමගින් මිනිසා තමන් දුෂ්කරත්වයට පත් කර ගනී. නමුත් මිනිසා බලධාරියෙකුගෙන් හෝ තමන්ට අවශ්‍ය කටයුත්තක දී හෝ ඉල්ලා සිටීම හැර.

මෙය ඉමාම් තිර්මිදි තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

بَابُ قَسْمِ الصَّدَقَاتِ

සැකාන් නිමි විය යුතු පාර්ශවයන් පිළිබඳ පාඩම

663 - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَحُلُّ الصَّدَقَةَ لِغَنِيِّ إِلَّا لِخُمْسَةٍ: لِعَامِلٍ عَلَيْهَا، أَوْ رَجُلٍ اشْتَرَاهَا بِمَالِهِ، أَوْ غَارِمٍ، أَوْ غَازٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ مُسْكِينٍ تُصَدَّقَ عَلَيْهِ مِنْهَا، فَاهْدَى مِنْهَا لِغَنِيٍّ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَهَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَأَعْلَى بِالْإِسْرَائِيلِيِّينَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්කුදරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් පාර්ශ්ව කරන ලදී.

පස් දෙනෙකුට විනා කිසිදු පොහොසතෙකුට සැකාන් අනුමත නොවෙයි. 1. ඒ සම්බන්ධ ව කටයුතු කරන්නා 2. තම ධනය දී සැකාන් භාණ්ඩ (මිලට) ගත් අය. 3. ණය ගැන්නා 4. අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සටන් කරන්නා 5. සැකාන් ලැබූ දුප්පතා එය පරිත්‍යාගයක් ලෙස පොහොසතාට පිරිනමනු ලැබීම.

මෙය අහ්මද් අබු ආවුද් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් භාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. නමුත් මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් බවට අඩුපාඩු කියනු ලැබ ඇත.

664 - وَعَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيٍّ بْنِ الْخِيَارِ; " أَنَّ رَجُلَيْنِ حَدَّثَاهُ 664 - أَنَّهُمَا اتَّيَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلَانِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ، فَقَلَّبَ فِيهِمَا الْبَصَرَ، فَرَأَاهُمَا جَلْدَيْنِ، فَقَالَ: "إِنْ شِئْتُمَا، وَلَا حَظَّ فِيهَا لِغَنِيٍّ، وَلَا أَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ . لِقَوِيِّ مُكْتَسِبٍ". " رَوَاهُ أَحْمَدُ وَقَوَّاهُ

මිනිසුන් දෙදෙනෙකු තමන් දෙදෙනා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙත ගොස් එතුමාණන්ගෙන් සැකාත් ඉල්ලා සිටි බවටත් එවිට එතුමාණන් තමන් දෙදෙනා වෙත හැරී තමන් දෙදෙනා ශක්තිය ඇත්තන් බව සිතා ඔබ දෙදෙනා කැමති නම් එය ගත හැක. නමුත් එහි පොහොසතාට හෝ ඉපයීමට ශක්තිය ඇත්තාට හෝ කොටසක් නොමැති බව තමන් දෙදෙනාට එතුමාණන් පවසා සිටි බව ඔවුන් දෙදෙනා තමන්ට ප්‍රකාශ කළහැයි උබයිදුල්ලාහ් ඉබ්නු අදියයි ඉබ්නු අල්-කියාර් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම් වරු මෙය බලවත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

665 - وَعَنْ قَبِيصَةَ بْنِ مُحَارِقِ الْهَلَالِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ الْمَسْأَلَةَ لَا تَحِلُّ إِلَّا لِأَحَدٍ ثَلَاثَةً: رَجُلٌ تَحَمَّلَ حَمَالَةً، فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ حَتَّى يُصِيبَهَا، ثُمَّ يُمْسِكَ، وَرَجُلٌ أَصَابَتْهُ جَائِحَةٌ، اجْتَا حَتَّ مَالَهُ، فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ حَتَّى يُصِيبَ قِوَامًا مِنْ عَيْشٍ، وَرَجُلٌ أَصَابَتْهُ فَاقَةٌ حَتَّى يَقُومَ ثَلَاثَةً مِنْ ذَوِي الْحِجْيِ مِنْ قَوْمِهِ: لَقَدْ أَصَابَتْ فُلَانًا فَاقَةٌ; فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ حَتَّى يُصِيبَ قِوَامًا مِنْ عَيْشٍ، سُحْتًا " رَوَاهُ فَمَا سِوَاهُنَّ مِنَ الْمَسْأَلَةِ يَا قَبِيصَةُ سُحْتٌ يَا كُلُّهَا صَاحِبُهَا مُسْلِمٌ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ حُرَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ .

හිඟමන් ඉල්ලීම තුන්දෙනෙකුගෙන් කෙනෙකුට හැර අනුමත නොවෙයි. 1. යම් බරක් උසුලන මිනිසා, ඔහු එය පූර්ණ කරන තෙක් හිඟමන් ඉල්ලීම ඔහුට අනුමතය. පසුව ඔහු එය නතර කළ යුතුය. 2. යම් කිසි කරදරයක් ඇති වී තම ධනය නැති කර ගත් මිනිසා, තම දෙපයින් ජීවත් වන්නට තරම් යමක් ලබන තෙක් හිඟමන් ඉල්ලීම ඔහුට අනුමතය. 3. අලාභ හානියක් සිදු වූ මිනිසා, ඔහුගේ සමාජයෙන් දැනුමැත්තන් තිදෙනෙකු සැබැවින්ම ඔහුට

අලාහ භානියක් සිදු වී ඇති බවට සාක්ෂි කීමට ඉදිරිපත් වූයේ නම් ඔහු දෙපයින් සිට ගන්නා තුරු හිඟමත් ඉල්ලීම ඔහුට අනුමතය

කබ්සා ඉහත සඳහන් තත්ත්වයන් තුනෙහි හැර හිඟමත් අයැදීම තහනම්ය. කවරෙකු හෝ එසේ හිඟමත් ඉල්ලා අනුභව කරන්නේ ද එය අනුමත නොවනු ඇතැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පවසා සිටියහැයි කබ්සා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය මුස්ලිම්, අබු දාවුද් ඉබ්නු හුදෙයිමා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත.

وَعَنْ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ 666 -
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَنْبَغِي لِآلِ مُحَمَّدٍ، إِنَّمَا هِيَ أَوْسَاخُ النَّاسِ "

وَفِي رِوَايَةٍ: " وَإِنَّهَا لَا تَحِلُّ لِمُحَمَّدٍ وَلَا لِآلِ مُحَمَّدٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල් මුත්තලිබ් ඉබ්නු රබීආ ඉබ්නු අල්-හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම සැකාත් වස්තුව මුහම්මද්ගේ පවුලට අවශ්‍ය නොවේ. සැබැවින්ම එය ජනයාගේ කිලිටිය.

තවත් වාර්තාවක එය මුහම්මද්ගේ මුහම්මද්ගේ පරපුරටක් අනුමත නොවේ යැයි සඳහන් ව ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

وَعَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " مَشَيْتُ أَنَا 667 -
وَعُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا:
يَا رَسُولَ اللَّهِ، اعْطَيْتَ بَنِي الْمُطَّلِبِ مِنْ حُمْسِ خَيْبَرَ وَتَرَكْتَنَا، وَنَحْنُ وَهُمْ

بِمَنْزِلَةٍ وَاحِدَةٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنَّمَا بَنُو الْمُطَّلِبِ وَبَنُو هَاشِمٍ شَيْءٌ وَاحِدٌ". " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

ජබ්ලයීර් ඉබ්නු මුත්ඉම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මා හා උස්මාන් ඉබ්නු අල්ෆාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දුකයාණනි, කයිබර් යුද්ධයෙන් අත්පත් කර ගත් වස්තුවෙන් පහෙන් කොටසක් ඔබ මුත්තලිබ්ගේ පරපුරට දුන්නෙහිය. අප හා ඔවුන් එකම තත්ත්වයක සිටිය දී ඔබ අප ව අතහැර දැමුවෙහිය යැයි අපි පවසා සිටියෙමු. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මුත්තලිබ් පරපුර හා හාෂිම් පරපුර එකම විෂයකි යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى الصَّدَقَةِ مِنْ بَنِي مَخْرُومٍ، فَقَالَ لِأَبِي رَافِعٍ: اصْحَبْنِي، فَإِنَّكَ تُصِيبُ مِنْهَا، قَالَ: حَتَّى آتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْأَلَهُ. فَاتَاهُ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: " مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ، وَإِنَّا لَا تَحِلُّ لَنَا الصَّدَقَةُ ". " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالثَّلَاثَةُ، وَابْنُ خُزَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ.

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ස්කාත් හාණ්ඩ රැස් කිරීමෙහිලා බිනු මහ්දුම් ගෝත්‍රයෙන් මිනිසෙකු එවූහ. එවිට ඔහු අබ් රාහි: දෙස බලා ඔබත් මා සමඟ එකතු වන්න එවිට සැබැවින්ම ඔබත් මින් කොටසක් ලබනු ඇතැයි පවසා සිටියේය. එවිට මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ගොස් මේ ගැන අසා එන්නම් යැයි ඔහු පැවසීය. පසුව එතුමාණන් වෙත ගොස් ඒ ගැන ඔහු විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ

වහල්කමින් නිදහස් වූ අය නිදහස ලැබුවත් අතුරිනි. සැබැවින්ම අපට ස්කෘත වස්තුව අනුමත නොවේ යැයි සිටියහ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මදි ඉබ්නු මාජා ඉබ්නු හුදෙයිමා හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත.

669 - وَعَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ أَبِيهِ؛ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعْطِي عُمَرَ الْعَطَاءَ، فَيَقُولُ: أَعْطِيهِ أَفْقَرَ مِنِّي، فَيَقُولُ: "خُذْهُ فَتَمَوَّلْهُ، أَوْ تَصَدَّقْ بِهِ، وَمَا جَاءَكَ مِنْ هَذَا الْمَالِ، وَأَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا سَائِلٍ فَخُذْهُ، وَمَا لَا فَتَتَّبِعُهُ نَفْسَكَ." " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සාලිම් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් තම පියාගෙන් ලබා ඔහු විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට යමක් දුන් විට මට වඩා දිළිඳුකමින් සිටින්නන්ට ලබා දෙන්නැයි ඔහු පවසා සිටියි. එවිට එතුමාණෝ ඔබ මෙය ගන්න. එය ආයෝජනය කරන්න. නැතහොත් එය සඳකා වශයෙන් ලබා දෙන්න. ඔබ එය ආශා කළේ නැත එය ඉල්ලා සිටියේ ද නැත. එබැවින් එය ගන්න. නමුත් තමන් වෙත ඉබේ නොලැබෙන දෙයක් මත ඔබ සොයා නොයන්න.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

كِتَابُ الصِّيَامِ

උපවාසය පිළිබඳ පාඩම

670 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَقْدَمُوا رَمْضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ وَلَا يَوْمَيْنِ، إِلَّا رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا، فَلْيَصُمْهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දිනක් හෝ දින දෙකක් හෝ උපවාසයේ නිරත වෙමින් රමළානය ඉක්මන් නොකරන්න. නමුත් කෙනෙකු පුරුද්දක් වශයෙන් එම දිනයන් හි උපවාසයේ නිරත වන්නේ නම් ඔහු එහි උපවාසයේ නිරත වෙත්වා.!

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

671 - وَعَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الَّذِي يُشَكُّ فِيهِ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " وَذَكَرَهُ الْبُخَارِيُّ تَعْلِيْقًا، وَوَصَلَهُ الْحُمْسَةَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ.

අම්මාර් ඉබ්නු යාසිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සැක සහිත දිනයෙහි උපවාසයේ නිරත වන්නේ ද සැබැවින්ම ඔහු අබු කාසිම් (වන ම)ට පිටු පෑවේය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි මුඅල්ලක් වර්ගයේ හදිසයක් බවත් අන්මද් අබු දාවුද් කිර්මීදි ඉබ්නු මාජා නසාර් යන ඉමාම්වරු මවිසුල් වර්ගයේ හදිසයක් බවත් සඳහන් කොට ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා

හා ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ: -- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ 672
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " إِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَافْطَرُوا،
فَإِنْ عُمَّ عَلَيْكُمْ فَاقْدُرُوا لَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَلِمُسْلِمٍ: " فَإِنْ أُغْمِيَ
عَلَيْكُمْ فَاقْدُرُوا لَهُ . ثَلَاثِينَ " . وَلِلْبُخَارِيِّ: " فَاكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ " .

ඉබ්නු උමර් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් එතුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

ඔබ එය(මුල් සඳ) දුටු විට උපවාසයේ නිරත වන්න. එමෙන්ම ඔබ එය දුටු විට උපවාසයෙන් මිඳෙන්න. නමුත් එය වැහි වළාවෙන් වැසී ඇත්නම් ඒ සඳහා දින ගණන් ගණන් බලන්න.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

මුස්ලිම් හි සඳහන් වාර්තාවක

ඔබ කෙරෙහි වැහි වළාවන් මගින් එය ආවරණය වී ඇත්නම් ඒ සඳහා දින තිහක් ගණන් බලන්න.

බුහාරි හි සඳහන් වාර්තාවක

දින ගණන තිහක් බවට පූර්ණ කරන්න.

- وَ لَهُ فِي حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " فَاكْمِلُوا عِدَّةَ 673
شُعْبَانَ ثَلَاثِينَ "

ඉමාම් බුහාරි සතු අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක මෙසේ සඳහන් වේ.

එවිට ඔබ ඡායාන් මාසයේ දින ගණන තිහක් ලෙස සම්පූර්ණ කරන්න.

674 وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " تَرَاءَى النَّاسُ الْهَلَالَ، فَأَخْبَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي رَأَيْتُهُ، فَصَامَ، وَأَمَرَ النَّاسَ بِصِيَامِهِ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ.

ඉබ්නු උමර් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී. ඡනයා මුල් සඳ දුටුවෝය. සැබැවින්ම මම ද එය දුටු බව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ට දන්වා සිටියෙමි. එවිට එතුමා උපවාසයේ නිරත වූහ. ඡනයාට උපවාසයේ නිරත වන මෙන් නියෝග කළහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් හාකිම් යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

675 وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَعْرَابِيًّا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: " إِنِّي رَأَيْتُ الْهَلَالَ، فَقَالَ: " أَتَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟ " قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: " أَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ؟ " قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: " فَادْنُ فِي النَّاسِ يَا بَلَالُ أَنْ يَصُومُوا عَدًّا " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ وَرَجَّحَ النَّسَائِيُّ إِرسَالَهُ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්තෙන්ම ගම්බද අරාබිවරයකු නම් තුමා (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පැමිණ සැබැවින්ම මම සඳ දුටිමි යැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ නැමදුමට සුදුසුසා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙව්දෙකු නොමැති බවට ඔබ සාක්ෂි දරා තිබේදැ යි විමසූහ. ඔහු එසේය යැයි පැවසුවේය. සැබැවින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් බවටත් ඔබ සාක්ෂි දරා තිබේදැ යි විමසූහ.

ඔහු එසේය යැයි පැවසීය. එසේ නම් අහෝ ! බිලාල්, හෙට දින උපවාසයේ නිරත වන්නට ජනයාට නිවේදනය කරන්නැයි පවසා සිටියහ.

මෙය අභ්මද් අබුදාවුද් නසාර් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉබ්නු හුදෙයිමා හා ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් ඉමාම් නසාර් මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

676 - وَعَنْ حَفْصَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصِّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَمَالُ النَّسَائِيِّ وَالتِّرْمِذِيُّ إِلَى تَرْجِيحِ وَقْفِهِ، وَصَحَّحَهُ . مَرْفُوعًا ابْنُ خُزَيْمَةَ وَابْنُ حِبَّانَ .

وَلِلدَّارِقُطِيِّ: " لَا صِيَامَ لِمَنْ لَمْ يَفْرِضْهُ مِنَ اللَّيْلِ " .

නබි තුමා (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට විශ්වාසවන්තයින්ගේ මව් තුමිය යැයි සැලකෙන හත්සා (රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අලුයම් සලාතයට පෙර උපවාසය රැකීමට අධිෂ්ඨාන නොකළේ ද ඔහුට උපවාසය නොමැත.

මෙය අභ්මද් අබු දාවුද් නසාර් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දන්වා ඇත.

නිර්මිදි හා නසාර් මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව තහවුරු කරන අතරම ඉබ්නු හුදෙයිමා හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම් වරු මෙය මර්හු: ගණයට අයත් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි පවසා සිටියි.

දාරකුත්නී හි සඳහන් තවත් හදිසයක

කවරෙකු රාත්‍රියේ උපවාසය සඳහා වූ චේතනාව අනිවාර්ය කර නොගත්තේද ඔහුට උපවාසය නොමැත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى 677
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ. فَقَالَ: " هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ؟ " قُلْنَا: لَا. قَالَ:
 " فَإِنِّي إِذَا صَائِمٌ " ثُمَّ آتَانَا يَوْمًا آخَرَ، فَقُلْنَا: أُهْدِيَ لَنَا حَيْسٌ، فَقَالَ:
 " رَيْنِيهِ، فَلَقَدْ أَصْبَحْتُ صَائِمًا " فَآكَلَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ආඉෂා තුමිය (රළියල්ලාහු අන්භා) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. දිනක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මා වෙත පැමිණියේය. එවිට එතුමාණෝ ඔබ ළඟ (කැමට) කිසිවක් හෝ තිබේ දැ යි විමසා සිටියහ. එවිට අපි නැතැයි පිළිතුරු දුන්නෙමු. එසේ නම් අද මම උපවාසය රකිමි යි පැවසුවහ. පසුව තවත් දිනක එතුමාණන් අප වෙත පැමිණියහ. එවිට අපි රට ඉඳි කේජු එළඹි තෙල් මිශ්‍රිත හයිස් නම් ආහාර වර්ගයකත් අපට පිරිනමන ලදී යැයි පවසා සිටියෙමු. එවිට එතුමා එය ගෙන එන්න සැබැවින්ම මම (අද දින) උපවාස රකින්නෙකු ලෙස අවදි වූයෙමි යැයි පවසා පසුව එතුමා අනුභව කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 678
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ .
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සහල් ඉබ්නු සාද් තුමා (රළියල්ලාහු අන්භු) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

(හිරු අවරට ගිය විගස) ජනයා උපවාසයෙන් මිදීම ඉක්මන් කරන තාක් ඔවුහු යහපතෙහිම පසු වෙති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

679 - وَلِلَّتْرْمِذِيِّ: مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " قَالَ اللَّهُ أَحَبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَغْجَلُهُمْ فَطْرًا " .

මාගේ ගත්තන් අතුරින් මට වඩාත් ප්‍රිය මනාප වනුයේ ඔවුන් අතුරින් උපවාසයෙන් මිදීම ඉක්මන් කරන අය වෙති යැයි අල්ලාහ් පවසූ බවට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ හදිසය අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් තීර්මිදි හි මෙසේ සඳහන් වෙයි.

680 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා සහර් (අලුයම් කාලයේ) ආහාරය ගනු. සැබැවින්ම සහර් කිරීමෙහි අභිවාද්ධිය ඇත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

681 - وَعَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ الصَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُفْطِرْ عَلَى تَمْرٍ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيُفْطِرْ عَلَى مَاءٍ، فَإِنَّهُ طَهُورٌ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ وَابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සල්මාන් ඉබ්නු ආමර් අල්-ලබ්බියයි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් යමෙකු උපවාස පවාරණය කළේ නම් රට ඉදි කිහිපයක් ගෙන උපවාසය පවාරණය කරන්න. එසේ ඔහුට නොලැබුණු විටක ජලය ගෙන පවාරණය කරන්න. හේතුව සැබෑවින්ම එය පිරිසිදු වන බැවිනි.

මෙය අන්මද් අබු දාඩුද් නසාර් කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉබ්නු හුදෙයිමා හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "نَهَى رَسُولُ اللَّهِ 682 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْوَصَالِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: فَإِنَّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تُوَاصِلُ؟ قَالَ: "وَأَيْكُمْ مِثْلِي؟ إِنْ آبَيْتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِيَنِي". فَلَمَّا أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا عَنِ الْوِصَالِ وَاصَلَ بِهِمْ يَوْمًا، ثُمَّ يَوْمًا، ثُمَّ رَأَوْا الْهَلَالَ، فَقَالَ: "لَوْ تَأَخَّرَ الْهَلَالُ لَزِدْتُمْ" كَأَلْمَنْكَلٍ لَهُمْ حِينَ أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا "مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විසාල් කිරීම (උපවාසය පවාරණය නොකොට අබ්ණ්ඩ උපවාසයේ නිරත වීම) තහනම් කළහ. එවිට මුස්ලිම්වරුන් අතුරින් මිනිසෙකු නැගී සිට එසේ නම් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ඔබ තුමා විසාල් කරන්නෙහිය. එවිට එතුමා ඔබ අතුරින් කිසිවකු මා මෙන් වෙයි ද? සැබෑවින්ම මම රාත්‍රිය ගත කරමි. එවිට මාගේ පරමාධිපති මට ආහාර සපයයි. මට පානය ද සපයයි යැයි පවසා සිටියහ. නමුත් ඔවුන් විසාල් කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට ප්‍රතික්ෂේප කළ කල්හි ඔවුන් සමහරම එතුමාණන් දිනක් විසාල් කළහ. පසුව තවත් දිනක් විසාල්

කළහ. පසුව ඔවුහු මුල් හඳ දුටුවෝය. එවිට එතුමාණෝ මුල් සඳ ප්‍රමාද වී නම් විසාල් කිරීම තවත් අධික කරමි යැයි පවසා සිටියහ. එය ඔවුන් එයින් වැළකීමට ප්‍රතික්ෂේප කළ අවස්ථාවේ ඔවුන්ට අවවාද කරන්නක් මෙන් තිබිණ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

683 - وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ لَمْ يَدَعْ طَعَامَهُ يَدْعَ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، وَالْجُهْلَ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ وَاللَّفْظُ لَهُ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තවරෙකු අසත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමත් ඒ අනුව කටයුතු කිරීමත් අඥානයකු සේ හැසිරීමත් අතහැර නොදමන්නේ ද ඔහු ඔහුගේ ආහාරය හෝ ඔහුගේ පානය අතහැර දැමීමෙහි අල්ලාහ්ට කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නොමැත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇත. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් අබු දාවුද් සතුය.

684 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقْبَلُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَلَكِنَّهُ أَمْلَكُكُمْ لِإِرْبِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ. وَزَادَ فِي رِوَايَةٍ: " فِي رَمَضَانَ ".

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ උපවාසයේ නිරත ව සිටිය දී මා සිපගන්නකු ලෙස සිටියහ එමෙන්ම එතුමා උපවාසය නිරත ව සිටිය දී මා වැලඳ ගන්නෙකු ලෙස ද සිටියහ. නමුත් එතුමා තම ආශාවන් වළක්වා ගන්නට ශක්තිය ඇත්තකු වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වදන් පෙළකි. තවත් වාර්තාවක මෙම වදන් පෙළට අමතර ව රමලානයෙහි යැයි සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 685 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِحْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَاحْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉහ්රාම් ඇද සිටිය දී හිජාමත් හෙවත් විත් විද ප්‍රතිකාර කර ගත්හ. උපවාසයේ නිරත ව සිටිය දී ද විත් විද ප්‍රතිකාර කර ගත්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى 686 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أتى عَلَى رَجُلٍ بِالْبَقِيعِ وَهُوَ يَحْتَجِمُ فِي رَمَضَانَ. فَقَالَ: " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ إِلَّا التِّرْمِذِيَّ، وَصَحَّحَهُ [وَالْمُحْجَمُ] أَفْطَرَ الْحَاجِمُ أَحْمَدُ، وَابْنُ خُزَيْمَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ .

ෂද්දාද් ඉබ්නු අව්ස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් බකී: නම් ස්ථානයේ රමලාන් මාසයේ විත් විද ප්‍රතිකාර කර ගත් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ විත් විද ගත් පුද්ගලයා ද විත් විද්ද පුද්ගලයාද උපවාසයෙන් මිදුණේය යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාරී හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර අන්මද් ඉබ්නු හුදෙයිමා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "أَوَّلُ مَا كُرِّهَتْ 687
 الْحِجَامَةُ لِلصَّائِمِ؛ أَنَّ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ اِحْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ، فَمَرَّ بِهِ
 النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "افْطِرْ هَذَانِ"، ثُمَّ رَخَّصَ النَّبِيُّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدُ فِي الْحِجَامَةِ لِلصَّائِمِ، وَكَانَ أَنَسٌ يَحْتَجِمُ وَهُوَ صَائِمٌ"
 رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ وَقَوَّاهُ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් කුමා (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උපවාසය රකින්නෙකුට හිඡාමත් හෙවත් විත් විදීම තහනම් කරනු ලැබූ මුල් අවදියේ ජෛතර් ඉබ්නු අබ් තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) කුමා උපවාසයේ නිරත ව සිටියදී විත් විද ගත්හ. ඒ අවස්ථාවේ ඔහු අසලින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කුමා ගමන් කරමින් සිටියහ. එවිට එකුමා මේ දෙදෙනාම උපවාසය කඩ කළහැයි පවසා සිටියහ. ඉන් පසුව පසු කාලයේ උපවාසයේ නිරත වන්නාට විත් විදීමෙහි අවසරය ලබා දුන්හ. අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) කුමා ද උපවාසයේ නිරත ව සිටිය දී විත් විද ගන්නෙකු ව සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අද්දාරුකුත්ති කුමා විසින් දැනුම් දී ඇති අතර මෙය බලවත් වාර්තාකරුවන් ගෙන් යුත් හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 688
 وَسَلَّمَ اِكْتَحَلَ فِي رَمَضَانَ، وَهُوَ صَائِمٌ" رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ.
 قَالَ التِّرْمِذِيُّ: لَا يَصِحُّ فِيهِ شَيْءٌ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) කුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කුමා රමලානයේ උපවාසයේ නිරත ව සිටිය දී සුරුමා ගැල් වූහ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා දුර්වල වාර්තා සබඳතාවකින් යුතුව දන්වා ඇති අතර ඉමාම් කිරීමිදි තුමා ද මේ සම්බන්ධයන් සඳහන් කිසිදු හදිසයක සත්‍යතාවක් දක්නට නොමැති බව සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ، فَآكَلَ أَوْ شَرِبَ، فَلَيْتَمَّ صَوْمَهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු උපවාසයේ නිරත ව සිටිය දී අමතක වී ආහාර අනුභව කළේ නම් හෝ ජලය පානය කළේ නම් හෝ ඔහු ඔහුගේ උපවාසය පූර්ණ කරත්වා! සැබැවින්ම එසේ ඔහුට ආහාර හා ජලය ලබා දුන්නේ අල්ලාහ්ය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَلِلْحَاكِمِ: " مَنْ أَطْرَفِي رَمَضَانَ نَاسِيًّا فَلَا قَضَاءَ عَلَيْهِ 690 وَلَا كَفَّارَةَ " وَهُوَ صَحِيحٌ.

යමෙක් අමතක වී රමලානයේ උපවාසයෙන් මිදුණේ නම් ඔහුට කලා (නැවත ඉටු) කිරීමක් හෝ ඒ සඳහා වන්දියක් ලබා දීමක් හෝ නොමැත යැයි හාකිම් හි සඳහන් වේ.

මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයකි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ ذَرَعَهُ الْقِيءُ فَلَا قَضَاءَ عَلَيْهِ، وَمَنْ اسْتَقَاءَ فَعَلَيْهِ الْقَضَاءُ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَاعْلَاهُ أَحْمَدُ. وَقَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකුට වමණය ඇති වූයේ නම් ඔහු කෙරෙහි නැවත කලා කිරීමක් නොමැත. කවරෙකු (උචමනාවෙන්ම) වමාරන්තේ නම් ඔහු කෙරෙහි නැවත කලා කිරීම පැවරෙනු ඇත.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් අහ්මද් මෙය අඩුපාඩු සහිත හදිසයක් බවත් ඉමාම් දාරුකුත්නි බලවත් සාධක සහිත හදිසයක් බවත සඳහන් කරයි.

692 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَامَ الْفَتْحِ إِلَى مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ، فَصَامَ حَتَّى بَلَغَ كُرَاعَ الْعَمِيمِ، فَصَامَ النَّاسُ، ثُمَّ دَعَا بِقَدَحٍ مِنْ مَاءٍ فَرَفَعَهُ، حَتَّى نَظَرَ النَّاسُ إِلَيْهِ، ثُمَّ شَرِبَ، فَقِيلَ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ: إِنَّ بَعْضَ النَّاسِ قَدْ صَامَ. قَالَ: "أَوْلَيْكَ الْعُصَاةُ، أَوْلَيْكَ الْعُصَاةُ".

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මක්කා ජයග්‍රහණය කළ වසරේ රමළාන් මාසයේ මක්කාහ් වෙත පිටත් ව ගියහ. කුරාඋල් ගමීම් නම් ස්ථානයට පැමිණෙන තෙක්ම උපවාසයේ නිරත වූහ. ජනයා ද උපවාසයේ නිරත වූහ. පසුව ජල බඳුනක් ගෙන්වා ජනයා එය දකින තරමට ඔසවා පසුව පානය කළහ. ඉන් පසුව පවා ඇතැම් ජනයා උපවාසයේ නිරත වෙමින් සිටින බවට එතුමාණන්ට පවසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ ඔවුහු පාපතරයෝය. ඔවුහු පාපතරයෝයැ යි පවසා සිටියහ.

- وَفِي لَفْظٍ: "فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ النَّاسَ قَدْ شَقَّ عَلَيْهِمُ الصِّيَامُ، 693
وَإِنَّمَا يَنْظُرُونَ فِيمَا فَعَلْتَ، فَدَعَا بِقَدَحٍ مِنْ مَاءٍ بَعْدَ الْعَصْرِ، فَشَرِبَ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

තවත් ප්‍රකාශයක එතුමාණන් මෙසේ පවසන ලදී.

සැබැවින්ම ජනයාට උපවාසය දුෂ්කර වී ඇත. ඔබ කුමක් කරන්නට යන්නේ දැ යි ඔවුහු බලාපොරොත්තුවෙන් පසු වෙති. එවිට එතුමාණන් අසර් සලාතයෙන් පසුව ජල බඳුනක් ගෙන්වා පසුව එය පානය කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ حَمْرَةَ بِنِ عَمْرِوِ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ; أَنَّهُ قَالَ: " 694
يَا رَسُولَ اللَّهِ! اجِدْ بِي قُوَّةَ عَلَى الصِّيَامِ فِي السَّفَرِ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ؟ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " هِيَ رُخْصَةٌ مِنَ اللَّهِ، فَمَنْ أَخَذَ بِهَا
فَحَسَنٌ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصُومَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ " " رَوَاهُ مُسْلِمٌ. وَأَصْلُهُ
فِي " الْمُتَّفِقِ " مِنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ; " إِنَّ حَمْرَةَ بِنَ عَمْرِو سَأَل "

හමිසා ඉබ්නු අමර් අල්අස්ලමී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ගමනෙහි උපවාසයේ නිරත වීමට මම ශක්තිය ලබමි. එසේ (උපවාසයේ නිරත වූයේ) නම් එය මා කෙරෙහි වරදක් වෙවි දැ යි විමසා සිටි බව එතුමා දන්වා සිටියේය.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. මෙය අල්ලාහ් විසින් වූ අවකාශයකි. එබැවින් කවරෙකු මෙය ක්‍රියාවට ගන්නේ ද එය යහපතකි. එමෙන්ම කවරෙකු උපවාසයේ නිරත වන්නේ ද ඔහු කෙරෙහි වරදක් නොවනු ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කර ඇත.

මෙය හම්සා ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විමසා සිටි බවත් එයට ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පිළිතුරු දුන් බවත් බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් වේ.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: "رَخَّصَ 695
لِلشَّيْخِ الْكَبِيرِ أَنْ يُفْطِرَ، وَيُطْعِمَ عَنْ كُلِّ يَوْمٍ مِسْكِينًا، وَلَا قَضَاءَ عَلَيْهِ"
رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ، وَالْحَاكِمُ، وَصَحَّحَاهُ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වයෝවෘද්ධ භාවය ලැබූ වැඩිහිටියෙකුට උපවාසයෙන් මිදීමටත් ඒ සෑම දිනක් වෙනුවෙන්ම දුභියකුට ආහාර සැපයීමටත් අවකාශය දෙන ලදී. ඔහු කෙරෙහි කළා හෙවත් නැවත ඉටු කිරීම නොපැවරේ.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි හා ඉමාම් හාකිම් යන අය විසින් දන්වා ඇති අතර මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් දන්වයි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ 696
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: هَلَكْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: "وَمَا أَهْلَكَ؟"
" قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى إِمْرَاتِي فِي رَمَضَانَ، فَقَالَ: "هَلْ تَجِدُ مَا تَعْتِقُ رَقَبَةً؟"
" قَالَ: لَا. قَالَ: "فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟" قَالَ: لَا. قَالَ:
" فَهَلْ تَجِدُ مَا تُطْعِمُ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟ " قَالَ: لَا، ثُمَّ جَلَسَ، فَأَتَى النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَرَقٍ فِيهِ تَمْرٌ. فَقَالَ: "تَصَدَّقْ بِهَذَا"، فَقَالَ: أَعَلَى
أَفْقَرٍ مِنَّا؟ فَمَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا أَهْلُ بَيْتِ أَحْوَجَ إِلَيْهِ مِنَّا، فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ، ثُمَّ قَالَ: "أَذْهَبَ فَاطِعُهُ أَهْلَكَ " .
رَوَاهُ السَّبْعَةُ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මම විනාශයට පත් වූයෙමි යැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමා ඔබව විනාශ කර දැමුවේ කුමක්දැ යි විමසා සිටි විට ඔහු, රමළානයේ මම මාගේ බිරිය සමඟ ලිංගික ඇසුරෙහි නිරත වූයෙමි යැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමා ඔබට වහලෙක් නිදහස් කළ හැකිදැ?යි විමසා සිටියේය. ඔහු නැතැයි පැවසීය. එසේ නම් මාස දෙකක් අඛණ්ඩ ව උපවාසයේ නිරත විය හැකිදැ?යි විමසා සිටියහ. ඔහු නොහැකැයි පැවසීය. දුගියන් හැට දෙනෙකුට ආහාර සැපියමට යමක් ලබන්නෙහි දැයි විමසා සිටියහ. එයට ද නැතැයි පැවසීය. පසුව වාඩි විය. රට ඉදි වලින් පිරුණු මල්ලක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ගෙන එන ලදී. පසුව එතුමා ඔබ මෙය දන් දෙන්නැයි පැවසූහ. එවිට ඔහු අපට වඩා දුගියන් වෙත් ද? මේ ප්‍රදේශයේ අපට වඩා දුගියන් කිසිවකු නැතැයි පවසා සිටියේය. පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තම රදකන දන් පෙනෙන තරමට සිනාසුණහ. පසුව මෙසේ පවසා සිටියහ. මෙය ගෙන ගොස් ඔබේ පවුලට ආහාර වශයෙන් දෙන්නැයි පවසා සිටියේය.

මෙය අහ්මද් බුහාරි මුස්ලිම් අබු දාවුද් නසාර් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

697 - وَعَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصْبِحُ جُنْبًا مِنْ جَمَاعٍ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. زَادَ مُسْلِمٌ فِي حَدِيثِ أُمِّ سَلَمَةَ: وَلَا يَفْضِي .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය හා උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අඹුසැමි ඇසුර හේතුවෙන් ස්නානය අනිවාර්ය තත්වයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අවදි වූහ. පසුව ස්නානය කර උපවාසයේ නිරත වූහ.

698 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيِّهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු කෙරෙහි උපවාසය අනිවාර්ය වූ තත්වයේ මිය යන්නේ ද ඔහු වෙනුවෙන් ඔහුගේ භාරකරු උපවාසය නිරත වනු ඇත.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

بَاب صَوْمِ التَّطَوُّعِ وَمَا نُهِِيَ عَنْ صَوْمِهِ

අතිරේක උපවාසයන් හා උපවාසය තහනම් කරනු ලැබූ දිනයන් පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 699 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ. قَالَ: " يُكْفَرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ "، وَسُئِلَ عَنْ صِيَامِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ. قَالَ: " يُكْفَرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ " وَسُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْإِثْنَيْنِ، قَالَ: " ذَلِكَ يَوْمٌ وُلِدْتُ فِيهِ، وَبُعِثْتُ فِيهِ، أَوْ أَنْزَلَ عَلَيَّ فِيهِ " " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු කතාදා අල්-අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් අරලා උපවාසය පිළිබඳ විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ එය පසුගිය වසරේ පාපයන් හා ඉදිරි වසරේ පාපයන්ට සමාව හිමිකර දෙයි යනුවෙන් පැවසූහ.

ආඝුරා දින උපවාසය පිළිබඳව විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ එය ද පසුගිය වසරේ පාපයන් හා ඉදිරි වසරේ පාපයන්ට සමාව හිමිකර දෙයි යනුවෙන් පැවසූහ.

සදූදා දින උපවාසය පිළිබඳව ද විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ එය මා උපත ලැබූ දිනයයි. එදිනය මා නබිවරයකු ලෙස එවනු ලැබුවේ. එමෙන්ම එදිනය මා වෙත අල් කුර්ආනය පහළ කරනු ලැබුවේයැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන: අරලා දිනය හඡ් වන්දනාකරුවන් අරලාවෙහි රැදී සිටින දුල් හඡ් මස නව වන දිනය වේ.

ආඝුරා යනු මුහර්රම් මස දස වැනි දිනය වේ.

- وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 700
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ صَامَ رَمَضَانَ، ثُمَّ اتَّبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ
 كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු අය්‍යූබ් අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු රමළාන් මාසයේ උපවාසයේ යෙදී පසුව එයට පරව ඡව්වාල් මස දින හයක් උපවාසයේ නිරත වන්නේ ද ඔහු එම වසර මුළුල්ලේ උපවාසයේ යෙදුණු අයකු මෙන් වෙයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ 701
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا مِنْ عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا
 بَاعَدَ اللَّهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ سَبْعِينَ خَرِيفًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ،
 وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සරීද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ යොමු ව සිටිය දී උපවාසයේ නිරත වන කවර ගැත්තෙකු හෝ වේවා ඒ හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහුගේ මුහුණ වසර හත්තෑවක් පමණ දුරින් නිරයෙන් දුරස් කරනු මිස නැත.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙම පද පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතිය.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 702
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُ حَتَّى نَقُولَ لَا يُفْطِرُ، وَيُفْطِرُ حَتَّى نَقُولَ لَا يَصُومُ،
 وَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ قَطُّ إِلَّا
 رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُهُ فِي شَهْرٍ أَكْثَرَ مِنْهُ صِيَامًا فِي شَعْبَانَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ،
 وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

අඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තනි තුමාණන් උපවාසයෙන් මිදෙන්නේ නැති දැ යි අප කතා කර ගන්නා තරමට එතුමාණන් උපවාසයේ නිරත වූහ. එමෙන්ම එතුමාණන් උපවාසයේ නිරත නොවන්නේ දැ යි අප කතා කර ගන්නා තරමට උපවාසයෙන් මිදී සිටියහ. එතුමාණන් රමලාන් මාසය හැර වෙනත් කිසිදු මසක් සම්පූර්ණයෙන් උපවාසයේ නිරත වී සිටිනු මම දැක නොමැත. එමෙන්ම ෂ:බාන් මාසයේ උපවාසයට වඩා එතුමාණන් අධික උපවාසයන් හි නිරත වූ මාසයක් ද මම දැක නොමැත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතුය.

- وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 703
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَصُومَ مِنْ الشَّهْرِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ: ثَلَاثَ عَشْرَةَ، وَارْبَعَ
 عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාසයේ වන්දු දින 13, 14, 15 යන දින තුනෙහි අප උපවාසයේ නිරත විය යුතු යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) අපට නියෝග කළහ.

මෙය ඉමාම් නසාඊ හා ඉමාම් නිර්මිදි විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇත.

704 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَرَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ . وَزَادَ أَبُو دَاوُدَ: " غَيْرَ رَمَضَانَ . "

ඇත්තෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැමියා සිටින විට ඔහුගේ අනුමැතියෙන් තොරව කාන්තාවක් උපවාසයේ නිරත වීම අනුමත නොවේ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් වන්නේ පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතුය.

ඉමාම් අබු දාවුද් මීට අමතර ව ‘රමලාන් මාසයේ හැර’ යැයි සඳහන් කොට ඇත.

705 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمَيْنِ: يَوْمِ الْفِطْرِ وَيَوْمِ النَّحْرِ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . "

අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) යව්මුල් ෆිත්ර් (හෙවත් උපවාස අවුරුදු) හා යව්මුන් නහ්ර් (හෙවත් හජ් අවුරුදු) දෙදින උපවාසයේ නිරත වීම තහනම් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ نُبَيْشَةَ الْهُدَيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 706
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَيَّامُ التَّشْرِيقِ أَيَّامُ أَكْلِ وَشُرْبٍ، وَذِكْرِ اللَّهِ " رَوَاهُ
 مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්)
 තුමා ප්‍රකාශ කළ බව නුබෙයිෂා අල් හුදලියයි (රළියල්ලාහු අන්හු)
 තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අය්යාමුත් තෂ්රික් (හෙවත් හජ් අවුරුද්දෙන් පසු ඇති දින
 තුන) යනු අනුභව කරන පානය කරන එමෙන්ම අල්ලාහ් ව සිහිපත්
 කරන දිනයන් වේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: " لَمْ يُرَخَّصْ 707
 فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ أَنْ يُصْمَنَ إِلَّا لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْهُدْيَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය හා ඉබ්නු උමර්
 (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන දෙදෙනා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වන්දි වශයෙන් දීමට සත්ව කැපයක් නොලැබුණු අයට හැර
 අය්යාමුත් තෂ්රික් දිනයන්හි උපවාසයේ නිරත වීමට අනුමැතිය
 දෙනු නොලැබුණි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 708
 وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَخْتَصُّوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْتَصُّوا
 يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ
 أَحَدُكُمْ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබ් හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.
 අබ් හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.
 අබ් හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රාත්‍රී අතුරින් සිකුරාදා රාත්‍රිය නැමදුම සඳහා විශේෂත්වයක් නොදක්වන්න. දින අතුරින් සිකුරාදා දින උපවාසයේ නිරත වීම සඳහා විශේෂත්වයක් නොදක්වන්න. නමුත් එදින ඔබ අතුරින් කිසිවකු (අබෂ්ඛ ව) උපවාසයේ නිරත වීම පුරුද්දක් වශයෙන් ගත් අය හැර.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

709 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَصُومَنَّ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، إِلَّا أَنْ يَصُومَ يَوْمًا قَبْلَهُ، أَوْ يَوْمًا بَعْدَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(ජුමුආ දිනට) පෙර දිනක් හෝ පසු දිනක් උපවාසයේ නිරත වූයේ නම් හැර ජුමුආ දින (පමණක්) ඔබ අතුරින් කිසිවකු උපවාසයේ නිරත නොවිය යුතුය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

710 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا اِنْتَصَفَ شَعْبَانَ فَلَا تَصُومُوا " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَاسْتَنْكَرَهُ أَحْمَدُ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඡායාගේ මස අඩක් ගෙවී ගිය විට ඔබ උපවාසයේ නිරත නොවන්න.

මෙය අහමද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. නමුත් මෙය (ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි) මුත්කර් ගණයේ හදිසයක් බව ඉමාම් අහමද් තුමා සඳහන් කොට ඇත.

711 - وَعَنِ الصَّمَاءِ بِنْتِ بُسْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ، إِلَّا فِيمَا افْتَرَضَ عَلَيْكُمْ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدَكُمْ إِلَّا لِحَاءِ عِنَبٍ، أَوْ عُودَ شَجَرَةٍ فَلْيَمْضُغْهَا " رَوَاهُ الْحَمْسَةُ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ، إِلَّا أَنَّهُ مُضْطَرَّبٌ. وَقَدْ أَنْكَرَهُ مَالِكٌ. وَقَالَ أَبُو دَاوُدَ: هُوَ مَنْسُوخٌ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අස්-සම්මා: බින්ත් බුස්ර් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ කෙරෙහි අනිවාර්ය ය කරනු ලැබූ කරුණක මිස සෙනසුරාදා දින උපවාසයේ නිරත නොවන්න. (ආහාරය සඳහා) මිදි පොකුරක් හෝ ගසක දැහැටියක් හැර වෙන කිසිවක් නොලැබුවේ නම් එය හෝ විකා ගනින්න!

මෙය අහමද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙහි වාර්තාකරුවන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයින් වෙති. නමුත් එය මුල්තරිබි ගණයට අයත් හදිසක් වේ.

ඉමාම් මාලික් මෙය මුත්කර් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරන අතර ම ඉමාම් අබු දාවුද් වෙනස් කරනු ලැබූ හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا; " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أَكْثَرَ مَا يَصُومُ مِنَ الْأَيَّامِ يَوْمَ السَّبْتِ، وَيَوْمَ الْأَحَدِ، وَكَانَ يَقُولُ: " إِنَّهُمَا يَوْمَا عِيدٍ لِلْمُشْرِكِينَ، وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَخَالَفَهُمْ " " أَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَهَذَا لَفْظُهُ .

උමමු සලමා (රජියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා දින අතුරින් සෙනසුරාදා දින හා ඉරු දින අධික ව උපවාසයේ නිරත වන්නකු වූහ. සැබැවින්ම මේ දින දෙක දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින්ගේ දින දෙක වෙයි. ඔවුන්ට වෙනස් ව කටයුතු කිරීමට මම ප්‍රිය කරමි. යැයි ද එතුමාණන් පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් නසාර් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. මෙය ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා සතු වදන් පෙළ වේ.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ بِعَرَفَةَ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ غَيْرَ التِّرْمِذِيِّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ، وَالْحَاكِمُ، وَأَسْتَنْكَرَهُ الْعُقَيْلِيُّ .

අබු හුරයිරා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අරභා දින අරභා පිටියෙහි උපවාසය නිරත වීම තහනම් කළහ.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා හා ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. නමුත් ඉමාම් උකයිලි මෙය මුත්කර් ගණයට අයත් හදිසයක් බව පවසා සිටියි.

714 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا صَامَ مَنْ صَامَ الْأَبَدَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සදහටම උපවාසයේ නිරත වන්නා උපවාසයේ නිරත වූයේ නැත.

මූලාශ්‍රය: ඛුබාරි හා මුස්ලිම්.

715 - وَلِمُسْلِمٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بَلْفِظٍ: " لَا صَامَ وَلَا أَفْطَرَ "

උපවාසයේ නිරත වූයේ ද නැත. උපවාසයෙන් මිදුණේද නැත යන පද භාවිත කෙරෙමින් අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් හි සදහන් ව ඇත.

بَابُ الْإِعْتِكَافِ وَقِيَامِ رَمَضَانَ

ඉ:තිකාල (හෙවත් මස්ජිදයේ රැඳී සිටීම) හා රමලාන් මාසයේ රාත්‍රී නැමදුම් හි නිරත වීම පිළිබඳ පාඩම

716 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු විශ්වාසයෙන් යුතු ව හා කුසල් බලාපොරොත්තු වෙමින් රමලාන් මස රාත්‍රී නැගිට නැමදුම්හි නිරත වන්නේ ද පෙර කළ ඔහුගේ පාපයන්ට ඔහුට සමාව දෙනු ලැබේ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

717 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ - أَي: الْعَشْرُ الْأَخِيرُ مِنْ رَمَضَانَ - شَدَّ مِئْزَرَهُ، وَاحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيَقِظُ أَهْلَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දින දහය -එනම් රමලාන් මස අවසන් දින දහය- පිවිසි විට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තම වේට්ටිය තදින් බැඳ ගත්හ. රාත්‍රියෙහි අවදි වී නැමදුමෙන් ජීවමාන කළහ. (නැමදුම් වල නිරත වීම පිණිස) තම පවුල ද අවදි කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْهَا: " اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَعْتَكِفُ 718
 الْعَشْرَ الْوَاحِرَ مِنْ رَمَضَانَ، حَتَّى تَوَفَّاهُ اللهُ، ثُمَّ اعْتَكَفَ اَزْوَاجُهُ مِنْ
 بَعْدِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාහ් එතුමාණන් ව මරණයට පත් කර වන තෙක් රමළාන් මාසයේ අවසන් දින දහයේ මස්ජිදයේ රැඳී සිටීමේ පුරුද්දක් ඇත්තෙකු ව සිටියහ. අනතුරු ව එතුමාණන්ගෙන් පසුව එතුමාණන්ගේ බිරියන් ඉ:තිකාත් හි (මස්ජිදයේ රැඳී) සිටියහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْهَا قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا 719
 ارَادَ أَنْ يَعْتَكِفَ صَلَّى الْفَجْرَ، ثُمَّ دَخَلَ مُعْتَكِفَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉ:තිකාත් (මස්ජිදයේ රැඳී) සිටීමට සිතූ විට සුබ්හු සලාතය ඉටු කොට පසුව ඉ:තිකාතයට පිවිසෙති.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْهَا قَالَتْ: " إِنْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 720
 لِيَدْخُلَ عَلَى رَأْسِهِ - وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ - فَأَرْجَلُهُ، وَكَانَ لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا
 لِحَاجَةٍ، إِذَا كَانَ مُعْتَكِفًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبَحَارِيِّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් මස්ජිදයේ සිටිය දී මා වෙතට එතුමාණන්ගේ හිස දිගු කරති. එවිට මම එතුමාණන්ගේ හිස පිරමි.

එතුමාණන් ඉ:තිකාල් හි සිටින විට අත්‍යවශ්‍ය කරුණකට මිස නිවසට අතුළු නොවුහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْهَا قَالَتْ: "السُّنَّةُ عَلَى الْمُعْتَكِفِ أَنْ لَا يَعُودَ مَرِيضًا، 721
وَلَا يَشْهَدَ جِنَازَةً، وَلَا يَمَسُّ امْرَأَةً، وَلَا يُبَاشِرُهَا، وَلَا يَخْرُجَ لِحَاجَةٍ، إِلَّا
لِمَا لَا بُدَّ لَهُ مِنْهُ، وَلَا اعْتِكَافٌ إِلَّا بِصَوْمٍ وَلَا اعْتِكَافٌ إِلَّا فِي مَسْجِدٍ
. جَامِعٌ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَلَا بَأْسَ بِرَجَالِهِ، إِلَّا أَنْ الرَّاجِحَ وَقَفَ آخِرِهِ

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉ:තිකාල් හි සිටින්නකුට සුන්නත් වනුයේ රෝගියකුගේ සුවදුක් විමසීමට නොයෑමත් ජනසාවකට සහහාගී නොවී සිටීමත් බිරිය ස්පර්ශ නොකිරීමත් ඇය ව වැලඳ නොගැනීමත් ඔහුට අත්‍යවශ්‍ය අවශ්‍යතාවකට මිස වෙනත් කරුණක් සඳහා පිට ව නොයෑමත් වේ. උපවාසය නොමැති ව ඉ:තිකාල් නොමැත. ජනයා රැස්වන මස්ජිදයෙහි හැර ඉ:තිකාල් නොමැත.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තාකරුවන් සම්බන්ධයෙන් ද වරදක් දකින්නට නොමැත. නමුත් වඩාත් උචිතම ප්‍රකාශය වනුයේ මෙහි අවසන් කොටස ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පවසා සිටි බව සඳහන් කිරීමය.

- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 722
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَيْسَ عَلَى الْمُعْتَكِفِ صِيَامٌ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَهُ عَلَى نَفْسِهِ
رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ وَالْحَاكِمُ، وَالرَّاجِحُ وَقَفَهُ أَيْضًا .

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තමන් කෙරෙහිම තමන් ඇති කර ගත් උපවාසය හැර ඉ:තිකාත් හි සිටින්නෙකු මත වෙනත් කිසිදු උපවාසයක් නොමැත.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි හා ඉමාම් අල් හාකිම් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් යන්න වඩාත් නිවැරදි ප්‍රකාශ වේ.

723 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْمَنَامِ، فِي السَّبْعِ الْوَاحِرِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَاتُ فِي السَّبْعِ الْوَاحِرِ، فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّبْعِ الْوَاحِرِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් තුමා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මිතුරන් කිහිප දෙනෙකුට රමළාන් අවසන් දින හතෙහි ලස්ලතුල් කද්ර් රාත්‍රිය හිතෙන් පෙනෙන්නට විය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඔබගේ හීනය අවසන් දින හතෙහි පවතින බව මම සිතමි කවරෙකු එය සොයන්නේ ද අවසන් දින හතෙහි එය සොයන්නවා ! යැයි පවසා සිටියහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

724 - وَعَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ: " لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ " رَوَاهُ . وَقَدْ اِخْتَلَفَ فِي تَعْيِينِهَا عَلَى أَرْبَعِينَ قَوْلًا أَبُو دَاوُدَ، وَالرَّاجِحُ وَقْفُهُ . أوردتها في " فتح الباري " .

මුආවියා ඉබ්නු අබ් සුක්යාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ලය්ලතුල් කද්ඊ (ඉරණම තීන්දු කෙරෙන රාත්‍රිය) පිළිබඳ ව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කර සිටිය දී එය විසි හත්වැනි රාත්‍රිය යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා විසින් සඳහන් කර ඇත. මෙය ඉමාම් මුආවියාගේ ප්‍රකාශයක් යැයි සඳහන් කිරීම වඩාත් නිවැරදි ප්‍රකාශ වේ.

මෙය මව්කූල් ගණයට අයත් හදිසයකි. මේ පිළිබඳ ව ආන්හුල් බාරි (බුහාරි ග්‍රන්ථයේ විවරණය) හි විවිධ මතවාදී හදිස 40ක් සඳහන් ව ඇත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

725: وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ: أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيَّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ، مَا أَقُولُ فِيهَا؟ قَالَ: " قُولِي: اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي " " رَوَاهُ الْحَمْسَةُ، غَيْرَ أَبِي دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَالْحَاكِمُ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ලය්ලතුල් කද්ඊ රාත්‍රිය මෙම රාත්‍රියෙහි යැයි මම දැන ගත්තා නම් මා එහි කුමක් පැවසිය යුත්තේදැ යි ඔබ සිතන්නෙහි ද (එවිට එතුමා) ඔබ

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

අල්ලාහුම්ම ඉන්නක අග්‍රවචුන් තුහිබ්බුල් අල්ව ගෑග්‍ර අන්නී යැයි පවසන්න.

තෝරුම : යා අල්ලාහ්! ඔබ ක්ෂමාශීලිය. සමාව දීම ඔබ ප්‍රිය කරන්නෙහිය. එබැවින් මට සමාව දෙනු මැනව!

මෙය අන්මද් නසාරී තීර්මදී ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් තීර්මදී හා ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

726 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي هَذَا، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මස්ජිදුල් හරාම්, මාගේ මෙම මස්ජිදය (වන මස්ජිදුන් නබවි) හා මස්ජිදුල් අක්සා යන මස්ජිද් තුන වෙත හැර වෙනත් කිසිදු වන්දනා ගමනක් නොයන්න.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

كِتَابُ الْحَجِّ

හජ් පිළිබඳ පොත

بَابُ فَضْلِهِ وَبَيَانِ مَنْ فُرِضَ عَلَيْهِ

හජ් හි මහිමය හා එය අනිවාර්ය ය කරනු ලැබුවන් පිළිබඳ විස්තර

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උමිරා ව අනෙක් උමිරා ව දක්වා ඒ දෙක අතර සිදු වන පාපයන්ට වන්දිය වන්නේය. විධිමත් ව ඉටු කරනු ලබන හජ් ඒ සඳහා වූ ප්‍රතිඵලය ස්වර්ගය මිස වෙනකක් නොමැත.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! عَلَى النِّسَاءِ جِهَادٌ؟ قَالَ: "نَعَمْ، عَلَيْهِنَّ جِهَادٌ لَا قِتَالَ فِيهِ: الْحَجُّ، وَالْعُمْرَةُ" " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَابْنُ مَاجَهَ وَاللَّفْظُ لَهُ، وَإِسْنَادُهُ صَحِيحٌ. وَأَصْلُهُ فِي الصَّحِيحِ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, කාන්තාවන්ට ජිහාද් අනිවාර්ය දැ යි මම නබි තුමාණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එයට එසේය, ඔවුන් වෙත ජිහාද් අනිවාර්ය ය වෙයි. නමුත් එහි සටනක් නොමැත. එය හජ් හා උම්රා ව වේ යැයි පවසා සිටියහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " أَتَى النَّبِيَّ 729 - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَابِيٌّ. فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي عَنِ الْعُمْرَةِ، أَوْاجِبَةٌ هِيَ؟ فَقَالَ: " لَا. وَأَنْ تَعْتَمَرَ خَيْرٌ لَكَ " " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَالرَّاجِحُ وَقُفَّهُ. وَأَخْرَجَهُ ابْنُ عَدِيٍّ مِنْ وَجْهِ آخَرَ ضَعِيفٍ .

عَنْ جَابِرٍ مَرْفُوعًا: " الْحُجُّ وَالْعُمْرَةُ فَرِيضَتَانِ " .

ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ගම්බද අරාබි ජාතිකයෙකු පැමිණ, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, උම්රා ව පිළිබද ව මට දන්වා සිටින්න. එය අනිවාර්ය ය වන්නේදැ යි විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ නැත. ඔබ උම්රා කරන්නේ නම් එය ඔබට යහපත් වන්නේය යැයි පිළිතුරු දුන්හ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් හා ඉමාම් නිර්මදි විසින් දන්වා ඇත.

මෙය මව්කුල් ගණයේ හදිසයකි. ඉබ්නු අදී තුමා මෙයම දුර්වල වාර්තාකරු සබදතාවකින් යුතුව සදහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا 730 - السَّيْلُ؟ قَالَ: " الزَّادُ وَالرَّاحِلَةُ " " رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَالرَّاجِحُ إِرْسَالَهُ .

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, සබීල් යනුවෙන් අහදස් කරනුයේ කුමක්දැ යි නබිතුමාගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමා,

මූලාමය පහසුකම් හා ප්‍රවාහන පහසුකම් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි තුමා විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් අල් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. නමුත් වඩාත් නිවැරදිම ප්‍රකාශය වනුයේ මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් බවයි.

731 - وَأَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ أَيضًا، وَفِي

إِسْنَادِهِ ضَعْفٌ .

මෙය ඉමාම් තීර්මිදි තුමා ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ වාර්තාව අනුව දුර්වල හදිස සබඳතාවකින් යුතුව දන්වා ඇත.

732 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَ رُكْبًا بِالرَّوْحَاءِ فَقَالَ: " مَنْ الْقَوْمُ؟ " قَالُوا: الْمُسْلِمُونَ. فَقَالُوا: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: " رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " فَرَفَعَتْ إِلَيْهِ امْرَأَةٌ صَبِيًّا. فَقَالَتْ: هَذَا حَجٌّ؟ قَالَ: " نَعَمْ: وَلَكِ اجْرٌ " " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මදීනාවට සමීපයෙන් පිහිටි) රච්හා නම් ස්ථානයෙහි නබී (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මගී කණ්ඩායමක් මුණ ගැසුණහ. එවිට එතුමා මේ පිරිස කවුදැ යි විමසා සිටියහ. එවිට ඔවුහු අපි මුස්ලිම්වරු යැයි පැවසුවෝය. පසුව ඔබ කවුදැ යි ඔවුහු විමසා සිටියෝය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) යැයි එතුමාණෝ පැවසූහ. එවිට කාන්තාවක් එතුමාණන්

වෙන දරුවකු ඔසවා මොහුටත් හජ් තිබේ දැ යි විමසා සිටියාය. එවිට එතුමාණන් එසේය. ඔබට ද කුසල් ඇත යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْهُ قَالَ: " كَانَ الْفَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ 733 -
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَجَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنْ خَنَعَمَ ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ
إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ ، وَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ
إِلَى الشَّقِّ الْأَخْر . فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي
الْحَجِّ ادْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا ، لَا يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ ، أَفَأَحْجُّ عَنْهُ ؟ قَالَ :
نَعَمْ " وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

ඉබ්නු අබිබාස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ෆල්ලු ඉබ්නු අබිබාස් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ට පිටුපසින් සිට ප්‍රවාහනය කළහ. කස්අම් ගෝත්‍රයට අයත් කාන්තාවක් පැමිණියාය. එවිට ෆල්ලු ඇය වෙත බැල්ම හෙළීය. ඇය ද ඔහු වෙත බැල්ම හෙළුවාය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ෆල්ලුගේ මුහුණ වෙතත් පැත්තකට හැරෙව්වේය. පසු ව ඇය අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි. අල්ලාහ් තම ගැත්තන්ට අනිවාර්ය කළ හජ් වන්දනාව මාගේ වයෝවෘද්ධ පියාටත් අනිවාර්ය වී ඇත. ඔහු විසින් ගමනාගමනයේ යෙදීමට නොහැකි තත්වයක සිටියි. ඔහු වෙනුවෙන් මා හජ් ඉටු කරන්නදැ යි විමසා සිටියාය. එවිට එසේය යැයි පවසා සිටියහ. මෙය හජ්ජතුල් විදා (හෙවත් නබි තුමාණන්ගේ අවසන් හජ්) අවස්ථාවේ සිදු වූවකි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්,

මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْهُ: " أَنَّ امْرَأَةً مِنْ جُهَيْنَةَ جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 734 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: إِنَّ أُمَّي نَذَرْتُ أَنْ تَحْجَّ، فَلَمْ تَحْجَّ حَتَّى مَاتَتْ، أَفَأَحُجُّ عَنْهَا؟ قَالَ: " نَعَمْ "، حُجِّي عَنْهَا، أَرَأَيْتِ لَوْ كَانَ عَلَى أُمَّكِ دَيْنٌ، أَكُنْتِ قَاضِيَتَهُ؟ إِفْضُوا اللَّهَ، فَاللَّهُ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ප්‍රභේශිතා ගෝත්‍රික කාන්තාවක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ මාගේ මව හස් ඉටු කිරීමට භාරයක් තැබුවාය. නමුත් ඇය මරණයට පත් වන තෙක්ම හස් ඉටු කළේ නැත. ඇය වෙනුවෙන් මා හස් ඉටු කරන්නදැ යි විමසා සිටියාය. එතුමා එසේය ඔබ ඇය වෙනුවෙන් හස් ඉටු කරන්න. ඔබේ මවට ණයක් තිබුණේ නම් ඔබ එය පියවා දමනවා නොවේද? අල්ලාහ්ගේ ණය පියවන්න. ණය පියවා දැමීමට වඩාත් සුදුස්සා වනුයේ අල්ලාහ් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَيُّمَا 735 حَجَّةَ أُخْرَى، وَأَيُّمَا عَبْدٍ - أَنْ يَحُجَّ - صَبِيٍّ حَجَّ، ثُمَّ بَلَغَ الْحِنْتَ، فَعَلَيْهِ حَجَّةَ أُخْرَى " رَوَاهُ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ، - أَنْ يَحُجَّ - حَجَّ، ثُمَّ أُعْتِقَ، فَعَلَيْهِ وَالْبَيْهَقِيُّ وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ، إِلَّا أَنَّهُ اخْتَلَفَ فِي رَفْعِهِ، وَالْمَحْفُوظُ أَنَّهُ مُؤَفَّفٌ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර දරුවකු හෝ හස් ඉටු කර පසු ව වැඩිවියට පත් වන්නේ ද ඔහු කෙරෙහි නැවත තවත් හස් වතාවක් ඉටු කිරීම

පැවරෙනු ඇත. එමෙන්ම කවර වහලෙකු හේ ඉටු කර පසු ව ඔහුට නිදහස දෙනු ලැබුවේ ද ඔහු කෙරෙහි නැවත තවත් හේ වතාවක් ඉටු කිරීම පැවරෙනු ඇත.

මෙය ඉබන් අබි ඡයිබා බයිහකී යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇත.

මෙහි වාර්තාවන් විශ්වාස දායක පුද්ගලයින් වෙති. නමුත් මෙය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් ද යන්න ගැන මතභේද ඇත. එය මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව මෙහි වඩාත් සුරක්ෂිත ව පවතින මතය වනුයේ.

736 - وَعَنْهُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ
يَقُولُ: " لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بِامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ، وَلَا تَسَافِرُ الْمَرْأَةُ إِلَّا
مَعَ ذِي مَحْرَمٍ " فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ امْرَأَتِي خَرَجَتْ حَاجَةً،
وَإِنِّي اكْتَنَبْتُ فِي غَزْوَةٍ كَذَا وَكَذَا، قَالَ: " انْطَلِقِي، فَحُجِّي مَعَ امْرَأَتِكَ " .
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් තම දේශනයෙහි කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව ඉබන් අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

පිරිමියෙකු සමඟ කාන්තාවක් ඇයගේ මහරම් උදවිය සමඟ හැර තනි ව නොසිටිය යුතුය. කාන්තාව මහරම් උදවිය සමඟ හැර ගමන් නොකළ යුතුය. එවිට මිනිසෙකු නැගී සිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, සැබැවින්ම මම මේ මේ යුද මෙහෙයුම් සඳහා නම් දී තිබිය දී මාගේ බිරිය හේ සඳහා පිටත් ව ගියා යැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ ඔබ ගොස් ඔබේ බිරිය සමඟ හේ ඉටු කරන්නා යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

- وَعَنْهُ: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: 737
 لَبَيْكَ عَنْ شُبْرُمَةَ، قَالَ: " مَنْ شُبْرُمَةُ؟ " قَالَ: أَخٌ (لِي)، أَوْ قَرِيبٌ لِي،
 قَالَ: " حَجَجْتَ عَنْ نَفْسِكَ؟ " قَالَ: لَا. قَالَ: " حَجَّ عَنْ نَفْسِكَ، ثُمَّ حَجَّ
 عَنْ شُبْرُمَةَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَهَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالرَّاجِحُ
 عِنْدَ أَحْمَدَ وَقْفُهُ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සුබ්‍රුමා වෙනුවෙන් මම ඔබ වෙතට පැමිණියෙමි යැයි කියූ මිනිසෙකුගේ ප්‍රකාශයට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සවන් දුන්හ. එවිට එතුමාණන් සුබ්‍රුමා කවුරුන්දැ යි විමසා සිටියහ. ඔහු මගේ සහෝදරයා යැයි හෝ මට සමීප ඥාතියා යැයි හෝ පවසා සිටියේය. ඔබ වෙනුවෙන් ඔබ හස් ඉටු කර තිබේදැ යි විමසා සිටියහ. එවිට නැත යැයි පැවසුවේය. ඔබ වෙනුවෙන් හස් ඉටු කරන්න පසු ව සුබ්‍රුමා වෙනුවෙන් හස් ඉටු කරන්න යැයි එතුමාණෝ පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. වඩාත් නිවැරදි ම ප්‍රකාශය වනුයේ මෙය මව්කුර් ගණයට අයත් හදිසයක් යන්න අන්මද් හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْهُ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 738
 فَقَالَ: " إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ " فَقَامَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ فَقَالَ:
 اِنِّي كُلَّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: " لَوْ قُلْتَهَا لَوَجَبَتْ، الْحَجُّ مَرَّةً، فَمَا زَادَ فَهُوَ
 تَطَوُّعٌ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، غَيْرَ التِّرْمِذِيِّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ දේශනාවක් කළහ. එවිට එතුමා සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඔබ කෙරෙහි හස් නියම කොට ඇත යැයි පවසා සිටියහ. එවිට අල් අක්ර: බින් හාබිස් තුමා නැගිට සිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, සෑම වසරකමදැ යි විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණන් මම එසේ පැවසුවේ නම් එය අනිවාර්ය ය වනු ඇත. හස් වන්දනාව එක් වරකි. ඊට අමතර ව කරන දෑ අතිරික්තයන්ය.

මෙය අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත.

739. - وَأَصْلُهُ فِي مُسْلِمٍ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

ඉහත හදීසයේ මුල්පත අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

නිමි

බුදුගුල් මරාමි

ඉහිරාමි ඇඳ ගැනීමේ සීමා මායිම් පිළිබඳ පාඩම

740 - **عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَّتْ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ: ذَا الْحُلَيْفَةِ، وَلِأَهْلِ الشَّامِ: الْجُحْفَةَ، وَلِأَهْلِ نَجْدٍ: قَرْنَ الْمَنَازِلِ، وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ: يَلْمَمَ، هُنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِهِنَّ مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، وَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَنْشَأَ، حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.**

ඉබ්නු අබ්බාස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මදිනා වාසින්ට දුල් හුලෙයිලා නම් ස්ථානයක් සිරියාවාසින්ට ජුහ්ලා නම් ස්ථානයක් නජ්ද් වාසින්ට කර්නල් මනාසිල් නම් ස්ථානයක් යමන් වාසින් යලම්ලම් නම් ස්ථානයක් ඉහිරාමි ඇඳ ගැනීමේ සීමා මායිම් ලෙස පැන වූහ. මේවා හජ් හා උම්රා ව ඉටු කිරීමට සිතා පැමිණෙන ඔවුන්ට හා මේ හරහා එන ඔවුන් හැර වෙනත් අයට වූ සීමාවන්ය. කවරෙකු මේ තුළ සිටින්නේ ද ඔවුන් ජීවත් වන කොතැනක හෝ සිට ඉහිරාමි ඇඳිය හැක. මක්කා වැසියන් (ඉහිරාමි ඇඳිය යුත්තේ) මක්කාහ්වේ සිටිය. මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

741 - **وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: " أَنَّ ابْنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَّتْ لِأَهْلِ الْعِرَاقِ ذَاتَ عِرْقٍ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ.**

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉරාක වැසියන්ට දාතු ඉර්ක් නම් ස්ථානය (ඉහිරාමි සඳහා) නියම

කළ බව ආශ්‍රිත (රළියල්ලාහු අන්ත) තුමය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් නසාර් යන අය විසින් දන්වා ඇත.

742 - وَأَضْلُهُ عِنْدَ مُسْلِمٍ مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ إِلَّا أَنْ رَأَوِيَهُ شَكَّ -

فِي رَفْعِهِ.

මෙහි මූලය ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්ත) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදු ව මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත. නමුත් මෙය වාර්තා කළවුන් මර්ෂු: ගණයට අයත් යැයි සැක පහළ කරයි.

. : " أَنْ عُمَرُ هُوَ الَّذِي وَقَّتْ ذَاتَ عِرْقٍ " - وَفِي الْبُخَارِيِّ 743

දාතු ඉර්ක් නම් ස්ථානය නියම කළේ සැබැවින්ම උමර් (රළියල්ලාහු අන්ත) තුමා බව බුහාරි හි සඳහන්ව ඇත.

744 - وَعِنْدَ أَحْمَدَ، وَابْنِ دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيِّ: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: " أَنْ

التَّيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَّتْ لِأَهْلِ الْمَشْرِقِ: الْعَقِيقَ ."

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා නැගෙනහිර වැසියන්ට අල් අකීක් නම් ස්ථානය (ඉහරාම් සඳහා) නියම කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්ත) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් අන්මද් අබු දාවුද් තිර්මිදි යන ග්‍රන්ථ වල සඳහන් වේ.

بَابُ وُجُوهِ الْإِحْرَامِ وَصِفَتِهِ

ඉහිරාම් හි මුහුණුවර හා එහි ක්‍රමය

- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ 745 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَمِنَّا مَنْ أَهَلَ بِعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَ بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَ بِحَجٍّ، وَأَهَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَجِّ، فَأَمَّا مَنْ أَهَلَ بِعُمْرَةٍ فَحَلَّ، وَأَمَّا مَنْ أَهَلَ بِحَجٍّ، أَوْ جَمَعَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَلَمْ يَحِلُّوا حَتَّى كَانَ يَوْمَ التَّحْرِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රජියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. හජ්ජ් තුල් විදා හෙවත් නබි තුමාණන් සමු ගත් අවසන් හජ් වන්දනාව ඉටු කළ වසරේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ අප ද පිටත් ව ගියෙමු. අප අතුරින් උමීරා සඳහා ඉහිරාම් බැඳ ගත් අය වූහ. තවද හජ් හා උමීරා යන දෙකටම ඉහිරාම් බැඳ ගත් අය ද වූහ. හජ් සඳහා පමණක් ඉහිරාම් බැඳ ගත් අය ද වූහ. පසුව උමීරා සඳහා පමණක් ඉහිරාම් බැඳ ගත අය එය ගලවා දැමූහ. හජ් සඳහා පමණක් හෝ හජ් හා උමීරා යන දෙකටම ඉහිරාම් බැඳ ගත් අය යවිමුත් නහර් හෙවත් අවුරුදු දින දක්වා ඉහිරාමයෙන් නොමිදුණහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

بَابُ الْإِحْرَامِ وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهِ

ඉහිරාම් හා එය හා බැඳුණු අනෙකුත් කාරණා පිළිබඳ පාඨම.

746 - عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " مَا أَهْلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مِنْ عِنْدِ الْمَسْجِدِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (දුල් හුලෙයිෆා පිහිටි) මස්ජිදයේ හැර වෙනත් තැනක ඉහිරාම් ඇඳ ගත්තේ නැත.

මූලාශ්‍රය : ඩුහාරි හා මුස්ලිම්

747 - وَعَنْ خَلَادِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " أَتَانِي جَبْرِيلُ، فَأَمَرَنِي أَنْ أَمُرَ أَصْحَابِي أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالْإِهْلَالِ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَأَبْنُ حِبَّانَ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව කල්ලාද් බින් අස්-සාඉබ් තුමා එතුමාගේ පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මා වෙත ජිබ්රිල් (අලයිහිස් සලාම්) තුමා පැමිණ මාගේ සහයින්ට තමන්ගේ හඬ උස් කොට තල්බියා පවසන්නට අණ කර සිටින මෙන් මට අණ කළහ.

මෙය අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිදි, ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු මාජා යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 748 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَجَرَّدَ لِإِهْلَالِهِ وَاعْتَسَلَ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَهُ .

සෙසිද් බින් සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහිස් සලාම්) තුමා තල්බියා පවසා ඉහ්රාම් ඇඳ ගැනීම සඳහා තම ඇඳුම් ගලවා ස්නානය කර ගත්හ.

මෙය ඉමාම් නිර්මිදි දන්වා ඇති අතර මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බවද සඳහන් කරයි.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى 749 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ؟ فَقَالَ: " لَا تَلْبَسُوا الْقُمُصَّ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا السَّرَاوِيَلَاتِ، وَلَا الْبِرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ، إِلَّا أَحَدًا لَا يَجِدُ النَّعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ وَلْيَقْطَعْهُمَا اسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلَا تَلْبَسُوا شَيْئًا مِنَ الثِّيَابِ مَسَّهُ الزَّعْفَرَانُ وَلَا الْوَرُسُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉහ්රාම් අදින්නා ඇඳිය යුත්තේ කවර ඇඳුමක් දැ යි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ කමිස ජටා දිගු කලිසම් කබා හා මේස් සපත්තු නොපලදින්නැයි පවසා, නමුත් කෙනෙකුට පාවහන් නොලැබුවේ නම් මේස් සපත්තු ඇඳ ගතත්වා! ඔහු ඒ දෙක වළලු කරින් පහළට කපා වෙන් කරත්වා! තවද කුංකුම (වර්ණය) හා වර්ස් නමැති (කොළ වල) වර්ණයෙන් යුත් ඇඳුම් කිසිවක් නොඇඳිය යුතු යැයි ද පවසා සිටියහ. මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

තමන් ඉහරාම් තත්ත්වයෙන් මිදී සිටියදී කැලෑ බුරුවකු දඩයම් කළ කතාවක අබු කතාදා අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ ඉහරාම් තත්ත්වයේ පසු වූ එතුමාගේ මිතුරන් දෙස බලා ඔබ අතුරින් කිසිවකු හෝ (දඩයම් කිරීම සඳහා) ඔහුට අණ කළේ ද එසේ නැතිනම් කිසිවකින් සංඥා කළේ ද යැයි විමසීය. ඔවුහු නැතැයි පිළිතුරු දුන්හ. නබි තුමාණෝ එසේ නම් නුඹලා එම මාංශ වලින් ඉතිරි ව ඇති දෑ අනුභව කරන්න. මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

753 - وَعَنْ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِمَارًا وَحَشِييًّا، وَهُوَ بِالْأَبْوَاءِ، أَوْ بَوْدَانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ، وَقَالَ: " إِنَّا لَمْ نُرَدِّهِ عَلَيْكَ إِلَّا أَنَا حُرْمٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අස්-ස:බ් ඉබ්නු ජස්සාමා අල්-ලය්සිය් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) අබ්වා හෝ වද්දාන් නම් ස්ථානයේ සිටිය දී සැබැවින්ම හෙතෙම එතුමාණන්ට කැලෑ බුරුවකු පිළිගැන්වීය. පසුව එතුමා එය නැවත ඔහුටම භාර දී අප ඉහරාම් තත්ත්වයේ සිටින නිසාවෙන් මිස (වෙන හේතුවක් නිසා) අපි මෙය ඔහුට නොදුන්නෙමු යැයි පවසා සිටියහ. මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

754 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ، يُقْتَلْنَ فِي الْحِلِّ وَالْحَرَمِ: الْعُرَابُ، وَالْحِدَاةُ، وَالْعَقْرَبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සතුන් පස් දෙනෙකු වෙති. උන් සියල්ල ඉතා දරුණුය. ඉහ්රාම් තත්ත්වයෙන් මිදී සිටියදී ද ඉහ්රාම් තත්ත්වයේ පසු වුව ද උන් මරා දමනු ලැබේ. එනම් 1. කපුටා 2. උකුස්සා 3. ගෝනුස්සා 4. මීයා 5. පිස්සු බල්ලා. මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

755 وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِحْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉහ්රාම් තත්ත්වයේ සිටිය දී විත් විද ප්‍රතිකාර ගත්හ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

756 وَعَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "حِمَلْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْقَمْلُ يَنْتَابِرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: " مَا كُنْتُ أَرَى الْوَجَعَ بَلَغَ بِكَ مَا أَرَى، تَحِدُ شَاةٌ؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: " فَصُمُّ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ اطْعِمِ سِتَّةَ مَسَاكِينَ، لِكُلِّ مَسْكِينٍ نِصْفُ صَاعٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

කෑබ් ඉබ්නු උජ්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙත ඔසවා ගෙන එනු ලද්දේමි. මාගේ මුහුණට උකුණන් වැටෙමින් තිබිණ. එවිට එතුමා මා දැන් ඔබ ව දකින තරමට ඔබට වේදනාවක් තිබුණු බව මම නොදුටුමි. (හිස මුඩු කිරීමෙන් පසු වන්දි වශයෙන් ලබා දීමට) ඔබට එළවකු ලබා ගත හැකි දෑ යි විමසා සිටියහ. නැතැයි පිළිතුරු දුනිමි. එවිට එතුමාණෝ එසේ නම් දින තුනක් උපවාසයේ නිරත වන්න. එසේ

නැතිනම් දිළින්දන් හය දෙනකුට ආහාර සපයන්න. සෑම දුගියකු පාසාම සා: භාගයක් විය යුතුය. මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

757 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "لَمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيَّ 757 -
رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ، قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فِي النَّاسِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَاتْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ حَبَسَ عَن مَكَّةَ
الْفِيلَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهَا رَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ، وَإِنَّهَا لَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ كَانَ قَبْلِي،
وَإِنَّمَا أُحِلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، وَإِنَّهَا لَنْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ بَعْدِي، فَلَا يُنْقَرُ
صَيْدُهَا، وَلَا يُحْتَلَى شَوْكُهَا، وَلَا تَحِلُّ سَاقِطَتُهَا إِلَّا لِمُنْشِدٍ، وَمَنْ قُتِلَ لَهُ
قَتِيلٌ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ " فَقَالَ الْعَبَّاسُ: "إِلَّا الْإِدْخِرَ، يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنَّا
نَجْعَلُهُ فِي قُبُورِنَا وَيُؤْتِنَا، فَقَالَ: "إِلَّا الْإِدْخِرَ " " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරය්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ් තම දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාට මක්කා ජයග්‍රහණය ලබා දුන් කල්හි ජනයා අතර අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් නැගී සිට අල්ලාහ් ව මෙතෙහි කර ඔහු වෙත ප්‍රශංසා පුද කර පසු ව මෙසේ පවසා සිටියහ. සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඇත් සේනාව මක්කාවෙන් වැළකීය. ඔහුගේ රජුල්වරයාට හා විශ්වාසවන්තයින්ට එහි ආධිපත්‍යය පිරිනැමීය. සැබැවින්ම මට පෙර එහි යුද වැදීමට කිසිවකුට අනුමැතිය නුදුනි. එසේ මට අනුමැතිය ලැබුණේ දහවල් කාලයේ එක් හෝරාවක් පමණි. මට පසුව පවා කිසිවකුට අනුමැතිය නොලැබෙන්නේමය. එබැවින් එහි ඇති දඩයම් සතුන් පලවා නොහරිනු. එහි ඇති කටු පඳුරු උගුලා නොදමනු. එහි වැටුණු දෑ අහුලා ගැනීමට පොදු නිවේදකයකු හැර වෙන කිසිවකුට අනුමැතිය නොලබනු ඇත. කවරෙකු ඝාතනය කරනු ලැබුවේ ද ඔහුගේ අයිතිය ඇත්තවුනට (ඝාතකයාට සමාව දී වන්දි ලබා ගැනීම හෝ ඝතකයා මරා දැමීම හෝ යන) මාර්ග දෙකින් එකක් දෙනු ලැබිය යැයි පැවසුහ. එවිට අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, ඉද්හර් නමැති පැළෑටියට පමණක් අනුමැතිය දෙන්න.

හේතුව සැබැවින්ම අපි එය අපගේ කබර් ස්ථාන වල හා නිවෙස් වල තබන්නෙමුයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ (එසේ නම්) ඉදහර නමැති පැළෑටිය හැර යැයි පැවසූහ.

758 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لِأَهْلِهَا، وَإِنِّي حَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ، وَإِنِّي دَعَوْتُ فِي صَاعِهَا وَمُدَّهَا بِمِثْلِي مَا دَعَا إِبْرَاهِيمُ لِأَهْلِ مَكَّةَ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් ඉබ්නු ආසිම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම ඉබ්රාහිම් (අලයිහිස් සලාම්) තුමා මක්කාව පාරිශුද්ධත්වයට පත් කළහ. එහි වැසියන්ට ප්‍රාර්ථනා කළහ. සැබැවින්ම මම ද ඉබ්රාහිම් (අලයිහිස් සලාම්) තුමා මක්කාව පාරිශුද්ධත්වයට පත් කළාක් මෙන්ම මදීනාව මම පාරිශුද්ධත්වයට පත් කරමි. තවද සා: හා මුද් හි ඉබ්රාහිම් (අලයිහිස් සලාම්) තුමා මක්කා වැසියන් වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළ අයුරින්ම මම ද එලෙසම ප්‍රාර්ථනා කරමි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන: සා: සහ මුද් යනු අරාබි දේශයේ මිණුම් ඒකක දෙකකි.

759 - وَعَنْ عَيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْمَدِينَةُ حَرَّمَ مَا بَيْنَ عَيْرٍ إِلَى ثَوْرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අලී ඉබ්නු අබි තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මදීනාව අයිර් හා සවිර් නම් කඳු දෙක අතර ඇති ප්‍රදේශය පාරිශුද්ධය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

බුදුගුල් මරාමි

بَابُ صِفَةِ الْحَجِّ وَدُخُولِ مَكَّةَ

හජ් හි ක්‍රමය හා මක්කා නගරයට පිවිසීමේ පාඩම

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّ، فَخَرَجْنَا مَعَهُ، حَتَّى آتَيْنَا ذَا الْحُلَيْفَةِ، فَوَلَدَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، فَقَالَ: "اغْتَسِلِي وَاسْتَنْفِرِي بِثَوْبٍ، وَاحْرِمِي"

ජාබර් බින් අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හජ් වන්දනාව ඉටු කළහ. දුල් හුලෙයිෆා නම් ස්ථානයට පැමිණෙන තෙක් අපි එතුමාණන් සමඟ පිටත් ව ගියෙමු. අස්මා බින්ත් උමෙයිස් දරුවකු ප්‍රසූත කළාය. එවිට එතුමාණෝ ඔබ ස්නානය කරන්න. රෙදි කඩකින් තදින් බැඳ ගන්න. පසුව ඉහ්රාම් වේතනා ව තබන්න යැයි පැවසූහ.

وَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَسْجِدِ، ثُمَّ رَكَبَ الْفُصُوءَاءَ حَتَّى إِذَا اسْتَوَتْ بِهِ عَلَى الْبَيْدَاءِ أَهَلَ بِالتَّوْحِيدِ: "لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالتَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ."

පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ මස්ජිදයේ සලාතය ඉටු කළහ. කස්වා නම් වාහනයට නැග ගමන් අරඹා බයිදා නම් ස්ථානයට පැමිණෙන තෙක් ප්‍රවාහනය කළහ.

පසුව ඒකීය ප්‍රකාශය පැවසූහ. ඉන්රාමි ඇද ගත්හ. එනම්

"لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ
لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ"

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, ඔබ අසලට පැමිණියෙහි. ඔබ අසලට පැමිණියෙහි. ඔබ අසලට පැමිණියෙහි . ඔබට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැත. සැබැවින්ම සියලු ප්‍රශංසා ද භාග්‍යයන් ද පාලනය ද ඔබ සතුය. ඔබට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැත.

حَتَّىٰ إِذَا آتَيْنَا الْبَيْتَ اسْتَلَمَ الرُّكْنَ، فَرَمَلَ ثَلَاثًا وَمَشَىٰ أَرْبَعًا،
ثُمَّ آتَىٰ مَقَامَ إِبْرَاهِيمَ فَصَلَّىٰ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى الرُّكْنِ فَاسْتَلَمَهُ.

පසුව රුක්න් වෙත පැමිණ එය ස්පර්ශ කර පසුව (කෛබාව වටා) වට තුනක් මද වේගයෙන් ද වට හතරක් සාමාන්‍ය ආකාරයට ද ගමන් කළහ. පසුව මකාම් ඉබ්‍රාහිම් නම් ස්ථානයට පැමිණ සලාතය ඉටු කළහ. පසුව නැවතත් රුක්න් වෙත පැමිණ එය ස්පර්ශ කළහ.

ثُمَّ خَرَجَ مِنَ الْبَابِ إِلَى الصَّفَا، فَلَمَّا دَنَا مِنَ الصَّفَا قَرَأَ: " إِنَّ
الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ " " أبدأ بما بدأ الله به " فَرَقِيَ الصَّفَا، حَتَّى
رَأَى الْبَيْتَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ فَوَحَّدَ اللَّهَ وَكَبَّرَهُ وَقَالَ: " لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ ". ثُمَّ [وَحْدَهُ] إِلَّا اللَّهُ
دَعَا بَيْنَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ نَزَلَ إِلَى الْمَرْوَةِ، حَتَّىٰ انْصَبَّتْ قَدَمَاهُ فِي

حَتَّىٰ إِذَا صَعَدْنَا مَشَىٰ إِلَى الْمَرْوَةِ فَفَعَلَ عَلَى [سَعَى] بَطْنِ الْوَادِي
الْمَرْوَةَ، كَمَا فَعَلَ عَلَى الصَّفَا ... - فَذَكَرَ الْحَدِيثَ. وَفِيهِ:

පසුව එම දොරටුවෙන් සඟා වෙත පිටත් ව ගියහ. සඟාවට ළංවනවාත් සමඟම " إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ " (සැබැවින්ම සඟා හා මර්වා අල්ලාහ්ගේ සංඥාවන් අතුරිනි) යන වැකිය පාරායනය කර (අල්ලාහ් කවර දෙයක් ගෙන ආරම්භ කළේ ද එය ගෙන මම ආරම්භ කරමි) යැයි පැවසූහ. බයිතුල්ලාහ් පෙනෙන තරමට ඒ මත නැග්ගහ. පසුව කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා අල්ලාහ් ව එකීය භාවයට පත් කර ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කර මෙසේ පැවසූහ.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ الْمَجْزَ وَعَدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ
الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ

තේරුම: නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔහු එකීයය. ඔහුට සමාන කිසිවෙකු නොමැත. රාජ්‍ය බලය ඔහු සතුය. සියලු ප්‍රශංසා ඔහු සතුය. ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි ශක්තිවන්තය. අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. ඔහුගේ ප්‍රතිඥා ව ඔහු ඉටු කළේය. ඔහුගේ ගැත්තාට උපකාර කළේය. ඔහු තනි ව සිට සතුරු සේනාවන් පරාජයට පත් කළේය.

පසුව ඒ අතර ප්‍රාර්ථනා ද කළහ. මෙසේ තුන් වරක් එකුමාණෝ පැවසූහ.

පසුව මර්වා වෙත බැස ගියහ. සආ මිටියාවත තුළ තම දෙපා රැඳුනි. අනතුරු ව මර්වා දක්වා තම පාද නගින්නට විය. පසුව තම තවාගය මර්වා වෙහි අවසන් කරන තුරු සඟාවෙහි සිදු කළාක් මෙන්ම මර්වා වෙහි ද ඉටු කළහ. තවදුරටත් ...

فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ تَوَجَّهُوا إِلَى مِنَى، وَرَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى بِهَا الظُّهْرَ، وَالْعَصْرَ، وَالْمَغْرِبَ، وَالْعِشَاءَ، وَالْفَجْرَ، ثُمَّ مَكَثَ قَلِيلًا حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ، فَاجَازَ حَتَّى آتَى عَرَفَةَ، فَوَجَدَ الْقُبَّةَ قَدْ ضُرِبَتْ لَهُ بِنَمْرَةٍ فَزَلَّ بِهَا. حَتَّى إِذَا زَاغَتِ الشَّمْسُ أَمَرَ بِالْقُصُوءِ، فَرِحِلَتْ لَهُ، فَآتَى بَطْنَ الْوَادِي، فَخَطَبَ النَّاسَ. ثُمَّ أَذَّنَ ثُمَّ أَقَامَ، فَصَلَّى الظُّهْرَ، ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى الْعَصْرَ، وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا.

අවුරුදු දිනය වූ විට මිනා දෙසට සියල්ල ගියහ. පසුව හජ් සඳහා තල්බියා පැවසූහ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ද ඒ වෙත ප්‍රවාහනය කර එහි දී ලූහර් අසර් මග්රිබ් ඉෂා හා ෆජර් සලාතයන් ඉටු කළහ. පසුව හිරු උදාවන තුරු මදක් රැඳී සිටියහ. අරඟා වෙත පැමිණියහ. නමීරා නම් ස්ථානයේ ඉදි කළ කුඩාරම් දුටුහ. එහි පිටිස හිරු මුදුණින් අවරට යන තෙක් නැවතී සිටියහ. පසුව කස්වා නම් ඔටුවා ගෙන එන මෙන් අණ කළහ. එතුමාණන් ප්‍රවාහනය කිරීම පිණිස එතුමා වෙත උභ්‍ය ගෙන එන ලදී. පසුව මිටියාවත මධ්‍යයට පැමිණ ජනයාට දේශනාවක් පැවැත් වූහ.

පසුව අදාන් හා ඉකාමත් පවසා ලූහර් සලාතය ඉටු කළහ. පසුව ඉකාමත් පවසා අසර් සලාතය ඉටු කළහ. ඒ දෙක අතර අමතර කිසිදු සලාතයක් ඉටු කළේ නැත.

ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى آتَى الْمَوْقِفَ فَجَعَلَ بَطْنَ نَاقَتِهِ الْقُصُوءِ إِلَى الصَّخْرَاتِ، وَجَعَلَ حَبْلَ الْمِشَاءِ بَيْنَ يَدَيْهِ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفًا حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وَذَهَبَتِ الصُّفْرَةُ قَلِيلًا، حَتَّى غَابَ الْقُرْصُ، وَدَفَعَ، وَقَدْ شَنَقَ لِلْقُصُوءِ الرَّمَامَ حَتَّى إِنَّ رَأْسَهَا لَيُصِيبُ مَوْرِكَ رَحْلِهِ،

وَيَقُولُ بِيَدِهِ الْيَمْنَى: " أَيُّهَا النَّاسُ، السَّكِينَةَ، السَّكِينَةَ"، كَلَّمَا آتَى حَبْلًا
ارْخَى لَهَا قَلِيلًا حَتَّى تَصْعَدَ.

පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ වාහනයට නැග නවාතැන් ගැනීමේ ස්ථානය දක්වා පැමිණියහ. කස්වා නම් එතුමාණන්ගේ ඔටු දෙන ගල් ගැට මත තැබූහ. පාගමනින් ආ පිරිස් ද එතුමාණන් ඉදිරියේ තැබූහ. එතුමාණෝ කිබ්ලාවට මුහුණ ලෑහ. හිරු අවරට යන තෙක් එහි රැඳී සිටීමෙන් ඉවත් නොවූහ. ක්‍රමයෙන් එහි කහ රැස් පහ ව ගියේය. හිරු ගෝලය ද අවරට යන්නට විය. එතුමාණන් එතැනින් පිටත් වූහ. කස්වා නම් ඔටුවට කඩ්වාලම දැමූහ. උගේ හිස පහත් වී ප්‍රවාහන අසුන නගින්නට තරම් ළඟා විය. තම දකුණතට හැරී අහෝ ! ජනශීතී, සන්සුන්වන්නා, සන්සුන් වන්නැයි පවසා සිටියහ. වැලි වැටි අතුරින් වැලි වැටියකට පැමිණෙන සෑම මොහොතකම නැවත නැගීමට පෙර මදක් විවේක ගත්හ.

حَتَّى آتَى الْمُرْدَلِفَةَ، فَصَلَّى بِهَا الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ، بِإِذَانٍ وَاحِدٍ
وَإِقَامَتَيْنِ، وَلَمْ يُسَبِّحْ بَيْنَهُمَا شَيْئًا، ثُمَّ اضْطَجَعَ حَتَّى طَلَعَ الْفَجْرُ، فَصَلَّى
الْفَجْرَ، حِينَ تَبَيَّنَ لَهُ الصُّبْحُ بِإِذَانٍ وَإِقَامَةٍ ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى آتَى الْمَشْعَرَ
الْحَرَامَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، فَدَعَا، وَكَبَّرَهُ، وَهَلَّلَهُ فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفًا حَتَّى اسْفَرَ
جِدًّا.

මුස්දලිෆාවට පැමිණෙන තෙක්ම එසේ සිඳු විය. පසුව එක් අදානයකින් ගමරිබ් හා ඉෂා සලාතයන් ඉටු කළහ. අලුයම උදා වූ පසු එක් අදාන් හා ඉකාමත් පවසා සුබ්හු සලාතය ඉටු කළහ.

පසුව මජ්අරිල් හරාම් නම් ස්ථානයට පැමිණෙන තෙක් ගමන් ගත්හ. පසුව කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා ප්‍රාර්ථනා කළහ.

තක්බීර් පැවසූහ. තන්ලීල් පැවසූහ. අහස හොඳින් කහ ගැන්වෙන තෙක් එහි රැඳී සිටීමෙන් ඉවත් නොවූහ.

فَدَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ، حَتَّى آتَى بَطْنَ مُحَسَّرٍ فَحَرَكَ قَلِيلًا،
ثُمَّ سَلَكَ الطَّرِيقَ الْوُسْطَى الَّتِي تَخْرُجُ عَلَى الْجُمْرَةِ الْكُبْرَى، حَتَّى آتَى
الْجُمْرَةَ الَّتِي عِنْدَ الشَّجَرَةِ، فَرَمَاهَا بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ، يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ
مِنْهَا، مِثْلَ حَصَى الْخُذْفِ، رَمَى مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى الْمُنْحَرِ،
فَنَحَرَ، ثُمَّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَافَاضَ إِلَى الْبَيْتِ،
فَصَلَّى بِمَكَّةَ الظُّهْرَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ مُطَوَّلًا .

පසුව හිරු උදාවට පෙර එතැණින් පිටත් වූහ. මුහස්සීර් මධ්‍යයට පැමිණෙන තෙක් එසේ සිදු කළහ. පසුව මදක් ගමන් කළේය. පසුව ජමරතුල් කුබ්රා නම් ගල් ගසන ස්ථානය පිහිටා ඇති මැද මාර්ගයේ ගස අසල පිහිටා ඇති ජම්රාව දක්වා ගමන් ගත්හ. පසුව එයට ගල් හතක් විසි කළහ. සෑම ගල් කැටයක් සමඟම තක්බීර් පැවසූහ. එම ගල් කඩල ඇටයක තරම් විය. එම මිටියාවතෙ හි සිට ගල් විසි කළහ. පසුව සතුන් කපන ස්ථානයට හැරී ගොස් කුර්බාන් දුන්හ. පසුව අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රවාහනය කළහ. බයිතුල්ලාහ් වෙතට පැමිණියහ. මක්කාහ්වේ ලුහර් සලාතය ඉටු කළහ.

ඉමාම් මුස්ලිම් මෙය විස්තරාත්මක ව වාර්තා කර ඇත.

- وَعَنْ حُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 761
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ تَلْبِيَّتِهِ فِي حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ سَأَلَ اللَّهُ رِضْوَانَهُ
وَالْحِجَّتَ وَاسْتَعَاذَ بِرَحْمَتِهِ مِنَ النَّارِ " رَوَاهُ الشَّافِعِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

හුදෙයිබා ඉබ්නු සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා හජ් හෝ උම්රා හි තමන් තල්බිය්යා පවසා අවසන් කළ විට අල්ලාහ්ගෙන් ඔහුගේ තෘප්තියත් ස්වර්ගයත් අයැද සිටි අතර ඔහුගේ කරුණාවෙන් නිරා ගින්නෙන් ආරක්ෂාවද අයැද සිටියහ.

මෙය ඉමාම් ෂාෆී තුමා විසින් දුර්වල හදිස් සබඳතාවකින් යුතු ව වාර්තා කොට ඇත.

762 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَحَرْتُ هَاهُنَا، وَمِنِّي كُلُّهَا مَنْحَرٌ، فَانْحَرُوا فِي رِحَالِكُمْ، وَوَقَفْتُ هَاهُنَا وَعَرَفْتُ كُلُّهَا مَوْقِفٌ، وَوَقَفْتُ هَاهُنَا وَجَمَعْتُ هَاهُنَا وَجَمَعْتُ كُلُّهَا مَوْقِفٌ . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මම මෙහි කුර්බාන් දුනිමි. මිනා පුරාවම කුර්බාන් දෙන ස්ථානයයි. එබැවින් නුඹලා නැවතී සිටින ස්ථානයේ සිට කුර්බාන් දෙන්න. තවද මම මෙහි රැඳී සිටියෙමි. අරගා පුරාවම රැඳී සිටින ස්ථානය වේ. මම මෙහි රැඳී සිටියෙමි (මුස්දලිගා) පුරාවම රැඳී සිටින ස්ථානය වේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

763 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا جَاءَ إِلَى مَكَّةَ دَخَلَهَا مِنْ أَعْلَاهَا، وَخَرَجَ مِنْ أَسْفَلِهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මක්කාවට පැමිණි කල්හි එහි උඩු දෙසින් ඇතුළු වූ අතර එහි යටි දෙසින් පිටත් වූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

764 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " أَنَّهُ كَانَ لَا يَقْدُمُ مَكَّةَ إِلَّا بَاتَ بِبَيْتِي طَوَى حَتَّى يُصْبِحَ وَيَغْتَسِلَ، وَيَذْكُرُ ذَلِكَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම එතුමා උදෑසන දක්වා දීතුවා නම් ස්ථානයේ රාත්‍රිය ගත කිරීමෙන් පසුව මිස මක්කාවට ඇතුළු වන්නාකු නොවූහ. පසුව එතුමා ස්නානය කර ගනී යැයි ද ඒ බව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා විසින් දන්වා ඇති බව ද හෙතෙම පවසා සිටියේය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

765 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: " أَنَّهُ كَانَ يُقْبَلُ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ وَيَسْجُدُ عَلَيْهِ " رَوَاهُ الْحَاكِمُ مَرْفُوعًا، وَالْبَيْهَقِيُّ مَوْقُوفًا .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම එතුමා හජ්‍ර් අල් අස්වද් නම් ගල සිප ගන්නෙකු ව සිටි අතර ඒ මතට හිස පහත් කරන්නෙකු ලෙස ද සිටියහ.

මෙය ඉමාම් හාකිම් තුමා මර්සු: ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් ඉමාම් බයිහකී තුමා මව්කුල් ගණයට අයත් හදිසයක් බවත් දන්වා සිටී.

766 - وَعَنْهُ قَالَ: أَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَنْ يَرْمُلُوا ثَلَاثَةَ أَشْوَاطٍ وَيَمْشُوا أَرْبَعًا، مَا بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(තවාල් කිරීමේ දී) රුක්ත් දෙක අතර වට තුනක් මද වේගයෙන් ද වට හතරක් ගමන් කරමින් ද තවාල් ඉටු කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

767 - عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " أَنَّهُ كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ الطَّوَّافِ الْأَوَّلِ خَبَّ ثَلَاثًا وَمَشَى أَرْبَعًا. وَفِي رِوَايَةٍ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا طَافَ فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ أَوَّلَ مَا يَفْدُمُ فَإِنَّهُ يَسْعَى ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ بِالْبَيْتِ ثُمَّ يَمْشِي أَرْبَعَةً " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි තුමාණෝ බයිතුල්ලාහ් ව තවාල් කරන විට ආරම්භ තවාල් වට තුන වේගයෙන් ද අනෙක් වට හතර සාමාන්‍ය ලෙස ගමන් කරමින් ද තවාල් ඉටු කළහ.

තවත් වාර්තාවක අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හජ් හෝ උමිරාවෙහි තවාල් කරන විට ආරම්භයේ වට තුනක් වේගයෙන් ද වට හතරක් සාමාන්‍ය ගමනින්ද ගමන් කරමින් තවාල් කරනු මම දුටුවෙමි යැයි ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් පවසා ඇති බව සඳහන් වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

768 - وَعَنْهُ قَالَ: " لَمْ أَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .
يَسْتَلِمُ مِنَ الْبَيْتِ غَيْرَ الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانِيِّينِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ක:බාවේ රුක්නුල් යමාන් ලෙස හැඳින්වෙන ස්ථාන දෙක හැර වෙන කිසිවක් සිප ගනු මම දැක නැතැයි ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කර ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

[الْأَسْوَدَ] - وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ قَبَّلَ الْحَجَرَ
فَقَالَ: إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجْرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ، وَلَاؤَلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. එතුමා හජ්රුල් අස්වද් නම ගල සිප ගත්හ. එවිට එතුමා සැබැවින්ම ඔබ ගලක් බව මම හඳුනාමි. ඔබට කිසිදු හානියක් හෝ ප්‍රයෝජනයක් කළ නොහැක. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ඔබ ව සිප ගනු මා තුදුටුවේ නම් මම ඔබ ව සිප නොගනිමි.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

770 - وَعَنْ أَبِي الطَّفَيْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ وَيَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِخَجِنٍ مَعَهُ، وَيُقَبِّلُ المِخَجِنَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් බයිතුල්ලාහ් ව තවාල් කරන විට එතුමාගේ සැරයටියෙන් රැකින් යනුවෙන් හැඳින්වෙන හජ්රල් අස්වද් ගල ස්පර්ශ කොට එම සැරයටිය සිප ගනු මම දැක ඇත්තෙමි යැයි අබු තුමෙයිල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

771 - وَعَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " طَافَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُضْطَبِعًا بِبُرْدٍ أَخْضَرَ " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ .

යෛලා ඉබ්නු උමය්‍යා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ කොළ පැහැති සාළුවකින් මුල්තබ්: ක්‍රමයට (වම් උරහිස වැසෙන පරිදි දකුණු ඉකිලි කරුව පහළින් ගෙන දකුණු පැත්ත පෙනෙන සේ ඇඳීම) ඇඳ තවාල් කළහ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් කිර්මීදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් කිර්මීදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

772 - وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ يَهْلُ مِنَّا الْمُهَلُّ فَلَا
 الْمُكَبَّرُ فَلَا يُنْكَرُ عَلَيْهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . [مِنَّا] يُنْكَرُ عَلَيْهِ، وَيُكَبَّرُ

අප අතුරින් (ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් යනුවෙන් පවසා) තහ්ලීල් පවසන්නන් තහ්ලීල් කියමින් සිටියහ. නමුත් එය වළක්වනු නොලැබීය. එමෙන්ම අප අතුරින් (අල්ලාහු අක්බර් යැයි පවසා) තක්බීර් පවසන්නන් තක්බීර් කියමින් සිටියහ. නමුත් එය ද වළක්වනු නොලැබීය.

මූලාශ්‍රය: ඩුහාරි හා මුස්ලිම්.

773 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "بَعَثَنِي رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الثَّقَلِ، أَوْ قَالَ فِي الضَّعْفَةِ مِنْ جَمْعِ بَلِيلٍ "

ඉබ්නු අබ්බාස් (රලියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මිනිස් තදබදය ඇති නොවනු පිණිස) නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගමන් මලු සමඟ (එය රැකබලා ගැනීමට) හෝ දුබල පිරිස සමඟ (ඔවුන්ට උපකාර කිරීම පිණිස) හෝ රාත්‍රියෙහි (මුස්දලිතාවෙහි සිට මිනාවට) මාව එවූහ.

774 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "اسْتَأْذَنْتُ سَوْدَةَ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْمُرْدَلِفَةِ: أَنْ تَدْفَعَ قَبْلَهُ، وَكَأَنْتُ
 نَبِطَةً - نَعْنِي: ثَقِيلَةً - فَاذِنْ لَهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. මුස්දලිතා රාත්‍රියෙහි සවදා (රලියල්ලාහු අන්හා) කළින්ම

ඉන් පිටත් වීමට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් අවසරය ඉල්ලා සිටියාය. හේතුව ඇය (නැවතී නැවතී ගමන් කරන) තරබාරු කෙනෙකු වූවාය. පසුව ඇයට එතුමාණෝ අවසරය ලබා දුන්හ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

775 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَرْمُوا الْجُمْرَةَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ " رَوَاهُ الخُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَفِيهِ انْقِطَاعٌ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

හිරු උදාවන තුරු ජම්රත් හෙවත් ගල් ගසන ස්ථානයට ගල් විසි නොකරන්නැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අපට පවසා සිටියහ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙම හදිසය මුත්කනි: හෙවත් වාර්තා සම්බන්ධතාව කැඩී ගිය හදිස් වර්ගයට අයත් එකකි.

776 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " أُرْسِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَمٍّ سَلَمَةَ لَيْلَةَ النَّحْرِ، فَرَمَتِ الْجُمْرَةَ قَبْلَ الْفَجْرِ، ثُمَّ مَضَتْ فَأَفَاضَتْ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَإِسْنَادُهُ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නහ්ර් දින හෙවත් කුර්බාන් ලබා දෙන උත්සව දින උම්මු සලමා ව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එවූහ. ඇය සුබ්න් සලාතයට පෙර ජම්රාත් වලට ගල් ගැසුවාය.

පසුව ඉතැණින් පිට ව ගොස් තවාගුල් ඊතලා නම් හජ් වතාවට නියම වූ තවාගය ඉටු කළාය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව ඉමාම් මුස්ලිම්ගේ කොන්දේසි පදනම් කර ගත්තකි.

777 وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ مَرْثَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ شَهِدَ صَلَاتَنَا هَذِهِ - يَعْنِي: بِالْمُزْدَلِفَةِ - فَوَقَفَ مَعَنَا حَتَّى نَذْفَعَ، وَقَدْ وَقَفَ بِعَرَفَةَ قَبْلَ ذَلِكَ لَيْلًا أَوْ نَهَارًا، فَقَدْ تَمَّ حُجُّهُ وَقَضَى تَفْتَهُ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَأَبْنُ خُرَيْمَةَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව උර්වා ඉබ්නු මුළර්සිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මෙහි (මුස්දලිතාවෙහි) අප සමඟ සලාතයට සහභාගී වී ඉන් අප පිට වන තෙක් අප සමඟම රැඳී සිටියේ ද එමෙන්ම ඔහු මීට පෙර රාත්‍රි කාලයක් හෝ දහවල් කාලයක් අරභාහි රැඳී සිට ඇත්නම් සැබැවින්ම ඔහුගේ හජ් වන්දනාව සම්පූර්ණ විය. තවද එහි වතාවත් තවදුරටත් අනුගමනය කළ හැක.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි හා ඉබ්නු හුසයිමා යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "إِنَّ الْمُشْرِكِينَ كَانُوا لَا - 778
يُفِيضُونَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَيَقُولُونَ: اشْرُقْ ثَبِيرٌ وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالَفَهُمْ، ثُمَّ أَفَاضَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අල්ලාහ්ට සමාන යන් තැබුවන් හිරු උදා වන තෙක් (මුස්දලිතාවෙහි සිට) හැරී නොයති. සබීර් කන්ද (හිරු උදා වී) ආලෝකය ලබන්වා ! යැයි පවසති. තවද සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔවුනට වෙනස් ව කටයුතු කළහ. එතුමාණෝ හිරු උදා වීමට පෙරම හැරී ගියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: - 779
لَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلَبِّي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ " رَوَاهُ
الْبُخَارِيُّ

ඉබ්නු අබිබාස් හා උසාමා බින් සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හුම්) යන සහාබාවරුන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අකබා නම් ස්ථානයේ ගල් ගසන තෙක්ම ලබ්බෙයික් අල්ලාහුම්ම ලබ්බෙයික්..... යනුවෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තල්බියා පවසමින්ම සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّهُ جَعَلَ - 780
الْبَيْتَ عَنْ يَسَارِهِ، وَمِنِّي عَنْ يَمِينِهِ، وَرَمَى الْجَمْرَةَ بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ وَقَالَ:
هَذَا مَقَامُ الَّذِي أَنْزَلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්'උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම එතුමා තම වමතින් බයිතුල්ලාහ් ව ද තම දකුණතින් මීනාව ද පිහිටන සේ සිට ගෙන ජමීරා හෙවත් ගල් ගසන තැනට ගල් කැට හතක් විසි කළහ. තවද එතුමා සුරතුල් බකරා පහළ කරනු ලැබූ ස්ථානය මෙය වේ යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

781 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "رَمَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَمْرَةَ يَوْمَ التَّحْرِ ضُحَى، وَأَمَّا بَعْدُ ذَلِكَ فَإِذَا زَادَتْ الشَّمْسُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කුර්බාන් දෙන උත්සව දින පෙරවරුවෙහිම (හිරු උදාවත්ම) ජමීරනයට ගල් ගැසූහ. ඉන් පසු දිනයන් හි හිරු හොඳින් උදා වූවා පසු ගල් ගැසූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

782 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " أَنَّهُ كَانَ يَرْمِي الْجَمْرَةَ - الدُّنْيَا، بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ، يُكَبِّرُ عَلَىٰ آثَرِ كُلِّ حَصَاةٍ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، ثُمَّ يَسْهَلُ، فَيَقُومُ فَيَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ، فَيَقُومُ طَوِيلًا، وَيَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَرْمِي الْوُسْطَى، ثُمَّ يَأْخُذُ ذَاتَ الشَّمَالِ فَيَسْهَلُ، وَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، ثُمَّ يَدْعُو فَيَرْفَعُ يَدَيْهِ وَيَقُومُ طَوِيلًا، ثُمَّ يَرْمِي جَمْرَةَ ذَاتِ الْعَقَبَةِ مِنْ بَطْنِ

الْوَادِي وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا، ثُمَّ يَنْصَرِفُ، فَيَقُولُ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُهُ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම ඉදිරියෙන් ඇති ජම්රාවට එතුමා ගල් කැට හතක් විසි කරන්නට විය. සෑම ගල් කැටයකට පසුවම අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසයි. පසුව ඉදිරියට ගොස් පහසු තැනක සිට කිබ්ලාවට මුහුණ ලා දිගු වේලාවක් රැඳී සිට දැන් ඔසවා ප්‍රාර්ථනා කරයි. පසුව වුස්තා නම් ස්ථානයට ගල් ගසා වම් පසට හැරී පහසුවෙන් සිට කිබ්ලාවට මුහුණලා තම දැන් ඔසවා ප්‍රාර්ථනා කරමින් දිගු වේලාවක් රැඳී සිටියි. පසුව මිටියාවතට පහළින් ඇති සානිල් අකබා නම් ස්ථානයට ගල් ගසයි. එහි රැඳී නොසිටියි. පසුව හැරී යයි. පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ සිදු කරනු මම දැක ඇත්තෙමි යැයි ප්‍රකාශ කර සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ; " إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى 783
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اللَّهُمَّ ارْحِمِ الْمُحَلِّقِينَ " قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ يَا
رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ: " وَالْمُقَصِّرِينَ " " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ ! අල්ලාහ්, හිස බු ගෑ අයට ඔබ කරුණා කරත්වා ! යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රාර්ථනා කළහ. එවිට සහගාමීහු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, හිසකෙස් කොට කර ගත් අයටත් දැ යි විමසා සිටියහ. එයට

තුන්වැනි වතාවෙහි හිසකෙස් කොට කර ගත් අයටත් (කරුණා කරත්වා!) යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

784 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَفَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَجَعَلُوا
 يَسْأَلُونَهُ، فَقَالَ رَجُلٌ: لَمْ اشْعُرْ، فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أُذْبِحَ. قَالَ: "إِذْبَحْ وَلَا
 حَرَجَ" فَجَاءَ آخَرُ، فَقَالَ: لَمْ اشْعُرْ، فَنَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ ارْمِيَ، قَالَ: "ارْمِ وَلَا
 حَرَجَ" فَمَا سُئِلَ يَوْمَئِذٍ عَنْ شَيْءٍ قُدِّمَ وَلَا أُخِّرَ إِلَّا قَالَ: "إِفْعَلْ وَلَا
 حَرَجَ" " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් හජ්ජතුල් විදා හෙවත් සමුගැනීමේ හජ් අවස්ථාවේ සිට ගෙන සිටියහ. එවිට එතුමාණන්ගෙන් ජනයා ප්‍රශ්න අසන්නට පටන් ගත්හ. එවිට මිනිසෙකු මම දැන ගෙන සිටියේ නැත. (නොදැනුවත්කම හේතුවෙන්) මම කුර්බාන් දෙන්නට (සතෙකු කැපීමට) පෙර හිස බු ගැවෙමි යැයි පැවසීය. එවිට එතුමා කුර්බාන් දෙන්න (සතෙකු කැප කරන්න) වරදක් නැතැයි එතුමාණන් පිළිතුරු දුන්හ. පසුව තවත් කෙනෙකු පැමිණ. මම ද දැන ගෙන සිටියේ නැත. (නොදැනුවත්කම හේතුවෙන්) ගල් ගැසීමට පෙර කුර්බාන් දුනිමි. යැයි පැවසුවේය. එයට එතුමා ගල් ගසන්න. වරදක් නැත යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූහ. පෙර කරනු ලැබූ හා පසුව කරනු ලැබූ කරුණු පිළිබඳ ව විමසන ලදී. එවිට එතුමා එය ඉටු කරන්න. වරදක් නොමැත යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

785 - وَعَنْ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحَرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ، وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ بِذَلِكَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

අල් මිස්වර් ඉබ්නු මක්රමා (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) හිස බු ගැමට පෙර සතෙකු කැපූහ. ඒ අයුරින්ම එතුමාණන්ගේ සහගාමීන්ටත් නියෝග කළහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

786 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا رَمَيْتُمْ وَحَلَقْتُمْ فَقَدْ حَلَّ لَكُمْ الطَّيْبُ وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النَّسَاءَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَفِي إِسْنَادِهِ ضَعْفٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ආඉෂා (රජියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා ගල් ගසා හිස බු ගැවෙහු නම් බිරිය (සමභ වූ ඇසුර) හැර සුවඳ විලවුන් ගැල්වීම ඇතුළු ව සෙසු සියලු දෑ ඔහුට අනුමත විය.

මෙය අන්මද් හා අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.

787- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَيْسَ عَلَى النِّسَاءِ حَلْقٌ، وَإِنَّمَا يُقَصَّرْنَ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

. بِإِسْنَادٍ حَسَنِ .

තනි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

හිස බු ගැම කාන්තාවන් මත පැවරී නැත. ඔවුන්ට ඇත්තේ හිස කොස් කොට කිරීමය.

හසන් ගණයට අයත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව ඉමාම් අබු දාවුද් මෙය දන්වා ඇත.

788- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: "أَنَّ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ اسْتَأْذَنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيَّتَ بِمَكَّةَ لَيَالِي مَنَى، مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ، فَإِذِنَ لَهُ" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනයාට ජලය සැපයීම හේතුවෙන් මිනාවෙහි රැදී සිටිය යුතු රාත්‍රියන් හි (එහි රැදී නොසිට) මක්කාවෙහි රාත්‍රිය ගත කිරීමට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් අබ්බාස් ඉබ්නු අබ්දුල් මුත්තලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අවසරය ඉල්ලා සිටිය. එවිට එතුමාණෝ ඔහුට අවසරය දුන්හ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

789- وَعَنْ عَاصِمِ بْنِ عَدِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ "أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْحَصَ لِرِعَاةِ الْإِبِلِ فِي الْبَيْتُوتَةِ عَنْ مَنَى، يَرْمُونَ

يَوْمَ النَّحْرِ، ثُمَّ يَرْمُونَ الْغَدَّ لِيَوْمَيْنِ، ثُمَّ يَرْمُونَ يَوْمَ النَّفْرِ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ،
 وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ .

ආසීම ඉබ්නු අදීෂ්ෂි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔටුවන් රැක බලා ගන්නා අය වෙනුවෙන් දස වැනි දින ගල් ගැසීම සඳහා එදින රාත්‍රියෙහි මිනාවෙහි රැඳී නොසිට වෙනත් ස්ථානයක රැඳී සිටීමටත් දස වැනි දිනට පසුව දින දෙකක් ගැසිය යුතු ගල් (මිනාවෙහි සිට) පිටත් වන (දහ තුන් වැනි) දිනයෙහි විසි කිරීමටත් නබි (සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) තුමාණෝ අවසර දුනහ.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් තිර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ -790-
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ النَّحْرِ... " الْحَدِيثُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබි බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යච්චුන් නහ්ර් හෙවත් සතුන් කපන අවුරුදු දින අල්ලාහ්ගේ දුනයාණෝ අපට දේශනාවක් කළහ.දිගු හදිසයක කොටසකි..

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

وَعَنْ سَرَاءَ بِنْتِ نَبْهَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " خَطَبَنَا -791-
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الرَّءُوسِ فَقَالَ: " أَلَيْسَ هَذَا أَوْسَطَ
 أَيَّامِ التَّشْرِيقِ؟ " الْحَدِيثَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ حَسَنِ .

සර්‍රා: බිත්තු නබිභාන් (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. හිස මුඩු කරන දිනයෙහි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අපට දේශනාවක් කළහ. එවිට එතුමාණෝ මෙය අය්යාමුත් තෂ්රික්හි මැද භාගය නොවේ දැ යි පවසා සිටියහ.

මෙය හදිසයක සාරාංශයකි.

ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා මෙය හසන් ගණයට අයත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුත්තකැයි දන්වා ඇත.

සටහන : දුල් හජ් මස 11, 12, 13 දිනවලට අය්යාමුත් තෂ්රික් යනුවෙන් හැඳින් වේ.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 -792- وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا: " طَوَافُكَ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ يَكْفِيكَ لِحْجَتِكَ
 وَعُمْرَتِكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වරක් දේව නිවස ක:බාව වටා පැමිණීමක් සභා මර්වා අතර දිවීමක් ඔබේ හජ් හා ඔබේ උම්රාවට ප්‍රමාණවත් වෙයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත.

793- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَمْ يَرْمُلْ فِي السَّبْعِ الَّذِي أَفَاضَ فِيهِ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා (හජ් වන්දනාවට නියමිත) තවාහුල් ඉතාලා කළ විට වට හතෙහිම වේගයෙන් ගමන් නොකළේය. යනුවෙන් ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය අහ්මද්, අබුදාවුද් නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

794- وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ، ثُمَّ رَقَدَ رَقْدَةً بِالْمُحَصَّبِ، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ فَطَافَ بِهِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ළහර් අසර් මග්රිබ් ඉෂා සලාත ඉටු කර මුහස්සබ් නම් ස්ථානයේ මඳ වේලාවක් නිදා ගත්හ. පසුව බයිතුල්ලාහ් වෙත වාහනයේ නැග ගොස් එය වටා තවාග් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි

795- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: " أَنَّهَا لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُ ذَلِكَ - أَي: التُّرْوَلَ بِالْبَطْحِ - وَتَقُولُ: إِنَّمَا نَزَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَنَّهُ كَانَ مَنْزِلًا أَسْمَحَ لِحُرُوجِهِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමය විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම ඇය එය ඉටු නොකළ බව සඳහන් කරමින් (එනම් අබ්නත් හි මුහස්සබ් නම් ස්ථානයේ බැස නතරවීම) අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එසේ එහි බැස්සේ එතැන් සිට (මදීනාවට) පිටත් වීමට එය වඩාත් උචිත ස්ථානයක් වූ බැවිනි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

796- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "أَمَرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرَ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ، إِلَّا أَنَّهُ خَفَّفَ عَنِ الْحَائِضِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තම අවසන් (හජ්) කාලය බස්තුල්ලාහි (තවාෆ් කිරීම) සිදු කළ යුතු යැයි ජනයාට නියෝග කරන ලදී. නමුත් ඔසජ් කාන්තාවන්ට ඒ සඳහා සහනය ලබා දුන්හ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

797- وَعَنْ ابْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ ، وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةٍ فِي مَسْجِدِي بِمِائَةِ صَلَاةٍ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු සුබෙයිර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ මෙම මස්ජිදයේ සලාතය ඉටු කිරීම මේ හැර වෙනත් තැන්හි සලාතය ඉටු කිරීමට වඩා උතුම්ය. නමුත් මස්ජිදුල් හරාම් හි හැර. එසේ මස්ජිදුල් හරාම් හි සලාතය ඉටු කිරීම මාගේ මස්ජිදයේ සලාතය ඉටු කිරීමට වඩා සලාත සියයකින් උතුම්ය.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

بَابُ الْفَوَاتِ وَالْإِحْصَارِ

හස් ඉටු කිරීමට අත්පසු වීම හා වළක්වනු ලැබීම

798- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " قَدْ أَحْصَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَلَقَ وَجَامَعَ نِسَاءَهُ، وَنَحَرَ هَدْيَهُ، حَتَّى اِعْتَمَرَ عَامًا قَابِلًا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් උම්රාවට ගිය අවස්ථාවේ) උම්රා ඉටු කිරීමෙන් වළක්වන ලදී. පසුව එතුමා හිස හූ ගෑහ. තවද එතුමාණන්ගේ බිරියන් සමඟ එක් වූහ. තවද එතුමාණන්ගේ කුර්බානය දුන්හ. පසුව එළැඹෙන වසරේ උම්රා ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

799- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: " دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ضَبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ، وَأَنَا شَاكِيَةٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " حَبِّي وَاشْتَرِطِي: أَنْ مَحَلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي " " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ලබාදා බිත්ත අස්-සුබෙයිර් බිත් අබ්දිල් මුත්තලිබ් (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය වෙත නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහ් වසල්ලම්) තුමාණෝ ගියහ. එවිට ඇය අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, සැබැවින්ම මම හස් ඉටු කිරීමට ප්‍රිය කරමි. නමුත් මම රෝගී ව සිටිමි යැයි පැවසුවාය. එවිට නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහ් වසල්ලම්) තුමා (දෙවියනි,) ඔබ කොතැනක මා වළක්වන්නෙහි ද එය මාගේ ඉහිරාමයෙන් මිදෙන ස්ථානය වේ යන කොන්දේසිය පනවා හස් ඉටු කරන්න.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

800- وَعَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ عَمْرٍو الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ كُسِرَ، أَوْ
 عُرِجَ، فَقَدَ حَلَّ وَعَلَيْهِ الْحُجُّ مِنْ قَابِلٍ قَالَ عِكْرِمَةُ. فَسَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ
 وَأَبَا هُرَيْرَةَ عَنْ ذَلِكَ؟ فَقَالَا: صَدَقَ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، وَحَسَنُهُ التِّرْمِذِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහ් වසල්ලම්) පැවසූ බව හස්තාබ් බිත් අම්ර් අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ලබා ඉක්රීමා තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉහිරාම් තත්ත්වයේ සිටිය දී කවරෙකු ගේ කකුල කඩනු ලැබුවේ ද එසේ නොමැතිව කොර කරනු ලැබුවේ ද එවිට ඔහු ඉහිරාමයෙන් ඉවත් විය. එළැඹෙන වසරේ හස් ඉටු කිරීම ඔහු මත පැවරෙනු ඇත. එවිට ඉක්රීමා, මම මේ පිළිබඳ ව ඉබ්නු අබ්බාස් අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හුම්) යන අයගෙන් විමසා සිටියෙමි. එවිට ඔවුන් දෙදෙනා ඔහු සත්‍යය පැවසිය යැයි පවසා සිටියහ.

අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් මෙය දන්වා ඇති අතර ඉමාම් තිර්මිදි මෙය හසන් ගණයේ හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

බුදුගුල් මරාමි

ව්‍යාපාරය පිළිබඳව වූ පොත

بَابُ شُرُوطِهِ وَمَا نُهِِيَ عَنْهُ

ව්‍යාපාරයෙහි කොන්දේසි හා එහි තහනම් කරනු ලැබූ දෑ

- عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 801
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: أَيُّ الْكَسْبِ أَطْيَبُ? قَالَ: "عَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ، وَكُلُّ
بَيْعٍ مَبْرُورٍ" رَوَاهُ الْبَزَّازُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

රිෆාආ ඉබ්නු රාෆි: (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර ඉපැයුමක් වඩාත් යහපත් වන්නේදැ යි සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් විමසන ලදී. එයට එතුමාණෝ මිනිසා තම අතින් උපයන ඉපැයුම හා (වංචාවකින් තොර ව) පිළි ගනු ලබන අයුරින් සිදු කරන සෑම ව්‍යාපාරයක්ම වේ යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බස්සාර් තුමා දන්වා ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කළහ.

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -; أَنَّهُ سَمِعَ 802
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عَامَ الْفَتْحِ، وَهُوَ بِمَكَّةَ: "إِنَّ اللَّهَ

وَرَسُولُهُ حَرَّمَ بَيْعَ الْخَمْرِ، وَالْحِنْزِيرِ، وَالْأَصْنَامِ. فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ، فَإِنَّهُ تُطْلَى بِهَا السُّفْنُ، وَتُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ، وَيَسْتَصْبِحُ بِهَا النَّاسُ؟ فَقَالَ: "لَا. هُوَ حَرَامٌ"، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ: "قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ، إِنَّ اللَّهَ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمْ شُحُومَهَا جَمَلُوهَا، ثُمَّ بَاعُوهَا، فَآكَلُوا ثَمَنَهَا" مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

මක්කා ජයග්‍රහණය කළ වසරේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මක්කා වේ සිටිය දී එතුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ් හා ඔහුගේ ධර්ම දූතයාණෝ මත්පැන්, මීය ගිය සතුන්, උරන් හා පිළිම වෙළෙඳාම කිරීම තහනම් කළහ. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මීයගිය සතුන්ගේ මේදය ඔබ දකින්නේ කෙසේ ද? හේතුව එමගින් නැව් ඔපට්ටිම් කරනු ලැබේ. හම් පදම් කරනු ලැබේ. එමෙන්ම ජනයා එමගින් පහන් දල්වා ගනිති. එවිට එතුමාණෝ එය හරාම්(තහනම්)ය. පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) එම අවස්ථාවේ මෙසේද ප්‍රකාශ කළහ. යුදෙව්වන් අල්ලාහ් විනාශ කරන්නවා! සැබැවින්ම ඔවුන් කෙරෙහි එහි මේදය අල්ලාහ් තහනම් කළ කල්හි ඔවුහු එය (උණු කර) අලංකාර කර එය විකුණා දැමූහ. පසු ව එහි ලාභය අනුභව කළහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ 803 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِذَا اخْتَلَفَ الْمُتَبَايِعَانِ لَيْسَ بَيْنَهُمَا بَيِّنَةٌ، فَالْقَوْلُ مَا يَقُولُ رَبُّ السَّلْعَةِ أَوْ يَتَنَارَكَانِ " رَوَاهُ الْحَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව ඉබ්නු මස්ලූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගනු දෙනු කරන දෙදෙනෙකු අතර ගැටලුවක් ඇති වූ විටෙක ඔවුන් දෙදෙනා අතර කිසිදු සාක්ෂියක් හෝ නොමැති නම් එවිට පිළි ගනු ලබන ප්‍රකාශය වනුයේ භාණ්ඩයේ අයිතිකරු පවසන දෑ ය. එසේ නොමැති නම් ඔවුන් දෙදෙනා එය අතහැර දැමිය යුතුය.

මෙය අහ්මද් අබු දාඩුද් නසාර් කිර්මීදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇත.

ඉමාම් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

804 - وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَمَهْرِ الْبَغِيِّ، وَخُلُوانِ الْكَاهِنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

එබැවින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) සුනබයා විකුණා ලබන ලාභයත් ගණිකාව ලබන ත්‍යාගයත් ශාස්ත්‍රකරු ලබන සතුටු දායක මුදලත් තහනම් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

805 (- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; " أَنَّهُ كَانَ عَلَى جَمَلٍ لَهُ أَعْيَا. فَأَرَادَ أَنْ يُسَيِّبَهُ. قَالَ: فَلَحِقَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَا لِي، وَضْرَبَهُ، فَسَارَ سَيْرًا لَمْ يَسِرْ مِثْلَهُ، قَالَ: " بِعْنِيهِ بِوَقِيَّةٍ " قُلْتُ: لَا. ثُمَّ قَالَ: " بِعْنِيهِ " فَبِعْتُهُ بِوَقِيَّةٍ، وَاشْتَرَطْتُ حُمْلَانَهُ إِلَى أَهْلِي، فَلَمَّا بَلَغْتُ أَتَيْتُهُ بِالْجَمَلِ، فَتَقَدَّنِي ثَمَنَهُ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَأَرْسَلَ فِي

أَثْرِي. فَقَالَ: "أَتُرَانِي مَا كَسْتِكَ لِأَخَذَ جَمَلِكَ؟ خُذْ جَمَلَكَ وَدَرَاهِمَكَ. فَهُوَ
لَكَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَهَذَا السِّيَاقُ لِمُسْلِمٍ .

භාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම ඔහු සතු ඔටුවෙකු මත ගමන් බිමන් යමින් සිටිය. උතුරු වෙහෙසට පත් විය. පසුව එය අත හැර දමන්නට ඔහු සිතුවේය. තවදුරටත් ඔහු මෙසේ පවසා සිටියේය. එවිටම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණෝ මා වෙත පැමිණියහ. පසුව එතුමා මට ප්‍රාර්ථනා කොට උතුරු පහරක් ගැසූහ. එවිට උතුරු මීට පෙර ගමන් නොකළ අයුරින් ගමන් ගන්නට විය. පසුව එතුමාණෝ එය මට ‘උච්ඛියාවක’ට විකුණන්නැයි පවසා සිටියහ. මම නොහැකියි පැවසුවෙමි. පසුව නැවතත් එය මට විකුණන්නැයි පවසා සිටියහ. මම එය එතුමාණන්ට විකුණා මම මාගේ පවුල වෙත යන තෙක් මේ මත ගමන් කරමි යැයි කොන්දේසි පැනවුවෙමි. මම එහි ළඟා වූ කල්හි එතුමාණන්ට මම ඔටුවා භාර දුනිමි. එවිට එහි වටිනාකම මට මුදලින් ලබා දුන්හ. පසුව මම හැරී ගියෙමි. එතුමා මාගේ පසුපසින් කෙනෙකු යැවූහ. ඔබේ ඔටුවා මා ලබා ගනු පිණිස ඔබට මා අඩු ගානක් දී ඇත්තේ දැයි ඔබ සිතන්නෙහි ද? ඔබේ ඔටුවා හා ඔබ සතු දිර්භම් ද ඔබ ගන්න. එය ඔබටම සතුය යනුවෙන් පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් ව ඇත්තේ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු හදිසයකි.

- وَعَنْهُ قَالَ: "اعْتَقَ رَجُلٌ مِنَّا عَبْدًا لَهُ عَن دُبُرٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ 806
مَالٌ غَيْرُهُ. فَدَعَا بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَاعَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

භාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අප අතුරින් මිනිසකු තමන් මිය ගිය පසුව තම සතු වහලාට නිදහස ලබා ගන්නැයි පවසා සිටියේය. (නමුත් ඔහු ණයකාරයකු විය.) ඔහු හැර වෙනත් ධනයක් ඔහුට නොවීය. පසුව නබි

(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔහුව (එම වහලාව) ගෙන්වා විකුණා දැමූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

807 - وَعَنْ مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَرَضِيَ عَنْهَا - ; " إِنَّ فَأْرَةً وَقَعَتْ فِي سَمْنٍ، فَمَاتَتْ فِيهِ، فَسُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهَا. فَقَالَ: " الْقُوَهَا وَمَا حَوْلَهَا، وَكُلُوهُ " " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .
 وَزَادَ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ: فِي سَمْنٍ جَامِدٍ .

තනි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ බිරියක් වූ මයිමූනා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මියකු ගිතෙල්හි වැටී එහි ම මිය ගියේය. එවිට ඒ පිළිබඳ ව තනි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමා ඌ සමහම ඌ අවට තිබූ දෑ විසි කර දමා එය (ඉතිරි දෑ ය) අනුභව කරන්න. යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි

අන්මද් හා නසාර් හි ‘සණ වූ ගිතෙල්හි’ යැයි මීට අමතර ව සඳහන් ව ඇත.

808 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا وَقَعَتْ الْفَأْرَةُ فِي السَّمْنِ، فَإِنْ كَانَ جَامِدًا فَالْقُوَهَا وَمَا حَوْلَهَا، وَإِنْ كَانَ مَائِيًا فَلَا تَقْرَبُوهُ " " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَقَدْ حَكَّمَ عَلَيْهِ الْبُخَارِيُّ وَأَبُو حَاتِمٍ بِالْوَهْمِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබූ හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගිතෙල් හි මියකු වැටුණු විට එය සන ව පවතී නම් උෟත් සමහම උෟ අවට තිබූ දෑ ද විසි කර දමන්න. එය ද්‍රාවණයක් ලෙස පවතී නම් එයට කුඹලා සමීප නොවන්න.

ඉමාම් අහමද් හා අබු දාවුද් යන අය විසින් මෙය වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් බුහාරි තුමා (මෙය මයිමුනා රළියල්ලාහු අන්හු තුමියගේ සඳහනක් බව) තීන්දු කර ඇති අතර ඉමාම් අබු හානිම් තුමා මෙය (මයිමුනා තුමියගේ ප්‍රකාශයක් ද එසේ නැතිනම් අබු හුරෙයිරා තුමාගේ ප්‍රකාශයක් ද) යන්න ගැන සැක පළ කරයි.

809 - وَعَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ قَالَ: سَأَلْتُ جَابِرًا عَنْ ثَمَنِ السَّنَوْرِ وَالْكَلْبِ؟ فَقَالَ: " زَجَرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

وَالنَّسَائِيُّ وَزَادَ: " إِلَّا كَلْبَ صَيْدٍ "

ඉබ්නු සුබෙයිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බළලා හා සුනබයා(විකුණා උන්)ගෙන් ලැබෙන ලාභය පිළිබඳ ව මම ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් විමසා සිටියෙමි. එවිට එතුමා නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඒ සම්බන්ධයෙන් තරවටු කර ඇතැයි පවසා සිටියහ.

මෙය මුස්ලිම් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. නමුත් දඩයම් කරන සුනබයින් හැර යැයි ඉමාම් නසාර් තුමා මීට අමතර ව සඳහන් කොට ඇත.

810 - وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: " جَاءَنِي بَرِيرَةٌ، فَقُلْتُ: كَاتَبْتُ أَهْلِي عَلَى تِسْعِ أَوْاقٍ، فِي كُلِّ عَامٍ أَوْقِيَّةٌ، فَأَعِينِي. فَقُلْتُ: إِنَّ أَحَبَّ أَهْلِكَ أَنْ أَعِدَّهَا لَهُمْ وَيَكُونُوا وَلَاؤُكَ لِي فَعَلْتُ، فَذَهَبَتْ بَرِيرَةٌ إِلَى أَهْلِهَا. فَقَالَتْ لَهُمْ: فَأَبَوْا عَلَيْهَا، فَجَاءَتْ مِنْ عِنْدِهِمْ، وَرَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ. فَقَالَتْ: إِنِّي قَدْ عَرَضْتُ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ فَأَبَوْا
 إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لَهُمْ، فَسَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَتْ
 عَائِشَةُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: خُذِيهَا وَاشْتَرِي لِي لَهَا الْوَلَاءَ،
 فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ فَفَعَلَتْ عَائِشَةُ، ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَاتَى عَلَيْهِ. ثُمَّ قَالَ: [خَطِيباً] عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّاسِ

" أَمَا بَعْدُ، مَا بَالُ رِجَالٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ
 مَا كَانَ مِنْ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ، وَإِنْ كَانَ مِائَةَ شَرْطٍ، ﷺ
 قَضَاءُ اللَّهِ أَحَقُّ، وَشَرْطُ اللَّهِ أَوْثَقُ، وَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ " مُتَّفَقٌ
 عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبَحَارِيِّ .

وَعِنْدَ مُسْلِمٍ فَقَالَ: " اشْتَرِيهَا وَاعْتِقِيهَا وَاشْتَرِي لِي لَهَا الْوَلَاءَ "

ආචාර්ය (රළියල්ලාහු අන්භා තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බර්රා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මා වෙත පැමිණ මා වහල්
 බවින් නිදහස් වීමේ ගිවිසුම මාගේ ස්වාමියන් සමඟ උගතියා
 නවයකට ලිව්වේ. සෑම වසරකටම එක් උගතියා වක් බැගින් මා
 ලබා දිය යුතුය. එබැවින් මට උදව් කරන්නැයි පවසා සිටියාය. එවිට
 මම ඔබේ ස්වාමියන් කැමති නම් ඒ සියල්ල එකවර සලසා දෙමි.
 නමුත් ඔබේ උරුමය මට හිමි විය යුතුය. එසේ වී නම් මම එය සිදු
 කරමි යැයි පැවසුවාය. බර්රා තුමිය ඇගේ ස්වාමියන් වෙත ගොස්
 ඔවුනට මේ ගැන පවසා සිටියාය. නමුත් ඔවුහු එය ප්‍රතික්ෂේප
 කළෝය. එතුමිය ඔවුන් වෙතින් (නැවතත් මා වෙත) පැමිණියාය.
 එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වාඩි වී සිටියහ. පසුව එතුමිය

සැබැවින්ම මම එය ඔවුනට ගෙන හැර පෑවෙමි. නමුත් ඔවුහු
 එය ප්‍රතික්ෂේප කොට උරුමය ඔවුන් වෙත පිහිටිය යුතු යැයි පවසා
 සිටියේයැයි ඇය පැවසුවාය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි

වසල්ලම්) තුමාණන් ද එයට සවන් දුන්හ. පසු ව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ද නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාට ඒ ගැන දන්වා සිටියාය. එවිට එතුමා ඔබ ඇය ව ලබා ගෙන උරුමය ඔබටම හිමිය යැයි ඔවුනට කොන්දේසි පනවන්න. උරුමය ඇත්තේ නිදහස් කර ගත් අයටය. පසුව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය එසේ සිදු කළාය. අනතුරු ව අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ජනයා අතර දේශනා කිරීමට නැගී සිට අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට ඔහු වෙත සියලු පැසසුම් පුද කොට පසුව මෙසේ පවසා සිටියහ.

ප්‍රශංසා කිරීමෙන් පසුව

මිනිසුන්ට කුමක් වී ද? අල්ලාහ්ගේ ග්‍රන්ථයේ නොමැති කොන්දේසි ඔවුහු පනවා ගනිති. අල්ලාහ්ගේ ග්‍රන්ථයේ නොමැති කොන්දේසියක් වී නම් එය කොන්දේසි සියයක් වුව ද නිෂ්ඵලය. අල්ලාහ්ගේ තීන්දු ව වඩාත් සුදුසුය. අල්ලාහ්ගේ කොන්දේසිය වඩාත් විශ්වාසනීයය. උරුමය හිමි වනුයේ වහලුන් නිදහස් කර ගන්නා අයටය යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පවසා සිටියහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් ව ඇත්තේ ඉමාම් බුහාරි සතු වදන පෙළය.

ඔබ ඇය ව මිලට ගන්න. පසුව ඇය ව නිදහස් කරන්න උරුමය ඔබට හිමි යැයි ඔවුනට කොන්දේසි පනවන්න යැයි මුස්ලිම් හි සඳහන් ව ඇත.

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى عُمَرُ عَنْ 811 -
بَيْعِ أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ فَقَالَ: لَا تَبَاعُ، وَلَا تُوَهَّبُ، وَلَا تُورَثُ، لِيَسْتَمْتِعَ بِهَا
مَا بَدَأَ لَهُ، فَإِذَا مَاتَ فِيهَا حُرٌّ " رَوَاهُ مَالِكٌ، وَالْبَيْهَقِيُّ، وَقَالَ: رَفَعَهُ بَعْضُ
الرُّوَاةِ، فَوَهِمَ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දරුවන් සතු මව්වරුන් විකිණීම උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තහනම් කළහ. පසුව ඇය විකුණනු නොලැබේ. ත්‍යාගයක් වශයෙන් පිරිනමනු ද නොලැබේ. උරුම ද නොවේ. ඇය විසින් කළ හැකි දෙයින් ප්‍රයෝජනය ලැබිය යුතු වේ. (සිය ස්වාමියා) මිය ගිය විට ඇය නිදහස් කාන්තාවක් වේ යැයි තවදුරටත් පවසා සිටිය.

මෙය මාලික් බයිහකී යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඇතැම් වාර්තාකරුවන් විසින් මෙය මර්ඟු: හදීසයක් බව සඳහන් කොට ඇත. එය වැරදි මතයකි.

812 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " كُنَّا نَبِيعُ سَرَارِينَا، -
 أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ، وَالتَّيِّبِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيًّا، لَا نَرَى بِذَلِكَ بَأْسًا "
 . رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَأَبْنُ مَاجَهَ وَالدَّارَقُطْنِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

ඡාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජීවතුන් අතර සිටිය දී අපි දරුවන් හිමි මව්වරුන් වූ අපගේ වහල් කාන්තාවන් විකුණමින් සිටියෙමු. එහි වරදක් අපි නොදුටුවෙමු.

මෙය නසාර් ඉබ්නු මාජා හා දාරකුත්නී යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

813 - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى -
 التَّيِّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ فَضْلِ الْمَاءِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَزَادَ فِي
 . رِوَايَةٍ: " وَعَنْ بَيْعِ ضِرَابِ الْجَمَلِ "

ඡාබිර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(අවශ්‍යතාවට ඉහළින්) ඉතිරි වූ ජලය විකිණීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

මීට අමතර ව තවත් වාර්තාවක ඔටුවන් පැටව් බිහි කිරීම සඳහා යොදවා කරන ව්‍යාපාරය ද තහනම් කර ඇති බව සඳහන් ව ඇත.

814 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَسْبِ الْفَحْلِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. (පැටව් බිහි කිරීම සඳහා යොදවන විට) පිරිමි වර්ගයා වෙනුවෙන් ලාභයක් ලබා ගැනීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

815 - وَعَنْهُ; " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبْلِ الْحَبْلَةِ، وَكَانَ بَيْعًا يَتَّبَاعُهُ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ: كَانَ الرَّجُلُ يَبْتَاعُ الْجُرُورَ إِلَى أَنْ تُنْتَجَ النَّاقَةُ، ثُمَّ تُنْتَجُ الَّتِي فِي بَطْنِهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ.

ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සත්වයාගෙන් (නූපන්) සත්ව පැටවා ගනු දෙනු කිරීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා තහනම් කළහ. මෙය අඤාන යුගයේ ජනයා සිදු කරමින් ආ ව්‍යාපාරයක් විය. එනම් ඔටු දෙනක් පැටවකු බිහි කොට එම පැටවාගේ කුසේ පිළිසිඳ ගන්නට යන පැටවාට ද ගනු දෙනු කරන මිනිසුන් වූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

816 - وَعَنْهُ: " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ، وَعَنْ هِبَتِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උරුමය ගනු දෙනු කිරීමත් එය පරිත්‍යාග කිරීමත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තහනම් කළහ.

මූලාශ්‍රය : ඩුහාරි හා මුස්ලිම්.

817 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الْخِصَاةِ، وَعَنْ بَيْعِ الْغَرْرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගල් විසි කොට සිදු කරන ව්‍යාපාරයන් වංචනික ලෙස ඉටු කරන ව්‍යාපාරයන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන : ගල් විසි කොට සිදු කරන ව්‍යාපාරය යනු එක් භාණ්ඩයක් මත ගලක් විසි කොට නියමිත භාණ්ඩයට ගල වැදුණේ නම් එම භාණ්ඩය නියමිත මුදලට ගන්නැයි හෝ ඔබේ විසි කරන ගල කවර දෙයක් මත වැටෙන්නේ ද එය මම මිලට ගනිමි යැයි හෝ ගල කොතරම් දුරට වැටෙන්නේ ද ඒ තරමට භූමි හාගයක් මිලට ගන්නෙමි යැයි හෝ පවසා ගනු දෙනු කිරීමය.

818 - وَعَنْهُ: " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ اشْتَرَى طَعَامًا فَلَا يَبِعُهُ حَتَّى يَكْتَالَهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යමෙකු යම් ආහාරයක් මිලට ගත්තේ නම් එය කිරන තෙක් නොවිකුණු.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

819 - وَعَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ -
بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

එක් ව්‍යාපාරයක් තුළ ව්‍යාපාර දෙකක් සිදු කිරීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වැළැක්වූහ.

මෙය අන්මද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් තීර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

සටහන : පසු ගෙවීම් හා වාරික ගෙවීම් වැනි ව්‍යාපාර ක්‍රමයකි මෙය. එසේ නැතිනම් කෙනෙකු මාගේ නිවස මේ වටිනාකමට විකුණුමි. ඔබ මට ඔබේ වාහනය මේ වටිනාකමට දිය යුතුය යැයි පවසා ගනු දෙනු කිරීම වැනිය. මෙයද එක් ව්‍යාපාරයක් තුළ ව්‍යාපාර දෙකක් ලෙස සැලකෙන ව්‍යාපාර ක්‍රමයකි.

- 820 - وَلَا يَبِي دَاوُدَ: " مَنْ بَاعَ بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ فَلَهُ أَوْ كُسُهُمَا، أَوْ

الرَّبَّاءِ

අබු දාවුද් හි සඳහන් වන පරිදි

කවරෙකු එක් ව්‍යාපාරයක් තුළ ව්‍යාපාර දෙකක් සිදු කළේද ඔහු ඒ දෙකෙහිම අඩු දෑ හිමි කර ගනී. එසේ නැතිනම් එය පොලිය වේ.

821 - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَحِلُّ سَلْفٌ وَيَبْعُ وَلَا شَرْطَانٍ فِي بَيْعٍ، وَلَا رِبْحٌ مَا لَمْ يُضْمَنْ، وَلَا بَيْعٌ مَا لَيْسَ عِنْدَكَ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ خُزَيْمَةَ، وَالْحَاكِمُ . وَآخَرَجَهُ فِي " عُلُومِ الْحَدِيثِ " مِنْ رِوَايَةِ أَبِي حَنِيفَةَ، عَنْ عَمْرِو الْمَذْكُورِ بِلَفْظٍ: " نَهَى عَنْ بَيْعٍ وَشَرْطٍ " وَمِنْ هَذَا الْوَجْهِ آخَرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي " الْأَوْسَطِ " وَهُوَ غَرِيبٌ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අමීර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් ද තම පියා සියාගෙන් ද ලබා ගත් හදිසයක් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සලල් ව්‍යාපාරය ද ව්‍යාපාරයක් තුළ කොන්දේසි දෙකක් පවතින ව්‍යාපාරය ද තම වගකීමෙහි නොමැති දෑ හි ලාභය ද ඔබ්ලභ නොමැති දෑ ගනු දෙනු කිරීම ද අනුමත නොවෙයි.

මෙය අන්මද් අබු දාඩුද් නසාර් නිර්මිද් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර නිර්මිද් ඉබ්නු හුසෙය්ලා හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

ඉහත සඳහන් අමීර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් තුමා විසින් කොන්දේසි සහිත ව්‍යාපාරය එතුමන් තහනම් කර අතැයි යන පද පෙළකින් සැකසුණු හදිසයක් උලුමුල් හදිස් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් අබු හනීෆා තුමාගේ වාර්තාවක් සඳහන් ව ඇත.

අල් අවසන් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් තබරානී තුමා ද මේ ආකාරයේ හදිසයක් සඳහන් කොට ඇති නමුත් එය සරිබි ගණයට අයත් බව සඳහන් වේ.

සටහන : භාණ්ඩය පසු ව ලබා ගන්නේ යැයි පවසා මිල කතා කොට එම මුදල කල් ඇති ව ලබා දීම සලස් වේ.

- وَعَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ 822
 بَيْعِ الْعُرْبَانِ " رَوَاهُ مَالِكٌ، قَالَ: بَلَغَنِي عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، بِهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) උර්බාන් ව්‍යාපාරය තහනම් කළ බව අමීර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරයි.

මෙය ඉමාම් මාලික් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර අමීර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් තුමා මේ පිළිබඳ ව තමන්ට දන්වා සිටි බවත් සඳහන් කරයි.

සටහන : භාණ්ඩයක වටිනාකමින් කොටසක් දී පසුව ව්‍යාපාරය අවසන් වූ පසු ඉතිරි කොටස ගෙවීමක් එම ව්‍යාපාරය අතර මහදී නැවතුණේ නම් මුලින් ගෙවූ මුදල නැවත නොලබා අත හැර දැමීමක් උර්බාන් ව්‍යාපාරය නමින් හැඳින් වේ.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " اِبْتَعْتُ زَيْتًا فِي 823
 السُّوقِ، فَلَمَّا اسْتَوْجَبْتُهُ لِقِيَانِي رَجُلٌ فَأَعْطَانِي بِهِ رَجُلًا حَسَنًا، فَارَدْتُ اِنْ
 اَضْرَبَ عَلَيَّ يَدَ الرَّجُلِ، فَاخَذَ رَجُلٌ مِنْ خَلْفِي بِذِرَاعِي، فَالْتَمَتُّ، فَاِذَا هُوَ
 زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، فَقَالَ: لَا تَبِعْهُ حَيْثُ اِبْتَعْتَهُ حَتَّى تَحْوِزَهُ اِلَى رَحْلِكَ؛ فَاِنَّ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى اَنْ تُبَاعَ السَّلْعُ حَيْثُ تُبْتَاغُ، حَتَّى
 يَحْوِزَهَا التَّجَارُ اِلَى رِحَالِهِمْ " رَوَاهُ اَحْمَدُ، وَاَبُو دَاوُدَ وَاللَّفْظُ لَهُ، وَصَحَّحَهُ
 اِبْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම වෙළෙඳපොළින් ඔලිව් තෙල් මිලට ගත්තෙමි. ගනු දෙනුව ස්ථීර වූ කල්හි මිනිසෙකු මා මුණ ගැසී ඒ වෙනුවට වඩා ගුණවත් ලාභයක් මට පිරිනමා එය ඉල්ලා සිටිය. එසැණින් මම එම පුද්ගලයාගේ දෝතට ලබා දීමට සිතුවෙමි. එවිට පුද්ගලයකු මා පිටුපසින් සිට මාගේ වැළමිට ඇල්ලුවේය. මම හැරී බැලුවෙමි. එහි සයිද් බින් සාබ්න් විය. මෙය ඔබේ නිවසට ගෙන යන තෙක් එය ඔබ ගත් ස්ථානයේම නොවිකුණනු යැයි එතුමා පවසා (මිලට ගත් භාණ්ඩය) ව්‍යාපාරිකයින් තම නිවෙස් වලට ගෙන යන තෙක් මිලට ගත් ස්ථානයේම එය විකුණනු ලැබීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තහනම් කළහැයි පවසා සිටියේය.

මෙය අන්මද් හා අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර මෙහි සඳහන් පද පෙළ ඉමාම් අබු දාවුද් සතුය. ඉබ්නු හිබ්බාන් හා අල් හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

824 - وَعَنْهُ قَالَ: "قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أَبِيعُ الْإِبِلَ بِالْبَيْعِ،
فَأَبِيعُ بِالذَّنَانِيرِ وَأَخُذُ الدَّرَاهِمَ، وَأَبِيعُ بِالدَّرَاهِمِ وَأَخُذُ الدَّنَانِيرَ، أَخَذُ هَذَا
مِنْ هَذِهِ وَأَعْطِي هَذِهِ مِنْ هَذَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ-: لَا بَأْسَ أَنْ تَأْخُذَهَا بِسَعْرِ يَوْمِهَا مَا لَمْ تَتَفَرَّقَا وَبَيْنَكُمَا شَيْءٌ"
رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මම බකී:හි ඔටුවන් විකුණමි. දිනාර් වලින් ව්‍යාපාර කොට දිර්හම් ලබා ගත්තෙමි. එමෙන්ම දිර්හම් වලින් ව්‍යාපාර කොට දිනාර් ලබා ගත්තෙමි. මෙයින් එය ලබා ගෙන එයින් මෙය දෙමි යැයි පවසා සිටියෙමි. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඔබ දෙදෙනා වෙන් ව

නොයන තාක් එමෙන්ම ඔබ දෙදනා අතර කිසිවක් ඉතිරි ව නොපවතින තාක් එදින වටිනාකමට අනුව ඔබ එය ගන්නේ නම් එහි වරදක් නොමැත.

මෙය අඞ්මද් අබු දාවුද් නසාර් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දැනුම් දී ඇති අතර ඉමාම් අල් හාකිම් තුමා එය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

825 - وَعَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّجْشِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) නජ්ස් ව්‍යාපාරය තහනම් කළේය.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

සටහන : නජ්ස් ව්‍යාපාරය යනු භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීමේ අරමුණින් තොර ව භාණ්ඩයේ මිල වැඩි කරනු පිණිස අධික මිල ගණන් පවසා ඉල්ලීමය.

බුදුගුල් මරාමි

كِتَابُ الْبُيُوعِ

ව්‍යාපාරය පිළිබඳව වූ පොත

بَابُ شُرُوطِهِ وَمَا نُهِِيَ عَنْهُ

ව්‍යාපාරයෙහි කොන්දේසි හා එහි වළක්වනු

ලැබූ දෑ

කොටස 2

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; " إِنَّ النَّبِيَّ 826
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ الْمُحَاقَلَةِ، وَالْمُزَابَنَةِ، وَالْمُخَابَرَةِ، وَعَنْ
 الثُّنْيَا، إِلَّا أَنْ تُعْلَمَ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا ابْنَ مَاجَهَ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ .

දැනුම් දෙනු ලැබුවහොත් මිස ‘මුහාකලා’ ‘මුZදාබනා’ ‘මුකා:බරා’ ඇතුළුව නියමිත හාණ්ඩයක කොටසක් වෙන් කොට තබා ගැනීම යනාකාරයෙන් ව්‍යාපාර කිරීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වැළැක්වූයැයි ජාබිර් බින් අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් හා නිර්මිදි යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි තුමා විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.

සටහන: ‘මුහාකලා’ යනු ධාන්‍ය කරල් වල තිබියදීම බරක් නිර්ණය කොට විකිණීම.

‘මුදාබනා’ යනු මිදි වැනි පළතුරක් වියලි මුන්දරස්ප්පලම් හි බරට ගනු දෙනු කිරීමය.

‘මුහා:බරා’ යනු ඉඩම් හිමියකු එම ඉඩමෙන් හට ගන්නා දැයින් කොටසක් ලබා දීමේ ගිවිසුම මත වගා කිරීම සඳහා එම ඉඩම ගොවියකුට පවරමින් ගනු දෙනු කිරීමය.

827 - وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمُحَاقَلَةِ، وَالْمُحَاضِرَةِ، وَالْمَلَامَسَةِ، وَالْمُنَابَذَةِ، وَالْمَزَابَنَةِ . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . "

අල්-මුහාකලා, මුහා:ලරා, මුලාමසා, මුනාබදා, මුදාබනා වැනි ව්‍යාපාර ක්‍රම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තහනම් කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා දන්වා ඇත.

සටහන: ‘මුහාකලා’ යනු ධාන්‍ය කරල් වල තිබියදීම බරක් නිර්ණය කොට ගනු දෙනු කිරීම.

‘මුහා:ලරා’ යනු පළතුරු හා ධාන්‍ය වැනි දැහි එලදාව වැඩෙන්නට පෙර ගනු දෙනු කිරීම.

‘මුලාමසා’ විකුණන භාණ්ඩය නොබලා එය ස්පර්ශ කළ පමණින් ගනු දෙනු ව සිදු කිරීම

‘මුනාබදා’ විකුණන භාණ්ඩ විසි කරන විට කවර භාණ්ඩයක් කවර කෙනෙකු වෙත වැටෙන්නේ ද එය ඔහුට විකුණූ භාණ්ඩයක් බවට පත් කිරීම.

‘මුදාබනා’ යනු මිදි වැනි පළතුරක් වියලූ මුන්දරස්ප්පලම් හි බරට ගනු දෙනු කිරීමය.

828 - وَعَنْ طَاوُسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَلْقُوا الرُّكْبَانَ، وَلَا يَبِيعُ حَاضِرٌ "

لِبَادٍ . " فُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ : مَا قَوْلُهُ : " وَلَا يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ ؟ " قَالَ : لَا
 . يَكُونُ لَهُ سِمَسَارًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රකාශ කළ බවට ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා ඇතැයි තාවුස් තුමා විසින් මෙසේ දන්වා සිටියි.

ව්‍යාපාරික තවලමක් (අතරමඟ) හමු නොවනු. නාගරිකයෙකු ගම්බදයෙකු සමඟ ගනු දෙනු නොකරනු. යැයි පැවසූහ. එවිට මම ඉබ්නු අබ්බාස් තුමාගෙන් නාගරිකයකු ගම්බදයෙකු සමඟ ගනු දෙනු නොකරනු යන ප්‍රකාශයෙන් අදහස කුමක්දැයි විමසා සිටියෙමි. එවිට ඔහුට නාගරිකයා ගම් වැසියා සමඟ අතරමැදියෙකු ලෙස කටයුතු කිරීමය යැයි පැවසූහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් පද පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى 829
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَلْقُوا الْجَلْبَ ، فَمَنْ تَلَّقِي فَاشْتَرِي مِنْهُ ، فَإِذَا آتَى
 . سَيِّدُهُ السُّوقَ فَهُوَ بِالْخِيَارِ " . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ධාන්‍ය (ව්‍යාපාරික භාණ්ඩ) ගෙන එන්නා (වෙළඳපොළට පැමිණීමට පෙර) මග රැක නුඹලා හමු නොවනු. කවරෙකු එසේ හමු වී එයින් මිල දී ගත්තේ ද එහි හිමියා වෙළඳ පොළොට පැමිණෙන තෙක් එය ඔහුගේ කැමැත්ත මත පවතී යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා සිටියි.

- وَعَنْهُ قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ 830
 يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا يَبِيعُ الرَّجُلُ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ، وَلَا
 يَخْطُبُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، وَلَا تُسَالُ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَكْفَأَ مَا فِي إِيَّائِهَا
 " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَلِ الْمُسْلِمِ : " لَا يَسْمُ الْمُسْلِمُ عَلَى سَوْمِ الْمُسْلِمِ " .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නාගරිකයෙකු ගම්බදයෙක් සමඟ ව්‍යාපාර කිරීමත් භාණ්ඩය මිලදී නොගෙන මිල උස් කිරීමත් මිනිසෙකු තම සහෝදරයාගේ ව්‍යාපාරයට එරෙහි ව ව්‍යාපාර කිරීමත් තම සහෝදරයාගේ විවාහ ගිවිසුමට එරෙහි ව විවාහ ගිවිසුම් කිරීමත් කාන්තාවක් ඇයගේ සහෝදරියගේ භාජනයේ ඇති දෑ විනාශ කර දමනු වස් ඇයගේ දික්කසාදය (ඇයගේ ස්වාමියා තමන් සතු කර ගැනීම සඳහා) විමසනු ලැබීමත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තහනම් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

දෙවියන්ට අවනත වන්නෙකුට එරෙහි ව තරඟකාරී ලෙස ව්‍යාපාර කිරීම දෙවියන්ට අවනත වන්නෙකුට සුදුසු නොවේ. යැයි මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත.

سَمِعْتُ : [قَالَ] - وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ 831
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ وَالِدَةٍ وَوَلَدِهَا،
 فَرَّقَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَحِبَّتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ،
 وَالْحَاكِمُ، وَلَكِنْ فِي إِسْنَادِهِ مَقَالٌ. وَلَهُ شَاهِدٌ .

අබු අය්යුබ් අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(වහලුන් විකිණීමේ දී) කවරෙකු මව හා ඇයගේ දරුවා අතර වෙන් කළේ ද මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහු හා ඔහු ආදරය කරන අය අතර අල්ලාහ් වෙන් කරවයි.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදිතුමා සහ ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. එනමුත් මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව පිළිබඳ ඇතැම් ගැටලු ඇත. ඒ සඳහා සාක්ෂි ද ඇත.

- وَعَنْ عَيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "أَمَرَنِي 832 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أبيعَ غُلَامَيْنِ أَحْوَيْنِ، فَبِعْتُهُمَا، فَفَرَّقْتُ بَيْنَهُمَا، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: ادْرِكُهُمَا، فَارْتَجِعْهُمَا، وَلَا تَبِعْهُمَا إِلَّا جَمِيعًا " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ، وَقَدْ صَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ، وَابْنُ الْجَارُودِ، وَابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ، وَالطَّبْرَانِيُّ، وَابْنُ الْقَطَّانِ .

අලී ඉබ්නු අබි තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සහෝදර වහලුන් දෙදෙනෙකු විකිණීමට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට අණ කළහ. පසුව ඔවුන් දෙදෙනා ව විකුණා දැමුවෙමි. ඔවුන් දෙදෙනා අතර වෙන් කළෙමි. ඒ පිළිබඳ ව මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාට මතක් කළෙමි. එවිට එතුමාණෝ ඒ දෙදෙනා ව නැවත ලබා ගෙන එකතු කරන්න. දෙදෙනා ව එකට මිස විකුණා නොදමන්න යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් විසින් දන්වා ඇත. මෙය වාර්තා කළ අය විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති. මෙය ඉබ්නු හුදෙයිමා ඉබ්නු අල්ජාරුද් ඉබ්නු හිබ්බාන් හාකිම් තබරානී සහ ඉබ්නු කත්තාන් යන ඉමාම්වරු විසින් පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " غَلَا السَّعْرُ 833
 بِالْمَدِينَةِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّاسُ: يَا
 رَسُولَ اللَّهِ! غَلَا السَّعْرُ، فَسَعَّرْنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُسَعِّرُ، الْقَابِضُ، الْبَاسِطُ، الرَّازِقُ، وَإِنِّي لَا رُجْوَانَ الْقَى
 اللَّهُ -تَعَالَى-، وَلَيْسَ أَحَدٌ مِنْكُمْ يَطْلُبُنِي بِمَظْلَمَةٍ فِي دَمٍ وَلَا مَالٍ " "
 . رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ කාලයේ වෙළඳ පොළ මිල අධික විය. එවිට ජනයා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මිල අධික වී ඇත. අපට මිලක් නියම කරන්නැයි පවසා සිටියෝය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) සැබැවින්ම මිල අධික කරන්නා, (සම්පත්) හකුළුවන්නා, එය ව්‍යාජිත කරන්නාත් පෝෂණය ලබා දෙන්නාත් අල්ලාහ්ය.

ඔබ අතුරින් කිසිවකු රුධිර හා ධනයෙහි උරුමය මගෙන් ඉල්ලා නොසිටින තත්වයක මම අල්ලාහ් ව මුණ ගැසීම ප්‍රිය කරමි.

අන්මද් අබු දාඩුද් තිර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා ඇත.

- وَعَنْ مَعْمَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ 834
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا يَحْتَكِرُ إِلَّا خَاطِئٌ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

මෙම ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැරදි කරුවකු හැර වෙනත් කිසිවෙකු ආහාර ද්‍රව්‍ය ගබඩා කොට නොතබයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

835 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَصْرُوا الْإِبِلَ وَالْغَنَمَ، فَمِنْ إِبْتَاعِهَا بَعْدُ فَإِنَّهُ بِخَيْرِ التَّظْرِينِ بَعْدَ أَنْ يَحْلُبَهَا، إِنْ شَاءَ أُمْسَكَهَا، وَإِنْ شَاءَ رَدَّهَا وَصَاعًا مِنْ تَمْرٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَلِمُسْلِمٍ: " فَهُوَ بِالْخِيَارِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ " . وَفِي رِوَايَةٍ: " لَهُ، عَلَّقَهَا " الْبُخَارِيُّ: " رَدَّ مَعَهَا صَاعًا مِنْ طَعَامٍ، لَا سَمَاءَ " قَالَ الْبُخَارِيُّ: وَالتَّمْرُ أَكْثَرُ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(විකුණන අවස්ථාවේ දී කිරි දෙන වැඩුණු දෙනුන් යැයි පෙන්වීම පිණිස) ඔටු හා එළවන් ගේ තන පුඩු ගැට ගසා නොතබනු. මින් පසු ව කවරෙකු හෝ එය මිලට ගත්තේ නම් එවිට එය කිරි ධෝවනය කර (පරීක්ෂා කිරීමෙන්) පසු දෙකින් එකක් තෝරා ගැනීමේ නිදහස ඔහුට ඇත. ඔහු කැමති නම් රඳවා ගත හැක. එමෙන්ම ඔහු කැමති නම් රටඉදි සා: එකක ප්‍රමාණයක් සමඟ නැවත භාර දිය හැක. යැයි එතුමා පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

ඉමාම් මුස්ලිම්හි සඳහන් වන පරිදි දින තුනක් තෝරා ගැනීමේ නිදහස ඇතැයි වාර්තා වේ.

තවත් වාර්තාවක ඉමාම් බුහාරි තුමා ‘එ සමඟ ආහාර සා: එකක ප්‍රමාණයක් විය යුතුය. එය සුදු තිරිඟු ලෙස නොතිබිය යුතුය’ යැයි පෙන්වා දෙමින් එය මුඅල්ලක් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කොට ඇත.

ඉමාම් බුහාරි තුමා පවසනුයේ බහුල වශයෙන් වාර්තා වී ඇත්තේ රට ඉදි යනුවෙන් බවය.

- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "مَنْ اشْتَرَى شَاةً 836 -
مَحْفَلَةً، فَرَدَّهَا، فَلْيَرُدَّ مَعَهَا صَاعًا" رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . وَرَادَ الْإِسْمَاعِيلِيُّ:
مِنْ تَمْرٍ.

ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු කිරි දෙන එළවෙකු මිලට ගෙන එය හරවා දෙන්නේ ද එවිට ඒ සමඟ ඔහු සා: එකක ප්‍රමාණයක් පිරිනැමිය යුතුය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා දන්වා ඇති අතර මීට අමතර ව ඉමාම් ඉස්මා'ලිය්සු රටඉදි වලින් ප්‍රමාණයක් යැයි සඳහන් කොට ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 837 -
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى صُبْرَةِ طَعَامٍ، فَادْخَلَ يَدَهُ فِيهَا، فَنَالَتْ اصَابِعُهُ بَلَلًا،
فَقَالَ: " مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟ " قَالَ: اصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ.
فَقَالَ: أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ; كَيْ يَرَاهُ النَّاسُ؟ مَنْ عَشَّ فَلَيْسَ مِنِّي "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ආහාර ගොඩක් අසලින් ගමන් ගත්හ. එවිට එතුමාගේ අත ඒ තුළ දැමූහ. එතුමාගේ ඇඟිලි වලට එහි තෙත් ගතිය ගැවිණි. එවිට ආහාර වල අයිතිකරුගෙන්, මේ කුමක් දැයි විමසා සිටියහ. එවිට ඔහු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, එය වර්ෂාවට හසු විය

යැයි පැවසුවේය. එවිට එතුමාණෝ ජනයාට එය පෙනෙන අයුරින් ආහාරයට උඩින් ඔබ එය තැබිය යුතු නොවේ ද? කවරෙකු වංචා කරන්නේ ද ඔහු මගෙන් කෙනෙකු නොවේ යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: 838
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ حَبَسَ الْعِنَبَ أَيَّامَ الْقَطَافِ،
 حَتَّى يَبِيعَهُ مِمَّنْ يَتَّخِذُهُ خَمْرًا، فَقَدْ تَقَحَّمَ النَّارَ عَلَى بَصِيرَةٍ " . رَوَاهُ
 الطَّبْرَانِيُّ فِي " الْأَوْسَطِ " بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ .

කවරෙකු අස්වනු නෙළා ගන්නා දිනයන්හි එය මත්පැන් නිෂ්පාදකයාට විකුණන තෙක් රඳවා තබා ගන්නේ ද සැබැවින්ම ඔහු පැහැදිලිවම නිරා ගින්නට අතුළු විය යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු ඩුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා එතුමාණන්ගේ පියාගෙන් රැගෙන වාර්තා කරයි.

මෙය අල් අවිසන් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් තබරනී තුමා විසින් හසන් ගණයට අයත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව දන්වා ඇත.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 839
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْخِرَاجُ بِالضَّمَانِ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، وَضَعَّفَهُ
 الْبُخَارِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَأَبْنُ خُزَيْمَةَ، وَأَبْنُ الْجَارُودِ،
 وَأَبْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ، وَأَبْنُ الْقَطَّانِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිලදී ගත් භාණ්ඩයකින් ලබන ලාභය එහි අයිතිකරුගේ වගකීම මත පවතී.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාඪ්, තීර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් බුහාරි හා අබු දාවුද් තුමා මෙය දුර්වල හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. නමුත් ඉමාම් තීර්මිදි, ඉබ්නු හුසෙයිමා, ඉබ්නු අල් ජාරුද්, ඉබ්නු හිබ්බාන, හාකිම් හා ඉබ්නු අල් කත්තාන් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි.

840 - وَعَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَاهُ دِينَارًا يَشْتَرِي بِهِ أُضْحِيَّةً، أَوْ شَاةً، فَأَشْتَرَى شَاتَيْنِ، فَبَاعَ أَحَدَاهُمَا بِدِينَارٍ، فَاتَاهُ بِشَاةٍ وَدِينَارٍ، فَدَعَا لَهُ بِالْبَرْكََةِ فِي بَيْعِهِ، فَكَانَ لَوْ اشْتَرَى تُرَابًا لَرِيحَ فِيهِ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ . وَقَدْ أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ ضَمَّنَ حَدِيثٍ، وَلَمْ يَسُقْ لَفْظَهُ .

උර්වා අල්බාකී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උල්හිස්යා වශයෙන් සතෙකු හෝ එළවෙකු හෝ මීල දී ගැනීමට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තමන්ට එක් දීනාරයක් පිරිනැමූහ. ඔහු එයින් එළවන් දෙදෙනෙකු මිලට ගත්තේය. උන් දෙදෙනාගෙන් එකකු එක් දීනාරයකට විකුණා දැමුවේය. පසු ව එළවා හා දීනාරය සමඟ එතුමාණන් වෙත පැමිණියේය. ඔහුගේ ව්‍යාපාරයේ අභිවෘද්ධිය පිණිස නබි තුමාණන් ඔහු සඳහා පාර්ථනා කළේය. පසු ව ඔහු පස් මිලට ගත්ත ද එහි පවා ලාභය ලබන්නෙකු බවට පත් වූහ.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා බොහෝ ස්ථාන වල සඳහන් කොට ඇති නමුත් මෙම පද පෙළ මේ අයුරින්ම ඉදිරිපත් කොට නොමැත.

841. - وَأُورِدَ التِّرْمِذِيُّ لَهُ شَاهِدًا: مِنْ حَدِيثِ حَكِيمِ بْنِ حِرَامٍ .

ඉහත සඳහන් හදිසයට සාක්ෂි වශයෙන් හකීම් බින් හිසාම් තුමා වාර්තා කළ හදිසයක් කිරීමිදි හි ගෙනහැර පා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى 842
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ شِرَاءِ مَا فِي بُطُونِ الْأَنْعَامِ حَتَّى تَضَعَ، وَعَنْ
 بَيْعِ مَا فِي ضُرُوعِهَا، وَعَنْ شِرَاءِ الْعَبْدِ وَهُوَ آبِقٌ، وَعَنْ شِرَاءِ الْمَغَانِمِ حَتَّى
 تُقَسَمَ، وَعَنْ شِرَاءِ الصَّدَقَاتِ حَتَّى تُقْبَضَ، وَعَنْ ضَرَبَةِ الْغَائِصِ " رَوَاهُ
 ابْنُ مَاجَهَ، وَالْبَرْزَارُ، وَالذَّارِقُطْنِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

අබු සරීද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සිව්පාවුන්ගේ කුස තුළ ඇති දෑ උන් එය පුහුන කරන තෙක් විකිණීම ද උන්ගේ තන පිඩු වල ඇති කිරි (එරා ගන්නා තෙක්) විකිණීම ද වහලෙකු පැනගොස් සිටිය දී එම වහලා ව විකිණීම ද යුද්ධයෙන් අත්පත් කර ගත් වස්තුව එය බෙදා හරිනු ලබන තෙක් විකිණීම ද සදකාවන් එය තම අතට පත් වන තෙක් විකිණීම ද (කිමි දෙමින් ගන්නා බඩු එය අතට ගැනීමට පෙර) මිල ගණන් කතා කොට විකිණීම ද තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා, බස්සාර් හා දාරුකුත්නි යන ඉමාම්වරු දුර්වල හදිස් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව දන්වා ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 443
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَشْتَرُوا السَّمَكَ فِي الْمَاءِ؛ فَإِنَّهُ غَرَرٌ " رَوَاهُ
 أَحْمَدُ، وَأَشَارَ إِلَى أَنَّ الصَّوَابَ وَقَفُّهُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු මස්ථූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජලයේ සිටින මත්ස්‍යයින්ට මීල ගණන් කතා නොකරනු. හේතුව සැබැවින්ම එය වංචාවකි.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් තුමා දන්වා ඇත.

නිවැරදිම ප්‍රකාශය වනුයේ මෙය මව්කුත් ගණයට අයත් හදිසයක් බව එතුමා තවදුරටත් පෙන්වා දී ඇත.

444 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُبَاعَ ثَمَرَةٌ حَتَّى تُطْعَمَ، وَلَا يُبَاعَ صَوْفٌ عَلَى ظَهْرٍ، وَلَا لَبْنٌ فِي ضَرْعٍ " رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي " الْأَوْسَطِ " وَالِدَّارِقُطْنِيُّ . وَأَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ فِي " الْمُرَاسِيلِ " لِعِكْرِمَةَ، وَهُوَ الرَّاجِحُ. وَأَخْرَجَهُ أَيْضاً مَوْقُوفاً عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ بِإِسْنَادٍ قَوِيٍّ، وَرَجَّحَهُ الْبَيْهَقِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පලතුරක රස බලන තෙක් එය විකුණනු ලැබීමත්, ලෝම (බැටළුවාගේ) පිට මත තිබිය දී විකුණනු ලැබීමත්, කිරි තනෙහි තිබිය දී විකුණනු ලැබීමත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තහනම් කළහ.

මෙය අල් අව්සන් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් තබරානි තුමා ද ඉමාම් ආරුකුත්නි තුමා ද දන්වා ඇත.

ඉක්රිමා සතු මුර්සල් ගණයට අදාළ වාර්තාවන් අබු දාවුද් තුමා විසින් දන්වා ඇත. නිවැරදි ප්‍රකාශය වනුයේ ද එයයි. තවත් ආකාරයකින් ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා සිටි වාර්තාව බලවත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව මව්කුත් ගණයට අදාළ හදිසයක් ලෙසින් එතුමා තවදුරටත් එය දන්වා ඇත.

445 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمَضَامِينِ، وَالْمَلَأَقِيحِ " رَوَاهُ الْبَرْزَاءُ، وَفِي إِسْنَادِ ضَعْفٌ .

අබු හුරෙයිරා (රජියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔටුවාගේ කුසෙහි තිබෙන දෑ හා ඔටුවාගේ පිටෙහි ඇති දෑ විකිණීම තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් බස්සාර් විසින් දන්වා ඇති නමුත් මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි දුර්වලතා ඇත.

بَابُ الْخِيَارِ

ව්‍යාපාරයක තෝරා ගැනීමේ නිදහස

846 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا بَيْعَتَهُ، أَقَالَهُ اللَّهُ عَمْرَتَهُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَهَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මුස්ලිම්වරයකු සමඟ කර ගත් ව්‍යාපාරයක් ඉකාලා කර ගන්නේ ද - එනම් සිදු කර ගත් ව්‍යාපාර ගිවිසුමට පසු විකුණන්නා හෝ මිලට ගන්නා හෝ යම් ගැටලුවක් හේතුවෙන් එම ගිවිසුම නැවත ඉල්ලා අස්කර ගන්නා මෙන් ඉල්ලා සිටින විට එය නැවත ලබා ගන්නේ ද - එවිට (මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ) ඔහුගේ ප්‍රශ්නය අල්ලාහ් ඉවත් කරනු ඇත.

අබු දාවුද් ඉබ්නු මාජා

ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් බන ඉමාම් වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කර ඇත.

847 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِذَا تَبَايَعَ الرَّجُلَانِ، فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا وَكَأَنَّا جَمِيعًا، أَوْ يُخَيَّرُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ، فَإِنْ خَيَّرَ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ تَبَايَعَا عَلَى ذَلِكَ فَقَدْ وَجَبَ الْبَيْعُ، وَإِنْ تَفَرَّقَا بَعْدَ أَنْ تَبَايَعَا، وَلَمْ يَتْرُكْ وَاحِدٌ مِنْهُمَا الْبَيْعَ فَقَدْ وَجَبَ الْبَيْعُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දෙදෙනෙකු ගනුදෙනුවක් කරන විට ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් සෑම කෙනෙකුම වෙන් නොවී එකට සිටින තාක් කල් ඔවුන්ට තෝරා ගැනීමේ නිදහස ඇත. එසේ නැතිනම් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකු අනෙකාට තෝරා ගැනීමේ නිදහස ලබා දිය හැක. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකු අනෙකාට තෝරා ගැනීමේ නිදහස දුන්නේ නම් ඒ අනුව දෙදෙනා අතර ගනු දෙනුව සිදුවනු ඇත. එවිට ගනුදෙනුව ස්ථිර වේ. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකු එම ගනුදෙනුව අතහැර නොදැමූ තත්වයක ගනු දෙනුව සිදු වූ පසු වෙන්ව ගියේ නම් එවිට ගනුදෙනුව ස්ථිර වේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

848 - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ؛ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْبَائِعُ وَالْمُبْتَاعُ بِالْخِيَارِ حَتَّى يَتَفَرَّقَا، إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَفْقَةً خِيَارٍ، وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يُفَارِقَهُ خَشْيَةً أَنْ يَسْتَقِيلَهُ" رَوَاهُ الْخُمْسَةُ إِلَّا ابْنَ مَاجَهَ، وَالذَّارِقُطْنِيُّ، وَابْنُ خُزَيْمَةَ، وَابْنُ الْجَارُودِ. وَفِي رِوَايَةٍ: "حَتَّى يَتَفَرَّقَا مِنْ مَكَانِهِمَا".

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට අමර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියා විසින් ද පියා තම සීයා විසින් ද ගත් වාර්තාවක් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

විකුණුම්කරු හා ගැනුම්කරු දෙදෙනාම වෙන්ව නොයන තෙක් තෝරා ගැනීමේ නිදහස ඇත. නමුත් අහෝසි කිරීමට අයිතිය ඇති ව්‍යාපාරයක් වූයේ නම් මිස. එමෙන්ම එය අහෝසි වනු ඇතැයි යන බියෙන් (ඉක්මණින්) ඔහුගෙන් වෙන්ව යාම ද ඔහුට අනුමත නොවේ.

මෙය අභිමඳ්, අබ්බ දාවුද්, තිර්මිද්, නසාබ්, දාරුකුත්නි, ඉබ්නු කුසෙයිමා හා ඉබ්නු ජාරුද් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

තවත් වාර්තාවක ‘ඔවුන් දෙදෙනා ඔවුන් දෙදෙනාගේ ස්ථානයෙන් වෙන්ව නොයන තෙක්’ යැයි සඳහන් වී ඇත.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: ذَكَرَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ 849 -
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يُخَدَعُ فِي الْبُيُوعِ فَقَالَ: " إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ: لَا
 خَلَابَةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ව්‍යාපාරවල දී තමන් වංචාවට ලක් වන බව පුද්ගලයකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාට දන්වා සිටියහ. එවිට එතුමා ඔබ ගනු දෙනු කරන්නෙහි නම් එවිට ඔබ (තව දුරටත් මා සමඟ ගනු දෙනු කළ යුතු නම්) වංචාවක් නොකරනුයි පවසා සිටියහ. මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

බුදුගුල් මරාමි

بَابُ الرَّبَا

පොලිය පිළිබඳ පාඩම

- عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آكِلَ الرَّبَا، وَمُؤَكَّلَهُ، وَكَاتِبَهُ، وَشَاهِدَيْهِ، وَقَالَ: " هُمْ سَوَاءٌ " .
 . رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පොලිය අනුභව කරන්නාට ද එය අනුභව කිරීම සඳහා දෙන්නාට ද එය සටහන් කරන්නාට ද ඒ සඳහා සාක්ෂි වශයෙන් පෙනී සිටින දෙදෙනාට ද අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ශාප කොට ඔවුන් සියල්ලෝම එක හා සමාන යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَلِلْبُخَارِيِّ نَحْوُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي جُحَيْفَةَ . 851

අබු ජුහයිෆා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් බුහාරි හි ද සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الرَّبَا ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَابًا أَيْسَرُهَا مِثْلُ أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ، وَإِنَّ أَرْبَى الرَّبَا عَرَضُ الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ " . رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ .
 . مُحْتَصَرًا، وَالْحَاكِمُ بِتَمَامِهِ وَصَحَّحَهُ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ලූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පොලිය යනු දොරටු 73 කින් සමන්විතය. එහි අවම(පාප)ය වනුයේ මිනිසෙකු තම මව විවාහ කර ගන්නාක් මෙනි. පොලියෙහි දරුණුතම පොලිය වනුයේ අල්ලාහ්ට අවනත ව ක්‍රියා කරන මිනිසෙකුගේ ගෞරවය කෙලසීමය.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා කෙටියෙන් සඳහන් කොට ඇත. ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය සම්පූර්ණයෙන් සඳහන් කොට ඇති අතර මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් පෙන්වා දෙයි.

- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ 853 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تَبِيعُوا الدَّهَبَ بِالدَّهَبِ إِلَّا مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَلَا تُشْفُوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلَا تَبِيعُوا الْوَرِقَ بِالْوَرِقِ إِلَّا مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَلَا تُشْفُوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلَا تَبِيعُوا مِنْهَا غَائِبًا بِنَاجِزٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රන් වෙනුවට රන් ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් මිස ගනු දෙනු නොකළ යුතුය. ඉන් සමහරක් සමහරක් මත ගුණ නොකළ යුතුය. එමෙන්ම රිදී වෙනුවට රිදී ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් මිස ගනු දෙනු නොකළ යුතුය. ඉන් සමහරක් සමහරක් මත ගුණ නොකළ යුතුය. එයින් නොමැති දෑ වෙනුවට ඇති දෑ ගෙන ගනු දෙනු නොකළ යුතුය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත.

854 - وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الدَّهَبُ بِالدَّهَبِ، وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ، وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ، وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ، وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ، وَالْمِلْحُ بِالمِلْحِ، مِثْلًا بِمِثْلِ، سَوَاءً بِسَوَاءٍ، يَدًا بِيَدٍ، فَإِذَا اخْتَلَفَتْ هَذِهِ الْأَصْنَافُ فَبِيعُوا كَيْفَ شِئْتُمْ إِذَا كَانَ يَدًا بِيَدٍ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට උබාදා ඉබ්නු සාමිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රනට රන්ය. රිදියට රිදිය. තිරුභු වලට තිරුභුය. බාර්ලි වලට බාර්ලිය. රටඉදියට රටඉදිය. ලුණු වලට ලුණුය. ප්‍රමාණයට ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයක් විය යුතුය. සමානයට ඒ හා සමානයක් විය යුතුය. අනිත් අතට (අත්පිට) හුවමාරු විය යුතුය. මෙම ගුණාංගයන් වෙනස් වූ විටෙක ඔබ කැමති පරිදි අනිතතට හුවමාරු වන්නක් නම් එසේ ගනු දෙනු කර ගන්න.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

855 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الدَّهَبُ بِالدَّهَبِ وَزَنًا بِوَزْنٍ مِثْلًا بِمِثْلِ، وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَزَنًا بِوَزْنٍ مِثْلًا بِمِثْلِ، فَمَنْ زَادَ أَوْ اسْتَزَادَ فَهُوَ رَبًّا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රනට රනින් එහි බරට බරින් හා සමානයට සමානයෙන් ද විය යුතුය. එමෙන්ම රිදියට රිදියෙන් එහි බරට බරින් ද සමානයට

සමානයෙන් ද විය යුතුය. කවරෙකු අමතර දෙයක් ලබන්නේ ද එසේ නැතිනම් අමතර ව යමක් එකතු කරන මෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ ද එවිට එය පොලිය වේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

856 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَابِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - " إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا عَلَى خَيْبَرٍ، فَجَاءَهُ بِتَمْرٍ جَنِيبٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكُلْ تَمْرَ خَيْبَرَ هَكَذَا؟ " فَقَالَ: لَا، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا لَنَأْخُذُ الصَّاعَ مِنْ هَذَا بِالصَّاعَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَفْعَلْ، بَعْ الْجَمْعَ بِالذَّرَاهِمِ، ثُمَّ ابْتَغِ بِالذَّرَاهِمِ جَنِيبًا " وَقَالَ فِي الْمِيزَانِ مِثْلَ ذَلِكَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَلِمُسْلِمٍ: " وَكَذَلِكَ الْمِيزَانُ " .

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා හා අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන දෙපළ විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කයිබර් ප්‍රදේශයට සේවය සඳහා මිනිසකු පත් කළේය. ඔහු ඉස්තරම් ගණයේ රටඉදි එතුමාණන් වෙත ගෙන ආවේය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කයිබර්හි තිබෙන සියලුම රටඉදි මෙලෙසදැයි විමසා සිටියහ. එයට ඔහු ‘නැත, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසම් අපි සාමාන්‍ය රටඉදි සා: දෙකකට හෝ තුනකට සා: එකක් ගත්තෙමු යැයි පැවසීය. එයට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ නුඹලා මෙසේ නොකරනු. සියල්ල දිර්හම් වලට විකුණා එම දිර්හම් වලට ඉස්තරම් ගණයේ රටඉදි මිලදී ගනු යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළහ.

තවදුරටත් කිරුම් මිණුම් වලදී ද මෙලෙසමය යැයි සඳහන් ව ඇත.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත්තේ මෙලෙසම කිරුම් මිණුම් ද විය යුතු බවය.

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " نَهَى 857
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الصُّبْرَةِ مِنَ التَّمْرِ لَا يُعْلَمُ
مَكِيلَهَا بِالْكَيْلِ الْمُسَمَّى مِنَ التَّمْرِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ප්‍රමාණය නොදන්නා රටඉදි තොගයක්, ප්‍රමාණය නම් කළ රට ඉදි තොගයකට විකිණීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ වැළැක්වූහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ مَعْمَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " إِنِّي كُنْتُ 858
اسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " الطَّعَامُ بِالطَّعَامِ مِثْلًا
بِمِثْلِ " وَكَانَ طَعَامَنَا يَوْمَئِذٍ الشَّعِيرَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ආහාරයක් වෙනුවෙන් ආහාරයක් එකකට එකක් සමාන (වර්ගයෙන්) විය යුතු යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුන්නෙමි. යැයි මාමර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. එවකට අපගේ ආහාරය වූයේ බාර්ලිය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " اشْتَرَيْتُ يَوْمَ 859
خَيْبَرَ قِلَادَةً بِإِثْنَيْ عَشَرَ دِينَارًا، فِيهَا ذَهَبٌ وَخَرَزٌ، فَفَصَلْتَهَا فَوَجَدْتُ

فِيهَا أَكْثَرُ مِنْ إِثْنَيْ عَشَرَ دِينَارًا، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: " لَا تَبَاعُ حَتَّى تُفْصَلَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ආලාලා ඉබ්නු උබේයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම කයිබර් දිනයේ දීනාර් දොළොසකට මාලයක් මිල දී ගත්තෙමි. එහි රන් හා අල්ලන ලද මැණික් ගල් ද විය. පසුව මම ඒවා වෙන වෙනම මිල කළෙමි. එවිට දීනාර් දොළොසකට වඩා අධික වටිනාකමක් එහි මම දුටිමි. පසුව එය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට පැවසුවෙමි. එවිට එතුමා ‘එය වෙන වෙනම මිල කරනු ලබන තෙක් විකුණනු නොලැබිය යුතු යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

860 - وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَيَوَانِ بِالْحَيَوَانِ نَسِيئَةً " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ الْجَارُودِ .

සමුරා ඉබ්නු ජුන්දුබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සතුන් වෙනුවෙන් සතුන් පසුව ගෙවීම් ක්‍රමයට විකිණීම තහනම් කළහ.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිද්, හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර. ඉමාම් නිර්මිද් හා ඉමාම් ඉබ්නු අල් ජාරුද් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

قَالَ: سَمِعْتُ [- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - 861
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْنَةِ، وَآخَذْتُمْ
 أَذْنَابَ الْبُقَرِّ، وَرَضَيْتُمْ بِالزَّرْعِ، وَتَرَكْتُمْ الْجِهَادَ، سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا
 لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ مِنْ رِوَايَةِ نَافِعٍ عَنْهُ،
 وَفِي إِسْنَادِهِ مَقَالٌ. وَلَا حَمْدَ: نَحْوُهُ مِنْ رِوَايَةِ عَطَاءٍ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ
 وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْقَطَّانِ .

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසා ඉබ්නු උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

වැඩි මිලකට විකුණූ භාණ්ඩයක් නැවත එම භාණ්ඩයම ගන්නා විට අඩු මිලට ගැනීමේ ගිවිසුම මත නුඹලා ව්‍යාපාර කොට තවද හරක් වලිගවල් වලින් අල්ලා ගෙන ගොවිතැනින් තෘප්තියට පත් ව ජිහාද් කිරීම අතහැර දැමුවහොත් නුඹලා වෙත අල්ලාහ් අවමානය බලපවත්වනු ඇත. නුඹලා නැවත නුඹලාගේ දහම වෙත හැරී එන තුරු ඔහු එය ඉවත් නොකරයි.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

නාභි: විසින් දන්වා සිටි තවත් වාර්තාවක් අබු දාවුද් හි සඳහන් ව ඇති නමුත් එම වාර්තාකරුවන්ගේ සම්බන්ධතාව පිළිබඳ නොයෙකුත් ප්‍රකාශයන් සඳහන් වී ඇත. අතා (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා සිටි මෙවැනිම හදිසයක් ඉමාම් අහ්මද් තුමා විසින් ද දන්වා ඇත. එය වාර්තාකරුවන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති. ඉමාම් ඉබ්නු අල් කත්තාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා සිටී.

- وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ 862
 وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ شَفَعَ لِأَخِيهِ شَفَاعَةً، فَأَهْدَى لَهُ هَدِيَّةً، فَقَبِلَهَا، فَقَدْ آتَى
 أَبَا عَظِيمًا مِنْ أَبْوَابِ الرَّبِّ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَفِي إِسْنَادِهِ مَقَالٌ.

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව
 අබු උමාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු තම සහෝදරයා වෙනුවෙන් මැදිහත් වී පසු ව ඒ
 වෙනුවෙන් ඔහු ඔහුට යම් ත්‍යාගයක් පිරිනමා එය ඔහු පිළිගත්තේ ද
 ඔහු පොලියේ දොරටු අතුරින් අතිමහත් දොරටුවකට පිවිසිය.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් හා අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින්
 දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි විවිධ ප්‍රකාශයන්
 ඇත.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " 863
 لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ،
 وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලස් දෙන්නා හා අල්ලස් ගන්නාට අල්ලාහ්ගේ දූත
 (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ශාප කර ඇත්තාහ.

මෙය අබු දාවුද් හා නිර්මද් යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති
 අතර මෙය සුර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ඉමාම් නිර්මද් තුමා
 තවදුරටත් දන්වා සිටියි.

- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -; " إِنَّ 864
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَهُ أَنْ يُجَهَّزَ جَيْشًا فَانْفَدَتْ الْإِبِلُ، فَأَمَرَهُ أَنْ

يَأْخُذَ عَلَى قَلَائِصِ الصَّدَقَةِ. قَالَ: فَكُنْتُ آخِذُ الْبَعِيرَ بِالْبَعِيرَيْنِ إِلَى إِبْلِ
 . الصَّدَقَةِ " رَوَاهُ الْحَاكِمُ وَالْبَيْهَقِيُّ، وَرَجَاهُ ثِقَاتٌ

අබ්දුල්ලාන් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාන්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) යුද කණ්ඩායමකට (අවශ්‍ය මෙවලම්) සුදානම් කර යවන මෙන් තමන්ට අණ කළේය. නමුත් (අවශ්‍ය) ඔටුවන් නොමැති විය. එවිට සකාන් භාණ්ඩ වලට අයත් (තරුණ) ඔටු දෙනුන් ගන්නා මෙන් නියෝග කළහ. පසුව සකාන්ගේ නියමිත ඔටුවන් පැමිණි විට ඔටුවන් දෙදෙනෙකු වෙනුවට මම ඔටුවකු ගත්තෙමි.

මෙය ඉමාම් හාකිම් හා ඉමාම් බයිහකී යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙහි වාර්තාරු විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَرْابِنَةِ; أَنْ يَبِيعَ ثَمَرَ حَائِطِهِ إِنْ كَانَ
 نَخْلًا بِثَمَرٍ كَيْلًا، وَإِنْ كَانَ كَرْمًا أَنْ يَبِيعَهُ بِرَبِيبٍ كَيْلًا، وَإِنْ كَانَ زَرْعًا أَنْ
 يَبِيعَهُ بِكَيْلٍ طَعَامٍ، نَهَى عَنْ ذَلِكَ كُلِّهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාන්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මුදාබතා ව්‍යාපාරය තහනම් කළේය. එනම් රටඉදි ගසෙහි තිබිය දී කිරන ලද වියළි රටඉදිවලට එය විකිණීම. මිදි වැලෙහි තිබිය දී කිරන ලද වියළි මිදි වලට එය විකිණීම. කරල් ගොයමෙහි තිබිය දී නියමිත ආහාර ප්‍රමාණයකට එය විකිණීම. මේ සියල්ල එතුමාණන් තහනම් කළහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " سَمِعْتُ 866
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ اشْتِرَاءِ الرُّطْبِ بِالثَّمْرِ. فَقَالَ:
 أَيْنُقْصُ الرُّطْبُ إِذَا يَبَسَ؟ " قَالُوا: نَعَمْ. فَنَهَى عَنْ ذَلِكَ " رَوَاهُ الْخَمْسَةُ،
 وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْمَدِينِيِّ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

සෑද් ඉබ්නු අබි වක්කාස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් මෙසේ වාර්තා කරයි.

නැවුම් රට ඉදි වියළි ඉදි වලට විකිණීම සම්බන්ධයෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් විමසා සිටිය දී එතුමාණන් ඉදි වියළිණු විට එහි බර අඩු වන්නේදැයි ඇසූහ. ඔවුහු එසේය යැයි පිළිතුරු දුන්නෝය. එවිට එතුමාණන් එය වැළැක්වූහ.

මෙය අන්මද්, අබුදාවුද්, නසාර්, කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. එමෙන්ම ඉබ්නු අල්මදිනී, කිර්මිදි, ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 867
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْكَالِيِّ بِالْكَالِيِّ، يَعْنِي: الدَّيْنِ بِالدَّيْنِ " رَوَاهُ
 إِسْحَاقُ، وَالْبَرْزَارُ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සාබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ (ණය නොදී) ප්‍රමාද කරන්නෙකු (එලෙස ණය නොදී) ප්‍රමාද කරන්නෙකු සමඟ ගනු දෙනු කිරීමෙන් වැළැක්වූහ. එනම් ණයක් වෙනුවෙන් ණයක් ගනු දෙනු කිරීමය.

දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව ඉස්හාක් හා අල්
 බස්සාර් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

بَابُ الرُّخْصَةِ فِي الْعَرَايَا وَبَيْعِ الْأَصُولِ وَالشَّمَارِ

අරායාහි දී ඇති අවකාශය පිළිබඳ ව හා ගස් හා පලතුරු විකිණීම පිළිබඳ පාඨම

සටහන: ‘අරායා’ යනු රටඉදි ගස්වල හිමිකරුවන් දුගී දුප්පතුන් ලවා ගස් වගා කරවා ඒවායින් ලැබෙන අස්වැන්න ඔවුන්ට ලබා ගන්නා මෙන් පවසා එම ගස් නැවත තමන් හට භාර දෙන මෙන් කර ගන්නා ගිවිසුම් මත ඉටු කරන ගනු දෙනුවයි. අස්වැන්න පරිත්‍යාගයක් ලෙස දෙන බැවින් ‘අරායා’ යන නම මෙම ක්‍රමයට යොදන ලදී. අරායා යනු පරිත්‍යාගය යන අදහස ගෙන දෙයි.

ගස් ලබා ගෙන අස්වැන්න පරිත්‍යාගයක් වශයෙන් දුන් තැනැත්තා අස්වැන්න පරිත්‍යාගයක් ලෙස හිමි කර ගත් අයගෙන් ගසේ ඇති පැහැණු ගෙඩි තක්සේරු කොට ඒ ප්‍රමාණයට වියළි රටඉදි දී එම පැහැණු ගෙඩි මිලට ගැනීම සඳහා නබි (සල්ලලාලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අවසරය දුන්න. අරායා හි දෙනු ලැබූ අවකාශය එය වෙයි.

දුගියන් වගා කරන කාලය අවසන් වී අස්වැනු නෙළුන කාලය දක්වා බලාපොරොත්තුවෙන් නොසිට ඉක්මණින් ප්‍රයෝජනය ලැබිය යුතුයි යන්නට මෙම අවකාශය දෙනු ලැබීය. 868 හා 869 වැනි හදිස් වලින් සඳහන් කරනුයේ මෙම අවකාශයයි.

868 - عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي الْعَرَايَا: أَنْ تُبَاعَ بِحَرْصِهَا كَيْلًا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

.

وَلِمُسْلِمٍ: " رَخَّصَ فِي الْعَرِيَّةِ يَأْخُذُهَا أَهْلُ الْبَيْتِ بِحَرْصِهَا تَمْرًا،
يَأْكُلُونَهَا رُطْبًا " .

සෙයින් ඉබ්නු සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ‘අරායා’ සම්බන්ධයෙන් අවකාශය ලබා දුන්හ. එනම් තක්සේරු කරන ලද දෑ වෙනුවට යම් ප්‍රමාණයක් නිර්ණය කොට ගනු දෙනු කරනු ලැබීමය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

නිවැසියන්ට පැහැණු රටඉදි ගෙඩි වල ප්‍රමාණය තක්සේරු කිරීමට අවකාශය එතුමාණන් ලබා දුන් බවට මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 869 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا بِحَرْصِهَا، فِيمَا دُونَ خُمْسَةِ أَوْسُقٍ، أَوْ فِي خُمْسَةِ أَوْسُقٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

‘අරායා’ රට ඉදි තක්සේරු ක්‍රමයට ගණන් බලා වසක් පහක් හෝ වසක් පහට අඩුවෙන් හෝ තිබිය දී එය වියළි රට ඉදි ගෙඩි වෙනුවට විකිණීමට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අවකාශය ලබා දුන්හ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

සටහන: වසක් යනු මිණුම් ඒකක වර්ගයකි. එය සා: ඒකක 60 කට සමානය. එක් සා: එකක් යනු කිලෝ ග්‍රෑම් 2.40කි. එසේ නම් වසක් එකක් යනු $60 \times 2.40 =$ කි.ග්‍රෑම්. 144 කි.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ 870 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ التَّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلاَحُهَا، نَهَى اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْبَائِعِ وَالْمُبْتَاعِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَفِي رِوَايَةٍ: وَكَانَ إِذَا سُئِلَ عَنْ صَلَاحِهَا؟ قَالَ: " حَتَّى تَذَهَبَ عَاهَتُهُ "

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පලතුරු ඒවා පරිභෝජනයට සුදුසු අයුරින් හට ගන්නා තෙක් ඒවා ව්‍යාපාර කිරීම තහනම් කළේය. එය විකුණන්නාහටත් මිලදී ගන්නා හටත් තහනම් කළේය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

තවත් වාර්තාවක එහි පලදාව පිළිබඳ ව විමසනු ලැබූ විට එතුමාණෝ එය (තැම්බි හෝ කුණු වී හෝ කෘමි ග්‍රහණයට පත්වන) බලපෑම් ඉන් ඉවත් වන තෙක් යැයි පවසා සිටියහ.

- وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 871 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى تُزْهِى. قِيلَ: وَمَا زَهُوْهَا؟ قَالَ: " تَحْمَارٌ وَتَصْفَارٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبَحَارِيِّ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. පලතුරු පැහෙන තෙක් ඒවා විකිණීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තහනම් කළහ. ඒවා පැහීම යනු කුමක්දැයි විමසන ලදී. එවිට එතුමාණෝ ඒවා රතු පැහැ ගැන්වීම හා කහ පැහැ ගැන්වීම යැයි පවසා සිටියහ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

- وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ 872 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْعِنَبِ حَتَّى يَسْوَدَّ، وَعَنْ بَيْعِ الْحَبِّ حَتَّى يَشْتَدَّ " رَوَاهُ الْخُمْسَةُ، إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මිදි කළු පැහැ ගැන්වෙන තෙක් විකිණීමත් ධාන්‍ය හොදින් වැඩෙන තෙක් විකිණීමත් තහනම් කළහ.

මෙය අබුදාවුද් නිර්මිදි ඉබ්නු මාජා හා අභ්මද් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් හා අල් හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දැනුම් දී ඇත.

- وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَوْ بَعْتَ مِنْ أَخِيكَ ثَمْرًا فَاصَابَتْهُ جَائِحَةٌ، فَلَا يَحِلُّ لَكَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا. بِمِ تَأْخُذُ مَالَ أَخِيكَ بِغَيْرِ حَقٍّ؟ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِوَضْعِ الْجَوَائِحِ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් බින් අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබේ සහෝදරයාට පලතුරු විකුණා පසුව එයට දොසක් ඇති වූ විටෙක ඔහුගෙන් යමක් ගැනීම ඔබට අනුමත නොවේ. ඔබේ සහෝදරයාගේ ධනය කිසිදු යුක්තියකින් තොර ව ඔබ ගන්නේ කුමන හේතුවක් මත ද ?

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා දන්වා ඇත. එතුමාට සතු තවත් වාර්තාවක සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අලාහය ගෙවිය යුතු යැයි අණ කර සිටියහ.

- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا-، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ ابْتَاعَ مَخْلًا بَعْدَ أَنْ تُوْبِّرَ، فَتَمَرَّتْهَا لِلْبَّائِعِ الَّذِي بَاعَهَا، إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මල්වල පරාග පෝෂණය කරනු ලැබුවායින් පසු රටඉදි ගසක් මිලට ගත් අය පලදාව මටම විය යුතු යැයි කොන්දේසිය පැනවූයේ නැතිනම් එහි පලතුරු එය විකුණූ අය සතු වේ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

أَبْوَابُ السَّلْمِ وَالْقَرْضِ، وَالرَّهْنِ.

පෙර ගෙවුම් ණය උකස් පිළිබඳ පාඩම්

- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ 875
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ، وَهُمْ يُسْلِفُونَ فِي الثَّمَارِ السَّنَةَ وَالسَّنَتَيْنِ،
فَقَالَ: " مَنْ اسْلَفَ فِي تَمْرٍ فَلْيُسْلِفْ فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ، وَوَزْنٍ مَعْلُومٍ، إِلَى
اجَلٍ مَعْلُومٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَلِلْبُخَارِيِّ: " مَنْ اسْلَفَ فِي شَيْءٍ "

ඉබ්නු අබ්බාස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණෝ විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තබී (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මදීනාවට පැමිණියහ. එවිට (මදීනා වැසියෝ) පලතුරු සඳහා වසරකට හෝ දෙවරසකට හෝ පෙර ගෙවුම් කරමින් සිටියහ. එවිට එතුමාණෝ රටඉදි වල කවරෙකු පෙර ගෙවුම් කරන්නේ ද ඔහු නියමිත ප්‍රමාණයකට නියමිත බරකට නියමිත කාලයකට පෙර ගෙවුම් කරන්නවා !

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

‘කවරෙකු යම් විෂයයක පෙර ගෙවුම් කරන්නේ ද’ යනුවෙන් බුහාරි හි සඳහන් වේ.

- وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِيزَى، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُوْفَى - 876
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَا: " كُنَّا نَصِيبُ الْمَغَانِمِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ يَأْتِينَا أَنْبَاطٌ مِنْ أَنْبَاطِ الشَّامِ، فَسُلِفُوهُمْ فِي الْحِنْطَةِ
وَالشَّعِيرِ وَالزَّيْبِ - وَفِي رِوَايَةٍ: وَالزَّيْتِ - إِلَى اجَلٍ مُسَمًّى. قِيلَ: أَكَانَ
؟ قَالَا: مَا كُنَّا نَسْأَلُهُمْ عَنْ ذَلِكَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ . لَهُمْ زَرْعُ

අබ්දුර් රන්මාන් ඉබ්නු අබ්සා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා හා අබ්දුල්ලා ඉබ්නු අබ් අව්තා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ යුද්ධයෙන් අත්පත් කර ගත් මෙවලම් ලබමින් සිටියෙමු. එවිට සිරියාවේ සිට වෙළඳ කණ්ඩායම් අතුරින් කණ්ඩායම් කිහිපයක් අප වෙත පැමිණියහ. තිරිඟු බාර්ලි හා මුද්දරස් පලම් සඳහා නියමිත කාලයක් දක්වා ඔවුන්ට පෙර ගෙවුම් කළෙමු. (තවත් වාර්තාවක ඔලිව් සඳහා ද යැයි සඳහන් ව ඇත.) ඔවුන්ට ගොවිබිම් තිබුණේ දැයි ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් විමසන ලදී. එවිට ‘ඒ පිළිබඳ අපි ඔවුන්ගෙන් නොවිමසුවෙමු’ යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ 877
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ إِدَاءَهَا، آذَى اللَّهُ عَنْهُ،
وَمَنْ أَخَذَهَا يُرِيدُ إِتْلَافَهَا، أَتْلَفَهُ اللَّهُ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ගෙවීමේ අපේක්ෂාවෙන් ජනයාගෙන් මුදල් ලබා ගන්නේ ද අල්ලාහ් එය ගෙවන්නට සලස්වයි. කවරෙකු එය නාස්ති කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් ලබා ගන්නේ ද එවිට අල්ලාහ් එය විනාශ කර දමයි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

සටහන: එනම් නැවත ගෙවීමේ අරමුණින් ලබා ගන්නාට එය නැවත ගෙවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් අල්ලාහ් සලසා දෙනු ඇත. නැවත ලබා නොදී වංචා කිරීමේ අරමුණින් ලබා ගන්නාට එය නැවත ලබා දීමේ අවස්ථාව අහිමි කරනු ඇත. එසේ නැතිනම් එම භාණ්ඩයෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය නිසි ලෙස ලබා ගත නොහැකි වේ.

- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: " قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ 878
 اللَّهُ! إِنَّ فَلَانًا قَدِمَ لَهْ بَرٌّ مِنَ الشَّامِ، فَلَوْ بَعَثْتَ إِلَيْهِ، فَآخَذْتَ مِنْهُ ثَوْبَيْنِ
 ؟ فَارْسَلْ إِلَيْهِ، فَاْمْتَنَعَ " اٰخْرَجَهُ الْحَاكِمُ، وَابْتَيْهَقِي، بِنَسِيئَةٍ إِلَى مَيْسِرَةٍ
 . وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, නියත වශයෙන්ම පුද්ගලයකු වෙත සිටියාවෙන් ඇඳුම් වර්ගයක් පැමිණ ඇත. ඔබ ඔහු වෙත කෙනෙකු යවන්නේ නම් ඔහුගෙන් ඇඳුම් දෙකක් පමණ නියමිත කාලයක් දක්වා පසු ගෙවුම් ක්‍රමයට ලබා ගත හැකි යැයි පවසා සිටියාය. එවිට එතුමා ඔහු වෙතට කෙනෙකු යැව්ව ද ඔහු එය ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

මෙය ඉමාම් හාකිම් බයිහකී යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙහි වාර්තාකරුවන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති.

- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ 879
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الظُّهُرُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَلَبِنُ الدَّرِّ
 يُشْرَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَعَلَى الَّذِي يَرْكَبُ وَيَشْرَبُ النَّفَقَةَ " رَوَاهُ
 . البُخَارِيُّ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(සතුන්) උකස් තබන ලද්දක් ව තිබිය දී උන්ට වියදම් කරන ප්‍රමාණය අනුව උන්ගේ පිට මත ගමන් කල හැක. තවද උන් උකස් තබන ලද්දක් ව තිබිය දී උන්ට වියදම් කරන ප්‍රමාණය අනුව කිරි දොවා පානය කළ හැක. මෙම වියදම සඳහා වගකීම එය මත ගමන් කරන්නා හා පානය කරන්නා වෙත පැවරේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

880 - وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لَا رَوَاهُ يَغْلِقُ الرَّهْنُ مِنْ صَاحِبِهِ الَّذِي رَهْنَهُ، لَهُ غَنْمُهُ، وَعَلَيْهِ غُرْمُهُ " رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ، وَالْحَاكِمُ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ. إِلَّا أَنَّ الْمَحْفُوظَ عِنْدَ أَبِي دَاوُدَ وَعَيْرِهِ إِرْسَالُهُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උක්ස් තැබූ භාණ්ඩයේ හිමිකරුට ලැබෙන ලාභය වැසී නොයනු ඇත. එහි ලාභය ඔහු සතුය. එහි අලාභය ද ඔහු සතුය.

මෙය දාරුකුක්නි හාකිම් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර එහි වාර්තාකරුවන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති. නමුත් අබු දාවුද් හා වෙනත් ග්‍රන්ථ වල සඳහන් ව ඇත්තේ මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් හදිසයක් ලෙසය.

881 - وَعَنْ أَبِي رَافِعٍ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اسْتَسْلَفَ مِنْ رَجُلٍ بَكْرًا فَقَدِمَتْ عَلَيْهِ إِبِلٌ مِنَ الصَّدَقَةِ، فَأَمَرَ أَبَا رَافِعٍ أَنْ يَقْضِيَ الرَّجُلَ بَكْرَهُ، فَقَالَ: لَا أَجِدُ إِلَّا خَيْرًا. قَالَ: " اَعْطِهِ إِيَّاهُ، فَإِنَّ خَيْرَ النَّاسِ أَحْسَنُهُمْ قَضَاءً " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු රාෆි: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පුද්ගලයකුගෙන් තරුණ ඔටුවෙකු ණයට ගත්හ. පසුව එතුමාණන් වෙත ිසකාත් ඔටුවන් පැමිණියේය. එවිට එම පුද්ගලයාට තරුණ ඔටුවකු පිරිනමා ඔහුගේ ණය ගෙවන මෙන් අබු රාෆි:ට අණ කළහ. එවිට ඔහු “මම විශිෂ්ට ගණයේ එකක් හැර වෙනකක්

නොලැබුවෙමි.” යැයි පැවසීය. එවිට එතුමා “එය ඔහුටම ලබා දෙනු. ජනයා අතරින් විශිෂ්ට වන්නේ ඔවුනට වඩාත් යහපත් අයුරින් ණය ගෙවන්නා වේ” යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

882 وَعَنْ عِيَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كُلُّ قَرْضٍ جَرَّ مَنَفَعَةً، فَهُوَ رَبًّا " رَوَاهُ الْحَارِثُ بْنُ أَبِي أُسَامَةَ، وَأُسْنَادُهُ سَاقِطٌ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ප්‍රයෝජනයක් ගෙන දෙන සෑම ණය දීමක්ම පොලිය වේ.

මෙය අල්හාරිස් ඉබ්නු අබි උසාමා දන්වා ඇති අතර. මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාවෙහි බිඳී යාමක් දක්නට ඇත.

883. - وَلَهُ شَاهِدٌ ضَعِيفٌ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ عِنْدَ الْبَيْهَقِيِّ.

ඉහත සඳහන් හදිසයට සාක්ෂියක් වශයෙන් ෆලාලා ඉබ්නු උබෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් බයිහකී හි දුර්වල ගණයේ හදිසයන් අතර සඳහන් ව ඇත.

884 . - وَآخَرُ مَوْقُوفٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عِنْدَ الْبُخَارِيِّ.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සලාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මව්කූෆ් ගණයට අයත් මෙවැනිම තවත් හදිසයක් බුහාරි හි සඳහන් වෙයි.

بَابُ التَّفْلِيسِ وَالْحَجْرِ

බංකොලොත්තු ව හා බාධක පැනවීම

885- عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ [قَالَ]: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: " مَنْ أَدْرَكَ مَالَهُ بِعَيْنَيْهِ عِنْدَ رَجُلٍ قَدْ أَفْلَسَ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ مِنْ غَيْرِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ජරකාශයකට තමන් සවන් දුන් බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් කළ වාර්තාවක් අබු බක්ර් ඉබ්නු අබ්දිර් රහ්මාන් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු බංකොලොත්තු වූ පුද්ගලයකු අසල ඔහුගේ භාණ්ඩ ඔහු දැසින් දුටුවේ ද සෙසු අයට වඩා එය (ලබා ගැනීම)ට වඩාත් සුදුසු වන්නේ ඔහුමය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් තුමා විසින් වාර්තා දන්වන ලදී.

886- وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَمَالِكُ: مِنْ رِوَايَةِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ مُرْسَلًا بِلَفْظٍ: " أَيُّمَا رَجُلٍ بَاعَ مَتَاعًا فَأَفْلَسَ الَّذِي ابْتَاعَهُ، وَلَمْ يَقْبِضِ الَّذِي بَاعَهُ مِنْ ثَمَنِهِ شَيْئًا، فَوَجَدَ مَتَاعَهُ بِعَيْنَيْهِ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ، وَإِنْ مَاتَ الْمُشْتَرِي فَصَاحِبُ الْمَتَاعِ أَسْوَأُ الْغُرَمَاءِ " . وَوَصَلَهُ الْبَيْهَقِيُّ، وَضَعَفَهُ تَبَعًا لِأَبِي دَاوُدَ.

යම් පුද්ගලයකු භාණ්ඩයක් විකුණා පසු ව එය මිලට ගත් අය බංකොලොත්තු වූයේ නම් එම භාණ්ඩය විකුණූ පුද්ගලයා එහි වටිනාකමින් කිසිවක් නොලැබූ තත්ත්වයේ එම භාණ්ඩය ඔහු සතු ව තිබෙනු තමන් දුටුවේ නම් එයට වඩාත් උරුම වනුයේ ඔහුය. මිලදී

ගත් අය මිය ගියේ නම් එම භාණ්ඩයේ උරුමය ඇත්තා සෙසු ණය කරුවන් මෙන් වේ.

අබු බක්ර් බින් අබ්දුර් රභ්මාන්ගේ මෙම වාර්තාව මුර්සල් ගණයේ හදිසක් ලෙසින් ඉමාම් අබු දාවුද් හා මාලික් තුමා යන අය විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් බයිහකී තුමා මෙය වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව වාර්තා කොට ඇති අතර එතුමා අබු දාවුද් තුමාණන් ව පිළිපදිමින් මෙය දුර්වල හදිසයක් බවද සඳහන් කරයි.

887- وَرَوَى أَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَةَ: مِنْ رِوَايَةِ عُمَرَ بْنِ خَلْدَةَ قَالَ:

أَيُّنَا أَبَا هُرَيْرَةَ فِي صَاحِبٍ لَنَا قَدْ أَفْلَسَ، فَقَالَ: لَا قَضِيَّ فِيكُمْ بِقَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَفْلَسَ أَوْ مَاتَ فَوَجَدَ رَجُلٌ مَتَاعَهُ بِعَيْنِهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ " وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَضَعَفَ أَبُو دَاوُدَ هَذِهِ الزِّيَادَةَ فِي ذِكْرِ الْمَوْتِ .

අප අතර සිටි බංකොලොත්තු වූ පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් විමසීමට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වෙතට පැමිණියේය. එවිට එතුමා අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) දුන් තීන්දුව අනුව මම ද නුඹලා අතර තීන්දු දෙමි. එනම් කවරෙකු බංකොලොත්තු වූයේ නම් හෝ මිය ගියේ නම් හෝ පුද්ගලයකු ඔහු වෙත වූ ඔහුගේ භාණ්ඩ දැසින් දුටුවේ නම් එයට වඩාත් සුදුස්සා වනුයේ ඔහු යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් හාකිම් තුමා පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර ඇති අතර අතිරේක වශයෙන් සඳහන් වී ඇති මරණය පිළිබඳ ප්රකාශය දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව සඳහන් වී ඇති බවට ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා දන්වා සිටියි.

888- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَيُّ الْوَاحِدِ يُجْلُّ عَرَضُهُ وَعَقُوبَتُهُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ، وَعَلَّقَهُ الْبُخَارِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ජරකාය කළ බව අමර් ඉබ්නු අෂ්-ෂරීද් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පහසුකම් ඇත්තා (තම ණය) කල් තැබීම ඔහුගේ අභිමානය කෙලෙසීම ද එමෙන්ම ඔහු ව දඬුවමට ලක් කිරීම ද අනුමත කරයි.

මෙය අබු දාවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් බුහාරි මෙය මුඅල්ලක් ගණයේ හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. එමෙන්ම ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

889- وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " أَصِيبَ رَجُلٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثِمَارِ ابْتِاعَهَا، فَكَتَّرَ دَيْنُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تَصَدَّقُوا عَلَيْهِ " فَتَصَدَّقَ النَّاسُ عَلَيْهِ، وَلَمْ يَبْلُغْ ذَلِكَ وَقَاءَ دَيْنِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُرْمَائِهِ: " خُذُوا مَا وَجَدْتُمْ، وَلَيْسَ لَكُمْ إِلَّا ذَلِكَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කාලයේ පුද්ගලයකු මිල දී ගත් පලතුරු වලට හානි සිදු විය. පසු ව ඔහුගේ ණය අධික විය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔබ ඔහුට දන් දෙන්නැයි පවසා සිටියහ. එවිට ජනයා ඔහුට දන් දුන්හ. නමුත් ඔහුගේ ණය පියවන තරමට ජරමාණවත් නොවීය. එවිට නුඹලා දකින දේ ගනු. ඒ හැර වෙනත් කිසිවක් නුඹලාට උරුම නැතැයි ඔහුගේ ණය

හිමියන්ට අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පවසා සිටියහ.

890- وَعَنْ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ أَبِيهِ؛ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَرَ عَلَى مُعَاذِ مَالَهُ، وَبَاعَهُ فِي دَيْنٍ كَانَ عَلَيْهِ " رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَأَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ مُرْسَلًا، وَرَجَّحَ .

කෑබ් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් රැගෙන මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මුආද් තුමාගේ වස්තුව (වියාපාර කිරීමට නොදී) වළක්වා ඔහු වෙත තිබූ ණය පියවීමේ දී එය විකුණා (ණය පියවා) දැමූහ.

මෙය ඉමාම් ආරුකුන්හි විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වයි. අබු ආවුද් තුමා මෙය මුර්සල් ගණයේ හදිසයක් ලෙස හෙළිදරව් කොට ඇති අතර එයයි වඩාත් නිවැරදි ප්රකාශය යැයි ද සඳහන් කර ඇත.

891- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- قَالَ: " عَرِضْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَأَنَا ابْنُ أَرْبَعِ عَشْرَةَ سَنَةً، فَلَمْ يُجْزِنِي، وَعَرِضْتُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْحَنْدَقِ، وَأَنَا ابْنُ خَمْسِ عَشْرَةَ سَنَةً، فَاجَازَنِي " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبَيْهَقِيِّ: " فَلَمْ يُجْزِنِي، وَلَمْ يَرِنِي بَلَعْتُ " . وَصَحَّحَهَا ابْنُ خُزَيْمَةَ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම උහද් යුද දිනයේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලද්දෙමි. එවිට මා අවුරුදු දහ

හතරක දරුවෙකු වූයෙහි. නමුත් මට එතුමාණෝ අවසර නොදුන්හ. කන්දක් යුද දිනයේ ද මම එතුමාණන් වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලද්දෙහි. එවිට මා අවුරුදු පහළොවක දරුවෙකු ව සිටිමි. එවිට මා වෙත අවසරය දුන්හ. (මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

බයිහකී හි තවත් වාර්තාවක ‘එවිට එතුමාණෝ මට අවසරය නොදුන්හ. මා වැඩිවියට පත් ව ඇතැයි එතුමා නුදුටුව යැයි සඳහන් ව ඇත.

මෙය ඉබ්නු හුදෙයිමා විසින් පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කොට ඇත.

892- وَعَنْ عَطِيَّةَ الْقُرْظِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "عُرِضْنَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ قُرَيْظَةَ، فَكَانَ مَنْ انْتَبَتْ فُتِلَ، وَمَنْ لَمْ يُنْبِتْ خُلِّيَ سَبِيلُهُ، فَكُنْتُ فِيْمَنْ لَمْ يُنْبِتْ فَخُلِّيَ سَبِيلِي " رَوَاهُ الْحُمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ.

අනිස්සා අල් කුරජිස්යි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කුරෙයිලා යුද දිනයේ (එකල යුදෙව්වන් වූ) අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවෙමු. එවිට (රහස්ය පෙදෙස්වල) රෝම වැඩුණු අය සාතනය කරනු ලැබීය. රෝම නොවැඩුණු අය තම මාර්ගයේ යන්නට ඉඩ හරින ලදී. (එවකට) මාද රෝම නොවැඩුණු අය අතුරින් වීමි. එබැවින් මාගේ මාර්ගයේ යන්නට ඉඩ හැරියහ.

මෙය අබු දාවුද්, නසාර්, නිර්මිදි, ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් හා අල් හාකිම් යන ඉමාම් වරු විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා ඇත.

893- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَجُوزُ لِامْرَأَةٍ عَطِيَّةٌ إِلَّا بِإِذْنِ رَوْحِهَا"

وَفِي لَفْظٍ: " لَا يَجُوزُ لِلْمَرْأَةِ أَمْرٌ فِي مَالِهَا، إِذَا مَلَكَ زَوْجُهَا
عَصَمَتَهَا " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَصْحَابُ السُّنَنِ إِلَّا التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ
الْحَاكِمُ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ජරකාශ කළ බව අමීර් ඉබ්නු හුඅයිබ් තම පියාගෙන් ද පියා තම සීයාගෙන් ද ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

‘කාන්තාවක් සැමියාගේ අනුමැතියෙන් තොර ව යම් පරිත්යාගයක් කිරීම සුදුසු නොවේ.’

තවත් ජරකාශයක ‘කාන්තාවකගේ භාරකාරත්වය ඇයගේ සැමියා සතු වූ විට ඇයගේ ධනයෙහි යමක් කිරීමට ඇයට සුදුසු නොවේ’ යැයි සඳහන් ව ඇත.

මෙය අබු දාවුද්, ඉබ්නු මාජා, නසාර්, අහ්මද් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත. ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

894- وَعَنْ قَبِيصَةَ بِنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْهَلَالِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ الْمَسْأَلَةَ لَا تَحِلُّ إِلَّا لِأَحَدٍ ثَلَاثَةً: رَجُلٍ تَحْمَلُ حَمَالَةً فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ حَتَّى يُصِيبَهَا ثُمَّ يُمْسِكَ، وَرَجُلٍ أَصَابَتْهُ جَائِحَةٌ اجْتَا حَتَّ مَالَهُ، فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ حَتَّى يُصِيبَ قَوْمًا مِنْ عَيْشٍ، وَرَجُلٍ أَصَابَتْهُ فَاقَةٌ حَتَّى يَقُولَ ثَلَاثَةً مِنْ ذَوِي الْحِجَى مِنْ قَوْمِهِ: لَقَدْ أَصَابَتْ فُلَانًا فَاقَةٌ، فَحَلَّتْ لَهُ الْمَسْأَلَةُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව කබීසා ඉබ්නු මුකාරිල් අල් හිලාලිය්හි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තිදෙනකුගෙන් එක් අයකුට හැර වෙන කිසිවකුට සිඟමන් ඉල්ලීම සුදුසු නොවේ. 1. ණය බරක් උසුලන මිනිසා. ඔහු එය ලබන තෙක් සිඟමන් ඉල්ලීම ඔහුට අනුමතය. පසු ව ඉන් වැළකිය යුතුය. 2. යම් ආපදාවකට ලක් වී තම වස්තුව විනාශ වී ගිය මිනිසා. ඔහු තම ජීවිතය ගොඩ ගන්නා තෙක් සිඟමන් ඉල්ලීම අනුමතය. 3. දිළිඳුකමට පත් වූ මිනිසා. ඔහුගේ ජනයා අතුරින් අවබෝධය ඇති තිදෙනෙකු ‘මෙම පුද්ගලයාට දිළිඳුකම අත් වී ඇතැයි පවසන තරමට වී නම් ඔහු ද සිඟමන් ඉල්ලීම අනුමතය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

بابُ الصُّلْحِ

සාම ගිවිසුම් පිළිබඳ පාඩම

895- عَنْ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الصُّلْحُ جَائِزٌ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ، إِلَّا صُلْحًا حَرَّمَ حَلَالًا وَحَلًّا حَرَامًا، وَالْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ، إِلَّا شَرْطًا حَرَّمَ حَلَالًا وَحَلًّا حَرَامًا " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ . وَأَنْكَرُوا عَلَيْهِ . لِأَنَّ رَاوِيَهُ كَثِيرَ بَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ ضَعِيفٌ . وَكَانَتْ إِعْتَبَرُهُ بِكَثْرَةِ طُرُقِهِ .

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව අමර් ඉබ්නු අවිල් අල් මුදනි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අනුමත දෑ තහනම් කර ගැනීමේ හා තහනම් දෑ අනුමත කර ගැනීමේ ගිවිසුම් හැර මුස්ලිම්වරුන් අතර සාම ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීම අනුමතය. එමෙන්ම අනුමත දෑ තහනම් කර ගැනීමේ හා තහනම් දෑ අනුමත කර ගැනීමේ කොන්දේසි හැර ඔවුන්ගේ සෙසු කොන්දේසි මත මුස්ලිම්වරුන් විය යුතුය.

මෙය ඉලාම් නිර්මිදි තුමා විසින් වාර්තා කර ඇති අතර මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවද එතුමා විසින් සඳහන් කර ඇත.

මෙම හදිසය වාර්තා කළ වාර්තාකරුවන් අතර සිටි කසිර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු අවුල් නැමැත්තා පූර්වලයකු බැවින් විද්වත්හු මෙය මුත්කර් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

නමුත් ඉමාම් නිර්මිදි තුමා මෙය විවිධ වාර්තා සම්බන්ධතා ඔස්සේ සඳහන් ව ඇති බැවින් සැලකිල්ලට ගත යුතු යැයි සඳහන් කරයි.

896- وَقَدْ صَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා වී ඇති ඉහත හදිසය ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

897- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَالَ: " لَا يَمْنَعُ جَارٌ جَارُهُ أَنْ يَغْرَزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ ". ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَا لِي أَرَاكُمْ عَنْهَا مُعْرِضِينَ؟ وَاللَّهِ لَا رُؤْيَيْنَ بِهَا . بَيْنَ أَكْتَا فِكُمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සැබැවින්ම නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අසල්වැසියෙකු තම අසල්වැසියාගේ මායිම් තාප්පයෙහි ලෑල්ලක් සිට වා තැබීම වැළැක්විය නොයුතුය.

පසුව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ. තුඹලා මේනිසා එකිනෙකා මුහුණ හරවා ගෙන සිටිනු මම දකින්නේ ඇයි? අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. සැබැවින්ම මම මෙය තුඹලා අතර අඛණ්ඩ ව පවසමින්ම සිටිමි. (මුලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

898- وَعَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَجِلُّ لِأَمْرِي أَنْ يَأْخُذَ عَصَا أَخِيهِ بِغَيْرِ طِيبِ نَفْسٍ مِنْهُ " رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَالْحَاكِمُ فِي " صَحِيحَيْهِمَا " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුමෙයිද් අස්-සාඉදී (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පුද්ගලයකු තම සහෝදරයාගේ සැරයටිය පවා ඔහුගේ කැමැත්තෙන් තොර ව ගැනීම අනුමත නොවේ.

මෙය ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන ඉමාම් වරු විසින් ඔවුන්ගේ සහිත් ග්රන්ථ වල සඳහන් කොට ඇත.

بَابُ الْحَوَالَةِ وَالضَّمَانِ

හවලා හා ළමාන්

හවලා යනු කෙනෙකුගේ ණයක් තවත් කෙනෙකුට පැවරීම.

ළමාන් යනු එම ණය භාර ගැනීමය.

899- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رِوَايَةِ أَحْمَدَ: " فَلْيَحْتَلْ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පොහොසතා තම ණය කල් දැමීම අපරාධයකි. (කෙනෙකුගේ ණය පියවීම සඳහා) ඔබ අතුරින් පොහොසතෙකු වෙත පවරනු ලැබුවේ නම් ඔහු එය අනුගමනය කරන්නවා!

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇති අතර අහමද් හි එම අදහසින්ම ඔහු එය ඉටු කරන්නවා යැයි පද පෙළින් සඳහන් ව ඇත.

900- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " تُوْفِّي رَجُلٌ مِنَّا، فَغَسَلْنَا، وَحَتَّطْنَا، وَكَفَّنَاهُ، ثُمَّ اتَيْنَا بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا: تُصَلِّي عَلَيْهِ؟ فَحَطَا حُطْيً، ثُمَّ قَالَ: " اَعْلَيْهِ دَيْنٌ؟ " قُلْنَا: دَيْنَارَانِ، فَانصَرَفَ، فَتَحَمَلَهُمَا أَبُو قَتَادَةَ، فَاتَيْنَاهُ، فَقَالَ أَبُو قَتَادَةَ: الدَّيْنَارَانِ عَلَيَّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَحَقُّ الْغَرِيمِ وَبَرِيٌّ مِنْهُمَا الْمَيِّتُ؟

" قَالَ: نَعَمْ، فَصَلَّى عَلَيْهِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حَبَّانَ، وَالْحَاكِمُ .

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අප අතුරින් මිනිසෙකු මරණයට පත් විය. පසු ව අපි ඔහු ව නාවා සුවඳ විලවුන් ගල්වා කඟන් කළෙමු. පසු ව ඔහු අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් වෙත ගෙනැවිත් මොහු වෙත සලාතය ඉටු කරන්නැයි පවසා සිටියෙමු. පසු ව එතුමා පියවරක් ඉදිරියට පැමිණ ‘මොහු කෙරෙහි යම් කිසි ණයක් ඇත්දැ’යි විමසා සිටියේය. ‘දීනාර් දෙකක්’ ඇතැයි අපි පැවසුවෙමු. එවිට අලු කතාදා එය දෙක භාර ගෙන ‘එම දීනාර් දෙක මගේ වගකීමෙහි පවතී’ යැයි පවසා සිටියේය. පසු ව අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ‘ණය හිමියාට උරුමය ලැබිණ. මිය ගිය තැනැත්තා එයින් නිදහස් විය’ යැයි පැවසූහ. එයට ඔහු ‘එසේය’ යැයි පැවසීය. පසු ව එතුමාණෝ ඔහු කෙරෙහි වූ සලාතය ඉටු කළහ.

මෙය ඉමාම් අන්මද් අලු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කර ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් අල් හාකිම් යන අය විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි දන්වා ඇත.

(901) - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُؤْتَى بِالرَّجُلِ الْمُتَوَفَّى عَلَيْهِ الدِّينُ، فَيَسْأَلُ: " هَلْ تَرَكَ لِدِينِهِ مِنْ قَضَاءٍ؟ " فَإِنْ حُدِّثَ أَنَّهُ تَرَكَ وَفَاءً صَلَّى عَلَيْهِ، وَإِلَّا قَالَ: " صَلُّوا عَلَيَّ صَاحِبِكُمْ " فَلَمَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْفُتُوحَ قَالَ: " أَنَا أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ، فَمَنْ تُوَفِّي، وَعَلَيْهِ دَيْنٌ فَعَلَيْ قَضَائِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ: " فَمَنْ مَاتَ وَلَمْ يَتْرُكْ وَفَاءً " .

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත ණය බරින් පෙළුණු මිය ගිය

පුද්ගලයකු ගෙන එනු ලබන විට මොහුගේ ණය පියවීම සඳහා මොහු යමක් අත හැර දමා ගොස් ඇත්තේ දැයි විමසයි. එවිට ණය පියවිය හැකි යමක් ඔහු හැර දමා ගොස් ඇතැයි පවසනු ලැබුවේ නම් ඔහු වෙත සලාතය ඉටු කළහ. එසේ නොමැති නම් නුඹලාගේ සගයා වෙත නුඹලාම සලාතය ඉටු කරනු යැයි පවසා සිටියහ. අල්ලාහ් එතුමාණන් වෙත ජයග්‍රහණයන් ලබා දුන් විට එතුමා දේව විශ්වාසවන්තයින් පිළිබඳ උරුමය සම්බන්ධයෙන් වඩාත් සුදුස්සා වනුයේ මමය. එබැවින් කවරෙකු ණය තිබිය දී මරණයට පත් වන්නේ ද එය පියවීමේ වගකීම මා සතු යැයි ජරකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත.

බුහාරි හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක ‘කවරෙකු ණය පියවීමට යමක් හැර නොදමා මිය ගියේ නම්.... යැයි සඳහන් ව ඇත.

(902) - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا كَفَالَةَ فِي حَدِّ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

‘දණ්ඩ නීති වල කිසිදු පැවරුමක් නොමැති බව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට අමර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් තම පියාගෙන් ද ඔහු තම සීයාගෙන් ද ලබා වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් බයිහකි තුමා දුර්වල හදිස් සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව දන්වා ඇත.

بَابُ الشَّرِكَةِ وَالْوَكَالَةِ

හවුල් වියාපාරය හා භාරකාරත්වය

(903)- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَالَ اللَّهُ: اَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يُخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ، فَإِذَا خَانَ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි. හවුල් කරුවන් දෙදෙනෙකු ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයකු අනෙකාට වංචා නොකර සිටින තාක් කල් මම තුන්වැන්නා ලෙස සිටිමි. නමුත් ඔහු වංචා කළේ නම් ඔවුන් දෙදෙනා අතරින් මම බැහැර වෙමි.

මෙය අබු දාවුද් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් අල් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

(904)- وَعَنْ السَّائِبِ [بْنِ يَزِيدَ] الْمَخْزُومِيِّ " أَنَّهُ كَانَ شَرِيكَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ الْبُعْثَةِ، فَجَاءَ يَوْمَ الْفَتْحِ، فَقَالَ: " مَرْحَبًا بِأَخِي وَشَرِيكِي " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَأَبُو دَاوُدَ، وَابْنُ مَاجَةَ .

අස්සාඉබ් ඉබ්නු යසීද් අල් මක්දූම් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම හෙතෙම දූත මෙහෙවර ලබන්නට පෙර සිටම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ හවුල් වියාපාර කළ අයෙකු විය. ආත්හ් මක්කා දිනයේ ඔහු පැමිණියේය. එවිට

එතුමාණෝ මාගේ සහෝදය මාගේ හවුල්කරුවා ඔබට සුඛ පැතුම් !
 යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය අභ්‍යන්තර අඛණ්ඩ දාමයක් ඉබන් මාජා යන ඉමාම්වරු විසින්
 මෙය දන්වා ඇත.

(905) - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " اِشْتَرَكْتُ اَنَا وَعَمَّارٌ وَسَعْدٌ فِيمَا نُصِيبُ يَوْمَ بَدْرٍ.. " الْحَدِيثُ. رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَيْرُهُ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රජයල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී.

මා ද අම්මාර් හා සාද් ද බද්ර් දිනයේ අප ලබන්නා වූ
 (සතුරන් විසින් අනහරු දමා ගිය) වස්තුවට හවුල්කරුවන් වූයෙමු.
 (හදිසයක කොටසකි)

මෙය ඉමාම් නසාර් හා තවත් අය විසින් දන්වා ඇත.

(906) - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " إِذَا ارْدْتُ الْخُرُوجَ إِلَى حَيْبَرَ، فَاتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: " إِذَا آتَيْتَ وَكَيْلِي بِحَيْبَرَ، فَخُذْ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ وَسُقًا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَصَحَّحَهُ .

ජාබර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලා (රජයල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
 වාර්තා කරන ලදී.

මම කයිබර් යුද්ධය සඳහා පිටත් වන්නට සිතා නබි
 (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණියෙමි. එවිට
 එතුමාණෝ කයිබර්හි මාගේ භාරකරු වෙත නුඹ ගියෙහි නම්
 ඔහුගෙන් (රට ඉදි) වසක් 25ක් ලබා ගන්නැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් අඛණ්ඩ දාමයක් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර එය පූර්ව
 සාධක සහිත හදිසයක් යැයි ද සඳහන් කර ඇත.

(907)- وَعَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مَعَهُ بِدِينَارٍ يَشْتَرِي لَهُ أُضْحِيَّةً.. " الْحَدِيثُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي اثْنَاءِ حَدِيثٍ، وَقَدْ تَقَدَّمَ.

තමන් වෙනුවෙන් උල්නියයා සඳහා සතෙකු මිලට ගෙන එන මෙන් දිනාරයක් සමඟ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔහු ව එවූ බව උර්වා අල් බාකියයි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. (හදිසයක කොටසකි.) මෙය එම හදිසය අතරවාරයේ සඳහන් වී ඇති පාඨයකි. ඉමාම් බුහාරි තුමා මෙය වාර්තා කොට ඇත. එමෙන්ම මෙය කළින් සඳහන් වී ඇති හදිසයකි.

(908)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَرَ عَلَى الصَّدَقَةِ.. " الْحَدِيثُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සකාත් හාණ්ඩ (රැස් කිරීම) සඳහා උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ව පත් කර එවූහ. (හදිසයක කොටසකි.)

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් යන අය විසින් දන්වා ඇත.

(909)- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحَرَ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ، وَأَمَرَ عَلِيًّا أَنْ يَذْبَحَ الْبَاقِيَ " الْحَدِيثُ. رَوَاهُ عَنْهُ مُسْلِمٌ

ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔටුවන් 63ක් කපා හැරියහ. ඉතිරිය කපා දැමීමට අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට නියෝග කළහ. (හදිසයක කොටසකි.)

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

(910) - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي قِصَّةِ الْعَسِيفِ. قَالَ
 النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " وَأَعْدُ يَا أُنَيْسُ عَلَى امْرَأَةٍ هَذَا، فَإِنْ إِعْتَرَفَتْ
 فَأَرْجُمَهَا.. " الْحَدِيثُ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

තම බිරිය කාම අපචාරයේ යෙදුන බවට සේවකයකු විසින් පවසා සිටි සිද්ධියක දී ‘අහෝ ! උනයිස්, එම කාන්තාව වෙත උදෑසනම පිටත් ව ගොස් ඇය පිළිගත්තා නම් ඇය ව ගල් ගසා මරා දමන්නැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී,

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් වාර්තා කොට ඇති හදිසයකි.

بَابُ الْإِفْرَارِ

කට උත්තර ලබා දෙමින් පිළිගැනීම පිළිබඳ පාඩම

මීට පෙර සඳහන් හදිස් හා ඊට සමාන හදිස් මෙම පාඩමට ඇතුළත් වෙයි.

(911) - عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قُلِ الْحَقُّ، وَلَوْ كَانَ مُرًّا " صَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ فِي حَدِيثٍ
 طَوِيلٍ .

‘නිත්ත වුව ද සත්යයම නුඹ පවසනු’ යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තමන් වෙත පැවසූ බව අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය දිගු හදිසයක සඳහන් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා විසින් දන්වා සිටි පූර්ව සාධක සහිත හදිසකි.

بَابُ الْعَارِيَةِ

අනමාරුවට ගැනීම පිළිබඳ පාඩම

(912)- عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " عَلَى الْيَدِ مَا اخَذْتَ حَتَّى تُؤَدِّيَهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالرَّبِيعَةُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව සමුරා ඉබ්නු ජුන්දුබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(අනමාරුවට) ගත් දැයක් එය ඉටු කරනු ලබන තෙක් (එහි වගකීම) තමන් අත සතුය.

මෙය අහ්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

(913)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا الْأَمَانَةُ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكَ، وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَّنَهُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَاسْتَنْكَرَهُ أَبُو حَاتِمٍ الرَّازِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යමෙකු ඔබට යමක් පැවරුවේ නම් ඔහුට එම පැවරුම නිසි ලෙස ඉටු කරනු. යමෙකු ඔබට වංචා කළේ නම් ඔහු හට නුඹ වංචා නොකරනු.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් නිර්මිදි විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් බවත් ඉමාම් අල් හාකිම් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද ඉමාම් අබු හානිම් අර්-රාසි මෙය මුත්කර් ගණයේ හදිසයක් බවට ද සඳහන් කොට ඇත.

(914) - وَعَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا اتَّتَكَ رُسُلِي فَأَعْطِهِمْ ثَلَاثِينَ دِرْعًا "، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ! اعَارِيَةٌ مَضْمُونَةٌ أَوْ عَارِيَةٌ مُؤَدَّاءَةٌ ؟ قَالَ: بَلْ عَارِيَةٌ مُؤَدَّاءَةٌ "
 عن رواه أحمد، وأبو داود، والنسائي، وصححه ابن حبان

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ය:ලා ඉබ්නු උමෙය්යා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මාගේ දූතයින් ඔබ වෙත පැමිණි විට ඔවුන්ට යුද පළිභ 30ක් දෙනු. එවිට මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මෙය මුදල් වශයෙන් ගෙවන ලද අතමාරුවක් ද එසේ නැතිනම් නැවත ලබා දෙන අතමාරුවක් දැයි විමසා සිටියහ. එතුමාණෝ මෙය නැවත ලබා දෙන අතමාරුවක් යැයි පැවසූහ.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

(915) - وَعَنْ صَفْوَانَ بْنِ أُمَيَّةَ; " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعَارَ مِنْهُ دُرُوعًا يَوْمَ حُنَيْنٍ. فَقَالَ: اغْضَبُ يَا مُحَمَّدُ؟ قَالَ: بَلْ عَارِيَةٌ مَضْمُونَةٌ "
 رواه أبو داود، والنسائي، وصححه الحاكم .

සත්වන් ඉබ්නු උමෙය්යා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා හුනෙයින් යුද දිනයේ මගෙන් පළිභ කිහිපයක්

අතමාරුවට ඉල්ලා සිටියේය. එවිට අහෝ ! මුහම්මද්, මෙය කොල්ලකන්නක් ද එසේ නැතිනම් අතමාරුවට ගන්නා ලද දැයක් දැයි විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ මෙය නැවත ලබා දෙන අතමාරුවක් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය අබු දාවුද් නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් අල් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කර සිටියි.

(916) - وَأُخْرِجَ لَهُ شَاهِدًا ضَعِيفًا عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ දුර්වල ගණයේ හදිසයක් මීට සාක්ෂි වශයෙන් ඉමාම් හාකිම් තුමා දන්වා ඇත.

بَابُ الْغَضَبِ

ඉඩම් පැහැර ගැනීම පිළිබඳ පාඩම

(917) - عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ أَقْتَطَعَ شَيْئًا مِنَ الْأَرْضِ ظُلْمًا طَوَّقَهُ اللَّهُ عَنِ إِيَّاهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට සර්ද් ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කවරෙකු අපරාධකාරී ලෙසින් පොළොවෙන් වියතක තරම් ජරමාණයක් පැහැර ගන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලාහ් ඔහුට පොළොව හතක් ගෙල මාල වශයෙන් පලදවනු ඇත.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

(918) - وَعَنْ أَنَسٍ ; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ، فَارْسَلَتْ إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ مَعَ خَادِمٍ لَهَا بِقِصْعَةٍ فِيهَا طَعَامٌ، فَكَسَرَتِ الْقِصْعَةَ، فَضَمَّهَا، وَجَعَلَ فِيهَا الطَّعَامَ. وَقَالَ: " كُلُوا " وَدَفَعَ الْقِصْعَةَ الصَّحِيحَةَ لِلرَّسُولِ، وَحَبَسَ الْمَكْسُورَةَ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

وَالْتِّرْمِذِيُّ، وَسَمَى الضَّارِبَةَ عَائِشَةَ، وَزَادَ: فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَنِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " طَعَامٌ بِطَعَامٍ، وَإِنَاءٌ بِإِنَاءٍ " وَصَحَّحَهُ

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා එතුමාණන්ගේ බිරියන් අතුරින් එක් අයකු සමඟ සිටිය දී විශ්වාසවන්තයින්ගේ මව්වරුන් (ලෙස විරුදා වලිය ලැබූවා වූ එතුමාණන්ගේ බිරියන්) අතුරින් තවත් අයකු ආහාර සහිත බඳුනක්

ඇයගේ මෙහෙකරු සමඟ එව්වාය. එවිට (එතුමා සමඟ සිටි බිරිය) බන්දේසිය (අනින් ගසා) බිඳ දැමුවාය. පසු ව එතුමාණෝ එය එක්රැස් කොට එහි ආහාරය තබා ‘ඔබ අනුභව කරන්න’ යැයි පවසා සිටියහ. පසු ව දුකයාණන්ට සතු පිභානක් එම මෙහෙකරු අතට දී කැඩුණු පිභානය තබා ගත්හ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි

එසේ ගසා කඩා දැමුවේ ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය බවත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ‘ආහාරය වෙනුවට ආහාරය. බඳුන වෙනුවට බඳුන’ යැයි පවසා සිටි බවත් තීර්මිදි හි සඳහන් ව ඇත. එය පූර්ව සාධක සහිත බව ද හෙතෙම සඳහන් කරයි.

(919)- وَعَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ زَرَ عِيَالِي فِي أَرْضٍ قَوْمٍ بَعِيرٍ إِذْ نَهْمُ، فَلَيْسَ لَهُ مِنَ الزَّرْعِ شَيْءٌ، وَلَهُ نَفَقَتُهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَحَسَنَهُ عَنْ التِّرْمِذِيِّ . وَيُقَالُ: إِنَّ الْبُخَارِيَّ ضَعَّفَهُ

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව රාහි: බින් කදීජ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

යම් පිරිසකගේ භූමි භාගයක ඔවුන්ගේ අවසරය නොමැති යමෙක් වගා කළේ නම් ඔහුට එම වගාවෙන් කිසිවක් සතු වන්නේ නැත. ඔහුට සතු වනුයේ ඔහු වියදම් කළ මුදල පමණකි.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

(920)- وَعَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ مِنَ الصَّحَابَةِ; مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا إِلَى رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَرْضٍ، غَرَسَ أَحَدُهُمَا فِيهَا نَخْلًا، وَالْأَرْضُ لِلْآخَرِ، فَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْأَرْضِ لِصَاحِبِهَا، وَأَمَرَ صَاحِبَ النَّخْلِ أَنْ يُخْرِجَ نَخْلَهُ. وَقَالَ: "لَيْسَ لِعِرْقِي ظَلَمٌ حَقٌّ" رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَإِسْنَادُهُ حَسَنٌ .

සහාබාවරුන් අතුරින් පුද්ගලයකු පැවසූ බවට උර්වන් ඉබ්නු සුබෙයිර් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සගයින් අතුරින් මිනිසුන් දෙදෙනෙකු එතුමා වෙත භූමියක් සම්බන්ධයෙන් පැමිණිල්ලක් කළේය. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයකු එහි රට ඉදි ගස් වගා කළේය. නමුත් එම භූමිය අනෙකා සතු විය. පසු ව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ‘මෙම භූමිය එහි අයිතිකරු සතූය. ඉදි ගස් හිමි අය ඒවා ඉන් පිටතට ගන්නැයි නියෝග කළහ’ පසුව ‘අපරාධකාරී ලෙසින් මුල් සිට වූ අයට කිසිදු අයිතියක් නොමැත’ යැයි ද පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර, මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව හසන් ගණයට අයත් වූවකි.

(921) - وَأَخْرَجُهُ عِنْدَ اصْحَابِ السُّنَنِ " مِنَ رِوَايَةِ عُرْوَةَ، عَنْ

عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ. وَاخْتَلَفَ فِي وَصْلِهِ وَإِرْسَالِهِ، وَفِي تَعْيِينِ صَحَابِيهِ

කිරීමිදි අබු දාවුද් නසාර් ඉබ්නු මාජා යන හදිස් ග්රන්ථ වල සරීද් ඉබ්නු සෙයිද් විසින් දන්වා උර්වා විසින් හෙළිදරව් කළ මෙවැනිම තවත් හදිසයක් සඳහන් ව ඇත. මෙය මවුසුල් ගණයට අයත් ද මුර්සල් ගණයට අයත් ද යන්න වගත් මෙය වාර්තා කළ සහාබීවරයාගේ නම නම් කිරීම පිළිබඳවත් මත හේද ඇත.

(922) - وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ; رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: فِي خُطْبَتِهِ يَوْمَ النَّحْرِ بَمَيِّ " إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ]

وَاعْرَاضَكُمْ [عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا،
 فِي شَهْرِكُمْ هَذَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මිනාවෙහි අවුරුදු දින දේශනාවෙහි ‘ඔබගේ මෙම දිනය ඔබගේ මෙම නගරය ඔබගේ මෙම මාසය උතුම් මෙන්ම ඔබගේ රුධිරය ද ඔබගේ වස්තුව ද ඔබගේ මාන්යය ද නුඹලාට උතුම්ය’ යැයි පැවසූ බව අබු බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්.

بَابُ الشُّفْعَةِ

සුල්ආ පිළිබඳ පාඩම

සුල්ආ යනු දෙදෙනෙකුට උරුම වූ වස්තුවෙහි එක් අයකු තම කොටස විකිණීමට සිතූ විට සෙසු අයට වඩා තමන්ගේ කොටස් කරුට ජරමුඛත්වය ලබා දීමය.

(923)- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: " قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " بِالشُّفْعَةِ فِي كُلِّ مَا لَمْ يُقْسَمْ، فَإِذَا وَقَعَتِ الْحُدُودُ وَصُرِّفَتِ الطَّرِيقُ فَلَا شُفْعَةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ.

ජාබිර් ඉබ්නි අබ්දිලාහ් (රජියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී. කොටස් කරනු නොලැබූ සෑම වස්තුවකම සුල්ආ ඇත. නමුත් එහි සීමා මායිම් පනවනු ලැබූ විට මාර්ගය පැහිදිලි කරනු ලැබූ විට එහි සුල්ආ නොමැත යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා) තීන්දු කළහ.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්. මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතය.

(924)- وَفِي رِوَايَةِ مُسْلِمٍ: " الشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ: أَرْضٍ، أَوْ رَجْعٍ، أَوْ حَائِطٍ، لَا يَصْلُحُ أَنْ يَبِيعَ حَتَّى يَعْضَرَ عَلَى شَرِيكِهِ ". وَفِي رِوَايَةِ الطَّحَاوِيِّ: قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالشُّفْعَةِ فِي كُلِّ شَيْءٍ، وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ .

මුස්ලිම් හි සඳහන් වාර්තාවක සුල්ආ සෑම හවුල් කටයුත්තකම පවතී.

භූමියක හෝ නිවසක හෝ තාප්පයක හෝ හවුලක් ඇති සෑම දෙයකම ෂුර්ආ ඇත. තම හවුල් කරු වෙත එය ඉදිරිපත් කරන තෙක් එය විකිණීම සුදුසු නොවේ.

තනාවී හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සෑම දෙයකම ෂුර්ආ සඳහා අවසරය දුන්හ. මෙහි වාර්තා කළ පුද්ගලයෝ විශ්වාසවන්තයින් වෙති.

(925) - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِالدَّارِ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ، وَلَهُ عِلَّةٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. අසල්වැසි නිවැසියන් නිවස(ක් විකිණීම) සඳහා වඩා සුදුස්සන් වෙති.

මෙය ඉමාම් නසාර් තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. මෙය ඇතැම් අඩුපාඩු ඇත.

(926) - وَعَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْجَارُ أَحَقُّ بِصَقْبِهِ " أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ، وَفِيهِ عَنْ قِصَّةٍ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු රාෆි: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. ‘අසල්වැසි නිවස මිලට ගැනීමට වඩාත් සුදුස්සන් වනුයේ අසල්වැසියන්ය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර මෙය දීර්ඝ හදිස් කතාවක කොටසකි.

(927)- وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْجَارُ أَحَقُّ بِشَفْعَةِ جَارِهِ، يُنْتَظَرُ بِهَا - وَإِنْ كَانَ غَائِبًا - إِذَا كَانَ طَرِيفُهُمَا وَاحِدًا " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالْأَزْبَعَةُ، وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ .

සුල්ආ සඳහා වඩාත් උරුමය ඇත්තේ අසල්වැසියාටය. ඔහු නොමැති වූ විටෙක ඔවුන් දෙදෙනාට ඇත්තේ එකම මාර්ගයක් නම් (ඔහු නැවත පැමිණෙන තෙක්) අපේක්ෂාවෙන් සිටිය යුතුය.

මෙය අන්මද්, අබු දාවුද්, නසාර්, තිර්මිදි, ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත. මෙහි වාර්තා කළ පුද්ගලයෝ විශ්වාසනීය අය වෙති.

(928)- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا-، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " الشُّفْعَةُ كَحَلِّ الْعَقَالِ " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالْبَزَّازُ، وَزَادَ: " وَلَا شُفْعَةَ لِعَائِبٍ " وَإِسْنَادُهُ ضَعِيفٌ .

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සුල්ආ යනු (ඔටුවාගේ ලණුවේ) ගැටය ලිහිල් කළාක් මෙනි.

මෙය ඉබ්නු මාජා හා බස්සාර් යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මීට අමතර ව (පදිංචි ව) නොමැති අයට සුල්ආ නොමැත.

මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව ඉතා දුර්වලය.

සටහන: ඉතා ඉක්මණින් සුල්ආවෙහි උරුමයෙන් යමෙකු ඵල නොලැබුවේ නම් එය ඔහුට මඟ හැරී යනු ඇත. එය බැඳ දමනු ලැබූ ඔටුවා මුදවා හරින්නාක් මෙන් වේ යන්න මෙහි අරුතය.

بَابُ الْقِرَاضِ

කිරාල් පිළිබඳ පාඩම

කිරාල් යනු ව්‍යාපාරය සඳහා දෙනු ලබන ණය වේ. එනම් ව්‍යාපාරයක ආයෝජනය කිරීම සඳහා කෙනෙකු විසින් ණයට මුදල් ලබා දී තවත් කෙනෙකු ඉදිරිපත් වී වෙහෙස මහන්සියෙන් වැඩ කොට පසුව ලැබෙන ලාභයෙහි ඔවුන් කොටස් කරුවන් වීම.

(929) - عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " ثَلَاثٌ فِيهِنَّ الْبَرَكَةُ: الْبَيْعُ إِلَى آجَلٍ، وَالْمُقَارَضَةُ، وَخَلْطُ الْبُرِّ بِالشَّعِيرِ لِلْبَيْتِ، لَا لِلْبَيْعِ " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهٗ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

ඇත්තෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව සුහයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කරුණු තුනක් තුළ සමාද්ධිය ඇත. එනම් නියමිත කාලයක් දක්වා කල් දී සිදු කරන ව්‍යාපාරය. ව්‍යාපාරයක ගනුදෙනු වශයෙන් දෙනු ලබන ණය. නිවසේ භාවිතය සඳහා තිරුඟු සමග බාර්ලි මුසු කිරීම එය විකිණීම සඳහා නොව.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා දුර්වල හදිස් සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව වාර්තා කොට ඇත.

(930) - وَعَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " إِنَّهُ كَانَ يَشْتَرِطُ عَلَى الرَّجُلِ إِذَا أَعْطَاهُ مَالًا مُقَارَضَةً: أَنْ لَا تَجْعَلَ مَالِي فِي كَيْدٍ رَطْبَةٍ، وَلَا تَحْمِلَهُ فِي بَحْرٍ، وَلَا تَنْزِلَ بِهِ فِي بَطْنِ مَسِيلٍ، فَإِنْ فَعَلْتَ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ فَقَدْ ضَمِنْتَ مَالِي " رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ .

හකීම් ඉබ්නු හිසාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන්ම එතුමාණෝ මිනිසෙකුට හවුල් වියාපාරය සඳහා ණය දුන් විට ‘ඔබ ජීවය ඇති දැනී මාගේ ධනය යෙදවීම හෝ එය මුහු ද ඔස්සේ ජරවාහනය කිරීම හෝ ජලය ගලා යන ස්ථානයක් හරහා බැස රැගෙන යාම හෝ නොකළ යුතුය. එබැවින් මින් කිසිවක් හෝ ඔබ සිදු කළේ නම් මාගේ ධනයට ඔබ වගකිව යුතුය’ යැයි ඔහුට කොන්දේසි පැනවූහ.

මෙය ඉමාම් දාරකුත්නි තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇත. මෙහි වාර්තාකරුවන්ගේ සම්බන්ධතාව ඉතා බලවත්ය.

وَقَالَ مَالِكٌ فِي " الْمَوْطَأِ " عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ
 يَعْقُوبَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ: " أَنَّهُ عَمِلَ فِي مَالِ لِعُثْمَانَ عَلَى أَنَّ الرَّبْحَ
 بَيْنَهُمَا " وَهُوَ مَوْقُوفٌ صَحِيحٌ .

ලැබෙන ලාභය දෙදෙනාට හිමි විය යුතුය යන පදනම මත උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ ධනයෙහි ඔහු එසේ සිදු කළ බව අල් අලා ඉබ්නු අබ්දිර් රහ්මාන් බින් ය:කුබ්, තම පියාගෙන් ද පියා ඔහුගේ සීයාගෙන් ද ලබා කරන ලද වාර්තාවක සඳහන් වන බව ඉමාම් මාලික් තුමා මුචන්තා ග්රන්ථයෙහි පවසයි.

بَابُ الْمَسَافَةِ وَالْإِجَارَةِ

ගොවි ගිවිසුම හා කුලිය

(931)- عَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا-; " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَلَ أَهْلَ حَيْبَرَ بِشَطْرِ مَا يُخْرَجُ مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ، أَوْ زَرْعٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඇත්ත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) රට ඉදි හා ගොවිතැනින් ලැබෙන දැයින් (ඉස්ලාමීය රජයට) අඩක් ලබා දිය යුතුයි යන පදනම මත කයිබර් වැසියන් සමඟ ගනු දෙනු කළහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් යන අය විසින් දන්වා ඇත.

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُمَا: فَسَالُوا أَنْ يُقَرَّهُمْ بِهَا عَلَى أَنْ يَكْفُوا عَمَلَهَا
وَلَهُمْ نِصْفُ الثَّمَرِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "
نُقِرُّكُمْ بِهَا عَلَى ذَلِكَ مَا شِئْنَا"، فَقَرُّوا بِهَا، حَتَّى أَجْلَاهُمْ عُمَرُ".

ඔවුන් දෙදෙනා සතු තවත් වාර්තාවක

ඔවුහු ඔවුන්ගේ සේවයේ ජරමාණයට ඔවුනට එල වගාවෙන් අඩක් හිමි වීම පිළිගන්නා මෙන් එතුමාණන්ගෙන් ඔවුහු විමසා සිටියෝය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ අප අහිමත කරන තෙක් නුඹලා පතන දෑ අපි පිළිගන්නෙමු. එවිට ඔවුන් ද එය පිළිගත්තෝය. උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඔවුන් ව රටින් පිටුවහල් කරන තෙක්ම එය එසේ සිදුවුණි යැයි සඳහන් ව ඇත.

وَلِمُسْلِمٍ: " إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَفَعَ إِلَى يَهُودِ خَيْبَرَ مَخْلَ خَيْبَرَ وَارْضَهَا عَلَى أَنْ يَعْتَمِلُوهَا مِنْ أَمْوَالِهِمْ، وَلَهُ شَطْرُ عَنِ ثَمَرِهَا "

මුස්ලිම්හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක

කයිබර් ඉදි ගස් හා එහි භූමිය තම ධනය යොදවා සේවය කිරීමේ පදනම හා ලැබෙන අස්වැන්නෙන් අඩක් තමන්ට හිමි විය යුතුය යන පදනම මත කයිබර් යුවේවන් වෙත භාර දුන්න.

(932)- وَعَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ قَيْسٍ قَالَ: " سَأَلْتُ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ كِرَاءِ الْأَرْضِ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ؟ فَقَالَ: لَا بَأْسَ بِهِ، إِنَّمَا كَانَ النَّاسُ يُؤَاجِرُونَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمَادِيَانَاتِ، وَأَقْبَالِ الْجَدَاوِلِ، وَأَشْيَاءَ مِنَ الزَّرْعِ، فَيَهْلِكُ هَذَا وَيَسْلَمُ هَذَا، وَيَسْلَمُ هَذَا وَيَهْلِكُ هَذَا، وَلَمْ يَكُنْ لِلنَّاسِ كِرَاءٌ إِلَّا هَذَا، فَلِذَلِكَ زَجَرَ عَنْهُ، فَمَا شَيْءٌ مَعْلُومٌ مَضْمُونٌ فَلَا بَأْسَ بِهِ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

وَفِيهِ بَيَانٌ لِمَا أُجْمِلَ فِي الْمُتَّفَقِ عَلَيْهِ مِنْ إِطْلَاقِ النَّهْيِ عَنِ كِرَاءِ الْأَرْضِ .

හන්ජලා බින් කයිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. රන් හා රිදී වෙනුවට භූමියක් බදු ක්‍රමයට ලබා ගැනීම පිළිබඳ ව මම රාහි: බින් කදීස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමා ඒ ගැන කම් නැත. නමුත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ සමයේ ජලයෙන් වට වූ වගුරු බිම්, ගංගා අසබඩ පිහිටා තිබූ බිම් හා ඇතැම් බිම් පමණක් බදු පදනම යටතේ ජනයාට

ලබා දුන්හ. ඒවා විටෙක විනාශ වී යයි. විටෙක මැනවින් පවතී. තවත් විටෙක මැනවින් පවතී විටෙක විනාශ වී යයි. බදු වශයෙන් මේ හැර වෙන කිසිවක් නොවීය. එබැවින් එතුමා එයින් වැළැක්වූහ. නම් කරන ලද ප්රමාණයක් භාර දිය යුතු බවත් අවධාරණය කොට එසේ නම් එය කම් නැතැයි පැවසූහ.

මූලාශ්රය: මුස්ලිම්

බුහාරි හා මුස්ලිම් එක් ව සඳහන් කළ හදිසයේ පොළොව බදු පදනම යටතේ ලබා දීමට තහනම් වීමේ හේතුව විස්තර කෙරේ.

وَعَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْمُرَارَعَةِ [وَأَمَرَ] بِالْمُؤَاجَرَةِ .
رَوَاهُ مُسْلِمٌ أَيْضًا .

සාබිත් ඉබ්නු ළහ්හාක් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා (එක් අයකුට අයිති ඉඩමක) හවුල් බෝග වගාව තහනම් කළ අතරම කුලී ගෙවීමේ පදනම යටතේ වගා කිරීමට නියෝග කළේය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන : ‘මුසාරා’ යනු ලැබෙන අස්වැන්නෙන් ඉඩම් අයිතිකරුට කොටසක් දෙන බවට පවසා ගොවිතැන් කිරීම.

(934)- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; أَنَّهُ قَالَ :
" اِحْتَجَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعْطَى الَّذِي حَجَمَهُ اجْرَهُ
وَلَوْ كَانَ حَرَامًا لَمْ يُعْطِهِ . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා විත් විදගත්හ. තමන්ට විත් විද්ද පුද්ගලයාට ඔහුගේ කුලිය පිරිනැමුවේය. එය තහනම් කටයුත්තක් නම් එසේ එතුමා ඔහුට නොදී සිටින්නට තිබුණි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

(935)- وَعَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَسْبُ الْحَجَّامِ حَيْثُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

‘විත් විද උපයන දෑ කිලිටිය’ යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව රාෆි: ඉබ්නු කදීජ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

(936)- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَالَ اللَّهُ ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ غَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا، فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ اجِيرًا ، فَاسْتَوْفَى مِنْهُ، وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ් මෙසේ පැවසූ බවට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින තිදෙනෙකුට එරෙහි ව මම කතා කරමි. මාගේ නමින් ජරතීඤාවක් දී පසුව ද්රෝහිකම් කළ මිනිසා. තිදහස් පුද්ගලයකු (වහල් කමට) විකුණා ඉන් ලැබෙන මුදල අනුභව කළ මිනිසා. සේවකයකු කුලියට ගෙන ඔහුගෙන් පූර්ණ ලෙස ඵල ලබා ඔහුට ඔහුගේ කුලිය නොදුන් මිනිසා.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

(937)- وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ أَحَقَّ مَا أَخَذْتُمْ عَلَيَّ حَقًّا كِتَابُ اللَّهِ " أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා උරුමකම් ලබන්නට වඩාත් සුදුසුම කරුණ වනුයේ අල්ලාහ්ගේ ග්රන්ථයයි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

(938)- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجْفَ عَرْقُهُ " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කුලීකරුවාට ඔහුගේ දහඩිය වියළීමට පෙර ඔහුගේ කුලිය පිරිනමනු.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් දන්වා ඇත.

(939)- وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عِنْدَ أَبِي يَعْلَى وَالْبَيْهَقِيِّ .

ඉහත සඳහන් හදිසයම අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට අබු යාලා හා බයිහකී යන ග්රන්ථ වල සඳහන් ව ඇත.

عن جَابِرٍ عِنْدَ الطَّبْرَانِيِّ ، وَكُلُّهَا ضِعَافٌ ﴿(940)

තබාරානි නම් ග්රන්ථයේ ජාබ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් ද සඳහන් ව ඇත. මේ සියල්ල දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතා වලින් යුක්තය.

(941) - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ -

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ اسْتَأْجَرَ اجِيراً ، فَلْيُسَلِّمْ لَهُ أَجْرَتَهُ "

رَوَاهُ عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَفِيهِ انْقِطَاعٌ ، وَوَصَلَهُ الْبَيْهَقِيُّ مِنْ طَرِيقِ أَبِي حَنِيفَةَ

عن

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු කුලීකරුවකුගෙන් කුලී වැඩක් කරවා ගන්නේ ද ඔහුට ඔහුගේ කුලිය භාර දෙන්නවා !

මෙය ඉමාම් අබුදුර් රූස්සාක් විසින් දන්වා ඇත. මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව විසන්ධි වී ඇත. ඉමාම් බයිහකී තුමා මෙය ඉමාම් අබු හනීෆා තුමා සමඟ සම්බන්ධ කොට පවසයි.

بَابُ إِحْيَاءِ الْمَوَاتِ

පාළු වී ගිය භූමිය (වගා කිරීමෙන්) ජීවමාන කිරීම පිළිබඳ පාඩම

(942)- عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا-; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ عَمَّرَ أَرْضاً لِيَسْتِ لِحَادٍ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا " قَالَ عُرْوَةُ: وَقَضَى بِهِ عُمَرُ فِي خِلَافَتِهِ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමය විසින් ලබා උරවා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ දන්වා සිටියි.

කිසිවකු අයිති නොවන භූමියකට කවරෙකු ජීවමාන කළේ ද එයට වඩාත් සුදුසුසා ඔහුමය.

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා එතුමාගේ රාජ්‍ය පාලන සමයේ මේ අනුව කීන්දු දුන්හ. යැයි උරවා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා දන්වයි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි තුමා විසින් දන්වා ඇත.

(943)- وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ أَحْيَا أَرْضاً مَيْتَةً فَهِيَ لَهُ " رَوَاهُ الثَّلَاثَةُ، وَحَسَنَهُ التِّرْمِذِيُّ. وَقَالَ: رُوِيَ مُرْسَلًا. وَهُوَ كَمَا قَالَ، وَاخْتَلَفَ فِي صَحَابِيَّهِ، فَقِيلَ: جَابِرٌ، وَقِيلَ: عَائِشَةُ، وَقِيلَ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، وَالرَّاجِحُ الْأَوَّلُ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජරකාශ කළ බව සර්ද් ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මළ ගිය (මුඩු) භූමියක් ජරාණවත් කළේද එය ඔහු සතුය.

මෙය අඩු දාඩුද්, තීර්මිදි හා නසාරී යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. ඉමාම් තීර්මිදි තුමා මෙය හසන් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. තවත් වාර්තාවක මුර්සල් ගණයේ හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි. මෙය වාර්තා කර ඇත්තේ ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ද නැතහොත් ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියද නැතහොත් අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් තුමාද යන්න පිළිබඳ මත හේද ඇත. වඩාත් නිවැරදි ජරකාශය වනුයේ පළමු ව සඳහන් ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා යන්නය.

(944) - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ; أَنَّ الصَّعْبَ بْنَ جَثَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا حِيَ إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජරකාශ කළ බව ස:බ් ඉබ්නු ජස්සාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තමන් වෙත දන්වා සිටි බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් සතු ව හා ඔහුගේ රසූල්වරයා සතු ව හැර වෙනත් කිසිදු සීමාවක් නොමැත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

සටහන : ²සකාත් වශයෙන් ලබා ගත් පශු සතුන් යුද්ධය සඳහා යොදවන අශ්වයින් යුද්දයක දී සනීමත් ලෙසින් ගන්නා ලද පශු සතුන් හා කුමුස් (නම් පහෙන් එකක්) යන ජරනිශතය අනුව ලබා ගත් පශු සතුන් රැක බලා ගනිමින් නඩත්තු කරනු පිණිස නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හා කලීෆාවරුන් සතු ව ඉඩම් තිබිණ. මෙය අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ දූතයාණන්ට පමණක් සතු වූ උරුමයකි. පෞද්ගලික වශයෙන් වෙනත් කිසිවකුට මෙහි උරුමය නැත. ඒ අනුව ඉස්ලාමීය රජයට පමණක් මෙය සතු වන්නේය යන අදහස මින් ගම්ය වේ.

(945) - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَابْنُ عَسَمٍ مَاجَهُ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අන් අයට හිංසා නොකළ යුතුය. තමන්ට ද හිංසා කරගත නොයුතුය.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් හා ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් දන්වා ඇත.

(946) - وَهُ مِنْ حَدِيثِ ابِي سَعِيدٍ مِثْلُهُ، وَهُوَ فِي الْمُوَطَّأِ مُرْسَلٌ .

අබු සර්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදීසයක් ඉබ්නු මාජාහි සදහන් ව ඇත. මුවඅත්ත: නම් කෘතියෙහි මෙය මුර්සල් ගණයෙන් සදහන් කොට ඇත.

(947) - وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَحَاطَ حَائِطًا عَلَى أَرْضٍ فَهِيَ لَهُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْجَارُودِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ජරකාශ කළ බව සමුරා ඉබ්නු ජුන්දුබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(කිසිවකුට අයිති නැති) භූමි භාගයක යම් කෙනෙකු වැට ගසා ගත්තේ නම් එවිට එය ඔහු සතු වුවකි.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු ජාරුද් තුමා මෙය සුර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සදහන් කරයි.

(948)- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " مَنْ حَفَرَ بُئْرًا فَلَهُ أَرْبَعُونَ ذِرَاعًا عَطْنَا لِمَاشِيَتِهِ " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජරකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මුගත්තල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(කිසිවකුට අයිති නැති භූමි භාගයක) යමෙකු ලීදක් කැපුවේ නම් ඔහුගේ සතුන් ජලය පානය කොට විවේක ගැනීමේ තරමට බාහු හතළිහක පමණ ජරමාණයක් ඔහු සතු වේ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා දුර්වල වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව වාර්තා කොට ඇත.

(949)- وَعَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَاثِلٍ، عَنْ أَبِيهِ; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْطَعَهُ أَرْضًا بِحَضْرَمَوْتٍ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හළරමවත් නම් ස්ථානයේ භූමි භාගයක් තමන්ට පිරිනැමුවේය යැයි අල්කමා ඉබ්නු වාඉල් තුමා තම පියාගෙන් ලබා සඳහන් කරයි

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් ඉමාම් නිර්මදි යන අය විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් මෙය පුර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවද සඳහන් කරයි.

(950)- وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا- " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْطَعَ الزُّبَيْرَ حُضْرَ فَرَسِهِ ، فَاجْرَى الْفَرَسَ حَتَّى قَامَ ،

ثُمَّ رَمَى سَوْطَهُ. فَقَالَ : " اَعْطُوهُ حَيْثُ بَلَغَ السَّوْطُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَفِيهِ
 ضَعْفٌ .

සුබ්හි (රජයල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ට තම අශ්වයා දිව යන තරමට භූමි භාගයක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ වෙත් කොට දුන්හ. එවිට ඔහු එම අශ්වයා නතර වන තෙක් පදවා ගෙන ගියේය. පසු ව ඔහුගේ කසය විසි කළේය. පසු ව එතුමා මෙසේ පවසා සිටියහ. එම කසය ළඟා වුණු තරමට ඔහුට පිරිනමන්නැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි දුර්වලකම් ඇත.

(951) - وَعَنْ رَجُلٍ مِنَ الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " غَزَوْتُ
 مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: النَّاسُ شُرَكَاءُ فِي
 ثَلَاثٍ : فِي الْكَلَاءِ ، وَالْمَاءِ ، وَالنَّارِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَأَبُو دَاوُدَ ، وَرَجَالُهُ
 ثِقَاتٌ .

මම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සමඟ එක් වී යුද වැදුණෙමි. එවිට

‘තණ බිම් ජලය හා ගින්න යන කරුණු තුනෙහිම ජනයා හවුල්කරුවෝ වෙති’

යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව එතුමාණන්ගේ මිතුරන් අතුරින් වූ මිනිසෙකු විසින් වාර්තා කරන ලදී.

بَابُ الْوَقْفِ

වක්‌ඟ්‌ හෙවත්‌ දේව මාර්ගයේ දානය කිරීම පිළිබඳ පාඩම

952 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ : صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී,

මිනිසෙකු මිය ගිය විට කරුණු තුනක් හැර ඔහුගේ සෙසු ක්‍රියාවන් විසන්ධි වී යනු ඇත. එනම් සදකා ජාරියා හෙවත් සදා සෙත සලසන දානය. ප්‍රයෝජනය ලබා දෙන දැනුම, තමන් වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන දැහැමි දරුවා.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

953 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " أَصَابَ عُمَرُ أَرْضًا بِحَيْبَرٍ ، فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَأْمِرُهُ فِيهَا ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنِّي أَصَبْتُ أَرْضًا بِحَيْبَرَ لَمْ أُصِبْ مَالًا قَطُّ هُوَ أَنْفُسٌ عِنْدِي مِنْهُ . قَالَ : " إِنْ شِئْتَ حَبَسْتَ أَصْلَهَا ، وَتَصَدَّقْتَ بِهَا " . قَالَ : فَتَصَدَّقَ بِهَا

عَمْرُ, [عَيْرٍ] اِنَّهُ لَا يُبَاعُ اَصْلُهَا, وَلَا يُورَثُ, وَلَا يُوَهَّبُ, فَتَصَدَّقَ بِهَا فِي الْفُقَرَاءِ, وَفِي الْقُرْبَى, وَفِي الرَّقَابِ, وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ, وَابْنِ السَّبِيلِ, وَالضَّيْفِ, لَا جُنَاحَ عَلَى مَنْ وَلِيَهَا اِنْ يَأْكُلُ مِنْهَا بِالْمَعْرُوفِ, وَيُطْعِمَ صَدِيقًا " عَيْرٌ مُتَمَوِّلٌ مَالًا. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ, وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ : " تَصَدَّقْ بِاَصْلِهِ, لَا يُبَاعُ وَلَا يُوَهَّبُ, وَلَكِنْ يُنْفَقُ ثَمْرُهُ " .

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කයිබර්හි උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට භූමි භාගයක් ලැබිණ. ඒ පිළිබඳ යම් නියෝගයක් බලාපොරොත්තු වෙමින් එතුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! නියත වශයෙන්ම මට කයිබර්හි භූමි භාගයක් ලැබිණ. මා මීට වඩා වටිනා සම්පතක් කිසි දිනෙක ලබා නොමැත යැයි පැවසුවේය. (එවිට නබිතුමාණෝ) ඔබ කැමති නම් එහි මූලය ඔබ තබා ගෙන එමගින් ඔබ දන් දෙන්නැයි පවසා සිටියහ. පසු ව උමර් තුමාණෝ එමගින් දන් දුන්හ. එපමණක් නොව මෙහි මූලය විකුණනු නොලැබිය යුතු බවත් වෙන කිසිවකු උරුමය නොලැබිය යුතු බවත් එය පරිත්‍යාගයක් වශයෙන් පිරිනැමිය නොයුතු බවත් එමගින් දුගියන්, සම්පතයින් වහලුන් නිදහස් කිරීමේ දී අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ මගියන් හා දුර්වලයින් විෂයයෙහි දන් දිය යුතු බවත් එයට හාර ව සිටින්නන් ඉන් යමක් යහපත් අයුරින් අනුභව කරන්නේ නම් හා මිතුරන්ට ආහාර වශයෙන් පිරිනමන්නේ නම් එය වරදක් නොවන බවත් නියෝග කර සිටියේය. එමෙන්ම එය මුදල් බවට පත් නොකළ යුතුය. තවත් වාර්තාවක සඳහන් ව ඇත.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් හා ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

බුහාරි හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක ඔබ ඉන් ලැබෙන මූල ද්‍රව්‍ය දන් දෙනු. නමුත් එය විකුණනු නොලැබිය යුතුය. පරිත්‍යාගයක් වශයෙන් දෙනු නොලැබිය යුතුය. නමුත් එහි පල වගාව වියදම් කරනු ලැබිය යුතුය.

954 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَرَ عَلَى الصَّدَقَةِ . " الْحَدِيثُ , وَفِيهِ : " وَأَمَّا خَالِدٌ فَقَدْ اِحْتَبَسَ ادْرَاعَهُ وَاعْتَادَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා උමරු තුමා ව සදකා හාණ්ඩ රැස් කිරීම සඳහා යැවූහ.... (දීර්ඝ හදිසයකි.) එහි කාලිද් තුමා තම යුද කබාය හා ආයුධ අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ වක්ල් කළහ.

සටහන : මෙහි සම්පූර්ණ හදිසය බුහාරි හි 1468 වැනි අංකය යටතේ සඳහන් ව ඇත.

بَابُ الْهَبَةِ وَالْعَمْرِ وَالرَّقْبِ

හිඬත් උමරා හා රුක්බා පිළිබඳ පාඩම

හිඬත් : ත්‍යාගයක් වශයෙන් පිරිනමන දෑ.

උමරා : මෙය අඥාන යුගයේ ජීවිතාන්තය දක්වා දෙනු ලබන ත්‍යාග ක්‍රමයකි. කෙනෙකු තවත් අයකුට තම නිවස පිරිනමා ‘මාගේ මෙම නිවස මා ජීවතුන් අතර සිටින තාක් ඔබ සතු වූවකි. එය ඔබට පරිහරණය කළ හැක’ යැයි පවසයි. මෙය ඉස්ලාම් අනුමත කර ඇත.

රුක්බා : කෙනෙකු තවත් කෙනෙකු වෙත තම නිවස පිරිනමා ‘ඔබට පෙර මා මීය ගියේ නම් මෙම නිවස ඔබට උරුම වනු ඇත. මට පෙර නුඹ මීය ගියේ නම් මෙම නිවස මට උරුම වනු ඇත යැයි පැවසීම.

955 - عَنْ التُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - أَنَّ أَبَاهُ أَتَى بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " إِنِّي نَحَلْتُ ابْنِي هَذَا غُلَامًا كَانَ لِي ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَكُلُّ وَلَدِكَ نَحَلْتَهُ مِثْلَ هَذَا " ؟ . فَقَالَ : لَا . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " فَارْجِعْهُ " .

وَفِي لَفْظٍ : " فَانْطَلَقَ ابْنِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُشْهَدَهُ عَلَى صَدَقَتِي . فَقَالَ : " أَفَعَلْتَ هَذَا بِوَلَدِكَ كُلِّهِمْ " ؟ . قَالَ : لَا . قَالَ : " إِنْتَفُوا اللَّهَ ، وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ " فَارْجَعَ ابْنِي ، فَارَدَّ تِلْكَ الصَّدَقَةَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ قَالَ : " فَاشْهَدْ عَلَيَّ هَذَا غَيْرِي " ثُمَّ قَالَ : " أَيَسْرُكَ أَنْ يَكُونُوا لَكَ فِي الْبِرِّ سَوَاءً ؟ " قَالَ : بَلَى . قَالَ : " فَلَا إِذَا . "

නූෂානන් ඉබ්නු බෂීර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන්ම තම පියාණන් තමන් කැටුව අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පැමිණ ‘මා සතු මෙම වහල් කොලුවා ව මම මාගේ පුතාට ත්‍යාගයක් වශයෙන් පිරිනමමි යැයි පැවසුවේය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඔබ ඔබේ සෑම දරුවකුටම මෙලෙස ත්‍යාගයන් පිරිනමා ඇත්තේ දැයි විමසූහ. එයට ඔහු නැතැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එසේ නම් එය ඔබ නැවත ගන්නැයි පවසා සිටියහ.

තවත් ප්‍රකාශයක : මා වෙත පිරිනමන දෑ සඳහා සාක්ෂිකරුවකු බවට පත් කිරීමට මාගේ පියා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ගියේය. එවිට එතුමාණෝ ඔබේ දරුවන් සියලු දෙනාටම මෙලෙස කර ඇත්තේ දැයි විමසූහ. ඔහු නැතැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එවිට එතුමා ඔබලා අල්ලාහ්ට බිය බැනීමත් වනු. ඔබලාගේ දරුවන් අතර යුක්ති ගරුක ව කටයුතු කරනු. යැයි පැවසූහ. පසු ව මාගේ පියාණන් හැරී පැමිණ එම ත්‍යාගයක නැවත ගත්තේය.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

මුස්ලිම් හි සඳහන් තවත් ප්‍රකාශයක ‘මා හැර වෙනත් කෙනෙකු සාක්ෂි වශයෙන් පත් කර ගන්න’ යැයි එතුමාණෝ පවසා ‘ඔවුන් සියලු දෙනාම යහපත් දෑ හි සමාන වීම ඔබ ව සතුටට පත් කරන කරුණක් නොවේ දැයි විමසා සිටියහ. එවිට ඔහු එසේය යැයි පැවසුවේය. එයට එසේ නම් නුඹ මෙසේ නොකරනු යැයි එතුමාණෝ පැවසූහ.

956 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْعَائِدُ فِي هَبْتِهِ كَالْكَلْبِ يَبْقِيءُ ، ثُمَّ يَعُودُ فِي قَيْئِهِ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ : " لَيْسَ لَنَا مَثَلُ السَّوْءِ ، الَّذِي يَعُودُ فِي هَبْتِهِ كَالْكَلْبِ يَرْجِعُ فِي قَيْئِهِ " .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

තමන් පිරිනැමූ ක්‍රියාගය නැවත ලබා ගැනීම වමාරා පසු ව වැරැද්ද දැ නැවත කා දමන සුනඛයා මෙනි.

මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්

බුහාරි හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක වමාරා පසු ව වැරැද්ද දැ නැවත කා දමන සුනඛයකු මෙන් තමන් පිරිනැමූ ක්‍රියාගය නැවත ඉල්ලා සිටින්නා ගේ නපුර මෙන් වෙනත් නපුරක් අප අතර නොමැත.

957 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ ، وَابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ، عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ مُسْلِمٍ أَنْ يُعْطِيَ الْعَطِيَّةَ ، ثُمَّ يَرْجِعَ فِيهَا ؛ إِلَّا الْوَالِدَ فِيمَا يُعْطِي وَلَدَهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَالْأَرْبَعَةُ ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَابْنُ جِبَّانَ ، وَالْحَاكِمُ ؟ .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට ඉබ්නු උමර් හා ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන අය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ත්‍යාගයක් පිරිනමා පසු ව එය නැවත ගැනීම මුස්ලිම් මිනිසෙකුට අනුමත නොවේ. නමුත් පියකු තම පුතුට පිරිනැමූ දෑහි හැර.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් ඇතුළු ව අබු දාවුද් නසාර් නිර්මිදි ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. නිර්මිදි ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

958 - وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ , وَيُثِيبُ عَلَيْهَا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ත්‍යාග භාර ගනිමින් ඒවා හුවමාරු කරමින් සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

959 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " وَهَبَ رَجُلٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاقَةً ، فَأَثَابَهُ عَلَيْهَا ، فَقَالَ : " رَضِيَتْ " ؟ قَالَ : لَا . فَرَادَهُ ، فَقَالَ : " رَضِيَتْ " ؟ قَالَ : لَا . فَرَادَهُ . قَالَ : " رَضِيَتْ " ؟ قَالَ : نَعَمْ . " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. මිනිසෙකු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත ඔටුවකු පරිත්‍යාග කළේය. එවිට එතුමා ඒ වෙනුවෙන් යමක් හුවමාරු කර ගනිමින්, ඔබ තෘප්තිමත් වන්නෙහිද? යැයි ඇසීය. නැතැයි පිළිතුරු දුන්නේය. පසු ව තවත් අධික ව දුන්නේය. පසුව ද ඔබ තෘප්තිමත් වන්නෙහිදැ?යි විමසීය. නැතැයි ඔහු පිළිතුරු දුන්නේය. පසු ව තවත් අධික ව දී ඔබ තෘප්තිමත් වන්නෙහිදැ? යි විමසීය. එසේය. යැයි ඔහු පිළිතුරු දුන්නේය.

මෙය ඉමාම් අන්මද්තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිනිබාන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

960 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْعُمَرَى لِمَنْ وَهَبَتْ لَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَلِمُسْلِمٍ : " اَمْسِكُوا عَلَيْكُمْ اَمْوَالَكُمْ وَلَا تُفْسِدُوها , فَإِنَّهُ مَنْ اَعْمَرَ عُمَرَى فَهِيَ لِلَّذِي اَعْمَرَهَا حَيًّا وَمَيِّتًا , وَلِعَقِبِهِ " .

وَفِي لَفْظٍ : " اِنَّمَا الْعُمَرَى الَّتِي اَجَازَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنْ يَقُولَ : هِيَ لَكَ وَلِعَقِبِكَ , فَاَمَّا اِذَا قَالَ : هِيَ لَكَ مَا عِشْتَ , فَإِنَّهَا تَرْجِعُ اِلَى صَاحِبِهَا " .

وَلَا يَلِي دَاوُدَ وَالتَّسَائِيَّ : " لَا تُرْقِبُوا , وَلَا تُعْمِرُوا , فَمَنْ اَرْقَبَ شَيْئًا اَوْ اَعْمَرَ شَيْئًا فَهُوَ لِرِثْتِهِ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකුට ත්‍යාගයක් පිරිනමනු ලැබුවේ ද එය ජීවිතාන්තය දක්වා ඔහු සතු වේ.

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

මුස්ලිම්හි සඳහන් තවත් වාර්තාවක නුඹලාගේ වස්තුව නුඹලා වෙතම තබා ගන්න. එය නාස්ති නොකරන්න. ජීවිතාන්තය දක්වා කෙනෙකුට එය ත්‍යාග කළේ නම් ඔහු ජීවතුන් අතර සිටිය ද මිය

ගිය ද එසේ ජීවිතාන්තය දක්වා දෙනු ලැබූ අයට හා ඔහුගේ පරම්පරාවට උරුම වන්නේය.

තවත් ප්‍රකාශයක අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අනුමත කළාවූ ජීවිතාන්තය දක්වා වූ පරිත්‍යාගය වනුයේ ‘මෙය ඔබටත් ඔබේ පරපුරටත් යැයි පැවසූ දෑ පමණි. ඔබ ජීවත් වන තාක්කල් මෙය ඔබට හිමිය යැයි පැවසූ විට සැබැවින්ම එය එහි අයිතිකරු වෙත නැවත පැවරෙනු ඇත.

අබු දාවුද් හා නසාර් හි මෙසේ සඳහන් වේ. නුඹලා රුක්බා නොකරනු තවද උමීරා නොකරනු කවරෙකු රුක්බා වශයෙන් යමක් දෙනු ලබන්නේ ද එසේ නැතහොත් උමීරා වශයෙන් යමක් දෙනු ලබන්නේ ද එය ඔහුගේ උරුමක්කරුවන්ට සතු වස්තුවක් වනු ඇත.

(රුක්බා හා උමීරා පිළිබඳ ඉහත සඳහන් ව ඇත)

961 - وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " حَمَلْتُ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ , فَأَصَاعُهُ صَاحِبُهُ , فَظَنَنْتُ أَنَّهُ بَائِعُهُ بِرُخْصٍ , فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ . فَقَالَ : " لَا تَبْتَغُهُ , وَإِنْ أَعْطَاكَ بِدْرَاهِمٍ ... " الْحَدِيثُ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ ගමන් කිරීම සඳහා අශ්වයෙකු මම කෙනෙකුට පිරිනැමුවෙමි. නමුත් එය ලබා ගත් තැනැත්තා එය නාසින් කර දැමීය. ඔහු එය අඩු මිලට විකුණනු ඇතැයි සිතුවෙමි. එය (මා විසින්ම මිලට ගැනීම) පිළිබඳ මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ ‘ඔහු එය එක් දිර්භමයකට විකුණූ ව ද එය ඔබ මිලට නොගනු’ යැයි පැවසූහ. (දීර්ඝ හදිසයකින් කොටසකි)

මූලාශ්‍ර: බුහාරි හා මුස්ලිම්.

962 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " تَهَادُوا تَحَابُّوا " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي " الْأَدَبِ الْمُفْرَدِ " وَأَبُو يَعْلَى بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා එකිනෙකා අතර ත්‍යාග පිරිනමමින් නුඹලා එකිනෙකා අතර සෙනෙහස ඇති කර ගනු.

අල් අදබුල් මුර්ද් නම් කෘතියෙහි ඉමාම් බුහාරි තුමා මෙය දන්වා ඇති අතර අබු ය:ලා තුමා මෙය හසන් ගණයේ වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව සඳහන් කරයි.

963 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " تَهَادُوا , فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تَسُلُّ السَّخِيمَةَ " رَوَاهُ الْبَرَاءُ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නුඹලා එකිනෙකා අතර ත්‍යාග පිරිනමනු. හේතුව නියත වශයෙන්ම එසේ ත්‍යාග පිරිනැමීම සිත් අමනාපකම් පහ කරයි.

මෙය ඉමාම් අල් බස්සාර් තුමා දුර්වල හදිස් වාර්තාවක් සහිත ව දන්වා ඇත.

964 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ ! لَا تَحْقِرَنَّ جَارَةً لِحَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسَنَ شَاةٍ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ මුස්ලිම් කාන්තාවනි ! අසල්වැසි කතක් තම අසල්වැසි කතකට එළවකුගේ කකුල් කුරයක් පිරිනැමුව ද එය ඇය අවමානයක් ලෙස නොසලකන්නවා !

මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්

965 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - , عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ وَهَبَ هِبَةً , فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا , مَا لَمْ يُثَبَّ عَلَيْهَا " رَوَاهُ الْحَاكِمُ وَصَحَّحَهُ , وَالْمَحْفُوظُ مِنْ رِوَايَةِ ابْنِ عُمَرَ , عَنْ عُمَرَ قَوْلَهُ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකුට හෝ යම් ත්‍යාගයක් පිරිනමා ඒ වෙනුවෙන් යමක් හුවමාරු නොකළේ නම් එයට වඩාත් උරුමය ඇත්තා ඔහුය.

මෙය ඉමාම් හාකිම් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර එය පූර්ව සාධක හදිසයක් බවත් දැනුම් දී ඇත. නිවැරදි ප්‍රකාශය වනුයේ මෙය ඉබ්නු උමර් තුමා උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් ලබා දැනුම් දුන් බවය.

بَابُ اللَّقْطَةِ

අනුලා ගත් දෑ පිළිබඳ පාඩම

966 - عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَمْرَةٍ فِي الطَّرِيقِ، فَقَالَ: "لَوْلَا أَنِّي أَخَافُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الصَّدَقَةِ لَا كَلْتُهَا" " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මාර්ගයේ තිබුණු රට ඉදියක් අසලින් ගමන් ගත්හ. එවිට එතුමාණෝ මෙය සදකා භාණ්ඩ අතුරින් වීම ගැන මා බිය නොවන්නේ නම් මම එය අනුභව කර ඇත්තෙමි යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත.

967- وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهُ عَنِ اللَّقْطَةِ؟ فَقَالَ: "إِعْرِفْ عِفَاصَهَا وَوِكَاءَهَا، ثُمَّ عَرَّفْهَا سَنَةً، فَإِنْ جَاءَ صَاحِبُهَا وَإِلَّا فَشَأْنُكَ بِهَا" . قَالَ: فَصَالَةُ الْعَنَمِ؟ قَالَ: "هِيَ لَكَ، أَوْ لِأَخِيكَ، أَوْ لِلذَّنْبِ". قَالَ: فَصَالَةُ الْإِبِلِ؟ قَالَ: "مَا لَكَ وَلَهَا؟ مَعَهَا سِقَاؤُهَا وَحَدَاؤُهَا، تَرِدُ الْمَاءَ، وَتَأْكُلُ الشَّجَرَ، حَتَّى يَلْقَاهَا رَبُّهَا" " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

සෙයිද් ඉබ්නු කාලිද් අල් ජුහනි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ අනුලා ගන්නා ලද දෑ පිළිබඳ ව විමසා සිටියේය.

එවිට එතුමාණෝ එහි පසුමිඛිය හා එහි ගැටය දන්වා සිටින්න. පසු ව වසරක් ඒ පිළිබඳ දන්වා සිටින්න. එහි අයිතිකරු පැමිණියේ නම් එය ඔහුටය. එසේ නොමැති නම් එය ඔබේ කරුණකි යැයි පැවසුහ. තවද සොයා ගත් එළවකු ? යැයි විමසීය. එයට එතුමා එය ඔබ සතුය. නැතහොත් ඔබේ සහෝදරයා සතුය. එසේත් නැතහොත් වෘකයා සතුය. යැයි පැවසුහ. නැවතත් සොයා ගත් ඔටුවකු? ඌ ගැන ඔබට කුමන අයිතියක් ද? උගේ පානය ද උගේ කුර ද ඌ සමඟ තිබේ. උගේ ස්වාමියා ඌ හමු වන තුරු ඌ ජලය සොයා ගනිමින් ආහාර ද සපයා ගනු ඇත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

968 - وَعَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَوَى صَالَةً فَهُوَ ضَالٌّ , مَا لَمْ يُعْرِفْهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව සෙසිද් ඉබ්නු කාලිද් අල් ජුහනී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු නැති වී ගිය සතෙකු සොයා ගත්තේ ද එය ඔහු (ජනයා අතර) ප්‍රසිද්ධියේ දැනුම් නොදී සිටින තාක් කල් ඔහු නොමඟ ගිය අයකු වේ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

969 - وَعَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ وَجَدَ لُقْطَةً فَلْيُشْهَدْ ذَوْيَ عَدْلٍ , وَلْيَحْفَظْ عِفَاصَهَا وَوِكَاءَهَا , ثُمَّ لَا يَكْتُمُ , وَلَا يُغَيِّبُ , فَإِنْ جَاءَ رَبُّهَا فَهُوَ أَحَقُّ

بِهَا , وَإِلَّا فَهُوَ مَالُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَزْبَعَةُ إِلَّا
التِّرْمِذِيَّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ , وَابْنُ الْجَرُودِ , وَابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ
බව ඉයාල් ඉබ්නු හිමාර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා
කරන ලදී.

යමෙකු නැති වී ගිය යම් භාණ්ඩයක් ලබා ගත්තේ ද ඒ සඳහා
යුක්තිගරුක සාක්ෂිකරුවන් දෙදෙනකු සාක්ෂි බවට පත් කරන්නවා!
තවද එහි පසුම්බිය හා එහි ගැටය සුරක්ෂිතව තබා ගන්නවා! පසු ව
ඔහු එය නොසැඟවිය යුතුය. අඩුපාඩු නොකළ යුතුය. එහි හිමිකරු
පැමිණියේ නම් එහි උරුමය දරනුයේ ඔහුය. එසේ නැතහොත් එය
අල්ලාහ්ගේ වස්තුවයි. එය ඔහු කැමති අයට පිරිනමනු ඇත.

මෙය අහ්මද් අබු දාඩුද් නසාර් ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා විසින් මෙය
දන්වා ඇති අතර මෙය ඉබ්නු හුදෙයිමා ඉබ්නු අල්-ජාරුද් ඉබ්නු
හිබ්බාන් යන අය විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව
සඳහන් කොට ඇත.

970- وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّمِيمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لُقْطَةِ الْحَاجِّ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

හජ් වන්දනාකරුගේ නැති වී ගිය භාණ්ඩ (අහුලා ගැනීම) පිළිබඳ ව
නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තහනම් කළ බව අබ්දුර්
රහ්මාන් ඉබ්නු උස්මාන් අත්-තයිමියයි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා
විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

971- وَعَنْ الْمُفَدَّامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْآ لَا يَحِلُّ دُونََابٍ مِنَ السَّبَاعِ , وَلَا الْحِمَارُ

الْأَهْلِيَّ، وَلَا اللَّقْطَةَ مِنْ مَالِ مُعَاهِدٍ، إِلَّا أَنْ يَسْتَعْنِيَ عَنْهَا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව මික්දාද් ඉබ්නු මුදි කර්බි (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දැන ගනු. මෘග සතුන් අතුරින් නිය සහිත සතුන් හා කැළෑ බුරුවන් අනුමත නොවේ. තවද ගිවිසුම් ඇති කර ගත් අයගේ වස්තුවෙන් අහුලා ගන්නා දෑ ද අනුමත නොවේ. නමුත් එය ඔහුට අනවශ්‍ය නම් පමණක් හැර.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් විසින් දන්වා ඇත.

بَابُ الْفَرَائِضِ

දේවපාල බෙදීම පිළිබඳ පාඩම

972- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْحُقُوقُ الْفَرَائِضُ بِأَهْلِهَا , فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

උරුමයන් එහි හිමියන්ට පිරිනමනු. ඉතිරි ව ඇති දෑ එය (මිය ගිය අයට) වඩාත් සමීප වූ පුරුෂයකුට හිමිය.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

973- وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ , وَلَا يَرِثُ الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

මුස්ලිම්වරයකු දේව ප්‍රතික්ෂේපයකුට උරුමකම් නොපාන අතර දේව ප්‍රතික්ෂේපකයකු මුස්ලිම්වරයකුට උරුමකම් නොපානු ඇත. යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව උසාමා ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇත.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

974- وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي بِنْتٍ , وَبِنْتِ ابْنٍ , وَأُخْتٍ -
 " قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لِلْإِبْنَةِ التَّصْفَ , وَلَا بِنْتَةَ الْإِبْنِ
 السُّدَسَ - تَكْمِلَةَ الثَّلَاثِينَ - وَمَا بَقِيَ فَلِلْأُخْتِ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා දුව, පුතාගේ දුව හා සහෝදරිය(ට හිමි විය යුතු උරුමය) සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ තීන්දු කළ බව වාර්තා කරයි.

දුවට අඩකි. පුතාගේ දුවට හයෙන් එකකි. (එවිට තුනෙන් දෙකක් පුර්ණවත් වෙයි) ඉතිරිය සහෝදරියටය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් දන්වා ඇත.

975- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَتَوَارَثُ أَهْلُ مِلَّتَيْنِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ,
 وَالْأَرْبَعَةُ إِلَّا التِّرْمِذِيُّ . وَآخَرَجَهُ الْحَاكِمُ بِلَفْظِ أُسَامَةَ . وَرَوَى
 النَّسَائِيُّ حَدِيثَ أُسَامَةَ بِهَذَا اللَّفْظِ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ආගමික පිළිවෙත් දෙකක සිටින්නන් එකිනෙකාට උරුමකම් නොපානු ඇත.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් තීර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙම පද පෙළින්ම උසාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් ඉමාම් නසාර් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන : ආගමික පිළිවෙත් දෙකක සිටින්නන් ඔවුන් එකිනෙකාට උරුමකම් නොපානු ඇත. නමුත් උදව් උපකාර කළ හැක. දේපළ බෙදීම් යන ක්‍රමයෙන් තොර ව සම්පත් ලබා දිය හැක.

976- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " إِنَّ ابْنَ ابْنِي مَاتَ , فَمَا لِي مِنْ مِيرَاثِهِ ؟ فَقَالَ : " لَكَ السُّدُسُ " فَلَمَّا وُلِّيَ دَعَاهُ , فَقَالَ : " إِنَّ السُّدُسَ الْآخَرَ طُعْمَةٌ " رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْأَرْبَعَةُ , وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ . وَهُوَ مِنْ رِوَايَةِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ عَنْ عِمْرَانَ , وَقِيلَ : إِنَّهُ لَمْ يَسْمَعْ مِنْهُ .

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ,

නියත වශයෙන්ම මාගේ පුතාගේ පුතු මිය යැදුණේය. ඔහුගේ දේපළෙන් මට යමක් තිබේ දැයි විමසීය. එවිට එතුමා ඔබට හයෙන් පංගුවක් හිමිය. පසු ව ඔහු හැරී ගිය කල්හි එතුමාණෝ ඔහු ව අමතා ඔබට තවත් හයෙන් පංගුවක් හිමි යැයි පැවසූහ. පසු ව ඔහු නැවත හැරී ගිය කල්හි නැවතත් ඔහු ව අමතා අනෙක් හයෙන් පංගුව අතිරික්තයක් යැයි පැවසූහ.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් ඇතුළු ව ඉමාම් අබු දාවුද්, නසාර්, තීර්මිදි, ඉබ්නු මාජා යන අය විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් තීර්මිදි තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි සඳහන් කරයි. එය ඉම්රාන් විසින් ලැබ හසන් බස්රි තුමා විසින් දන්වා සිටි වාර්තාවකි. එතුමා ඉම්රාන්ගෙන් සවන් නොදුන් බවත් කියූ වේ.

977- وَعَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ , عَنْ أَبِيهِ ; " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ لِلْجَدَّةِ السُّدُسَ , إِذَا لَمْ يَكُنْ دُونَهَا أُمَّ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ , وَالنَّسَائِيُّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ , وَابْنُ الْجَارُودِ , وَقَوَّاهُ ابْنُ عَدِيٍّ .

ඉබ්නු බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරයි. නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා (මිය ගිය අයට) මවක් නොමැති වූ විටෙක ආච්චිට හයෙන් පංගුවක් නියම කළේය.

මෙය අබු දාවුද් හා නසාර් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හුසෙයිමා හා ඉබ්නු අල් ජාරුද් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. ඉමාම් ඉබ්නු අදීස් තුමා මෙය බලවත් හදිසයක් බව දන්වා සිටියි.

978- وَعَنْ الْمُقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْحَالُ وَارِثٌ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ " أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ سِوَى التِّرْمِذِيِّ , وَحَسَنَهُ أَبُو زُرْعَةَ الرَّازِيُّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ , وَالْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අල් මික්දාද් ඉබ්නු ම:දී කරිබි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකුට උරුමක්කරුවකු නොමැතිනම් (මවගේ සහෝදර) මාමා ඔහුගේ උරුමක්කාරයා වෙයි.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නසාර් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් අබු දුර්ආ අර්-රාසිය්යි මෙය හසන් ගණයට

අයත් හදිසයක් බවත් ඉබ්නු හිබ්බාන් හා අල් හාකිම් යන ඉමාම් වරුන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි.

979- وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ بْنِ سَهْلٍ قَالَ : " كَتَبَ مَعِيَ عُمَرُ إِلَى أَبِي عُبَيْدَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ- ; إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَى مَنْ لَمْ يَمُؤَلِّ لَهُ ، وَالْحَالُ وَارِثُ مَنْ لَمْ يَوَارِثْ لَهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ، وَالْأَرْبَعَةُ سِوَى أَبِي دَاوُدَ ، وَحَسَنَةُ التِّرْمِذِيُّ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

කවරෙකුට භාරකරුවකු නොමැත්තේ ද ඔහුට අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දූතයාණන් භාරකරු වෙති. කවරෙකුට උරමක්කරුවකු නොමැත්තේ ද ඔහුට (මවගේ සහෝදර) මාමා උරමක්කරු වෙයි යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මා සමඟ සිට අබු උබෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ට ලිපියක් ලිව්වේ යැයි අබු උමාමා ඉබ්නු සහල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය අහ්මද් නසාර් නිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇත.

ඉමාම් නිර්මිදි තුමා මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් බවත් ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් සඳහන් කර ඇත.

980- وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا اسْتَهَلَ الْمُؤَدُّ وَرَّثَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉපදුණු දරුවකු (අඩා) හඬ නැඟුවේ නම් ඔහු උරමක්කරු බවට පත් වේ.

මෙය ඉමාම් අබු ඩාවුද් තුමා විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

981- وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ , عَنْ أَبِيهِ , عَنْ جَدِّهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيْسَ لِلْقَاتِلِ مِنَ الْمِيرَاثِ شَيْءٌ " رَوَاهُ النَّسَائِيُّ , وَالِدَّارَقُطْنِيُّ , وَقَوَاهُ ابْنُ عَبْدِ الْبَرِّ , وَاعَلَّهُ النَّسَائِيُّ , وَالصَّوَابُ : وَقَفُّهُ عَلَى عَمْرٍو .

සාතකයාට උරුමයෙන් කිසිවක් නොමැත යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව තම පියා තම සීයාගෙන් ලබා වාර්තා කළ බව අමර් ඉබ්නු ඡුඅයිබ් තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය නසාර් හා ඩාරුකුන්තී යන ඉමාම් වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු අබ්දිල් බර් මෙය බලවත් හදිසයක් බවත් ඉමාම් නසාර් තුමා මෙය අඩුපාඩු ඇති හදිසයක් බවත් සඳහන් කරයි. නිවැරදි ප්‍රකාශ වනුයේ මෙය අමර් තුමාගේ ප්‍රකාශයක් බවය.

982- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَا أَحْرَزَ الْوَالِدُ أَوْ الْوَالِدُ فَهُوَ لِعَصْبَتِهِ مَنْ كَانَ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ , وَالنَّسَائِيُّ , وَابْنُ مَاجَهَ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْمَدِينِيِّ , وَابْنُ عَبْدِ الْبَرِّ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව උමර් ඉබ්නු අල් කත්තාබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පියකු හෝ පුතෙකු කුමක් ගෙන ආවද එහි (නිවසෙහි) සිටින්නන්ට එය සතු වේ.

මෙය අඩු දාඩුද් නසාර් හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉබ්නු අල් මදීනී හා ඉබ්නු අබ්දිල් බර් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

983- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْوَلَاءُ لِحُمَّةٍ كُلِّحُمَةِ النَّسَبِ , لَا يُبَاعُ , وَلَا يُوهَبُ " رَوَاهُ الْحَاكِمُ : مِنْ طَرِيقِ الشَّافِعِيِّ , عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ , عَنْ أَبِي يُوسُفَ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ , وَأَعْلَلَهُ الْبَيْهَقِيُّ .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වලා හෙවත් භාරකාරත්වයේ සම්බන්ධතාව සමීප ඥාතීන්ගේ සම්බන්ධතාව මෙනි. එය විකුණනු නොලැබේ. එමෙන්ම එය ත්‍යාගයක් වශයෙන් දෙනු නොලැබේ.

මෙය අඩු යුසුෆ් විසින් ලබා මුහම්මද් ඉබ්නු හසන් තුමා ද එතුමාගෙන් ඉමාම් ෂාලි තුමා මාර්ගයෙන් ඉමාම් හාකිම් තුමා දන්වා ඇත. ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වයි. ඉමාම් අල් බයිහකී තුමා මෙහ අඩු පාඩු ඇති හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

984- وَعَنْ أَبِي قِلَابَةَ , عَنْ أَنَسِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " افْرُضْكُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ " اَخْرَجَهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ سِوَى أَبِي دَاوُدَ , وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ , وَابْنُ حِبَّانَ , وَالْحَاكِمُ , وَأَعْلَلَّ بِالْإِرْسَالِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් ලබා අබු කිලාබා තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතර උරුමකම් සම්බන්ධයෙන් වඩාත් දැනුම ඇත්තා සෙයින්ද ඉබ්නු සාබිත්ය.

මෙය ඉමාම් අහ්මද් විසින් හෙළිදරව් කර ඇත. එමෙන්ම නසාර් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා විසින් ද දන්වා ඇත. තීර්මිදි ඉබ්නු හිබ්බාන් හා හාකිම් යන ඉමාම්වරු මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි. මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් අඩුපාඩු සහිත හදිසයක් බවත් සඳහන් වේ.

بَابُ الْوَصَايَا

අන්තිම කැමැති ප්‍රකාශය පිළිබඳ පාඩම

985- عَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ; أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَا حَقُّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَهُ شَيْءٌ يُرِيدُ أَنْ يُوصِيَ فِيهِ يَبِيتُ لِيْلَتَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අන්තිම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමට අපේක්ෂා කරන යමක් තමන් සතු ව ඇති මුස්ලිම් මිනිසෙකු ඔහුගේ අන්තිම කැමැත්ත ඔහු අබියස ලියනු නොලබා රාත්‍රි දෙකක් ගත කිරීම සුදුසු නොවේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

- وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ : " يَا 986
 رَسُولَ اللَّهِ ! أَنَا ذُو مَالٍ , وَلَا يَرِيئُنِي إِلَّا ابْنَةٌ لِي وَاحِدَةٌ , أَفَاتَصَدَّقُ بِثُلْثِي
 مَالِي ؟ قَالَ : " لَا " قُلْتُ : أَفَاتَصَدَّقُ بِشَطْرِهِ ؟ قَالَ : " لَا " قُلْتُ :
 أَفَاتَصَدَّقُ بِثُلْثَيْهِ ؟ قَالَ : " الثُّلُثُ , وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ , إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ
 اغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

සෑද් ඉබ්නු අබි වක්කාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මම ධනවතෙකි. මා සතු ව සිටින මාගේ එකම දියණිය හැර වෙනත් කිසිවකු මට උරුමකම් නොකියයි. එබැවින් මාගේ ධනයෙන් තුනෙන් දෙකක කොටසක් දන් දෙන්න දැයි විමසුවෙය. එතුමාණෝ එසේ නොකරනුයි පවසා සිටියහ. පසු ව මම ඉන් අඩක් දන් දෙන්න දැයි විමසුවෙමි. එවිට ද එතුමාණෝ එසේ නොකරනුයි පවසා සිටියහ. පසු ව මම තුනෙන් කොටසක් දන් දෙන්න දැයි විමසා සිටියෙමි. එයට එතුමාණෝ තුනෙන් එක් කොටසක් ද ? තුනෙන් එක් කොටසද අධික යැයි පවසා ඔබේ උරුමකාරිය ධනවතියක් ලෙස අත හැර යෑම ඔබ ඔවුන් ජනයාගෙන් සිහමන් ඉල්ලන තරමට අත හැර යාමට වඩා උතුම් යැයි පවසා සිටියහ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

987- وَعَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - " أَنَّ رَجُلًا آتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ! إِنَّ أُمَّيْ أُفْتُلِتَتْ نَفْسُهَا وَلَمْ تُوصِ ,

وَاطْنُهَا أَوْ تَكَلَّمْتَ تَصَدَّقْتُ , اِفْلَهَا اجْرُ إِن تَصَدَّقْتُ عَنْهَا ؟ قَالَ : " نَعَمْ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ , وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.
සැබැවින්ම මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, නියත වශයෙන්ම මාගේ මව හිදිසියේ මිය ගියාය. නමුත් ඇය අන්තිම කැමැත්ත ප්‍රකාශ නොකළාය. ඇයට කතා කිරීමට හැකි නම් ඇය දන් දී ඇතැයි මම ඇය ගැන සිතමි. එහෙයින් ඇය වෙනුවෙන් මම දන් දුන්නේ නම් ඇයට එම කුසල් හිමි වේදැයි විමසුවෙමි. එතුමාණෝ එසේය යැයි පිළිතුරු දුන්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි සඳහන් පද පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වුවකි.

988- وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ , فَلَا وَصِيَّةَ لِرِوَارِثٍ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ , وَحَسَنَهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ , وَقَوَاهُ ابْنُ خُرَيْمَةَ , وَابْنُ الْجَارُودِ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව අබු උමාමා අල්බාහිලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් උරුමය ඇති සෑම කෙනෙකුටම ඔහුගේ උරුමය ලබා දී ඇත. එබැවින් උරුමය ඇති කිසිවකුට අන්තිම කැමැත්ත ලියනු නොලැබිය යුතුය.

මෙය අභ්‍මද් අබු දාවුද් කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇත.

989- وَرَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ,
 وَزَادَ فِي آخِرِهِ : " إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْوَرِثَةُ " وَإِسْنَادُهُ حَسَنٌ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයේ මීට අමතර ව ‘උරුමක්කරු අහිමක කළේ නම් මිස’ යැයි සඳහන් ව ඇත. මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි තුමා දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව හසන් ගණයට අයත්ය.

990- وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ اللَّهَ تَصَدَّقَ عَلَيْكُمْ بِثُلُثِ أَمْوَالِكُمْ عِنْدَ وَفَاتِكُمْ ;
 زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِكُمْ " رَوَاهُ الدَّارَقُطْنِيُّ .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා මරණයට පත් වන අවස්ථාවේ නුඹලාගේ යහපත අධික ව පිහිටනු වස් නුඹලාගේ ධනයෙන් තුනෙන් කොටසක් දන් දීමේ උරුමය නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් පිරිනැමීය.

මෙය ඉමාම් දාරුකුත්නි විසින් දන්වා ඇත.

991- وَأَخْرَجَهُ أَحْمَدُ , وَالْبَزَّازُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي الدَّرْدَاءِ .

ඉහත හදිසයම අබු දර්දා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් ද වාර්තා කොට අභ්මද් තුමා සඳහන් කරයි.

992- وَأَبْنُ مَاجَةَ : مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ .

ඉහත හදිසයම අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට ඉමාම් ඉබ්නු මාජා තුමා ද දන්වා සිටියි.

وَكُلُّهَا ضَعِيفَةٌ , لَكِنَّ قَدْ يَتَّقَى بَعْضُهَا بِبَعْضٍ . وَاللَّهُ اعْلَمُ .

මේ සියලු වාර්තාවන් දුර්වලය. නමුත් ඒවායෙහි ඇතැමෙක් ඇතැමෙකු විසින් බලවත් කොට ඇත. මැනවින් දන්තා අල්ලාහ් පමණය.

بَابُ الْوَدِيعَةِ

වදීආ පිළිබඳ පාඩම

වදීආ යනු පැවරුමක් ලෙස නොදී කෙනෙකු යම් භාණ්ඩයක් කෙනෙකු වෙත තිබිය යුතු යැයි භාර දීමය.

993- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ , عَنْ أَبِيهِ , عَنْ جَدِّهِ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ أودَعَ وَدِيعَةً , فَلَيْسَ عَلَيْهِ ضَمَانٌ " اٰخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَهٗ , وَاسْنَادُهُ ضَعِيفٌ .

තබී (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවටත් තම සීයාගෙන් තම පියා ලබා ගත් බවටත් තම පියාගෙන් අම්ර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් ලබා ගෙන මෙසේ වාර්තා කර ඇත.

කවරෙකු යම් භාණ්ඩයක් වදීආ ලෙසින් භාර දෙනු ලබන්නේ ද එයට ඔහු වගකිය යුතු නොවේ.

මෙය ඉමාම් ඉබ්නු මාජා විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි වාර්තා සම්බන්ධතාව දුර්වලය.

كِتَابُ النَّكَاحِ

විවාහය පිළිබඳ පොත

أَحَادِيثُ فِي النَّكَاحِ

විවාහය සම්බන්ධයෙන් වූ හදිසි

994 - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فليَتَزَوَّجْ , فَإِنَّهُ اعْضٌ لِلْبَصْرِ , وَاحْصَنُ لِلْفَرْجِ , وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ ; فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ ". مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අප වෙත පැවසූ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ඌද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ තරුණයින්, නුඹලා අතුරින් කවරෙකුට (පවුලක්) නඩත්තු කිරීමට (කායිකව හා මුදලින්) හැකියාව ඇත්තේ ද ඔහු විවාහ කර ගනිත්වා. හේතුව, නියත වශයෙන්ම එය (අයහපත් දැයින්) දැස් පහත් කරන්නකි. ලිංගික අවයවයට ආරක්ෂාවකි. කවරෙකුට හැකියාව නොමැත්තේ ද ඔහු උපවාසය රකිත්වා නියත වශයෙන්ම එය ඔහුගේ කාමාශාව පාලනය කරන්නක් වේ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

995 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَمِدَ اللَّهَ , وَاشْتَى عَلَيْهِ , وَقَالَ : " لَكِنِّي أَنَا أَصْلِي وَأَنَا مٌ ,

وَأَصُومُ وَأُفْطِرُ، وَاتَّزَوَّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට ඔහු පැසසුමට ලක් කොට මෙසේ පැවසූහ. නමුත් මම සලාතය ඉටු කරමි එමෙන්ම නිදා ගනිමි. උපවාසයේ නිරත වෙමි. එමෙන්ම උපවාසය අත් හරිමි. මම කාන්තාවන් විවාහ වෙමි. එහෙයින් කවරෙකු මාගේ සුන්නාවක් නොසලකා හරින්නේද එවිට ඔහු මගෙන් කෙනෙකු නොවෙයි.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

996 - وَعَنْهُ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ بِالْبَاءَةِ، وَيَنْهَى عَنِ التَّبْتُلِ نَهْيًا شَدِيدًا، وَيَقُولُ: "تَزَوَّجُوا الْوُدُودَ الْوُلُودَ. إِيَّيْكُمْ مُكَاتِرٌ بِكُمْ الْأَنْبِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා විවාහය සඳහා (අවග්‍රා සියල්ල) සුදානම් කර ගැනීමට නියෝග කරන්නෙකු වූ අතර අවිවාහක ව සිටීම පිළිබඳ දැඩි ලෙස තහනම් කරන්නෙකු වූහ. තවද එතුමා මෙසේ පවසයි. ආදරය පිරුණු අධික දරුළු ඇත්තනියන් නුඹලා විවාහ කර ගනු. නියත වශයෙන්ම මම මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ නුඹලා පිළිබඳ නබිවරුන් ඉදිරියේ ඉතා ඉහළින් කතා කරන්නෙකු වෙමි.

මෙය ඉමාම් අන්මද් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

997 - وَلَهُ شَاهِدٌ : عِنْدَ أَبِي دَاوُدَ , وَالنَّسَائِيِّ , وَابْنِ حِبَّانَ أَيضًا

مِنْ حَدِيثِ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ .

මෙයට සාක්ෂි වශයෙන් අබු දාවුද් නසාරී හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරුන් මෑකල් ඉබ්නු යසාර් විසින් වාර්තා කළ හදිස දන්වා ඇත.

998 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ : " تُنَكِّحُ الْمَرْأَةَ لِارْبَعٍ : لِمَالِهَا , وَلِحَسَبِهَا , وَلِحَمَالِهَا , وَلِدِينِهَا

، فَاطْفَرُ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مَعَ بَقِيَّةِ السَّبْعَةِ .

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කාන්තාවක් කරුණු හතරක් වෙනුවෙන් විවාහ කර ගනු ලැබේ. එනම් ඇයගේ ධනය ඇයගේ පරපුර ඇයගේ අලංකාරය හා ඇයගේ දහම වෙනුවෙනි. එහෙයින් ඔබ දහමින් පෝෂිත එකියකු විවාහ කර ගනු. එසේ නොමැති නම් ඔබේ දැන් විනාශයට පත් වනු ඇත.

999 - وَعَنْهُ ; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَفَأَ إِنْسَانًا

إِذَا تَزَوَّجَ قَالَ : " بَارَكَ اللَّهُ لَكَ , وَبَارَكَ عَلَيْكَ , وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ "

رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ , وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ , وَابْنُ خُرَيْمَةَ , وَابْنُ حِبَّانَ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මිනිසෙකු විවාහ වූ විට ඔහුට තම සතුට පළ කරන අවස්ථාවේ

"بَارَكَ اللَّهُ لَكَ , وَبَارَكَ عَلَيْكَ , وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ "

බාරකල්ලාහු ලක වබාරක අලයික වජම බයිනකුමා ෆී කයිරින් තේරුම : අල්ලාහ් ඔබ වෙනුවෙන් අභිවාද්ධිය ඇති කරත්වා ඔබ වෙත සමාද්ධිය ලබා දෙත්වා යහපත් කටයුත්තක දී ඔබ දෙපළ අතර එකමුතුකම ඇති කරත්වා

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් නසාර් කිර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් කිර්මිදි ඉමාම් ඉබ්නු හුදෙයිමා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදීසයක් බව සඳහන් කරයි.

1000 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " عَلَّمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّشَهُدَ فِي الْحَاجَةِ : " إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ , مُحَمَّدُهُ , وَنَسْتَعِينُهُ , وَنَسْتَغْفِرُهُ , وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا , مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ , وَاشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ , وَاشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَيَقْرَأُ ثَلَاثَ آيَاتٍ " . رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ , وَحَسَنَهُ التِّرْمِذِيُّ , وَالْحَاكِمُ .

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. (නිකාහ් වැනි) අවශ්‍යතාවකදී තහනම්වූද් පවසන ක්‍රමය අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා අපට ඉගැන් වූහ. එහි දී

" إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ , مُحَمَّدُهُ , وَنَسْتَعِينُهُ , وَنَسْتَغْفِرُهُ , وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا , مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ , وَاشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ , وَاشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ "

ඉන්තල් හමද ලිල්ලාහි නභ්මදුහු වනස්තර්නුහු වනස්තර්ගිරුහු වනලාදු බිල්ලාහි මින් ඡුරුර් අන්ගුසිනා මය් යහ්දිහිල්ලාහු ෆලා මුළිල්ල ලහු, වඅෂ්හදු අන්ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅෂ්හදු අන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු.

තේරුම: සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය. අපි ඔහු ව පැසසුම් කරන්නෙමු. ඔහුගෙන් පිහිට පතන්නෙමු. ඔහුගෙන් සමාව අයැදිමු. අපගේ සිත් තුළ පවතින හානියෙන් අපි අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පතන්නෙමු. අල්ලාහ් කවරෙකුට යහ මග පෙන්වන්නේ ද ඔහුට නොමගක් නොමැත. තවද නැමදුමට සුදුසුසා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙව්දෙකු නොමැති බව මම සාක්ෂි දරමි. තවද නියත වශයෙන්ම මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔහුගේ ගැත්තා බවත් ඔහුගේ දුකයාණන් බවත් මම සාක්ෂි දරමි.

යනුවෙන් පවසා එතුමාණෝ අල් කුර්ආනයේ (3:102, 4:1, 4:70 යන) වැකි තුන පාරායනය කළහ.

මෙය අභ්මද් අබු දාවුද් නසාර් තිර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් තිර්මිදි ඉමාම් හාකිම් යන අය විසින් මෙය හසන් ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

1001 - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرَأَةَ , فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا , فَلْيَفْعَلْ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَأَبُو دَاوُدَ , وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ , وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලා අතුරින් කිසිවකු කාන්තාවකට මංගල යෝජනාවක් සිදු කර ඇත්නම් ඇය ව විවාහ කර ගැනීම පිණිස තමන් සිත් ඇද ගන්නා දෑ දෙස බැලීමට ඔහුට හැකි නම් ඔහු එසේ සිදු කරන්නවා

මෙය ඉමාම් අහ්මද් හා අබු දාවුද් යන ඉමාම් වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර මෙය වාර්තා කර ඇති පුද්ගලයෝ ඉතා විශ්වාසනීයය. ඉමාම් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

1002 - وَلَهُ شَاهِدٌ : عِنْدَ التِّرْمِذِيِّ , وَالنَّسَائِيِّ ; عَنِ الْمُغِيرَةِ .

මෙම හදිසයට සාක්ෂි වශයෙන් මුගිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් තීර්මිදි හා නසාරී හි සඳහන් ව ඇත.

1003 - وَعِنْدَ ابْنِ مَاجَةَ , وَابْنِ حِبَّانَ : مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ

مَسْلَمَةَ .

මෙම හදිසය මුහම්මද් ඉබ්නු මස්ලමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට ඉබ්නු මාජා හා ඉබ්නු හිබ්බාන්හි ද සඳහන් ව ඇත.

1004 - وَلِمُسْلِمٍ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِرَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً : انْظُرْتُ إِلَيْهَا ؟ " قَالَ : لَا . قَالَ : " إِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا " .

‘කාන්තාවක් විවාහ කර ගැනීමට සිතූ මිනිසෙකු දෙස බලා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ‘ඔබ ඇය ව බැලුවෙහි දැ’යි විමසූහ. එවිට ඔහු ‘නැතැ’යි පිළිතුරු දුන්නේය. (එවිට) ‘ඔබ ගොස් ඇය ව බලව ’ යැයි එතුමාණෝ පවසා සිටි බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම් මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත.

1005 - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَخْطُبُ بَعْضُكُمْ عَلَى خِطْبَةِ اخِيهِ , حَتَّى يَتْرُكَ الْخَاطِبُ قَبْلَهُ , أَوْ يَأْذَنَ لَهُ الْخَاطِبُ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ , وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගෙන් යමෙකු ඔහුගේ සහෝදරයාගේ විවාහ යෝජනාවට ඉහළින් යෝජනාවක් නොකළ යුතුය. එම විවාහ යෝජකයා ඔහුට පෙර පැවති දෑ අත හරින තෙක් හෝ විවාහ යෝජකයා විසින් ඔහුට අනුමැතිය දෙන තෙක් හෝ එසේ නොකළ යුතුය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙම වදන් පෙළ ඉමාම් බුහාරි සතු වූවකි.

1006 - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ

: " جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ جِئْتُ أَهْبُ لَكَ نَفْسِي , فَنَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَعَّدَ النَّظَرَ فِيهَا , وَصَوَّبَهُ , ثُمَّ طَاطَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ , فَلَمَّا رَأَتِ الْمَرْأَةُ أَنَّهُ لَمْ يَقْضِ فِيهَا شَيْئًا جَلَسَتْ , فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ .

فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكَ بِهَا حَاجَةٌ فَرَوِّجِيهَا .

قَالَ : " فَهَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ ؟ " .

فَقَالَ : لَا ، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ .

فَقَالَ : " إِذْهَبْ إِلَى أَهْلِكَ ، فَانظُرْ هَلْ تَجِدُ شَيْئًا ؟ " فَذَهَبَ ، ثُمَّ

رَجَعَ ؟

فَقَالَ : لَا ، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا وَجَدْتُ شَيْئًا .

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " انظُرْ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ

" ، فَذَهَبَ ، ثُمَّ رَجَعَ .

فَقَالَ : لَا وَاللَّهِ ، يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَلَا خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ ، وَلَكِنْ

هَذَا إِزَارِي - قَالَ سَهْلٌ : مَالُهُ رِدَاءٌ - فَلَهَا نِصْفُهُ .

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا تَصْنَعُ بِإِزَارِكَ ؟ إِنْ

لَبِستَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا مِنْهُ شَيْءٌ ، وَإِنْ لَبِستَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ شَيْءٌ " .

فَجَلَسَ الرَّجُلُ ، وَحَتَّى إِذَا طَالَ مَجْلِسُهُ قَامَ ; فَرَأَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُوَلِّيًا ، فَأَمَرَ بِهِ ، فَدَعِيَ لَهُ ، فَلَمَّا جَاءَ .

قَالَ : " مَاذَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ ؟ " .

قَالَ : مَعِيَ سُورَةٌ كَذًا , وَسُورَةٌ كَذًا , عَدَدَهَا .

فَقَالَ : " تَقْرَأُهُنَّ عَنْ ظَهْرِ قَلْبِكَ ؟ "

قَالَ : نَعَمْ , قَالَ : " إِذْهَبْ , فَقَدْ مَلَكْتُكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ "
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ , وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ : " انْطَلِقْ , فَقَدْ رَوَّجْتُكَهَا , فَعَلَّمَهَا مِنَ الْقُرْآنِ " .

وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ : " اْمَكَّنَّاكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ " .

සත්‍ය ඉබ්නු සාද් අස්-සාඉදී (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කාන්තාවක් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙත පැමිණ ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මාව ඔබට පිරිනමමි’ යැයි පැවසුවාය. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඇය දෙස හොදින් බැලූහ. පසු ව ඇය වෙතින් බැල්ම ඉවතට ගෙන එය පහත හෙළාහ. පසු ව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ එතුමාගේ හිස සෙලවූහ. ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු තීන්දුවක් එතුමා නුදුන් බව දුටු එම කාන්තාව වාඩි වූවාය. එවිට එතුමාණන්ගේ මිතුරන් අතුරින් මිනිසෙකු නැගී සිට

‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ඇය ගැන ඔබට අවශ්‍යතාවක් නොමැති නම් ඇය ව මට විවාහ කර දෙනු මැනව’ යි පවසා සිටියේය.

එතුමා : ‘ඔබ වෙත යමක් තිබේ දැ?’ යි විමසූහ.

එවිට ඔහු : ‘මම දිවුරා පවසමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මා ළඟ කිසිවක් නැතැ’ යි පිළිතුරු දුන්නේය.

එවිට එතුමාණෝ : ‘ඔබ ඔබේ පවුල වෙත ගොස් යමක් ලබන්නට හැකි දැයි බලව’ යැයි පැවසූහ. පසු ව ඔහු එතැනින් නික්ම ගොස් නැවත පැමිණ මෙසේ පැවසුවේය.

‘නැත. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අල්ලාහ් මත මම දිවුරා පවසමි මා කිසිවක් නොලැබුවෙමි’ යැයි ඔහු පැවසුවේය.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ : ‘යකඩින් වූ මුද්දක් හෝ (ඔබ ළඟ) තිබේ දැයි බලව’ පසු ව ඔහු එතැනින් නික්ම ගොස් නැවත පැමිණ මෙසේ පැවසුවේය.

‘නැත. අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, යකඩින් වූ මුද්දක් පවා නැත. නමුත් මා සතු ව මාගේ යටි සඵව ඇතැ’යි පැවසුවේය. (ඔහුගේ ධනය ඔහුගේ යටි සඵව පමණක් විය යැයි සහල් තුමා තවදුරටත් පවසා සිටියේය.)

‘එසේ නම් ඉන් අඩක් ඇය සතුය’ යැයි එතුමාණෝ පැවසූහ.

එවිට එතුමාණෝ

‘ඔබේ යටි සඵවෙන් ඔබට කුමක් කළ හැකි ද? ඔබ එය ඇන්දේ නම් ඉන් කිසිවක් ඇයට නොවනු ඇත. ඇය එය ඇන්දේ නම් ඔබට ඉන් කිසිවක් නොලැබෙනු ඇත.’ එවිට එම පුද්ගලයා වාඩි විය. එතුමාණන්ගේ සභාව දීර්ග වූ පසු ඔහු නැගිටිවේය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ ඔහු හැරී යනු දුටුහ. පසු ව එතුමා ඔහු කැඳවා ගෙන එන මෙන් අණ කළහ. පසු ව එතුමා වෙත ඔහු ව ගෙන එන ලදී. එසේ ඔහු පැමිණ කල්හි,

එතුමාණෝ : ‘අල් කුර්ආනයෙන් යමක් ඔබ සමඟ තිබේ දැ?’යි විමසා සිටියහ.

ඔහු : ‘මා සමඟ මේ මේ සුරාවන් ඇතැ’යි පවසා ඒවා ගණන් කළේය.

එවිට එතුමාණෝ : ‘ඔබේ මතකයෙන් ඒවා ඔබ පාරායනය කරන්නෙහිදැ?’යි විමසා සිටියහ.

ඔහු : ‘එසේය.’ යැයි පැවසුවේය. එතුමාණෝ : ‘ඔබ ගොස් ඔබ සතු ව ඇති අල් කුර්ආනයෙන් යමක් දී, ඒ වෙනුවෙන් ඇය ව ඔබ සතු කර ගන්නැ’යි පැවසූහ.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් හි සඳහන් වන අතර මෙම වදන් පෙළ මුස්ලිම් සතු වූවකි.

මුස්ලිම්හි තවත් වාර්තාවක ‘ඔබ ගොස් ඇය ව විවාහ කර ගන්න. තවද අල්කුර්ආනයෙන් යමක් ඇයට උගන්වන්නැ’යි පැවසූ බව සඳහන් වේ.

බුහාරිහි සඳහන් තවත් වාර්තාවක ‘ඔබ සමඟ වූ කුර්ආනයෙන් යමක් දී ඇය ව විවාහ කර ගැනීමට අවස්ථාවක් කර ගන්න’ යැයි සඳහන් වී ඇත.

1007 - وَلَا بِي دَاوُدَ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : " مَا تَحْفُظُ ؟ "

قَالَ : سُورَةُ الْبَقَرَةِ , وَالَّتِي تَلِيهَا .

قَالَ : " قُمْ . فَعَلَّمَهَا عِشْرِينَ آيَةً " .

අබු ආවුද් හි අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා ඇති වාර්තාවේ,

එතුමාණෝ : ‘ඔබට කුමක් පාඩම් ඇත්තේ දැ’යි විමසූහ.

ඔහු : ‘සුරතූල් බකරා හා ඊට පර ව ඇති දෑ’ යැයි පිළිතුරු දුන්නේය.

එතුමාණෝ : ‘ඔබ නැගිට සිට එහි ආයාත් 20ක් ඇයට උගන්වන්නැ’යි පැවසූහ.

1008 - وَعَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ , عَنْ أَبِيهِ ; أَنَّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اَعْلِنُوا النَّكَاحَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ ,
وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ .

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ‘විවාහය ගැන ඔබ ප්‍රසිද්ධියේ දන්වා සිටින්නැයි පැවසූ බව ආමීර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සුබෙයිර් තම පියාගෙන් ලබා වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් අහ්මත් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් අල් හාකිම් තුමා මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා සිටියි.

1009 - وَعَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى , عَنْ أَبِيهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ " رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْأَرْبَعَةُ
وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْمَدِينِيِّ , وَالتِّرْمِذِيُّ , وَابْنُ حِبَّانَ , وَأُعْلِلَ بِالْإِسْرَائِيلِيِّ .

‘(කාන්තාවකට) භාරකරුවකු නොමැති ව විවාහයක් නොමැත’ යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු බුර්දා ඉබ්නු අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් ලබා වාර්තා කරයි.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් නසාරී තීර්මිදි ඇතුළු ව ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම් වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු මදීනිය්යි ඉමාම් තීර්මිදි හා ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් යැයි දන්වා ඇත. එමෙන්ම මුර්සල් ගණයට අයත් බවත් සඳහන් ව ඇත.

1010 - وَرَوَى الْإِمَامُ أَحْمَدُ عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْخُصَيْنِ

مَرْفُوعًا: لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍِّّ وَشَاهِدَيْنِ

වලී හෙවත් (කාන්තාවකට) භාරකරු හා ඡාහිදෙයින් හෙවත් සාක්ෂිකරුවන් දෙදෙනෙකුගෙන් තොරව විවාහයක් නොමැත යැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බවට ඉමරාන් ඉබ්නු හුසෙයින් විසින් ලබා හසන් විසින් සඳහන් කර ඇති බවට අන්මද්හි සඳහන් ව ඇත.

1011 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحْتَ بِغَيْرِ إِذْنٍ وَلِيِّهَا، فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ، فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَلَهَا الْمَهْرُ بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْ فَرْجِهَا، فَإِنْ اشْتَجَرُوا فَالْسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَّ لَهُ " أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ، وَصَحَّحَهُ أَبُو عَوَانَةَ، وَابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. ‘කවර කාන්තාවක් හෝ වෙවා ඇයගේ භාරකරුගේ අනුමැතියෙන් තොර ව ඇය විවාහ වූවා නම් ඇයගේ එම විවාහය නිෂ්ඵලය. ඇය සමඟ ඔහු ලිංගික ඇසුරෙහි නිරත වී නම් ඇයගේ ලිංගික අවයවය අනුමත කර ගත් බැවින් ඇයට මහර් ලබා දිය යුතු වේ. ඔවුන් අතර යම් ප්‍රශ්නයක් ඇති වූයේ නම් එවිට කවරෙකුට භාරකරුවකු නොමැත්තේ ද ඔහුගේ භාරකරු වන්නේ රටේ පාලකයාය.’

මෙය අබු දාවුද් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර අබු අවානා ඉබ්නු හිබ්බාන් හා අල් හාකිම් යන ඉමාම්වරුන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

1012 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا تُنْكِحُ الْأَيِّمَ حَتَّى تُسْتَأْمَرَ, وَلَا تُنْكِحُ الْبِكْرَ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ " قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ, وَكَيْفَ إِذْنُهَا؟ قَالَ: " إِنْ تَسَكَّتَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැන්දඹු කාන්තාවක් ඇයගෙන් (වාචික) කැමැත්ත ලබන තෙක් විවාහ කර දෙනු නොලැබේ. කන්‍යාවියක් ඇයගෙන් අවසර පතනු ලබන තෙක් විවාහ කර දෙනු නොලැබේ. අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, ඇයගේ අවසරය කෙසේ වෙහි දැයි විමසුවෝය. එවිට එතුමාණෝ ඇය නිහඬ ව සිටිනු ඇතැයි පැවසූහ.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇත.

1013 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " الثَّيِّبُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا , وَالْبِكْرُ تُسْتَأْمَرُ , وَإِذْنُهَا سُكُوتُهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

وَفِي لَفْظٍ: " لَيْسَ لِلْوَالِيِّ مَعَ الثَّيِّبِ امْرٌ , وَالْيَتِيمَةُ تُسْتَأْمَرُ " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ , وَالنَّسَائِيُّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වැන්දඹුවක් ඇයගේ භාරකරුට වඩා ඇය(ගේ විවාහය සම්බන්ධයෙන්) උරුමය දරන්නීයකි. කන්‍යාවියක් ඇයගෙන් අවසර පතනු ලැබේ. ඇයගේ අවසරය නිහඬතාවයි.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

(විවාහයක් සම්බන්ධයෙන්) භාරකරුට වැන්දඹුවක් සමඟ කිසිදු කරුණක් නොමැත. අනාථ දැරියක් වූ කලී ඇයගෙන් අවසරය පැතිය යුතුය යැයි තවත් ප්‍රකාශයක සඳහන් වී ඇත.

1014 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تُزَوِّجُ الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ، وَلَا تُزَوِّجُ الْمَرْأَةَ نَفْسَهَا " رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ ، وَالِدَّارَقُطْنِيُّ ، وَرَجَالَهُ ثِقَاتٌ .

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. කාන්තාවක් විසින් කාන්තාවක් විවාහ කර නොදෙයි. තවද කාන්තාවක් ඇය විසින්ම විවාහ කර නොගනී.

මෙය ඉබ්නු මාජා හා දාරකුතී යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත. මෙහි වාර්තාකරුවන් ඉතා විශ්වාසනීයය.

1015 - وَعَنْ نَافِعٍ ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الشَّعَارِ ; وَالشَّعَارُ : أَنْ يُزَوِّجَ الرَّجُلُ ابْنَتَهُ عَلَى أَنْ يُزَوِّجَهُ الْآخَرَ ابْنَتَهُ ، وَلَيْسَ بَيْنَهُمَا صَدَاقٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

وَأْتَفَقَا مِنْ وَجْهِ آخَرَ عَلَى أَنَّ تَفْسِيرَ الشَّعَارِ مِنْ كَلَامٍ نَافِعٍ .

ඉබ්නු උමර් විසින් ලබා නාගි: තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ‘ෂිගාර්’ ක්‍රමයට විවාහ වීම තහනම් කළේය. ‘ෂිගාර්’ යනු වෙනත් කෙනෙකුගේ දියණිය තමන්ට විවාහ කර දීමේ පදනම මත තම දියණිය ඔහුට විවාහ කර දී දෙදෙනා අතර කිසිදු මහර් ගනු දෙනුවක් නොවීමය.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇති අතර ‘ෂිගාර්’ පිළිබඳ විග්‍රහය නාගි: විසින් සිදු කළ බවට බුහාරි හා මුස්ලිම් යන දෙදෙනාම වෙනත් වාර්තාවක සඳහන් කොට ඇත.

1016 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - " أَنَّ جَارِيَةً بِكْرًا

آتت النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَتْ: أَنَّ أَبَاهَا زَوَّجَهَا وَهِيَ كَارِهَةٌ ,

فَخَيَّرَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَأَبُو دَاوُدَ , وَأَبْنُ

مَاجَةَ , وَأَعْلَى بِالْإِسْرَائِيلِ .

ඉබ්නු අබිබාස් (රලියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියත වශයෙන්ම කන්‍යා කාන්තාවක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ තමන්ගේ පියා තමන් අකමැත්තෙන් සිටිය දී ඇය විවාහ කර දුන් බවට මතක් කර සිටියාය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඇයට තෝරා ගැනීමේ නිදහස ලබා දුන්හ.

මෙය අහ්මද් අබු දාවුද් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙය මුර්සල් ගණයට අයත් වීමට අඩුපාඩු ඇති හදිසයක් බවද සඳහන් වේ.

සටහන : තෝරා ගැනීමේ නිදහස යනු ඇය කැමැති නම් ඔහු සමඟ ජීවත් වීම හෝ අකැමැති නම් විවාහ බන්ධනයෙන් ඇයට ඉවත් විය හැකිය යන්නය.

1017 - وَعَنْ الْحَسَنِ , عَنْ سَمُرَةَ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " أَيُّمَا امْرَأَةٍ زَوَّجَهَا وَلَيَّانٍ , فَهِيَ لِلأَوَّلِ مِنْهُمَا " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالرَّبْعَةُ , وَحَسَنَةُ التِّرْمِذِيُّ .

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් ලබා හසන් තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කවර කාන්තාවක් වුව ද වලී දෙදෙනෙකු විසින් (දෙදෙනෙකුට) විවාහ කර දුන්නේ ද එවිට ඇය ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් පළමුවැනියාට හිමිය.

මෙය අන්මද් අබු දාදුද් නසාර් කිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් කිර්මිදි මෙය හසන් ගණයට අයත් හදීසයක් බව දන්වා සිටියි.

සටහන : එසේ නැතහොත් ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් ඇය කවරෙකු තෝරා ගන්නේ ද නැතහොත් ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් කවරෙකු ඇයගේ අනුමැතිය සමඟ සංසර්ගයේ නියැලී ඇත්තේ ද ඔහුටම ඇය හිමි වේ. සටහන වෙනස් කරන්න.

(මම හදීසයට අදාළ විස්තරය සුබුලුස් සලාම් නම් කෘතියෙහි බලන්න.)

1018 - وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَيُّمَا عَبْدٍ تَزَوَّجَ بَعِيرٍ إِذْ مِنْ مَوَالِيهِ أَوْ أَهْلِهِ , فَهُوَ عَاهِرٌ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَأَبُو دَاوُدَ , وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ , وَكَذَلِكَ ابْنُ حِبَّانَ .

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබ්‍ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර වහලෙකු වුව ද ඔහුගේ ස්වාමියාගේ හෝ ඔහුගේ නිවැසියන්ගේ අනුමැතියෙන් තොර ව විවාහ වූයේ ද ඔහු සල්ලාලයකු වේ.

මෙය අන්මද් අබු ආවුද් නිර්මිදි යන ඉමාම්වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් නිර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව දන්වා සිටියි. ඉබ්නු හිබ්බාන් තුමා ද පවසනුයේ එලෙසමය.

1019 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لَا يُجْمَعُ بَيْنَ الْمَرَاةِ وَعَمَّتِهَا , وَلَا بَيْنَ الْمَرَاةِ وَخَالَتِهَا " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කාන්තාවක් හා ඇයගේ නැන්දනිය සමග හෝ කාන්තාවක් හා ඇයගේ පුංචි අම්මා සමග හෝ එකට විවාහ කර ගනු නොලැබිය යුතුය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

1020 - وَعَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ , وَلَا يُنْكَحُ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ . وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ : " وَلَا يُخْطَبُ " .

وَرَادَ ابْنُ حِبَّانَ : " وَلَا يُخْطَبُ عَلَيْهِ " .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉහ්රාම් තත්ත්වයේ සිටින්නා විවාහයක් සිදු කර නොගත යුතුය. එමෙන්ම විවාහයක් සිදු කර නොදිය යුතුය.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇති අතර ඔහු සතු තවත් වාර්තාවක, 'විවාහ කටයුත්තක් කතා නොකළ යුතුය' යැයි සඳහන් ව ඇත.

1021 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " تَزَوَّجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඉහ්රාම් තත්ත්වයේ සිටිය දී මයිමුනා තුමිය ව විවාහ කර ගත්හ.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

සටහන: නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඉහ්රාම් ඇඳ ගත් තත්ත්වයේ විවාහ නොවිය යුතු යැයි පවසා ඇත්තාහ. එහෙයින් අබු රාහි: වාර්තා කර ඇත්තාක් මෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මයිමුනා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ව විවාහ කර ඇත්තේ ඉහ්රාමයෙන් මිදී සිටියදීය යන්න නිවැරදි ප්‍රකාශයයි. ඊළඟ හදිසය දෙස බලන්න.

1022 - وَلِمُسْلِمٍ : عَنْ مَيْمُونَةَ نَفْسِهَا " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجَهَا وَهُوَ حَالًا " .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉහිරාමයෙන් ඉවත් ව සිටියදී තමන් ව විවාහ කර ගත්තැයි මයිමුනා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින්ම වාර්තා කළ හදිසයක් මුස්ලිම්හි සඳහන් ව ඇත.

සටහන : ඉහිරාම් ඇඳ ගත් තත්ත්වයේ විවාහ නොවිය යුතුය යන්නය නිවැරදි කරුණ වනුයේ මෙම මතය උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දන්වා ඇති හදිසය තහවුරු කරයි. (මෙම කෘතියේ අටුවාවක් වන සුබුලුස් සලාම් කෘතිය බලන්න.)

1023 - وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ أَحَقَّ الشُّرُوطِ أَنْ يُؤْتِيَ بِهِ , مَا اسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උක්බා ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර දෙයක් ඉටු කරනු ලැබීමට කොන්දේසි වශයෙන් පනවනු ලබන්නේ ද එවන් දැයිත් (ඉටු කරනු ලැබීමට) වඩාත් උචිත වනුයේ කවර දෙයකින් නුඹලා ලිංගික අවයවයන් අනුමත කර ගන්නේ ද එවැන් දැ (මහර්) ඉටු කිරීමය.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

1024 - وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " رَخَّصَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ أُوطَايسَ فِي الْمُتَعَةِ , ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ , ثُمَّ نَهَى عَنْهَا " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

සලමා ඉබ්නු අල් අක්ව: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අවතාස් යුද්ධයේ දී දින තුනක මුත්ආ (තාවකාලික විවාහය) සඳහා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් අනුමැතිය දුන්හ. පසු ව එතුමා එය තහනම් කළහ.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

1025 - وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمُتَعَةِ عَامَ خَيْبَرَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා කයිබර් යුද්ධය සිදු වූ වසරේ මුත්ආ විවාහ ක්‍රමය තහනම් කළ බව අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කොට ඇත.

මෙය ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

1026 - وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نَهَى عَنِ مُتَعَةِ النِّسَاءِ وَعَنْ أَكْلِ الْحُمْرِ الْأَهْلِيَّةِ يَوْمَ خَيْبَرَ. أَخْرَجَهُ السَّبْعَةُ إِلَّا أَبَا دَاوُدَ.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මුත්ආ ක්‍රමයට කාන්තාවන් විවාහ වීමත් ශාහස්ත බුරුවන් ආහාරයට ගැනීමත් තහනම් කළහ.

අන්මද් අබු දාවුද් හා නිර්මදි යන ඉමාම්වරු මෙම හදිසය වාර්තා කොට ඇත.

1027 - وَعَنْ رَبِيعِ بْنِ سَبْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : إِيَّيْ قَدْ كُنْتُ أَذْنُتُ لَكُمْ فِي الْإِسْتِمْتَاعِ مِنَ النِّسَاءِ وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ ذَلِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ مِنْهُنَّ شَيْءٌ

فَلْيُخَلِّ سَبِيلَهُ وَلَا تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا" أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ وَأَبُو
 دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَأَحْمَدُ وَابْنُ حِبَّانَ.

සැබැවින්ම මම නුඹලාට කාන්තාවන් සමඟ මුත්ආ (ටික කලකට සැප විදීම) සම්බන්ධයෙන් අනුමැතිය දී තිබුණි. නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් එය මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන තෙක් තහනම් කර ඇත්තේය. එබැවින් ඔවුන් අතුරින් කිසියම් දෙයක් (සම්බන්ධතාවක්) කෙනෙකු ළඟ තිබුණේ නම් එම මාර්ගය ඔහු අත් හරිත්වා ඔවුනට නුඹලා ලබා දුන් කිසිවක් නුඹලා නැවත ලබා නොගනිත්වා යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව රබී: ඉබ්නු සබ්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තම පියාගෙන් ලබා වාර්තා කරන ලදී.

මෙය මුස්ලිම් අබු දාවුද් නසාර් ඉබ්නු මාජා අහ්මද් හා ඉබ්නු හිබ්බාන් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

1028 - وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : " لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُحَلَّلَ وَالْمُحَلَّلَ لَهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالنَّسَائِيُّ , وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ .

ඉබ්නු මස්ඌද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සුර්ණ දික්කසාදයෙන් පසු පළමු සැමියා ඇයව නැවතත් විවාහ කර ගැනීම උදෙසා තවකෙකු ඇයව විවාහ කර ගත්තේ නම් ඔහු ද පසුව ඇයව නැවත විවාහ කර ගන්නා පළමු සැමියා ද යන දෙදෙනාට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ශාප කළහ.

මෙය අන්මඳ් නසාරී හා තීර්මිදි යන ඉමාම්වරුන් විසින් වාර්තා කොට ඇති අතර ඉමාම් තීර්මිදි මෙය පූර්ව සාධක හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

1029 - وَفِي الْبَابِ : عَنْ عَيِّ أَخْرَجَهُ الْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ .

මෙම පාඩමේ ම අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක් ද සඳහන් ව ඇති අතර එය අබු දාවුද් තීර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා විසින් වාර්තා කොට ඇත.

1030 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا يَنْكِحُ الزَّانِي الْمَجْلُودُ إِلَّا مِثْلَهُ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَأَبُو دَاوُدَ , وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කසපහර දෙන ලද අපවාරයේ යෙදෙන්නෙක් එවන් අයකු මිස විවාහ කර නොගනී.

මෙය අන්මඳ් අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

1031 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا , قَالَتْ : " طَلَّقَ رَجُلٌ امْرَأَتَهُ ثَلَاثًا , فَتَزَوَّجَهَا رَجُلٌ , ثُمَّ طَلَّقَهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا , فَارَادَ زَوْجَهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا , فَسُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ , فَقَالَ : " لَا حَتَّى يَذُوقَ الْآخِرَ مِنْ عُسَيْلَتِهَا مَا ذَاقَ الْأَوَّلَ " مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ , وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ .

මෙය අන්මඳ් අබු දාවුද් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇත.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. මිනිසෙකු තම බිරිය තුන්වරක් දික්කසාද කළේය. පසු ව ඇය ව වෙනත් මිනිසෙකු විවාහ කර ගත්තේය. ඔහු ද ඇයගේ තුරුලට පිවිසීමට පෙර ඇය ව දික්කසාද කළේය. පසු ව ඇයගේ මුල් සැමියා ඇය ව නැවත විවාහ කර ගැනීමට සිතුවේය. එවිට ඒ පිළිබඳ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විමසන ලදී. එවිට එතුමා නැත. පළමුවැන්නා පහස වින්දාක් මෙන් අනෙකා ද ඇයගේ මී වනය පහස විදින තෙක් සුදුසු නැතැයි පවසා සිටියහ.

මෙය බුහාරි හා මුස්ලිම් යන ඉමාම්වරු විසින් දන්වා ඇති අතර මෙහි සඳහන් වදන් පෙළ ඉමාම් මුස්ලිම් සතු වූවකි.

بَابُ الْكَفَاءَةِ وَالْخِيَارِ

මෙහෙයුමේදී ම බැලීම හා කැමැත්ත පිළිබඳ පාඩම

1032 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " الْعَرَبُ بَعْضُهُمْ أَكْفَاءُ بَعْضٍ , وَالْمَوَالِي بَعْضُهُمْ أَكْفَاءُ بَعْضٍ , إِلَّا حَائِكٌ أَوْ حَجَّامٌ " رَوَاهُ الْحَاكِمُ , وَفِي إِسْنَادِهِ رَاوِلَمٌ يُسَمَّى , وَاسْتَنْكَرَهُ أَبُو حَاتِمٍ .

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අරබිවරුන් ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙක් ඇතැමෙකුට ගැලපෙන අය වෙති. වහලුන් ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙක් ඇතැමෙකුට ගැලපෙන අය වෙති. නමුත් ගෙන්තම්කරු හෝ විත් විදින්නා හැර.

මෙය ඉමාම් හාකිම් විසින් දන්වා ඇති අතර එහි වූ වාර්තා සම්බන්ධතාව තුළ නම් සඳහන් නොමැති වාර්තාකරුවකු ද සඳහන් වී ඇත. ඉමාම් අබු හාකිම් මෙය මුත්කර් ගණයේ හදිසයක් බව සඳහන් කරයි.

1033 - وَلَهُ شَاهِدٌ عِنْدَ الْبَزَّارِ : عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ بِسَنَدٍ مُنْقَطِعٍ

ඉහත සඳහන් හදිසයට සාක්ෂියක් වශයෙන් මුආද් බින් ජබල් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ හදිසයක් විසන්ධි වූ වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතුව බස්සාර් හි සඳහන් ව ඇත.

1034 - وَعَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ ; أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ لَهَا : " إِنَّكِ جِي أَسَامَةَ " رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ඔබ උසාමා ව විවාහ කර ගන්නැයි සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන්ට පැවසූ බව කය්ස්ගේ දියණිය ෆාතිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් දන්වා ඇත.

1035 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ : " يَا بَنِي بَيَّاضَةَ , انْكِحُوا أَبَا هِنْدٍ , وَأَنْكِحُوا إِلَيْهِ " وَكَانَ حَجَّامًا " رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ , وَالْحَاكِمُ بِسَنَدٍ جَيِّدٍ .

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අහෝ බයාලා ගෝත්‍රිකයින්, අබු හින්ද් ව විවාහ කර දෙනු. තවද ඔහුටම විවාහ කර දෙනු. ඔහු විත් විදින්නෙකු ලෙස සිටියේය.

මෙය ඉමාම් අබු දාවුද් හා ඉමාම් හාකිම් තුමා විසින් වඩාත් යහපත් වාර්තා සම්බන්ධතාවකින් යුතු ව වාර්තා කොට ඇත.

1036 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : " خَيْرْتُ بَرِيرَةَ عَلَى

زَوْجِهَا حِينَ عَتَّقْتُ " . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ .

وَلِمُسْلِمٍ عَنْهَا : " إِنَّ زَوْجَهَا كَانَ عَبْدًا " .

وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهَا : " كَانَ حُرًّا " . وَالْأَوَّلُ اثْبُتَ .

وَصَحَّحَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عِنْدَ الْبُخَارِيِّ ; أَنَّهُ كَانَ عَبْدًا .

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

බර්රා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය වහල් බවින් නිදහස් වූ මොහොතේ ඇයගේ සැමියා සම්බන්ධයෙන් තීරණයක් තෝරා ගැනීමට ඇයට නිදහස දෙන ලදී.

ඉමාම් බුහාරි හා ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් මෙය දීර්ඝ හදිසයක සඳහන් කොට ඇත.

ඇය විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක නියත වශයෙන්ම ඇයගේ ස්වාමියා වහලෙකු ව සිටි බව මුස්ලිම්හි සඳහන් වේ.

ඇය විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක ඔහු නිදහස් පුද්ගලයකු ව සිටි බව ද සඳහන් වේ. මින් පළමු ප්‍රකාශය වඩාත් ස්ථාවරය.

ඇත්තෙන්ම ඔහු වහලෙකු ව සිටි බවට ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්භු) තුමා විසින් වාර්තා කළ පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බුහාරි හි සඳහන් වේ.

1037 - وَعَنْ الضَّحَّاكِ بْنِ فَيْرُوزَ الدَّيْلَمِيِّ , عَنْ أَبِيهِ قَالَ : " قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي اسَلَمْتُ وَتَحْتِي أُخْتَانِ , فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " طَلَّقِي أَيَّتَهُمَا شِئْتَ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ إِلَّا النَّسَائِيَّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ , وَالِدَّارُفُطْنِيُّ , وَالْبَيْهَقِيُّ , وَاعَلَّهُ الْبُخَارِيُّ .

ලන්භාක් ඉබ්නු ෆය්රුස් අද් දයිලම්ය්හි තුමා තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මම ඉස්ලාමය වැලඳ ගත්තෙමි. මා යටතේ සහෝදරියන් දෙදෙනෙකු (විවාහ කර සිටිමි) වෙති යැයි මම පැවසුවෙමි. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ ඔබ ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් කැමැති එකියකු දික්කසාද කරන්නැයි පවසා සිටියහ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉබ්නු හිබ්බාන් දාරුකුත්නී හා බයිහකී යන

ඉමාම්වරුන් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් ඉමාම් බුහාරි මෙය අඩුපාඩු සහිත හදිසක් බවත් සඳහන් කරයි.

1038 - وَعَنْ سَالِمٍ , عَنْ أَبِيهِ , " أَنَّ غَيْلَانَ بْنَ سَلَمَةَ اسْلَمَ وَلَهُ

عَشْرُ نِسْوَةٍ , فَاسْلَمَنَ مَعَهُ , فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَخَيَّرَ

مِنْهُنَّ أَرْبَعًا " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالتِّرْمِذِيُّ , وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ , وَالْحَاكِمُ

، وَاعْلَهُ الْبُخَارِيُّ , وَأَبُو زُرْعَةَ , وَأَبُو حَاتِمٍ .

සාලිම් තුමා තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම ගයිලාන් බිත් සලමා තුමා ඉස්ලාමය වැලඳ ගත්හ. ඔහුට බිරියන් දස දෙනෙකු විය. ඔහු සමඟ ඔවුහු ද ඉස්ලාමය වැලඳ ගත්තේය. පසු ව ඔවුන් අතුරින් තමන් කැමති සිව් දෙනෙකු තෝරා ගන්නට නබි (සල්) තුමාණෝ අණ කළහ.

මෙය අන්මද් හා නිර්මිදී යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් හා ඉමාම් අල් හාකිම් විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බවත් ඉමාම් බුහාරි අඩු පූර්ණ හා අඩු හානිම යන අය මෙය අඩු පාඩු ඇති මුඅල්ලල් ගණයට අයත් හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

1039 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " رَدَّ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنَتَهُ زَيْنَبَ عَلَى أَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ , بَعْدَ سِتِّ

سِنِينَ بِالتَّكَاحِ الْأَوَّلِ , وَلَمْ يُحْدِثْ نِكَاحًا " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَالْأَرْبَعَةُ إِلَّا

النَّسَائِيَّ , وَصَحَّحَهُ أَحْمَدُ , وَالْحَاكِمُ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එතුමාගේ දියණිය ැසයිනබි තුමිය ව (එතුමාණන්ගේ බැනණුවන් වූ) අබුල් ආස් ඉබ්නු අර් රබී: වෙත අවුරුදු හයකට පසු ව නව විවාහයක් සිදු නොකරම පළමු විවාහය සමගින්ම භාර දුන්හ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් තිර්මිදි හා ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් අන්මද් හා ඉමාම් හාකිම් යන අය මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව සඳහන් කරති.

1040 - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ , عَنْ أَبِيهِ , عَنْ جَدِّهِ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَدَّ ابْنَتَهُ زَيْنَبَ عَلَى أَبِي الْعَاصِ بِنِكَاحٍ جَدِيدٍ " قَالَ التِّرْمِذِيُّ : حَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ اجْوَدُ إِسْنَادًا , وَالْعَمَلُ عَلَى حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ .

තම පියා තම සීයාගෙන් ලබා තමන්ට මෙසේ පැවසූ බව අමර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නියත වශයෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම දියණිය ැසයිනබි ව නව විවාහ ගිවිසුමකින් අබුල් ආස්ට නැවත භාර දුන්හ.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ මාර්ගයෙන් සඳහන් වන වාර්තා සම්බන්ධතාව වඩාත් යහපත් වූවත් අමර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ්ගේ හදිසය අනුව ක්‍රියාකලාපය පිහිටා ඇති බව ඉමාම් තිර්මිදි තුමා පවසයි.

1041 - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ : " اسَلَمْتُ امْرَأَةً , فَتَزَوَّجْتُ , فَجَاءَ زَوْجُهَا , فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ اسَلَمْتُ , وَعَلِمْتُ بِاسْلَامِي , فَانْتَزَعَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنْ زَوْجِهَا الْآخِرِ , وَرَدَّهَا إِلَى زَوْجِهَا الْأَوَّلِ " رَوَاهُ أَحْمَدُ , وَأَبُو دَاوُدَ ,
وَأَبْنُ مَاجَةَ . وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ , وَالْحَاكِمُ .

ඉබ්නු අබ්බාස් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

‘කාන්තාවක් ඉස්ලාමය වැලඳ ගත්තාය. පසු ව ඇය විවාහ වූවාය. ඇයගේ මුල් සැමියා පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, මම ද ඉස්ලාමය වැලඳගෙන සිටිමි. මාගේ ඉස්ලාමය පිළිබඳ ඇයද දන්නීය. යැයි පැවසුවේය. පසු ව අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඇයගේ අනෙක් සැමියාගෙන් වෙන් කොට ඇයගේ මුල් සැමියාට ඇය ව නැවත භාර දුන්හ.

මෙය අන්මද් අබු දාවුද් ඉබ්නු මාජා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් ඉමාම් අල් හාකිම් යන අය විසින් මෙය පූර්ව සාධක සහිත හදිසයක් බව ද සඳහන් කරති.

1042 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ , عَنْ أَبِيهِ قَالَ : " تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَالِيَةَ مِنْ بَنِي غِفَارٍ , فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ وَوَضَعَتْ ثِيَابَهَا , رَأَى بِكَشْحِهَا بَيَاضًا فَقَالَ : " الْبَيْسِي ثِيَابِكَ , وَالْحَقِّي بِأَهْلِكَ " , وَأَمَرَ لَهَا بِالصَّدَاقِ " رَوَاهُ الْحَاكِمُ , وَفِي إِسْنَادِهِ جَمِيلُ بْنُ زَيْدٍ وَهُوَ مُجْهُولٌ , وَاخْتَلَفَ عَلَيْهِ فِي شَيْخِهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا .

සෙයිද් ඉබ්නු ක:බ් ඉබ්නු උජ්රා තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගිලාර් ගෝත්‍රයේ ආලියා නම් කාන්තාවක් විවාහ කර

ගත්හ. ඇය එතුමා වෙත පිවිස ඇයගේ ඇඳුම ඇය ඉවත් කළ විට ඇයගේ ඉණෙහි (රෝගීභාවය හේතුවෙන්) සුදුවත් යමක් තිබෙනු දුටුහ. එවිට එතුමා ඔබ ඔබේ ඇඳුම ඇදගන්න. ඔබේ පවුල සමඟ එකතු වන්න. යැයි පවසා ඇයට මහරය ද ලබා දෙන මෙන් නියෝග කළහ.

මෙය ඉමාම් හාකිම් තුමා විසින් දන්වා ඇත. මෙම වාර්තා සම්බන්ධතාවේ සඳහන් ජමීල් ඉබ්නු සෙයිද් නාදුන්න පුද්ගලයකි. එමෙන්ම ඔහුගේ ගුරුවරයා යැයි පැවසෙන අය සම්බන්ධයෙන් ද බොහෝ මත හේද ඇති බව ද සඳහන් වේ.

وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ; أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 قَالَ : " أَيُّمَا رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً , فَدَخَلَ بِهَا , فَوَجَدَهَا بَرِصَاءً , أَوْ
 مَجْنُونَةً , أَوْ مَجْدُومَةً , فَلَهَا الصَّدَاقُ بِمَسِيئِهِ إِيَّاهَا , وَهُوَ لَهُ عَلَى مَنْ
 عَرَّهَ مِنْهَا " أَخْرَجَهُ سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ , وَمَالِكٌ , وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ ,
 وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ .

නියත වශයෙන්ම උමර් ඉබ්නු අල්කත්තාබ් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා පැවසූ බව සර්ද් ඉබ්නු මුසය්සබ් තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කවර මිනිසෙකු වුවද ඔහු කාන්තාවක් විවාහ කර ගෙන ඇය සමඟ සංසර්ගයේ නිරත වී පසු ව ඇය කුෂ්ට රෝගී කාන්තාවක් ලෙස හෝ මානසික ආබාධයකින් පෙළෙන්නියක් ලෙස හෝ රෝගීභාවයෙන් පෙළෙන්නියක් ලෙස හෝ ඔහු දුටුවේ නම් ඔහු ඇය ව ස්පර්ශ කළ හේතුවෙන් ඇයට ඇයගේ මහරය සතු වේ. ඇය සම්බන්ධයෙන් රවටා විවාහ කර දුන් පුද්ගලයා ඔහුට එය ලබා දිය යුතු වේ.

මෙය සර්ද් ඉබ්නු මන්සූර්, මාලික්, ඉබ්නු අබ් ෂෙයිබා යන ඉමාම්වරුන් විසින් දන්වා ඇති අතර මෙය වාර්තා කළවුන් විශ්වාසනීය පුද්ගලයෝ වෙති.

وَرَوَى سَعِيدٌ أَيْضًا : عَنْ عَيِّ حَوْهُ , وَرَادَ : " وَبِهَا قَرْنٌ , فَزَوَّجَهَا بِالْحَيَّارِ , فَإِنْ مَسَّهَا فَلَهَا الْمَهْرُ بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْ فَرْجِهَا " .

තවදුරටත් අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ මෙවැනිම හදිසයක් සර්ද් තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි. (යෝනි ආශ්‍රයේ සංසර්ගයේ නිරත විය නොහැකි අයුරින්) දතක් වැනි යමක් ඉදිරියට නෙරා ඇති කාන්තාවක් (විවාහ) වී නම්, ඇය සම්බන්ධයෙන් තීරණයක් ගැනීමේ නිදහස ඇයගේ ස්වාමියාට ඇත. නමුත් ඇය ව ඔහු ස්පර්ශ කර ඇත්නම් ඇයගේ යෝනිය තමන් අනුමත කර ගත් බැවින් ලබා දුන් මහරය ඇයටම සතු වේ.

وَمِنْ طَرِيقِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ أَيْضًا قَالَ : " قَضَى [بِهِ] عَمْرٌ فِي الْعَيْنِ , أَنْ يُوجَلَ سَنَةً , وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ " .

සර්ද් ඉබ්නු අල් මුසයිබ් තුමාගේ මාර්ගයෙන් වාර්තා වූ තවත් හදිසයක

පුරුෂ ශක්තිය නොමැති අය සම්බන්ධයෙන් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඔහුට වසරක කාලයක් අවකාශය දෙනු ලැබිය යුතු යැයි තීන්දු කළේය.

මෙහි වාර්තාකරුවන් බලවත් අය වෙති.

